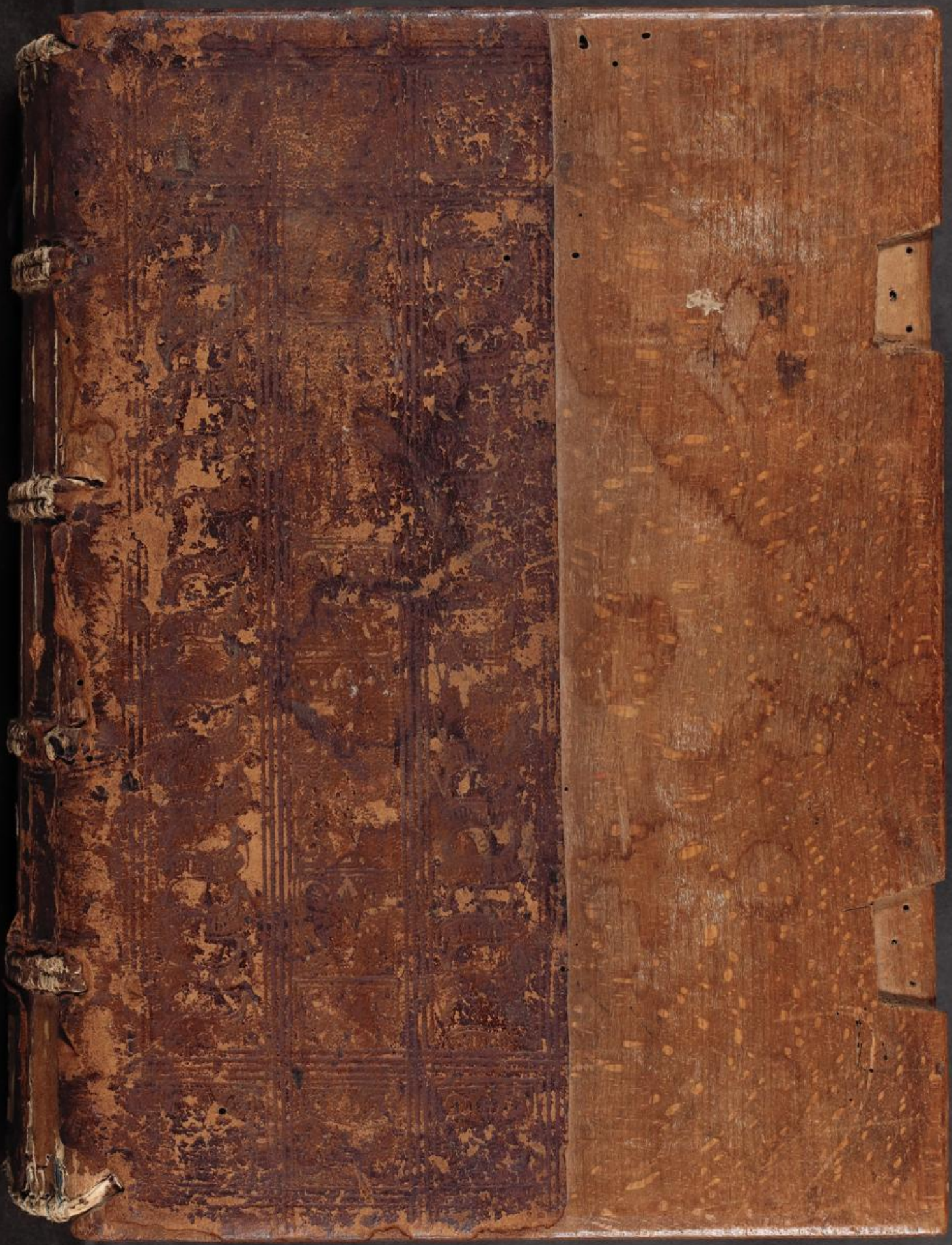

Hs 1247

In Hoc Libro Continentur

Epistole Enee Silui
Tractatus Eusdem De Morali Institutione ~~Mona~~ principis Addessime
Epistole Ciceronis
Leges Circa Septem electores regem mabuisse eligendi impera: A Ka: iuy Ko:m: gstitt
Constitutio Karolina in Smodo Constantiensi
Oratio quedam medicans hebdomadas intercalli
Festa balacij in carta Romana
Bulla Contra Bohemos
Oratio Jo: Tout Ad Smadt Argen
Sedmatio Ratisponensis
Sedmatio Contra gravamina illata Hermanne
Stilus & Processus Curie Ro:
Stilus processus Judiarij Cu: Argentinen
Gesta memoria digniora Septem Etatu Mundi
Statuta diuersos Episcopos & principu
Ludus & Socios domo ded Jno Martino Geiger Reg Arg Consul: m. Aug: 61.
Medus Quidam Epistolandi
Flacci Artis Rhetorice -

2 8

A. 35. C. 1247

(VII, 2)

Liber Bibliothecae Academicae
publicae Senkenbergianae.
Rep. No.

Ms. 1247

In hoc libro continentur

BIBL. SECKENBERG.
MS
No. 35.

1) Epistolæ Æneæ Sylvii
2) Tr. Ejusdem de Morali Institutione Principis Adolescentis.
3) Epistolæ Ciceronis.
4) LL & ordo Septem Electorum Regni primitus eligendi Imperat. A Carolo K. Im. statut.
5) Constitutio Karolina in Sinodo Constantiensi.
6) Oratio quædam indicans hebdomadas intervalli
7) Festa Palatii in Curia Romana
8) Bulla contra Bohemos.
9) Oratio de Tout ad Sinodum Argent.
10) Ordinatio Ratisponensis.
11) Ordinatio Contra Gravamina illata Alemannis
12) Stilus & Processus Curiæ Ro.
13) Stilus Processus Judiciarii Cur. Argentinen.
14) Gesta memoriæ digniora Septem Etatum Mundi
15) Statuta Diversorum Episcoporum, ac Principum.
16) Modus quidam Epistolarum.
17) Cartes Artis Rhetorices.

B. F. F. B. N. B.
1609.

BIBL. SENCKENBERG. MS No. 35.

Federicus dei gra romanor̄ imperator̄ semp augustus / Licet fastus tenor̄ puncti vnius veracissime prēa q̄lem tradut̄ hystorie poetr̄ egregior̄ copia multas glose ac ductr̄ne meo rec causa fuisse q̄ quo pcer glam pnt̄ exp̄s pcer et suau q̄dā sibi et alys afferebant illos p primo quodam et studior̄ pro ornamento corona aurea merebant̄ / Tanto cū honore illos dignos respublica tenuit ut vnd actū idem lauree decus assignandi tenuer̄ cesarea actū poetas / Cuius pdecessores meos duos rōnos imperatores legimus poetas habuisse clarissimos ut multa ipor̄ possime ille diua Julius cesar primus multas scribens epl̄as et hystorias ac excellentissima fundat̄ / Imperij romani Augustus q̄ singulari laude et ꝑ multis suu nouis fama poetr̄ esse voluerut / Nos vero sapientes ipor̄ interesse studiū nr̄or̄ glosa minuat vestigia qui poetas egregios in mor̄ triumphando ut accepimus solebant in capitolio coronare / Animadvertentes etē q̄ in dissuetudine nr̄a alys illa ipa solempnitas / Considimus fraem nre mentis in poetam eximiū et pclarum Lucam Stlliū de pecolomba venen nobis et imperio sacro deuotū de aula pfundi sua morū grauitate clarissimū q̄ nr̄a fue dotibus exprimend̄ verbo habiuma quippe talium studior̄ a teneris suis annis scrutator fuit ardentissima / Vita ut ipse ex reuolutione frequenti volumin̄ veter̄ et maxime ꝑ uiles poēmata a se edita et a nobis pbata in arte illa plum nouas sit agentes cuia gratia deo omnipotēti q̄ ex nr̄a ingenia aneq̄ulia nre nō denegent̄ cuia / Eundem cuia mag̃ sufficientem et dign̄ sedentia nobis in nr̄o solio ingenij poetam hystoriarū exornū declaratores pclari magistrū nomine dicūt̄ / Roma regia insignia et mamba pretiosa ornamenta hys semp viribus lauri ramis et foliis ipm solempnit̄ decorantes ut sic nomē et honor suus virescat et alys ad mandscendū huius artis ingenij quoq; pricula ad eoꝝ claritū redundū tantes eidē / Hinc legendi disputandi / ne pcandi ac exponendi poemata liberū vbiq; locū tenēd pnūciū facultate deducentes q̄ eid eisdē priuilegijs / Inuidebatia honoribus affigere dignū tabia vestitu aureo et alys quibuscūq; ornamentis ac prerogatiuis pfrui debere quibus vbiq; terrar̄ alij pnt̄ ac posse sue solia prece ac liberalitū et honestate hystoriar̄ ac sacrar̄ artiū pfessores et tanto quid ampliorib̄ q̄ pfessionis sue rationis alij pstitua / Sic laudabilis hō rēpublice dign̄ fa / Vnde at igit̄ nr̄e / Hinc fauor regio et decanio benigniter muniere letantes exultant ad mrēq; et imperij sacri decorem tanto ingenio sua solidet̄ mentem quato se ampliori premio aspiat munere

grāz pñaū sub mē maiestat sigillo testimonio līt Date m
opido nō Argentinēsis Anno dñi Millesimo quadringentesimo
octo Vicesima septa die mensis Julij regno vero nō Anno
octo 2ō

2. Julianus cardinal sēti angeli Aplice sedis legatus dilectissimo
viro dño Enee Silvio de Senis amico carissimo Regis romanorū
secretarij S. P. D. Amicissime Enea grandem te esse apud seren-
missimum dñm regem in loco honorabili et te digno/ita ut land
mer affectū facear/malleē in Italia in loco tuo adire digno/
congratulor amicellaide nuptiali que tibi vxor obtaā est/ut ingenio
nō parū floreb̄it/nam loco ille lasciua vēdolent fraudia/Ego
te pre oīb̄ videb̄/et amplexabor/simlīt redargua/q̄ nuperrime me
sub adire saluta/Et scires quātū te semp̄ dilexi/et diligo quātulq̄
tuis affiaar/nūqua/profecto omisisses tendere illam/et tuo posse nr
au preces/ad me tamen de vene nō poteras/scripsisses salte breuē
in ore tuo suauissimas/ſ regnosco modestie tue/et quietē tuaꝝ mentiū
rē m meliorem accipio p̄tem Et de cetero velim te meaꝝ cōsideraꝝ
agere/et nō oblīuisci eius qui tē nos semp̄ fuit benivolentiae atq; amī-
tiae/familiare sīut mecū/ut celeriter expediar adiuua/Cupio
p̄ multe mōre te apd cesare/ut aliquid q̄ quiete tua regni possim
esse/quo melius/facilius/expediar militaris/tuē curas/fideiq; tue
sēmissimō hospitē nīsaua pace possit/Ad ſ tē duo stassia opa
tuē legacionis aplice mē mette offraū/toto animo/et feruēo quā
admodū in vobis bohemie/olim me feruē conspexisti/Vale feliciat

3. Lucas silvius poeta nepoti suo Antonio Sale
tētulū tū pr tuū/et tu puer adhuc forte/nīo leuio amore fruisse in
tensum/Pq̄ vero eo ep̄lebis expressit/nemē esse qui tē amplius
ne studes/queat psuade/Vide tes nō mira tuū inuidi ſ suspenda
sunt/Ded em puerāa simul et solāa deponūt/verecundiā/cōsiliū et
prudentiā mduentes/Tu cū sapiens puer/studes vt aspis videl
et barbam quasi umbraculū virtute rempis/Doleo tē tui causa
neq̄ de te facilq̄ sit suo iubet sacerdō ne/ut quilibi in adolescētia
via elegit et genus vite/quo vt debeat Ordē hercules faciamus
Viam ad p̄ quietem/duc ſ mileres/supra humanam formā venuste
apparere/et alia ſ voluptate laborem alia premittēt/hac secuta
sedens q̄ post labōē p̄miū capiā duc ne coronat ut inquit apla
rū qui legitime certauerit/Tu vero ut audeo/vagari vis semp̄ nec
aliq̄ genq̄ vite/salcem honestū amplecti studes beata/ēst puer
amasti/ita vir odio habes/pudet me tui causa Videsis em quid
tē possis absq; lēis/nisi asta lyre Quid em absq; doctrina
quanta vis duces/quanta vis potens/Quid nō hoīem illiterato et
marmoreā statuā mēset nō duxo/nō rexo/nō impacto/aliquā poti est

liaze igitur Videmus viri secli principes/qui rudes fuer/et ne dū latinū/si maxime quāmo ignoraces simonie/quīto despectui fuer/quid negligunt²/quo vituperant²/Ita si quis corpo obedientia i subdit⁹ habet/no amor/si meta id fuat/Qui ed aceo aut ro de pinea² ingr esser/ut vbi meta abest/no deferunt² Intenderet nō dat² Aliud go au miser despicit studiū liaze/qui paup es/q̄ p magna vacuam euader² n vno die/no pot⁹/Aliud fuit esset/quit speras/Veris ne sp inuenit florem ei/quia cannā flos agri/inuenit e/qui mane nitet vespe vero aret/ Nichil est velocius tpe/nīq̄ magis fugiat/volat sp/vtrumq̄ abile tpus/Tu ubi pulcher videt/dum etas robusta/di inuicta florida vigeat/non cogitas/mistare senectute/Non vides q̄ dies quelibi/aliquid detrahit forme tue/Aliqua forsitan formosa puella tuo capta nitore/te cepit/teq̄ quasi catenis ligneā detinet/tu eis delitiis sequeris/bonisq̄ te priuas/dum in amplexa venis illius/Et longe deceptus es/Iam dum forma illa miraris/formosiore deser adolescentem/Non em luxuriet/aut hesperia/tam pulcher e/qua sapia/que studys acquirit² laudi/Unde i pdo vite solebat/Ita si videri eia forma posset/mirabiles sui amores ciet/Tu ni hec omia deseruisti/ut eua genitor dixit/Vtar te ut optimor impetu inuenit/Si rogem mi antidotu/q̄ no sp inuenes suma/Vade/ Redi abscedo/in vitam/et cepim a vendica/lingue meptas inuenit/ et vtor te esse meo neo/Quīa hec te petiuit/quibus modo letaris/ Fons/valitudo/forma/delitie/voluptates/Sola nos/si sēl recepta fuerit/vsq̄ ad nostra/sapia/comitet²/et pro nostra/fortia aliam bassima pbet/Haut igit²/rogo/mi antidotu/ut omnia rebus alys pposita/adipisci studeas/Ita tue demū fuaz/si plus dederis opaz/et q̄ assidua lectione didiceris/in opus deduxeris/id quā rem/iam tpus est/ut te arripias/ne ad hodie possis/bene viuere/cras dicas inipiam/Vale

Ad Eneas filius S. P. Dt Nobi Nicolaum patrem suum

Legisti ut audio/senectutem tuā/antiquissima vita/virtutibus quidē/grauidis/et rei rusticē studes/Res e te digna/et semo tuus/dulce/Et quid honestius negotiū/modesta voluptas/Iam no armis aptus es/galea/essi molesta/lancea/Intolleabile scutū/Cursa quoq; in tenui tui lui versat/fluuiba/curē/somnos/ribus no sunt²/in tpe/moriscā res e/scimba/Ite rusticatū/vitam quietam/liberam/honestam/et fragilē a uenientem/pbz n tu prima es/sapientia vir/in hoc inuenit/gra/ex veba publice/gratissa/ Nulla voluptas magis/sunt oratē/qua vire se se reape/Quib cum venisse/vir illius potest ostauiam cesaris/i tota mudi dñi/ fassiba venerā/Quum vero in orbe foret/inter desideria rui

oracra

assidue tenebat/ hunc ad mecenate scribens/ Prus inquit quic
te aspiraam p lege cplas Senece/ Iund illic magt qñ agror
ailea collaudat/ planta ille planeaq/ sua mand pristinas fodit/
aquas deducit/ nullibi libeniaq/ qua n agros fluit/ Arud ra-
tione maiore/ Tiero scribit/ quas vtilitates ep agricultura precipit/
Vndre qi vberrima questa/ quanta illic voluptate assist/ quan
mente quiete/ qñta auaro remissione/ quanta nãro oblectaar/
hyc gna vite/ solid nã hom/ vsuiq papire ẽ accomodu/ qd ora
ri vicio/ ailad qi/ rem spectancia/ nobis suppeditat/ Sapis equde
/ qu hanc vitã delegerit/ a tempestatiba/ aulis nsane/ remotis-
sima/ hinc potes tanq̃ cvala sia speula/ nos undiba negoys
implicatos/ quasi naufragantes despice liter potes ri soli vacare al vacare
re colere re frui/ Diocletiana qu orbis patebat/ deposit mpery
fastibq/ in villa salone agentem studijs se se tradit/ reassit idem
Augusta/ ut quidam scribunt/ nisi inuisi insidias/ Cinis ps
arid rex/ gloriari solita erat/ orbi sule maiba asciscad/ et ar-
bores in ordinem ponens/ Et ne mõtia tm ego sequam/
deus vpe cum homiez primo creasst/ vbi na illic posuit/ nisi u
oras delicias/ et illi ad illum expulit/ quo nã obsecro/ ri
in agre misit/ Hac go mi iolles/ qd te dez/ qdq ego si potes/
aliqd fiadu/ Tam de gentes ruere homies amendo/ aram
laudo/ verid rusticaru conscendi/ plantandiq/ solleriad/ probo/
/ mores ri ut labor beus sit/ qui corpus no attenat/ sz ep exercat
quodam corroboret/ Vbi modeste vines/ Integrate vite fruab/
Ton ibi curiositas supuacua/ et anpra te tenebit soliciado/
ut quicq ubiq/ gerat/ ppetuas Tam somnũ ri adimid poterit
aie/ mundie/ pestilenae/ et edaa curebis liuore/ Nulli fraudi lon
erit/ nulli scelerid offiame patebit/ accessius/ Si dulce securitas/ qes
tranquilla/ orid frugi/ vita officio plena/ vbiamq bonoiba actq
diuicys omiba offerenda te habebt/ Denq igit ut cepisti/ et
agrid simul/ et tempid ita exaiad redde/ ut ad egredi cuncta
opoteat/ ad ortos illos pueniaz/ q nr pluuia noz ri estas Valeiq

S. Venceslaus bohemia G. p. Et Tanomeris vra-
tislauien ecclesie Nichil dubi apud vos esse arbitror/
Vndiobes plester/ bona et fruge/ plenid nis et crebd habeat in
altid/ qd sibi resignaui/ Sue tñ quid a deo siabundi bñfiacre/
a deo ambiacsi/ aiz nepharey/ ut michil pacsiad/ velim/ mittrd/
si mit hos/ nuc illos molestent quor conatiba/ cuncto diligeria
est resistend/ quanco iuuetas ab eis nostrma fied iniquios Qde
agre vos conseo/ ita ecclie vre bñfiaabs/ quos adhuc molestiaves
aspexistis placeri Et id aliquid pies mee/ apud vos valent-
oro prce/ obsecro/ ut ioh· viriba faueat/ cuiz defendat/ ne oppri

iuste queat/ Qua in te et ipm̃ et me asolabima/et in mensu
obligabit/ Iam et si tenear vobis/ p̃ vris in me quã pl̃us
benefiçijs in plãtu/ e/ut ecc̃ Jo vobis tam obligatus i tanta/
qua veluti prem optimũ diligo amoq̃/et ei in tanto quecũq̃
posse facẽd/ut plura da hec/ Nouã q̃ hic fuit libent amicis vb/
Hic è vnus legatoꝝ sacer basiliẽs conalis/ Vltq̃ under dup masone
in cardinale/ p̃ felicem creatꝰ/ mſ̃ no mulcos dies/ venatus è alig/
eo pre eugenij/ sed augti cardinalat/ Debet eni in festo asensio
dñi/ de pace regni vngarie transigi/ Eugeiq̃ sens d̃/ ecclesiaq̃ eo
florentiã tã magna veneror/ et florentiã dignarꝰ/ in cui ut p̃
lacos suos ab eis aula reuocauerint/ Qbiemi hic fuit/ ut scias
quid egerint/ hb eis pnũcij reducebã pnostat/ Ego ut ad
vnoꝝ ecclie/ reuce trauda/ patus è eoꝝ conatibꝰ laborãt/ cui
ppositũ deus fraudi/ Valete optime/ me ut sinceriꝰ vrũ sp
amenditꝰ sitis sapientes/ e/ verema ẽ/// Vtinã vã ego arbitror/
homi pe esse decreta/ quã eaq̃ vena tradẽ/ aũ ignauã/ Cursus
huanꝫ vite breuis est/ et idipm̃ qd viuimꝰ tpus nullꝫ solue
casibus subiacꝫ/ Nec̃ vlla finitꝰ cũctis/ neq̃ crastinũ spes aliqua
orta est/ Olle no ẽ laudanda/ qui iuuta capit/ et pauca eẽdiaꝫ/
Optaq̃ naq̃/ et amẽ/ et opa anemẽ/ si quis amendãd debeat/ Emu
anũ plus placet nr̃ hodiernũ oũd quã gallina crastinũ/ Tuc
q̃ videbit̃ pncipes/ an preceos regnũ fuerit instituta/ an ipd qꝫ
regnũ/ qui suis omiq̃ voluit libẽdumbq̃ fuit/

Caspar naualiensis S. P. D. Enee Siluio poete
preceptorꝰq̃ suo Nichil leis meis/ pcer quod singularem
q̃dam dilectionẽ/ quã in te habeo significare studeo/ Incelligenti
tamẽ pfecto/ ut opinor/ ia dudũ me/ ei illã habẽ causã/ et si
nullo affectu ipo voluntate mea patefacẽd/ Volui tñ nr̃ de te
pmissũ fuit/ ip aũ te nuqua venire qui deeo abirem/ Qd eo te
accẽdẽ/ sepiꝰ sudoꝝ conabor/ ut id michi opꝫ preuũ fuit/ aucꝫ
frui conalio/ vsq̃ obtectũ/ sum/ et me ut ita dixerim/ et ingreo
ossificatore puto/ nec quidem verissimũ tuũ/ vide michi saalẽ fuit/
qui tam et a filio et te ipa poteris/ nempe ut pnis mentẽ mee sua
nũ eras/ absens crisiana ipsa facta es/ atq̃ ut omnia ned verbis
fruar/ Vanũ est vere qd̃ vulgo dia solet/ diem adymẽ eẽdũme
homi/ Nam in quotidie nõ de te filiꝰ/ ut spe aut ẽ de te ingreo
ac pre meygresset dolor/ Quid tamẽ est qd̃ meuel mea leuit/ au vta
scata augmentũ qd̃ in comedo meo michi equipetꝰ/ et ipe mee
mentẽ arcliano/ et stracone suaꝰ/ mendaq̃ cer̃ inducas/ et bibis/
Et qui de tuis ẽsibus quos in dies suauiores fore/ nulla ad me
venit/ Expedit me quãq̃ quos feceris fugẽ/ et nide camq̃ timpe
eos feceris illis fraudere/ Nouissime aut vna/ et ego illa voco eglogã

frea | n q̃ mãt̃ m gallid felicem secretũ tuũ trad altrantẽ mihi
quadã meadupi | Illũ quippe pa te ingred meũ decreuerã hi aut
illoq̃ paucilos dies potius sum si offestum ñ felix nro ab hac orbe
decessit | Stephanũ deinde amicũ meũ alterãtem vre iudicẽ sensu
Et id duas ob causas facũ est | q̃ m equidem ut nr̃ spe arbitrabar
memoriã eius apud me presa pessime fuc vilem effecit ẽ | Olea
vero ut illos ysicios non tamq̃ a vobis si a discipulo vro editos
spe arrigeret prius q̃a ñ alienas pces diuulgarent habes nunc oĩ
ssp a principio causã quare hec adita sut ñ hucusq̃ vale ut opto
et me ama ut soles atq̃ age ut non diu vestrum expectẽ | Et quot
tibi q̃ ver nec quicq̃ iudicas euenit me memineris asso rideri
et cesaris modico exilio nro quę verbo nro saluiare vrbeas | velim
supplicia approp tenu esse | Ocer | Vale rõ

Fridericus rõ | Accidit ne nr̃o sme gruũ ut ordis amaũ ne
ut ad romane regie dignitatis culmen assumpta tã passa ecclam
tãq̃ mostruosa atq̃ biaptite ruinã que tes tanto molestiã nob
fuit | quico ñ aliud illuc pspexim̃ q̃ualia emsura | Domus eccl̃ie
q̃ tacbata ecclastica pace nec pri nec pudes exqueseãt si ñ
resurgentibus bellis rupinis | tumultibus | incendijs ceteris | vastant
agri | vrbes deapid pduce lacerant et ñ numerũ regna miserys
conterunt | Adeq̃ molestus esse debeat q̃m noĩs ñ inuidia ppa
gant et catholice fidei limites depimãt quibus ñ ut obviare
q̃ meis viribus valeremus | qua plures dietas indipnius | plactos
et pudpes nacõnis nre sepius duximus | ambasiatores diuersos
mit ad ysã mitt ad illã ptem transmissimus | no laboribus | no ex
pensis pcuramus ut q̃ ñ am si fieri pssit sollicitudinẽ vrens ad
hoc diuisio sopiret | Sacentes q̃ nisi pestis hmoi pullulans ĩ ecclã
dumtãle pernicies eradicat adulta q̃ spe fit vetustate robustior | Unde
vero posse regni diadema sustinere ad frangẽdã fedia rebellissima
tyrannidẽ q̃ pax nauoã dictum fomitem sustulisse ĩuenit | habita ad
venerabilibus et illustribus tam electoribus | quã alijs sac̃ imperij
pncipibus | platz | baronibus | pceribus ac comitib et ministerialibus seu
diotis gñalibus ambasiatoribus | matura deliberatione visũ nob est
ñ hac diuisione ecclam que no solum̃ q̃uaries si vulgaries pturbat
si pcos ecclie et pacissimos homines ñ diuersas sententias pcipites
Ad necessariã nrorũ vestigiorũ mbendiũ | qui ut ouem sissimã me
cpianos videbant | q̃ualia erga romanos mores pcurarent | Sicut
de constantino magno | adriano | valeriano | theodosio | Justino | et
alijs plibus cesare legit | et de duce meorũ predecessore nro Sigis
mundo pius etas recordat | Ad opa mdustria sollicitudine studio
pesafere sissima | q̃ ainis pene quadraginta vlem vocat ecclam
ĩ magna astimacõe smodo fuit acceptus | Pad rõ nro ad sacratã

pnte diuisioe eruna/ nccarid estimaq; grale aliud ab omiba
indubitatd tenet/ Vbi quenicriba coaq; oib placte/ et alys fidei
deu cuncriba/ ac publicd salute amadriba/ cui de sumo pont
ficatu/ qui de alys rebq; catholicd fide ut vlis ecclie/ n' no sacrz
aliozz grialiud/ z sce sedi aplice auctte/ z stacui a cncriba/ arcnde
se mota vltra ipd nluisescet'/ z sicut vna fides/ magi deus/
sic vnd oulz fiat/ z vna pascde/ et ambulema omes in domo
dni/ cui assensu agnd in vnis/ edita comedetes/ qui ut facilq; fiet
solenes oaciaes necs/ simul cui pfate electoriba/ vsq; basilea ac
florenad/ ad vtraq; pcm transmissq; magna cui nsciria pos
tulantes/ ut aube pces vota sua asserent/ q; ema modi agenda
ad grialis concily/ ab oib; indubitata aggregaci nra vnis
anni spaciu veniret'/ in loco nob ac dicte electoriba igo/ ac rbq
gerendis accmodo/ Cui redditalis oraciba nris/ nequaq; p
scpima/ Ipo libs/ no cui nobis rnsa fuit pacis vid pacis de
qua re magno dolo' conpugam'/ apposita paratide accordie de
posita/ si quanco difficilior res esse videt'/ tanto maioi conatu
dnoq; cuncnd/ Confidimus cui in dnq; q; celiaq; fiud no de
relinquat/ cui qua se velle pfiste/ vsq; ad asumacoi scti rep
misit/ Repetences igit' annis nrd ossiq; debiad/ qui pteco
ris' nri nrd/ q; q; in sufficietiba humeri/ et aduocaci igtima
volentes ut cuncn'/ pcibs populano religiosis calamitatiq; obuiad/
Kursa ad fesad sed matiui q; me mscamus/ in opido nro Nuen
burgeq;/ alia dicta/ cui pdicte electoriba/ ceteriq; placte/ pdpcia/
netos comitatu/ et vnusicand studioq;/ oraciba/ dnoq; cele
brandi/ ut ibid cui esse/ et alys regib/ et pdpib oraciba/ q' asse
rme/ mlta ea que in pdicd norenburgen dieta deliberata fuerit/
psonalit' quenetes/ demos agrem/ p quos dictd aliud/ p pace
et tone ecclie celebrandi/ quitoa si qui/ pa dissoluoi/ date diete
sciiat' mdicad/ ac vtrnc pacis cmuni possit/ alisq; vtilib
mora disponama/ ne ipe 2da at illud p'm/ secundu pacat' ecclia
z po'ana/ religio p ampliq; possit/ Vna cui quod nego'
arduu e/ z coci po'ancate aggredi/ opa nob e ad quod rei co
plemenid/ ut cui coci fres nri karissimi reges/ z alii pdapes
nobis assistant/ quos sane pris animis z singulari affectu/ z leti
simo corde/ pposita nrd tredima susceptuos/ Aud no comodi
nrd/ aut honore/ q; coci et publicd posessi' veritate/ pace/ q;
si q; dilexima pmductes/ Audq; medii aliud nos moueat/ q;
fidei zelus/ et ecc'/ cui aduocatissima cois creatio/ quid nis
minus dnica m cosulem ipd cuniam/ et desup accipiad/ q;
pfidi quondd iudeoi sacrificia/ simile aut no fuit/ ab impio
pharaone mulia lactenti/ Dne alios aut/ quoz nob ad remtegida

celiar assidua/ ad ce q̄sidys spem magna m vra sēm te psumu/
/ q̄ sp ad pace/ ee one bond gaudet nuncupor ygenicos suos
nuncare/ quor claissima gesta/ p̄ xpiane fidei/ exaltacoe et
ecclie artis te tranquillitate/ toto orbis admirat t/ et laudat/ Ubi
ep verba indubie credmus/ ad epo terpator stismat pueri/ frem ei
vram tote assistebā armato corsee/ magno ore q̄ optaō/ ut qua
celerrime pace in ecclia reformet/ qua spe/ velata retinedne
q̄d p̄mor/ assidua vra sentate diuina adhortand/
/ ut ab pdecis q̄ alia/ pacis inducē sint/ placē dnor vror
ac oratorū vros/ ad prudend ea/ colligendaq̄ sasma/ dissonae
no omittat/ ut vocate ad tranquillitat/ in tpe pro repact
Hr omo ad hanc rem cam salubrem/ ea optata/ cam natā
ad sctam/ nobis ad sctā/ et pacē voco velit acte/ vtq̄ patrabā
brachijs meam mitenter/ suscipientes/ cooperend/ q̄ dnō vro salue
/ et no sit amplia ruina Confidma em q̄ nichil apud vram
sereitate plus valeat/ quā veritas/ q̄ vnio/ q̄ aiar salu/ quā
breuiloquio fidei propagat/ que ora ste ecclie/ xpi diuisione lmod
nimiū sustinet detrimēta/ Agite q̄ vro melius/ et amicabilius
se/ sic de vra sancta mente/ studijs voluntate fidua opemini/
et inhibentes pgenitor vrar vestigijs/ qui admod religiosissimi
pncipes/ pacē et veritatē amarūt/ q̄ fuisse/ Hic i nos mue
hor exhibite negotio nobis placebit/ p̄ncipiū dū p̄dicta dictet
festo sti galli martiris celebrandā/ de vra munificē celebrē/
ut p vram et aliorū regū i pncipio opum/ pax pulcherrima nr
dāos pleq̄ reflorescat/ i eā vre sanctā/ qua alijs optabā
ab eo qui cuncta vidit/ i nullū reuerentiā petit bonū celestē
retribuet pnijs rependat Datū vienne p̄ma die mensis Junij
Anno dñi mo cco xliij° regni vō vro anno q̄to

8. **Ancas filius S. P. de Jo m Manū vō magfico**

fidelis redditū familiarē tuā/ ad ep ce/ ad ep pcto quia bene in
ad finē credencē/ ut apud magnificā cancellariū rem tuam
solliciter fidei Id libenter fr nimis opus erat/ dicens eq̄ calcare
admoui/ Cui etem sponte/ ad rpe cancellarij melioratā erat/
ut omēs apud eū plēs supplue videnī/ i essent/ Diligit em ce
sidno corde/ libenter in hijs se exercet/ q̄ eius respectū comodi/
/ utq̄ adhibita ē in tuo negocio sui diligēcia/ facta ē i ad regē
/ et ad consiliarios de eo/ sinu gratia/ Quod huc inde habeā
poterit/ ep leta cancellarij papē/ puto/ bonū q̄silium esse/ q̄ de
pluribus dubitā i alīs apud sa Cum ep illo recuperare debitā eius/
et manifestet regine gra/ ad maiora nanciscetur/ cuiq̄ pueto
regio/ et pudenti gnate/ id ita esse fauadio/ huc pōt mat m nullū
es n̄ onerosum ep̄cea do m Intelligo ep leta tua te ad hec

psaliard velle vere qđ ē medd et pricalosd remedd/multaq; iniustiae send deferr tu hy sepyssme luae pend/qui sue cupid pcd Cui ud id meritame end ē bellor/qnd qui ldue/ferrara se vlesta volume/torq; vndiq; ꝓpsalie fiue/dou apud eo vrdesat bellid/ Cued quit ed auciat magē stis/ē dicd sic ad rubne scribr accio/aut te ī med sinaz adducd/aut de cestacd apud ann end q silid capid posse med ymo vcih cancellary vcor: dad ad te hys stue respondissem pcepiam id mdra tua rez illud ad regem arrogand eo pce duce mediolen ꝑ esset/ Obtiadq; ed sit ḡnas sd refero/p suis huanissimis lris/eaq; filid ad effect ꝺnendad/vale optie meiq; mcor

Bartholomeo epō cremeñ S. P. dr Luce Siluio poete regio patonoꝝ laudissie lris tuis vr clausme Lubia gnosi imlitq; ac tua opa me assupad ce ad asiliariad capare nuciabas/ab duobꝫ mesibꝫ respondeꝝ p alios supioꝝ meas lras/quas si habuerꝫ leor Cognosꝫ em qđam/eo ee mi roundicace attuleriꝫ/vidbis et gnas dē tuo regi vobis eo patoibꝫ offerabā/ab tuo insigne muna qđ nosa qđed ego ad studiꝫ flagitarem/du dna essema ī germania apud regē/par tuor alcie tuis lris/quibꝫ de re concepi/id quocadmodꝫ iuuaat pegylla/ne te valē et ap ed esarem/in dies te plures existimau/ī ad vocatꝫ cancellariam/ī ꝓtonotariū iussit regib assupad esse/quo gtulor cupioꝫ ut ni dies felicioꝝ successa de te senad/Unde ne tuo desideriū frustꝫ sit/facile pcerꝫ ut esaruꝫ tibꝫ merita sit/ac alis a tuis ꝺnoꝝ gras/Ad si efficaꝫ/crede mi melius scribtuꝫ/et eos omes quos td amicos tuos lris/ac pcibꝫ efficaꝫ/vnd ut ad rem mea regdiar/vide ne lras sup ḡsili dcatu/qđ eo lris dni Jacobi ad me nupme obsignatꝫ/ Intelligo fuisse tradtas dno vrbelino desenca/ut ī ab ad me meter/a duer/ob qđ omiserī fortasꝫ pricatoꝝ ī mdra/ad nusq; eas ad me inserit/et qđ me magē exercuaat/ne meret eo causꝫ/quas tu ered ipe querabis/ Iam ipe ē apud Constan epm/ī nos abnegauit/ Intelligē id quod d ea tractd sit/ī mi ted dnuerꝫ puaber mund tuo mgen/ Uuare velim/sicq; oro te/ut ea brand vna ad dnm Jacobꝫ cui stdo/ renordi/tuas/qđ fuale impedibꝫ/et ad dend ad me mittat salmoni/mo ad mag carbon/ Ad si efficaꝫ mi ꝺca re qđ maxie aplacetꝫ/ne vsq; tuo mgenti obsequiꝫ/obliteabitꝫ tpa nec etates/ Nulla eo regnoꝝ vtalie alcia/noua sunt apud nos/q ad te scribam/ad venetos et florentinos paucꝺ maritimas ī terrestres copias quigenas/Rursus apd pontifice

Roma

nrnd mepor^m dne pñtee sue/ sereniss^mi ſa regt arragonu/ p
que ad mensez tis fuit tr/ nus sue vrem/ ac illustr comitt
feanensa/ a qua missa ē dns tñs bñnus que nosa/ cc eid vi
dsta/ apud cesare/ quas ēmaq; ꝑcurat/ ꝑcurasse/ ponesep nr ego
aib; rolde cōplecat/ et equerus/ liare/ qñ breu ēm/ spem
et qucadmod^m rex npa suaedi/ eppm/ meelligis dñi rei/ iacobi
no scm/ qud mee matri fui/ ut ē/ et sacribo/ vbere a q^o sāc
valebis omnd asprare/ ep/ bullis desup aseat/ Itaco/ eid
pegallid nrnd/ p/ mmuta et grossa/ pme lre dedisse pcmas/
sepiq; ac sepiq; me emendatu facias/ ecsad; rcudas/ gnas p
a filiaudu sue maiestat/ ocdis/ meo nouc/ aui ego obstuatissiq
; gtiosissimā nos/ si/ pdicato ndefessa/ ridem; facias ap d
rnd/ d/ mcd/ bremense/ epm/ d; te vale/ ac amote
nrnd; amicaad obstua ordi/ cebriorba/ tuus leis ad singlos
prie; religiosos illic/ vale iterd/ ego lausañ

10. **Lucas siluius poeta h. p. Dr Nicolao ann**
dano iuris consulto Si nūd eplacē/ vicozeq; missare/
pensama/ mil ē/ qd tibi debeā/ Quippe q; mecū pci abitū/ ; te
neis/ et ego tuus leis/ vnica dū caeat/ visitata fuerima/ munere
Cursa vero si/ verba/ supputema/ teneor/ ē nulla/ reſcribe/ sicut
multa nō significasti/ Credē/ hinc q; aīa^a nō ē imputatura/ ego
bufiaceq; ut ā nō ad mū/ ut qñ/ ēi/ ſ ad effectū/ reſcribā/ Sed
Fusio ē ēsimissa bam go ēd/ sū/ obligatus/ sum/ sme solutu/ vndeboq; tuus leis quā
potero breuit/ et sudmota/ ne lit/ ēd lectio/ ut nō/ scribenda/ sē
molestā/ Congaudeo p^m ēd/ q; domui ḡtissim; ; oīm/ doctissi
mis/ ē/ asula/ reuendissimi dñi cardinal^s pauperniam/ intuer/
/ vbiq; magistratu/ susceperit/ nō tā/ ad/ meū/ ꝑdeat/ q; ego illia
vberanassio/ sua/ fonte/ dicto/ ceno/ doctor euades/ ; nō vtilis
ecis/ gnā/ qua/ in/ sua/ reuendissima/ priuate/ repei/ a firmans
a/ imassem/ Itaco q; sub ea/ umbā/ ad magnas/ ēt dignitates
pacebit/ accessa/ Reliq^m ē/ te ut hortor/ ad pseueranda/ qua/ tea
denud adipiscere/ si multe/ paacte te/ ēderis/ q; vnd remedia/ ē
cont/ iudia/ valentissi^m/ vereer/ mnoi/ obtemperare/ si tua/ nō
vtera/ ꝓspecta/ no/ ecr/ Et/ nouu/ qua/ sis adissus/ quos/ lub; for
tune/ impeta/ tuis/ doctis/ ; plie/ insaturie/ armata/ Ird/ vō
ad arctū/ ꝓspiceadū/ electa/ fuis/ cordia/ demū/ laude/ si/ absq;
deserede/ meaq; pau/ eo/ ꝑ/ puenire/ Ird/ nō/ poss/ mella/ ē
offiao/ arce/ arbitror/ te/ semē/ de/ aūate/ ecr^e/ nō/ q; mlta/ ſ q; bo
docaq; senaud/ ecta/ nō/ dū/ basilee/ fui/ de/ te/ ceperā/ opinio/ ē
Ire/ tū/ ꝑ/ mlcas/ ututes/ tū/ ꝑ^r/ a/ socid/ fidei/ mapie/ te/ dilexi
Ista/ q; nō/ puto/ epatu/ ne/ dū/ ꝓspiceadū/ ee/ vōbis/ posse/ aussie
Placa/ tū/ q; ſ/ sistā/ ee/ vid/ mlemisse/ ; qua/ ; fidem/ possis/ et

Tdigrate tene/ de tuo m me tnet nr̃ē qđ stbē opteat/ Illū end
nō solid vidi oculis/ si palpā marba/ ati hunc fcm ē ut gnam
diligam loco/ qđ nd q̃ id longe ē faalis/ ego em scriba careo/
eu fulcio es/ si spero tuus meq esse/ Nichil plā de amicicia
dicam/ ea em no riba/ si fcā capit/ Aliud ꝛ tuus/ q̃ ad me scpt
de glicerio/ magne voluptea fuit/ did amore pseuerancia ep̃
p̃mus/ mrāqi fidem/ ea em quod fuit ut ere/ si vcā no sint/
tricllacoem quanda pseuerant/ et pactos eponent/ Ego id
faale m talia psuadeo libencia q̃ bona/ qua malia/ mi pter
ptem/ Quicquid odest semp affligē/ mea sp opinio fuit/ hys
in rebus q̃ multa felicis/ paz q̃ mellis habent/ sapientissimi
hois esse/ qđ dulce ē eperpe/ quod amarū fuerit/ lippis oculis
pter esse/ Ad q̃ id eo miqua assecu ei placuit/ qđ mentē
molestia afferret/ De quoq̃ epistola volo/ ut scries hanc
as voluntate placea/ did tapat/ scribens/ acba eō pcrmitas/
quba obuiare nequire/ et tesiā possem/ De glicerio ista quā
ō mecqi fidei ammula et torculum meū emendo/ Si qđ
stephani aut framisci uitr̃ asulcos/ strenas ingressa fuerit/
fuge ce id ne sāe et cetera nō claude/ Iam et si scio michil
abiungitur illos esse tuū de aque cause mergnd volo/ et ignoraē
poria delectabili/ qua stia molesta frui/ Vola ꝛ q̃ de no
strauba tetigisa/ Ille et si audiēu gre fuerint/ nō ad fauet
ut ei gnas agent/ qđ de me amicis absomd/ Nichil n amicis
face potest/ q̃ no sit debitū/ atq̃ id eo eppere gre/ Rogo nō
ut sepe sit faas/ Tu nūq audi eo ubis quid nouū sit/ polonia
vngaria bte/ magnaq̃ conatu belli aduſ̃ teucros populi
nr̃ pcipuos hostes fieri pauet/ Inde fauore sibi ateū paudgres
Iam ad staat se regnū tuusse possidere/ saudres Rome sub
colore bonore opm dare/ sertaq̃ ē ad rem hanc opa m̃ insti
menad/ Cardinalē sctū angli vic̃/ i fama clarq̃/ et eloquentia
potentem/ qui sub colore passagi/ ptes suas studet tueri/ Vō
assecuti hic vō fōtmacō esse in bellis/ sic bohemia ondit
Neq̃ end opa/ nō finē spectat cōm̃ potus quā cupiditati
Rome esse sobet/ Relic ego pagellis meis qre rp̃mo dno comd
me dede/ be amicoꝛ quitq̃ habeo meo nōie salutē dicito/ Tu
vale et amicae mee tuoq̃ cenacae esto q̃ simus remotissimi

Enee filius poeta Reuendissio m̃ꝯ pred
dno leonardo epo patauien S. P. D.

Rd me tuo aspectu/ nō sepia affero/ q̃q̃ culpe edes no vitio/
ner superbie nr̃ negligentie/ nd debes attribe/ qre aliud ab hōmed
alcatu sp fugi/ Rursq̃ si ner occupacoibus pedis meis cu multa
est ocp Aliud ig̃ est q̃ me detrahit/ dicam/ si stē vis/ mmiu

magn dñi Ioād tenes/ no auert nr̄ ad tanca digna⁹ ꝙ meruit
pñcipes/ barones/ milites/ ⁊ alios pr̄ tanna tua/ ⁊ cū mea cogi
nt̄ cor vestr̄ aueris mōta hr̄/ pudet me illis admiss⁹ ante
ostiū oppetend⁹/ ⁊ facer⁹ ipsū esse illos pferri/ ⁊ mād sup ē
uichil/ ⁊ cer ego tend⁹ nūcabo/ no sic agā/ si qđ vobr̄ dign⁹
cram spēs exp̄ssa/ ⁊ Iudeo ab fidē esse/ ꝙ dig⁹ breui ꝑter
tala veneranda vna dñm capite ex illa oppēsio/ ut si q̄nd
sic in absentia tua ꝙ mea aura possit absolui/ p̄ nr̄m dñm nr̄m ihm
laborib⁹ ignoscat/ si ut mandato tuo me vtaris/ ⁊ cer dign⁹ cra
dnm Iodie ad te veniam/ cū q̄ mandabis alijs recedēd/ si non
mmg e spēd qua dend/ cū illud fugiat⁹ ⁊ maneat/ ⁊ illud
negari/ hoc ꝑcipuo posse ꝓbari/ Quapc igit⁹ ymaginē hoc
quasi mee erga te fidei vade/ et situa studio/ ⁊ ea de mea mente
nebgi aud q̄ fide/ q̄ sit/ vobis cē ꝑcaue tua/ ⁊ vale opēe

12. Latina

Optime enea no mg mirat me vide aplandi tua/ eruscio
simone ostētum/ qua si laua fuisti/ ⁊ cū rara semp delectet/
q̄ dū Ihūsd leat⁹ no vidi/ delectat⁹ sū in die/ no pr̄ miret
diligent⁹ amissa/ ad facē negocia magnia dñi Cancellarij vad
agē/ et debito tuo satē face/ Digna ē cui p̄ meis⁹ suis⁹ ut
te ac/ et omes alios eius corde habeat/ ⁊ eas cor̄ ꝑnouēat⁹
verbis/ Quanād aut ad psona mea attinet id minime nāre
erat ⁊ cui cend mea/ cui ut frend diligam/ negocia sua mea
esse existimo/ et mea sponte/ sine hortatu ciapia illa aiare
nito debeo/ q̄ si huius regni negocia ꝑ melioꝝ essent status/
et a me essē obediēn⁹ ergo illos quibus seruit⁹ pol ꝑ vos dño
cancellario face possem/ ⁊ q̄ sū sup hys plene scribo/ et
tabellē morent⁹ ōnia/ no opa est/ ut ea repeta ⁊ cui cend
faceo/ q̄ michil e tam grande/ q̄ p̄ vos/ et eius honōē/ no
facend/ no sem quā si meos germanos cēt/ Vale felicit⁹ ⁊ ut hodie

13. Incipit sibilus S. p. D. Petri mo m̄ po pred
dño Iuliano cardinali scd anglū ⁊ con opus e
venerandissime pr̄/ et dñe mi colendissime/ mitte ꝑ puaca
agē/ q̄ qđ alijs liris eruscio simone: nō obluctando sp̄es
optauera diligena opa p̄ v. r. pauca cd̄ sic et mandia
regie/ et dño Cancellario no p̄ vos/ cui p̄ sedissi⁹ in regie polo dñm
me spēd vidi/ solū alia studia digna v. r. p̄mo referam
Quo nāq; q̄ apud vngaria nos si q̄ admodū apud nos vehice
nouitates stud⁹/ ⁊ tame nāle e/ de pria velle p̄ celebro senad
Cer em dut alpes vlic/ ad danubia sic arbitror amore pric
eo vro peccad ademere/ Cz puto idem a tuge v. r. p. q̄ nō
qu quanto longius a prima recedo lacrima/ q̄ nec dulcis suauissio
celo p̄nor/ tanto magis desidero nāle solum vide ibiq; dulc

et mod Barbam ig² pauca de pria mea/ et magna/ et ved si
vera sue/ qui magni viri ad esse deducue notaad ¶ Inde
bononiā more suoq; sup metaub fundata e/ mod fchasse fra
ascaq; pce mitrd ni vnaulis qeasse/ ¶ Ancea q; sero illuc
ianua/ et sub eod aspu agnata/ talem em ducem sud/ de tri
bunali ni carrem trapot/ eiq; rapsaelem ad vnd suffecrat
si hic paululd antaquad sue/ ¶ Credo reverenad alpis nosse
ni⁹ et desue obend/ sp mat/ nouitate hr vcalia/ ¶ Eugeniu
senē esse no ignorabe/ q; ad rege arragō m/ et duce mediolan
ac malas pcemuo et ad cora facōn illa fedus pasit oy
rea vigoē reuocaeura e rep sius ep basilicū conalio placeo
ea lege/ ut ni eugeniano cuid sius dignitā poraut² ipus
antea gallia incaa fuit/ vlcela se no pstaeuq; obedienad/ eu
genio/ nisi apto bello/ rege illid rupecaeuet/ ¶ Venea q; floretemu
Januan ¶ Venomien noua me se cōsecradom fecerue/ limq;
floretmoq; et venetoq; copie bononiā ingressi sue/ ni⁹ spes e
illd posse p̄ pria muid recuperad ea et si adhuc eent nōe aro
defendē/ mavelio ferrarien/ quā filiā regis arragonu despon
satam habet/ armigeros venecos/ p̄ sud territoriū trāsire
phibuit/ q; res eid suspectd valde redidit/ Illi aut nalugio
vaudemā applicaeruē/ atq; illuc m vimola pfecti sue/ bononiaq;
ingressi/ ¶ Vera q; soli alōn sius de vemo et dnō fauenae castra
meabant² Et fauctinus tabi ad sua tuanda venit/ ne se
absente/ p̄ florentinad qui agros fauctinā populabant²/ expugnad
vrbē posse/ Nicolaus pcemiq; ea cusauellid/ et comes franasca
da scām severmd rase cenet/ q; sorta gmeaas de basilidis/
ca p̄ lep sic/ ut ipse vnd illo alid collaudet gmeham
¶ Et sic mseā/ fundicq; vcalia lacerat²/ que vnica solid causa
facit/ ut oblid q; nr ad ep̄us delegerem/ breue/ duas p̄
erabam/ quā nimis grua sue aliquatulid/ q; audiut² quid que
videne² mala/ Hec scripsi ne scribem michil vre humanissimis
leis pūōq; no ut ego inde michem vrand p̄cebam/ qm vra
sapiencie quetissid est/ et ut nd poaus liuame aucupad nar
rando possem/ Valeat optime vra re⁹ma p̄mea/ mecq;
ut facit seruoq; suoq; m nūo/ sp habeat ep̄os

Vide q'

14.

¶ Serenissimo ac ppotentissimo p̄ncipi et dno
dno karulo dei gracia francoq; regi pri et
sacero nro hōn⁹ ac tutissimo Sigismudq; cade grā
dup austē Serie karmedie et bonelie/ comesq; tyrolis/
Salutē et filialis affectionis/ votaud m̄ēnenad Intelligat
vra sēnitas/ ep̄os tuitissimi p̄ncipē dnm regē rōnoq;/
patruelis/ et dnm nrd serenissimi/ quo effrenata popula

V Cona

Et vrien omi modestia freno/ et equitate vmalo possitato/ adiuſq
curiam ciuitate imperialem/ et prima domus austrat dominia
insurrepere/ iurias inferiorib/ et dampna irreparabilia fatentes/
Quodq timo e/ ne plebs vicine gentes ex quo amore malo/ eius
se se eis adiungant/ ut sepe videmus euenire/ q ſteleatq no desint
ſteleratore subsidia/ si tal iniquor homin/ ine se vires iungant/
multo magis eueniens e/ iuſtis pijs pijs pacis/ assilia
dat/ et auxilia plebs optimi/ et eos pcipue/ quos alis sanguis
et gradus nobilitate affinitas iungit/ Et reduc ad hec eos valet
causa/ primitus natus in duos surgit subditos/ et in decus et
preclarum omibus regnis/ constituat eum quisq; fidelis/ q in
alijs punit no videt/ ea pot ad scientiam duos rex non
pfatis/ et nos rebs quibusq; paposis/ subdit nris auxilio ee
rebellibus resiste/ ac punitorem plebis/ adiuuate deo ppe dies
metendum/ Benedicat vrand ad nobilitatem/ tu pquiri
vbilitate/ tue pis sanguis auor et assertu/ q in vobis geritq
regiam admixe fiamq/ ut unio pdictas leas si ingrat/ Ve-
rum amator nos subsidia postulat/ libenter eis auxiliu/ quo q velut
ad pres neas/ sub stipendio debito venie no solut punitatis/
si et mandet/ et exhoratoribus qubuscuq; victarys induunt/
Sacries q applaudat singulare regi pfato/ et nobi filio
ejus/ gratiaq; maiaq; exhibebit/ Dat ete

15. Illustris princeps ee sagwine/ q multi nos/ et imperiu
sacru/ oppugnare/ Et vrien ad sua copiabit/ dictum essuat dilecti
tui dna no latet/ Tuus enim ad no audiunt/ corpe qui turcarii
insulis/ aut quis no melleport/ ad quicq; fuerit adiuſq illum
nram/ et sed imperij ciuitate/ corpe irruerit/ Videre q viam
ex patrie/ in qua ista gerunt/ ignorare esse no debt/ quomo
Et vrien/ exp Turcarii agros populati sunt/ edificia rustica
deleuerut/ pdas in gentes abduxerut/ atq homid multitud essudet
sanguinem/ no ecclias/ no mysteriis precibus/ si omia tam dna q humana
igni subiecerut/ Quadq; anues illi turcarii/ atenta sp fuissent/
atq essent/ si qd adiuſus eos querele/ Et vrien hrent/ oia q ba
adpe tomentabo/ ac pdpibus rudere/ ac se inei equitia subiect/
Hi sunt turcarii animia oblata/ et adhuc e/ Et ecia illoq ambi
tio/ oram vinis abhorriens/ solid armis quibus se pla posse
offidebat concredi voluit/ ne accepta/ Et vrien quadq a nris
et nalibus auferre dominys no abstinema/ Est enim statorum ad
ut pacis sentit limites ingressi pterierit/ ona pluit eo tumet
ner ab vllo illiatu retinunt pede/ nisi verbis fuerint reuocati
Hi postquid in suis dsolationis restia viderut/ sedq no put
ut opprimant/ paali voto pot/ Et ees corpe conatu pueniri

multoq; sagrore/ & d'gsted victorias/ vtinos ꝓlios ut ꝑsint aug-
lio/ maxime pribꝫ fauꝫ/ & sub virgo fedꝰ requie reperiunt/
& sicut nobis relatu ē/ tuā q̄ dilecꝫ ꝑ subsidio exparuit/ &
si no dubitemꝰ te negatuꝝ/ nubeq̄ ois ulloꝝ demiram̄ ꝑsiperꝫ/
qu te sac̄ imperꝫ principe tuo ꝑ ducatꝫ insignia/ & Zebeneꝫ
comitatū ab imperio susceperit/ & tuo mandō ꝑ electe dignitatū
tuarū ab eade insignit fuerit/ adustus imperū procaꝫ/ ad insi-
delitatē/ & infelicē nr̄a amicitiā mittat/ & sicut for-
tissē te fedelē unitatē ad id fod obnoxiū/ & tamq̄ me vos
esse arctissime/ & ꝑ eam ꝑstare subsidia teneamini q̄ tes fo-
ciam adusq; alios posset colorem habere/ & q̄ imperū/
quos tū ebes ē ad eoꝝ mores/ qui subditos ꝓmittet q̄ superiores
fēde posse ꝓuerē verbi/ nā ḡtiā & ꝓmissū ē/ ut vasalli
adusq; dnos se colligeꝝ/ & vobis equidē ꝑsuadē nō pot/ alq̄
fore/ ad sue ꝓtensibꝰ vndiq; ꝓ q̄ putaret imperū/ cui te sac̄
fidem/ & obsequia debē/ n̄ gratā & te alq̄ gratuꝫ q̄ ꝓ ipo ad
dnō meū putaret/ q̄ n̄ & uti tue n̄ sanguis celeꝝ fecerat ac-
sōne ad ꝓferēd tū tuaq; posset ee deuotū/ & ter cui dōmq̄
iustic̄ ita ~~eam~~ tenaꝫ ē ut & dicā negat fuꝝ ꝓ ꝓcessū/ n̄
sacrū imperū ita depressū/ ut nō aliq̄ ꝓ multū posset/ vel
ipsa ea & turcica ciuitas sicuti nostra imperialis ē & alias quā
si quid ad & Worteꝫ scribebat tribunal meū deliberaꝝ adire
subsellia/ et a nob ꝓ rege iustae appellaꝝ/ & ꝓ ipō tamq̄
nullū suspicoꝝ ducat/ nec sibi dicatꝫ/ tū imperꝫ tū austri
subditis a culpa/ mutuā/ at nos deo volente/ neq; imperū
neq; domū nrām/ metuemus sine defensiōe relinquē/ & ad
omū conatū nr̄ ꝑ illoꝝ salutē tendimus/ & ascendemusq; ad
supiores almanie ptes/ n̄ ꝓpio fossō sed maximi/ & nō veneꝝ
bilibus/ & illustrib & electoribꝰ sacri imperꝫ/ & aliis nobilibꝰ
nec priuatis/ oīdq; nrā potentia/ ad aspernand/ & Worteꝫ
n̄ solleūa/ nec̄ ante iusta/ meditima/ mecū/ dilecꝫ nūq; hoīem
attente/ & q̄ eadmodū de tua erga nos/ & imperū sacrū affec-
tione ā fidimus/ ita plg fideli ē apud te/ vacā & barbaro/ ab eād
imperio susceptoꝝ/ meritis valeat/ quā & Worteꝫ mutuā fa pe-
tito/ quo uis pactoꝝ colore suffuca/ ad quas ves/ ut nob ꝓ
nuncio pacem rideas/ vehemēter optamus/ Datꝫ ut̄

16. ¶ Lucas siluius poeta & P. D. Dno Johañi
de Lauterbach sacerdoti & viro ꝓbissimo amico
q; optimo ¶ Credo te quid agam/ ut tibi sim/ & multꝫ
pacturā ad me apud regē ne cogitas/ & nemo hō ad melioꝝ
deponet/ quā meis calamitatibus/ qui libenter desideriis tuis/ more geram
& facilis ꝙ me amas/ audi ꝙ quid acciderit nob/ & nouā cui-

p pria/ dende quid faca/ z vbi sim breuit edocebere/ Tranq
tulp m carta cesar/ apud vrbua quanda smo/ guarda varia
vid z m domo illoz de scala fuerat/ diu vrequieta fuit/
hic pmud m agro qui mi strabat equs egrotac cepit/ z septi
die decessit cuca/ mopq/ alig familig robustis epidimia
pfessa e/ se pcta/ aut morbi tenti mis fuit/ ic ed triduo mtt
fecit/ Tpnde mopho spita dolere caput/ z oalia febriata
repetut/ Germana q magna dui Caspar cancellar/ dagne
placebat/ pauor aucto ac de fuga cogitac/ Accessit cancellari
regi/ licetiaq fugiedi mo/ sed luce suscepit/ ats/ sic hodie fuit
octo dies q fuit pueruq/ Sunq/ ead hic/ plebe reuerte
dissimi pp/ z dui frisinigen ppidu td noui arbitrat/ Struct
nobi/ n duat aquas sicuad murad atq mur/ sed q hic an oppidu
copulan/ m vnd sacceds flumia m sanu/ fremit/ q mutudine
ste q p aestiua dilui matim/ solent pduraz/ Ego remis
omiba aut mtt udes q pudeat/ huc offeraut/ a replore/ mtt
agros egdior mocbaq a pros/ z siluas/ tanbula/ ac luadas flu
minis lymphas/ no absq q fugiari meas oblectatoe mtuer
/habes mtt/ z vbi loorz degam/ z quid ego agam/ mtt id vole
te scribe breui nd vides/ qui vita ab negocijs paul publicis
sibi delegit/ sic pisa gens mdiu a suerit/ Tuus ead ego felice
illud dicat/ qui nullo seruoz d ere alicui obligat/ patula ruta
fuis boba edocet/ Rudi quid bonus sic/ nompas cuia
no egocia/ daffico/ quo bellud pete ac pugna
Jubeat/ mtt no horiet/ natd mare fordd vitat
z liguaud Quegra no vsticat/ su ybia dimitt
arcta no fasadosis cudulibz e supplex Z; d altas
populos/ adulter vicud p pagimbz marcat/ aut e secta
reductaq/ valle errantes bouez/ z armeta pascua p pecaat
mtedd/ lanas/ mutales falce resecat/ at fetiaces inserit
mtdd/ mella q pfluit/ pure/ vendit amphore/ aut/ ouez
condit/ lanas q rectepit/ Ite ed auctaimus de cdm caput/ mtubz
ponus/ ponit/ p agros eptulit magno effat/ gaudio/ pira eo
arboibz ecerpens/ quas sua manu inseuit/ mtdd/ z purpu
reas uuas mtas colligit/ z iam suspendt m vsid ponit/ aut
mustd expimit/ libz illa iacet mt/ sub antra/ hic/ mo m tenaci
gramine/ labit/ aque calcas rupibz/ fremit/ aues m siluis/ ob
strepunt/ fontes manatibz limphis/ sompnos q leues inuitant/
ut/ do/ liberu aduenit amici/ z vmbres nunq q dimit/
aut apros mtta cane m obstantes deuidit/ plagis/ aut rara
rera seu amne seu furca/ cu adacis tendas/ suspendt/ d pauido
lepore/ z aduena/ ipbem laqueo capere/ q/ si pudica mulier
illa fuit/ qualis olim fuerut Babme sine de sbis sac spectid

mem̃mit ¶ Sara rebecca ¶ Rachel q̃ salubri pusta domũ seruet
¶ dulces mutat liberos multo beator fiet ad illa ¶ aduenit
lassi uiri uetustas lignis sacru consumpsit foco ¶ Laudea q̃ teget
rethia lebi petri dextera sicabat uba ¶ dulcia uma delio pmes
dapes mensas apponabt ¶ Sunt hae nõ laudet ac desideret
uicad non me amplius lucuna contubilia ad rambi ut secad nr eq
quonus mad ut flumt q̃siti presses ¶ uenimt q̃n leta de pings
uissimis ramis arboꝝ oliua decpta d agna quad solus pas
talibus fesse rustica mactat ut hedi prepes ab ore lupi ¶ tam
q̃m multut mt rusticales epulas lintua ¶ poma ¶ castaneas
mollas ¶ puas tarde pastas omes udere ad domũ properat
mperiq; fessos boues ¶ uersum uomere collo trahentes
langwido multa sue rurus gaudia q̃ mee singla p̃sec
no ẽ epulatis angustie ¶ Deo vale ¶ licet ego multa pauca
notans amore rurus aliqd m due utq; q̃ vale mei ut solet
memor eq pruk

17. ¶ Lucas siluius porta S. P. D. Nicolao
valasci de portu gallia legũ doctori fri
optimo ¶ Prime docte amice cũ sine leg tuas q̃s basilee
susceptad animo ẽ no potui tue rnde q̃ mopo ce sare sid secuta
ab eo in secretariũ receptus q̃ ea ꝑ quę tribecem nulla affuit
tabellaria ¶ Et reuise mee ad dnũ sue ¶ Plasus al pio nesm
de ete bate q̃ apud regiam maiestate mstitutes petri dute
¶ Lermubrie sut oratores si valet hae mea explaud tibi
¶ Tibi end amissa ẽ no tñ mee cangeũ sed q̃ dñio sp̃sson
Illa end omiũ mutata sce ¶ Tantũ volo suas me solide
tua gaudia gaudẽ magnaq; letaa mi accidisse mutuũ q̃te
p̃sidem alisbonen significasti libuit eni id mi rebemẽt tibi q̃
amico bñ cupio tñ q̃ nitet uiro eo omñ pte probato q̃libet
dignitas optima sedet ¶ Hac nagi nõ ꝑpe dignitate si illud
absit illustrad laudo q̃ eo tẽ magnie regni gubnatorie ne
cessitudine qui bñ fruad sua bene locate sint et ad re publicã
gubernandam uiros aduocat sapie studiose uiuad orbs pudpibus
ide animo oct q̃ vo nõ sic omes ignorantie plene ecclie p̃
uniuse nr sidem migrarey ꝑpe instaurad officia alii deuerterẽt
Et de hr sate galli basilieh quis statuy sit ita te arbitror au
diuisse ¶ Ego arrogandi q̃ mee priuapud nõ regnũ fidei Et
fidei regni seruad uolui placuit suos eo basilia mittit abire
In ombus rebus pclarus pncepsq; hae mabilis Lucas
gallia uenetia ¶ florentini q̃ pontifice sud eugenio q̃ beñ

venera bant. Recluso apulia renato rege fidon alia
nidne qui impugnabat modo fauet Iusa etiã ecclesiste
de pila fied videns du huc ats illuc impellit Iusoz uerba
repassa Et aspiat ista qualio dei et quadus tarde uerit
expendere hores digna supplica rogat Iulio ed. sone
eis udico malu impunitu relinquit liber arbitriu mob
dat uiuo nos ut libet sinit lapas dimittit notabilis ha
benas tame tame rege sm du iudicab ordinẽ exactus e
Iudex videbit pudices an pter eos regna fuert institua
an rpo ppt regna qui sunt omiba seruie labidinib uo
luit Spero tame ni hoc ecclie negoco p reparen uiam
electores imp sanos timos reuerti qui ad unione ad
patrem ecclesiastica ordinis totis uerba opas ueniut et puto
in primo nurembergen conuentu qui adfesto sci mathi
die e nouu caluu quocad noiabit loco deg fauet ut
cuncta bene res cãe saluent Tu fac ubi uenit fim et ap
potestate i me habeas no ignoras nisi me uso pio arbitro
fueris no mandatis p mandatis culpe adstringis eis Vale
ad meis nigl meor qua a me remoueor Ego p ueteri
familiaritate te colo observo et nona diu te rec

18. Lucas siluus poeta S. P. D. Reuerendo
et doctissimo uiro Iuliano cardinali sancti angeli
Reuchlissie pr me uolendissie pa recommendatoz no ego
me nãtas p amore sibi legis unde uere quas ego uidea pis
de rpi mihis ad me designasti et magistratu cancellariu
sane factu e Verebar enim ego me patebant nisi ut cator
cade pallentiu comit Quid nerem On hoc quid factu
sit et quid no factu ego cancellaria agnoscet Ego id aduo
me fecisse uerba sup hac re mirabar castellanu ad hoc
tuendu retineret negi id sibi rendisse qd mihi secretu e Hic pudices
sile fere omes Qui optiori aliqua induerut nigl opis est
arce ut sua nuntiat Persuasu e regi ut alem sibi hinc
comitib accessione nr oratio cat Venus enim no utiq pat
uisq ad mercatores sordidas q aures hoc deu egregiu descen
disse Ego ed dis plibere uolui qd fied no dz id caui debeat
debeat qd fucat faciendi seruandi e omnibus rebus modu
et quid plus ponit modestias quidq hoc magis auctoritas
persuadet dz mi no plus fidei e quam petimus id q alleo pa
cem qui et me nuncio ceteri habeat modo tractuq uideo

Ex de hijs sme sacs me do loqui quomo indeat obliuiscj Vo-
luntatis q̄ vij ville ste qui p me stet debeat Q. quid est
cancellarij occupauit Vnd ed q̄ ille preijt ego me nouj
habebit Comes end alie qui dni r rogeme r hic sunt pe-
tita erratoz venia gratiā regis meruit omoq̄ r a tordiam
redijt nr aliquid regia maiestas eo volui q̄ no ego
regno re portauit semor comes mihi in gretiam id venid
debz regiq̄ psentid r ad id sacra applare debebat Fer
acta illic pfata Ex plures end ocupatoes detinuere
Vnd sacs si vel sui q̄ ipsq̄ abore adhuc vicaū rpndau
septendū q̄ reuerta cum ad rogema ad tes bohemicas
mitra nicsam optj de kathelanis mutatis gallicis q̄ variatis
nūl stbam q̄ ego alijs q̄fluere ad vos noua no ambigo
deq̄ nob vnoz accidat q̄ssadz ea sunt caude q̄n si a deo
cat mala ce no poterit Ego valui miror nullū nisi hic
p hos dies nouitates nisi ad fri sugij Aiax qui vr ambitu
no volgare fuit peer opressus vrā vota eccesit Fer
successoz optet q̄nam ce dnd Cancellarij veb r capitulo
r apud eugenium r apud galud p duplos venalat nr end
adhuc nr vestre habes quas debeat voto potiri ego desi-
derijs meis cumbq̄ q̄uano dno cancellarij magne fauebo
Det deq̄ illi ut secundi sint vnisa Valeta o preme
dugz me tomendatū habiturū ut me forte optimo duce

Eneas siluius poeta E. p. d. Caspar Noxarien. adolescentj

Amaro respio se
libenter tuas leges r q̄ te anno gaudio q̄ in dies humano
fias r doctior Te purgatum qua de gallo querela pnā
eum animo admitto r ut scribis ita ce q̄ fido Et quamq̄
illud esse humanum velim tue vale q̄ causa lector ti
opinor de illo mea apud te deprecatam fuit q̄ superbia no
id do admiror q̄ pri opinor ce me end ut credas velim
nullā esse genem q̄ gallos superat ambitu Hi poeta
inimicissimi nr vnquā mea sanctius iuuerit reliquit Via
ad sint apud plerū vasta videntur optimi velint pauca
qua esse vitalos dixerunt mores q̄ sibi placuit r q̄ virtute
nequeunt imitari r inuidia psequunt Et quibus apud po-
stumum habuimus vnos ea gen nro assumunt Ex de hijs
dixi q̄ no scribo ut publices Vnum tu scribe q̄nus vera
sit plenum discrepere nob qui papam habemus gallicū
aliud loquamur liberiq̄ Vale ea sepulta apud te sint
sufficiat q̄ id soli scripsisse aut stephano vero optimo

doctissime
& doctrinis tuis/ au ut me gnendes petis/ Te aut q̃sdas ndes
caussimud/ eamq; fac mea in cautione ut meo animo nr
nos smq absentes/ quos presentes fuimq/ quid de te sperare
de me pstare possit ut uideremus vtar ubis/ Tu nihil habeo
nulla nre edende & oratis salute opam hys diebus pstita
vale & me dño admodu effito amendato Duce/

effud

20.

Caspar Slick cancellarius regialis E. P. D. Dño Juliano cardinali sctæ angli apostolice sedis legato

Reuendissime in xpo pr & dne me colendissime/ Scribit mi ecclia v. e. p. rr orbq
quidq; hic geritur huanus/ nihil secundum/ Decori nil secundi/ q̃
ita obiector/ ut sepe fastidijs curæ sermonibus/ eatq; lectioe
retineor/ Et illaq; p̃sertim penultime apud me ste/ quibus
nihil pauas rudeq; p̃ Nihil res ignes attingo/ pro ti videbit
sancte fraud & alijs/ Tria ste & pondus hinc maxi/ Primu e ifacte
meis/ actu/ scribitis mi de donatoe scole reuocata/ tu de ubis pu-
gnaco factis/ p quibus gnas agerem p. x. v. Et quis hostiu pdce
no ambigo n̄ius bidualenae veltem vide q̃ gnat no verbis
facte repende no volet Ego pced p. v. r. alacris ea petitaq; mer-
cedem/ q̃ ego possem referre/ tu ad ve dei agite/ eo q̃ spem
vrand iactatis de quib dubitet hr sapientes faciut/ quor Pro-
minu/ nec patimini cate ponit vrat/ Ignosco ego & prudent ta
gnati/ fadet q̃ spem in dño reponentes/ Ille nanq; habuit de rati-
buit/ nr ullis frustrandi p̃mio bonis/ Eo ea pd ceo & memorie
ee me dicat/ et ea prem tos. v. r. Cuius affectu magis pendo
quadrem Sed pauca/ ung̃ opinione mea nr egredit qo q̃ speraui
possim subditor meor leuame nr apud q̃ de malicia ortis fiat sup
fluo mea asserta/ q̃us donatoe reuocato pcesserit Et magis
tuo sum vtor ad petitoes meas & nemisse p̃mpassi e q̃ & ea
q̃ hic vice deposuit/ ut apud regiam maiestate supplex sim
in fauore magnia dni palatini/ impetrem q̃ bona ad Lapideam
partem ne molesta illi in suis possessionibus inferat/ q̃ndq; fuisse
& esse animad mihi significastis/ Et p̃ loco apud sereniss̃m dñi
polonie regem hre multitudo ee pedite putatur ad plus mutuide &
tractanda sibi complacui cu nauis hr lauud regni/ q̃ velut rectrix
impellat Forsan hys ubis maiestati regie scribitis Ego E. P.
faciem/ pqua non dnus palatin̄ q̃ res ad e vetusta/ me semp
e q̃ ubique fuisse effectu/ Illudq; frig loca & amasse & eo plecui fuisse/
nr ab hr lamenus/ Eo aliena/ nichor & suoz ita me meritor/ nec
meo & ita vsq; oblitus/ Deaq; pna sui desiderys eaq; ad possit
pavere/ Vbi eam obcausa regia maiestate supplex resua no obla
ubis/ Et quis p̃mouea/ res amici solet/ sum allocutus nr maiestate

rpand mherente inuem ꝙ auda tñ paulatim comodꝰ subuene/
tñ vris pabꝫ annue ¶ Deoꝝ accersiet mopo ¶ auri me ꝑba ꝙ hi ꝺ
qu forte aderant strutimud supꝛ ngoao illꝺ habuer ¶ Reperit ꝙ
se no posse ꝺ rebꝫ quas posat ad pns mmitt possessiones nãꝫ
paulatim antea sbi sublate fuerut ꝙ regia maiestas pupilli
de nore regio se mtromittebat quo tpe promisit migratis et tu:
bine ad sua obedienaꝺ venturis eos ꝓ possessionibꝫ omnib
quas tue tenent nr aliqꝫ nouaꝺ velle qꝺ nil eis nr pupilli iuriba
pudiaꝺ afferret ¶ Ro possit igr rex promissis suis ꝺ ee libꝝ
em regium ꝯsi otaalio habet firmitꝺ semp ꝯstans debet esse/
¶ Lecꝯ hr palatina adrisus regem qrele ꝺ gestꝰ an regime
sun ꝺ pocꝫ colleraꝺ ꝺnet illa conuaco fiat mt reges quaꝺ V.
K. P. ep cogitauit ¶ Tuꝺ em aderit igr aderut alij ꝯ aꝺ aerꝺia
bm mtendet ¶ Et si pax regni concludi potuit nõ dꝛmt mod
quba palaꝫ reddat ꝯtenta interim maiestas regia nichil inouac
mtendit ¶ Qz tñ fr̃e suo regi polonie bonꝫ tenꝺ amicaꝺ dispo:
sita ee fuerit ut sepiꝫ dictu ee pcurata ¶ Vt si rem meaꝺ
hr parfiaꝺ velleꝰ equitꝫ ducat mt ibi ꝺ fuerꝺ ¶ Respondem
no esse parem tam eꝝ qui bellꝰ mtfuit ꝯ altera ꝑtꝫ et
altera mpugnauit ¶ Tuꝺ illo qui multi bellꝰ fragantꝫ se sub:
duxit nr videre volunt igne quo regnꝫ mendꝰ studio pacꝭ
ꝙ mtentꝫ ¶ Tercio loco vrazo bratꝫ postulasse comitatꝫ pa:
latꝫm albertꝫ de bono ossꝫ federarion ꝺ ee regno concedi mun
time pces vro more ꝑcentati regi facte sit Qz nichil ee qꝺ
ab ea difficilꝫ impetrat ¶ Remo adhuc istam dignitatꝫ obtinuit/
nisi vir magne nobilꝭ regiqꝫ mis ¶ Et hr no ꝺ aliꝰ fuere volen
hanc re ꝓsumam ut opinor Sigismundi retro accessione re:
censita ꝯ patꝫ de nacte apensaꝺ nec sac mdigenꝫ ¶ Camꝑ
ond facꝺ volumꝫ nisi passiꝰ hec honesta ꝯ ampla dignitatꝫ
repit ꝯcessa ¶ Con tamen ꝓcul ꝺspectu ꝺ ꝺcendu amico vro ꝺpecer/
¶ Tam si quigeꝝ V. K. p. fuisse ꝺ ee ap hunc pntpe ¶ Io
negabit ut estimo ꝓsone vre qꝫ leꝝ no egressi ¶ Ꝺ eꝺ rem
hanc ad aliud quꝫ ꝺfferet qꝫ no e qꝫ epus valeat impetrare
a ꝓ domesticare obtinet ¶ Amaꝫ ꝺ serys sacꝫ quoꝝ scripta vero
missis plaꝰ pelagi ingredim facendꝫ ¶ Vocat mea ꝺ v. ꝓcudio
libent ¶ Locos id qꝫ no nn ꝓbari a plrib ꝺdia ꝙ medios mt rus:
aacace : familiaritate ꝺcos posuere ac ꝺ pnate optime media
ꝓbant ¶ Qꝺem igr audacter quꝺ e qꝫ V. ꝓ. aut refendi esse
aliquꝺ ꝙcta inquit adnia tenebꝝ ꝺctum stat ꝓ ades tenet/
/ueꝛor ne aduenientꝭ michael festo in ꝓbatꝭ nil quꝺ aliaꝰ
rorenme ꝺposse ut ad tpus aduenerit hoꝝ esse adnia teutrob
ꝙ aco vos ꝯtenta spe ducebam ut vim tam sacꝝ recederit
¶ Hm attinget qꝺ ꝓ mandꝰ omb vigilia surreꝛ
hec mperiare mnet ¶ Audis an potis mendax velim qua
vera ꝺcam ꝓhecta vtilia hic mendaꝺ qꝫ ꝺcenꝺ putat

nr ego alterius sui opinionis Vsumq; animi mei euadat pandam
Cur ego non / potius falsus ad tonitu opiam Valer. horat
vel in vitio ip̄ verax ad damnu & dedecus nostr opiam no
sit tam cuiq; fame mee nr rumores pono ante salute publica
ut falsa facta vtina falsa predator hui rei execrat Bru
tor ego me querar Dico ego me multos hec amicos
quibus arcta qui michi sui vereor ne illi plus mee ip̄ suc
cupidi fame sint Imeo ne ut meu nomen ille sui seruent
sui cōmanlent Ego illis assentor & illi michi qui pilades
& horestes Vid alteri cardbere optant vos fame no vite
cauten & alter alteri mgr̄ cōpendit blandend & fame op
time ne magis expediret Vid regni vngarie nid expiane
rei publice ip̄ latissima sit & hec ego qui sepe in expeditionib
bellicis aduis ceutos pro salute vnguis & fanlcares expsu
& apus ad effusione sanguis exponi psti fui Vid veteron
fame nu res agit eadem Dz cogor / iuuta ut iudex rpe
et vates habet & predator veritat admirandu ip̄ ne in hac
re fiat deu supplex oro & ait vereor posco Subiungitas preca
magfiad Johanne boynoda & si omes deficiat solid velle
nid assiliuans aggdi ceutos Vlliusq; ia equites aurati q; bo
hemico mod instructa hre P quoz expediac quadringen
tos florenoz expositu adque iam ter fecisset & expe
dicu compando & aurea ad aurea necessaria nob nadarss
quos no facile apud vos diuc repiri Subdelegauit ip̄
michi diligenda hac mst buitas tpus impediret qua sor
tem aia quid celeriter castra mouet nr rursus / me fide habet
ip̄ in rem essem p̄mta Tam vrbemnenses timetis q̄ treu
galleas & louaas londe nu ab eis recedet ego ergo aspo tue in
terim De meo aut ad dictu nil e q̄ inde dubitare oporteat
Credite michi neq; nemo bolonor ip̄ ego in rem eam promptio
esset nr vrbemenses obstarent quando pecunias libertim
offerri vident Dz noluerunt p modica re se intromittere Ve
rum ideo vris animis molesta fuerut q̄ videbat tuba & louca
no posse europam tutari Di aduersa australes arcta tres vngaros
redi tutos Vid vo de tpe me secuta id ego in cōmeu sustazno
ip̄ mea solliciaudine & asserend quo ducor in hac opa vestra no
audete in mandate ut predicta adiuua timet Vlamq; ne plus
vexmet qua cetei cuncti mstrate equitu cōsuetudo q̄ pecuq; sup
pedialis no iuuenti ip̄ impiat arguit volte libet Tacue libet
ride & amicis amicitiabus relapsoe nr mutuales recompense
nouitates ecce vos volte lep quibus p supiora satis mnimum
e narrate dnm cadmale venenato aplice sedis legatu depasse
maiora venenati applausse Clamq; nauarie sue amissio opum
id ep romana aucta hre misse stet quibus significatur pecto spes fo
rum veneti cara copia ad pulsu mitto ut plene ad pondus
videat cui in regit arrogantium spes conuersa naufg

quecunq; burgundie ep̃ viaq vsiverun. classem putauꝛ
unte tilia adiuentu sacꝛ spacy erit ad huc me dñ pedites suos
velit eos querꝛ sid apud polonos or̃ naq; equitia teutos m.
selle spotu in forꝛo mar̃ pcensie Ballets se gurgitabꝫ cde ed
cdm ad ed domu ed p̃ torpacad ed egred pauꝛe pelagus
multa scopuli vitandi ceramma fugienda radenda epeq; ducnda
peloponenses ad phades hyndda p̃ emende Et sida helene
pructissi nauigabꝫ ee nd in hyeme hom̃dabilibꝫ mare
q̃ qui mgsa no ẽ nesar pchu qđ sit Et frust neptunu
accusat qui bis naufragu pat videt quid quis adducad
pectes nob clarglor mittꝛe auꝛo nd si no an aduenad class
in gent̃ miseb pdicad Erua me obmpud de do Et basilea
quoq; nobis nis de est mater̃ uor Illi end carcmales q̃ capuo
epe duct̃ ẽt ac ꝗdlid pdicabant gaudꝛo ut mod p illa
belle videnꝫ unit frui regt leis quba no mores p̃ quato
benefiaꝛo madabaꝫ basilea dd sic sapiut quppe fide ap̃ plebe
uolunt tard no ad ptul obierut p̃ ap̃t solabad residentes
dos missos expectances recde end multa Et magt strengꝫ
bursa qua honor Aud end saluis infamia nudmis Credo
ad sacꝛ lusid ee do et familiaba et uocꝛ sacꝛo sine Supplicas
omia solubꝫ astbi nde somnabꝫ ap̃ paul ab hyis sid nr nd
aima nd sale tondrꝛ et recomando me pde . v. r. ad ed ma-
dara sid ineo ep̃ amen̄ ad debito ꝓmptissig Date nona iun̄ ee

21. **Eugenia epus fius siuoꝛ dei caussio i vo filio friderico in rom̃oꝛ regem electo**

Salute leis quas ep̃ uyrema pu[illegible] ad nos scripsit sendeq;
pacꝛ et unio ẽt desideriu end no nio p̃ gabio dictid seruq;
collaudama Et q̃dmod sepe mio hastema i mutuis mr
i leis ut quib; opibꝫ indefesse ecclesiaꝫ cꝛa i mud arden-
tissie effugietama quod si p̃ ut optamus libertema misericq;
quoꝛdam hom̃ impiorum odio i ambitue laborandu propsa
expauisset nec labefactade unpu strauerud dnd neq; ecclesiaꝫ
eius ydolid erigꝛe potuisset neq; aud fervencato q̃ patri
nue ẽt aquassire expetet Cadet si clad medie sigismudi
rom̃oꝛ imperatoꝛ epe scelus i imperij pluꝛes nitꝛa assent pus-
simo ad i principe i plebꝫ psulibꝫ regibꝫ pudupbꝫ abysq;
timoꝛe ꝗ virt̃ penitꝛibꝫ p̃fide negerut Eos no pq̃ quid
petit epigrabꝫ basilien dissidu orad ẽ no mo uras si pde-
tessoꝛ auoꝛ ac electoꝛ imperij pies acq; suasiones cauta sp
nouis formis ut facilit̃ nimia multi grues via singulad
doctina i scdmomd pdici nos arguerit Et ut ceteras pene
i mutabiles uras legacꝛes ad ad basilea ad ad dictas applues
omitterna Venio ꝫ p̃ferto fila caussie qui legacꝛes illiꝰ celebꝛ

mecõne Cardinal scte crucis Anno dñi .cccc.xxxvij. in dieta
norimbergen oppido illiacq; genad mettigat q̃ no facile diuidat
ora que ad patrem agrediebant essetisse Credit hy mcenatad
reliquisse Eos vero qui p pace oralio pacē trahebant ad
quā pacem z cōis vnitate quesisse Itaq; p cōē pace p cō
tanda vnitate michil ego vobis vltō vnq̃ ppe defuit Vt
nō peccem huc z electe sup celebrande electi comaly grial
in nullo sicut spes erat votiua rusa mea fuit sed vt
nad summa mō dia pe qd nob pdmemorad aliud florētie
celebranda In quo cota ppe cucabi ecclia et q̃ scte sedis
aplice acrēte cocq orbis pncipat assūt asserunt
auctoritas Vt omps dei mirabilia opm glia sublimauit
cōstantes nos id ec ad alia orbem p ut femina pollicit sug
Vl eo q̃ quitq; ita pace et ecclie reformari atq; vnitate age
dam videt absolutiores Indeq; placeo ego omi nate quecuq;
ad eis q̃ an aliud mō sig aliud mdice expedire deliberabuo
aliaq; plura ea eis tractaremus et discussiuus quoz p̃sens
neglecto aut priso vsu et cruis z fastmata z alia z mirabilia
scandala in dei ecclia ecrcta sut Decant nos p̃sertim fili
carissie in tanto negocio put femina matie pdē z ebz
consiliatices possim exquirē z expectare quoz auctate
in ecclia z in sacro sz q̃ alijs venerande fuit Cuius
prem sud ntē sollicitudis assumpta Et si ea scirem aud
dissem cognouissem p eis q̃ aplice sedis dignitate fuata alit
vndere imme potuissem Vt aut aliquas cautiones nec
clausulas p cōmuni vtilitē necdres esse posse tua scien
tie pcaluisset si bu q̃ sideras michil nob ensium q̃ sit
a cadente distinctu qui et si no queant ea q̃ sua sut ea tñ
que vbiq; ppl postulat geniebq; enarrabilibq; Et si no
veritē no agit hy q̃ pcul no q̃sentat malo vio potedma
p̃sertim carissime fili placeb sine de offensa de medio tē silere
Quod obstinates aliqz suspitione vocant qua cuiq;
ppl fides ignoat Quinq; in detestatoz cui dnoma mea est
miles qñ q̃ncq; z tua z aliozū salus corge videba Vt rede
nob fili carissime salute nitias id exposcat ut quēadmod
vna strauq; catholica et et aplica ecclia q̃ sited p̃ aliud vel
tate qui ppl noie cens et necessitat Sit quod cuq; et
pudpem vnū q̃ dilige pacem cole z venerari apellet
Cōtra ribo solu si opabq; sm offerēd ne de illis vllo vsuram
dici possit Placet q̃ labijs me honoat si cor eius longe
a me Quod si quid pacis ut leo strissima in quit z vnū
sarū genad vocatoz z omnibq aplis electis q̃ pribq; ppnet

De aplico

ut q̄ius m ꝓpto dei nulla sacdotes sint mulaq; pastores
omes ꝓpe regnū petrq quos principal regit obꝯ Et ad
sola plausoꝝ homīd imprecatū cui se omi regno ꝛ pdapid
oratoꝝ no nō opposuerūt sz publice reclamauerūt ꝛ p
testati fuerūd q; tanta temeritata multatoꝝ assentirent
Vnfalio ꝛ d ydolio crescit Hec ac moze sup posito m ad notoria
imprecatā lond sd vendicad no pt ꝓtexta lex diuisio longe
dispar est atq; dissilis et fili carissime p qua clad meodie
Brgismudy nec rōnoze rep laboraut de hac id dicad pos
simus q; p uice concly illibata fmanda bassly cyppang assebabat
Facta ē inquit cohsliq epūs de dei et p' ꝛ cuq; iudicio de deiꝛ
pene omi testimō de plebeq; nec assūt suffragio de sacdoad
auriquoze ꝛ honoze vtroze dss Cum nos se dn facta ecc
ad fabiam lond id ē aiz lond petri ꝛ gradq; catho ut talis de
sacdotalis vacaret qui ocupatq; ē dei voluntate atq; omi
meoze cōsensio q fiēo Quisq; id epūs si voluit fiet fort
fiat mīte ē ut beat ecclia statd ordinatoꝝ qui ecte no dt vm est
Quisq; ille fuit lic de se mulad iactans ꝛ plum sd vendicas
ꝓbm o dliong e fort e Et ad pq pmd esse nō possit
Quisq; pq fm qui sola esse debeat ꝛfecto ē ad no fm e
fm multo ē ꝛ dño quodd loco ide vre sctissimq inquit Recep
talinde hereses ab ecte sut aut nata sut stasmata qui qui sac
doa dei no obtepat Vter vnq; in ecta ad epūs iudeoꝝ ꝛ ad
epūs sacdos vice p' rogitat Qui si fm magisteria diuina
obtaret scrīptas omnia Vemo aduersū sacdoad tollegud
quicquid nouet Vemo pq dmd iudicad pq pold suffragiū
pq ecpm oss m iudicē se ad no epūs fm deo fatet Vemo
dissidio vm ꝛ p' ecta sindet Vemo sd placet ꝛ tunes
seorsū stet hēsim nouā condet ꝛ sut ecte carissime filij pugne
diuisionū fomes vpe nouitas ꝛ sut sciss fomenta hec
ydolio sustinet ad erectiō Hanc si deposuero q' talmania
nutriuit coruat ydolio quis m solo sub lauratis dno obedire
ad ꝛ illa gd violenta ecte ꝛ qui ab ecclia sacri basilice
remaserut ad cor redient ꝛ ad pastore alacre suade pte
hos ihc tam salutaes quā vbereꝝ fructū veritate sectis e
os mend et labia mea decetata sut nouitate impietate adp
agendū filij carissime plumoꝝ sedeꝝ pomasted gesta nos ad
hortaut ꝛ ut duo grecā simq; dd qd ad theodosiū impatoꝝ
scribens leo ppa sctissimo dt q; dya ta nequitia salutē meaꝝ
ꝛ rea quoddā prudentia p simulatōne impietatis illudit ut
p salubria noxiū psuadeat Remoue te a me pp' hg stanū
pticip religionis fidei q; q; in scelaribus negotijs legis veraꝝ

cęlestē atq̃ m rege dmo ꝙ pōtione pśente ut xpd evangelio vini
no inflat hūand pśparo nr alico fco patrāi vos gremiō ꝙ
qđ nītē qđ nos dicē verem nr eiq religio dissipa indignacō ꝙno
cet Quatq̃ meito caussie filii oia q̃ m detestant nēlitat dyi
m bonā pte ut faci mē pcat poces ꝛ debes Amm ꝛ bonā ſnit
ꝛ salua homi pīm nīa ꝛ qđ a nob ſid mo ꝛ multar aiar
quālo alcia bmica no poſiant facē demꝫ kaſſime fili ſpe
in eccliā ad repellendos morbos qui alias inacabiles videbant
a gregata esse onalia eaq̃ frequet salutaria remedia fuisse
Ro mīqua tame eād aut esse morbos Armenen cui onaly
emphesim ſed meam alcia basilien ut hūg moderni mpe
cate plurim alys detestanda pterea ma tpa testant In veraq̃
igit pte prauis vsata esse videt ꝛ vtiq; quib opinioni ro
assenat Ceu do le moriba remedijs morbis obuire possuꝫ
a fortioribꝫ ne morbos augeri velle videant abstinendu est
Serenitate tua horam ut p neutralitat dispositam nr hr
ta m mpui ta mā notoriū ꝛ nulla ratē multo be colē creatu
vdolid insufflat velis qđ coad fraile cui voles efficaq̃ neutra
litate hanc tue serenitati semp multe plate et omibꝫ some
pīncipibꝫ ꝛ pliis almanie p ut res ipd mereb ꝛ ratio exposi
tobat ꝛ dignitas molestissima ea effecta esse mtellegis mihi qđ
nō fecerit fili carissime intelliges pati ꝛ vnicata eccliē sare fetuꝫ
esse At si tue serenitati residuū esse videt tuta ad assip
tione eiq totaliter ꝙmissa ꝙ dicte tuebatis m sacro pro
mento onalia qđ in alma orbe auctor dns m breui re assu
mena aut m plenioꝛ si pribꝫ ꝛ alys constandis videbit
p verbꝫ factures esse nos pollicitē m quo loco qđ nobiscū
nos onaserat plurimū admiram Ad que cui loād aber
tata soli ꝛ maritima deductē feracissimū ꝛ a deo cui ꝙpud
libi nō tpalibꝫ dignitatibꝫ honoribꝫ prerogatiuis priuilegijs
insignitū ad cōmunem oim patrē ꝛ sedē sctoꝛ ꝛ mde omnia
onalia habuere prudpiū te inuictissima ad loād quād ꝙ cuꝫ
titulo plurimū sublimata es In quo ꝛ nome impery fun
damenō accepit et dignitat corona confert eqm esse ꝙ
nobis pfecto videt fili kaſſime ut cui hu hac pte desi
riū desiderio meo aformet Id ad nos tanū spectat cōpe
tare ꝛ auctoritate pbere cōsilijs Recꝫ vllum tatū pomt
aut vnq̃ eis onalium ab canonibꝫ diffinitū eq̃ sede aplica
fulciat auctoritā nō fuerit vnū quod in leis cuis de aduocatis
ꝛ pectione eccliē mēnas habebat voluissem ut tamq̃ illiq
bonq aduocatū autoq̃ has nouas leas tuas nob ꝛ alys de
tmasses audiuisses nuncios meos quos ad tuā serenitatē pro

hanor causa ad dñm accede iussedmq̃ spantes q̃ sereniate
tua in vrbe ad electoribq̃ almanie loca requirent & mutato
ad eis ac nobis sal consilio id deq̃ petcãs q̃ ecclie valeas
requirẽ videbat. Hi em dñcea no audiuisses pauissemq̃
q̃ a multis q̃ iam in lucē prodigere abstinuisses Cuncta ab cleri
coruba ad te ppere effectui sic speraing te sentenaa imita-
turu vsq; filasiones rebellis ad ecclie vberis auditu quada
mod dcore offrad boni & katholici pncipis qualem te esse
optama pter & spaq̃ Videndi e idem ne dum pcepe de de
ecclam oppugnes & pd sanaa eq̃ languores cupis maior volue
& infirmitate affligas Recta em via & a sctis patribq̃ & cano-
nibq̃ tradita salus ecclie puranda e. Hr. e ut fere sp pontifabq̃
obsequare ybolis obsistas Aliud dlad meoric karola magno
& plurimi orthodoxe impatores fecerut quibus semp dumq̃
fauor illuxit Calumniatores aut fautores ad dampnan & abrion
terra deglutiunt hoc e pcipue offrad fili karissime in hr
pietas desiderij tui reluctere potest Patri e cui katholice
pncipibq̃ secularibq̃ gladius ad vindictam malo & laude bo-
noꝝ de spualibq̃ aut pserim vlem ecclam dñe dcer-
nendi dispone ad eos coplana lege plibence no pinet
quos obsequendi tenet ritas no mandi auctas Ad
vero regibq̃ pncipibq̃ atq; plis optamus hr tuum desiderium
fiant opinione pacificent a deo facta ce puacum Nulla
em reges & pncipes orthodoxe & qui sine passione de hijs
rebq̃ iudicat sed & doct vir hr type malignitates ambitiones
cupiditates insolentias cospiraciones tu multis odia sit cauq̃
& nouas insanas doctinas q̃ sideratas q̃ timuq̃ nob suadet
nemi q̃libet aliq̃ sentiaing q̃b a mea fuit prima sepatio
Verisime duranter hac diu & scrupulo omnis q̃ grauis sit pua
nra impugnacio vergat ecclie : mala malis accumulet q̃b
eo pcipua ecclie no eo traxit tot simulatis occasionibus
Basilicense q̃ gregoriu demittit Hoc te iudicia sctaq̃ decre-
fili karissime si te in dicta minuberge ce stingat ut cuncta
q̃ibi dispone & vere et aplice sedis ut decet iudico : approbare
iudicate meo a q̃ sensu et pace psequaris & dei honore ecclie
mstice & ecclie pace & imperij tranquillitate & tua glia
sempiterna Quod suadere ut decet nalitas & amicaa ve-
limq̃ ne grauioꝝ pticula subeant tepestatibq̃ sepiq̃ obsce-
quude prudenaa tua ad piam Nam sicut te volumq̃
q̃ nauis cui lig & media duria tui deputacõe pside q̃ fluctuat
potest reapi no e in illa ut in rotere o tempestatibq̃ obsequed
Hr porro obtinendu quod opus pticipalit regit q̃ vente

mperet ⁊ tranquillu facit ¶ Cui petrꝰ aplor pudrem ⁊ pm
ecclie pastorem fluctꝰ mare scate pdibꝰ celitꝰ ꝓcepit ¶ Cui
ut id sctissimꝫ tat dominꝰ ihc leo mquit ꝑ accepta fortitu
dme ꝓsecutas ecclie gubernacla mihi reliquit obsequerem
aut sꝛ ad pphanos ydolo sꝛ id scisma⁊ hereticꝫ ba
silicꝫ q̄ vna ecclia ꝙstituetꝫ ¶ Unquem ⁊ mo naue ꝑam
in turbulenacoꝝ fluctꝫ scopꝫ q̄ ꝓcellas impellema ¶ Ide ꝙ
fecto sꝛ cassie nimis ꝓ meo sum ⁊ abhominabile ꝙcepiꝫ ecc
q̄ ꝑ sasmaticoꝝ ⁊ hereticoꝝ imprecatꝫ ambitione tyrannꝫ
dem ꝓbat ⁊ multas quoꝝ domꝰ longe amplioꝝ qua sabinꝰ
sꝛ ¶ Adullā ydolo imprecatꝫ impellꝫ ꝫ dem ⁊ neq̄ nob ꝛgno
mima est ¶ Cyprianꝰ mquit pata a fidꝫ qđ passa ⁊ ꝓpus
net illis gld ⁊ face qđ sentꝫ ¶ Judas ꝛgnomina ꝙcat ⁊ ꝓtinꝰ
ecclie sdmꝰ hui⁹ ꝓsecutꝫ cedꝫ ¶ Et ut suades hui⁹ tps
obsecandꝫ fluctꝫ ¶ Ludꝛ fili carissime sacrossmꝰ ꝓsulem
adriand ad cōcliū papam loquentꝫ de scita res ⁊ ut ne
quissimoꝝ timeat⁹ audacia ⁊ ꝙ in tanta ire atq̄ equitate no
possint cōmeitate ac de ꝓsecutoꝝ ꝓsidꝫ ¶ Ita me ⁊ de epis
copatꝫ vigoꝝ et ecclie gubernande sublimi ac diuꝫ ꝓtate ꝛer
cpiam ultra aut esse iam ꝓsidꝫ si ad hꝰ venirꝫ ⁊ ut ꝓtinꝰ
minas atq̄ insidias ꝓmeditatꝫ ¶ Caueret gentales ⁊ inde nu
mut⁹ que hēsia atq̄ scoꝝ quoꝝ pectoꝝ et mentes diabꝰ obsidꝫ
venenatam nubiem sua quotidie furiosa voce testant⁹ ¶ Vo
tatis id eo credendꝫ ⁊ de manu⁹ aut inde adustaꝝ ⁊ ꝛinacꝫ
manꝰ ⁊ opꝰ ac tui sꝛ vendicat ⁊ assumet in seculꝫ manꝫ
apud nos dei fides robor ⁊ mobile et stabilis atq̄ ingaussa ꝛer
cti omes malusq̄ atq̄ impetꝫ oblatrandi fluctuꝫ velut pe
tre obiacentꝫ frangendꝫ ⁊ mole ꝛ obsistꝫ neq̄ nisi ⁊ vndiq̄ ꝙ
aut terror ꝛ pcliū veniat ¶ Ima terroꝝ atq̄ pcul ¶ Ad
vltimū vero ꝓcem lre tue qua laudatꝫ no iudicatꝫ in vno
sniaꝫ ꝓcul manssꝛ tndemq̄ ꝙ vbi nos euangelica lege ar
tamur ⁊ ꝙpꝫ atos aut doctꝛa nra ⁊ mscructꝫ mutare se
tenacꝫ no debem⁹ ¶ Ego sum mquit saluator⁹ n⁹ euan⁹ pasto⁹
bonꝰ ¶ Pastor animꝫ suū dat ꝓ ouibꝰ suis ¶ Mercenarius aut
⁊ qui no ⁊ pastor ¶ Et cui no sūt oues ꝓpꝛe videt lupū venie
tem ⁊ dimittit oues ⁊ fugit et lupꝰ rapit ⁊ dispergit oues ¶ Mer
cenarius aut fugit q̄ mercenarius ⁊ ; no pꝛtinet ad eū de ouibꝰ
¶ Hac itaq̄ lege nr⁹ ego pastor mercenarii efficiam⁹ ad salutem
ouiū ⁊ ab erraticꝫ reductione ad sctā sedē aplicā auctoꝛit⁹
defensioꝝ ouiuꝫq̄ tuitione ¶ Idem semꝑ sapē ide dicē atq̄
opꝫ debem⁹ ꝙ boni pastoꝛ officiū ⁊ ¶ Carissime fili hoc
opꝰ vite ihū ꝓpꝛi in quo sꝛ nobis ꝙ ascitatꝫ depositū neut
ꝛitatꝫ ⁊ ad alienam vrbem ad quā nos in regnū posteꝝ ꝓcedim⁹

In qua et omnia ytemerita auctore deo reparetur sumq; oratores tuos misere sedeq; de pace et pia amicitie de reformatione ecclie de tranquillitate imperij deliberanda ab humanitate tenere Europe de recuperatione terre sancte et rebus alijs pluribus ad offiam et gloriam tuam tractandis habemus auctore deo cuncta bene disponemus ibi enim missis habitum placet et alijs venire gnoscit debitis et desiderijs Quibus rebus nra et dignitas tua contenda fili carissime Licet piana religio exposcat nec ei nr esse debet sicca cuiuslibet regni et principum atq; proceres expectare Adeas igit et mecum velis te iterq; atq; iterq; cohortamur ita no modo ut veritate et iustitie defensor cum ab equis quam ab iniquis dinoscere et laudabit et tollet nomen tuum in celis et desiderium tui pia amicitia p utilem atq; gratas efficaces Accede quidq; pluia quod debitis gratia no pmittet tue serenitati deerit nullis nec quibus cupimus ut ubiq; in alimania sine inde pace ad tuam presentiam pgenad Horatium igit celsitudo tua Cassie fili ut electa gremio ponderare velis et tanta moderatione sapientie ut nos et serenitate tua Laudas illibata seruet ut sit eccle et imperij et toti pene amicitie calamitatibus Diuino semp munere pmio pace bona concordi indias ac deo cuncta cliente timorem ante oculos et habentes otiumq; possitis Date Gemis Anno incarnacois dni M.cc. lxx. octauo Octavo kalendas septembr pontificatus nri anno quinto

22. Lineas situq; porta E. pd. Alberto mo lecta papien comita atq; doctori Magnifice comes ac doctor egregie Demissum regie aragonum liq; pclaras virtutes no solu voces Et pro facul loquunt plam qdam cesaree mtis Illustre marchionis tabellarij reddit sicut et tu nr future significastu in ea titulus erat Viri vtiq; Italie memorie effluebat quod rem facile sum demiratq; legi nusq; satis multas hystorias Cosmographiam quoq; pscrutata sum nr vnq; Italiam reperi nisi vnam que tu scripta tum terrarum descriptionem Quod no nulli ex veteribq; quectam aliqd tradut vtalie fuisse Et impulit animus supera atq; inferi mare disserta ee terra q regiud polore fulgebat movetq; stelle atq; caribus me obruta montaud : nima a nra loca monstris fabulose dacie Ve vocca vtalie poetaq; quidam magis greca dicebat Italie no habuit nr legi vnquam nr audim nisi me Ceu no absimilis videt Nec sane cause no fuit q reges Italie qui nea polim temuerut duo regna seruerunt Altero vltra for altero citra Iam hoc regnu appulie illud Italie dicebat no vetusq; Italie

ℓ quo ad ℓras vestr̃ mihi ad manus venio Barbis te velle mihi rendere duabꝫ epl̃is meis quas dudum ꝑ verba susceptis ꝑ legi omia que scribis michi nichil inuenio qd̃ meis petitis respondeas nam cause de ꝑdictis quas tibi emendari mihi dedisti ignorabam Et omitto sermones tuos de matrimonio causa vsque plures amas tuam puberem quam putare tuum cum sua ingrediens negocia nichil de qd̃ amplius recolligere valeat ille tuus fidelissime Nam tibi sit ne omnis bonus me optimus esse Quales mihi rem suam credi habeam ne loquere muto sed tuis filiis ne mihi qua tu cupio matrimonio associari tibi ꝑpetuo valeas eius virtutes quibus mihi tibi omnia stare Tibi qua enim fauere negotiis tuis et sano et gaudeo animo mea studia et solicitudines vinissa apud cancellarium et apud regem exhibui causa egisse mea nec tam fremuit cancellarius ne indignus simili repulsa erat Tibi noui habitum et hec et ut mille auxerit quemadmodum annis interiisse putabant in pannos meos Nichil plura de ista parte scribo sed accessimus vos me absolute ꝑ me rem vtrum sit ego ne tanto facto dubitem quin mutuo possit ꝑ mea deuotione illustrissimo matrimonio sit nota pax et Bremo et sua erga me animos ostendet Cupit enim omnibus dilectis reclamat qd̃ tuum me sed saeuum ad misserere gaudet silui qua ego magnificentia mei patris pugnacitatis es bufiam Vale vbique vt valere Berlam vestre semper domum Danielem Si quid ad te veniat aut si quid est scribis meis vbis saluum facere Et greca Itane o vir Urbe septembris

23. Caspar Slitz imperialis cancellarius S. P. D. nicolao de arzimboldis parmensi ducali consiliario et affini suo Nomine docto affines caussis ne dii nulla sed dies quibus vos michi hec fuerunt delate rem meam apud dominum ducem meum penes absolutam fore significates nec diu ꝑ dies albertus molestia ꝑmotus ad me misit ad hec ducalibus et alijs momentis oppoꝑtunis Itaque cognoui tuum eo suum ad eo veris hec quita veritas verum diligenda ꝑ me sit ipsa ne ignoro me vtique fore quo ad vigorem obligatum vtrum tamen erga me beneficia nostra nouam ꝑ hijs simul tuum vobis obnoxius quis ꝑ in meis negocijs nostra ꝑ veris ꝑ vestris studium ꝑsuisti Et volo de hijs amplius dicere ne diu factum nostra expendo gratum velle facere facio vbis videar qd̃ ei apud vos nostra verecor qui animi nostri meum et quo mentis potest me nostra ignoratis verum enim et ita erga me facere sicut ego facio erga vos qui quotidie indigeo tuum vtor operis vbis multis hei vtro nullisque occupationibus parcens si quito plura ꝑ me facias

tanto maiora exposco sicut z mee agam Nam et si magt
labee pectoribq meis fecerit fatr no ed erubescam pced ut
spem qua md datr pmptiores ges obtinere a pncipe q sequi
velitis tuantes si pble sit ut qo interim castrum habeam tenui
iurisdictoe qua rem posse fieri ert dns albertq nunciat leq seqr
malatiaz operas repmittens Tui ut adiutor sit eo mag rogo
quo vos ad illud animd magt licet no ambigo referri Recta
m eo note grates magnifico vngue etiod magnope precor qua pse
asse z actulisse omia intelligo Tui velit me totu offerre q
quecudq p sua magnificentia vnquad poterò libent efficiam Vt
labor erit mst intimasse nouitates vtalie quibs me paycem
reddidisse ca m gratoes fuere quas dilectes pres magt exponde
sperac rogno ui Tuag felicitas mpery sacri p spectas e z totaq
nobilitat sublevatr ac tutamen Hinc q rependa nr habeo
nisi qd ad festu nichael iam mstros regia maestas z vrr
cime ad bohemos reber queme patruelis qr sin dastat regt
cime negocia ad illic conclude de vngaria delaud e mieud
teneros no coperasse impedd nisi fied p vngaros Et vt cala
tstu ad tanta potentia venisse ut milla vulgati passagi vibq
rotundi possint placeat dnm precari mat clementia sua
quod vngaros p spuere meda quadus illoz pfidia qui baptistam
puellam orphanu orfanaq nalem dnm pderunt no solu
tenaces veram fi nisi z mand coperiri debent vltrem Vos
valete optime Si qd tempa se offerr ducali celsitudini me
reddite comendatu Date Brixe xi septembr

24 Fridericus dei gra rom vngr z sclv augusta

Serenissimo pncipi alphonso aragonum ac Sicilie regi fi
lio carissimo Salute z votiua solitu successu merememora Vo
lateat vos comune dires quibs illustris leonellus marchio Estd
nrd et mpery sacri fidel dilectq pellet n nouu e apud
nos fama vastum spaz quas iam decidu verissimb testimo
nijs cognouimq z dilexim Teatq no debz frinus vra dubi
tare Quid sumb germanq nobis notq sit et dilectq Verum
qua mi lepe ad nos mpr dirrent Et de vicariatu mutuem
facte mentone petentes ut illud absq cersu aliquo pfata
gn vro conferri velimq ac mieud videm q id gradi est
no sumq mfinnal frinitate vrand de rei veritate scitaiunq ut
sedet vra frinitas nos z geam pdicto marchioni z libertate
ostendisse Nam ad vicariatq huiusmod p morte bone me
morie nicolai marchionis huiq modernj pro ad nos pleno
iure devoluta cet Ppeqz leonellus ad nos illud petitu mssit

licet nos p aliquali romani imperij sublevatione dispositissima
dominia que devolverent retinere vel vicaria alienare Cum eis
singulares actus singulari sint privilegio digne annumerandi Volumus
omnibus de illo mundi statu nos & successores nostros
censu pstando Id visum et eidem leonello fo. duci & spectabili
fidelitati suadet pietas ut census venientes Ex no debet illi
gratia esse imperio quod ecclie census pdictos solui pferamus ro-
mano pontifici minime obsistendum et p mutata aliquid pjudicet
imperio Vel cum nos rem famosam novam no & successores nostros census
a fuerunt p vicariatibus susapte Vel cum admittat vera sententias
Vel si nos ex certa imperij ea voluimus nobis imperiali tributa
& romani pontifices a suis exigut subditis & eis no pecunia
si status imperij aliq ecc Si cogit nos debitum susceptis offici
ne nos qui no assumpsimus augusta diminuere iura imperij videam
Korgima igit veram serenitatis ut ponderet singula velit et
causas quo nos movent mentis suscipe ut mihi si p ut optat
et nobis cordi ecc postulate Vris in toto no animus & pp
pnq id effectus Et quidem ob vre serenitatis intuitu adhuc
aliquid si pfato leonello gratie fuit i mutare disponimus ex p mis
adiectis ut eidem leonello significamus q si plus ad honorem vre
nob luceret ad vre serenitatis ali sp affectu simus respectu tui
ipius leonelli quas amamus gratiarum quod libenterrime
facerem Dat in oppido Brixie die xxvij Septembr Anno dñi
1450

25.

Caspar Slick Comitalis Cancellarius

S. P. D. Illustri principi domino leonello marchioni Estensi
Et Ille egregius vestre doctor albertus de maleta q filiacy
vrd precepi quotiens aurea bulla vra p me subierit mutando
emendandi medulando scribendo q duca ac magnifico vngarorum
gubernatori in faubreem meum nichilq omittendo donec res
mea ad finem perduceret Unde intelligo ex negotiatione vra ne-
gotia mea expedita esse facilius q alias existimabam putabat
Brixia quid ne suo quid aliud dicam nisi q tanto me magis senas
vre diuturnitati esse obligatum quo minus id ex ea expectabam
exigua Nam ad nulla esse mea apud vos merita multo pacto putabam
diuturnitatem vram tantam esse p me diligentia futura Vel
ego id unquam ex petere fuissem ausus si viam ocii opinione
mea vra benignitas voluisset me bene meritis emere Recognosco
itaq me vre illustri diuturni fidelem atq paratum ad omnia
mandata q michi possibilia sint Et quippe illustris princeps

quocunq; mi aliquid p vos mandari fuerit q̄ mea ꝛ gratie
se aut mea possint opa cuiq; no mig lubent obsequi quā vos
hortari. Et vnum possum aliq̄d vic erga me meite adigua
p̄sentie serenitatis Scribit mi p̄cea id dare albericq; de facto vica-
riatus mutinen in qua re quid fortasse sit eius videbit Ego no
opa esse hic repetā qui suadeo ut vna ꝛ mea dignitas serenissimi
dni mei regis ordinari suscipiat qd si mihi no ē omnino placet
vellem no tamē mihi displicat et sub tacitione eius res pateat
melius apparet ꝛ tenere dictum mihi videtur vnum benivolentia alia
spēm dignam no ostendit Valeat vna q. d. ꝛ me semp mihi
suos optulet ñr

26. Caspar Slick imperialis Cancellarius S. p. d.
dno alberico malecta Jurisconsulto papien. Reddidit mihi literas
dni marchionis literas tuas et ad eas munuscula ad rem mea me
diolani faciunta Ego quibus omnibus video clare ip̄i corde tibi fuerit
negotia mea tecū no minus referisse ip̄i ubis antea promiseras
Et quippe boni et veri amici officiū implenisti Ob quā causa
agnosco me quo ad vnū obligatū esse p̄te aliis omnibus quitq;
mi possibile fuit efficiendi id q; no omittam neq; vnquā amittā
ut erga tam fidum ꝛ plenum amicū ingratus reperiar Tu enī rebus
meis talem diligentiā adhibuisti ut manibus ꝛ pedibus ire debeam
aliquā vices rependere sapo tecū deus ut tantæ fidei parem aliquā
possem ostendere gratiam Similiter quoq; velle posse D. D.
marchionem ꝛ suis erga me benefactis gaudent obsequia que p me
fecisset oratorem misit expensas fecit diligentissimi omnes adhi-
buit ut ego voti compos fierem Et quid enī fari de tua
potest humanitate quibus extollā laudibus licet benignitas potesse
Ego sane no sum qui tantis meritis possim satisfacere Vicem opus
e me dignas psolue gratas Si tamen hi principes satisfacere
sibi no posse humanis bonis sua prosequi beneficia Deum ei dicā
mihi benefica sit quā ubi retribuere no habet humana potes-
tas diuina diuenit Ego ei quitq; possum aut potes vnquā
id facias mattheio ppe suus semp parebit mandatis Reddam
ad rem mutinen ptinet pauca expediam legi cpiani serenissimi
dni regis arrogantia cesaree maiestati cpmde quēd ille in vitalia
possit ꝛ quēd ea status reciperet exposui mox sublimi quē
efficaciter fecerit preces ipsiq; p genere facte Ubi licet de
laudibus dni marchionis q̄ nō videbant agendi narrandi
aliquid omisi qd ad operandū reportandū mihi putarem ꝛ ut

huiusmodi p dño dño ñra fca Credo si tu assuesses no plurib⁹ vsq
fuisses adte argumentē aut suasionib⁹ Et maiestas regia adeo
nam in hys tuere ut frustra suasiones audiat Stat ergo omib⁹
rude⁹ z sicut mp reuerendissio dño Cardinali scō angelo p hac
re instanter rogat sat̄sfeat Ipeq; placatā reddidit se z me mu
ñificturū Et quia ad ea q̄ ego quo marchio ferrarien⁹ no reputet
sed ad honorem amplia pecunia dari grata sunt si placet
ut summa mille florenoz⁹ auri in res alias quā nobis⁹ et
successoribus nr̄is singul⁹ annis in festo nativ⁹ dñi nr̄i panno
aureo p quingentis z vasa aurea p alijs quingentis ducat⁹ tris
mittat z ipse erit tensis⁹ nobil⁹ z vtru⁹ donatoz ipius valde ego
igno Et hoc ē q ego sua maiestate ad vltim⁹ exoptare possem
Quantū vero ad Curia Cancellarij z alioz officialiū petunt
sate tibi alias scripsi Nec illa mihi repetere debet ea namq; mu
tabilia sūt Et sane q illustris dñs marchio no vellet aliam q
mecū detinere nihil existimat petes an veniē deberes aut possis
Et quippe si mecū iudicaū coquerēs no videt⁹ mihi q̄ amplius
venia hac debeas postulare Sed vade ad regia maiestatē q̄ no ē pua
Et si p omia no placet fac sicut ego ad illustrē dñm ducē me
diolani qui ad no possem scribere q̄d debui z volui id volui q̄d potui
Recepi enim p ego mille ducat⁹ solum tria milia sperans q
pudens⁹ gracios⁹ in ego possit z velit mihi melius facere Vale q fide⁹ de
Illustris marchio de dño meo rege quia in dies res melius narrat⁹
Nec dubito q̄n tue mihi vtilitat⁹ grad crescat q hec omia melius
gerent⁹ Ad quas res promouendas ego ergo indefessus sollicitat⁹
De vno tamē te moneo q festinet sicut martinus proximi ego ad
rege dño ubi p eo orator existat nurenberge in facto certe
q̄dē ibidem tractabit⁹ z tandem peto domum meū a quo diu
absens fui ad certas septimanas ibidem demoraturus z postea
si metuemires res tue in absentia mea no ita dirigent⁹ sicut
me presente Et michi ideo videret⁹ q si dns marchio de libe
raret amplecti vias istas z te mittere ut ego tue differas ad
tuo accessu vosq; ad meū redeas Ego enim ego alie te certū
meis de rebus certū essiaam Et quicq; p id marchione villa
re deliberatū fuit mecum potes scribere ad Cancellariam
quid me absente q̄ hec semp ad me optime proferent⁹ Demum
te supplico z ḡtissim⁹ mihi velimet q mei in tuis dum habeb⁹
amoenitate mediolani petas illos trecentos ducatos p me re
cuperatur sicut scribis quia nisi p tua sollicitudine habeat⁹

omnē labor meus sum ibit Rogo ergo ea ut ergeus si modo sit quod
mod sentae videre qđ ego possum affluenae ego negeo/ et ad
quecdoc libē at ad velis laborae me q̄ redde erasore q̄ omnia
fandam possibilia ꝛ tibi eadē poterit res ipa valeat esse ego q̄
viamq; ēg loco dna nicolaa de aliemboldt cū in oroibo assistet
D. d. marchionis libē apud quem ꝛ apud tributarios multū poterit
Reliqua ad h'erit sit a serena q̄ adventū aud no mag aspo q̄
ac multē ego cauſ ꝛ p̄fectum ut de vitalia aug statu dicmq; muta²
a te cr'nor fiam de nouis nr q̄ mutare gratias habeo hinc
vera q̄ scribam no habeo nr q̄ serenissima dns nr rex rego nisa paucos
dies dr hinc recede ꝛ ne vrsema ad bohemos ad quos recipieda
e sup regnū corp final a clusio eta festū sci michael Jam
nsent Date Brex

27. Eneas siluius poeta S. P. D. Reuendissio mo
prī dno dnoneslo archiepo Strigoniesi sce romane ecclie
ysperero cardinali res noua pater colendissime ꝛ forasse mira
videbit² q̄ ego tue prīe scribam qui mihil habeo cui negoci
quicq; nec more nr cepe apud suum notu Sz post quā ista du
me plausuq; tue reuerende prīe no ambigo Christū cū pte
serenissime dni regis lantslay aut q̄maide certe defendisse
quis dubitat gratia id forte illis audie sospitate Ego quide
deus sum p. t. r. n. In terra magis desiderat quid puer
illud bene optime valere De qua re ad dubia mens tua ex
vrsema veteserit no ē ab re meus libi scribi qđ caulis vidi
mus ut a fundant² qui passiom a sulentes no rei ritu sz verbis
rem optare nituntur² Scribam igit² ac dignacois mi pensiera
respexi q̄ n vnd fuit subitas me aug vis ouidno eadē po
lonū meq; assedo ptne q̄ falsi ecclēs merent² Jamq; rem q̄
sequor stirie fluuius e qui ego alpibꝰ papicam q̄ amnē fluit amnem
Ac pinde in krysen fert² in pontū mira mole volvit p
lumq; ripam opidū Jacet grenali more Circa dictū hic ego me:
dio campo equoꝝ ingens cumulus surgit preruptꝰ undiq; steput
liber aq̄ tractumen arcto tenet ꝛ natura loca ꝛ natura opib hu
mane p̄sidio munita ad regem quoq; prospiciata ꝛ magnificentia
huc spes illustre vngarie desiderium ꝛ bohemie aura nutrita
e rex lantslaus puer qui vidiba septembribꝰ in aula regia
coram friderico resede patruele sue magī baronū stipante caterua
sic exemplatū Adhibe obsecro aures tibiq; ꝛ pueri ꝛ moris
de scribam ne sine voluptate ut opinor q̄ referam audies

Annos nati tres cat puellā amici atq; egregie quadam se etatem
maturiorem tum pcticas pueritiam intellectu menabā Cu
cum aliqd in vltus habuisset qd coronam regio imponeꝫ capiti
Vltio dimittet secundū aud̄ dne dixisse Lima viderunt oculi mei
salutare tuū Et alia mlta puerilia facias ē aspectu eiꝰ omnes
qui aderant mirabili voluptate replent Lucrebat namq;
p aulam cunctiꝫ sacet se regem esse debereq; sibi ab omnibꝫ vene
rationē omnibꝰ q; mlto mlto illuc no sine maiestate quada
deflectens Landibolam manu porrigebat astantibꝰ tanta
velocitate m puerili gravitas ut sepe morem grandes reges ꝑse
ferant Omnibꝫ patentibꝰ adeet miraculum pauentes sepe ubi
nam esset Ac ut veniente videat Juhorante medꝫ suapte
capite mflexorte ꝛ cunctiꝫ sacet dualis dignitas quod ab imperiali
distabat Aliter Significando dua aliter cesari se obuiam dedit
tum hinc atq; illinc in aralio mpellet Ethiopem fore vide
movitq; in cesarē fugiens suum Deus quā inquit dissonus
es Demirato es cesar confugiente ad se puerū fidenciaq; qui
in priorē spē indiꝫ in eum lumia dirigē voluisset letus q; no
uitatem arridentibꝰ exponebat tum magnificā Lancellariq
Jaspar ne miret inquit imperator numen m puero ē n̄ regio
sanguine Dni spūs tutela caret mirum habuit ad te spremē ante
Vltio illa defluxa pcerte hē nemei Deoq; tū cunctiꝫ pōd alludit
tu illi pater tu mr tu anus es Jn te illi spes m te subsidiū m
te salus ē Erat hē puella et quia pupilla ē orphanaq; auxiliū
aud̄ implorat Te sibi patronū petat tutore actutatū pcellentem
Ego desera sum aut hinc polum vngaria occupant Hinc bo
hemi nouas res molirī studeut Trās mea cōcupiuit Et quia
amos no habeo nec uis reddor hinc Ne si tu me cesar Juuenis
magnime hec tuo regno nō obedient p̄ pcerte maiore rege qua
me vereor europa videbit Tu deseris ꝙ rege coronato p
mulus si ram dixo Ho quibꝰ reba alecā manū denud collet m
celū altera m profundum mergeret Et obsecro ut oram mei ha
beas cesar ut familie nre honoꝫ assules ꝛ aud̄ seruos dignetem
ne me meū aliem usurpant manuq; ab vtant̄ cesar Hec volt
puer O cesar ad te venit hoc ille blandiae postulat hec ē
q; ad te asugit no sine aliqua dimicatē mlgrace tu puerū pu
pilli ꝛ orphanū et sanguinis tui mise mouerūt cesarem tum
puelli blandimenta ad easpare idba ac pa mouilam no desera
inquit Jaspar sanguinem meū nr̄ romanū imperiū d alienam
Jnuitq; potuit puellam ad instaā pueri sustinebo Dicq; allevata
patruelem brachijs eleuans media fronte ambulatq; ē Erat
puer oleca qua[illegible]dia potest formosa Vlasius aurprem et

frontem susceptat oculos ego pre mutuata sueat pectq; hinnitu
ex veraq; Cetera mris erant ore pno medijs ad grandinem
cernibq; fera plenis ac plus laxat habentq; quadsangs Ha-
pillis crispis; in auri fulgorem minabq; Cui ad certamina
nimio nichil in puero meda digna Si nichil solitq; nemo de
repersi regni germe in puero cognouisset Cet aut illi cum
aut lupa defuisset Cuncta sunt de quib; referre mihi ramulo
Si puer videret huc vngaream qui ceadmi fide maserud Si
cum cmge aut videre possent quos animos sumeret quo aacs de-
cerent q; bella gerent quas ederent hostib; strages Stupebam
olym ego cum legerem macedones ad olimpicos pliantes qm
prima pugna suauibusset sequenti die certatim insanuisse in
sanctaq; ob cuq; regnd certabat ad bellum Jaacitem taurco
deculisse quo viso canus quidr in uaseret milites ut hinc leones
hinc pecudes credit sunt pliantes Jacendit namq; bauarem
comseruo pned qui mdignr puari regno cernebant Versi ego
in fugam illam victoriam hostib; reddiderut recognoscentes pri-
ori certamine no illas vires aut animos si regi aspera defuisse
que cum michi prius fabulosa vident clauastaus puer a
multe regnis solidam credibilia credidit pbuit Jam si ego
alienigenam ex aspectu pueri sensi Quid inquit facturus est
illi quibq; hinc natud dominud dedit quos pater eiq; et me
c aums reparare qui enim mirasse nasa viderut Cui caput ego
adhuc infans vtrademate teperut qui nec inermib; pmiserud
obediendi Tempe si verum in ea sententia fert nos solidum
fideles ppetua pueri comouet Hz ppe ecid qui fidem cum
fortuna amirant ad miseraadmi trahunt imo z ipoz hostid
tenuit es aios frangeret nr celid est tam asperu aliq aacb;
puerp possit a deo generosius nr nullig oracio tin moneta hret
in pupillos qnid serpos puer in medio nulbrandis erigens
sue rs est Cui mirabant attonite si que vnusq; sequabant
queritis habet end latentem quidam euergiam regni faces nr
vllus e tam dura tam aspera tam fera aut impius qui regnis
indigna ferentib; no appaciat Hz tue propne imi restat
ad os qui patet suam calamitate efficaci pietatem est at ubi
flendum est risu diffundit ubi ridendu planctu qualem ex-
imius lautissimum qui et si mayorma habeat plorandi materia
septas pred orbatq; mre ac regnis nudatq; alacrem tamen ostendit
equid ostendit ligneu totaq; letabundq; obequitat aulam O
generosius puer quis e qui te sp sperrit regi Cuius e qui ti
nolit subesse si illi nobilitas fatet erit cui tua mor videt Deo
e qui orbe toto genere claudere pcellit nemo par e multitudi
discet uere e ubi qui fidei ponat fabulant gallia Troianam

ꝓpriam ꝙ illa rain dñi dñcat Incipit francord ni gallicam transiit
vetera saepem gallia vacuerit aquit anglia britad quedda exilio illic
ad se venisse vide reges eoꝝ trahunt origine ꝙ nulla hystoriar
tradidit ꝑter angliad quendam parū erudiad qui volens britano genti
insulare equare sanguem Ide limus ata salustra gnes autores
de Enea narrarunt simpit de bruto gnis ꝛ postea saxone britania
magnadei ꝛ uadent pulsi priorib; nobis nonos tulerunt nduxerut
ar reges et lingua mutarent Ate trai laudislae ndnl ei finge vera
veraa satisfacet calamꝰ neagi posset oraab fieri vd a fonte Sed
supat vem simonie tua nobilitas Vamꝰ ut ꝑcaream nobilissime aug
cratis doma origine Ad alti usq; nili sanguem repetendam De
meorem aud romam vngari ata bolemi regē sui venerabant Lua
opa totu n orbem vulgata sue p tucela fidei ꝛ augmento nois xpiam
gesta Annus tuus hysdem ꝑfuit regnis teneros plurimis ꝑe hys
lete sunt siras plurimos domant omib; nfidelib; terror fuit sassam
ecclesiam cesaꝝ colentem pontifices in cristianam conatis trahit ad vn
onem gallos anglicas infensiones hostes exposuit hys pamam pacauit
ytaliamp mitauit Coronamꝰ cesaream susceprt Tulꝰ reges ffrcs fuere
Pacee illi karolus quatꝰ fuit illi anus hyricus Alius cesar qui post
theodosiu regnad tum sapientissimꝰ cꝝ gloriosissimꝰ sub que gliania
ata ytalia columbe subaquila tremebunde tulerut imperiu aug maiores
longa sale romana rem publicam gubernarunt quad nunc et patruel tuꝰ
fridericꝰ adminstrat Osplendido gena pueri O qlam O laudem
Ubi namq; sangreis ollistreis Ubi namq; species tante nobilit Absce
ritatem querut qui post tanta generositate alia perunt regie mira
res si tanta splendorem vngarey fugiut qua nec macedones nec babi
lones nec romam aspnent Ex ultra si regem depesarut Tua egregia
indoles ꝑagnd facit paternam n eo fortitudine antica prudenad ꝛ
veruscꝰ libertate et nam nec tantam de se spem aut aqua Fuce aut
hector ꝑamos aut alexandri philippo ꝑbuit quam tibi tate laudis
laus se unsocatabꝰ exhibet hinc cesar ppe diem n austriam secū addubet
vngarieq; vicinū ꝑhibet ut videreq; posset ab hys qui amant ꝛ timeꝰ
ab hys qui odrunt Faxit deus vita ut illi longior sit et ut nris equet
annis ꝛ augusta felicitate superet Nec habuiꝰ de laudislao nunc scribend
que ai sorem tibi iocunda silere nolui Tu si tibi visum fuit et amice
ꝛ rimulas nras hec curare poteris illis ad gaudiū ysis ad pena Tuoꝝ
tandem diuina pietas oculꝰ adaperiat ad ve cognosi
cant cuiqꝰ podus vera qua ratione exspectent Tu vale feliciter
bonoq; animo puelli regis etatem tollerate que virilem togam sumete
ꝛ tu ꝛ tui omes plus inimicos letiae qua sperad phas fuit Amen
Explicit

28.

Friderici romanoꝝ rex ꝛ semꝑ augusti
G. p. d. Petro infanti ꝛ gubernatori regnoꝝ

Portugale rr. Venerut hys diebus ad nos ¶ Oratores tui sereniss
imi Johēs et alphonsus Quos pcipuos quos libenter et tuo & ipsor
respectu uidimus audientesq; petitiones uestre tuo facias cum mach
ro ionatus ¶ Affirmatione grata eos admisimus animo p ut
q̄ lras veras ad te delatur papies Dubitauerut quoq; idem oratores
cum te magnope optare ut sedis ex tribus filiis tuis quibus diuina
pietas te donauit uelle ¶ Jacobus ad curiam nram ut p etate posset
p fungeret maiestatiq; nre assisteret & regalibus nris deseruiret Ob
quibus que res tu considerato de nobis cordi sue dilectionisq; cue du
ximus venerit in hac re prona complacibilq; uoluntate ¶ In meri
to quod doluer gracia diuersaq; fuerit ut tuam deceat regiam psapiam
& ut fecerit te no ambigamq; futurue persenerit quia ipm̄ ad illum
quando ad nos inseris & reapiens redunde & retinebimq; recundisse
Residerijs tuis in omnibus possibilibus inclinati amuere ¶ Et aut fore
missimus pudrem regem portugalie fratrem nrum ¶ Illustrissimum nepotem
aut ad consortem filia tua bene valere significassa no absq; singulari
pcepimq; gaudio audiuerimus eosde semp̄ augmentet & prosperet ad fidelium
Datum in nona ciuitate Et Octobris ut

Ite epla s. ques de stat dñi pape nec eplaud

29. **Lucas poeta imperialis secretarij G. P. D.** Dño
Franasco de roma ad uocatus consistorialis ¶ Quem mihi Franasce q
hñ plures dederit lras & a me nullas susceperit ¶ Et solet esse ia
negligentiam cautela qui quocies michi scribunt conentis se multo
sarpsisse tacuerint ego tuas lras receperi nullas vide ante ut me dea
pres non credo tuis literis magis qua alijs clausis uteris ¶ Ceterorq; n
tre omnes ad me deferunt ¶ Sed mitte hanc obsecro quecunq; scalco
has versuaas aum alijs hyeme & me vis scribere scribe et multi
mupue hinc visitabis dequit ¶ Et causa nulla est scribendi nulla pnigro
bet p sua nue agitour ut hr̄ pater omnes ¶ Deo te qui aliquid luuandi
volui facere ꝑ quam qui nihil se offert no ero & meor tuis q te amo
& abi tupio bene esse

30. **Lucas siluius poeta Benedicto siluio**
Salue Si leueris an doleas q michi sobulem dñs dederit nichil
te scribens pacer ¶ Ne ego letitie causam video dolorus no video ¶ Illud
em dulcius in hijs rebus est quod obrigescere sibi silem qua sud potend
sanguinem & habe que post se relinquat ¶ Illud in certe beatus
qua natus videt nascentem michi equidem nugens voluptas est
q meu semen satisfaciet q si antequa moriar aliquid de me
supsit ¶ Brasse dño refero qui puer femine figuralit & marem
aliquis puella ludit Cicas & soldaa fuerat amo que debebat im
pendere ¶ Si gemitor gaudio fuit meus oras ¶ Nue filia mea

michi non sit leuae Nu nete leuficabit infanaul vultus ei mea
n illo videbis effigiem Cuiusd ridiculu erit ei pmulus pendebit
eo collo Cepos pueriles q blandicias agitabat Si vis forasse dolere
meu crimen q eo pcto genuerim filiu Cessas quid de me ei fingere
opinione vere hec lapidea nec ferrea genuissa filiu ni esses tu
carneus Dos qualis in gallus fictas Ne nec ego crudelis immanis nec p
eo frigidoze mo n simu ypocrita i videl bonis qui esse velim subor
neus erraam qua nec salutator sum dauid regi nec salomone sapie
tior Usquid i vanu hoc dilectu nec ego quis hoc iureat late patet
hoc pelagus Si pelle e nalibi va quaq no videos Cur tanto hec
coytus dimmuid debeat Cum natura q michil pceram oia e omnib
ingeniter amicabis huc appetas ut gena cohniaret humanu Si dei
ut arbitror certos esse limites inter quos hoc liceat nec eo legenias
nrionu sacos pgredi debet hic appetes Ita e sane et sepe me ipsu
impacato clausu secretus admittet lubendi quoq emendi i lo
quendi cui sit ei crimi sit Si quis seruat illos Arnus cu nusq
ne sepaes in die no audiet loquat ypocrita secu nullig culpe sibi
dicat Ego nullu meritu i me sao sola mihi dulia pietas spem
fuat me q nos labiles sat ad lasandam zodiacu vt nobis qui pater
ombs fontem vene dauder Sed de hoc satis nec qua hi errauas
petas nec alienu p meo mutuas quos res se habuerit ego pauca po
ponam no dum anim duo effluxi sue co tpis quo argentine gere
bam oratoris munia quinquagesima aurebant q ante proxima
pteritam fluxit ibi cu ociosus diebus essem pluribus mulier eo bri
tania veniens duissimo meu petens ut unus edibus meis fuit
no in venusta nec tracte confecta nec qua sermone y aliud egregie
norat me verbis salutauit etruste q illa in regione tanto magis
placuit quanto rarius erat oblectata sum facetis femine tuis in ere
maximis lepor erat mosq i mentes venit Cleopatre secundia
q no solum auditoriu Si sed illud quoq cesarem eloquentia mouit
meditq quis reprehender Si ego hominem ad facinus qd maxime vi
no sue asperat Interdu moysen interdu aristotalem i Conuiuia
pphas nob sumebam in exemplu Quid plura viat cupido in
talem mulierem arsi mulieres blandimentis adorsus sum Sed ut
asperi cruabar vinda repellit fera Hic verba hec mea cepit
Erat ille filiola amore quis qua multitudo pater hospita meo
emendaueat verba mulier nequit hospes ossenaret filiaq post
hoc quasi more materni abdicaret instaret nouo sequentis de
cessura mulier erat timeo ne abeat preda Rogo in noctem ne
ossa camere pessubed obdet dico me in tempesta nocte venaturu
negat nec spem vllam fuat uso semp idem rursum Tur dimisi

mecad ego quid sco an illa ut ussi fecerit Ego cordor zime florentim forsitam illig amica hoc imtabre temptandi e mgr
post silenciad vndiqz senao thalamid mulieri accedo clausis fost De hostio mulieris
cia e si no fir mihi Operior ingrediot mulieri porok hmc
nacis e filius Mulier elyzabeth vocatur ego vdibus februarij
ad alias vdus nouembris mensis aurorag partu dare hec michi
dixerat mulier dum basilee postea fui Ego quamis ipsam no
petauiam ulla Sed magnis erumpnis pcibus ut ars e sciat
Credebam hec aueri corrodendi causa dia nec vobis pbui fidem
Aut qua video eam hec asserere qui michil a me speraf potest
Qd nomen queri tempus qz Vicem pueri puti Teqz mi pr
rogo ut nepotem suscipias alesqz donec gradu suo facti a
me valeat psiasti mis qz imbui disciplinis nec puto femina
diutius in filio velle manere Cetera alia psequar scribis te
senis ai mee confectui Hoc mi pater tibi scribi vocabo ce di
qz eos annos attigisti quos optabis iuuenis Nanqz libere
et expedite poteris deo seruire omnibus spoliati passionibusqz metus
Iuuenid a deo alienauit nec michi dixeris omia fert etas animqz
ut ego hec pene putes anim qui diuina e et mortalis Di vo
luit hanc etatis cursu vigorem illud ami repescere qui e Iu
Iuuenibus ardens Di ille magis ad vina qua ad vitutes declinat
In senibus purgata e animq michil peior honestid nupcijs alem
id quod nec spero esse quadrus illa inquid mutamus desiderijs
mbescit Di heroica quada virtute soli deo seruit bnd dixerit
Hoc fit in senio vero nimiq timore Di em iuuenes essent timere
de vobis magis qd de filijs laudonne scribis certu e apud me
gratiqz eius e aurad in leas distant qz soli horis tollant sup
alios ego tum strad meid fiducie videro alterid in assistam
Iacobus ptholemeus fir si ad me scripserit responso no carebit pue
ris no expectet Ebrens em nam scribo ut michil ad libitum
vacet lectura eius lectid eius ordinata sallaciosqz letacis sid famaqz
suam in dies accrescere in leaa pagnio Bartholomeo ad priora
leas do nec eis obliuiscar vniqz qz suus go te mrem qz meritis
Et qua ecclesiasticam sortem quugem sua vnte ornat mrem in
emendo Demuqz rogo ut patriarchi pedes frequentes oes iuuenis
Conuectum naqz eu lectis celebrabimus Et quo id qd restat
vitamq spacio ego tuo tuisqz grem acquiero Vale in mte scrip
ta illa grecissima Pridie lectis domina quo Ia et vocem nube
et me salubre esse filiolum suscepe et quid egeris in scribe Vale et
Vrbs vicesima septembr anno dni Mo ccco xxxvo adrugesio 3o

Fridericus Romanorum rex &c Jacobo basilen
conalio &c Reuendissimi in xpo pris Amici nri Karissimi
orgnica pridem venabilis quidam nicodemi epi frisingē
i infirmitate strubmig In reuendissimo nr̄o pr̄i Karolmali
archiepatem aquileg nro Karissimo ut electum morte illig opam
vend apud sacrissimū cetū nr̄m ponēt q venabilis heymeric prosten
se basilensem aplice sedis petronocad magnifica mulier Kaspar
slick Cancellarij nri germana de qua plene confidimus religio
pridentiad et ydonestate pspectam habemus eccie frisingen pfate
sme pudicas tamē electionis sue postea vero ad pfatum nicodemū
ram natie debitā pfoluisset nobisq relatū ecc̄ ciues tenet vite
frisingen practicas ut psona nobis eligendi negotia honorabilem
harrungen druss nr̄i doctorem oratorem nrm ad vestrā gsperta
destinamus petentes ut hac vice decretu de electo omissa relatantes
nro in actibus pfatam heymerici eccie suppdare dignet cpm sic idem
harrungen v. r. p. placens explicauit aliq petitiones expandicas nō
fuisse placitas remittam nr̄as lras vre ad nos transmisse satisfaciat
et ratiōnes ex duabus quas fecimus possibilitatibus vna saltem sortiri
effectū putauissemus ad illa frisingen eccliā sic nos in do
minys nr̄is vtilibus omnia bona et arcta possideat Et
cpus quandiu fuit ibi de nro ducali officio esse debeat quid
dari nob̄ nob̄ secundū ordinē nrm et nob̄ erit honestū optatū et vti
lissimū accidere et sane Jam longissimis temporibus nemo illi eccie
pfuit nisi qui per ambitiosos ausibus ducibus promotus et
in hr̄ canones faciunt gratos pudicibus dari gratos suadentes
qd nobis pcipue accidere debuit qui licet ex inestimabili hu
meris ex diuina ord̄inatione Romanum hr̄ regie dignitatis p
fectus et illius eccie pontificio imperij putetur et ea nobis
regalia suapte que cause p. v. r. manē poterunt ob mandi
acemplacendi relatantes ecctō heymeriad pdicti mora pmouisse
no pmissionis rem pretulisse sic facendo vos precipimus ser
vte qua re illud secundū ordinē ut Canonica frisingen sicut antea
sensedmg ad electionem nob̄ mmg̃ gratam pcedatis De
qua re cedmg eos no multū comodi aut sibi aut ecc̄e
exceptura Verūtū tamē ē ep mens vra ut eccie pdicte ut
rem desiderium prudat D. v. r. exhortamur ut tot̄ mutuo
attente quatenus electionē que dr̄ esse ofirmac sine sedeat
nobisq saltem in hac petita mora grata rei pūs ep vro
sacro cetui rescripserimus aliquid de pfato frisingen eccliā
siue electo sine vpa facta dispositione in qua re desiderium

plurimum q placebit. Vlosq; ad sueti gali cmoda pauanda p
maores efficaces ed pmptor. Date Brixi. Vltrasmo dño
die septembris

32. **Dominus cancellarius Imperial**
ad Eugenium papam

Beatissime pater z clemenissime dne pq devota pedum oscula
obtet mundiusteraq. Reuendes pr z dns epūs frisingen. Vna
re cognita regia maiestas aīm suū miserit manū meū dūm
Conradū dreport dilectus illic ono [illegible] velle in epūm frisin-
gen assumi ac ppterea urgentissimas suas cautiones ad ca-
pitū eccle frisingen scripsit obtinbe vos exhortame et prem
meū eligere z puro ip sibi nob gratū. Qd plura castra
ipa ad manū suas receptt in fauorem fris mei ut sup e eligē
mor sibi assignent z alaq; vlo essent pendentes illi canonici
electione facere pter mentē regie maiestatis quod eccle non
bene succederet nec electo p eos quia qd ubi plā sunt capitula
plurēs sententiae sūt z matera et futuro ppe euentu. Vlterior
ego pmissor omī vre sūcitatis ne sepe facte statu ad pedes
vre clemenie erad ne hac casu recurrē digt supplicare ut nob
aliqd pmissū e quam facte implear. Scit emī vra beatdo
quos aeus ad deport qd aduenienti casu libentissime fremd meū
ad aliqd cathedralem pmouet eccliam esse id casus se obtulit
iam facultas dat iam pax adest p qua facilime adimplerī
potest desiderū vre sūcitatis vacat hec frisingen eccla
Ego n era dominus bona ipius sunt fratrū meū et multū
aliud exposcit et hec via parens z aptissima p qua potest
pmissio mea fratrū referre. Ego no dubito qd vra beatdo me
ad implear quod alias pmisit z facit q ego pcerus ipius sum
obligatus p statu z honore suo laborare p ut n animo gero et
p ut ego z fres mei sp fecima q n livs eccle turbinū rugā
a devotione vre sūcitatis recessim z summa vre sūcitatis sedule
effect z debita devotio n. amq; vrū aqua poterit addictas
perturbare. Ex qbo beatudim vre sūma fidelitas cauto cōsiliis
e ut vrā magē recōmandi nobis fratres. Ex nova aule 12 kl Augusti

33. **Fridericus rōnor z ieo iē. Ad cardinale antiochen**

Bñe m xpo pater z dilecte carissime intellexim quedam
macinē de franciscedia causa/ gravatorem honorabile delatū
vrīm iobedi. Strictiq canonicū vridentinū actasse pbende.

sue vocac̃ cepisse vnd ora[tor] iudicabq̃ sacri consily decta quba
causa dar[e] ut causse mpt̃ba ora[tor] ordinarijs ventilentur
Aliud ad dict[u]m vltimq̃ ordinarijs habitu venerabilem ar-
chidiaconu prutchiam atq̃ legiesem atq̃ cãe ẽdem nequ[e] ꝓcedi ad
mñstrare amudabi nequ[e] assistendi aliq̃ vicarijs sue mercem[2] q
ꝑ̃s omissis aliãd ꝑcedendi habendi ad sacrũ consiliũ nisi[2] ex magi
mãde d[omi]ni nr̃i aplici sedis legati ad hoc specialit[er] deputati
Aliud nobis q̃ sacrũ sinodus h[abe]at admittat atq̃ h[abe]re decretos ꝓ-
uare et a suis officijs dare et sic ꝑ indirecta regi et libertates ꝑce-
dimat ad ne fuit tuendi ẽ Postq̃ p. d. r. exhortatus mu-
ut quidã velit q̃ aliquod causa ad suũ ordinariũ remittat[2] ne ut
aliud ecclesiarum ꝑ quod liceat decernendi paciat[2] ut nos aliq̃d
quidẽ cogam[2] Datũ Rome die septembris 2 dñi

34.

Eneas silius poeta adulescenti ihuardo
S. p. d. Oblectant me semp tue lre quas familiariter
et ornate scribis hee vo nouissime ad ornatu fraternas quo q̃
acculeris atq̃ id eo magis placuere quid ad in illis sum de-
mirabus q̃ ceriuanu idq̃ mꝑpellatu tanto ꝑe exhortaueris
Vter ꝑsecto alia causa mihi precandi posse nisi cardinal munia
fraterne qui abi iacobaq̃ mihi nuis indulget vos q̃ manipulatu
eo more quanto magis emulatem tanto alacres ad eam elevat
Loquor ceadlibet qua aure mihi dulcius ingenij voatis quo nore
oneadu me senaq̃ Ex loquam[2] obsecro in te tua prama scatera de-
liciaq̃ ea pena teneamur an cardinal magis quadrat erubescere
videamus Duat[2] mihi clandestinu in edes ut amatori ornatat iacobi
neque epte ut intimi oculis pandit[2] ad scelus ut aiã anima sua
apies emittendi mulierecula sordido vaticiniq̃ ꝑsus Cardinalis
scelas sao et illius ee prudẽtie ne te consulente addiu potuit
mulier Quod grave delictu erat et ꝑdito q̃ mihi dñm cuius honor
multu potest detrahi posse scelo amisso amico consule[2] non fuit
error nisi plus duo quod amico debuisse amicaca cui nulla
virtus derogat ut aliquid admittat turpe Ex hac te omo deprime
amica delicta tegi Hec ita nempe ut ad honor amici sit Car-
dinali ꝑpa aure et hec tu cardinali iacobi paulisa Cur no
te cardinalis sed ꝑponat scq̃ ꝑsonat tibi Cur cuius fruitor es
cuius parietem comedis vinaq̃ bibis Cur si pectus mihi no
pudoris si aspi penam dubitat et indicet asperu esse vide quid
vnaq̃ agat ꝑq̃ finiscet cardinalem malias Caute potius cus-
tagio cardinalis no ad scelus cognosce causa punire q̃ voluit
Cur hoc nempe ne dubia foruerit ratio tramite indicandi

ferebat. Unus hoc nuptiis opportune illi placuit facto qui adhuc
debiat venire simul iam pridie vocato sorore filio Byronis ipse
dixit hunc vidente. Nam ego nimia exagitor in archicancellarii
Tarentini studio plus ego bello redeunte ad agendum calcei sque-
leneque offendisset acuto illico vulnere nisi vocatus forme lugeas
aut. Timebat quippe vir sapiens ne ira animum a agnitione
vera venustate ulcusque differentia in tempus duxit. Idem car-
dinalis faciebant qui compto secleco nolunt plus ad agnoscendum
prodeque quod iam triduo sedulo vultu hec qui presbyter etate inde plus
habuisset. Ultima modo pretendit ad audiendum suam. Tibi videamus
Unum durum quid asperum quid acerbum het mandauit illius fa-
mulos suos simul precantes aut domos copulisset ad vir red-
mandasset. Cardinalis autem eiusmodi sepe ob minores reatus
apedes addit. Ne hic vir mansuetus qui nimietate vitia nonnul-
et quod difficile sit aculeos radius coprimere no ignorat. Nichil
horum aut abi. Caspar triduanum iciunium indixit. Tu hoc
grave et insupportabile ingens vox. Nempe si ira pugil. Caspar
suadeo ultra sequare. Iam si sic tam inite inpium fecere
ho poces nullum poteris fore. Non sine ut credo duriora
castra quod aere principio ubi inuidie similates detractaces
odia inimicae animosie iniurie pene infinite Greci nullo
no quod pacem ad vitam possint hec res in aurea ecclesiarum
placere tanto maiores sue gesto qui in illis usant sunt
doctores. Ingeniaque sua no in bonum sed in malum plerique
vertunt ac si tu iciunia no potes nec illa ferre poces ego
tame sac et virum robustum esse qui et media et finem colle
tare queat. Hoc nichil apud te difficilius est qui animo de-
nave. Iam ne sis iuuenis sed ut iuuenis. Unum precor
e semper velle vinci. Ut iuuenes no prius precium quam volun
nisi iuuenes esse existimat sed vina aliquid paucant. Video
et ego et suadeo mi caspar ut animum flectas tuum tibique et u
ipse dominare. Et alios aliquid vinos diuti simus maxime
vinos presentes qualis e. Cardinalis et audaculus aug
Nec velis omnia ex capite tuo fare si ego alioqui consensu
quique vinas. Non enim maxime quod iuuenes simus pare
nobis videmur. Credibile est tuum quod ego uterque amat vinu
Nec tu michi fraude tuum allegites quia si hoc presentaneis
agere dicam te vinum no esse. Quia ego vino panoque
nequeas triduo vivere. Ego ea qua tu inde etate et diebus
pri ego pane et aquaque vixi et diutius vixissem nisi

non fuisset finis ¶ Licet deus ille cpifer reru nrarū sacr et
aliud ab initio nobis alimen pbuit quod gladios et liquid q si
nra posteritas haberet lupinda alia arbor no tamē nascit
bonitas pterea quatū adhuc illis possuma vnc tibis que
nros aluerūt patres tibi illud plus oblatū est qđ ante
vnca no erat ¶ Deo rogo ut quedam ponas cū Cardinal
subiacas sentencie quā tanto usitare faceūt quanto durior
est tibi vsa de alys que scribis alias agema ¶ Tabellaria fi-
gens pluā scribe no sue ¶ Cardinali ine amenda ¶ Jacobū
saluū dicas et vxorem

¶ Fridericus rex rōnoꝝ illustrissimo principi
Wladislao eadē gra regi polonie fri et con-
sanguineo nro carissimo dilectoq; frīa ꝺ mcmcto
salutē ¶ Illustrissime princeps fr et consanguinee carissime
Ex supibus preba ad has nras terras nob pridem reuer
nonnulli plati barones et magnates mittentes et nobiles
mdm regni vngarie ad sedandā ire priam oratores suos
mittentes ereptes scandala turgia et dissipatos pene in
nichilū leges quibus regnū vpm hactenus diu subiacuit et in priam
occasione de me pres sup eosdem ꝺcendentes dispendiose
subiacet no sine grauibus [illegible] querimonijs et lamenta-
cionibus ex posuerūt ¶ Nos tamquā rōnoꝝ rege et adiocatū
ecclie seriosius imoscētes quatenus reipbē in corde nro revol-
uentes si consilijs auxilijs assiste opportunis vellemus q dis-
sidia tollentes et malā humoꝝ sopientes et regnū illud inclitū
ad pristinū rēdatū nitorem in pace et tranquillitate seruato
et malignos vniuersaq; iure q̄siuerit ¶ Verūtamen audito et attente
consideratis quadqua sicut manifestū est grauissime nob occu-
pationes inūbant tū pp vniuersalis quā sacri rōnī imperii
negocia qui nrā magnopere aurā ex posuit et diligere nadu
to gratā ad semp quod est etiā regno dñoīnq; oportet la-
boresq; nros ad eius vtilitatē quāte quā plara opa pfidi
defensione retroactis quibus gesta nulla vnquā poterit eius
delere aut oblionis obscurare caligo ad pria illa vngarie
nitra quēadmodū et salubi exptanitatē de limes firmissim
adhibēs exptam nob inimicos sp coercuit quo sit ut ea
eius pax qua turbato quiete ad omēs exptanitatē pacibus
pficiat tū ex altera re infinita detrimenta exptatio rei

publice reduidere nec nos licet q̃ si regnū illud in hūmodi calamitatib⁹ duceret̃ pisse et libs affligi p amplius turbinib⁹ pmitet̃ inūabilia scandala et dampna irrecuperabilia q̃ dā auferet reliquas ꝓpagnicet̃ pres affligent q̃ tam maxime nos mouent ut opem et opas nras efficaces reuerendissime impā pro pacificacōne et salute illius regni ad dīm auxilio gaudeā ad quā tem̃ intenta et affecta ego animus sum̃ Tum ꝓpe affinitatem et affinitatem quā utiq̃ habem⁹ et ad vestrā dilcōnem et ad illustrissimū principē regē ladislaū patruele meū carissimū Tum ꝓpe debitū tocius regie dignitat̃ ego tuus affinis ad omnium regnorū comodā tenem̃ intendē vndtame res ista unā ma sit ut omnibus illius amplissimi regni proceres mirabiliter cōtendat Volentes quoad possumus illam pacē ac ego and et omniū pceratā assensu placet baronibus magnatibus comitibus et nobilibus regni eiusdē p hos dies sptissima auenaz quenda fuit dictam eisdem consanguineis in festo ascensionis dñice pximē future ad loā aliquē nūm̃ pozomeh̄ venire nos end p idem tempus ad principales barones et nobiles cum ego impio q̃ ego boheme regnū et alios dominios meos in auctate mā hamburgensi constitui ꝓsibus ad tractandū dīna gra mediante et unoca possibilitate in hmōd paas atq̃ concordie tractatū Dīna preter ad idem vra fraternalis dilcō nobis significauit missiones oratores suos ꝓfectos viros ꝓsapientes et circūspectos medio tpe quid aassime ad nos transmittē curet Quib⁹ auditis ad eis de vris et modis quibus ad pacificacōne pdicti regni dī apibus et accōmodis conferre et procurare possumus ne paquid dicta mā pte millis adhibit̃ ꝓpatimur negocio ipsi in pro gationes suspensiones q̃ differat̃ Ideoq̃ uoluit vra fraternitas oratores ipos ut dīno ē pmittē qui si ante ꝓfixam dictam ad eisdem audiare et aferre sup agendis poterūt Expandē p adiemēt conuenū ctpe pax et tranquillitas dicti regni cōcari amodus et concludi feliciter potat Date

36. Lucas filius S. p. D. dño iohanni ananch canonico reduino et consti suo Q. dnus scribo sepius tā ē ara in rebus meis diligenuadū ita end res meas meas ut meritū sit opus scribē nisi velim gras et age qm̃ pfacere no ē digna recōpensatio Nec me aliquid scribē ī nouū casus emerisset qui tuo indiget auxilio Credo te sac plebem Barcane valē p dīno Reinoldū nepotē meo nore at cepisse esse eis iocunda possessione mea sit n̄ absq̃ timore

sum qua alius illic se meruisse vos paratos mei offerendi
gerite primus mea os adoraui precor sitis in prebenda fraternitatis
Ita et in ecclia fratres Rogor pr mea dns franasch te admoneb
bit si qua unq opus sit adiutorio tuo illi obsecro assistatis
et in omi meo negocio quod me audi qui no solid in rebus
meis sm corpe et aiam habet Ego vero qm nil pro te
possid nichil fraus aia ade si fraudare pterea Tu si tibi emo
lumeto aliquo honor voluptas bidplacuo ad me esse posse in
iuriam fecerit amico i dnomet Vale

37.

Wenceslaus rex cancellario sibi S. p. D.
volo de vestram fraternitatem pulsas me rebus ut
hospiti tuo panis solitus quem tu medius es mea sit at ego no mebror vino qd bibis nec me tua pul
mentaria iuuat tu da peonas quas tu suppositi tibi barbo ego meum
aurum aut dem qui vivo tuo scribendo credo qm ad vitam sufficiat
Thagus hispania pertfluit Pactolus asyam qui duo flumina ha
renas dicit aureas ligre licet id emendet est si aurum petas Lan
cellaria regia inops est vivoq; suos assiduos iuuare quod ego
plus fca quod deberem qui vestem quia emere nouam debui ut
te ab hospite quasi captiuum redimerem Hiarbas quem pomona
genuit herbis nutriuit Gallicum pastore habuit et eius pop
ana veneratur veligro nudo paupi medium palliamentum tribuit
ego solidam dedi palliu nec quem nec satis esse liquet quid ad
me tu videris qd potui hr fca nisi sufficiat gre aliunde qd sufficiat
vre matura es etatis longe nos a honori e alienum
subsidium grece ad possis ego tuo officio vinc qd si tenue est
quid ad me proinde sid ego nosse in vide tu credi ego multa
videbo Non aueo quid hospes tuus vestem sibi non me
dedi veteur ut libet si satis e qm sum e si mihi tu te aueo est
ne satis e vestem amisisse Veil ad me tuoort ob rem nichil
maledico Vicem sedie in a terra Lupiat in male quercus volet
nisi ora fauam malo digna in vanum maledicit in Ego te
rogo et alios omes mei sanguis homines me ut ia missum fa
ciatis qr no sid in spem nacti omibus q vivo nil sui satis Vinite
vos ne potestis et me nudum fuisse nauo crednite possum
terror fortuna me reperit cogitate omes quo lucri facit auri
positio Sed quoq ego habeo vana caduca mutua sit hodie
simul eras no erimus Deoq; edificamus illic vbi neq; tinea
neq; erugo est vbi nec fur rumpit nec furatur Illic mea feratur
cogitatio Illic ut me quiet volo et id et inueniat de libet

aliosqz rebus tuis fac qđ usq3 ē et aliqđ cogitet et sit me posse
vivere qui possid et stratum mori et multad vnde si omnia mala
dei sunt hec illi sit mendax ē Tu vale desine me amplius
lacessere iurgijs Data Rome

38. Tertio die gerd rex rom⁹ ps ad Eugenium papam — De cardinales sistens

Reassume pater et dne dñe desideratissima hactenus magnopere et ad
ep sincero corde et ꝓpassionis affectu desiderata ut ꝓpere et
vnione celestis procedebat nunciꝰ literas dieba conquassat⁹ gñale
consiliu ab omnib⁹ indubitatu in loco tuto et rebus agendis
accomodo quod causa fieri posset celebret⁹ ad quod rem ut vera
habitis consensu ꝓberet cum nos quod illustres pncipes sacri
imperij electores oratores nros ad eandē transmissima fuerit⁹
nullo siquidē spes erat votiua responsa fuisse retulerunt ad vltimo
vero nunc apud medium ad quietem cōcilij visum fuit qđ nos
et dicta oratores apprimime et quippe responsione nob facta
clarius mouentes a silentio fuisse et quid valeant pcedere
et habitis vtq aliquas clausulas minus ꝛ clementes apposuisse
Vtq melioꝝ tamē omnia et singula mtpcantes vtilitatē cōmo-
ditatē et tam dñi qđ humani iuris ꝓtorū habitis siccas
a silvis meliꝰ no valemus q apacior dimor ut alia oppedimor
via tollenda fassimat⁹ esse possit quod gñale cogi cōcilium Via
et id vnus suadet et maxīo vtilitatē hoc ꝓpositis edocuit Et
in omi ecclie turbine cōsilium ꝓ remedijs adhibetur ut ecclia
ad ꝓfectū et tranquillitatē sua est Tam si id ecclie dictū no
obstantibus pla multo sanctius vtq quod nobis vtilius videmus
Vt ne dñi electores ꝓfata vnio et cōplurimi cōpatres reges
et pncipes id fieri aegre ferant nos ꝓ literas tuas ut tanq
ꝓtectorē et aduocatū ecclie gestantes ad id opus dare
summis pabis adhortantes et ne amplius supsedeamus ve-
rentes scandalū ergo reapiendū fore qđ ars sit absolut⁹ opinio
Ideoq3 nuncia plurimū desiderio itero ancabine placere et
primapiū gñale nactis in festo sancti marcum ꝓxio apud
Norenbergam indyemus ut finalis illic conclusio sup missis
et opportunis modis aggregandi cōcilij reapiat⁹ et ut omnibus
una pateat sanctitatis tue ꝓfectus et aliorū sacri imperij pu-
blicum cōcilio ad vnionis ꝓtū reges et pncipes ꝓpone
religionis zelosissima et ut vos apud alias nobis significetis
ad restringendū hoc edacis incendiū qua sancta conflagrat⁹
ecclia velut aqua Alia ꝓter ea si pces ure supplicationes
in cassum cesserunt Iterum tamē habuimus vos supplicare
decernimus ut qđ actenus factū no ē nunc velit ꝓ bono cōd

tocaus xpiane religionis et p suo dr honor p fide doctos ppe nau-
tas inuitat qui ne praua subeant q̃ uis ad tempestatis sepius ob-
sequatur Sanct namq; intactum esse apud aursid ad praua tene
pocaus quod eo ꝯmitto eadem prudenc que placerat Ꝛ eo em de
aut face aut dice semp teneam² Et idem spectat semp de lenia
Ꝛ cer laudata agnomina in una sua pcta mansione spaug
p vrand beatitudine bene intelligi Deo fine scribendi placentes
eandem in viscribus rhid xpi sicut pius retro cohortam² ut
quid dignitas quid de quid religio quid denq; de vra cle-
mencia expectaco summa omn flagitat pno animo applicat² nob
ante diem pdicte de sua intencione vescribens Ꝛ os aut si ut
arbitram² in hac peticone ura beatitudine vram inclinata et
affecta videma ut veritate et usitate defensores ad ab equis
quid ab iniquis recognoscam² officiosi exhibima Date vrbe
vra Julij Anno plin

39.

Ffridericus dei gra rpo ꝯmoro regi ad tem catholicu
Reuendissimi in xpo pres et amici nri carissimi Non latet v.
r. premacos quin quod sit quietis q̃ sedi antiqe iacturas fore
licet dimisso q̃ quasi pretia queda horribis sancte dei ecie pecuniar Ꝛ cer dubitamus qui p vra sidua et prudencia et boni te
vnione desideris et neris rebus cauland vide pacem qd et
nos ex intimis quoq; desideramus pcordijs qui minus multi ex-
nimia malitiam xpi cubicum et desup psumpserut ab im-
pijs xpianoru manibs lamari n̄r sane ad hunc rese aanda
tranquillam viā p̃spicimus apostolum quod quiete concilium ab orba
mdubitata in loco tuto et rebus gerendis accomodo celebrari
n̄r id nobis solid videt² ꝑ amus Ꝛ cer ē timoratoꝛ vtrorq; ꝑ
plinatoru regis et principu xpiane religionis sua que hoc
ut ecclie pectorem et aduocatam et ad id opam fauen cohortari
et ꝯmonitis dictam no cessant Vna pre² licet in hunc fine
cum ure quod illustrem principem electorem sacri impij ordines
ad sanctissimum dnm papam eugenium et uras reuendissimas
primates pcepta tyrannie tue misisse grauia tulisse no obtenere
Ꝛ con ad ppm nros pcandi accessum credimus Et quito difficilio
res esse videt² tanto maiori cautela duponma cuitendi quo
difficultas aliquid queat² eo pclarius inuenit² Ꝑsecutam rē
in ea sua ut qualē rogat² consilium Ꝑ qua re maturata curia
electoꝛ principum ac magnatu fieri omnio auctoꝛ placuit
et principi nacois ure apud nurenbergam ui festo sci mar-
tini celebranda mdyonma omnibus vtriq; regnis et principat

catholicos viros literis exortantes ut ad quie restringend negotiu
mandu nobis assistant atq; cooptet vos nosse et admonere de
quibus optima fretu fiducia sua q; nra p eos eccie mate pa-
cientibus bracchijs suscepra. Cui nichil aliud quā dei honorem
eccie pacem et aiarū salutem in hac mundi quanta attento papue
q; et maxima ps ipius hac vmad veritegrande eccie nob fuit
esse remedium salutare quibus eo tanq; no ab re censuim et iterū
fraternitatem eidem dno ppe Eugenio exhortarem quātum in
peccatione quā ipsius nra oratores fecerut et totus germanie
nationis q; vnitas fere exhibitura desideio velit clementer
annue Scribimus ergo et nuc denuo sanctitatē tuā subitq; sup-
plicamus ut p eam valitre et sin debito ac honorē pfectu et comodo
pces nras complectat sicut ex hac nra eidem destinata videbit
quare copiam plurib; multisam vim qua et vos hac negotiu am-
ctent qui sedisaplice cardines estis atq; columne Collegiū eccā
velin regimā attente ut ad rem hanc tam sanctā atq; salubrem
velitis condescendē eandemq; statutem si forte aliter sentiat iter
atq; iterū et impōnune et opportune ad hac induce ne exhauta
le religio exquassetur cali no valeat si prius sasima in pdo oib; ora-
no exarpetur dissidiale postmodū nro ouilio adulteū eradicabit
sanctq; semp veritate robustans Tamq; aliud subordinatuq; per
no multos practicari ut radices sasimate huius alatus effugiant
Cui rei prudentie vre est obviare sapientia nalt no solum
odpharian forte impetu tollere si impedit eccā ut ejsdē ob
uiare congruit no dicima multer ipe ex pauc p summa vra
prudentia ante nos plura no ignorem Volui nobis optatum
uend ad pacem et unione eccie sedisaplice et fidei exaltatione
recommendanda exprietes ut de vra nobis intentione plene mutuū
quitatis referitatq; nobis quid salus exoptatu pli et fidei ca-
tholice exaltatio tante aure est ut tam nob qua alijs quibus
adtq; quē bonū optantibus aut pares ad eē proximi sumq; vnū
est consulere fidei exopdane ac honori et statui sedisaplice qd
aut vite sanctis ad addita unitas aggregatione pensi fuerit
et in eandem sententiā fraternitatem dni ppe eugenij adhortetur
Datū venetiis. Anno dni M°CCC°xliij°

Eneas filius S. P. D. nō ad de milia anglico
aplice sedis prothonotario et amico optimo
Cuo in statu res sit pub christiane fides lacerata e eccia
net in plo nec in clero papo est Dolet sup his miserissima
impatbr nr Et ut adiutorio dei eccie opem mone tepiet
ne subortā sasima possit eradicari Ad hoc nulla apor videt

mota qua grãle regi tonalin haut xpe amplexa ẽ et sup eo tercep
regibus ac pudpribus scribt Que alios vero papua spem hz m
serenissimo pudpe dño suo meoq; regie anglie et francie Rudg
rogat ut sead ad vnedd caũz velit acre sicut ho lrãs ad eum
missis pspicaes qs ideo ad te scribo ut eu ad sis vre bona et p.
lacus operaq; adunac dñi utd impacor Rposiad velis et pate
catis pmouẽ ad qua rem hortarer te plurib; ubis n zelus aug
ad auc bonũ eet nr pfectus Sao nanq; voluntate optima
ed nequiq; de esse sz nr peas abest Intelligo enĩ eo ombus
q ad nos venerut eo anglia tegi nostri p nũ te vivu ee aut
pmo pximu eo liis qui regie scinchi sic cari qs ted ppt
phatam qua td affraor amicacia ad xpe auct utilitate tu nr
placet qua tuis uris debet place mime nat; dubito qn eo
loco sublimata sancte ure ecclie multu prosit et pcera am
via aperta e ad tonalin p pace ppiam pli celebrandu qd si
apud maiestatem regiam sicut spero promoueris suma laudem
asequer net plura m te enĩ hortor ut ea pares mediocr
cogites qr ee t eo placo debent qui sat afflicta cãz et oppssa
miserc pribus uris ac pdris libnt moribq; et aspit net n
pristina dignitate et libertate vendicad possit ego apud
tesarem unu secretariu load tenor qs td ideo significatu sacio
ut si quid sit dñe me velis Encea tuo a fidenr utere q ad cad
plus accedrim quad possim nung ed sacio quad debeo Ar te sin
gulad nũ expellor sdo a no ee molesd qui et ycalorp more
et omi vetere no ignoas a sucaidrei Vale et nullatenus id
mitte ut placeam puad de vestra mecuaone u no resciias
Date vocemc

41. Encas siluius S. p. D. viro cyrio et fri suo
richardo de valencia secrio apolico te plmis
leris quas ad te mitto vne saltem rea felices erant ut te re-
neniant Cam quid ẽ ni richarde ut ed mediolam te gro
basilee sis ed rursus basilee te pecto mediolanch abisti Ire-
do more homd te age qui ea q assume nichili curant q absit
mayome et nullibi nich esse volunt quad obi sic vealiam hic
germana aspis Tu germania vero italia optas et sic sic ut
et tu nquad quiescas Et ego te meis lrãs repire nullibi possid
Sz faciat forsasse deus ni nic copia qd aliena negocia huc
aree amissa mediolanch te teneat Id speranz haut eplz dño
laurencio de rotella veruscz nrõ amantissimo ed obsignacd omisi
duas ob causas alteraz ut sciat no esse mie ed oblivi cuq memoria
nr semp est iocundissima alteram ut in te nec spostiture

quid te faciam Res e tanta ideo illam no repeto Scribet p me regia maiestas vogat ne in ecia vestraat nesao quid pdeant vigie pces Ad aue sao nisi aduect fuerit nichil agent lre sel ad lõpendar aliqd caad indqua mabie in ducali auria vbi eple videadt venat p secretarios aperiatur et si libet illis dua ostendat Em no aut dcacas medid aut tabernas aromatu piper at croad afferre Deo mgno e auxilio tuo ut liras adiunes isse tpiam offender ad dns laut non sit id omissi et anima i tima mei illis verse lris resisse et fac ut tui labor sem ad fructum Visi sarem quadru me amas efficacius scribent Et nolo videre amicae nre diffide qn tanta sao ut te in horesten et me tibi paliden esse arbitrer n Scipionis et lelij aut stoicos amicor quos alij pitagoricos vocant nre beniuolentie offera amicaas Bast e ad nosse quid velim in tanto eple illud subiungendu est ut alterid te philippid meid meis vis salud dicas et nouaricis amicis ad dnm me comendes et cui meid scidul meid in tuis obsequijs conferend Jus dilectae sire no fiet qz in oblationes nec pces amicae ancillas ingrediat Alubi in reba vali te possid d esse si sas ut me no vereat causa e culpa et meid cae destabile quod nisi mote tue volumata gerere nd nocet Vale qz vrysia

Tuus filius porta S. Q. V. D. Dño Ieronimo ciui suo et amico vtaro Nichil scte apud me Ieronime amantissime lre tue quibus hactenus no respondi Via tauri et aquilam sensi Vide qua potes iam vedisse hic pauca ego me habe nichil dubito mi Ieronime te fortuna odend meid et bonaes quos habeo semp obtectari Bas enim me amas et amabis est amato semp pfectarem suad dnt Videt ergo et fac qd bonu de te audio Expectat animo meid in modu me letificat quid horatur Studio hortari ad sedulus mandam sraas quo ad possim de odio supplicat Sed discrabit me id caupatores multe Id aute dubse qd supest tocad lre dedo Vide poete nichil inaniter videat suscepisse De pria qd aut meo nie senes sed mitti recte omo solid sors pria est ergo quid malo ego priat sid vnde qua in pria male Cer nos in etia si in celo of priat fuere Socrates ad aliqd nitrogena fuisset cuias esset mirabitur se dixit Vos si melius vndere velim celestes dicuntq e qua illuc origines ducimus et illic si bene vixerimus veniem Sed nimiu vã protendo vnd restat qz ego et volo causa mee pro sraie id notissima e illa Scribit p me regia pias sollicitator erit Laurentius de vocella que optime nosti et poterit assis et si forte idem pedim fuit rem coeptam tu tu fusapias et ad talem deducas pauca amico sufficiens sat te te

nosse desiderud meu Vale et vive doctissimo duo L me amedi
que cad si occupationes sinut in causa mea accersiri prono Ex
xxxemia

43. Eneas siluius poeta S. P. D. dno Humfredo

uti consiliis ac illustri dno duci mediolani secundo ep lepanche
liar poeta liceme sup re ppositare mee libs ad te dedi ut il
lustrissimo pncipi duci mediolani p me loqrer te vestis ob
seruatis qd michil ego inde responsi a te suscepi qd no cabi sed
aliis occupationibz imputo Dispice ad michi pauas antes
debitis qui moriet mediolani ala sete de tua erga me optima
voluntate deprit p aud esse consilio ut re sacris libris ad duc
impetrarem Quod e ut ambo sua iustis libris deseret vir vbi
nus et comis nicip amantissima laurenaq de rotella Lau
meus credentia Iste alloquet et mea coagiabit causam
ptor illi consilio et auxilio ut sis utriq; res complet ep eplis
de te multi ptanis repmisse antistes habe mte quecquid spei
habeo fiam voa compos si memineris Sin deseris nil e qd
sperem Hec moneo amice vre et aliare Vicino aliquid optimet
misi finibus magnis amicis Ego et si ussaad psequar nisi
te habeam ad quem veniam neminem Vide te quo ure teneo
Video qui nullis nisi bnficiis obligare Ex confido tu tua
humanitate simlq; studio et offias quibz dedita summa pria
fiduciam pbet ut opa consilio et auc te et grad aia aute vare
Ego si quid intelligam aut ad voluptate aut ad amod aut
ad amplificadm aud prime eaq no voluntate faciam nec ad me
unqua ut p te ut p tuis frustra scribas Dic uo quid peccie
qd m mea fuerit pcate Vale et spei mea imple ep vicema

44. Eneas siluius poeta S. P. D. nigro Franasco

de fusce theologo et oratori optimo Anthonius salutem sed
ones accepimus q'm desideraremus basilee dd eid mee lectiones
quo et mea mihi transcribe statuerad si oad fuisset Ex ob
stant repentina mea recessus postea curaui ut p aliud vestri
beret id quoq; negrad e quia libcatis nudqua apud vos pe
riatis inuenta est qui tm opus velo absoluere posset Cum
vero scripserat ad me pagellis velle te mee audiera satisface
libentiq; mihi domo mittere qua oblatione si cora te forem no
auderem recusare Fraue e eni hoi prudenti ab his donari
de quibz se nil meriti putat Vm qua epla ut aiero dep
no erubescat absens acceptabo qd remissam pnis ne verebor
a te per libs reaue p maxime cupio et aliter habe no possid
nec timebo ne seruire aia ut inuiabilia mee bnficia posse

Et qua animi tui gestem/tu mulcad debeas credi plurimum velle
delere/ Amplector libens tuum munus/ qd apud me erit pignus
precium amice caritatis/ nec tu si ego me aliquid scire volueris
qd possim ostendere/ nichil frustra postulabis/ nec vereare si signi-
ficare jum cupere habebis/ Vale quia hi apud nos sunt ego petagello
togniosses/ qm volo ad omnia audere/ Vale optime et mi
duo mea anima ac nigra andree/ Et qui mei memor es/ me coeli
de/ Et vereina

45. Eneas Silvius poeta Imperial secretarius dno iohi
Lanopisio pho ystanti S. p. D. Reddiderunt mihi cu
teras tuas iam te servues animi et sospitem aduenisse qd voluptati
mihi fuit audire ne viarum discrimina metuisses cupiunt teras tuas
de rebus quas audire et meruisti amicitias scire quid factum sit
paucitatem sum ego matheo prisano sicut iussisti Is referet
illas iam dudum legeras ut reliqueas timeri amissas Iungi
se veri venerari promisse et se emendat q apud te subrepsi
gessisti omnia facta esse ad a filio no ambigo quus illa pte
attigeris pollicitor libros eo avetum traducere ascripsi inue-
nisse te gaudeo Facinus et mutatu et si minori pao qm scripsi
liri nequeunt libet id auri conferre Rogasti matheum apud sigis-
mundum ut tibi eos pergamenos haut pecuniis possim facere q mo
leas scripsit Salutesq ut primum illum libro inserit precium accur
rant ad solutione vectus tui e mi tolles marcatore aliquem in
aura reperire qui omnis mittendi mediolanum hos libros suscip-
piat ibiq aureis recipiat Hac te amicos tuos iubere ut fidele
ris sic ad Is si iohannes tibi vir pstans et sidus amicus
magnifica cancellarii ona mittendi libros suscipere vellet p ve-
netias remittem sibi pecuniis ad omnia one vectura p primum
de quo ipe confidet michiq scribet Deus si cui nosti cia ami
tempta Quod agito ut opa mea pollicita assequar aristotilem
qm id magnopere suasisti et ne amor pereuntes te afflaat poetas
si vis antequam libros mittas expectare heras via coeli mediolani
qui te croiem reddat se tuo more aurp possidet Has mei desiderii
mei et quo tue in dimittendi posset consule Quam te amicum q
es ostendas de petro meo nonnemo mutire te scripsisse mirari sile
est ad suas me audum cia nosse fortuna Rogo me miseres quid
illi obtigerit quo aio vixi morte fecerit quomodoq vivat q offici
ferat qua spe sit et quo i me animo qm mutui ad me scribe-
re meres explis pristinis regem Dragomiri tum expendisse alias
suas nesao an tendicat Italie quadq illa ei fessa est ut respirare

subquoadp desidet videretur ei nec ne serpente in gremio nutriant
alta e campnadi aspido ut timp claudit ullis Ambali no sat assen
fuit q ps orbis za accid allegat in mod cateis augusti fines mdi
videbant Viemo egoismet gnissimu dnm vnm vetpu cimos conqui
escere Ego tamē illi fauco qui fortune impetu pseneadne eliptico
demmt ctiandiu id fiat ut adisa cepta secudissiaz tam sit
adepta foteund fauit deus vita ut illi ornet sit et quale tereo
frastu moriens exoptauit Tu vale et rescribe ut ampliu legere cua
aumeat me nos tua Et vorema q vdus orabit

40. **Henricus slick electus frisingen. ad eugenium papam**

Peatissime pr accepi literas tuas ut me nup ad frisingen. ecclias
promouisti Et nec meis meritis ut illi sufficiaem nec si sidne vre
benignitas asserbo q in me pusillo frua tuita pmiare intendit
agnosco ego licet absid abeā pstantia qua pdita esse deberet
qui pascalie officio subiacea est ut meū mpsitū ignoro qd sic
placet vre bitudini subito poldi et ona id crediad sperans cle
mentiad vram Errata quoq ignorantia mei dimittere accepiaed
poenis qua plurima debeā ergo p multas bullas amplissimis pt
tionibus multi p vram bitudine tam dudū collate et p hac
sedula multi credita diligte gras ago si fuerant ocio vim faciendi
bullata vad Deo sit magis dispi quia diminute loqui Et
manus meus magnificā dns Cancellarū vite implebit meaq nec
tamen vre bitudini laudibus irreprehensa ēmittere pmittat Ego
quoq si qua in re valebo benigne vre meorem me prebebo
et si p re indigne fuero id de cuabo ut vras i me
gratis ee animi recognoscat cui me laudis remedio psoaz vre
sanctitati sand multiplicē optimo diligē alassimo felicit et lon
gene regnū ecclie sue sancte

47. **Caspar slick Cancellario ad collegium cardinalium**

Ego mi pape pres et dns mei colendissime collegio ut michi
scribis magna et meas placitace prepi Et quamvis labor no
magnus pmus nec in adprehensa possessione versetur quid
hec misse no sue voluntate ei et pmo mi et gliano meo co
placendi desiderio vend considero Benacis me p vra benigte
quo ad vita obligtad ee Vico sacro cetui deputio q nō mu
libenter agam qm vre rone pritates intelliget qui q me et
frem laudis ornamenta supplicamus ut p capiendi possessione
et adisatio pficiendo sacre pmissionis apices ēsimitant qd
et gliano meo placeant et sacro collegio vro et sancte aplice
sedi conducet Et vorema

48. ¶ Caspar slick ad eugenium papam Beatissime pr̃ et
colendissime dne post devota oscula pedu beatitud pueniet multa
singulare obligatione animo meo libr ego romana curia veni-
entes quibus precepi beatitudinem virum ad dnm hunricum
prepositum balisiauen̄ germanum meum carissimum cum
fris̄ingen̄ opus
effecisse in qua re non solum hoc comodum et domui huic honorem
redundare q̃ cum quilibz ipsum horis qualibz audiat et magnifica-
ri verum ergo me clementia tua hac benignitate minuor q̃ non
e multas fieri p me meosq; preces sed ad vnas supplicando me tras
mox gaudium peragendi fecit Gaudeo cum in pr̃ea augeri
vre beatitudinis gaudium adipisci q̃ nr̃i nihil est nr̃i meo ergo fi-
liolis suos Gaudeo q̃ mea opa impleam sit qui sp̃ mihi persuaserit
v beatudinem in aliqua offensionem mea sp̃ fuisse placuisse q̃d mi-
nime accidere esse tanto maior dolor q̃nto illud decori animo et priori
mentis p̃ simplicitate vestra fraudi fuisse cognosco Ego rogo itaq; pris
sanctus ecclie referre gras vre clementie si no sit ubis fraudi recom-
pensanda Ego me multa peccabo forte obnoxium p vra sede re-
nui Deus hactenus quo ad potui / et quo ad vixi / sed facultas ipsius
sua postquam omia secerim q̃ vires mee valuere / i minimis p̃solu
rem / hisiacum vrozo / nr̃i id ego de suum q̃ insolubile meum cognosco
debitum Ego namq; b vestram animi mei pondus quo potenciam audi-
ire ego sinceriorem suis moc pr̃ profanulias no q̃s debet̃ si q̃s
reddi pt coniget q̃ ete i me nihil negabit omnipotens pr̃ ne sanctis
vra sanct quo melius fruendi suo et sp̃ prudenciam q̃ sibi posset nihil
est ut rem gestam significet Vanum sicut existimabat secundi est
in frisingen̄ templo Electus enim est quadam ut accepi p minimas
pces et pnia ille duos robes germanos de quo ante scribere
vre sanctitati me suspicari ris qua ra ocio in bauaria possessio
adeptus est qua salzburgen̄ epus nimis afflict Hinc vero fuit
hec oratores capti i illustres principis dni ducis Bauar alberti
et barones reliquiq; bauarie duni supplicaturi leras quibus serenissi-
mum regem dicam nisi sanct ut eccl̃arum possessionem̄q; statum electo
suo Ego cum nichil fraudi meo mihi habeo peto ne fiat iniuria
possessionem̄q; deposco Ex qua no habeo leras quisitionis possessio-
nem quo adipisci Nequeo possit aduersarios impedire et nisi cor regis
optima ergo me voluntas iam ire emulis cor nos gestis vre sanctitati
acerbus hostis hanc ex causam et in consilio regis
load q̃ quia dampni cor veni magis e a sidera q̃m meo
scribe licet ego tamen hec omia p videndi vre beatudim minima
veram Deoq; aliquadiu mihi retentas esse sub amabili
naco colore quisitionis eras no nosse debeant vre officiales vic

me ad illis licto ne dum absq; illis tanto adusato posse resistere
aug latus omes bauarie pdapes sapat quod placitu maior pars
iunat et amicitias no abhorret Drait namq omes illud impia
decreta p maiore recepta electaq et afirmata esse n' posse regia
serenitate illi honeste repugnare Deo in hr negocio no tam fris
mei res sed vre be agitur n' vrd hostes robur acquiant et dauid
regie maiestat auctorem habeas q ego su leris dui adiutore non
potero Et pca ut illas mitti iubeatis p hanc bauliu ne res
pter tumultu anarca peant quod puto bitudine vram nolle
a me eripi qui alios in rebo hanc pmeret pmio spero Bat
em vra clemencia q de hac re anarcho in diuis dieis actu e Et
sicut arbitror in nouissimis agit Brigz non ambigo qn hanc
armata possim aplice tenere supplicari et sub hac spe supplico
v. b. ut illam velut sed meo remitte qua ut video maximus
ponsas subiaca e si hanc etiam assequi debeat n' maior quo
ca que bauarie sunt libe valeat Dema sd q in manu regis sue
no denegent Sicut n' denegabunt Dpero si lre aco adierint
quas ut celeriter tiansmitti mandet tanto attentius supplico quito in
maiori dilone mea video imineri pculu qd vra sticas dignet
no solu adiutore sz eam audere qu p quod valite reipub te optiane
et applice sedis Tu p vrorum seruitoru comodo et honore ne thi
recepta ad rubore defiamt de me deo et de germano meo electo q
ad vra mandata tanto sumus paratores quito vram clemencia gri
nos sumus ~~rebegrem elegit~~ begnuore eligi ad aug pedes nos
humiliter reddimus cmendatos Et reverenia die xiij octobr

49

Illustr̃ ~~ac~~ in Christo Nobilis vir amice optime

recepi lras vras quas supplicio plurimum ad me imisiste petendo
ut putarem q aliqd fundamenti lreas quo mediante tractat
defendi plurimu posset Ne mirand inuenet ostendi lras
vras regie sublimitati optaq ut vobis placeat quemadmod
eo regis lre intelligit quas vobis cu pmitto suades
ut rem ipsa mature videat q an vrsum velit sudma q repo
peat eo bursare an hoc psuade potest pluribo modis Nam
cu dominus illud ad imperiu deuolutu sit no est dubiu qn
omes redditi regie maiestati debeant Tenet p plurib anis
Vnde licet ipe considerat q et senenses et polentini et alii
illud dominu petant no quam petatur subiuga offendes et si
reo illis co placeat hn sinerent ipm possessione adipsa et plura
alia dicat potest q amicicia mouet habeat cu nulla pcas sit
durabilis q nisi caca fundamento Si cu omes videt sibi p
regem petam optineri no posse videat q an sedeam ut saltem
quidam mi ad mia possint liri qua ego modi repiam q regia

scientias atque sciat et audio q̄ nob ego inde sacrificiat p̄ vrīp tribꝰ
milibꝰ florenoꝝ sicut alias vobis scripsi Deo volente in hac re
vras optas et solicitam diligentiam impetui Quia et regi cōplacere
bīt et vrē valitudini consolet nec despetur regia maiestas eius
in ytaliam venitura quia tñ sibi multū cordi est n̄ res ytalie
sint sicut videbitis quod p̄mittit res eāe cōpositū fuerit Et licet
vos placeret fīmatos nō iturū ytaliam et p̄cipue ytalicas gīma-
niam multipliciter dicat Hinc se res habent Vos gīmani cardines
sumus ad quod ytali si vbi magnū nō eam facile desistimus que
admodū ytali hec nr̄a natura est et ut hominēs sine sic eis
ya debemus multi spes è magna in rege nro Nec ambigo ipam
ytaliam peruenturū et ura vendicaturū imp̄ii si modo vouerit
q̄d deus arcuit ad imperij et vrōs cōmitatꝰ p̄speditate Vos
valete ut soletis amate

50. Caspar slick Imperial Cancellario magnifico hug
wolrod de concarvs ducatꝰ gubernatori amico patrono &c. p̄d
Hinc precabam me duas litas susceptas Iam ad regnū ducali p̄
sistas Intūs q̄ aut deneis sat esse suppetere satis censebam Nec ob
obtrectationes rem̄ mea ōd fluisse sadio quod sicut ego litē ego inno
cens docuerit nicolai de artenbolchis agnouit egregie absoluistī
Ita ut p̄ illustrissimū dñm meū ducem illi magnificentiae debeā gres refre Et supra oem suadeat tua benignitas
q̄ nō aliena ē desiderio meo ī p̄lesse nisi eā suauissimis litis
suis me visitet quas p̄ magno munere penes me habeo tamq̄
tan exigua me amore pretios estimes Illud tamē mihi
molestū est q̄ hic magnificē digne regrati nō possū namq̄
ut omitto facta vra ea repto q̄ mō ad reddendū gratū videtur
videant̄ et sua tua prudentia aim magnificā quā vires mouet qui
de talis est ut michi sit possibile sit neglectus q̄ ū ēe noueit
comodo mō bonō Dixi velim scripsi de me tue magnificentie
psuasū fore Hinc eam precem epistole huc attingam qua ma rō
tridet Remissum dñm meum regem nō cetera p̄ianicas p̄d
ecessoribus scripserit p̄ conuentione in festo sancti martini ad p̄cio
sup facta eāe tenenda solui illustrem principem dñm ducē aliis
negligentiā eā qua veni ego quoq̄ multa ad tuas recepi litas Et
alios nō no end miata sum illud ēe neglectū qui nīl p̄mos et
notatos et apud regiam maiestatē dilectos ē Et stupui regios
animos sibi nō esse reddita Tamq̄ cū litē in verbum mittende
sentiantur Tamq̄ p̄cipue ēe potissime p̄facto dño duo scribi
Assunt honoratis tuis de rotella Amodus Tridentinen qui se
lacuerū regia sceptra sposponde Et misera dies quidē medioluin
fuerū respondit remissus Hinc si leas nō reddit ad malo.

consilio fe[cerit] aut aliquo impedimento fuerit fiue a nob siue de valde
verbati summa vnsum no esse habitu Ad ille hunc diu vigesimu
diem Julij recessit effatu aut scaty eat q illustr[is] dns dux hr
fratu ad collectu[m] sacrosancte sosme qd nunc vigore p vid Galy[e] gnal
nomine congregandi ad maiestate regia et dnm electorem velle
conuenire eamq[ue] ad imperij principes et quos vtiles sibi ac[ce]ssores de sua
intentione ante festu[m] predictum respondendo q[uo]d si post hec no
stabuerit ipsum dux rogo ut ista sue celsitudini referre
ne se sibi neglectu[m] putet sibi spreta ad regia maiestate et vlcra
montes imperij principes eamq[ue] a sanguineo et imperij fidelissimo
affinitate Quib[us] adhortari velis ut oratores quos delegerit cels:
mitate et in sacro ecclie ad vsum regie maiestat[is] qb[us] pure et
sincere est ad vnionem ecclie procurandu[m] adsint Inde ad indica
tam magnificentiam rogatibus meis p[re]missis no erubescat pauci
mea rem p[ro]fecta ab vtr[a] liuanitate tua regios seruitores et autos
meos eidem recommendo Est in cancellaria nra regia secretarius
eneas siluius Senen[sis] nr ad modu[m] dilectus et regie maiestati pcara
que leonardo de lanfreda electus bellen[sis] postea sua sanctis
laurentij maioris mediolan[ensis] ecclesiauit ipm[u]m moram[u]r basilice singen
do scripsit et p[re]fatu[m] dnm laurentiu[m] regia sedimata dua ut eidem
huiusce postea sua restauret[ur] nescio quid secutu[m] sit Vtinam sibi
alie reddite no fuerint neq[ue] iste versus pretate no fuisset Ideo pre
cor magnificentiam ut eneam ipm[u]m recommendatu[m] suscipies ducalem
excellentia informare de hac re velit et regie maiestati ita cu
ius iam penitus scripsit Et meu[m] ob respectu[m] rogare ut postea
restauret[ur] Vrsinates vero haeru[m] quid aliud in p[re]sentiarum scribere
nequeo nisi q[uo]d hic bohemi sue[n]t in mag[n]o numero petentes q[uo]d maiestas
regia administratione regni nomine regis ladislai pupilli susapiat
Id quibus in tractatibus summa adhibitione bona auctore deo postulabo
Vale optime et me ducali celsitudini fratu[m] recommissu[m] qui ad eu[m]
mandata p[ro]na sum et ero quo ad vixero

si.

Eneas siluius poeta Reuend[o] i xpo pri Bar
tholomeo de vice comitibus epo Nouarien[si] et
comi. S. p. D. magna et i[n]numabilia sue benefic[ia] q[uo]d a te
retepi nec ego illis condigna possem vicem rependere eaq[ue] si
nulla annona mi vita donabitur Ac ed possu[m] hec fac[ere] no omitta
Virgil[ius] est aut p[ro]fanaq[ue] hanc cole hanc curaq[ue] p[re]cepis debemq[ue]
alia caduca sue fluxa mortalia Hec meterna maec[ent] Cui si
bene studuerim etia gaudia si male vacuuma etiam cruciatu
p illam senaca quia considerauit ducta statui ad copia breuo depi
nare q[uo]d nunc ad curia regia eo orientalibus partibus misse sue quato
tenoie velit animaduertere et monitones audire ut ea facies q[uo]d in
illis suadent[ur] etne vite beatitudinem assequere Vale

52 Caspar Slick Cancellarius Imperialis magnifico viro domino
Ladislao palatino vngarie et ystriati amico : fred. d.p.d.
Intellexi ad eo lras tuas nup directas tam eo[rum]dem q[uam] regie ma[jes]tatis
scribis quedamodo queisdam de dampnis q[ue] ip[s]i capitaneos Jannicen[ses]
illatis et p[ro]ut veteris amicicie mee[que] in me indubitate fiducie
regie sen[atu]i supplicauit ut sup lris vestris velles prudens magnificentiam tua
recomendatam suis apud eum suppliciis exponendis suppliciter audiuisse dampnum eius
iuncti si liceat tria iniuriose tibi inde facta displicuisse Cui[us] doloris
se non posse ut vellet prudere aut in m[od]o facto suo velle se secun-
dum lites et quietem bonum p[ro]te possit libenti animo facere Ego autem
fateor alias me scripsisse nemini video sic res illius inclite vngarie regni
se habere ut possibile putem singulares homines pacem grande nisi
et vniuersum regnum habeat illud quin hoc tempore diuisiones et
mandata regnum attendent Nulla obediencia et Ubicunq[ue] vobis
sibi esse dubium q[uo]d ego quoq[ue] ad magna ratione oppidor licet eius sere-
nitatis regis polonie panarito stole mandauit a rebus meis manu
retrahere Ego tamen p[ro] alios malos in dies pacem deficientem
Nec aliquis ex his in prima suspitione que illi magis vrgeant ipsum me
quasi mandata regis in contrarium molestare p[ro]sequi contendere Ego tamen super his no regi polonie suc-
censeo si conditionibus tpis Sic et magnificentiam tua honore facere
quod alia via no est p[er] quam possumus quiescere nisi p[er] pacem vtendo
totius regni in quia pretiosa et p[er] nos primata et aliud bonum tenemur
ad quod rem tanto magis te rogo quieto sapiens consiliu tuum preteritis nisi
audiri ego itaq[ue] eo hac p[ro]te faciam semp ad tua precaria paratus
Dat[um] Wyenne die p[ro]xi octobris

53 Fredericus dei gra[tia] rex romanor[um] et semp augustus
Laur[entio] palatino vngarie magnifico nob[is] dilecto
grandi regnum et omne bonum audiuimus lecto aut felices nouitates que nob[is]
de conflictu etheocrenum signifiasti ad quas fuisse sanissimum principis
regis polonie fratris nri carissimi meritigimus tibi q[uo]d meritu nob[is] credi
est quam fidei vestrum cultores p[ro]speras emulosq[ue] dispergi Con-
gratulemur itaq[ue] illi inclito vngarie regno et fuit modis q[uo]d eorum hostes
coprimatur speramus hoc pluribus p[ro]te nobis exposita auspicato
et future alicuius magne victorie quia rex celestis in cuius manu sue
omnia terrena regna p[ro] bono vngarie ac totius christianitatis et or-
thodoxe fidei concedere velit Intellexim[us] insup quedamodo tua
quia de capitaneo Jannicen[si] suas et quide debemus quas tibi aliqui
alteri iniuria fiat qui meritis magis capimus quod me omnes bona
pacem et stabilem vnde concordia Recipiemus tamen super re
tua sereniori et quietis ad honestate poterimus libenter eius

fraacma intuitu qd nec ego eu nec ego aliquozo tractu grandema ſi
vmquaꝫ qd ſum eſt ſeruad illeſum opeama Date vrbeme xx
octobr

Reuendo pri dno iohi eracd applico atz uuris
conſiliario Lucas ſilius Imperial ſecretarii S. plu.

Frat aud mea paqua ap basilea recessi sup rebus ecclie petru
ua silenas ad eas no eo dñi ſpus ductu regi ſi hoim gubnaꝫ
passionibꝫ videm Tu me nuc cogis aliqua dicꝫ qui armatum
enea mitrad me suades vellem tacd possus qua loqui qm nulli
prud sermo meus placatura est sicut et nulla pars michi placet
Tu vis ne diam parebo sed vide ne audias qd no vis Tu partis
vna tueris ius Quid ego placeat tibi dicam nulla pte laudans
obsequor tamen silenauꝫ ruinam quo id operare videꝫ longiꝰ nō
iussiſti cirographiū ut cancellatis legem facaca sum qd illi per
orem scribit michi cꝫ iam pscripſi tuaꝫ Reges que ad te spectant sue
ut lauden tueradꝫ fracam Qd si me te vnd dice ignorauero tibi
aliter videro no fatuam pnenesiu plenaꝫ ruinaꝫ no poteꝰ tacd
siquid no vnd audiam Tu michi amicꝰ es facor hoc ſi veras ppe
renda est Tu ved omia putas q̄ scribis hr ego de ala pte acdo
no ad ita e ut veris q̄ pauas ostendam Dias basilien ceperꝰ a filio
legacionem eua ꝑte exposuisse no esse speraꝰ de illius synodi
processu ꝑte viama bella et alias causas hr nuqd synodus
pape narrad missit Dias plus ꝑte germanie pncipibꝫ audita
Rusaas hec et historiaꝫ ignaris narrandi fuit Adriano ꝑa
ut leo romanus in patribus ius ordinadi applicat sede et epos
p imperiū visitandi accesserue leo ille sancta que in ecclesiis
ewangelij tubam appellant ad vellet in vitalia comalia habe
in quo placuit pue de ordenatibus pribus conuenit marciano cesar
ni orientis consiliū postulante anuit eccl synodis celebrandis
habita est refers dnus sacte cruc missiū est ut papa purgaret
Ius comalitꝫ gmanus offerret Non dicis pacem habuisse Car
dinalem illū scribendi smaꝫ postquā pbata fuissent dma de ro
manos pontifices solitos esse dicꝫ Si quid aliqui volunt
ad sedem apcam veniant Petrus pma pontifex migrauit q̄
ad gentes migrasset ultro se purgaut leo q̄rens scribit ludwico
augusto Vos si mō peccauit aliquid exigimus aut subditꝰ iuste
legꝫ tramite no stituimus vos aut missoꝝ vestꝝ certa de
limus emendat iudico Hyspanos legacionem horteri ꝑte basilea
venisse contendis veris poteas dicꝫ plos ne illuc irent aplis
libris fuisse requisitos omnibꝰ reges p consilia eoꝝ statuꝫ p
tribuisse basilij ne param deponeret dum asseris vide ne te
decipiat Referes tres casus esse quibꝰ ps minor pe minus morad

ppe vnusquisq; aliquid agere Si suad caplor et vnusquisq; q̃ superiore
habent no sue equanda gessit conalior. vbi solu deus est superior
et a quibꝫ no appellatur Dicit in assanesi conalio plena potestas
data esse romanis pontificibꝫ bead eligendi in quo aliud aliu co
uencones ad gretes hystis manifestant prendis sanctu esse basilee
ne ppe bead otiri deus posset inane arguniet e Vlarcat decretu
no placet gretes basilee velleq; aliu bead dicat smodo nolle ppe bead
; preter basileam tu bonu omitte qui aliu sentat a decreto credit
Tu vis me his consentire no possu dices me ego ppo errare multi
adusos te magis hec optababit allegato michil ad me quis optemeat
imperatoi sino qui vnione procurat illam cupio illa promoueo pbat
magnus laboiba me exponere Tu quoq; et ps tua vnione velles
si no tuo meneat ppaais ponafex et vno sit Idem eade ps alecã
capit nemo pacem nemo vnione aspnat nemo tu pacem am-
plectatur que sibi detrahit omes volunt vnire nemo se flectat due
cernutes hoies est ne subiecta ecclia ut propter hinc ut illu hoiem
tam vane venati debeat Si no potes pascere sine alium ce pastoem
si no est de pastu oiud q̃stio si de lana Vlon tantu lias eat tu eccia
paup sine Sano te mutri id urasa quid dicta tuo repello assi videar
aliã tueri prem Vle rere hoc tu dyoi verendi in odio esse no plac
mutri Amimon electo abhorreo galloiu lenocinio nimme his cesenas
dum sedem apliam volut auffrire romanus no pbo tu decreta q̃ fa-
ppi no seruat Cardinalis sancti petri viri sancti et grauissimi in
sencutia placet qui neq; hos neq; illos laudat solebat vos conclud
rome vultis si illa tam in angulo est yopiam orbis hr basilee manc
volunt Ne hi yrbs multe odiosa est Tu cane deliberate illuc putas
Qui immosta dat congrua contulit speabiq; ideo optimei coplacit
cesari Aly aliud sentant videris q̃ pucate no esse absq; consensu
regiu aliorꝫ aclud accendu quasi cesarem pace facias ceteri quid
parem rmo monete ostendet qd regi francie offere conclud cesai
no voles concede Volite hec secreta putate omes hoc sanct Sic
et alecã pas conalia nota sint Ego omes amedice si vident pace
his aq; illis placet Eade ad incomodo sino q̃ no nobis si reipub
nati sumus Vlec plus velle debemo quid asensa primitat no q̃ tenue
dignitate si qui ponet volet magis laudat presti viri sacriq; ledes
difficilio ad pontificatu vocabant quod nunc ego illo dimouet bona
anima ingemuit begnu no quo dimittet regnime si quid ego di-
mittet studiu habet Vlec velim tu dyoisse ad venia tua q̃ a no
loq̃r a tu loq̃r hic e amaco eucas hinc gelam ille nu enchrises erit
velis cãe assi dedit du tymaia q̃ orbis cpiane maior ps e licet du-
bius sum pato tamen aio omid sme ausculate Vlec michi in
roba soli credam Vale

55.

Eneas siluius S. P. D. nobili fruc melite ciuitat
Colomen secretario tabellario suo mgnifico celebr

qi ciuitat no sicut optabas si sicut aud visu est expedias ad te
reddit meo tu pidio no carui qi libent audiero in omnib; mihi Ver
quoq; dcus tus harangus auxilio fuit q; no licet mihi pub; plicis
locis concedi qua pbari pnt recubita Und e qd sup est rege
ne qua indignacois rubigo ad hunc ad illum ruat qua no facile ex
tinguunt ut accendic ignis Ysaia pnc nullo mi pabulo subest
in omnib; pest quicq; abea manat dcor ad reuerenda deuocoiq;
suspi eaq; si dicu videat qi talipo in manu eius e plenus cuncto
pcip illi dic illi negac Hec omnia phas est in pastore erige
tomnia Tu te ut sas Deo pdem recubo fac ut defensua cansam
in cuia te qua pnia vsam qua michael tua et ego ma suaui
ansacone munia cachu Hec te velim illius teneat Hadr austria
pt qd placet dare Vale eo vrcema

56.

Epla ad iuuenes ad cena

Bartholdo luneburgen duo liberali et semp
pdigo scribe Imperialis Cancellaie S. P. dicit

Accepimus epland cia qua nos ciuiati voces Accepimus eius verses
qi nos pania Tu videri ne vanos eos remittas Hospicie abe
nichil aure est si eius victu pdices capanes; impleuerint hos
pitam videbimus libent ampleabimur; sedi si quid pla licuerit
no cibus in ertes qui semp manu habema et quasi milii q; ferut
in libidine Tu si quid illic ury habes caue ne audes Aduen
ch in medu venit pcul esse debuit Sas michaelis mana cui
adiucte sunt wolfgangi lignaz nosti quid psuade frat wenceslai
cauda nichil furiosius est Jacobi fugit se puerd no tamen lardu
no amisit cinis capule bad si quadragesima sunt Ludwica nichil
dicet si mieris i mod omid foramia prentabit Si ego vis nos
hec aut omia quitana fac aut nichil vnu in remedu est Si vni
tm pluerit ut sopni magis qua veneri cupido sit nos id veneri
caua si deficiet ubo reliquis te deuorad debeamus

57.

Eneas siluius poeta S. P. D. magnifico dno suo
Caspari slick Imperiali Cancellario Vi nichil nouu ru
cud tessid emersit est in epland aide dignid sic ut ep hodie ve
nerus est panetina cinis que armat equites sed quinq; gnera
ducum Rex tame illud nomine expectare voluit si si nume anch
dies elucesset adortos hesperidu delicatas qi pdisset iter arri
puit Timeas forcasse ubis vor Dicos namq; hesperidu pcere
olea athlantem in affrica scios fuisse si hos intrantes in
nona ciuitate Sare vbi poetica placet antiquus est Et

Descriptio vrbi imperatoris in nona ciuitate

comē gemus pcm suapte ingenio ²Deo rep hinc vndiq amat loca recte
sane vbi rot aquaꝝ scaturigines rot viri ardeneaq ꝑa verni tpis diuso
floꝝ splendoꝛ ridēt vident² huc se nūc rep trahit qd illic abi
tura sit ea cās est quā aūpod aduenerī qui p hos dies ocs ꝓlixi
sno animo detinuit opa tamē ama qui preibo auē ipius regi rem
fieram ad salutem dubia p certo exposuisse dum hec scribo Vlladislaū ē
nūciatū regē balneas peruenisse nisi ad dies octo manserit nec
illis diuinoꝝ libē possumus in noctē ꝛeuertī urbem retro via migrabimꝰ
Si ad plancraciū ad balneas ire sensero me quoq; ad conferā ut de
re tua possem curae nō omittā ego mandatis tuis vnū dū dubitas erit
aūnc regem Karnolam peruenire ut saltem chronicea post retro
actos m eo unde spes sit norūbergam ꝑa debē qđ tamē ego ingre
chronia plenus intelligeꝝ Consiliarij regni adhuc sunt hinc ꝑpos
consulē quid facē oporteat nos de frisingen cāa Vtilitē est ꝑmo
fuit prius ad notā nemo ego aūa venit nigrū chronicā comotum
ut de peccatis norūbergē reaprendis instructione licet q̄ me puer
nigrū curie p̄ductaꝝ est Resumaꝝ hic speculū sed no consignauī
omes quas michi dimisit Capitula venetoꝝ reppedi cū oratoꝝ
dns audiuit ad nos iter fecit plenā gremonā q̄ in recessu suo te
nō arripuit patri autes tuas ut q̄ hic audiuera fuisti illic audies
homo tua ē et amens valis qui solet plus honesto placē q̄ re
ē amaua hodie viget au valitas ē amena Gaudeo illa sola
vestre gaudens iam dudū copleta est Vtinā putas has lras ego ad
te venturus qua ni ea ad eas festinabis ꝑpe norūbergā vsq; ꝑsi
ascenderē² Si tu eo mg veneris vti oportuit id vtroq; prius aut
latenua a societate interfecerit plurā regius Ego nusq; si nusq
semel vbiq; atrige qđ illic adhuc Vtilitas vide ne ibidē ē con
tingat regis negotia curae habes no bene conuenit ni ē vna sede
morant² verū publicaꝝ cura et amoris vtroq; Tu tamē illa
duce poteris ea loca vbi ꝑmanē sit cuīe sepeq; possit impleꝝ
venire tuus Ego ego libē sum qui multa sepe ꝑdicaē qua facē
Si loco tuo essem aliter sentirē Vale optime et dispnacdeis dñi
audiuerī ad nigrū chronicū remitte ut equū sit veruq; certatis
Et vocemur | Ex

58. **Caspar slick S. p. D. Illustri rohd Francisco marchioni montisferrati duo et assim carissimo**

Affertis michi lras vre singulae gaudiū quoties ad me scribitis
quia et amore erga me vrū et humanitate qua me ꝓsequimi
quasi videns in illis legō vellem id lectarum audisse de hospi
tate vra nam ad scribitis vos superioribus diebus egressum esse met
adhuc ꝑstimam reaupasse famicatem non leuem molestiam capio
qui omne vrū cōmodū meū duco Sed id victim est omes

qui vnus nec validus nec debilis sed n[ost]ra sors firma e[st] n[ec]
vlla datur spes sed alacritate Verum itaq[ue] e armis merito om[n]i
ome forsane impetrad Sareq[ue] et samarie perte et egritudinem
Et ad patatur corpus adiumenta q[uo]d possumus illi conferre quo ad
mayorine deat pupes fact eo quo[d] vita salus nr[a]q[ue] pendet
Et quatqua no dubitem vtam dilatione nichil omitted ce nr[u]m
hortor tame quia amor impellit ut tuale serenae vre tacto ampha
sandeat Vnico pluces sc[ri]m psonam vtam qui dirigut oculos
quos vrad sospitate velit redde consolatos me quos et me letu
efficet qui vtam optima valitudine no nung libent audiat
q[uo]m serenao meam Video pter h quad diligenad facte ut regia
maiestas de nouitatiba vtalie reddat certior Th q[uo]d re plurimu
sibi toplacet qui vro statui vtroq[ue] honod admodu afficatur
Ceteri q[ue] capitula fedens me illustrem dnm ducem med et vene
tos et florentinos nuti Caq[ue] sanctissimo dno nro regi plegi qui
vobis grand agit eo mstantione huius capide Vtam cognoscat
tas vtalas ut qui suo tpe sperat ura mpery vendicare Luc
aud dux mediolan ad hec adscendere n[ec] scire possu n[ec] vinaguar
q[ue] causas vigentes nullas meleor n[ec] adhuc palam veniant Ille
tamen sapientissima habet n[ec] putandu e cuis prudenad absq[ue] roe
monet Aliqd latet alios qs e illi notu Si velit deus ut bn omia
cedant Vos hic no habema alia nona nisi q[uo]d his diebus magni
tractatus hia fuit ad bohemos qui i magno nu[m]ero huc venerunt
Res optime ab[is] e ita ut maiestas regia tutiq[ue] uere dns illiq
regni censeat sup facte ecie mittuntur oratores ad norubergam
Inter quos ego sum una Designata erant ibide decadue ad dns
in festo sancti ruadru p[ro]mo quid sequat adhuc sciri no pt
quia varie sunt voluntates Tbi tame alia conclusio recapiet
q[uo]d vtina salubr[is] sit regie maiestati facio sepe de vra dilatione
meminone sempq[ue] vobis illam affectu mutuo me no exopodit
ut nobis afferam quia tam indu sit vr n[ec] habet nisi mandie
qua in omnib[us] patq[ue] sim pare q[uo]d mee vires pnt implere
verecundie me Dilatom vre supplicans ut me sepe de vestre
tuba mstrem efficet

Vienna

59.

Eneas Silvius poeta S. P. D. Magnifico ac gnoso comiti Galeacio de Arcto

Aggressus e me nuduscerad
vir suauis et tui amantissimus Jacobus de Lodrono miles tuasq[ue]
et magnifici germani tui comitis Francisci literas apperuit q[uo]d m
magno testimonio fuere amoris erga me vri Cum vtisq[ue]
multa salutem nisi cet me tacobi impetri q[uo]d et si psuasu mu
antea foret quia nosco animi vri constantia Juuet me tu dicere

qđ nie dicebar ſi ne plumbi m noxer ſcio vos volo no credeid a vob abſt
qui no ſenat neq; actmd qui no intelligit ſi horem q̄uis pruſillū bibat
in meores et qui nūq̄ alo ē ingrato V ſon ē ap nue ſcriba amplus neq;
pelagus ingrediar qđ no fraile egrediar V iam ad affectis me dudu
deſideio eu nimis nullo eem ſpōſor ſi vellem anno ſt ſatis facere
q̄ omia melius ora exponia Spero end reparem ad uos xpe diem
ingeaueid que ſequūt ut ſoleo et ſi dens habet te coenmd rem aud bu
abſoluta eſſe tid qo liz iacobi tid xpo facto intelliget plus grē in
oallis regis habet q̄m rems comti franciſco peſqua me dedery draco
cuit morſam q̄uis ſuauem ſema regi molare Thiap deliteſce ꝓ
no ſapit ſi ſeges nec ſue ellogii barbam iſſus Sepulad e quitq;
liuc lima ꝑ portugē Studia nauj liuadutaq; rara ſunt ego vealia
dmalud Et quis appellent ſtudia liliamtaq; Hoc em nore volue
nrd oratoias et poetas leas deſignad q̄ apud latmd late patent
apud alios plerosq; ignote S; vale ram eande q̄uis mana i vita
eſſet et calama papireo hereat ut qđ loqui ur aud delectet ut m
no ſupeat oau et regi magi quā meo ſtuendu e alio q̄ no ſolid
liber du alicnd ōmedo panem Iteid vale et tu ceſſa mea ut lugue
ſupſit qđ dicat du ardenti edma

Caſpar nouaiensis Enco ſiluio poete ypnati ſecretario S.
P. D. V emo vnq̄ homd fuit qui bonū hnſ ſtatū ad melioꝛ adpiſa
et ſi forteſſis intendit ꝑ difficile videa Vie mihi ne tentam pbat
ſma V facile tam difficile eſt qđ ſtrenū mutagni poſſit Ideo tid et
ſi no michi qđ de ſtatu mee fortune impetrem ad te amplioꝛ ſemp
utq; dignoꝛ ſtatu optabam nego V ſo aſſidue deſideio magno valle m
illud euenire qđ et puellis abinde vſq; in puerū ceteꝛ optatum et
quid vmd ide percupiā tullianis i virgilianis actibus m ſtudio in
quibus toa fere vite mee tpus expendi V ite igit finem pe et
me in manu tua e mei deſiderij me potentem effice Si nobis te rei
et pſone conſulere arbitrabor neq; vnquā quidam m aliud poti
optabo Si id aut effecteris tū me nec tecū dedito neq; in xpo
ullā poti reſeruo et tue te tenebram dno illud ōtanꝫ Et quis
me iuuet hodie fortunatoꝛ Tua igit e mea ſuauiſſime quid hac
in re facturus ſis eligere vero me deſideio animas et me tuū penitꝰ
effingat age ut libet vmd no deſpiret ceteꝛo ſuime placet Aliud
nihil tū me dum tenebat velimenta tue obſeruatio qui tū qđ ex
vſu ſit conſulo malid neq; velim ꝓ re mea ſ tū i comodo patet
rei dende Id ſolid expecto vbi tū mi qđ reor id qđ vſui auſert
Tu itadem cupias rogo Vale et me ut ſoles ama

Caſpar ſlick imperial cancellarius S. P. D. Vio ſpectabili
et nobili alberto de laſale amico ſuo precipuo
Suſcepi ſingulacnd oblectatione ep tuas liz q̄s mi ꝑ cabellarium

Illustrissimo dño mei marchionis ferrarie nuper missum ad ppe dicendi sua
uicacem ad petendum eapm̃ que rpnd dñus meus marchione rogat
Cui morē gerēd et voluntate asserēd in omnibus rebus semp vellem
Tamen ad no nulla dicenda Serenissimo dño meo regē actenus opus e
ut paucis ēd rubeum ne absq; causa apud te rpe vocatus constat
Affatus quid de rebus pecuniarijs menaq; suadeat in ut regē quod
monēd velim ne ea petacos dñi marchionis ad pectus recipi
at Cui pulcrum sit et ad excelsum animum pteneat no auru possidē
Et hijs qui hinc auxo imperiū prudēt ad tesarem duxo ho ea
petant aquisitoq; venand Speciosa h et dicu et auditu sit et dignū
quā liberorē prudentissimi viri quat ea ppeant Et attende rogo
parumper et rem opinionis mee examina Vtrum si ego ītēdere vsq;
ad calē negotiū putarem manifestū ēd fiat michi esse in quo
rego no claritas valeat reprehendi Facere ēd affinis carissime
illustrem illū principem dñm meū marchionē virtutē omi laude
dignū ad et dotis quoddā esse atq; ornatū seculi nrī magnos no so
lū bñ gerendi et bñdicendi p ceteris artes eluxit ut rpe omnis sit
nrā Cui principi eloquencie potenti sao mayorū hereditē ee Hud
cum dñm regi nrō simul in aliis est utū in hoc de quo agitur esse
possibile Idem quoq; et rego rpe mdcpimat ideoq; magnopē
cupit pacis fruit anue si rem petat a nostra mete no minus
remotā Et audi obsecro casū atq; cogita tense detexerit ut sat
anno pcto clade memorie Illustris principis d nicolaus marchio
impiat veritati mutuenesse Huius moderni marchionis pe pcu
more devoluta est ad imperatū pleno iure auxilia mittentē petat
dns marchio pnē dare Nullam in veritatē ad tpus vite sue et
ad exercitione tuitate maiestas sua Ferrariē no pe Indignatē e
rego ne libenter marchionis amplectat petentis ut p regnicole
et ad impij onerā que īmobilia sue tense aliquis pfert aīg
queadmodū de vectigalibus cāe ferrarie fit annuū reagnito
Nō mirū no montes pasci Nō rem ipsam negant oratores
sui libertatē omnē et absq; ullo tensu civitate requirt Ad
Hec audiēdū genealogi ut ee no auru sed herbā impare At impiū
in affinis carissime michi e absq; eraud Sed quā magnis i
pijs fuit semp apud romanos cultores cū vestigalia diligent
assedirent e quid sollicita semp equitis tensu a subditis fuerit hec
apud romanū illi viri ritus cultores no tamen pectine faciebat
q̄ pse fragilis est atq; caduca si ut ea tanquā instrumento
quodam p rei pubē vectigal tutela Iam neq; diffendi opida
nec parari equitem nec magna negotia gerī absq; pecunia Teste
eraud rpo aresse pnē illos aut romanos et rego ne sapientissimū

mutuã vult ut exhaustũ impiũ et omiba desiderãd subsidia q̃
ad possit restaurare atq; venire[?] dent saltem ita fiant q̃ aliquid
habeat ad sustendandũ impiũ onera Ut aut speciosiũ esse dixit
possidenaba aurũ impare id vnd e atq; id eo maxie vnd quid
auri quid dubio possessorem qui auri possessoẽ q̃ habuit obse-
quiet Et nimie his mi dnis no summa natꝰ ad amꝫ dns marchio
pfatus et suos ambasiatores regie maiestati offeriat auro q̃ refinat
loco et sale ceteꝝ vtare licentiã loquã Videt mihi declinare ce
apud matronem aiam quã peccato ad illud offeriat illa exoptat
loco ceteꝝ et si auro no abstinere affirmis optime quo ceteꝝ
pẽ dns marchio annuat aliquid pecuniã contribuere Si ciuitas ad
imperiũ deuoluta p qua re q̃ amittat aut quo aquiri ppe possit
si nuntius ppe a suo superiori exigat[?] qm subditi eius ab eo loquẽ
confidenter ceteꝝ de cauto quidpe qui ad sit sapientissimus nichil
grauia audire debet quã veritate et bonis libẽ qd semanit loquẽ
Ego quid sue vetustissime vanũ mirũ ni modo affinior[?] offuscor
q̃ p sua erga me dignatione obnoxiũ me forte naiba et pẽdibꝰ
et omni conatu suo erga honoẽ atq; comodũ promptũ et ita paꝝ
quo ad possim nr̃ meriti obsequiũ dnatoꝝ sue vnq̃ de cetꝫ
vnd ni re hac de qua sino e no possim Serenissimo dño meo
regi ppetuã iusta petenti aduersus esse Viam ppe oneri dubia
exhaustã esse erraruit suã d. matthio arridat coloẽm no habet
Iudam finite terra habet Vrbẽ vnam ppe ni cetera regalia ppe sua
et pris prudenti semp pace petuã sit expensas quas bella volut
expers vellem loqui posse ad ppe dnũ matthiene speraret natꝰ rem
rpand componẽ Si ergo ut ea qui pmis es aptꝰ ad sua dignatione
loquaris sibiq; dices ne plus peccaret quid regi egregiissime et bene-
volenti atq; iustissimo nec graues si sit in magnis mercede modica
expensa compare ne id eo debet si minuta exorsimae qd nihil
eam animis antecessoꝝ sui illam temere qm quo diuinus illa haberet
canto magis impio obligant[?] dyoi qd ni visum e libẽ acqꝫ apte
Viam ea his que dicor communis dns alberti michi scrib[?] ppia
posse negotia no video nr̃ maiestas regia ad id mouiat[?] Ut aut
pfatus dns marchio rei nec eam i pnd dnũ alberti miserit ne-
dioland et p me sp̃ecit magnifico hug vicedomi gratias ago sue de-
minationi quas possim ni genetes pacis pmotas obsequis sue dig-
nitatem rependẽ Vale et ut facias me amare dign

62. **Reuẽdmo in xpo pri dño lodwico Cadmali archiepiscopo dño colendissimo Caspar slick iuris cancellario S. P. D.** Et ussu scripta quã nuper recepi acta recommendatoꝝ reuendissimi pris epi valentinen et

capld sm ad regia maiestate rem quid talis expedm ut dubitē tpm
et caplm hmoi opaē agend consule put eo mitto coīd sūt
Intelliges qui ut spero gras abi reperet q̄p ipius expeditione
sp̄ssa V cum tuo magnime nitutu cum aco et ad voluc expedire
consit Ego end pro tua ergm me hūanitē sao me semp obli
gatum cē ad tua r·p obsequia de nouo tabi sacrid paud licet cū
ducē auc r·p possid q̄ repo mō serenissimo nepo rogemā pecat
vbi bohemiū maiestate suam expectant illud rogaturo ut guber
nacend regni bohemie curob noie suscipiat Et inde ad fines
vngrie transibit in festo ascensionis dnice vbi cū posamo dieta
indicta est pro illius regni pace et concordia tractanda Et quippe
res bmo ad votū regie maiestatis in omnib; pabus ipo precedant
venia sibi ni facias cāe succedet ut papa et omnes ecclie q̄m max
sime libeat ad quas res pfata dnā vra inclitissima consulat et
dispositas est quitd in se erit opam ad id dare si cetera reges et
principes xpiane religionis secū concurrerēt vlab r·p recomendo
p·t·v negocia dñi huiusmodi quam maxime sciat p·d·v opinio
decedē diuersom me significatu ne amplius ad mstandā pillis
paradoxis sacre consilio patre valeat cōm mstandā p vias obliq̄s
repetatur Tu qua re et michi grand singulare efficies et pfato
consilio cui libeat suo pfacies Valeat opāe p·t·v cui me
humlit recomendo ad eius mandata semp paratum

63.

Fridericus dei gra rōnor rex sp augustus etc
m d° pr̄ et amico caris° Juliano Cardinali
sctī angeli grand regiam et ome bonū Cognouima co lit
tis ad nos semp delatū p tuā sanct ad oratorib; serenissimi
principis wlaczlai regis polonie frīs nr̄i carissimi deposita ce
ad nram psentia sciat optama et eidem sp̄sime placuit ut
an aduentū p nos in finib; vngrie ad austrie nidicta dno
et vris quib; regnū illud vngrie pacificari possit mutue col
loquem et rem limitata ad aduentū deducēm postmod vero
scias mspectos p quos et qualiter idem progressū suū venienti sit
Time tame ce ostendis pr̄ nō nulla uba p·t relata eo animo
quib; pacis sp̄sim⁹ cursagio capitaneus illis ueris qui nup
vrbem sue et illi pfectum qui nimias petulit oppōtune q̄ cū
tu aduentu scandalū timuim Itaq; bn̄ venit pr̄ t·p quitd
ad prem pertinet paternitis nr̄i carissimi regis ladislai serenissimi
q̄tud vero ad vā ponet tibi relata no magnū vim facim⁹ nr̄
aures adhibema huiusmodi detractionib; in contrarium cui potē
causa et fuisse semp et esse consentes Vrā ad reliqua que
scribis de passagio cōm cautela et tuitione fidei xpiane pacis

regni pfata imme nec nam e ruba face si pa aud aduenad de sm
cissigema et ante dicta et m pa dicta pbos indicta qm maiore
ad pacem et eadquilletem regni cude aduc no ambigema Dat
64. Reuendmo m dō pri & dño colendissio dño Juliano
Cardinali scō angli Caspad slick cancellario ipial
S. P. D. Percepi liaz tuaz p. r. eo buda ad me mup delatas
quas mop regie maiestati ondi et legi mstanad dcam eda sm la
tiaes quibz audit mandauit sedem dns serenissma mr re
debita fied m omnibz expediadne p ut eo familiardo suo nec ad
te redeunte plena mtelligas nichil aut nec restat nisi ut ve
nias ad laborandū ut dicta q insat p pace vngarie indicta bō
sine soraat Unu ad hr maxime cia p. r. fuat destinata qd scrib
de passagio cōi cunctos fraciby sudne ab omnibz amedari de ip res
e no solū vngarie si tōi xpianitat salubr et digna in qua tua
p. r. laboraret Uon ad pceū negligenda e mroz quotidia qnd
papa psumt aduss exōneos arma in nichil papa beat Qnd
vero de classe maritima tangit p sanctissm dnm eugenium facieda
timeo ne in sinum reamsceat ap. imutate sit res apud venetos Spe
cnt dns eugenius semp est receptus eo florentina ad magna florentinoz
et venetoz indignacone in aud nec phibuerut venetis suos platos
curia sequi ob quā causā non arbitroz venetos naugia accessuros vbi
aut alibi pari classet queat p dnm eugenium indigno meo q aquale
vexillum nostro no video nostros eoa vngaros conpatriotas meos aut
polonos in multis cum copediamba tribus Sigismundi et albti duc
tesaru ad eis pns metuu verum e velit deus ut passagiu pdictu
ad honoem et valitate xpiane reipubce valeat expediri et papa
optima in regno vngarie reformari q res fieri cum papa pos
erunt ad usticie fuerit locus alias impossibilis arbitrat Valeat
felicit ma reuendissima primas cui me humle recmendo ad cuis
mandata sedulo paratd Ex nona aug vj octobr nās
65. Lucas filius porta S. P. D. viris Caspari pstanti
pbo fratri amatissimo Eplam sat verbosam eo nom
bergā tibi dedi mitesq tuis qsit saalsem si sacrificat e qm &
m te est fiud rendere nescio nec as litas an receperas Una nichil
eo te iam diu susepi quius eo curia plus ad nos venit Teneq
fuat ut litas ad me scribam Nam si alie nisi m vnd cōsuerint
postcanē iste in loco sucrde Uon scribo tibi quo res cōe apd nom
bergam directe fuerint Nam q hr eo plubo alios mtelligo po
tuisti et pstem eo nucios applicas qui ibi fuerint Nam in curia
redire potuerit hoc tamen pnt dico ap m dilatione recessit e alios

vna alijs aliam pre tuebatur veniret in breui ad nos oratores regij
et si bene fuerint expedita magnum erit vrazy prod fundanū hrs
poterit trade pollicitū ad me perendam Nam et ego illos rogabo
ut hos oratores susapiant tu tuū fac ut omne omittas preter te ut
reuendissimo pri dno Tarentino me faces gratiosū Aliud ppt suas
plurimas virtutes tam diligo quā scipionē cathonē fabriciū et
illos ppe solennes diligo in quib emicuisse singulares suas dotes le-
gima vna tamē res me illi magis federit si te sua cura promotū agno-
uerim de tuo tuo dno meo ut ut vetra dicam mō cupio ut alijs
michi seruias si hō illi est ut michi rongraudea mali aut michil
vellem audire dno petro nopetano scribo ppas has Neq; nō te
grauo vbi q̄d aliquid dicas solidū volo ut si simul scias mei ad re-
cundiam tarditatē Ego p hos dies ex aria regij recessi et magna
illic pestis viget Laduc hominēs sicut in silua hoc tpe arbores
folia sudp hic in montibus salubrius aere de Reuendissimo domio
Cardinali sancti angeli michil in priuatis audio et in remotissimis
pribus agit Rescribe mihi de tuis oculis et an vngui res tua deuocis
susceperit Vngari superbire volentes in austria venie hō inuenient
si venient Tu vale me ama ut soles Ex pruck xxv die mensis
nouembris

66.

Pest

Eneas siluius poeta S. p. D. petro de nopeto
scriptori oppido et fri optimo Si michi sin-
gulis diebus aliquid scribes tarde tamē et raro ad me tuas desine literas
queret Aliud nil me facet putas quā vt tuas in ambitio a te
susceptio epistolas Nempe dolor maior et querele admodū nisi te gra-
uemas cōi me relatu timeo Nam et ego nō ad te ut debeam sepe
scribo parce regi nil et ego ad vemā dabo Hoc tamē pacto ut pecta
negligentia condonetur nō futuā remissa Ego ne me semp tacē
velle putas do tibi has literas in quibus si aliquid nō scripsero hoc
satis fuit q̄ me hic valē cognoscas Vale et ut facias rescribens
michi tua valitudine proximis tue ad nos literis et dulce nil
quid ex eis recepis michi significa quā nō dubito maximā
esse Credo te desiderat et me sicut retinere quo res in norimbergā
successerint si audies ipsum ex alijs meū nō e aliud scribe nisi
q̄ in discordia recessimus oratores regis mitra paucos dies ad vos
dirigent quos aurate diligent expedit et hic si vend et pub
cupit bonū Scribe mihi aliquid de negro thoma pico et amicis
reliquis meis quos plurimū commenda Et vale optime ex pruck

67.

Eneas siluius poeta Benedicto suo siluio pro-
thonotario S. p. D. Et ut filiū deceat fidē ante datū

Vellem diebus similis ad te scribere ut timore adauferet si que mei
causa suscepisti Credo namque ad te fama uiolasse eas pestes que in
austria uiget Si qua uis mihi cadat hominem quod in autumno ponam
Tu fortasse que regio seruus Thraci in austria manet esse me secu-
rum michique times Si pone hinc mecum te oro Non mitta/ram dies
siue quibus equeria recessi ne curiosus sim ne cessante peste Sum in
aere salubri et optimo Thraci ne medici nec nocuisse uolo ut scias
me bene ualere et in dies melioem fortunam sperare de qua hinc
usque non debeo aqueri quod fauente deo ut spes michi in dies benigni-
ores et quod arridebit ut omnes mei sanguinis uiros et feminas ad
honores possim reuisere De uxame ladislao bartholomeo ac catherina
nichil iam dudum tui precepi neque de libenis corporis Quod si mihi aliqua
significare sibi et de nicolao loli eiusque filiis ac sorore tua bartholo-
mea et alia sorore catherina Scripsisti mihi iam duo siue tria
de filio florentie nato ego nihil ere que uoluntas elizabeth sit hodie
festum certe illius uidue sanctissime Et tibi uidi multas ancturis
filiolis illud me meum credo nequit posse aliquem reperiri Vicesimo an
perierit sicut et alius in scala mihi nato uita ephalauit ut sinistri pluues
agnum quod omnes norunt Deus tuque te mihi ut eum semper custodiat
curis ac de me bene speret quia si deus fauerit ne iam fraus capiat
quicquid ego indignus fauore dei me sed potero et adero meo gnu
si no ualuisse saltem honori fore obtinendo per eius olomeo frenduccio
Thraci nepotem iacobi detorie Thre aliud nepote gregorium Tube eo
me saluos esse Vos si mihi deus si quid potes uetes illos arcos
meos uiole saluos diuo et mercatum meum maxime si adhuc uiuit
bartholomeus Tubenee uiro que no arbitror in hanc usque diem
tam serenum quod mireri mecum si me amas ama et obsequia sicut bis fecisti
Vale optime et precare

68. Lisipar slick imperial Cancellarii S. P. D. Dno
manfredi Salue re et laure palatino uirginis
magnifice fratri et auc carissimi gaudius sic no modice
ut eo lit michi nouisse reddit uicerenda illa et ueteris cog
nouisse benuolentia qua me prosequi solebat no dum ac spontanea
si potius expectata Nam id quoque ex pte mea exigit qui me nob
in dies magis ac magis affectos et ardentissimi amoris erga uos re
pendo uia Itaque singulares uirtutes ueras tanto amplius admirer
Vinc crissimus sum scitu ac loco que apud serenissimum dnum
regem uend romanorum teneo uobis placere ac gratissimum fore ad op:
amorem sic frend et amicorum fructus optare et libenter uidere sucessu
ne dilatare deum magnificentie uee me in quocunque statu fuerim

Vale

ad melia regni vngarie pacem et comodū mungliae et omē meū studiū
ad eius vtilitate aūtere Vnaq; ad dn illo in regno fuerū mlta q̄ bō-
fiaa illic susceperi Ungari viri offiaū forte no ee ad vtus co-
moda studiosū et paratū ad regnū illud q̄ pdamat clipeus at mura
aduersus fidei hostes gerūtur Ho quo sē ad hū lr omia q̄ pdamor
regna secula papuit sic ad oppimēdū dūmenū erg aūe ee vr
vrā e maiestas dni regis nrī apte cognosat atq; id circo opam dat
ne dissenciones et maxima bella illa eo regno tollant q̄ maxime
fieri posse confidit si ad dicta illa p̄ suam sereniatē in affinib; vngarie
et austrie misatuā vtriusq; pl̄ barones et plata conuenerint q̄ ut et
vocata sua p̄ regias lras q̄ tam erant expedire ac tūissime antequa
ego et ad regiam aucia de domo mea rediret Itaq; deliberacoibus illis
nequaquā mihi fr ad rem omissam intellexi Iusissima sciss:
malq; iudicaui Quid em valuis quid rectius quid de honestiq fieri
pt̄ q̄ pacem inē q̄pitolas procurari Non latet vos q̄q; rapine
cunctq; incendia vastacones q̄ in vngaria fiant p̄ tēpe q̄ dolor
que de regno orta est discordia palam e quo opidū cōm opidū no-
biles cōm nobiles insurrexerit quoq; mo inimicaar q̄ gladij crasset
vsq; Quibus malis obuiaqua repo nr p dictam pdictam indyot
Et qui se stat eo debiaū cōne regie dignitat orphanos ac pupillos
debere pregē et vniūso regno pacē ac tranquillū consule speraū
p tenencione dicte diete illa omia fieri posse ad q̄ bono animo
magnificencias vras audio cohortari ut p̄sonalit̄ venīe velit vo-
biscū ut potest̄ q̄d primos placos nobilesq; conducē ut tanto illic
melius firmiaq; vngarie vtio p̄sca possit et vnaquisq; in usā sua
mau teneā quo plures nobiliores q̄ consenserit vos p̄sum q̄ vna
mecū ab auo et pre dm regis latislai et honoes et bñfa q̄ inensa
susceptis Ver em dicta est q̄ quā potest regnū illud pacari et ad
pristina redua fortuna et no solū resistere teneris fr eos vltra la-
tescere queat Vide ego vobisaī senao qui p̄ dictam hui⁹ turbaī
plusagud adūsus tenacos mihi ostēdat Quam longe aliter e cū in
dicta diē fuisset In dicta iam maxima ignis in vngaria accensa
Iamq; no lacrimia singulaes q̄ edes fr grauissima plia cū senissi-
mis stragibus coarsissent Quē em plimi grauē barones et pu-
pes qui videntes serenissim dnm regem laūslaū p̄cea q̄ puella
e pupilla et orphana in suo und oppme miseracōne comoti et cū
amōe iustae quā sanguis p̄inquitati coacta ad validissis auxi-
lys vngaria petere dispositū Quē quoq; et bohemi qui iam
in maximo nro baronū nūc verenne est ab eo p̄posito no dissenant
quos omes p̄fata dicta retinuit et vsq; in eū exitū retinebit
Vnū ad repo tenaoz ut dns et veitas e coaq; p̄dam Ve caput
et ad eum p̄ssime p̄meat p̄damq; iurias p̄ulsae vides sua

maiestas tenacioꝝ insolenciaꝝ no posse coprimi ꝙpiam pius vnici
coueniret ad pacē reintegrandā ut pius dicēd est in vngaria pdictam cōue
nōne nidpoit Rem iudico om̄ qui absq; pcalitate existant pessimo de
quo fuit menacie no volem̄ ni si pena mām ad nulla potēa hoīs sibi
resistere possit nisi munita fuit vmte pulcre siquide apud arispulcre
gema acridia pue res ecclesie discordie maioꝝ dilabunt2 vndiqua de
maritima classe p sanctissimū dnm Eugenū panda fracas menacie
Ego ita illius menacie fuisse dispositam accēd posset Si debeo qd
modo executoris no video Classem enī si fieri debet venetoꝝ pandi est
Si ita timiciae nre dnm Eugenū et venetos orte fuit ꝙ recessit
ego florentina fratri in tm ut phibita sunt plata venetoꝝ aeria sequi
q̄ res maiorem expediendi qual dubio pbabiliū est Poterit ad
fieri ut scribit mapolin in vngaria cōi venetos asperime laudo cupiosꝝ
ut felicem sortiant eventū qd et fieri possit Tm̄ ac tertio vos rogo
oro et obsecro ut de pace vngarie pius cogitantes dictā acriter pdictā
inceptas discordias vna cū alijs que aderue sublaturi ad qua rem
et ad passagiū postea pagendū maiestate regiam animam et me pusillū
paginū semp habebitis Date

Richardus de valencia Scriptor apostolicus Egregio filio Laureato amicoꝝ optimo plurima Salutē dicit

Tanta e vis amoris mite mei et tui ad te scribē cogor qd ad ꝙ libenter
frāco quicquid ei ad me aliquid scripseris ut meis literis expulsata ut ac nubi
nocta poterqua et honōd et dignitate et emolumēto amplia e decora
Tuba no equidem insidiis si angulos poaus feliciter aue poet em
si aliqd p eam licet falcem mi richarde valeo tecū valere cupio qua mihi
ad me rescribas ne me not pbat videat2 q̄ nra in pria vulgata est
Remota ab oculis remota a corde Reverendus dns priorella acquilegien
qui me fuit amicissimū et secretarium fecit hunc breui e recessurꝰ ad sere
nitate romanoꝝ regis retro via pisto ac inde in regnū polonie et
vngarie p̄fecturꝰ futurusq; ibidē elegantie sue Requisiuit eū me ad sua
sed abeam aut p quibus eius negotijs mediolanū accedā Tuam
p̄fectō e accipiam no du decretū est ad diuotōe sua eo libentius reꝑ
ut in aud complexoꝝ vena Actū vbi vis genitū fuerō tibi penitus
dedicatū sūt Vale

Venerabilibus pribus decano et capitulo eccīe mōsterien Wibert steynhoff S. p. d. Contigit mi maiestas regia

mi suus primarius pres sine aliquo beneficio michi contendo ad vnam
collationē spectante qua ego ego regie quas vob mitto videbitis
Ego aut illas libenter ad collationem vram recepi spetas de fauoꝝ et
humanitate vra qd̄ michi libenter eritis fauorabiles et maioꝝ ad
m hr ead regie maiestatis gratiam explanetis qua propter vos humilit rogo
ac deprecor ut unoꝝ regibus literis michi quide velitis qui aratiam

vram et fidelem fructum vend ꝓmouebit⁹ qui in omnib⁹ vob⁹ etc obse
quiosus ac mo⁹ger⁹us fuit sem⁹ fuissem si michi aliquid mandu̅isset⁹ de
inceps vero supplico ut me ꝯtinu̅ in cultu⁹ q̅ possu̅ ꝑstare mandantes
michi tam q̅ vro famulo ad omnia ꝓtissimo nec alia in ꝓmptu⁹ msi q̅
me recꝑ acꝑ recꝑ vobis et in comun et in ꝑticulari offerre et amplec
ꝑ vrissima ꝯ die may

71. **Lucas filius S. P. D. nicolao madana Lamoto mantuano et amando frī** parū erat negocii habui Vt nicolae amantissime dū basilee fui sed nec plus habuisse voluerī Viamq; si modice afflictudinis causa fuerat molestie uō p̄uatus quid eandem faciā si salis ut aiūt modū erat cōsumpsisse inter in mod⁹ grauis e michi absentia tua atq; ideo longe grauio quia me ceteros fere meos mos meaq; vitandi mora penitus abhorrentes si fortuna omnia forte du spere michi bene esse ut tu fatalibus tolleraē possem Obsecro ne ita calamus plumbeus fuit neue papireus aurea qua dissipare fortunis multa sunt que michi dictum poteris scribere valitudine tua ꝑegrith q̅ nouit⁹ illuc passim defluentes aut quid in coelio quid re in curia fiat et si desint retia glutenum saltem nisi saltem pe dure de qua materia tua scribis q̅ad audiam libenter effice igit⁹ q̅d cupio me aut an sperem tu ipse optimes ex eo potes intelligere qua prior de tuis nr̄ plura nos vltimam ꝑgrina deinde in spretam pa carmentea petatur Incertum e an nomen ventus fuma Iam vela vento solui et in mediis mare deuolui dictum a tertiis meis cuncta remoue Valete ex asciana

72. **2 ffranciscꝰ de pitolpassis dei gra sacre mediolanen ecclie archipsul⁹ ornatissimo viro dño enee siluio poete laureato S. P. D.** Ingenti voluptate et gaudio Roquetissime Luca mi in xpo caritate dilectissime effecit me epla tua data in velletrien nōs decembr⁹ nr̄ reddita vltibus eiusdem tua recensione veterū tua ꝑmore me nos mutuarūt⁹ scriptorum tua ipsa serie cognouī tuq; ꝑ lepore salis serie ac fraus te diligen⁹ et existimare q̅m de te faciamus deq; cordiali erga te animo nro tua scripta legend⁹ no mō auide quā libenter etiā si fortasse quis responderi hinc maxime nunc quid intelligam expante diuina gra eo te loci euectū ubi sic iturus ascendisti Ita poteris ipse iturus via ꝑfici plurimi ad rei pub⁹ cultu sacre parem gloriosissime q̅ principi no mō tuo vrbi et omnibus ac plurimis tuis vtilitati et honori tuo offerre no modicū Ad que q̅m te nouis tuaq; ingenium et desiderium no te stimulare exhortam⁹ Ac ꝑ istac cōsolatione tua et animi dispositione congratulam⁹ Iam acꝑ recꝑ collegiū⁹ ei tui contessus est eo loco et officio dignitate ut te valeas demirare Sicq; dabis operam fidelit⁹ et prudent⁹ spero ꝯpecto et ꝯpecto aio em recte dispositio et diligent⁹ ad bona vadens omnia ꝑ spera cedut Iusta namq; desideria diua semp pietas comitat⁹ Age igit⁹ et ꝑficiat feliciat et magno cepisti principio Incerte te ad pietate que sedem applaud

ad omia vahs ꝓmissione bi vite q̃ nunc ẽ et futuꝝ Unde assequer laurea
veram ſ corona iustitie et eternitꝰ dices et ad aplo rpo ad festu nō m
sanno optāe feste Et veritatꝭ et sobrietatꝭ uba eloquor ad q̃ maxime
inclamatꝰ ab hoīe ꝓpiano et data corona laurea quā assup sisa
ul acceptā Ego vero deneps rebrioꝝ coꝑcto beatꝭ tua rep̃ audiens
tuaq̃ sucessa neq̃ tardus ero in reddendo meas nō meliguā ad te posse
deferri Nec enī ad fortuna scribo deoq̃ tardus quā debere seu debuera
Non frahalem em ꝓducat² merita et forcassis eaā multo spernit ad te
pruement licet varijs vijs et multiplicatꝭ lenis arenarum ner ul
salem huiusmod restipationē viroꝝ quenq̃ reddat² qui ad no stre am
bigiuitatꝭ frustrandi labor reddit² horem pigritorem Sed ꝑ diligenaā
superetur nīhil sit q̃ quod libenter scribo et scripturabo meliguens et con
sideras ad eo epla tua ad eo abys condiuēz Ducet tā nā quā uduc ꝑ
sanctissimā augustissimaq̃ mecenatē cesar nīr pdns Nec nī velud
q̃dam nouū sydus eminuit hac tempestate nīhil ut speremā veluti
augustus illi suo seculo pacē reddidit et fruidauit sic ipse suo Ego quid
ita michi suadeo nō merita spei vacāe Est em ut in ꝓmis audio pru
ceps ipse catholicus et pius etate floridꝰ quā sapie grauitas et vite mo
gestas comitat² Nam em sue sensa hoīis et etas senectutꝭ vite i
maculata corpe sanus vegetaq̃ ac robustaq̃ apta et pacas ad laboem
fortes constans q̃ animi sobrietas auctor parcus Nec ut scribit² sapien
sobrietate em docet prudema et iustaā et iuuentem quibꝰ valuis meliꝰ
est in vita hoīibus Attende qua ꝓmittit sobrietate que huic primaꝝ
maxime mirata ē creatꝭ subiunxe dantes Et certo inquiebat nō legisse
se neq̃ vidisse horend sobriū in uadentem tempꝰ tā ꝑter eā aem Au
dio et huic merū putarem obfuatissimū ac pessimū rei ce typis et ve
licatem esse locatorem ut ne quid pueril erat q̃d potissimū parat
sobrietas Et q̃ maxime sapiens michil em paciūs ipe q̃d u⁹ auro nec
ulla potencia redimi pt elapsū solusq̃ sapiens eo fat uti et in suā
redigē pcatem et effatꝰ quoq̃ magna Quid atq̃ ea ad vulgo seu
indoctos ero sus apparet Est ꝑcia liberalis uocis cogitata rerū
et ꝓbroꝝ et cōsequent ꝓmissoꝝ suoꝝ ad m uice dapsili ad m etas
obseruantissima et valis dispensator q̃d veniꝭ requit² papire Nam
benefacta male locata Retione ꝓbante malefacta arbitrame² erima
Quid em ē violari pdā oneribꝰ molleabilibꝰ subditoꝝ torqre quo
deinde effusione splendeas spargas et dissipes nisi ut gleꝝ in malis
et Roboam filij et regi successores Salomonis more pares ipe abi
ruinam mendaci vero ad implet² ut scab⁹ execrabilior milo pudice
iusto Et magnatuꝫ et pudicie ē ubum tenere suū ut scīpā ē verbū
regis ubi veritatꝭ Subditos rege et consone ac alacri velud
bonus pfamilias vectigalia vectigaliaq̃ eo ordine dispensāe ne eo
gatur mitte manus in aliena q̃d semp euitauit tronus cesar ille
augustissimꝰ atq̃ pissimꝰ grat q̃ scīe in ꝓbe et saluegloriosa

apud alienos effiaat[r] in malis sept ſmul condemnet deꝰ et multo magꝭ
ngloria et impotens ad oīa factus ⁊ impossibile ē namq; ut ait arist[es]
m ethic[or] aut nō crē nō facile p̄clara ab eo agi tui desint facultates Ver
dubiū qđ magno fuit adiumēto duīce in gerendis grauibꝰ ei qui li
berali[t]er et pbe scīuerit vasquis qꝫ loꝯ et ꝑsonis p̄mide dispensare
qđ ymo sctus ab oīm conatu et gloria mūdanoꝝ coget[r] ad ignominia
resilire Ad siquid prudens et magnima nr̄ cesar cuitabat ut peste
tam ꝓxī consilio quā suoꝝ qui[bus] ut audio amomt[r] et cētā sacroꝝ
et scūlariū excellenciū mīstrōꝝ et līatoꝝ quos veneꝝ[r] et latereꝝ co
gregat suo uīō nōīe cesareū et prozꝝ principū p̄decessoꝝ suoꝝ ne
sī obiciat[r] euangelio ei[us] ⁊ Ve hō qui cepit ędificare et nō potuit
cōsumare Cū sit ne prudentissima atq; ordinatissima ⁊ vita et ⁊
oīmbꝰ gestis suis que ad ea sūt suauissime mi Enea Cesarꝫ ne
oribꝰ habundat potentiaq; ut mūdo hōīm et copia genciū cētaq;
prudeīaa et magnanimitas queīat q̄ papua sit ad res arduas ex
pestendas Londinoq; cīn et plima se offerant q̄ suffragent[ur] ⁊ con
dubito si voluit primo semp deo sīc quo mūdū et oīa quecq; tempe
rāna nō durēt supstes Sancta dei ecc[lesi]a suā[m] in pace sua ut pacem
det cētē et cōpescat nō mō pōtificatus et oēm polīd sphāam sed et
omnīd verbū et vnicā veā fidem sp̄iālia et sancta deuocōīs cētaz
ad altissimi dei gl̄am et honorē sublimatoꝝ q; exteri sui ad laudē
ꝑpetuā et cētā salute qđ in diebꝰ nr̄is cōsp̄icē valeāma pietas di
uina concedat Gratz culmen siue maiestat[is] exhortād nobīs meo et
me nīmīd emendādo fiat sue clemēcie deuotissimū quidē seruitiū
ūdutē suaꝝ et essentie sancte tante cētaz sancte sp̄ei audētissīm
cōpectādā Pterea de re tua ad sīmū[m] ac dōmissimo dōmino
gumsferco meo secretario ducali ūbū habuit Nicolaus cuius nr̄ que
mens ea dom qui subsequet nobīscū fuit agitatio q; qua ēet nec
ssendū ꝑ honestā cui desiderij cōplemēto qui ita se p̄mēd ut mūlta
re ꝓpa affert cui demq; arbitrā[m] sūt q; arbitrā sūma ut leas
cesareas quas ei ꝓmis impetras ad illustriss[imu]m pūpē nrm ne
tua affectas n[ec] tua sīpatione nra ea et iūcte studeas ad mag ꝓpig
dīm gumsferū quibꝰ emodis mām nr̄ādā[m] meq; ut nicolaū cōmo
nere fratio ad leas ꝓpas ducere quo eo sollicitādē nō desit et di
ligentia Ea em ē qua ademptā ꝑ vana impetrād que ut liberū
remū cum dialogoꝝ habuimꝰ et penes nos ostēdimꝰ de rebꝰ ītalie
accipe que ad pnīs sit se hīt Romanꝰ pontifex nō obstantibꝰ pub[li]
edictis seu enūciatōīb[us] ascript[is] de translatōne ad vrbem romana
que debuit esse septima Januarij ꝓxime lapsi Ea ad florentiae sedet
n[ec] motui suo sīe videt[ur] quitq; reg[is] aragonū victor in regno neo
politano copias cōgregat cum equites quid pedestres longo ut dīc[un]t
numero vigeāt milūd equitū et pediū in copia Idem et hīc il
lustrissima pietas nr̄ ecia pa victoriā possecuta inuicte fedꝰ sed
postea renouauit et manet veteri nr̄ ā suetā migrā milūde rebꝰ

reliqui ut prius tam unio mstibrud seu p longobardia qui p pacem
et pacis perfima p primo vero deregent ca que p duc assuent ad
apud nos maxim bella cessint et pia ysta realie sba respirare aui
tas tua queset Reuendissima dns cardinal placentina ut mortem
ul ppe febriba et etate decrepita decrepans apud castellonis sud desi
derand primo licri ut ordinand p piand decet obdormiuit in dno Anna
ssime in pposito sibi mediolani iiij februarii

73. **Reuendo in xpo pri dno franasco adriepo me**
diolanen Laudis silua poeta S. p. d. S. si du vnq̃
libenter scisset ampliandini quid tue scripsi libentissime did cum Basilee
Vlam te dim et pius loco loco memineq̃ p ludum euo. me busiar mei
orid que sane mentem mea undiquad quadaret At ad videnda te liz meis
no rude arbitro sid ad qd erat te sa offensu basilienses rebus nau
seamq̃ inde capere desina Ignc duq̃ silu ad ne ad imprudes despi
cerem ad cor graue erat liras responso indignas mitte Si qualibus
scribe amserim amade no omisi aspicus semp m cui gradud vel ve
stau eo quo viassiadmes leaviu aiae possent id q̃ mic arbitror
euenisse qd nec me neq̃ quentem neq̃ sompniatem quid cesar no
fredrich augusta in sud secretariud accersiuit Cum ad suo in scatu
gradusq̃ minc honorato quo eo loco scribeni michi nro arbitror re
missionem negraui Vlamq̃ si recte intelligo Tbe e cesar q̃ tuid desi
derii mlli eo conendemibo magis fauet quad alacri Cupit em
vnie et veintegrae lacedam ecliaz ad id opam dat Et spo comsore
ne vota compos consecat Et licet his diebo basillee fuit et comẽ
aud dignitate arbitror audisse scat michil ad m hac magis q̃ m
illam pendet poem Et ad vrbem florentie p fecisset si ad illum suum
ppinquu secuta q̃ e sigismudi epemplid ee sequt in hac re vnoms
etate vsq̃ ad calcem Tu go pat optime scribe nd aliqd ad vnq eo
dissentibus factus sum nec qd animi habea quido dum opi et iuba et
opa mea a voluntate pudentis mei no discordant Qd aug intentione
capitiaq̃ volo ingenij nicil Repetens igne veterd a sucudine emadi
pand filiud ad readepta et ne sobolet vtere p me Ego iuuid ad prem
et dnm redeo q̃ post limino Deinde si vides me poeta subsistere
no mire qd talem me cesar ee voluit et si adripsbr p̃ricen et ysidera
de vsato totaq̃ illa nebulond turba nuo hsilat nome si arrogat auroq̃
angle Cur ego poete titulid debor assumie libet et michi me ads
usame qnq̃ et hec dignitas maior ad studiud vigilantie causa cit
Nicolaus tuo fe meus libellid quedd meid no limatid neq̃ ut expo
rebat remisid sed ad tuid examen detulit neq̃ remisit vnqua opto
illius austos fit fida neq̃ edat rem imperfectam Vtinid enī opus ve
stus Tubet oraq̃ i nouid p̃mi anid vir matura et sensu et etate
Matteo de mosigno si qd ad te verat meo nore salute ee Qd quoq

de candido decori eloquentie fluuio Bumforta ducali secretario optime merito cui sup re mea perpetue scribo Rogo ut me aliqd amissid faciat quod primum si nicolao delegauit spero libenter faciat Vale optime mei memor Et existima

74.

Lucas filius S. P. D. Bumforto viro suo patri ducalique secretario amico plurimo Et

subleuato animo tuo vbi amplissime qñ nup mediolanensi principe locasse meminerim tanto michi iocundior fuit quia illa video tua virtus tibique subditis magis quietem Vtamur sic nr videt neque ducalis cancellarii honorem retinere habeo poteat ner ꝺ palatina quietem dare quenq̃ no dubito plus illa opere liturus tam omnem quam te ego a susceptum onus honore rep in hac tua qualicunque rogo ne idem faciat deq̃ tuo ingenio pleriq̃ faciunt omnes pene se despicientes et vbi sublimiores sunt Scio tua mihi ero aliquem locum in amicitia tua vbi me ponas no postulando in primis aut sedis si saltem in vltimis Vtamur si recte desit q amicitia constare mutuo debeant Illud sufficiat debeat officium professio eadem Nunc et ego tecum nr discordii secundi sui quadam longe indigna licet tu res facit ut benivolentia tua optime no despere Ex quasi iam illam nactus sim statui amicorum modo absq; pfidia qd nr nullum sit ubi aperiet audiri q̃ aliud et aliquid ego postea retexuit alias in basilicen consilio ppositum sancti laurentii mediolanensis aliud ego Iam mutui sancta synodo quod tuo omnes recognos sebant Illico arripuit princeps mediolanensis aliud ego domo laudunensi electi fui et dari ei possessionem Eugenio cuidam leonardo vercellensi de illa prudit iam ego modo mediolanum fauoris amicorum et ago quod principis exclusus qui id erat meritus possessione optima Soluit tamen ita ut fiebat Ter de sexies quinquagenta aureis meo q; iussu ducali basilicam repetere ab hinc dimittit posset magna conatus inuasit deos suos reuocauit Ego q vbi bonum officium bonum habeam no potui mo tum inde madere Subitoq; orta fama e me morte subisse statim e mediolano leonardus cui Eugenio pudeat sublatum me de meo gaudes ppositum possessione postulat optinetq; Ego postquam postmodum audiens me spoliatum scribo litas ad amicos suos fidem me vinum esse pro restitui si qua basilice eram mutuum optimum potui Credoq; mutuum fuisse principi rem corporeum Nunc tu tu es in loco sis quo te aspro et gaudeo rogo et obsecro ut apertis ista principi velis supplicatq; ut etiam mea mihi restitui faciat Et si adhuc patrum diat se ius litem no fugio iudice mediolani Archiepm vrum serissimum Arionensem pontificem integrimum prendum quo mutuum e ad omnia restituat in statum pristinum Jam aut no pet dia q; de obedien alia sit qua regi huius q e omne indifferens plura scribem si mihi hodie mihi priores esset Tibi aut omne parem sufficiat me Jam habes ferrosem regem

scribe nisi vem quid putare Si no ista adsulis neq aliud fieri potest
no vnas p venerd scribebo literas Tu obsecro michi quid speres quid fieri sit
opus vestribe et tua ut preces sacies qua neq; ingrua ad promouebis amicos
Vale et sic me faue ut secrimo milia ac deinde decimo dno iacobo de castro
radino vicar canco tuo dno quito et pio et possidenq et tanco plus et quito
plus michi quid illi liceat Iterum vale

75. **Johannes de sagobia Cardinalis sancti Silvestri Nicolao siluo poete viro clarissimo S. P. D.** Tuas superioribus diebus tibi ad nos tibi ad dilectum meum Johannem peregallis Pridmia literas tuas
q nobis put semp assueuerat gratissima fuerunt et rei qua digni feliciter
vterq; meum exoptat Vtinam pariter possimus Tua prudentia diligentiaq; vehementer
tuam suopte ingenio preditales agimus tibi gratias qui semp ut assueuisti
negocia nra nulla distantia loco aut nullis occupationibus seu laboribus
assiduis retrahentes Sed assidue pugnare pergas qd ad reducendum possit
qua de re agitur Vbi diligentissime de illa qua in vita esse inducta dubitauimus fide atq; eloquentia tua Rogamus ut quecunq; tibi ipsi ita posterius
agere pergas neq te retrahant ab assumpto opere multa alia quo[rum] tibi mensa labore
quos subire dictum et pati te oportet Quod ad hec nata omnes summi
et coro papue viros excellit qui pectore firmo prudentia Si ne me
maximas occupationes tuas nos hic esse causas existimas mittas
ad prefatos gloriosum aurelianen q aliud publice tractatur tempus ad
rescribendum gabrielis datum regios oratores atq alios p nos edocturus q
vndias nre no modicum ad rem fac et p quod emulis respondere possit
nras aliq ac alias p ut expediens fuit te unaq; poteris publicando
et audiendo ea grauit videbit Alia hic occurrentia p me tibi de
scribema ad nudiusquinti ego medys ut ita loquar rebus ad te aut
scribit venerand dns Cardinal atq; legem p illas preces legum de
facere et ad eo plures de hys omnibus informatissimi ego quibus intelligere
poteris quid apud nos agatur quod te de rebus spando sit Vale felicit
in dno ex basilea xo aplis

76. **Wenzeslaus bohemie rex Johi Camoto Mediolani ducali oratori S. P. D.** Debes vemadmodum occupationibus meis si ad te
ut optas et ego opto ut sepe scribo Quo enim spatium semper tibi
sumendi habeo tam me sompnia Cancellarii fungendi tedet Me dies
ad labores suos meos semper tui ne vnquam ex oculis recedis meos Et
si possem in aliquo tibi prodesse animo libenti facerem Verumtamen
aut et ista lemma scribendi ne haud habeo ne auro Vale tibi enim asserunt
veritatem si quid est q te velim mei causa facere statim rebus omissis
alijs tibi significabo Idem et facere te velle Rogo me si nunc calamum
gratius accipias de multis sit in malis no video Cur me dies adhortaretur ne ex hac vice retrogradi ad suum heri de nouo ad te diuertam
bohemos Si ad manifestare certa habuisse ducos tractatus Tandem

77.

venisse ut in festo sancti michaelis alia hic teneat dicta ad eis et res
omnes pficiant Tuna ut spes e omia bñ finiabit Oratores regis
polonie hic sunt Et ad eis cardinalis sancti angeli Tamq tractare
de rebus hic debet Vale eo vigenna

Vladislaus amidana S. P. D. Enee silvio poete
pstana et amico singlari Treds te vehemēt amirad
Erca dulassime q postea qñ rsonet abrsa bearū meaꝝ nil susceptis
pficim ad ea ego animi pollicitū sepe fuerā me crebro adte scripturū de
bys q apud nos in dies agerent ea tu ad predem vnas ad me leas de-
deris Ego qnd ꝑmū dñs cardinal sancti laurencij in damaso ad sere
missimos dnos romanoꝝ et polonoꝝ reges et legatos ꝓ liane sacrū
synodū deputatus eram nūc a nobis e recessurus Et vna scā lau-
rencius me cū pcuris dimisit Tamq maxima ꝑs noctis effluxit
ad possem cogitationes meas et silentij causis adte scribē Quapue ad
mutuū recipiendū plenus sim quas si per leas cuiuscē tenor libenē velle
sed qua prohibente angustia temporis id facē ullo mō no possum / malo id mo-
diū cpis qđ sup est in alijs scribendis quā in epistolaꝝ mearū tesu-
mere Eas enī q tu omibus in rebus grauissimo semp iudicio vsi
es Silvanū meū semp in bona ptem accipias dū si forsan et ver-
pabilem et pumice aliqua me digna iudicaueris pcio tamen et pmitto
tibi correctionem tuā eam subire quā et si asperrimo ais cuis forsi-
tan contemptores sis Tam vnitatē glutery mētissione lenīē posse affir-
mare nō e qđ serenitatē tuam mulcādā formidē quippe cū sint
tibi arma michi pacis esse quibus superare et facilime possis Vale
regie eo multis licet paucis Vale eo basilee

78.

Ppmo m xxpō pri S. bigneo Cardinali cracouien
Enee silvius S. P. D. Explam mea reuerendme pr et
dne colendissime quā eo frankfordia primū vbe cūsimi si libenē
audio in vrbis oculis grauē incidisse Si ad rem e ut spectatus miles
Jacobus Etanes oldinis sancti iohannis Jherosolomitani applicuit nostris
portubus rediens qui no solū placuisse literas meas sed et me ad me
familiares vros ad modū eorū esse confirmauit amicitiā qđ mūnus
muneris recepi loco mulcādū illius literas sinus mea natus sentencia est /
ut michi inter mortales felicius sit quā pclaroꝝ hominū familiaritate
pueri ab his qui diligi et obseruari qđ ad michi intelligam apud p. v. e.
magnifice grandes meritū pepe et quasi thesauro magnū reperiri /
voluptate frenat ingenij nr ab re vter hac comparatione Nam qui the-
zaurū inuenit nisi potens sit illū custodire sepe defraudat et ā pu-
pis rapacib⁹ manū aut acutoꝝ furū vigiles semp timet Eadem
michi nauē quo namq pacto vram benivolentiā tuā possim no
plane video Tenaciacho enī benivolentiae vtor est et custos nr absq;
hac pe vllū amicū vmquā esse pcaui At licet i me nulla est
aut minima Quod certo tuā ut vra erga me voluntas maneat /

qua via michi hac grā pseueabo/ quo hec veitas alligabit² pcia est
breui ut vides/ Hec mea voluptas Si ad me tm respiao/ ac si vrand
vona pmante mtuear spes ē mansuro dn ac solidū et firmū cē huiq²
gaudiū/ Remigras em vra q me amas ut audio acepie/ mansuā ē
qua dn vroceit/ Fiayrit em deus/ ut longissimo ac nestor² euo fruar
am/ ego vero curabo eidem me semp exhibē/ qualis erā dum hec
orta benuolencia est/ et si quid potero amplia pstare/ no subterfugiam/
Asserunt aut idem racobus/ audā esse v. r. p ut quas nossem nouitates
sibi vescribend/ parebo libens/ et quecūq; enisserint nouitates/ his i pbā
spem digna/ explari claudere breuit ne ul legenti tediū/ ut scribenti labē
minud piat/ Clarissimis capite redeas regis habit qui eo rem pabis
februario mense in austria remeant/ Cius aduenā omes arbole ad
mirati sut/ nec em arbitrabant² fieri posse/ ut regnū diadema cū facile
asequer Si admiratio hec reuerenā pepit/ more em bruano audit/
illos magt venerem² quor opa demiram² Haut alit nūc actū est/
Alberti⁹ dux austrie/ quatuā dū mfensa frē suo regi fuisset/ bellū q̄
sed apte gressisset ut eid audimit ad esse/ ad secund (ut romā dicebat)
lapidē/ obiua pressit/ vnaq; sed vrbem/ pauc
pa diebus rad regem adiens/ ad in nona cuit⁹ foret/ refectis omnibus
contrariis/ in suprā receptā ē sonetate/ nec stet q̄ michi de nouo scri-
benda otur cui/ omissis magt et alijs lembo rebo/ de quibo i vulgo semp
rumor asscrat Iacobus explam quandā eo meis/ qua his diebus
edidi eam rogo ut videat/ iudicet/ q̄; qm ad emōd de rebus fidei
scribo libraruis qui recepsse no erat valde pritus Itaq; plura vana
ut possunt in ea esse/ q̄m ego posuerim Ideo velit v. r. p rep
hensiones michi pstandas ad eodem dimittē/ meq; sp hec arbo vra
et in media/ Date

Illustrissimo pncipi dño philippo marie anglo duci mediolani dño suo Caspar stick ipsius cancellarius S. P. D. Cum nup mediolanū nissem certū mihi vra excel
lencia reperit/ p que michi sidula dē saas fieret/ Illudq; q̄siliaris
expediendū amisit/ ostendens michi scruicoi suo/ no debuit velle fraudē
fi eius grauī ampliore impendē/ Q qua optima volunt⁹/ seruato
me eidem excellenie vre imprimis obligatū/ ut eius honorē et
comodū oim curabi/ et verbis meis pmouebā/ Cuius mi id ero fraudi
erit q̄ apud serenissimū principem regem vonor expistis qui eide
excellenie vre no solū ut pncipi sacri imperii fi ecia ut affinis eo
suo mirū in modū affiat² vnd illustre pnceps ad veram optimā
dispositionem preperim mitto mee paupertatis ad amicos meos ad alia
opportuna ad rem pagendā supplicans quo ad possit humilitē vra optima
voluntas mi satisfaciendi ad exercitationē ponat⁹ ut finis tam tenuis
huius negotij fiet Cui qua re no debeā tm fi maximā gratiā me rece
pisse a vra illustrissima dignatione reputabo Cui me semp ut seruitore
efficax amendari a me pmitā Date eo veriena

80.

Lucas Siluius porta S. P. D. Gregorio audito Senen auo pbo et affi lris aus quas plubm accepi vtor iocundissime quas lectauisse nullies nequaq̃ satis e Sat em id pudes essema nulla potuisse precte sine colloquio nro Vtamq; et ego te et tu me rond quitabas quo magis me tead vnae fiebat q̃n ad alys omibs Tu priua vero lre ac ollo offitio fidei quo te vrebar id eis vtam duo hec mihi gest quid hec multa te pmud me omes affuerut his frnor bas amplectar deosaloregi qbus solatid si qd habeo ad me pueneit Vas did legi deum testor no valui lachrias atque facere tand ac tand fleu mq; vbi amicas meus ille dulassimq dimisisse rond te sas si qd reuisam nesio vrgebat aut ad lacrimandu hoipue qd de germano meo Siluio narrabas Tuq em vrsid e ignoro quid acciderit toraliq meu teagrisse meminera patrn amor praapabamq id pre amaritudinem Si de bis ame mis vtam id mado in hanc rem videor prsus emori Te aut pro meo ad optand greassime tibi Qd intelligo et illis furore diminuta et te germanu acquisisse Tumba rebus no potui vndere plubm Abi namq illico recepto lre mee mediolanu sas me comorad pstoq; germana posalabo Scaq si quas lras ad me vis dad ubebis oppid basilee Tetra no habeo que scribam Vndecatoo petruaco nro vras deh amplissmas vbi germa cum q̃ adeos mores p mgtrio coplecad quos tibi ostendo nore meo exorabis Vale ati tand vale comunesq; omes amicos nros Rubeo salue et si qd genitore meo offendas tibi tuis salabere quo ad potes Ex mediolano

81.

Iohannu andpe Gualdo Lucas siluius porta S. P. D. Viesas quid actu esset iohannes mi dilectissme quo negam erad pud tempe prmo brevissimo momento meo esse au es q̃ memoria semp mea et vpa recordatio greassima est qua te absente id habeo dulaq; lre did sepia considero Vt predar multa ad enumerate possid hmodi materiem tua potissime tacta sum dedisse causa Vtam ad Ferrariu reditum Senas subsisteradq; ferraie no nullis diebus tand vrbanitatis in te esse cognosco tu cariatis ac benivolen in omes erad infimos ut optmor et nullio fore benignore facilioremq; Vtam et me voluisse me amicos tuos comitare hac de re tanto amore id assiaar ut si quis ad te pferendos compiam sui lis mere vacuas no possim dimittere Tu priua vero id recepisse Vt nicolaud illustris matrionis nuncid de te diligenti me cognou et ad iocunda omia vehementissee longe grauisq; sui lectoq; vehemet Sz quid te corde id ac sollicitate Vt ictrit e enim ep te magis assecud qua te sanu hylaremq; esse ut me id acrid fore ut esse acrius aspio Vnio expsse intelligo vnd rogaq; orand volo ut ostendas si qua erga me benivolentia exoptata no esse qua rem scribendi sepia effugiaes Vale et mgro hugoni et notis suis me amedtus fauto

82.

Lucas siluius S. P. D. Sozimo medico pstanti et amico optimo Quatus iam mestba ad te leas redi q̃

mum habueris ecce nichil hec sima tui cepo fuit ut opusculu esse
ppetuu faces q me de bapta seplus rogaueris ecce ego Ad ideo fca no
ut ydoneu me fore existimares condendo opibq auctore Sz ut mtel-
liges amore erga te nlm tantu esse vim ne quid ad negand valeam
Absolui ergo libellu limu tuo nod dictatu versuu plera duo milia
quo appellaui Vtinu plurimi de laudibq bapte aue ppfuse loquerem
ad vidit Nicolaus mazo leazo fautor tui vidend ideo tribui quo
tepas eet ydoneus qui de viso referre posset ut me leges imperitae
tibi aut me met fato rem spero qnd pfici breui ppfiscar Habeo em
multa de tua ad recensore q no erut ego miserenda Vale et geni-
tori tuo et amice aue me cumedato vibis q meis gmaundo andrea
Tubeo salue Ecce Vale

83. **Eneas filius po[eta] S.P.D. petro de noceto alco pmado** Mirabar dudu quid rei eet qd ad me nichil scribes si licencem
me grecus atq anapten vie suauis et vetusq mem amadissima
Nicolaus de riniale castellis dubito nouit qui te diute facto recolit
quo audito at at vnqm subito subito hinc illa intermissio leazo hinc
illa mea oblivio longissima more hoim euenit ut diuores efferi pau-
peres negligant Sz no e michi molestu licet tacentem tua qd eo
causa cum vobis pouenit longe riaq michi dulca e te locupletem esse
tacendo qua scribendo morem oro tame si facultates tue aliqd
pstant mei ut meor sis Vtam et si diuite occupationes q dant maiorias
tpus q auferant papiri thi copiam subministrant Aliud si quolibet
mensi paginu vnu ad me impetris magnu gratu facies amico tuo et
duplo recipies Scribendi dilecto pcipi nouitatem misi nicolaus mecum
venier omia que libenter audies quid meas leas leges Accipite tui prez
sedu ut breui ppetuo esse qd michi voluptati e interogati voluisse te
liuia te grandi me fore peiorem qui nichil significaueris tuo ence ergo
tamen ad filiolu in secula susceptu mozo te reddidi creatorem Sz ille
iam exuta decessit deu oro ut aud omne sinat pro silem vetu ne
te omo confundes ee meis cepi simonibo Illud etia scire te volo qua
leazo tuapo vnd susceptu p oratores regios qui florenti fuere quos pro
magno munere habui tam et si plenu amore pareu sit vna cpla
compensac silentiu Vale et me vtmo deo comitu ac vio singulari
decore regi etiome et ceteri amici effice amendatu Roma tam te

87. **Eneas filius S.P.D. iohi pagello septori applico** Rem longe maioie qm possu pscire quotidiano cotidie me pcac
tucm ut hui vouendi pcipione astribam tenacio vsu no assuescito
est quo end fied pe ut meis monet tu indigeas qui studiosa plurie se
truisti Aliu si aliud de e pposito assunt diuini atq humani iuris doctores
qui basilicam quasi actionis ornatam reddut Illo consulere et facilia
erat et valius Industria vero de mente e querere Romad d placone
apud vngariam tuc fugaz no hui ppterea vbi no videbo tanta est

Lucas sil. po. S. p. d. robo capriso pho ptanti et ornatissimo

ponit vtq; fere videt turpes impliae vulca huiq; amplexoq; impri
mq; ea loquit aut de calistone que i vrsam ansa e Luna volea turpes
dns nichil aliud significare voluit qua deformes Vlcr vgilij auctus nob
abest qui de aptba loquens in georgiq; et pulchre turpes dyo n hue
amd si copiosius denotabat Vos ego secuta sm Ad si aristotiles
munera vulgaet vnitad porta vellem Wilsonis atq; marchis dotad
negligentia qm ppia obsequed diligentia Vale

86. Illustri pncipi Iohi francisco marchioni mantue
dño et affim colendo caspd slick cancellario imperial
S. p. d Luam semp vdnaco vrd singularitate sua q maxime nuc
est vna nue alia via mi ostendd Vlup quoq; sualissias liras ad me
inscit affiaes ergo me sud significans Vlam et libenc ut scribit
in reditu meo et florentia me videsseas et de statu que apud sere
nissimu dmu meu regem sim asecuta no mediocre gaudiu susceptisse
narratas Certissima hec apud me sut qui vre benignitat vrdq;
amor sum meor fuisseq; michi iocundissimu matuam i reddiu
pete et vram melioram d vrse si negocia paulissent Erant em
multa que aude ad vrd id audassem Cum vero aspectus vo
michi sudme voluptat fuisset Sz tarde me nitat ut alia vra
facend Status aut meu vobis placet no ambigo Sao em sit velle
in me amore vrm et male est ut dm de suis cord bona fortuna gau
deant nec em ppterad suatores absq; dubio comodo pnt Ego vero
et si multe ex causis lector hui dmu regem meu michi affirmd esse
nesq; cancellarie offiao pposuisse Tame maxime causa vri gaudes
speraus aliqn posse ostende me vndesse vre ad seruitoem et in
aliquo d posse pfici Vlcr opus e ut michi refertat gras q i eo
pdicione dm franciscu oratoris vrd ptes mi posuerd meas Vram
debitad meu e semp p vro comodo lioneq; laboare Sz no potui
tue qd volebam facd Res em ante meu reddiad exptu cat et quo
usq; pducta ut mutad no posset Sz spero ad hr futurd eptus que
me ostendam qm sim vre id debita et qm cupia illi siue Saeus
tame q multa tamed fuaam qd plus teneor facd de secrad vro
qui me mua fauoabilem erga rem vram dyo possem notare testes
qui eid audirent Sz no eo igo usq; n curo quid secu loquat dmus
me dns amet Sao v. d. v. longe me p plus facd et magr amad
qua merear verba no curo alioz sufficiat mi a scenaa mea qm
et secretary illius sustmei uba no plus qui me no sat fauoabile
dyo reba vrm Verum naq; id de tot em media vra sut ut mdqm
me sat possem fauoabilem ostende Sz missa hor fuao ilogo vra
v. d. ut vlona vralie q maxime esse dnr serenissimo meo dno regi
significad et nue eo m dies velit qr et su maiestate plu applaudit
et cum vobis actuo magr affectu reddet Valeat eadem vra v. d.
Cui me humlme recommendo ad eius mdtiam ss patu Leonica cui

87.

Ludwico cardinali arelatens Lucas Silua S. p. d.

Pbme m̃ opo pr̃ et dne Colendissime recepi nup liras vras ad modꝝ longas et ad lras fuerud capitula paas et ligę me eugenid et regę arragonid concordasse post hęc significabaꝝ recessid illoꝝ Cardinaliu eo basilea quos abysse meritos asseruisse Cupiebat ꝑ oid regie maiestati vsetare Sed iam omia eo vsque erant sibi nota Vter latet regem nem plerosq; putpes esse qui magę sua grue quę illa que sue fidei opi Vt omilli eame mirant in quoꝝ nio merito pono Quid gallia qui ꝑ regem Italie ꝓcem altera sequebant Et nue illo ꝑdito in pristina sententia ꝓfecturi Cum dia soleat effectu colli cessante causa Sensissema nos gallorꝝ mentes Et robes ossenburg leas in francia differentes diligenter misisset sed nunc ne fuerit piger in re publica qui solet in ꝑuata diligentissima ee Sepe nup serenitas cesarea sacro conclio in fauore dni Henrici viri optimi et leati ut eid ferdinando etiã ꝓsectus cpm coronatiõi ipi putpem coadiuuaret vri si ꝑ spem audiit ut hoc eius rectę fuerit Interim electus e ꝑ capitulu sue urę sue curia Cardinalis sancta matrim Is recursu ad nos habebat affirmatiõis causa Rursus scribit cesareu animu ut sup sedeat velit affirmatiue ꝙ differat Ego idem suades et ꝓcor idem ꝓpter bonu sacri conclij ne spnat hanc ꝓtatem sanctã ꝑmã debet eni hinc tanta putpem adque oculos dirigat Nunq; nr̃ municipia nec ꝓbus ad aliqua iustitia monet vobis et consilio fauoat ferre ne recusantes suam clemeniã cogat eid ꝑ vim flectere Satis ꝓterea ꝙ quantu apud eu possit magnificus Caspar Cancellarius qui si vobis fuerit inutil est ꝙ alios timeat habeat Allegate ꝙdam hunc virum et iustitiã dominate maxime hoc tpe qu dicta Norimbergen in statu quę ꝓtestatiõ popularitate est diuulgata Quid et cardinalis et alij instant ut vero se ꝑ alteram ꝓce declaret Et Cardinalis sancti angeli apud vngaria ꝓcurator Quid eugenius nec congregue aliud consilia nr̃ fieri declaratione volet nisi pro se fiat Vter eni ambigo qd vero arragonid alit rudisset in facti cãe nisi ꝑ rpm fuisset perturbato Videbit in breui ꝙ dicta tenebit et si vero nõ fuerit ꝑsonaliter ꝑ ut timet Basilee mittat plenu mandatu sanctę eccl̃ie misse in nuncij decurrant Et si vota vehementi consonuerit inter congregatos indubitata causa procedatur Si nequeat optineri et declaratio fiet qua deus bonã det Ex ad hoc opus est nos putpem hinc effectui dare cuius pces exaudiat et seruitores suos ꝓmoue maxime ꝙ nos est opus cancellario vestro annue ut eius fr̃es etiã optineat ferdinandi Nam si affirmato cardinal no maturet adhibere nec ꝙ vtrã ꝓcem ultimabit ꝓlixe Et vos postea in dicta Norimbergen materiã fauore habebitis et ꝑsertim si eo miseritis oratores qui ꝓtatem hinc recte maiestati ꝓplacere no aut iuba dare ꝙ

ventre no implent Quid aut suadet ut frem eam regi amedem
ego nosti tanti in eo tante gratie q̄ hunc primum religiosissimum
video et nullis mali audio Electores enim hunc patrem colaturandi
qui consulatores sint et mebra nuper no eneas qui vernaculo et aug
verba in unum transeunt Valete et me ut solet inter senatores vros
amate Datę eo Brixie

88. **Franciscus quadragio aduocato assistenati ence suo poete S. p. d.** Accepi mi enea literas tuas longo tempore
expectatas quas libenter eo vultu principio percepi nil aliud mihi accidit
ista persuasione visu versuum q̄ vacare tibi mi Enea si ceteros usus
appellas ad veterum mauduc usuras ero in hanc partem omnia capio
pernecessario aut ad ea vacat mentem aggrauat sis no verisimile si delicie
sint me carpasse corrigenda debes Quesiui ego ipse illa poemata
q̄ mihi repere qui credo de Lira ad se omnia trapolisse que ut primum ad
suum latus reassumat tuaq̄ glandi laurea immortalem reddat Vtere mi
enea licet aua cepta mutua quod nostra nuncupatione fuisse lucri asscribit
Ego ad quintum vidi latus regis serenissimi a me me demoratę cepe
diuersique rei pro duo andronali fuerunt ac tres sacras deputatos pro
eo in unum conuenisse ut serenissimo regi memet literis requisitis
oppositum causatę potuit ut effectum sit ut ubi expedire q̄ eo letus ac
debatur reuerendissimum sortaret Tu dies eo posse fieri totaliter hinc
impedimur est usque adueniet literas affirmatoris facta p̄ metropolitanum
Et voces assignate in hinc regis vere sunt Electus et confirmatus nuncupiales
optabant omnia tunc quod rem copiosius et seriosius scribo duo
caspar Quia negotium agit Tu ergo mi enea si in dicta ea nullum lucrum
et ob vetera sit lucros quia no omnia lucra pecunie Et id recta gentium
et mitis excusatum reddet Vt pecunia Viandes pecunie in suauitatis
sis meum ad frumentum Qui te ad quam diligit deum et sor quia primum
germen reassumat et insulam arbos recamisid vocid me regie mansionis
serenissimi tue me ut romanum in dies offeres et supremo multis duo
caspari tui ad plenum scripsi nemo omnino aliud et mediante dilecto
nostro iacobo Lesareo media Vale me ama ut soles

89. **Martinus rozmanus Ence siluio poete Salutem p. d.** Olim nullas ad te dederam literas quia no intelligeret aliquis ad te recta via
venientes tuas ad eo duo gregorius frequentes salutationes coepi a
quo quod intelligeret felices successus tuos qui in gratissimi et laudissimi
omnes filiastrosq̄ multos coperto Veteres hinc laudatus qui ad sere
nissimum imperatorem accedit tui cognitorem asseruit hinc quae quidem
ubi componenda ad eo conueni Tu ergo illi fidem adhibebis meique
amor et exemplaque se illi officiosq̄ esse putas Id agas quoso
Ego iste amor lecture remediaui qui aliquid viue no semper legere vide
mus Tu vero cogitabis et opam dabis his que ab iscolo vero
mei eo pec erunt eo possita p̄ tui vltimum recessum Vrbes filii masculi

michi nata sint eo quibus duos habeo et in dies aliud opperor supderes
calibus amentatos edidi et ad primi tractatus exposui ex nouissime opus
culi de scriba ad reuendissimum cardinalem intend tissimi q omia
si tempus accessid fuisset ad te dedissem Si labo quid plus potero
postremo michil aliud subest nisi ut valeas et nra nicodemi stas Vi
ueris clarissimum regem arragonum ac victoriosissimum capitaneum Vitolaud
precend pro sanctissimo dno nro eugenio totam marchiam ac pre
nominum vaiuassie firmo ac stabilo dictatoi ecclesie parentiq
roniadile Et nisi spes maxima ac indubitata q mihi breue
tempus accidere faciet comite francisco a tota romadiola plures
end ab eo ductores desecerunt ex his quos fidelissimos exarbi
cubie Si d n poss illis ocobis huc lectissimis ac iocundissima
abire cum pace rome misit paucos dies Vale Semis

90.

Domino lodwico Cardinali arelatens Eneas Siluius poeta S. P. D.

Me mppe pter dne Colendissime tras
tras pmo suo cardinali tissimi Quis est res illas pmouere Vi
meri qui pontifi suo no dim in hanc ul in illam partem declarare
Ipe tamen Cardinal aquilegien grauiter egrotat est Vter illi tute vtes
sunt quite Juliano Cardinali qui nunc in panoia cotidie duat et ad
rege polonie que ad suam opinione trahit aduersus teutones astan me
tutos est Vter tam robustus est aquilegien quod Cardinalis qui nunc
magnope petit regis declaracem pse sibi quemp frustra adomni
ad diem in referant hic anno Leo cui hic julianus multa minabat
adlegien pugnadi cruciis et rem fidei manibus et pugnis tueri
volebat Hi quibus magis confidebat qui in ubis nunc nequ rei e
idoneus qui nr loqui nullo pacto nr impedes se tollere Hic bohemi
ad equos aptior quingentis et pulchro apparatu agitur Igit de
concordia ut repo administracem corpus pupilli nomie susapiat et
speraz optima spiritus Vter eni credibile e dnum auxilium illi
defuturu puero que ut forma nec genositate alius sit Ego nup
ultium accemplatus sum dum apud Brecia agem Scripsi mores
et formam eius in epla ad Bergomen Archiepm Litig coram
amicis meis singulis pagellis vobis et alijs hinc inclite dome
austrie culmina ostendet Comes albie in gram recipit e regia
et omia simul undiq plana Victual plus nouies scribue esse tra
dendum Rem magnia dni cancellarij vre curie timendo ut illuc
virid qui deoe est oculus regis et mana soliator re gaby promoueat
Vnde maxime ad dieta mittat norimbergen ad qua si rex no ierit
ut credit mandatu plenu ut omibus regibus scripsit destimabit et gelu
illic suspicetur aut alterius cenaly aut declaracis Deo sic alias
vobis scripsi cauete ut electio capitali frustingen affirmet quia
multa possit pti vre obesse Ego scribo pagello ut quanda
supplicatorem rpo p. v. q me porrigat Spero vos meare vobis

91.

verdi esse & vos quoq; alloquet sux quada hrā dispensacōe fauore
iacobi notarij regij et dñi Camerlarij seruitoris & pedicar grīs
expōsita ē rogo ut illi uelitis ad debitā redegi Vie qui certū ad vs
mittā grauent Valete et me emendatū qo vrā gratiā die suscipiet

Ffridericus dei gra Rōnoz rex sp augusta r dñus
r qō pri lodowico Cardinali arelatien Tram regia
et oīe bonū Intellexima quenda mrīm de francfordia causaz
pauatorem honorabilem dilectū vobis & thesio Canū trid tridentinū
occasione pbende sue vocare repisse vnd tram uehabi facy gali
vocare curando qd esse videt cōi eidem Conaly decreta quibz annex
dant ut cause in pbis ora ordinarijs vencalent Quae ad dictā
materna ordinarium habeat venerabile allocandū priorem equi
legien ac cātie Tridentinen pcauū administratorem auunculū nrm
carissimū et eia vitate sate intram qd libz omissis trahē dictum
vobem ad sacrū tonalū nitat et magē mia le nobis videt qd
sancta synodus hac admittat quia hoc ē decretis vocad et a suis
officijs auterre ac sic p mdictū corgē ut lites pro redimat qd
ne fiat p. v. r. ut quid vobis videt gobertam ne aliē quid cogam
Date vobis

92.

Ffridericus dei gra rōnoz rex sp augusta venerabi
epis abbatibz ceteris qz plat et magnifict ac nobilibz regni vngrie
nobis sincere dilect Tram regia et oīe bonū Venerabiles ac
magnifica deuoti sincere dilecti Accepimus litas vras quibz nobis
regni fidelitatē in rebus q p nos et alios regnicolas p pace et quiete
illius inclite regni vngarie factam dnt Ossenicad magnifico ladislao
de Garalem matrimonien nobis sincere dilecti ad mod vtilem et ac
comodū fore Ac pterea petit ut eidem ladislao qui nob se ad de
sancti georgij pmi reputat de aut ep integro ab hac reputa
tione libedum aut ei dimittū progenia Vos vero qua diligentia
et pace pfati regni semp fuima affecti et qui strima bonū illius
strad ecti optabili adhuc ne absencia dicti ladislai cet bonis q erat
turos nos scribit impedimentū afferat si regnū pnia p sit vtis
pabis in hunc mod dispima anuendū Comertia eccl crima la
dislao pfato dm infra que nob asserere e se restituat vsq; ad die
kalendaz augusti mensis primi pdict quod p'm rpe et fidemissos
sui qui p vos se nobis mittēt obseruet vras siatis p vos nunciat si
gillis nobis cōmissis qd si hec bnigne venerit desiderio vro
se debitū e annuema Date

93.

Bartholomeo epō Cometano S. p. d. Fnce
Silvio Senen poete clarissimo et amico pfatum Dulce mi ad modū
et suaue ē vir clarissime qd valeas dño gratie valeas qd te apud
te sarem hunc pnūd et comodis aucd no exoptime Et apud eū

m dies te obligentes ubertes tuas et doctrinam mitigumpedi sinat et rebelli-
gam Scripsissem ad te crebrius misi publicum Epatus Bohemiey que
ob grauem mei penuriam ut viuerem suppi multa Id eni ut so-
lent visitatores ipo m quercato p eam diocesim auuerterd ne
inde discalcs no potuit nec crebrius ut prius scribe ad te cui m stre-
bendo ferme nocem ferre abstringor Quas retrahi me vale ad omni
familia quicquid misere susceptisseq; libros a silicardo regis ad quos
tu cantore laborasse multi quid curas et grutas et inter res alcas ca-
rioles Jacobo qui et imad et incepte rei finem pbuisti ago gras inde
fessas no recusans si mo vix possim bonor et comodo vices Re-
cat et aliud ut quid rei me tractande mihi ad mosc calcariby est videy
te colibeas in medium p veritate nichil optime sciens poetes en
nus quo gratulor te rei me apprime fauere et nobis apud cesarem
et omes suos Id ad campum forte athleta et creator in medium
campum ocurras et ut res successerint mihi aduises Et si ut gli-
scima succesit apud regem et suos rem mea q'cua e simple assidue
amendata susapias ut sic videam te me alter esse in re mea que
admodu et in tuis agend indefessu Vale et me ama ut speraui et
licet absentem et m studes gratificare tuo buadmissio estad Ex gebenis
m octobri

97.

Illustrissimo principi dno sigismudo duci austrie
dno suo Eneas silius poeta S. p. d. Effigiem ta modeste li me
predie rogasti ut amatoriu aliquid epiam mitterem quod exemplo suadere
posset virgini quod diligit ut amaret te simul aliqui fortasse et ipe me
gauisset timebi ne placeret Ego annuendu duxi Quo nichil laudis
vite conducibilius Quis qui no amat in adolescentia Senio Quis nolit
amat quo ipe derisui e et fabule quid erubescis amori in-
cepta est Vbi ea ignea amor assuescat me qui tam iuuene corpentes
vicatus equalet Hunc in armis exercet illud in lis et audet quisq;
id age dum placeat et quia vultus nonnulli bonu faciunt
vana det opam qui amet ut ante puelle facie laudet Et quicquid
hoc mepti vultus primu sit habile id est quacuq; rone uti queat
adripiant Adolescentes insup no sine numine colibendi ne lasciuendi
et rectes fiant permittendu est his aliquos ludis indulgendus est
aliquando voluptati corpi ut animi et corpus firmat ut sciant malu
et bonu ut versutas mundi noscant Illas q; ad viri facti pertinent
cuitate faciant hac de causa tibi missi inoia voluptati tue et opta-
tam epiam hac condicione ad transmitto ut animas no negligas
studia Exigo si quadmodu apes ex floribus mella decerput Sic tu
ex amore laudibus vultu venere Vale id

95.

Eneas Siluius poeta S. p. d. dno iohi macy
Cancellario austrie benefactori honorando Alloquet te vir bonus
et honoranda lodoicus lator presentiu in re quada dni mei magni Se-
cretarii tenebi verumtamen uter doctor excellentissimi si libenter in

hoc tpis tribulacõe/ad germaie ptes se transferret/ut sus rrveme
legeret/Quod si videt ad eam rem cẽ mod/supplico ut me instruat
faacs/et ego ei referam/michi em res videt valiq/et vmusetua i prie
et regi/Vtam ed ille sit eo pius vtalie dorpiba/multi remanebut wrene
qui nue padud studij causa ut papiam p pgunt/Et omnis bauaria
Svevia et franckonia Bobemia ac caad vngaria Jure ed scendi ad
rrvemad petent/Ego vero in bis q̃ut fuit q sule rpnd potest/et si
qd opus habuit dicet ed quocadq; voluerit/Et to si vides via ad hoc
pacẽ fac me certorem/et q fide quia horem liberalem pmoueb no dubit
in ure solid/sed omis doctrine pbid/Eius vtutes eo lodvico pfecto pla-
nia pnosces/me plad duc boris patd vocat/et amicicia q̃ illi sd quicq;
ne bas res pferre veritati videar/si confido multos esse in gmania/q
vtrid nosset/qui eius discipuli fuerut/qui me sucubẽ no sinet/Tu
cons bom amator/et honor regal pmoueri/qs tuc in re potes/ostende
Vale eo Brete

96. **Eneas Silius maiano Sozmo Salutẽm p. d.**

Attulit mi vir comes/et pbemgna lodvici tuas liras/et q si amisisti
seriose recolit/Vidi libẽ rpnd tui causa/et tuas liras q vnte pri meu
eo te recessum apud me fuit aude legi/Ad michi mandasti no potui
absolue/ut forsitan eto voluisses/preter vrcssu regis festinad/qui raro
vno in loco morat̃/Tu dies tame eros tui mecod/Et quid facto/alijs
hijs tibi significabo/Res em hactenus longid hinc tractad/si possim
tepte simt no facile dimittud/Vter tamen hinc vadacend/ut nec tu a
psuadere debes/me aud esse semp recpenq; tibi morẽ semp in omibz gere
et vtinad in loco ees/quo te et tua doctrina vbiq; sepius possem/Gaudeo
te prem familias factu/et rogo dnam maiestate/ut sobolet eo tuis lubijs
orta sit dilie/Tomentaribs tuos sup decretalibz/Et si facundos ar-
bitror miradi stiam pferentes/videre ed no cupio/quia teruit me li-
broꝝ mis/ad m quatuor et viginti volumia distincta ꝑ sp̃ciẽ/Vtos e
legistaru/ut longe sint hinc ouidij vbosos dicet leges/Et iuuenalis de
causidicis scribens libellos mquit eos m fastc sequi tu m̃ qui oratoꝝ et
poete et iurisconsulti locũ imples/deberes ysta meditari/et modu pagine
fact̃ ne scribes in ꝛmensu/quia et scribentis labor est/et legenti fastidiu
Tuas sobtes si qd ad me miseris/aude videbo/quia illaꝝ codices no dis-
ysti esse ad modu mosos/de regne arragonu que scripsisti/eo alijs quoq;
audiu deus illi tcer facat ad suu desideriu/quia vere e victoria digna
nec qui dicatur par esse in orbe s̃/Ego illi affector ꝓpter suas virtutes
miqud ed vtilis ed Si posset vallia suo pacari sub dominio/magis
optarem/qm̃ sub contrarijs/qz ex nobili regiu/vtutes pmittit/Tu
vale et andream iurisconsultum nr̃m/hugonis filiu/que apud te eo audio/
meo nome saluta dicto/Eo Brete

97. **Eneas Silius yo. Stremo militi duo ꝓcopio**

bobemo S. p. d. Sub michi certa q̃ michi scribis nec vlquam alit
vatus sim Vtoseo em motes militu mee quos magna fit fides q eo
eo esse dicta ut certo dicat quid fiat qz dicat Tu vero vbera miliad

trat es sortib; quat magna pb fidem amedat dape aut mt vna
port Tuo rgit te reteneat esse ad sperares pstasa u ego dd rac
sum si amendo te qui sessisti causa remanssionis et felicem te puto
qui neq; mones neq; lucid neq; glacie aut unes coperiri voluisti
q̃nquid hec omnia tollerabilia estimade si bacchas apud hos gentes
tractabilis eet qui rudis e asper indomitq; auara inutilq; in se sua
uitate vetustas bachi qui dulas eet et honem effabilem reddet
in mo deo collocauit hec vero me cunmendet ad erbero et
ydra locandus eet Rõ ad de mulieribz dica compmo me ne fiam
inuidiosus ne aliqu ep nr̃os qui rutilam redut ee lucretiam
me molestam arguant si eor amor deseruerit Et rerũ e amor deo
papi florentina lucina quando sic adamauit ut pendente ep an
gulo quoadq; uet ferret et obuiantibz quibzadq; ostendet quid
pulchra lucerna eet praetabat Hic fuscet nra ethiope quasi
nunc sit candior tohit facat hoc inopia Nam et monaulã rep est
nt erat satis dpi Tu vereme degis vbi venerit chorea late patet
si caue ne rude uncat ubo aut blandicis aliaq; qua pagũ mestatis
te homo adunquat eqi derisui Nullam amen preq; qua habere de
pecuiola mea laudo illid apud auellaty frend deponas regi eo cui
fidelis nucius et hodie utputo nr̃ michi h erit qo te facet ardud vena
huic ad amplq possem Nam meito es ut te omes monueat Vale
et ntra bohemia noli tam diu esse ut oblim sacre nre Rõ eũsd
rep dedat p aliaq; leas efficaam ed noctu Et Recta

98.

Fridericus dei grã rex rõnor̃ sp Augustꝰ
Venerabli tohi epo leodinen̄ ymp̃i nr̃i dilecto fideli Braud regiã
et ome bonũ Mut in cuia nra regalis capelle nre canoc fideles
dilecti nri qui nob ranu dudu et fidelit cũ d̃mo ossiaud et horat
canonat fuerut qui omes eo cuitate ul dyoc tua leodinen̄
sut oriudi Et nãlis e omd affectio i pria pcaut sua qua
aliena asequ bnficia cupuit Rõ eo eet ed d̃mo mo emedanda
ut in bnficioꝝ collatõe mcor eor̃ esse et sapz et eor̃ quilibz
nro mutuitu pnde velis Hinc petim et si magna videat
attenta ed collatõne tua q̃ amplissima est Nam et lata dyoc
possides et bnficia qua plurima offerre habes Vlo mo est qd
posemo et pcipuu si quid cãa tua p romanũ imperiu fuit
grata et qo alacta sit attendas Horta m rgit te attente ut eo
bnficioꝝ que vacatia sut ad tua collatõem pmeria pfate cu
rotibz sic pudeas qd et tuu erga nos affectu recognoscamo
ut rpd tantores p nrã pces pnisos digne uoti eo ud obsequia
sfacta recognoscant Hmõde ad libmd lis robes brassent ena capelle
nre cantor pdapalis in bnficio suo qd e tue dyoc emoret eo te
posama ut ad liberam pfect lucrua ad nram aurã redeudi eo pnisso
p moa sua qua apud nos facat nulla sñ in suis bnficioꝝ fraat p
udiau In quibz rebus nobis plurimu placebit et maiestate mea

ad tuas fauores tanto maiores allices quito te erga nos seruatos benig
nitatem intelleximq. Date in Pretu

99. **Lucas Siluius poeta Dno Caspari Slick**
Cancellario imperiali et dno suo S. p. d. Tu lice alie quas ad p
sentibus mitto significari ei maiestatem regiam diem sibi Georgii
delegisse In quo vellet peti Norumbergam et sic in omnibus concluso
est Si non est stabile solidum aut immutabile factum qd in omnibus
deficitur viuimus nos in dies et sepe qd heri placuit hodie displicet
Ita gestum nunc est Termino enim qui erat ad sibi Georgii recepta
in assensionem inde diem comutatus est Diu nisi fallor a May
tredecatz diem petit Est hic apud nos de interuallo huius anni
no pua dissensio qui nouem Alii octo Et rursus alii septem Eb
domadas ponut Ideo sum ego dubius hereseqi vnsrorum regule
qui festum quartum diem ninetum diuu esse post mensione hui
que a purificatione festo habetur tertiaqi nam doctore morari vide
quam disciplina docendi Non ad absqz dubiosum Si mitto hec ad ue
nemo michi hec mutatio suspecta est verebaqi ne derisui sit pru
dentibus qui dietas almanorum nsmicas aiunt puto aut vigesimi id
eo termino huc amplexum At mox nstat ad bohemos alia tempora
ad natiuitatem b. Johannis que habet in regnum quasi p hunc modu
tendat rex vnd mensem Norumberge morari Imperabit et anne sibi
terminat Atqui quomodo pragam ire Viennam ad an bin meata sunt ter
minum qui hunc exorgitarunt Ego vero neqz regem ad diem venire
neqz mensem ad tot negotia posse sufficere reorqi ne dum vno tanto
duo negotia volumina absolui negligamq. veruqi Si fuerat me dis
simulatione no habitura locum sicut apud nos erat statutum qui nimis
du cedam du coperar Quomodo intelligo Exemplum Epm hic vocat
et te cras accersiri Et quia epus hic quam nos aduentura est
suadeo ut et tu nichil tardes Sed quid coperat ppe ecclias frus
tageh Tu potuisti scribere quis sit animus Ammonis in hac re puto
vale fore ut non tardior sit cunctis quia suus accessus Credo me plane
complendis Romes gotice iam tridio hic est eurqi consors dispa
uitque vna ingressi sunt vnas edes nocturne vna p oppidum pgunt
Si sic se amant ut foris significant beata societas est mirandu
qi spectaculu nuper vicit vxor captiuum habuit in vinculisqi queat
ac horrendi animus rem dpoit Vive domus lecta veruqi respice et
vna pasce mensa mira res si nid odiu tacet nec pompe nec
alios si hoc actitasset Vicit vxor quom fidem reconciliare dace Vicit
vxor vires minuit ac placide vicia Si hic forte esse no ut volui
si ut quima agendi est equus qui sit veruqi mens patefiaet
Albertus regis frater eundus sperato venit Is end nesio quid ob
causa petro contra fratrem Cancellarium agrendi Et circuitu vinculi
torquibus ferreis alligauit Sic vir miselipo multorum labore fort
pmud Nemo est qui speret opm liberandi pudipes nalqi humanor
fere omes sunt ut quos capuit nudqua dimittat Aut end ceaus
est qui captus est et luere penam debet aut noctis ne videat

100.

Magnifico ac generoso dño Caspari Slick

Deo vero hoc consilio dyport se iam tdm hac re sepissime cepi vocasse Ut
posquod vrderis rem hanc sic disponet q bene concertarum Brevi p
responsa electus egit Subiungitq se fore nonullos ventures esse
cad viros magnos qui prem alteri pmouent Deinde se supplex
petere ne quid in eius prudicio illi responderet Od licet haud e
regiam maiestate Cancellarium expectad Vlet se velle in eius ab
sentia d negocio de hac re ad cuiusquid instantiad mittere Dyo
ernmetq consiliary Dne himerie licet sepius sit dno Cancellario
ut veniat Vos tamen sibi restribite et mitte ppere nuncium dmo
pmo exhortantes ut qm festinant veniat tdm p rebq hinc cte
fresingen ad pria negocia regia in quibus sua psentia e nria
Vdm multa casus possunt accidere q pmodo nuncium impediens On
nium michi himeriam michiq dyport bonum esse ut hinc pmaid Andreha
hunc se timeri attinget qd michi quoq ex usu visum e et natim
ad modum qua ratione qua intelligentia habebunt colligere vte ad mittend
literas regias dum hinc agentur venit ex romana curia Dilectus
Epus pruten que nostis p hunc putabat himeria bullas sue p
missionis transmissas fore sed ex dolium p antea sibi ipsi cad Ac
cessima ergo diuersorio cum pauncinatq suis ad bullas affert Is
retulit sic ordinatum fuisse ut ipe afferret Et ad expedicionem eius lon
gior videret placuisse romano pontifici ut cubicularius sue brevis
noie ad nos illas deferret qui iam xxv dies cum processisset q mater
est nobis non traditas esse bullas Redeat himerio licet sibi et nob
rectas ex roma bullasq tnsmissas quibus apte cognitis ubium
eius vnd fuisse sicut et vos ex vris literis cognoscet Nam spes vob
ad pnabo destinamq nos vero opinamur bullas easdem ad vos Vel
tot ante mensibus emanasse Nam Brevis ille ut accepi ad archiepos nue
nos licas habuit Sed sicut non e aut venerit sue apud mutatores
aut omnino corrupta ad dispares eas vendidit nil simile aliud audit
vnd est pauca diligenter Nam maxime expedit has v licas hic
In quibus tua vnd fundat Vlet putat himerius austriales moneri posse
ut castra tradant nisi ostendant bulle Ideo nunc vra magnificencia
cas dmo secum afferre si apud Norembergam inveniri possint
Negocii opus erit tum cas ex curia sustuli Vale aut ne moleste
d vra q mutuum pcm ad nos destinas tre subiungens Nam prima
est q vero sic desideravit et consilio persuaserit Secunda q videmus
regi nam esse tediosum vnd multis arduis negociis qui egre vos fru
sibi de esse ad opus est Tertio de qui volet pulpis gratum Is ad
uersis seruat Nam in scandis plurimis inuenimus fructus qm sit
necesse Post hec videmus mestre prelum in ecia fresingen nisi
venerit ante q si venerit omnia hic dirigi posse confidimus Nam
et ex bene dispositis est et Neyperg aduersarius Neque aut
aure sibi in laudem vim Et sicut sepe dixi pudica recepit absen
dit Nam sanus dum tremuit decem ventures qui ad iam sit ale
homo qm solebat pl nullam nobis affinat timeq ne quid in hac re
sicut meditamur aggravet et malis quoq possit nobis ob esse
Hec quid velimus dixi et que alias tenea sint dus cad ale vocans

est ut nosas p alias lras & neutralitat amato et clauatoro fauco no sua
debit dari uob possessor dict praiosu esse et qd no potest publice
tam tractabit insi forsasse per vos sit iam norenberge psuasu Ve
redat ad lict aliud nobis nota qu ee rpe clanclin electo suo fauet
Et q̃uis nuc absit ecto tame reducat Nam ꝑmissa no patiet p
et suis collegis accessus Itaq; oĩbꝫ hijs eo causis duoꝝ mtend
esse uctu ut si alias lte negligentur hec saltem ves temperetes
vos q ad mouendu inducant qua nullatenꝰ supsedendu est Ne
hec aliud se ingerit sterbend allocuto est himelg quedꝫ regnu ost
clarius qui se ostendit nobis affectu Et q̃uod eo ees dict apbien
dima & magno impedimeto fuit ad possessionem h̃ndam Orquit
end nullatenꝰ se regi asulaur possessionem dare q plabꝫ videt
Et psuade vellet ut omes ausdirent mteotaꝰ cãe Et eode
cla subiuend himelg ad lucem ducenda donec p ruslaad emanet
causa Ad evalid q̃ pncos sit ter mꝰ quasi homebꝰ sit pd
apl secular bona absq; vllo scrupl detined q̃uis hui⁹ ms contrd
& non videt evalien ho q̃ntum debeat regi resulnet et q̃uod insa
mic et ut p hui⁹ modu magt se odiosum blauaris reddi qui se
hostem faceret et q̃tas molestijs se subiicet Nam casica tenet nuc
p evalid nuc p eccl nuc p pdones vocaret revelauit et meed
quoq; bona cãe dissiparet Et addit homo evalid magt in
sultum Aut end si castra in manu sue regt p quacadꝫ pte declarato
fieret impetrauerit regem ut himelg cãa discat quod nesao
an aliqua dia stulaor possit Nam hoc manifestu e m oĩ rid
agi Debent end ad fiud declaracones obedientiaꝫ illis consuli d fue
m possit et ad adiscendu ram ecclas cãe et debet m possessoe tract
himelg vero nichil dubitat quin melioren futura pte reduce adiuꝫ
ad iura semꝫ possessiombꝰ fruant Nolunt insup ille oratione
facd hui⁹ cãe ad patiuncu pte d alberto multas expensas fecit
Et tandem sucubuit et no animadudit ut meo iudicio no imprudes
et suo valde sapient Ibi et alberad fauisse qui nllm ut habuit
et se pape opposuisse Nec eo habente ius auctu et papa habet
scam aduersante Post hec meditigo quedam esse ut tractad con
cordiam vellent ut redet himelg pa aduse ad aliquibꝰ emolumt
et spe alicuius cãe qd ad decet vos face d fama et nome pdere
Nam ad grato animo rega vos fuit eugenia ac domd veand hac
pmissione reducit et pter omne osuetudine bullaꝫ absq; oblignac
inscript quid tandem dnd potest si eius gra relicta ad ea hostis
dulcissimꝰ reconciliem plus hinc ignomie redundaret q̃m eo pmis
sione habito receptu sit honorꝫ Hec no attingo p fundia q melia
me nosas et ad hec erit aquis licet agnabimꝰ Post hec mittat
vobis himelg procuratoem ad resignanda p benda sua ratispanet
Itaq; rogat vos ut qd illac redeat tussit capln dedat vogeta sp
ut aliud germanu vend eligant in Italia ad et habeant himelg
absolucone statutoꝝ quiescere velit ut solid franasi noie detur
pecuia qd persimet p vos no ego impetrad posse qu ap eos
dilcom esse et recendre de via vero p quod nos sit vero queuenda

aliquid cera ſtribe no poſſumꝰ Sz nobis expedieraꝰ videt reremꝰ
ut ꝓfiſciamꝰ inde ad regem de nouitatibꝰ ſcripſi m alijs hijs omia
poſt illa venetud eo ſimbi vngarie regi polonie et dño cardinali
epli magnas et felices nouitates referentes Sz aliud ego aliud car
dinalis ſcribit plus ille hic caſtus copiam amboꝝ vobis ad hec fato
de vtalia Vidit epla nou Viſi qđ refert oſilien tenentu hindu ee
mt pnipes et comites ytalie papa et artagonu rex mt futuꝝ
ſi no dum eſt de loco tenendo Sd ſi fiat no ꝓui moneti eu Vos
his diebus nichil olfacmꝰ Valete feliciꝰ et redimꝰ abſq
mora viaꝝ diſtima ut noſtꝝ aſſuete ſtuendo Suadet em nr̃ pery
ut omo demat ꝓſto ſi bñ honorem et ꝓualeamꝰ oportet hm
tras hodie reremꝰ iſſus pgens a nob eſt habiturꝰ Ex ſco ono

101. **Lucas Siluius poeta Reuerendo prd domino**

hmerico Sebliek Electo Frißingen S. p. d. hed dum caſus ne ſuo
quos m curiã me duoſſet Jobes Vempery tras quaſdam duc Ba
uarie abbã ſibi et walthero zebing deſtinatas ꝓduxit wolfgango
nro legendas dedit In his ſtipod erat Jobem Cardinalem ſancti
martini in Eprnd frißingen electũ ac rite confirmatũ fuiſſe nec
aliud ſibi obſtare ad poſſeſſionẽ adipiſcendã niſi regem rex et
caſparem Slick Aliud ſibi tñ munꝰ tñ m humanꝰ videt
tñ ille uus habet Caſpar nichil titulꝰ poſſet oſtende Rogabat
go illi duo magnꝰ qꝫ babus orabant ut Cardinali cent auxi
lio regemq hac nfamia liberarent que cotus orbis miuriari et
vim facere Jobi cardinali cognoſcẽ cardinalem tam ee ꝓpoſita rege
viſe Sz ad hec duo qꝫ regij curꝰ aurige forent rotas bolide de
berent et obuiare ne cardinalem oporteat venire curias qſtum
hec ego ꝓtem mtellexi dum legerẽt Vidi attrigo aures ad feſti
natem cẽã audio noiare ꝓtim vero ꝓpoſuit michi wolfganga
nichil illi ad hec rñderunt ſed id bonam in ꝓtem ſui ne ꝓcibus
qđ lectura amiſſa e meo Sz quid em mentis illi mali fuiſſent
no ꝓmiſiſſent hec nos ſed Vidi qui nocẽ vult eos fugiat q poſſit
obſiſtere Hec vero hec tale ſcripſe ſimt et tua ſuaſu tanto magis ꝓ
ſtituit poteſt qñ ego quo iudicio vere eſt ad directũ ꝛ
ineu ſagittaꝝ michi vero eſt veriſile hoc fuiſſe ſcripd niſi ꝓ hac
curia cõmoto pceſſiſſet Oportet nanq̃ prius ſanꝰ eſſe qui ſorte
et apud regem audire et vere ꝓ defenſores Ne mia res ut eade
dies res contrarias auferet et nuc meſtam nuc letam dederit Qđ
e qđ dia ſolet Nulla dies varijſq labor mutabilꝰ em retulit
in melio Vidi emo diem laudet aut dampnet niſi aduenerit ſero hec
mane contigerut Sero aut ad me venit Jabellam applicꝰ q te
queritans aſſerre tras tue ꝓuiſionis ſe dixit Suſcepimꝰ eã oes
gaudio plenꝰ et m cena nobiſcũ habuꝰ Te qua rogauit te
ſtaucat ſe videnꝰ venturꝰ latur qꝫ tras Sz admonui ſẽ hac
mente retinuiqꝫ apud me tras ꝓuiſionis qꝫ ſue mis nouẽ duas
clauſas ad te remitto et miſſuas omes qꝫ tu ñ tñ Cantellam diri
gunt Vidi vſum e michi tutu ꝓtipales tras maiori dimitti
ꝓtulo Eas qua miſidie ſue et tam nocti erat pluuia in hac

curia huius aduemisse mutuū Gratis ē ed me hras lras m curia laudā
Nam adhuc reditus eēnd ad petenda possessio sit lre plene sut q̄ndeq̄
tibi p̄ respuatuend et date sunt omes sem̄ ep̄o dre tū noto Ego hoc
mane id regi diam no potes possessione qua nil p̄fiaū Et saltē
ē petere qđ impetrari no p̄t Cao hēr respuad aduenā cancellarij
Sz nolo regem fare meū sed p̄ cancellariū sibi scripsād fuisse de
lris Nunc mihi consultū videt ut cancellario mox scribas et
hanc mea ep̄lam sibi destines ne qđ ignoret ne ut aliud curia
mittat mutuū et ut quā festinanter veniat qz puto possessione
habed posse Ego tuas diligenē obseruabo no cēt forsitan absq̄
usu terād mutuū illic curs sut mittēd tu tū facito ut libet et
me si queris amplius actuū vis scribe qua prna ē obia mea Valeq̄te

102.

Johannes Campisius Domino Enee Siluio

poete doctissimo ac Imperiali secretario S. p. d. Gras dedisti pridie
idus octobr̄ ep̄o vrema ad me p̄ferendas ego illas vone pridie
idus nouēbr̄ Sobe nō cōd̄ respuendo accepi habeo gras huiusmodi
tui aue et tue erga me benuolentiae q̄ vā salutē mee tenuisti restitue
priar et meos petenti Sta et sospitata mee gratulatā es Quod
primū ep̄o meis ad te lris accepisa senas me sospitem aduenisse
res meas meas fuisse timeri ymissas q̄ nō nisi tua diligenā
et matrē mea opā factū ep̄orsemo vnus certū michi p̄suadeo me
cogit ut ingentes tū et illi gras et quantas ep̄o aū possim agam
et si ep̄o veneris d̄o nodum de illis quitq̄ senserim sepissa mihi
p̄ te res tuas apud m subres actagisse in quo mi causari a te videam
Scripsisti tas aue mediolanū no accersim quippe qui sinū dnū gum-
forted apud romana auriam tū illo grigimo ab esse Et recto au
nouaciam no recrim te apud me fuit et consilium no odempnand
Sz michi crede me ep̄olsatū habeb Sz mihi doleo te ep̄o mea qua
michi assiduis negligenad molestiam multā accepisse aue tū humanit
fuerit et nre me nos veteris benuolentiae et familiad p̄ vema in aced
Trad si mihi vis vti ure tuo officioso fui desiderū tuū ut pollicita
accelerēs ab aceruo quisq̄ q̄m primū in tuam loorū distantia litueri
assequar Quabo rpe alia ad alia via tue iubes ep̄olere Vt cer
me peaue timor affiaet vema no me magr mea q̄ tibi vema soli
nota cēt no me magr mq̄m sollicitaret aut affiaet egritas alia ad
me sudi ponasias dicta ut heri mei amor et grad no vallut
magr ep̄o rpe lelad pute Et fortassis rpe de hoc aliquid ep̄o tua
senacs pusq̄m hec lre hunt ad me absendat Sz ad rem vram
veno Credidi bene et q̄ amici mei offiv cēt face si te plus de
pao libri admonere Et ut rpe diligenda mea in p̄quirendo libro
agnosas Et ego affectus animi tui liberalitate cognerem Si ep̄d rsus
modi librū qui meus fuisset habuissem tam dudū illud ad te dono
mittē curassem Quide ne credideri voluisse me aut velle me eo
qđ michi cerād sē negoa in domicilio meo consulere Si q. aus q̄ si
minor pao quā ep̄ser habēd nequit tudet illud auri offerre mihi te
quā voluissem liberalem ostendis Nam vbis illis admonere liberū
illud quā minor ema qđ arguta ē cū paulo plus ad nudos oz affia

Ego vero ut scias qñ libere rem tuā p vsu me familiarē age possid
arabo p viribus et ingenio meo ut liberū que optimū habeat Scias
tñ ut me no imprudente emptore uidicare possis Colū ne rea mi
notū est ut nocā nulli magis sit domꝰ sua et iam ad ea de re lōgius
sim libero vtro ec empco q̄ siluū capiens et qđ michi vtilius fieri
ut desiderio tuo satisfiat sequamur de petro nouocano mihi me fallit
memoria scripsi ad te aliquid postea uobis literis quas nō dū accepis
quas q̄ nunc p matriam aufforem accepisse debuisti qui ad
reuend= dñm meū legatū iam diu cuius est qđ si nichil
scripsi scie certe ut scribis nolui E nisi forte debilitas oculoꝝ magis
id affecerit Vlo pecunia me optime valet in dies diuor et tñ ne
melior et magis animate auctor cuadens fieri morte qñ ede tuadne
et grauit aulit ferat sapiend̄ sola mee ad idem aio et corpe liber
Edes aducta no stupebat sed liberales ste puos quoq; et equos qui
ed vome vti nece est Quid aute offert gerat me vrgas vino
quid offiacoꝝ vrgere opotuit Est scriptor ut nosti apticꝰ esse et bre:
uiator est lector q̄ tradicturū causas nonnūq̄ sollicitat Unde lucra
eo omibꝰ libris capit Et ppter in amicos liberalis et offiacoꝝ et adeo
offiacoꝝ ut nde me q̄sdo pluma tam dampna et incommoda recepit
Quū ad idem michi dependit Tu te vero me teste optimo eo pseueret
animo quo semp fuit aut fortunis tuis q̄ honoribꝰ tam lētꝰ qđ dia
a me pe sepe de te e me nos amico sumo Sepe te putem et q̄ filio
nrōꝝ priorem fieri optamq̄ Sepe dum a laboribꝰ laxare uolui aios
q̄ me meas occupacones licet fiant nobꝰ ob tua absentiam
quā cotimue recolimꝰ minus iocunda solacia q̄ ad te michi scri:
bere tuus eplis ut scribis q̄uctus minor ad modū et apud illum
hnōma quēdam de hoc rē p̄ponam Et si forte in nra erat:
mentis lege confidit amaduert qñ grauit de ghōso aio scripsisti
qualis fuerit alexandri tui rēt Tenū que de embole quoq; breuit
sacro ad te dicta sūt Vale feliat et ei feliate cormas vica ēsse
tricosarsus moriens et natura conquirens Optauitq; hodie tam
breuem dedisse tribuat odipotens deus Post hec negocianq; nr
ad apud sanctū petrū querelam qua dubi eo me p̄posica audisse
multa hylaritate fusus et vtinam ovo fine facient at vā tua tenui
atq; rarū relegens ostendi eni illi tuas adhuc leas exoptauit se apd
me fore Scripserunt se omo ad te pollicitos e affectu palam vnas
dixerat eo te leas suscepisse regnus tuis p̄speris rebus gaudeas
Saluū te eo aio Iubet Idem facit et iacobꝰ Colū venerabilis
vir dus Comes de Tacia cortibꝰ suis et Tanꝰ ep̄s Genes ac strē:
nus dñs mei dñi ambiculariꝰ dominus uꝰ reuerendissimus dñs mei d̄ ebdren:
sium niger hos quo nā neq; melioem genuit neq; suauiorē nr
pectus auand credo possibile mea Et rea ut aristophanes poeta
ait eo duobꝰ corpibꝰ vna fetus esse mihi nos duos Te nequā
salutes cor mittat placet eni michi siant sic apud te loqui quot sue
aues in corpe plume hec ad te scripsi nō rebꝰ sit egrigentibꝰ
et ut ei parend̄ qui ussisti me legem caritatis mee seruare
et q̄tū licuit scribam ad te crebrius eo tenue pacto ut lego ipa

tatabarmicatq; firma maneat q̄ s̄ e ut liceat nobis ad mutua no scribe
Vale iterq; et me sine fine qđ eadq; atq; eadq; rogo ac obsecro q̄mcu-
datur fac coperta li ac magnifico dño Laspad m aug amod et
gradi pectio aserua ad aug d. r. d. meas ad sacrū collegiū de re
ris et cāe scribendi copiose et ad vota respondent et bulle expedien
libere et ut optant et eq̄d fiunt ad se transmittat quatenus
eo tolū acquiret Rome id

103. **Lucas Silius S. p. d. Sidonio pho Oobanni**

Lampsio Alioqui brat qđ ad me scribunt semel dubitavat legeq;
rep aut sim auas id rapto nudq̄ satis legisse video sed eo tamen ac
terra nunc istam nunc illam ptinaci attingo egre illas a meis ma-
nibus abire sino facat hr ornatus scribendi et varietas ad q̄ ad illis
tamquā ad terpo loquar quo nemo nō suauior e Vlam tum
gravido abellaty auas mutri redded brat q̄tam voluptate acce-
perim non possim quidem exprimere sed pbes epla duc singlat me
refendem intelligere et q̄nā dcuiscere gaudy maueberto melius
petero res in subtes nec enī mutri suasid est te quitq̄ absq;
consilio facere id et si rotundus magis dñi de peracutate argute ris
fecerim libnm qđ de politiat scribi ad mod placet nec te miraū
bpter si abi libeū empares pspicue nolim Vlo enī diffide est
amicde si q̄ sule qui vnaz ostendima huandi argentū Vrd vero
ad mutuas paulo plus affectū dicē q̄m optat ffare amice qui
me admones ne quid alcade in me sit te quoq; in loc plurib
pbes aug e amy vicys purgad Ez sas omes nos ad senectutem
ut clienty sua est ad rem fied arcenasies quamis ab re sit quo
mina vexat remere nulla pressi eo plus stant Licero queritur
et vratia parad Vrdo id accidere nulla pressi calamitates ni
nucdine illaru memq; timenaq; ne vanitur in eas animq; inuicis
sagvime feruens ebulit fuerit ni fauit nil pensi hr nec peccari
pendit q̄m se facile lucretius q̄ sperat nec bella metue nec
mercatura cogitat nec regales curias medicat Vrdit auari
Vrdit ab omiba sibi subuenirī si opus fuit vetula spus sat
q̄m vare fuit dicere qua fallaces amores q̄ lucra difficilia q̄ alia
bona sine quibus negat arestotales plenā felicitate esse vnde
forsanne que si amisit illa in illa recuperare no pt Ego mi
rabamur satis nullā pbam petuas quasi finud a tempsi nec
ad illas velle musquid apperit Video vnde esse qđ Iuuenalis
inquit Haut facile emergut quoz virtuba obstat res angusta
domi Si mihi puer ut virgilio et tollcabile fuisset hospitiū
potuissem et ego cancad sub antro petro qđ no pt sana paupertas
facē mihi curandū e ut viuā aut auro no careā qua nocte diem
corpus eget Da igit vena si empto que mihi dare rupio
Vlam et qui vendit q̄ maximi operat vende Age ad ut mihi fiat
millibo id ero additus Tam et si disputandi vendit placeat tuū
e auraā ut arestoteles veniat quouis pacto emptor Vlet doleat hic
plus vendi Vlam et platone vendidaā legimus q̄m vendito
ther q̄m pecto eadē Luciāni et virgilio sit accepta Vlam q̄

Iuuenal

scribunt nil aliud volui nisi ut pro obitu quā sepissime vendant
Tu tamē alios libros vidisse te arebat venalem plumbum te vicario
dias si ille forsitan sensum mansit Ideo aliud quēris q̄ nō scribis boa
te verba eo sumo pontifice audisse quibus spem omnipotē sortē me-
liorē magna temporā intellexi Scio enī bonore atq; bono quemvis te
dignū Tu ecclesias vidisti plerūq; indignos commendari easq; ut plu
volui qui mihi sint digni possident Deo tñ minus spero Et pōt fieri
pontifex vanū vincere et plenum si ut scribis ad nutū tñ sit vo mi
hi tuis meaq; dico meis quia nota nō apud illos notissima ē ut
putavi me aliquid ab eo diligi Idemq; mutuo nisi ut simus mutati
sit aliquis ut que meruerunt negocia me sibi alienarint Credo te
meum sermonē capere Ego tamē quicquid sit illi affirmor voluntati
suam et miror et colo Vellet ego eo aliud petere nisi vita bonum tuum
queat qui vno nubo simul tuum pōt mutare Ope ihū ē nisi plum amat
desinat esse qđ ē Velit ergo tanti eum faciam Quis potest nomen qua
fortuna vincere cuiq; resistere p̄ virtutes clarus de nepotismo satisfecisti de-
siderio meo Non solum enī quid officioso gerenti mihi exposuisti
Et unum quoq; scribere compulisti Ego ad preces ingentes gratias
Video tamē non dubitasse que scribis Is que ab ipso accepi Is enī se nosse
scribit tu eum fuisse dicis Et credo te ad veritatis loquū unum ad optimos
Nullus enī duces est augustissima nō esse Tu quoq; sufficere homi-
nem ad tuitionis abyssi Is qua nō hic alteri montes pangerem se
putat Ergo plus tuis locis de eo quā suus sed grauissimi Nam si te
nō audivissem primo molestē tulissem eius scripta Diligo namq;
unum et amo acerbitatis sue sed principem Et tu me levas magnus angustiis
qui bene esse illi dicis Nonne dicam plurimi de hac quia sed scribo et puto
eum apud te versuri qui exponentes miseriā de ambitiosi usq; meiq;
medres esse sed colisei putat sed pontem emulum ut ad eternitatis
vestratis deos elevandos aut ea sacra exempla sacobi talium re saluto
et sed illa esse aspicis Nam mei aliqui amici fuit et ē admiratus
pōt frangi nullos nō de Comite nro Seneys deinde ambitiosi am-
plius scripsisti que omnia iam dudum nō rogeme retulerat Et
ego vera esse sciebam qui vivendi illud notabile generosi mei a teneris
annis nouum puto eti illa puncta vos scripsisse qui ea efficaces fuisti Et
quid deest puto ecclia res est Nam turpe in duobus corporibus unde ce
ciandi dyosia Aliud igit scribis ne dum illo puncto scribis sepe scribit
Nam dicam ego sibi ut aliud significes Nam qđ pōtes dico de vno
dico si tu no habes et spes Et arcesso physicam tuam vegetum salutes nō
duce voluptate ē Nam et illius meorum sum si optassem q̄ posuisse
ecclesiam de petro sacre timeo nisi q̄ Nam omnes poete tacuit
Silicernique theologi quorum ecclesiastica summa putat scientia Poeta
vero quoniam in tractatum pabuli non vendat agmen Celebretur tñ
qua pro ē vir deum illud respicit et aliquid hac tia tribuisse q̄ sit tñ
tuta senectus a tegete et blanso nil nō plus eet scribendi nisi q̄ te
scire volo vnum simul Cardinalis stū anglū ad regē polonie atq; dis-
posito iam mecum ungaricā q̄m loco basso teucro tñ vigenti
milibus equitū obviam venit promissisq; terris armatis milibus

Eneas Silua po. Imperialis sectatus S. p. d.

Georgio mro consulari fri suo. Venit ad me hac hoc tempore priusq ego me q̃situ an veni monte apud ytaliam situe. Vbi ibi magnas artes tradi dicebat. Cuq audirem uerus sum qui sayo e sedma astronimo quoi me sitre portu veni q̃ue ppe lunam me ligusticos mores quo in loco tres noctes egi dum basileam peterem inveni erat apud sielos noctes fore qui hetro appellantur veneti sater. Et in hys locis michi accepi magnu tradi mu q̃ferendu aut vent. Monte lacu ee in yberna q̃ quinq duaru dier. non longe ab urbe m vessia. vbi p rupes mons ingentem spelunca habet. p quo aque fluut. Ollic niemi audisse me sages esse et demones. et noctuas umbras. vbi qui audet alio fit spes videt alloquendi q̃ et artes adiscut magnas. Hec no vidi nec me vidisse curau. Nam q̃ pro p dies. melius e ignorasse. Et fuisse mro ciuilis puto qui apud camillu aut pub. duilium domu habuit. Hec michi ved esse asseruit. Laud noluit et laud descripsit. Et esta eo mestia fugerut que labilior e agrillis. Deo te corpo si fauima uult. Huc mro ut ad se duas sibiq ed emendes. Ved et ipe michi et tu in hys rem gratissima facies. Is enim qui mercatu huc mittit medico et duq Saxonie homo ad ducis tu potens pro hys opus est. No michi me scribe pro ceteris. Et anglicis hys tpa no patit et occupationes impedit. Tu tn mea epla ad dicens omnibus michi hec ee et suspicam ne duce orta. Rogabis enim prem meu ut filiolu ad florentie natu de quo michi scripsit. Solu alatqi ad multa occurrut ego quo meu puto situt pro scripsi negocio an eas meas susceperit. Deo hys tu scripsisse volui ut meu animu senserat illi ppe. Vouebatq quas in scripsisti meritoi

ad sudum q̄ dicq̄ papa fuisse Sens du scd̄ cr̄ad n̄ rebq̄ cāe
sab quid signi ficet Et illud no satisfacit qua mi gerend cā qb
poca sit conscius me puto plane habes Poterue huc p̄d
fras quid velim meo nōe dri ēd arbitrando Idq̄ de omnib̄ ma-
terno amor et sororia dilco Quid petat vti ego nosti finge
te ec me et q̄ tue velles id facto Vale optie dec sitt vro
105. Ihcas Silluq de arzimbol̄ dctor pstanti
ac ducali consilioib S. p.d. Susteni no multa scp̄ dies / rebq̄ cuas qui q
spem mihi fac / velle te curam sūsape ut ppositaud mea n̄ resabia²
qua confecta morte / spoliato simu Id michi adsumd fiunt / n̄ dlie
de tua / cetga me caritate putabam / meod noctae tue florentine / et alib
a sucudmus / quid habui mediolani cecd / pnde ad suis magnifico can-
tollatq̄ fco loco et ego illi no michil accepi sim / credidi h̄ ē n̄ posse
Accidit illustrissimi pdecis duc mediolani honor / aui no pt adlaude
cdere me simulq̄ suū / qui sp̄ no vulgaret / simulq̄ rebq̄ affinoib̄ sui
/ cam impie spoliad / et nec opterem / qui tanto pdecessori simile / quid ē
Imperator / apud que possem / nonnunquā eidem dri / valle esse / si possis
ē aliqd o ffriad / apud aquilegiā hor reddidi / et te aiadūcere / n̄ dcepta
sim / qūtum video / et quod m scribis / qui velle curad rem mea duc /
ego nunquid spem hec in te / ut facto ē opus p tua suma prudcia
p̄sequeris / ut que ōmo studeis / ut ppositum ad me redeat / qd nisi
dpa tua fiat / nullig alterius aut illud spero / Scribit maiestas regia
in suorem meū / nō copiam / quā ut ē inclusam mitto / ad hanc po-
cedis audacia / meū negocud aggredi Scribet ād nici causa dim-
callaudi / si adcec / iam mensibus rebus abest / missio ē ad dictam
Vlozenbergen / neq̄ fuit suo loco dimissa / Ib aut infra mesempeud²
Vlam dicta illa p̄rogatiua est / ad diem ascensionis / et cursio tuorati
sui pdecessores / primarie rpo omd remoti / decipiōne in eam dictā
p̄sdialem accessum / Vlouna aut que libent cupis audie / no hec
multa / nisi q̄ rpo nig dns Cardinal. s. angeli / qui apud vngaros
miliciat / has ybos dcs maiestati regie misit / quo ad copiam
faco ut eas illustrissio comitis meq̄ sp̄ emendes Et quid vlad
lemerserit / no negligad ēd significad / et maxime vbi sciero / ut rpo
pdecessori / ut ēdme placeat /
106. Fridericus romanor̄ rex &c. Illustri phili ꝓmarie
angle duci mediolani pdecessori / et affinico nro carissimo
Bram regiam / et ome bonū Illustre pdecessor / et affinice noster
carissime / sepissime ēd estate pcedit / ecce horcad scio ut bonoadi
enec Silulib de picolomineis / senen / poete laureato / et secretarib
nro fideli dilecto / ꝓpositarad eccie sancti laurencij maiorp̄ me-
diolani restituī curabes / qr p quendā leonardū de lasaca dciad
de tarelleh / fuit spoliata / ea suspecta occasione / licet filia / q̄ rpe cuius
apud basileam morte obiisset / n̄ro de postea restitui decepit /
Horcam² / reliq̄ demū / nia dilecti / ut eidem secretarib nro / cui esse
benigno / et suū beneficiū sibi reddi mandes / Vlam rpe pacis e
stare / qui adulatores eius grauad se putat / Et spoliata ut suis
ante omnia debent restitui / sic ego etiā eua dilecti / fuit subditos suos

obsuad ubeat et familiaes nos habeat gmeduos sicut et nos
adgente rasu erga suos fratres nr sit ad oneo sid nos m hr risid
remitte qui emdet cued dilcoi tue eo magis efficiaz gmedukd
qua suis obsequijs frequenaq vijs Date rc

107. Fridericus rd venerabili epo monasterien
pudpi deuoto nro dilecto Bram vegrad et ome bond De:
neablis pdcessr deuote dilecte proinq alis pmadat mas pces
ad capitulu etiae tue p honoad li p. s. Cantellaid nro Notaid
fideli dilecto Teqs sup tuq pces exaudiendi gratiosius
ta tua sollicitudine qui dicti capituli pupta voluntate pces
nras ad effectu deduxit pnodu no prepima licet facultas se ob:
tulerit Quamod meritis prib satisfaciendi capla nu pdcm alijs
pmotis obtenu pfatu pro quo sc scamq postergasse de qua re
no parua mata sumus Non end tam pnsiti rogati nros putauis:
sem accedebamq eomde re nis mandatu nrum pfatu capitlm
mouere debuisse et ad execuone tis gmissa pcessisse qd ec pte
negligentia no libenter audnus ocurrz sit ntis de iterum te hor:
tam tis tales mandamus ut nro beato ntis p diligenti tenorem
pcedr velis ac capitlm pfatum ad satisfaciendu p dia oppotuna
compellr nobis eo inde cplacenter sicut speramq exhibituri
Date rc

108. Antonius priolinus s. p. d. Archidiacono
et thesaurio sacre religiosis Vidim a deo putaui uos veros mo:
nachos sicut iam eqtior Monachus end motuus mundo debet
esse vos no solu mortui sed sepulti estis Quamq si sup terram
essetis aliquot tamen eq nobis suspectum Qd metuit de vobis
audiam nec aliquas huc visit ad me litas dedisti quas quid ad
dictu misit vos veros monachos mundo et rebus eius esse mortuos
Videat tis an hor religio vra deposcat an hor regula mandet
vel ut metuit vnquid aliqui sarbat nec sed quide p dura certe
regula est si ita capit ne ita dicam in humana mo tis no sit vestre
Basilius quid e religiosissimus abbas sepe ad suos stipsisse legit
ad nepotes ad affines Jeronimus ad uirginu degeret nil magis
fraudulentius scripsit epistas nec monachoru aliquis sterbe con:
tempsit misi qui beato sit ignarus Et vos spectatum ois superare
omne testimoniu vultis summaq religione in cauernis et puteis ec
Deserti hoies quo arbitramini diuinu in vobis amore seruet
si humano careat Quid quid et stale sit in amore sed expert
quo fides quo pietas quo animus diligat probatur sit eo inde amor
dei ipsius est quasi omnium aliorum pfectio Et ad illud no pueniat
nisi pfectos Jubet end ista ipe deus ut pietas proximos et dilectio
ad quos pronus diligat sed obliuisci volt qui p'm proximi
obtinet gradu Oblitio enim et amor itaq no pnt Vestro quo
haut simplicitatem mutuit ut carne meam odio habeamus qd
nec pugil fecit nec apostolus aliquis phibuit est sanctitatis
cohabitare malis nec eis e mutuo pcul et beati fugere malefi:
centias et ome genus hereticoru fideles iubent Ne pretiosa

109.

Lucas Silvius poeta Petro Novetano viro

audeant ſi eaq̃ eos vnq̃ant cedunt aũ cruadent Ez h̃ pterco
illud aut michi vſum exaſſit qđ de philocteo ſcribit Huc
hanc volumq̃ antaphilam dare vſus ſit ad terentiũ loqui dñm
tuas plegi leas Vnde in pamphilus nec eſtimq̃ nec clima vide
bar ſi acridit ti credo no ſimilee ſi bidmetiam ignee ſonaco eſ
que tuũ aucm̃ moeba ſi no ad ſuam ſi ad tuam ſit q̃ caud
a ſuetudine ut tu michi de pauxace dixeris vocem namq̃
dulcem no aux ſi feminaz mirabat vocem caſtam formoſam
et ſecudam volo ſcer ſi aſſimt nđ plus exigo michi credẽ
in pcre ſi nulla ad diuicias viaa Alie temulente ſi alie
ſuppbe redimares adulter malaloque redqđ vir pcre dñt
alie deformes egrote ſterales h̃ tua no h̃ mala qđ minus
queri obi ſi ingenia Tu te illam pbas et ſolam amaſſe
in priam Cupeis ſit laus q̃ tđ ſatis eſt q̃ offuas lucroſis
precib⁹ matrimo ſaluaze ut nobilius et poteriꝰ ſa ſtudia fuge
porta viam puellam qđ nemoibꝰ venaꝛ dms oram reppeꝛ
mitionio ſ̃ la nupt̃ Quis vita illustres omes feminas mi
nores ſe fore monſtrauit Aliud tu dicas aut lagas qđ pru
apes no verent̃ paupis domꝰ ampleti comubia Ego đ mi
pcre ſi ſit ẽ ut dicas ſi tđ moigera ẽ puella et tu guſtu o
uements no ſuadeo ut nupcias pcabas tđ melius qđ alyt cuet
qui pereclin ſcaſti antecẽ nubres aly ſepe decepta ſut voces
dulcẽ anteq̃ ꝓbent et eſto viderint et ſaacem laudant mulci
ſi ocult defectus qui pa ꝑ mos h̃ mencꝭ in luce veniẽt ꝓcaus
ceuacabo lucos affligit Ego de me ſiaa arcturam plures h̃di
amauiq̃ quaz ꝯcemplid poteꝛa cedit magna ſuſcepi u⁹ ſi mad
cuidꝰ ſim vocẽ me iudicẽ aug a ſuetudine neſcia loquẽ eaq̃
apte ſao quaz ãm tu pcem qui michi ſepe diuerſa ea velle
aiuge ducere que ſe tđ plurima debẽ fateꝛ ẽre idem h̃ẽ cota
qđ nece poteſti vide ut tđ ſis conſonus Ego ſi qđ dubiꝰ re
uſam laxes et amend pcaliam repetam qđ michi dubio eſt
nichil me fecſſe putabo niſi et ce ouenia et vocẽ et libros
et pueros et domũ ſuppleptile ſuppellectile Geneſi videam
paniqi tui aliquid idem Vter ẽ cerneat nica honorifica aducta
Vtin ẽdis ſit qui pompa duc poſſit no arrideꝰ michi hiera
forama ut ad faſtu et gloria ſperem nec priaz poſſe remeare
ſatis fuit nſi mendicꝰ redeam Satis ẽ ſi mea pecuia viatica
tocuerẽt qđ magis ſperem Vtchil ẽ et in h̃ libꝰ ſuptꝰ
geaz Suaſiſti ẽplid ut parti me fauea ſi no alia ca
ſulem ꝓpet ce ſcer ẽ admiatio qued a no ſuadet in ſi eaq̃
cogit Tu ti noſa putapi me ſi mea q̃ uillaz ẽ prud quiz
medium tenes quod ſtudet n⁹ pbas ẽ ſuos aliud velle qm
dm cupuit m̃ ſanaꝛ videt regis ꝓpoſitũ cui ut faueat
deus ſuppleo oro nec ſi mens regia loca habuit ſors tua
deterior erit ſi qua dmodꝰ puto longe melior q̃ tibi diues
ẽ curia et officiales opulenti quado ẽ uno qua ſi deo dare
poſſes et ad te vocare facꝰ Ez neſcio qđ h̃ erit Intered me

Riaa dnicꝰ

regi mſnuiabo regi placebo regem ſequar q̄ is vellet et ego
volem Vulta m re adſus eo n̄ attingā aliquid q̄ſtare re-
ſpuat quia p̄culoſū e de aliena re publicā curam gere Ego
pegrino ſū conſulat n̄ e Ne natalis offuad ſuſcipe aput apo
negant nego rpd ſi fuerit ſapientes laude ferent Si ſtulta
corp quoq; deceat erit nulli inuideo gland et [illegible] multis dlād
infamia volo q̄d mandatū fuat ſcribam no addam n̄ minua
ret volo videā prudens neq; ſubdā cacabo et appacabo libenter
Si ſera agenda no cet ego ofa nec te velle ſcio aliquid me ago
q̄d poſſit obeſſe ſtatui meo ne quis e p̄uo fiat nulla Vcon dicā
plura mſt rocco de negro cleo ſuuo theologo et ab anco tuo
aliquid ſcribas et quid de me opis ſequat Vale

110. **Eneas Siluius poeta dño Iohanni Cossio**
doctori ſuo in imo S. p. d. Accepi te mediolanū petiſſe quā ti-
denti no erat cūctū te pbo conſiliū tuū laudare n̄ damnare ſet ſi
magis fuiſſe incommodū meū ſi quid illic determinādi ingreſſet fu-
giendi rudes ſet et maxime ruinaſ illiq; tot ſi volumtates
quot voces Vultus illic rā erat q̄ p̄ eas geri poſſit q̄ rā expediā
leges aut arma n̄ voco aduocati aut tubas ſtrepitus reſonat
Iam ſi daſſitū monuit Veneruā atheſini ad cca hoīm milia
et agros ſatiandi cupidissimos reperiet neq; eame abſit cruore in-
mutati ſulci Credunt ego atheſini complures amici et voluntati
nomini dicti Ego aut illud credentius mittā ſpes q̄ hēant ne-
phandas emulorū conatus no tranſituros abſit pena q̄ nulla ceme-
tas tua ē et nulla iniuria ſtabilis Si de his aut ego velle ſi-
bi tuū mſterii quo res meas diuiſeris ad de plebe ad de pbenda
et quo huic anno reddita ſit exposita ut ſcia vocet dñs iacobi
an debitū habuit vellem quoq; ſcire quid p̄ me vlcīſci ſit
gerendū dño abbati Et inde ſcribit vero p̄ncipi duci mediolanī
in fauorem meū p̄ſtituatq; mecū mutari veſtitū vero velis p̄-
uitor vel eſſe Scribo dño nicolao de arankeldo qui ſua gratiā
ad mutuū ſe ſpondit hinc adire velis et i meā causā hortari Si-
et dnūd guinforād ſecretarium tui abſit ſcio ut ut [illegible] una ut ā via
finis detur Ego tuā ad amicos quoſq; ſcripſi vanā apud me eſt
Laurentius de vote nullā p̄miſit n̄ quid reſcripſit credo eū pla-
uborū hīre quā factor tibi e alia ſuccādo plā facit et mā dei
Deo nō ſatis ē ſignificaſſe quid velim p̄ſuaſi nō ē copia p̄ſuaſo
Reſtat, vrend dnūd nouarienſe ſpero nō aut aliud fuisse qd ut
me emendes in ſpe habeo Vale oppō ego ſcio quo ſtarinetria

111. **Petrus de noceto Scriptor apoſtolicus Siluio**
poete et amatiſſimo ſuo S. p. d. Legiom ego hīc qb eſtate
deuiſti p̄ nicolaū caſtellanū ad me dediſti et rēte ego his quas
mi Lampoſius ego te unq̄ receput admiabar te ſore q̄ dū eoad
ſtaret Idq; poēta factū putabā videri q̄ vir magnā et dnes
cuſerim Sic eū ſcribis Ego vero vtrūd ſcio Quod me
rogat nō eſt ego me ſingulariter amo michi ſoret exploratiſſi-
Vlamq; tua i me benivolentia et caritate manebit quicq; in me

scribis m bona reapio prem Et tu ut adpsuasu e vir magnus
et duces cem no solu lege ꝑdomis qꝫ te sepe visitarem nr quecꝫ
spernere et te pserem qm plurimu fuo ab meipm colo amo et ob-
servo Et quia condicio mea tam tenuis e ut nr amicis nr md pdee
valeo tuce nr animoꝝ aures obturare audeo michi ꝑcerea ulla
offerre valens ꝺd vyott Cardinal sce crucis cung meo:
ria nudquid eo me delebit Spes cad michi no medioꝝ q̃cta
cd illo ceadit sperona sceuta nosta et rtem offriau cõdictoraꝝ
peavis em quap ꝑ mauꝰ antiquꝰ fuit miteo nd gressa e ea
ad ram vestabuissem et sperare aliquid eo tuis officiis cumulare
Tue infelio et mopnate cardinal obiit quo hmi ꝓsidio spoliat su
opbet namqꝫ ꝓvis sumptibꝰ vitꝫ ut eo fidod manud meaꝝ
et ꝑ dcm mortalem cnea mi suauissime lodiern lucra vivo
alimoma ꝓbent nosti fluctuacbes cuere si quata foce ecclia
et nutegram vis nr habet obedrenad Quid eo tis officiis pos:
sem scribens tu ab ortu silis m ostrasum camqꝫ copiosa mandabit
epcea multa oncd q̃ nio omes norut Pater adhuc vivit gradem
et paup qui a me nullo pacto e desendus Et et filiola que michi
florentie nata e eo puella qua nudm cognosce potui tu ect udo
et opemozo moꝛ nisi ꝑmissione data meroms Et luz nr celes
adessent nr animo gerecet vergeret me ad gsaeuaa et ꝓtim tu
rtes gravida st et ꝑe ꝓd mbruamd puto eam desevere Est
end bd nata honeste mitebit et omes bonas ꝑces hret si ad
esserit opeb si palpa est Optima mee luamissime fr qui ig im:
plicer curis Equidem uno valeo respirad que omia ad te scribe
omisered nec te doloe affiend verecꝫ e non despero tu nr despando
unqm qua unct deus in se confidentes Ego te oro salutem pnci
causa qui et aio et corpe suum tuus et ero tu vima pti ut md faucas
quid poteas poteris aut si volet plurimu nr te pniceb si possez
quo animo gaute sim Ampissime mi tu scribit ego tu tue obliuisa
potero ad moriar si sensu ad morte ꝓeunt Semp vidi nobilem
et claissimu prend aud vere optimu et ad liani te et eterp me
atqꝫ animi dolebo filem Wluderaꝫ ad rpd ad eccd nrꝝ qui a babullis
opculerut qua me ad amicad stachant fuissemqꝫ hyb vso si nras
intubuisset Tu si unqm hac ꝑce repetie ap dy fratr Ioan
si vir mapoma si ea casulam mea ubeare dignebar et qd fiut
opposita comedes siue vnocem duam siue rpd cuca Interea si
quid ad me scribis m banaid mediorꝝ eo pod lare Vale optime
eo roma

112.

Ffridericꝰ ꝺi gr̃a Romꝰ rex ꝛc Venetis ꝛc

Fergen sinc dilecto Ytam regiam et omẽ bonã Venetã
deuote sinc dilecte Cognouimꝰ ex lr̃is tuis quot et qua fecer
p conseruatõe et recuperacõe Iurid serenissimi ꝓgenitis Castilie
Regine Et regis patruelis nr clarissimi ad hucusq̃ ni dicta sed
audiee quã m alijs locis ne nomd apuit nos lr̃ fiut quã clidem
exta nra ad dcti patruelis ned ꝑspectu habemꝰ et animi tu
sinceritate m multis arduis et magnis rebꝰ cognouim q̃ tuo

ut p̄seueraret hotarem² id̄ p̄positū tuū fermissimū et constantissimū
esse sciremo absq; vllamie dimicia Quamuis vero ad magnificū
latislaū de gara Banū machouien nobis sincē dilectū tua sp̄cia
respiant eo quo ut asserit et nos eād certū putamus, pmāt sua
p̄ defensione utrūd dicti patrueli nrī nāo nullī illis in p̄iudicū et
dmosat² ut quo plures esse eo melio eisdem patruelibz nrīs vbq
consolat³ contenti erimq quēadmodū possibilis dimittū ī quo dictus
latislaus Banus obligatus est se nob̄ vnicē vsq; ad diem p̄rogat
qm̄ pmittū p̄fatus latislaus Et alij qui p eo se nob̄ misserut nouas
literas suas cū sigillis munitas in forma quā eid̄ p̄mittis tibi
similiter nob̄ destinauerit Tunc ē ergo curād ut hinc p̄ nūcios²
et nos illis receptis mox p̄rogatorū efframa Date ut labit

113. **Fredrico vōnozo rego magnifico Johanni**

Ensire Americo de marcellis coīuge ac p̄ncē sincē dilectis Bramū
vegeam et omne bonū magnificū ac sincē dilecti Intellexim⁹
eo lras vr̄as q̄ p nos et alios gesta sūt aput Budā in dicta illic
sic ordinata nec ambigim⁹ quīn omia pro melior⁹ statu illīq regni
ac felicior⁹ directos et conseruatos futuū sēnissimi p̄incipis latislai
v̄ vngarie rog̃ ac patruelis nr̄i carissimi gesta sūt eid̄ vos p̄:
sertim mīs fueritis qui erga p̄fatū regem et fidelis semp et ut
bonos vr̄os decet constantes fuisti nr̄ aliter in futuū speramus
Et quia in eisdem lr̄is vr̄is mentione facta de magnifico latis:
lao de gara Bano machouien vobis sincē dilecto Quia p̄terea
p conseruatos futuū dicti patruelis nr̄i illis in p̄iudicū dicti nr̄i
aliorū nos vr̄os et alios p̄iudicū amouere volentes contenti eisdem ter:
minū nr̄a quem dictus latislaus obligatus ē se nob̄ vsq;ad vsq;
ad diem p̄rogat qm̄ p̄mittū latislaus p̄fatus et alij qui p eo se
nobis misserunt nouas ad dictū eād diem inscripturos faciant
sicut veredabili dyonisio adriensi seruitori deuoto nr̄o dilecto scri:
bimus Date ut labit

114. **Lucas Siluius poeta S. p. d. suo Johanni**

Lampridio pro lucas lras tuas cum me arbitror inuenisse quas per
venerias mensis e ad me misi In illis te vigilem scribo p oblatū arc:
tualem ut michi mercetes sicut vbiemo mittant faciam Credo
id ēdmenti ce Ideo breuior sū cum eo p̄cipue ut volumē
remat Vidi bullas cūe fridingen Cancellario missas q̄ illo
absente michi reddite sūt Ita res multū poterit p̄ vre
Nam liberalitas mīt ceteras virtutes maxime fores alliat no
erat ī meor⁹ Cancellarij huius rei Sed dictū reuendissio suo
Cardinali cardino tuū eād me omissio facto habebat eād pon:
tifici maximo et vre Cardinalibz in reditu Cancellarij suas
negociationes q̄m̄ magis sint facta q̄m vtra spectanda ss nr̄
facta decernut contingat est Cancellarij mentes p dictū re:
cognoscet hor fidissimū et nisi fallor id faciet Sed velis tu suade
Et cardinalibz et pape eo inde meis vtris postea regnū saluū
dicto et petro nostro eid̄ cui de bona ac aucto quotq̄m me fore sat
Cum possem contineri meū Lucas et cane ne amplig legem

tacitmitatē obseruēs Alia tpi leges seruiūt et uſō oppōtunitatē
mutant Ego nolō legem meā marorē cē robor q̄n synodales
sunt sacōs q̄ dictū inſregunt Nulla ciuitas mutuapalia mea
i pctuū seruat cē sparteatum et athenēsem cē romā in dies
contrarias ediderūt leges Ded. mē omēs vadatur mē nos no ds
mutabile ut sit Vale et q̄m tacendo peremſsū cē sz mones
tandū resalendo rebūc eo labato qđ cē vendelicū opidū

115. **Eneas Siluius poeta S. P. d. Dño petro de**
noyete stōcū applico et sed amantſsimo Satſ adhc supioriba
dieba scripſi Qđ de mea erga te voluntate Qđ de eruđ quā
eras ductuq̄ mihi addendū nihil est id q̄ te rogo ut scribas
suaſsiū recū et adhuc ubi sis Vtam si sit e dabo adonus ut
me quoq̄ vicū aliq̄ faab Erit quā iucūdū opinioni mee
quenes ego no mendo vitam ocūd cū ytalia degere et
adhuc tam ne me satet ordo uoluēt times em amicitiā q
licet laudanda sit ubis ad qua fracte pclāior cē et plus magē
quā poetē cōuenit Nuntquā sit describē peadoles meis
Et me tu statā sanctū et cōsidēd me no tm meis q̄n bo
bom cupidū cē et gaudē omia tua fortuna posceno mues
tiga omēs vias q̄ inueniri possīt ut aliq̄d certitudis ereas
fiat pcalior Vale eo labato Tarlingle die 18 ſſ Dat

116. **Johannes campiſsius Dño enee Siluio poete**
doctſsimo ac serenſsimi dni regis romanor secretario S. P. d.
Eram animo nimio pturbato ad mi rodric ad scalas basilee
pntipis appostor Vbi epistola mi leas tuas mi restituerat pnde
Lonte mco Senon vnico vite mee et angustiaq̄ meaq̄ solatio
atq̄ refugio Illis lectis no potui no illaq̄ p illud tpis fied
Tum q̄ eo alacr tuus eo sitio vino ad vtrūsimod sp̄tu recreat
ad me leas dubia facti contexta n̄ime et negocium ad te ha
nūme pueniſsent tū q̄ pp̄ scripta tua eū te mi attulerunt
quem semp optime noui Vtam et amicū cuā solidā cē ostē
disti et libertate loquendi me nos ut libet exstatuā cē pbe
atq̄ egregie declarasti eo rpa q̄ verbor tuor copia facili te
ac recū ponde quas nescio an dicā grauia an ornata an
potius mō vtcūq̄ attigiſsa cōplacuit ei michi et retor et
poeta et nobilſsima de hinc gramis quā doctſsimaq̄ phus cū
tanā atq̄ utcūq̄ explanā tuā relegiſsem quā nihil ut vnā diam
qđ forte videbis pfectam te ceteris m lectē epistē dūc vno assū
mare possem quare lectōr pbicaā libenter accipiem noua ea
lege inaudaē q̄n tota cē placiaē licet habeo cū qđ tibi
tuis vtar michi eo pueniāt essent q̄ id apud nouocenū no
cē pueri no patero quo ad officiū et omēs horas diē et licet
et iuuat Vtor ista cū q̄n sit in celebrando officio et libēs et
religiosus libēter politicor et alis ad te scripsi Venit inue
niram Et rome no dū inuenire venalem potui et si no
cesso illi inuenire exactiſsima diligentia intendē q̄ michi
credas velim Vtor e cēe pome illa librorū venaliū copia

q florentiae fuit Ventilud postea ex eius mapore quoq et noua
dictum traducto Tu enim ex habe me voti tui impleudi grad no
quecaud nisi fapm ut libru huc qm pmu uacuit habeas Et
qz difficilimu ex prior inuenit venditore nr eaq facile est
habe qui illu nd nisi ad breue tpus amodet sed speraem in
uenit qui libru apud valeri maud boa ed alu ne[sc]ribat et
tuis apud mediolanu mittat ad Eugeniu ut Nuthonu ut
Qubes aut palla via illu ad ex deferri curabo quicad modo
Iohannu tolu melius videbit hoc grate huanit tale q magna
letaa meliorsi ut scribis acepisse me spe fortune melior
vero nimis pbecam postremo sermone fulsti pfitemur dyo
nisi te nd minus speraq de nopecano uno sic ut sepissi no multo
minz quip no illis fortunis aut honoribz quib ex dignu censeo
Tu certe apissime loqd illud de ipo facetissime qz attigisti rep ut
veris de bonis amicissimo vro accipias Ego si dyacrim me no
mutaq volo nisi moderaq suaz Vlum e res sua tam ampla quicq
forte ipe superioribz ad te litas scripsit ut ac ego eisdem accepsi
Et si ut affirmaui pueros et equos pasat Vlam naq set hic ipe
in curia eqmodu lucra si ego habundan[a] ut aiunt cordis loauto sed
Calud mihi tuo more salutaui ut insisti fuit illi ea salutatio
iocundissima et gras habeat ingentes et lauis se ex professo est
Contes nr quam iocunde litas huic coras legerit et de te qm
aude audierit quotq in simone de te fuimq no e ut ult[e] ubi
apparuam quippiam ad te p me cognitu cotat mihi ex illoq et
mea more antistophanis aiaz regui mei fortuna si ad eu spec
tes aut ad mos temnis e aut nulla Si ad ipa mea qui[d] vere
ut scribis diez possimq esurit mutatu pdi muendat agnosq
ed ut magna diete ut mea ut ptex illud qd sacras suimi pontif
ices et quadra colit dacarde e qd mihi tu haut e illi lucro sit
volenti se p ostant haat bonu mihi tonsuaq q res haat ut ego
eo officio neq diuor neq ducs fiat emolumea ed aliquid he
p eluiato est et nouissime sed patri in vebe cui[us] facto cotrat
hor ut dyci ad horiend pila sed Quid ed tanta ut mauoa sit
quiz ipe post cot ac tantos tuq vardi tot annoq labores
meri poterim q mihi de pter dederis et mihi bm quibq
reliquid vetam cuiq possit temnicate ne diam indigentia
possedeo quo neq ete e pbior si mo pbi e bonor cotidie
omo id fiee Et lis et pudapio tple ubi me fuisses animo
nimis ptubato affirmaui Sao negauer me ee plinu et rebe
Vtam et si sapientia amo sim et nd placeat ipa sapia et
phoz studia me aliqd delectant ac delectarent si nd adeunt
fmaliatez ed ed abest ut me plinu ensed ab illo eaq abstie
Velim ut ul a me magis set alienu Vlaq illa stoicoz acep
peripateticoz sapiaq attigisse me nulla ex pte exploraq ut
ut nulla qs stoicoz e ut modesta qs ypotheticoz ad pbaz
mente attingat Sed ead de nro motalid quoz ut quida poeta
apud acerone inqt Vlco e que no attigit etesias morlaq de

reba reuendissimi dñi legati et cõcita panormi m threuerot
iocundissime legi Tam et si illa apud nos iam diu vetera sunt
que de eusione Sophie auctore in cruce nona dce aure pmig ap
quos et fama est si no diu certa tamen quoq; et eia filiud et mee
te uetos a deo in fugam esse versos ut sine no diu faciant fidgedi
de quibꝫ rebꝰ iam apud nos mue forassis idem tumor ut ita
dicam solitat noctuna ad de sbsi Vale.

117. **Vet iam diu scripti ad te ferenda fuere**
vnd tempest co tollam Tolli mecum retro ulisse Qd effectu est
ut postea esset m haut diem tabellarius no Rabuerd tu das quicq
poluerim Tuta vero opis ad libros politoꝝ veuale nullomo
reprem eam et si nitidior et magne libeatior aures obtundet
vso inuenid haberit qui libros hue ad comodu facet ñ ad valde
paucos dies tereem ut libros ipos politoꝝ porro habeas qua
tumcuiꝰ ipe hre possit Et id qñ nro qñ minus differendo
expectarem aiad vehemente et honestissima offende Iam
a reuendo dño Cardinali de colupna exemplar habui et spere
sane eruditu nem verdiad habui qui eleder ut fidei dei opꝰ
hoc absoluet Absoluto tuabo admodo tolues qui mutuos pre
nouit et mores et ut qñ pmum illud habeas Aut aut liber
hic in papiro ppria ꝑ stipendia no dñi hre potui qui ꝓpria
manu ipm scribet ea lra et eo pe quo conuenet et oportet
Vtam ut dhoi no possid dui exemplar teneꝫ Scito go mitta
et deinde si volueris illud pulcriore hre qñ mihi meu go apud
te fuerit facias ut ussueris Ez reuea michi mendacior dñi tñ quas
depoi in hac re difficultates pdico ut aut no ignotes quibꝫ
in finibꝫ taceant me mea facta fui hactenꝰ nauigans aut
spem et me ea fortuna meliorꝫ vbi mihi quadriduo spes redire
leptu et paulo quidꝫ maior qñ adhuc apud me fuerit Vtam ad
pme fortuna vogarecꝫ audiui amicas fuisse ceteꝝ et cta fuisse
responsa ut credi posset posse me certo qñ antea sperare
Ez vale nam dñi certo libello loquar meptos meptos repressie
ad hoc aptissimo scribe vnd subia familiaritati nre et mee de
te fiducie tenia Rome die xxvi. nota Scripsi ad diuidud
libros politoꝝ scripsit Qui absoluto fuit Tolues vir vere de
bonis artibꝰ ad te ꝑ mutuu fidei tue mittendi Vale dñe mi

118. **Clausis iam lris meis et illis iaz mo**
Tolli destinate qui illas ad te deferri curaret Reddite sue
hre tue date in Cabaco vndecimo octobꝭ ut scribis xbriis Febrio
qd de libro politoꝝ sine operis eo hrd meis putabꝫ intelliges
eo hac tedula morte Leonardi arretini acepies et rei ofhi
loco sufficiet ee poggiud illario florentinoꝝ de maxima placuit
nd et bene acte fuisse ꝙ de receptꝫ bullis eccie frisingen et
de futuro optimo imperialis cancellarij animo ad id redrens reuocet
Aliquid grauit certe scripsisse audacia enim sudui pontificis sacri
sanam liberalitate fuit magis in ea re apud reuendissimu dñm meu
se ee vehemoud de multis laudauit et cupere se dicit re ipa

ostendē qñ sit plurimū vīuti tue affectꝰ et qñ ītō gratꝰ animo
q illud asserāt amatꝰ Quare si quitquid eo co cupis fac ut suas
mutuemꝰ te apud illū no pud neq; postremū locū teneā Et qm
ubes cunctos sumopere pro rebus ne legem mee tarditatꝭ obseruē
precipiam q et sine multa racōne adiecisti Cur a me fundi no
debeat Vale Datꝰ rome sexto q̄ diem palmarū qua die
literas tuas accepi Et tecte uxꝰ mīmas gratꝰ et salutes plurimū
apud regiū nr̄m dñm fiu ad nepotanū mrem mittē rogo ut ab eo
literas ad te capiam si prius habuit quas tu iussit ne is ad te mitteret
Vale rursū ut per nos possit nr̄i ad me scribere ut tibi tuis
aliquid adferre uborq; qui q̄ velīti calcaribꝰ quibꝰda horas meas ad nr̄i
beneplacend̄ regere ac velle videat et si opus erga me sit acu

119. **Eneas Siluius poeta Iohanni Campisio**
mīstro pīho et amico singulari S. p. d. Vellem ꝺ̄ p̄ singulas
dies aliquid scribē nr̄i ut stilo grauis nec prosa videat papinq
Iam enī pcipi ter me legem taciturnitatꝭ promulgasse ut sit q̄ nr̄i
poetaū mīdimo placeat si cogit me ui silentio tacitas linguas p
pauci siue qui eo libris abstꝭ ad te uenit ignoa sed nr̄i opus q̄ter
in anno qui te p̄fiteant̄ uocemus Hac re factū est ut libri tuis in:
uitꝭ dissuderim rubere Viue aut quia tabellarij ad roma pcat
habebis eo me ensim Quealtꝭ tuū ceād loqui carpies Caribus
te meis libri recreāt quas apud basilicam sci petri nepotanus
ure nr̄i restituit placet te asolacend̄ recepisse si indigusse eo:
solacerꝭ no placet Vellem enī ad aliquid utilꝭ q̄ molliscād soci
egeretq; medio Ad amicaā meā emendes solidamq; fidē huius
audio fuisti et si me velim aliter laudat quia no sinit laude digna
hoc de sine rubore dicā possim me posteā amicā meā nr̄i pīh:
naciter contemnat̄ no sū in capiend̄ et amicis facilis ne que:
adeo digneꝰ aiad si ut cande in amicaā vema sit recedo seu
tenajo sum amicoꝝ uerer adhuc amauī que mutꝭ habeā obio
Sancto vtaq; ceād dum me stabilem dicē amicā ceq; tibi fauo
nudquā me tuā benuolentiā ge teneo ut nepotem quos michi
piladis et horestē loco dilegi Eos tu ceād uenture ce Vonte
qui pōs ē altera tui Et neq; hinc uito quia et comitanea est
et uirtute plena et alter tu Ad nuca scripta pbas eo callabꝭ
fiat amice Ego qui omia dico ut scribo q̄ ut in dies ut in
horā uenit Non exigo nr̄i tui et quippe si placet scribēdi
no cēm adeo obstrictus tō ad scribo ut uerbꝰ q̄ua tu linea eb
et qđ erratū est aut emendas aut ego Amici oia nuda sūt
tibi de pbscaa legendi q̄ scribis cepi doloē et uasa fortune
q̄ semp tuas ambulat callis et eos potissime facit locupletes
q̄ nūq; sit dignū diuēbamq; in cam Et p̄sida Cur no adu
aperis oculos uerosq; bonos pouchis Campisius ia annis
quatuordecim curias sequit̄ ut possimus ad libros peritia tui ututꝰ
opibus Quid tu quod pceris negligisq; an tibi digna uidet̄ qui
semp pauperas fimas Et ubi oro melius qñ in hac uro

collocabis dnuaat no hic aucd claudet ꝑ vcet ꝯ n affn v ꝑqꝫ tu
uctōs cd vales ꝯponet Ad hec audiu vocem nd cōtente
re mēte silu Vlon fortuna e que vres bonas pcuiq ꝑuat Sz
hinc rpd mihi nras quid sensꝫ Sunt eid ambitiosi et honor
aptdi no tenet ꝑ eend nolud hic tuus Alampsius no vellet
auro sub esse neqꝫ argento vencadet ꝑ eend pecunie aput eid
quā analle hunt rei nue illi seruiciet ut rpd quietem amant
libenterqꝫ apud auaru sut qui eos fr mo celebrent ꝑ mplis horis
visitant et honorat n alibi cor hunt ꝯ aders displiaut michi
Pro quadrig ved auct ꝑ vbi tua epla nt uctris legi meliore
ꝑtem reperi qm̄ mplet no mirū quid tu rpro timor ad nudqd
aberit mihi postqd michi ꝑsert Laude mi enea quia tan
sid eo nūs beatos Xestoriem ut habeā quā celeberrime
cognoui re liberalid Londuxisse famaꝫ illid ad me dm ꝑstat
esse qui ut mi talē fmbꝫ erat eo iudico Johannē virū bōm
et amicissimi nrd ad me mittent ꝑ no laudabo diligenad tuam
que et si mayorma e no tamē maior est quā postulat adricia
libenid audē manes si voyemad potest id erit michi attentatus
ut eo nornberga reuisus hic reperiam qm̄ dies gstad e quin
ſt nopetamus et nūd cognosco et alē audiu velliem tua manē
priorem ſmaz qua nullo bono indigna et rpe ne rogant vre
ut ꝑti faueremꝰ si no alia eo causa sua ſaltem qui eo offrasit
aude venit Sz miror illam ad nicc oblid esse fortune Vlam q
vobis ad nos ſm vrd causa fuao ut fecundior sit nob fortuna
dim ꝑtem sequar vobis adhuc ſam mtrū adiuc exliſt ſt ad nos
defiadin mors fortune impetu senectis qui no vid esse ubi ego
sum Suade igit ꝑ petro ut petat qd ſ nociuid e Ego pabus
magnus eem vocandꝰ inimicus eend Vlonut hoc petro du ba
silee ſmul essemꝰ regnd nuenisse pontifice sudm grand gaudeo
ne vocatur aganem paridi vende quadus sua dio stant et mea
talliope deseras agam ꝑpe sonabo iam migrauit nuccā Sz
respiaat ullum oro nicori lumie si no fortune Is qui fo tune
imperat Si quis galle datadh bcd neqꝫ pausam le nad gered
nr auro gemibꝫ carcd Vnc de cardinali ſted anglo ſtpsit
et andri populi capta cognoui no fuisse aput nos eda Hic eid
dicebas ſ illa apud nos somnia reputant ꝑ Vlam si magna
fuit nrd victoria Vadqm̄ eid andrinopolim putand est
nec tam insignis trophius fuit qm̄ nunc e metus ingens
ajunt eid iam teucros magna vi vendi nec no cepecard
ſ inferre bellum detrenisse Vna re factid dut vngari
qui pus superbissimi erant nud paululd humiliati induat
brennalek ad tesad fecerint que et illis valeꝫ fut ne dum
teucris resistant atqꝫ timeat et nob accomode ne du petim
tumultibꝰ prie veneren ꝑ Vlornbergad quid futuro ſt neqꝫ dicē
neqꝫ dicerad possd quia quot horis est sententiae Rex instra
detendud uturo puta ꝑ Alberto et Sigismudo austrie duces
Vomes allacens et dns de waldse ꝑter familia ſdicad regem

sequent omes ymani illic rouenuet velit superi ut bonus sit
qđ tanto conatu quedā Soror regia hodie hinc venit mansuā
apud ropenenses dū rex ab esset sico abbesis coplacato prius
nomberge tompos debent Item et Everardū leonardū et are
tinū eo te primū sensi obysse dent eig vmbre temue et sine
pondere cetera superi spirantes qz oratos et morua petitū rer
qui latiū ornabit. Ipe quo nemo pe lactancio atcrom poximo
fuit Baudeo poggio eig loco apud florentinos tene Et ma-
lim essem potius loci no vacasse ne tanto splendoe carui esset
etruria multos adue grecos nobis dare latinos potuisset Et
instat ombo suos dies nec videre mors pterit ffelix qui sic
viuit ut nichil timeat mori Vento e hec vita mi rohanes
me tedet vidi hui nr aliud opto ad ut me nō venduem tendz
sim ut phisophemur Iuuem quauis te negoz phim Credo
si simul fuerimus aliqd Grecos preteris multa discemus qui
sc euangelios ppinquiores Et timeo ne p quiete laborantes
se labori subiacam vt mihi hoc tuū Cardinale carissimū me
amare michiq bene cupe mayorme facto illiq ut me dedas peto
sibiq dicto me aut ab illo diligi cognituro ad te sunt fiducie
ut dilatā ut eō mi scias postea censeo Urna qđ tū ipse facere
et michi datū fuerabo in cetera seruitute mayorme licet sit
Cancellarie came sed maiore cassetā obtinuit ptem Norn-
bergen dict dicta huiod litem aut diminuet aut compliabit
Conti et iacobi ceteri Quod si feceris salutes ut dicas volo
quā i meo corde mei sedent Ty vale eiusd artistule tui tempo
fuit mittito nulla pretuā anxie te turbaci Et vrbenna

Illustrissimo ac excellentissimo duo duo

120. phali tyrannoq anglor dua mediolani ppe angleiteq comiti ac
Dnīe ū dio duo suo proprio Eneas filius poeta Imperialis
Sercaiq humilime se se commendatū facit Et si fauoris no multū
facteng tua celsitudo impendeit que post tradita michi cure
sancti laurencij maioris mediolani possessione spoliatore meū
per ius et eōn leges regias in mea fauorem sepe sibeas tuet
In tuā tū illustrissime celsitudinem cui sū debitor ut premitte
nullateng possum qnd nouitates ad nos delatas cide significem
Uiue vō et si no huiod sint ut a tuis libent debeant Ex
pedit tū aut scauda et aduersa cognoscē Neque ign eo simulo
tuo no ty apud tua illustrissima duatoend pro seruulo reputo
te tuet apud nos nouā fermnt Undecim aut eo pluēs sūt
dies quibus hinc fama delata est ffama malū nichil q nisi
aliud veloci ullo mobili te urget et que omnes ut vigilig
inquit acquirit eundo Igitur vladislaū polonie regem qui
regnū vngarie occupauerat ac serenissimū pupilum ladislaū
vngarie ac bohemie regem patno ac auito regno spoliauerat
in bello ad toto cōtra pactum vulgauit Urna tū mille
venerut hic nullo qz certo auctō habebat facta res tredica e

nec multo plus eppis eo vngarie misse sut regem polonie seu
patet confligendi ceuerit victoriam reuh Tractu no pua recipi
dare ne sicut e victoria sua nra insolens et superba regi idem ad
vngaros adiutus auxiliam castra mouet Iamq; vie magni nauis
dyonisia archiepus Strigoniens et alij qui ladislay regis fratri
fauerit auxilia Romanor regi efflagitabat Soluerant enim
qui regem polonie apud vngaros manu tenebat a fide ei qa
cergere Sine q redeunti eo bello regi quadus fugato a fulere
volebant sudi; stare sud eo media iuxerim putabant posse
diugere Sz nichil e mendax instabilia nichilq; veritate co
stantis aduenit enim hadie mabili dnice eo dulcissimis re
nichissimiq; regionibz via in hora diuse nuar no sed dulca
si eadem noua nuncies Scripsit illustr comes stoferus
eo pnbz tussilianus alij et cursa alij eo vngarie barones
nouitates istas regie maiestati q lici sopiano pplo lugubres sper
ad mod tpaui no tame timeri debent si tanto diligentia mi
sopidolas dmulgad quo catholice fidei magis eminet pculum
nisi religiosissimi pncipes in vnd conuenientes de modo resistendi
simare curet unanimi et hostilia sopd cogitauerit V lona igit
ista sue aduit omes nuay vndiq regem polonie ad Tur
nabli sancti angli multi vngarie si pluribz balatrig et bul
teris atq; ruthenis in romamam usq; pferas tot bellando
successus habuisse ut no longe ab andrino poli castro posuerint
Et postquad ceuerz nuptor accepit collecto in asia exercitu
quadragenta millia pugnator mare transeat classis nadr ept
hellespontu ad pohibendu eo ama et europa transitu hat estate
pcepta missa ut isti referant iam retrocesseat patronis tuis
pcuia et agratica gratia corrupta Sz no sit michi veisimile
nec psuadet pcedet michi tanta pfidia usq; illoru fuissent
spiamd sanguinem matrum nec est pauo vendiderint Illud aut
credibile e defuente comeatu classem ulterius no potuisse p
tendere sicut cum suis lr dnm se Iulianus Cardinalis signi
ficauerit utrumq; sit liberu mare teneri patuit qua transe
unte in grecaam uenti suis asumare nauigiis ad eo exercitu
magno Sp ianos aggressi sue nec ntd detractum certamen
Sz ni ipd sancti martin festiuitate bellid cmissu e qd ex datorp
et asperu fuit ut care nr mortales tale fuisse putat dd bellid
plium autem cotiat Duq; ictibus veruq; pauda e pug
natum ait dns nrd p pp et illi p machumeto concendut
dum aues utrumq; pte animu fuerut ut resis nr utrumq;
eo acad acriter quidem mulia homd ad pugna parerent
adhuc cessare noluerut Sz quo plus sanguis fundebatur
eo feroaores utriq; aues utrumq; pliabant defecerut tame
utrius ires fessiq; brachijs ut uersare gladios amplig
nr actus tend valebant Tue res quieuit ambas pres ad
magnd horam coegit donec resumpt ictibz ac spiritibz
redeuntibz stauratu e pliu in quo uiat ad eo exercitu teutor

sum vtro fiut sue fatid sue ep nro plures erant Affirmat qui eo
bello fugierut prud mozp nicoria nullu tota europa tam cru
entum bellum se amisso Vlec pauores eo teneat quid eo vngaro
credisse Et si vero est rumor octuaginta milia virozo in hac
pugna stre esa de rege polonie nra vero e quida obtinuisse eu
referunt quidam tamen credere putant Illud me omes constat rege
polonie ad vngaros n esse reuersum n desinit qui eu in hac
vrbis susceptisse nec gliando asserut quo fit ut adolescenti
tam nobili tamq amicu ad modu condolendo est qui nro suo
vdiao qui no suo vdiao no end ppe erate aliena regna cu
prebat suoz suasu eo pacifico regno in aliend no ad pace
sz ad bellum nro adoptet possidendas sz ad morte vl captiuitate
est tractus Mirumur end e m hoc plio caad virtd ned eps
tm eloquentissimu tm prudentissimu Iuliand Caudmalem
sancti augli treadisse ac suu illu nobilissimu spm ad omnia
quecdq ageret dmicq apud exalasse Caudam asserut Cauda
assernit en vbiane cauda tussiliano vero magnifico et mst
amicitate vnica Auffuit amicissimo tm pauc euasisse Caud
magr optauerim Sz mors sua michi pbabilior est q non
fuit in bellis fortunato Nam et adiutus bohemoz ed epo catu
psectus fugatos Et mst fortitan et idem sibi nec accidisse
arbitrad velim si assiculat fortuna quos tuo eo bello fugatos
facet in alio mtrem gros redd Verumtamen sors cuiq fuit non
pauco male actu ad eo qui p popd fide pugnaut p qua si
moztuus est ut isti serue nulli dubiu esse debet qn ad eum
transsicit auq causa tutabat Dnisi ad eo sue agaret et
vadiet Epd Stephanu de voadis Johannes de lassmus nicolaq
de perm heynrico de cramaro Johannes de orsays Pan
cratius de fleys Nicolaus de salta borgs et matthia Johannis
bam sfranco multiq alij barones quoz no du nona sunt
si tm spera plures mhi plio illustres aime tl m tolid tl ad
mstros tussierut Insignis e anna multe cadibz Nam et
Swoyech apud basilcam tm sunt et dubiu quid plures
alimane ciuitates occupaut et Rego franc Tullid rudmudz
cepit Nicolaus preno vita functo est et alij quid plures magni
viri mortui sut qui v.) diacom quid nd stre noticies vngad
um mapuit ladislaud regem repete Res nona e et recens
n magr explicanda qm cadica stre nona in dies ter aod mit
tentur q no omitted scribe si sciuero meas leas ni conspectu
celsitudinis tue acceptes ee et no magr adusarud meu q me
in cria sancti laurencij q mea e confouet Vale nona cum re
die sz decbris Anno dni m°. ccc°. lxxiij°. xpo die huic vdl

121. **Andreas donato equiti veneto enee Siluio**
poete doctissimo S. p. d. Vuprime lre tue mi obsignate fuere
quas libenter plegi et eo libencia quo claris Salute magnifica
dm caspar Slick cancellarij mtempi q nd ppe modu claruit ad
est Vidi preterea eo rpis lros quid dete pcmiadria qm ad hoc

senatu agd habet ad me scribis Aliud ve mecu vrd hinc pueru sapiet
attulerunt lucubrata ptepi deus quid tibi sis e qñ mente qñe amq
qñ diligentia in omnib comodis eu semp habuerim habeam et ha
bituru sim ceteq spem nitentes nid sacrificare et in hac possim
sue magnificentie cui pro eius sedula in me benivolentia qñ mag
nifico obsequius fuit nr me vllus labor grauabit aut pondus quan
tas aut iteru plagas que passim maxima e in republica Ego quibz
aliqd aureu alicui obtundim[2] omia nadp tue tenerut ad te pati
tud et optime affectu qua ni magni a me ita fieri posset qd
benivolentie et dignitati sue gere morem iudicii sat est Et sicut
tas eius magnificentia que nouit mores huius respub[ce] cuius vo
luntate maiores et mores succubunt Sed auus huius auctorita
et qñq auctoritate et dignitate loco aliquo teneri di de est michi
pcul aliqd facendi sine auctoritate et mandato huius senatus qui
regime oim rez possidet Indulgeat go magnificentia tua si ita
suffragent vota eius no satis fit Longius erit em rep causas quibus
res rpa differetur Quid ni differant no auferetur Semp aut ea
ea re et reteris me pmptissimu habebit qui oem optim et studiu
adhibere nuqua desistam ap reliqui quid a nobis vr sententia
et oracu nica clarius vnc vocis oraculo senatus qñ eius magni
ficentie referre poteris Cui me obsequius amicissimu habes Vale
felicio ex venetijs

122. **Lubicaus notaui regius mandato ppetuo emi**

Sancte ceu vratislauien S. p. d. Optimu pridie a regia
maiestate affirmatum illius gre qñ michi clarissime mandat
rego alberto formatu credendo michi ius patronatus qd reges bohe
mie hinc ad primu episcopu ad aura rit sine aura in dyoc vratis
lauien et ambitu sciat in lris regis continet[2] quas ei destinaui exp
nendi paratorem affectu ad accipiendu et possessione capiendu
si vacuu de[2] qua ni te leo oem fiduciu nica Rogo igit[2] ut quemadmod
spero sic facies et diligente vacuu accipias episcopu Si ad pignus
et ad minus valor rerum maximus importat et aureus libre possi
tionem qd si aliquid subsit impedimenti mox mi rescribas ut hinc
a regia maiestate omnes opportunas lras obtinebo illi dirigam
insup si vides ap ego aliquid pro te possim require audeat[2] quia
ut vires sufferent no detrectabo Sz quemadmodu te cupio in reb
meis diligente et promptu esse Sic me mutuu habebis Vale
optime et mi rescribe an lras regias et paratum habuis sic tibi mitt[i] Datu

123. **Reuerendo pri dno Epo Constanien Encat**

Silluio et michael Secretary regis S. p. diu ppe inde in vo pr
et dne optimum superioribus diebus Literas a regia maiestate primo
pauu lras pro aliquo episcopatu ecclesiastico sibi conferendo ad eius collatu
spectante Illud vero ad eisdem lras ad tue primitatis pontifica pfectu[2]
sperans in oculis eius gratu posuerem mirifice vnd quia idem
Primas nob plurimu gratificari e nobis rerum tribus obsequiosis
se pbuit et accepta et ea semp honestate et pbitate recensuit Vtinam
indigna pucuma lras meas tres in sua regia mandatorum ti scribe

Trua ppt̃ liter no dubitem̃ p̃mitate tua tu in tuu aduc̃ suaq̃ bo
maxime ob reuentia regie celsitudinis benuolentia q̃ et affectu
esse regnum tu ut eaq̃ nr̃o intuitu Tuaq̃ apud regias q̃ mendacia
et p te fauor̃ p̃sidia eq̃ p̃mu regiaq̃ p̃ed sortiri posset effectum
in qua re putabim̃ specialem gratiam a tua p̃mitate recepisse ve
rensa mitt̃ nobis possibilibq̃ ad tua bñplacita nos offerentes

Vicarius romane regie

124. **Notarius romane regie Cancellario ppo pre**

Ego constantiaen dñs suo S. p dilc̃ licet merita mea nulla hac
seremt quoq̃ vigore aliquid a te petere audeam cum qua tu res ipsa
est p qua mduenia et benignitate tua no iguoamus fiducia habeam
q̃ ea que grima libent audies et libent̃ adimplebis Ad aud posaq̃
hoc est Venit ad te Tuaq̃ qd vris regnis p̃mazo p̃ed sup aliquo
beneficio ecclias̃co q̃ offerendo ecc̃e tue qui ad sit vor clarit et bñs
nubilo mobq̃ facile aput te optenj̃ prem gratiam tuemet Vos tu
aprima ut eaq̃ ire sibi regnicolares p̃sint ad ea diligama et suis
exigentiba meritis p̃cari habeam Rogamus itaq̃ ut nro intuitu
eos q̃ fauores impendas q̃ ipe senat̃ leat̃ mas ad offerend sue re
gie gre consequeb no modicu p̃fuisse qd vem nobis ad p̃pria
oplacenta reputem̃ pat eq̃ in omnibq̃ possibilibq̃ tu et in comun
et in ptcular oplacet

125. **Illustrissimo p̃ncipi et excellentissio dño**
dño philippo marie angl̃o duci mediolani rq̃ Lucas Cluuo poeta
Imperialis q̃ secretarius humilime se se amendatu fiat Si essem
mortuus ut de mei adusam̃ aia celsitudinem mestus crederet minime
hab leat̃ no scribend nisi et mox tu eaq̃ sentiunt Ego tu eq̃
dño mune adhuc aura fauor Sidq̃ serenissimu dñs nr̃ rex
romanor̃ secuta quo in loco si no comodo honor de magne esse
aue possim sublimiora Nesao an meo adsit iudicio idem possit effici
Ego certe quasi pro quodq̃ semp fui aue claudat q̃ mea scripta ostendu
ment̃ basilien Tomalio laudes tuas comendante audiunt nunc motus
fugor qui eaq̃ mortuq̃ magne viuerem q̃m vinq̃ emula mea et
plus mortuq̃ quadrille viuens honor esse tue sublimitati quo
fit sit usitata sit coprehensa sequat melior q̃ esse credo mea
quia et nos habet tuadum et p̃desse magne possit Tuaq̃ sup
plico ut tua clemencia velit considerare mihi exiliam meam sed
laurentij rq̃ mandat restitui ut obnoxia sim marita et pedibq̃
p tuis honor et statu sicut ex meo desiderat habeat q̃d faciens
no solid me habebis q̃ eaq̃ regi nro qui p me scribit complaceb
Ego sit p̃stitua mea habea sit nos semp tuo exo q̃ tuo magne si
habet quico celsitudinem tuam et ussa mi videro benignotem rq̃

126. **Nicolaus de achymboldis doctor Luce**

Siluo poete singulad amico S. p. d. Vtrasmu fuit mihi eo
aut micllepotisse te et sospitem et tue dignitate q̃m pueta de
quo serenissimq̃ dñs nr̃ rex romanor̃ dignu de officia secretary
indicauit et recte quida ut cetera omia p̃ suma sua prudencia
sit fidem sit doctrina sit multor̃ et maxim̃or̃ rex̃ exprienta

fuerit ꝺ exemplata. Ego de tua bñ augmento tue dignit gaudeo ac si eodem
meo ꝓprio gaudio ea qꝫ quidem ego eo ꝓstiam qꝺ quo florentie vi-
uences familiaritate et benivolentia. Futurum q̃ sicut dum et honest
accumbi annona. Te semꝑ q̃nam fuꝰ loco dilexi. potes igitur
sidma q̃ fidenia omia opa mea vbicuꝫ cessuram illam cognoueris
ad augmentu et exaltacone regi rei et honorꝫ tui no mig ꝺ qñ
fre et optimo amico facres. Ego qꝺ de ꝓposito michi addixisti
omib libens et amplector et ad ea tua vsqꝫ ꝓdiuꝺ vires ad in-
gemid no no defuerint. Interim habo ea farena q̃ reliquias
quasdam mee lectionis hinc me explicare delinit quibꝰ fieꝺ poterit
quid ne face fiat opus te meis reddam diorem li. Vale et
vbi aliquid ois fuit si res digne occurreret quas dictum cumu-
latores cuctinas q̃ffido fac me ꝓuideri. Ego quid scribam viue
michil aliud dignu habeo qñ esse deo iuuante mꝰ illud dnm
meu ducem et illustrem ligā factas no veronalienses nos oem
ꝑcitate muniaꝫ vbiqne. ego n̄ gentes si soaceate aliaram
et q̃ ego despabam tale aliud vinitate ut vnicꝫ q̃modo ab alicꝫ
damnum sequi no possit. Vale

127. **Lucas Bilinus ꝓcta Johañi tam̃ Veronā**

auria ꝓcatori vro q̃ bono S. p. d. Venit ad auria lator
ꝓsentiu qñ regia maiestas mfacte cure Brigen destinauit
Rogo te sicut soles regio desiderio ut faueas ne quis ad illam
curiaꝫ ꝓmoueat² antequa rego noraduit qñ voluerit. Vter gra-
uers quo res transeat me mstruet. Scribo tñ assidens sacris am-
acaam q̃ me dnm Cancellariu et te vrget ad ego illius seruitu
ꝓstam no puto meas ꝑces aput te maiorem ire. poste hec stare
te volo eundem cancellariu abesse. Via ꝓ regem destinata
nornbergam si mos reuertetur qua sibi ut redeat scripsit et Is
si nuc adeet scribet tibi quidopus sit m facto fresugen ecclie
Et qñ ipe abest opus e me omia significare. Viam ille me i suo
loco misit et hactu verū amisit aut. Res go sic se habet. Ad ius
qui fuit ꝓ aquilia electa iam adepus e possessione omi ego que
aput bauarer fuit et dictum mstat ut casa que rego tenet sꝺ dent²
et omes bauarie ducis causam eius aduent² regiq̃ molestissimi sue
Rego aut iam dedisset casa dno limerico si bulle venissent applice
si qua no venit supsedet et timendi e ne bauaror ꝓbes m alicꝫ
fauoem ꝑ mutet. Deo ad modu mror has leas no esse ego aucta
missas qua no mig mirest pape et curie vre dnm limericu haue
sortiri ecclam qñ dnm Cancellariu. Ipe end reppetit honorifica
q̃cidam et ꝓmittit² sꝺ alius ꝓbatus ꝓ ferre. Et omia restituet in:
anim pape qui sꝺ eam benignus fuit ego tame timeo ne dicatur
etiã nõia ego quo bulle no mittunt² quia tantu impedu fuisse
no ꝑ. Rego vero sꝺ ꝓmisserat castroꝝ possessionem que habet
ꝓtes bullis. Viue oma ꝓ bullas dꝑdit. Deo velis supplicare
cardinalibꝰ. Viam ꝑ impedimeto fr. sicut accepi. Vale ꝓ unam
annatā eam ꝓdut et illud no habeant. Vale rogo dias Ve-
rentino qui cancellariu diligit q̃ prudenes e aliqua fare ꝑdere n̄

diat̃ spem p̃as cē emendam/ qua mestandi sēt hōres nondum sciat
pisces et aues et ferarū genꝰ Vicē hꝰ qđ am pus ē respōdē dēmꝰ
si fortuīa eam tuert Te eād tñ causa cangit qua ppē tam gmodꝰ
nsigniam cēāz bructeꝝ consequerꝝ Ideo labora ut bulle mittant
quas petes p hunc nuciū mittē qui ē apellang regis et sidem
no dño plnā tu me plene habes Hoc rem āma rem tua et rem
gerus quēq/ Rescribe nī quid m re sit que spes habeat ut cancellarū
et frem qui tu sēt audore ēdictes effiaam Ad vale optime

128. **Eneas Siluius poeta dño Thome Chazelbach sacre**
theologie mgro S. p. d. Literas quas nup ad me misisti regie ma
restra ostensas fca ut que foret erga te mens illi pśentiem
placuit regi diligentia tua Hoc recepi melius fecisse quā hy ju
dicium peaime suspenderet Et ut nostī plura loquūt̃ sī ex
hys pauca plura colligi queunt natura cunt nosti et mores regia
sī quid verba important Tu cāme nullacenꝰ hesitare debes qui
bene agendo pdecessoꝝ gratiā sies fecisti em ut virtus deo bonū et ciuis
amodi zelatorem qui rempublicā sue pficit Potuisset scandalū
grande contingē si remansisses peaiaz corpectandū Tuū oīa
munera aput te forent qui m cōuentu agendū erat Viue reg
bus secura est Nam ad peaiē misse sunt et ampliores mittent̃
Quo aut m reliquū sēt prędendū et aprobo regis cognosces
Vale et me tui amorꝰ peaipem sperato quēq̃ no putē me fore
ullis exoptem ex sancto vro

129. **Eneas Siluius poeta Franasco Bussio Iurꝭ cōsulto**
S. p. d. Accepi tres tuas tuas vnā sententiae Ex quibus
tantū omes mihi rem gestam apud saranganos Deinde suadebat
ut a senatu illustrī pncipe dño Sigismundo da mus promatꝰ
impetrarem qđ si res mea muadi foret Ego aūt ergā me am
qualis ēet tam dudū habeba pfectū Sz tu dictū supedē opiō
meā et nē dū querele nī loco cripis Sz facultate referendi
quoq̃ gratias auffere Laudo tamē ego me talem amicū ēe forand
duq̃ plnā sēt ergā me benigna qm ne dum p̃mare possit sī eād
mutare Qđ aut sp sacrata lectā debes qđ sēt amici negocia gerē
ut tuū putetur Sunt apud me omnia p̃ce gesta nr̃ ville grauct
me supat̃ miroꝝ te no plnā cepossisse Volui qđ suadebas
a Sigismundo impetrare Sz refutat me nouitas aput patres mos
orta Timuiq̃ ne ego egere ferret aliquā qđ ēet a se gestū fieret
putamq̃ referendi donec Cancellarū reuerer̃ Interim cepte
rogatus sū tiant plebem ut adiuuāt dimittendū qua de melioꝝ
vellet nī sua maiestas prudere Vbi ego ad pres aliquos fecat
sūdi me velle Cancellarū expectare qui me gmoueat ac factuꝝ
qđ ille uberet Stant mee res se hē sī ḡt sepultū ēe oī ne quid
protinus p̃sena aut quas fide m denegone fuad ego adueniente
Cancellario quid fieret īdicabam Miseram tuas ad re et ad p
rochianos ac alios ut suaserā sī audio multos regios qui illos de
ferebant no ēe admissos Vbicunq̃ loci meis tūstitū no pate
Ideo tuas consea ut scires me tuas suscepisse et quo in statu ego nos

esse negotiu. Quid vero vobis expediat nr dñi qua sunt no e
minerua docet. vnd ego nouu volo ut sacras res capitulares melius dirigi
dictam sc̃a norumbergam ad sedē ascensionis p̃rogatiu esse quo spe
rauit sc̃a p̃sonalit̃ vra p̃ suas literas significat. vltra no diuam pl̃a
ut hoc dicere mihi iam licet publicū est. Vale et me cotidianis
vrarum remissu effice. dū deus volēt erūna sint. et vitam ducemus
gaudij et curis clamoribus et miseriis.

130. **Lucas Siluius poeta Imperialis qz laureatus magnifico**
ac generoso dño dño Iohi Tomita de Lupsen dño suo S. p. d.
In scriptis veteres tales nemo qui nr̃i temp̃i negligit parum assequi
non valent. Elegantia enī et grauitate sua quibus veteres
omnes redolent nequeunt nr̃i seculi flores. mirū qd̃ vobis
simul euo p̃rodiit. allocutiones singulares emendate et sen
tentiose capite pone possent nr̃i. Et supina quada ignorantia
decepti dñm Blandium volunt. cui orationis tenuē assundere nos
posse nequit. vobis supplico Cesar veram maiestate appello
veram officiū implores. veram clementiā obtestor. reddite indigna
nobis. Iudicate patentem mea calamitate respirare. Vtemur
vos magis qua vsitata moueat. cesar et in hac media mihi via hoc
et metri facē liceret. si vetera mihi magis emendata et ad sumos
illos mirā sapientes in eloquētiae ac phīe studijs nequeā
in hac certe pte vestigijs inhaerebo. Itaq; te quadrus claro
sanguine creatū esse et multa doctrina sic fretū singulari appellare
saluto. Et sicut Iulio cesari scribens Cicero se interponebat se
et te equo ad ferē. Ita mihi tecū in tuo primo epīo angulo intueri
Tuma no arrogantiae si verē mutuum quoq; ignorantiā modiū
sane p̃stare. Vide quid ego te velim pauca recolit. vir mihi et mi
lanissima. primo ait. ego michael falendorfius te plurimū libenter
habuissem quoq; nouā mihi epīa scripsit. nec alias no multa scripsi quos
viderē cupio no ꝙ antea no placerem. si qd̃ diu illis carui. Et sic
amici post magnā epīs mutuā cupedinem. auidi e amici videndi
Et nr̃i aspectus est mihi gubernaculū illos meos qui mihi minimū pri-
uatus fui in domū reapte et p̃ aliqā equos ac ad eis sit pe in
p̃sentē. Quadras tua. ut me instruxit. Age em apud te audiā
de remedijs de arte amandi et amoris remedijs. Habemus quoq;
Tomitā et Secundum epīs quas tamē cupio relegere quā me
pastoralem esse diem ut p̃sulibus atq; oleribā et oleo senioq; vesā
carnibus possim. qd̃ desiderū si tua dignitas impleuerit magno
me tibi nexu retinebis obnoxiū. Erubesco dum sic scribo
Vtamur ad nulla nr̃i nos vsura pertinere. nullaq; nobis Teme-
rarium quamodo videar me inuitauit ego te peto. Iussis em posthac
aliquid aptius an omnia sese de metiri et an imperatu sit digni
rigida scrutinae censura me possulet carere et dampno et illu-
sione multitudinis. Et neq; hoc ego p̃termisi. Sunt em nonulle
rationes q̃ mihi spem fecere te meis votis annuturū quas breui
tibi exponam. Ner me teneāt alti mysulite mores. Audeas omnes qui
libros cupiant aut obtentū illis et fidē legendo p̃cōs rapuit

Hanc amatores sapie videt volant ut transscendes p via digniculis
monstrent. Hy sc̃t qui magnas et pcsas hmt bibliotecas in quor
plurib⁹ arcesc̃b⁹ plato Tullio Seneca vgilio liuio plinio et omib⁹
vetustas delitescat preces quid ut grandiu pferu habeant opus:
cula gdant comodat et comodand reapiut tñ sibi pmittut
et tanto magis exoulcant qñto vulgatioa sapientie vtor⁹ vo:
lumina ostendant Alij vero tamq̃ thesauros libros recondut et
corrodi potius tinea et opis muribus qm in apto dari debent Vel
tam diligent⁹ vellã autem dracõ custodiebat aut adhuc oca reberia (l'rebery)
qm ysa suos libros quorũ dulcedine nigmbã et aureis bullis
oblectant⁹ nequid que miteris sme legentes aut intelligentes Ar
si tu ego his es nequid tibi scribere ut te alloqui tempt̃assem Et
ayunt omnes qui te norũt solẽd ee priorib⁹ esse qui poetas
ac oratores no ut in tetro tartare claudes Et ut ad tuam quem
valitatem publices emẽd et aggregaresq̃ studes Ayunt ꝓcedere
in omib⁹ rebus liberalem benignũ munificũ et tñ in omes bones
tñ in eos qui suor⁹ studior⁹ amatores sc̃t largũ ac benficũ Hys
ergo allectus moribus decreui has leas ad te dare ecq̃s portari
rogãd obsecrariq̃ ut aliqñ tpus in ocium meũ oratores et poetas
quos pscripsi venie pmittas qm ad te multilo peiores reddent⁹
Et potius p tuenda preda et floridos agros veluo qpe discendes
meũ Postquã confabulati aliquandiu fuerint recreata tamquã
alacriores te repetent Tua multo est cam gratio loco nulla so:
cietas cam rotunda tua no aliqd emergat sanctas Russos iglẽ⁹
illos fac ut no solum nõ ꝓ ut ipis et cam gentis morem Ad hoc
accedit michaelis q apud te est familiaritas hmc et ita placeb et ro
vadam ad eas tuo amicissimo se dabit libros no rarios esse mss:
tertium ꝓ ad te pud fide remeaturq̃ addo et ceteru quid nõ tua liberi
sc̃t quor⁹ te potero ad voles promptum face et sic vrassim tu meis
ueteris opusculis et ego ꝓsequar tuis Vt ego finẽ epl̃e dono Credo
me no esse inuita pelagone vsum ꝓ id posculo qd mamba est
tuis contentũ ee Vale si tu te mihi pocis amiere Et tua tua
in eo versat⁹ utilitas Et no solũ mea Et tua michael amã:
tissimi tui comoditate promoues tu fac ut tande possis optimea qm
ceta fortuna repellar michiq̃ vã maxapio impera Date

131. **Serenissimo ac sanctissimo ĩperatori Sigismundo**

semp augusto Ambrosius camaldulen Habeo gras ingentes et ma
xẽas tue clemenassime pricepe qui prius quã bauoria recedẽd
discend pulcerrimi et magnificentassimi oim q̃ quidquid vsquam
spectaculi praapem esse volusia Intellexeram sydna ad admiratõe
ꝓpinquor⁹ sapore edificatũ absse pallatio candelq̃ ornatu erunt
singulãd mirãda ut qd magis mirad qd ꝓmd pdicãd debeam
no ornarent tã multa ad se trahebant atq̃ in se reprehendebant obtutu
affingq̃ mihi demq̃ seruatid molestiam vastat⁹ ut nullũ toto
orbe maiore reperire posse arbitrem⁹ Tibus omiãd membra adeo
magnifice cam decent mistructa sc̃t ut ad gram michiꝛ posset
accedẽ singlisq̃ ut dictũ ẽ pces sed de pulcritudie et magnificẽa

ertad vidcant² ut qđ p̄mud admirem⁹ no⁹ oriat nsl'q̄ simil ora in
specta gerendnt ocnd admiratoend vtoq; arbitrem² pceris illa famo-
sissimad regiam si qua tñ multa videant² hinc die tñ differendum
tussimq; ad ornatudd pparatu illud spectosissimd p̄spectuq; omo
admirabile plenaq; voluptat⁹ Vtq; hrs contenta pximas quoq;
et ortos arcuire volui omia que regie magnificende plena or-
nabat oculis Subiit inter ista mirari quo pacto sanctas tua
alibi vsqm posset morad Tam adeo splendido plenoq; decor
et voluptat⁹ eo in loco haberes sedem nisi q̄ animi tui magnitu-
dinem licet quoq; molis magnitudo no capiat quippe qui totiq; orbis
nutrimet cura ac cogitatu Sz n ut tantis rei fine imponamq
de qua satis digne loqui nequa possemq Quam maiestate supplex
oro cesar iuncte ut assensu illud ad pontificem meum q̄ medullitus
concepisa fauore digneris et omd studio et incremento proche
Quodd ista plena scandalis adiuari et cohibiari p̄ verbis aures
quia maiore a deo eo rpus misericordia incredem p̄cipis q̄
eo cuius mstatione et propagatione adeptus fueris ab hominibq laude
pauca de multis que nic monent in vnd congessi equitatione
digna tuisq; seremitat⁹ oculis legenda subiici equide confidens
scandalis que in dies eo huius petuatione omnib⁹ p̄dent huius
sententie sum ut p̄ supremo et tacito habeam inclite a tua pie⁹
posse fieri ul deo gratis ul accepans seculo ul eadem cāne mal
veliubq; huius rei enervationis abbreviationis p̄ verbis moliar
Te oro ne me tua pietas remittat⁹ arguat rea sententiem
Nam si ego habuidamna corde os loquit²/ ego rectam sinas ego alto
corde erecto Deus aut ne omps Sanctati tue q̄ ad patet sed
mspernat dignetur annos q; tuos beatissima Religiosissime princeps
et augustissime pissime Date roycenne

132.

Eneas Silius q̄ do pred adam de molm anglico

et apostice sedis protonotario Si p. d. Regio tabellario ego anglia
dudum reuisus tua nd epland reddidit cuius tot sine fuerat quot
verba legi laude que scripsi mirati sum romana fraundia in
britanniam vsq; profectam esse Sz fermut et alij apud anglos
auliane auctores eloquen me quos venerabilem Bedam nemo no
ponit petroq; blesensis longe inferior fuit cuius epistas hac aud
p breuem antepono Congratulor tu et anglie qua vnd ducti
ornatu susceptis Sz magna obtinent causam referende sunt
grates altissimo illi et dextissimo principi ecclesie tue qui studia
tuamicat⁹ summo studio in regnd vend receperit Tui sit nd
velabd est et potest⁹ nu fuit solit· et oratores magnopē venerat²
Hoc end mihi opto sit ut plures anglos eloquentes ciuitat⁹ quia
quales sit principes tales et ciues esse q̄ soleant et imitant⁹ tui
studia thoro pte egre² mi adam nu licere Eloquenad quā hec ecc
ad amplificā atq; honorificentissimud puta in ea re p̄stad hortā
in qua ceteros animates ipd p̄cellunt Magna res est facundia
et si vnd fateo volui nichil est q̄ tam regat orbem q̄ eloquen⁹
quā quotq; agimus in re pub⁹ p̄suasi tibi agimus et istic ni pplis

sencnaa manet qui melius nouit ꝓsuadē Tuce ista sas vbo mssa
facao m rebus cūe qual sit animo tuo et cabellaro de ut voluisti
m retulit et ego francfordia tus sensera laudo te qui pace ꝓmis
bello et paratam aspis videl cūa; Audio te norubergā peatur
ibi lacus ducem colloquem. Duo alberti et sigismudo patriet
cogi se conferrent ut paco ut operama fiat finisq; caude nēuli
detur Hadma vbi aglud comedē debeāmo mmq tandē migraassi
fuit nr scribere nec dare possem qr nos nr talama satis anni pe
copiosa concepad fauor dei ut bid sit illi virgin nepa tue
pnobili q alijs e opis artifico cui nr pemulpe nr aragne fuit co
panda Queniat illi vir dignus tanti ordine et sobolem illa p
geneād mihi imitatricem oblectamibo tuis vetera quocuens repo
posset nec mq m ope quid m nbis apud te inuene putarem
De cetero me ꝓsuadeas Vale dignare pares etate fr Nicodeq soca
et me ut facis amā si no ut facis vere

133. Lucas Siluio Iohanni pagello fr̄i amatissimo
S. p. d. recepi duplices tuas epistas quas nlatina regio amicissime
notarij attulit cognouiq te bn valē quamus tam mansubrio sis i quoq
aliquo implebit si speraca vmo dei Lupis sane autē oma lustra
m meas manq ne venerit venit et apud me et nr carissimā
Tu rogo grās meo nōie ꝓfanti et sacrodissimo theologo franasco
de siue deras mecq sibi offeras qua no ero deses m omnib que
possum ꝙ morem gere magis si munere reapta Si quid me
posse cohare scia eius desiderio grand mea quoq sedium mihi
redditad est sicut eidem rescribo Aureos illos quatuor qs velle
p barbatum mitted scribis suadeo ut apud te habeas qd multa
possint occurre quor quillis m nba causa opus sit Eas qua
tridenenen epūs impetrat aliqs defensor es causē Vide qd
absq argento romana curia det Veram et rpe mala ꝓmens
et spus sed dona vendunt nr peccatoq vena id nedmatq im
peridi Serua igit auro et ad opa sit posito repias de ossibus sēp
tone cognou tuū consiliū mitto paulorum tibi ut id qlanti
plures potes vendas Tu tn id cautele habeas ut quoad norubergā
diete maneas si pa nre bn suaedat ut spero noli alienae offiam
qd nr ut mihi possis aliqd frugiferū esse Si alit euent et placuit
superi si pte aduersam opame Vende ut ei videt cūa ꝓ sacra
mediolani quid filades plane prepi laudoq sinaz tuā si necessao
an fieri possit qua no habeo ꝓnosticos si obediena reseruc
consilio velle me causa meliorare quia tua res erit si poterit
obtineri ꝙ restauraci expediet sup bullis cūe tridenenen
ad modū scribo Lupio em ut illic sis ut ad quesitū velimq
vna illic semul pugnemq ad franasco nro quinquā illic ꝓpositū
mutaad vereor qui bellū timens illuc abyt nr pocea reuisis e
Forsitan ad vxore ꝓpiis quia ad cūa viue aptū qd si sic sit
vellem tuū ꝓsentia sim ut de suo deliberaci aliquid mutare possit
tarenq si quid tder nō possit conducere Laurenciq de rocella nr posse
pugnocem in adiutoriū vocasse in prudentiaci acquiescen

Intendiq illic religione ꝓficeꝛ si possessione nanasta posset. Ego quia
sibi fauoꝛ sum quasi ꝑ ut ante Aᵈᵛᵉⁿ Tridentinum tᵇ resignet
michi uo ꝛpe suapte uolt ecclesiam pochialem resignad si res
attexis n nornbergꝫ stat credmꝰ componat. Aliquid hoꝝ poterit
nobis ducme Ego no desinam sᶜᵉ te ꝑmouꝰ ut merꝑnd & mich
ee ꝓ nꝰ dus acquiegrem n ꝙcessus laboauit pua sue urte spes
est miꝰ sam ꝙ exagus est spaꝰ iam uo corꝑ videt. Aloquad
preces dend quas si n pdarectum si sufficiat et n omibꝫ regnd
desideriu epoꝙ ne frustrugem minuerid mduant. n ecclesia
Ratisponen quid operat rego sanꝫ omes rogo consulo supplico ne
plus attexamus qñ nra restaꝝ regre auscultet quia in nornbꝫ
nulla uoo est attessmoꝝ regꝫ aut nubi omia fient. h et ut
reuendissimus dus meus Arelaten et stu caliyoꝝ diras posco
me hys saaas emendaad nollem aliquid fied qꝺ mente regꝫ
paurbaret n breui ascendemo qui iam mdiaas byennales ad
rege polonie et ungar sbi obedientibꝫ natte sunꝫ Vter aliud
ut aliquid n puaaꝝ agam qñ nos uic attingere michi uobis
amadissime bn e bn habeo bn spero ꝙ n no tam mei causa
rogandi est ꝙ pauꝰ cem ateneꝝ qñ ut adat amicꝰ aut nrꝝ terꝝ
posꝫ aliqd ꝓdesse Andrea de pangalis Jacobu de cucris Caspar
notarien omne bonꝫ de verona Juliand de roma et n pmis
franciscad de quadragis meo noie salutis diam. Et vale opime et vopena

134. **Fridericus dei gracia romanoꝝ rex semp**
augusta Serenissimo pncipi alfonso Aragond et sicilie regi
fri meo carissimo Salute et frene dilectois augmentu. Alteri fama
gestoꝝ spectabiles laudes et
Serenitatꝫ vre et ei cam n bello qñ n pace pmad ꝓstat famulatu
deuouerunt ac ea ob causa ꝛter nunc ꝛsus vram curiad fraud quad
ad rpd apud nos no solid de fidelitᵉ ꝙ est nullapliabꝫ alys uduta
domꝫ emendaad coꝛstant Vlon ab re ducimꝰ eosdem nros litteꝝ vre
sublimitati regmandatos effect Rogamꝰ reapt vram fraternitate ut
ea suaꝝ uduta mandatu quad eisd ued exemplatoꝝ eosdem n vros
obsequijs benigne suscipe et fratꝛ ꝓbitates eoꝝ meritᵒ tractad velit
nobis ꝙnde no vulgarem ꝓplacnad ꝓbitud Datꝫ Vorieme.

135. **Anno m cc pmo dno Siluestro epo ecclesie**
dilo suo ꝓpio Lucas sclus G. p. d. Vlon miror qad me nichil
scribis & ndꝫ me indiges Illud mirandu est si ego ad te no scribend
qui et grad tua semp egeo et benfaa copiua ꝙ te accepi. Quad res ita
me reddᵗ confusaꝫ Anna mater Stephi Regis et abutent ordo et
leris hac de causa tacui hactenꝰ Vlde vero se reb ebaulit ꝙ materi
scribendi maꝝ ꝓbunt. Vidi nup litaꝝ copias quas reges Imperator
mo scribunt urrebꝫ cete ꝓcerib omes egre ferre sasma quo
ꝓpiamus ꝓpius n puniaꝝ ꝙcurbat. Vt ciuitatꝫ dominator Imꝰ
regꝫ francie indicad qꝺ conuenire ad tuo cognoui Vicez eid ad
als sil cem de & hac cad re facturo simone quo ua pacto paaad
etiã quid dicisse te ego si cesaꝝ cum loco vellem tuctos te-
nere ꝓpes vnd ut n load mittent oratoꝛes ꝙplena ꝓtate

habere et eccie reponendi V iam qđ principes facient et plus
sequet[ur] et clerus Vtte qua rpo fame viam inuenio recepte quis
dubitet reliquos omes assensuros si naues ffrancie gsenant Iam
pmittit rpo fame cesari nro congregacionis hmoi deuotorem Vos
qui rem habetis in manibus ampletere hoc debet regi qz nro et cle-
ricis suadere ne obtatum negligant viam qz salus hui pendet
maxima ut hic oportet ut papam requirat ut q silud velint Volunt
illi conuenit principes possint seatz in hanc ut ultam pcem decimae
at no erit h[oc] consilium no sit quid ad nos no de nobis ff de re q[uae] e
satz e si fasma de medio auferat[ur] voce[m] quoniq[ue] nobis qui auferet
Deinde quid sems debitorem in iudicio trahit eamq[ue] eis negotet
debitq[ue] qui solidu susceptisse faceba[t] Cum saluto dn d pecet ap[ud]
senem Tu idem et solidu qd et denariu dn eum Sic in re nra
saluto erit qui tollit fasma p conuenit principu negocietur qz eccliam
no vocatur[is] Olla congregatio vocat[ur] synagoga ut conuentibus
no curo dum pacz comode sequat[ur] effectu Sz cu et collega tu in
campo est vbi hoc geritur bellu et in hac turrea vbi hec palea
teritur vide ut fabam bene condas ne dn fasma eccie tollat quaest
dimisione in imperio iudicate hec no dico vt causa qua vestra
sac rpositu vrim ff ut elaboretis q ytalia germania hmoi animi sit
vnde qz papam eligat et in omi fide sinceritate gradiat[ur] Vos
volui scripsisse qua gratia regi ffranie sentencia quemq[ue] adhuc
habuit

affirmatu eo loco venerat Georgiu eppm Pruvorien p hos dies eo
tar vita migasse Ad si vnd est vti pcenum no ambigis qd alqui
ad sacrd conalid recursu habeat sup illa etiã ul pulsione petitis
ul electione aut postulatoon de facta affirmad flagitancas Vos ad
speramq p ipm stabit in ea re mana nra apponat id pus de nra
solimitate instructu fuerit Est enim hactenus semp obseruatu ut
uyota bipplacitu absentiu nro ausente duab illi etiã puidet
q in dominis nr constituta existat et nra plima interest ut plati
nobis fidelib et acceptis formatur cando ob causã qua scribim
eidem conalio ut circa pulsione huiusmodi etiã quonus no fienda sup
sede velit donec psona sit q nobis placeat et q grata digeatur adi:
pisci mereat3 noiauerimq q omo mendio placid idubio sinatu
et fidelitate conspraud ad rpaz etiaz poste Vos go q ut spectans
et honore et comodu nrm selatq rem hanc ap dictu conalid sic
pmone velit ars mantu ut eo opa mea pces mas apud nrm
conalid eo audiras meliguma In qua re tanto nob gratiam ad
effectu mauere quo et nob e credi qd grimq et nra p impliq
me esse arguetis

138. **Eneas Siluius Nicolao veneto Can^o Tridentino**

S. p. d. Barbo dño bessio liras quas ad his meto si accepi verũ
certe pauid edenti abysse putamus pessime q no placet sed orbem
mulcere plenã cunctabo sic me tua tuicas e que obsidione expectat
laudo ego consiliũ suũ Vtam qui pr in pace vnic is sapiandus e si
se mergat bellis Vicem bellide vale nisi an sancta pns e grauis et
tremenda vir dues est et sua fortuna contentus sapit de rumores
fugientes et litos fugit eo qui q nil luceat pe Erit aliud de hoc
iudicand qm illud eo quo dicatis e rote nã hic manibus causã desendi
ibide lingua tu sat vbi e Deo rogo meas has ut sed destituet et
tuas absentia me tueatq ne quid nouet2 in amoris tu qm illic hoc
et sic te in re mea habe sicut de tua pbitate et amicia spes Vos
puto hab tribulationes dnu masuras q intendit rogo nob inuicto
esse ac fauo Vale et me tui puta vbiadq sim Ex s xvo kl febr

139. **Eneas Siluius magnifico galeatio Comiti**

de archo S. p. d. Nupio te demisse tuleras militiq mad regi
pces aciq Id quaq rogo accepit ac pbet te amat colitq ex maxime
Res hac ita et domui tue honor erit et vtilitati quãto senas pge is2
et dñi cardis adest vtrũq qui et te demostra mutatq vtin tam q opa
de est vbi se ostentent Tibi faultas e q ad aiam ad mgemud pu
tet fact aud pces quã aueris iustũ e et pro sangne claro adiuuis
plebem et mentad vulgo pugnad habes Vide ut prelia pacis tui
monstres q sangueinis illustre q nãd obscuro p stor Sic is qui
excelleris rogo de te bene sperat opinione suã impleq et omn qui
apud se sui Erit ad sic magna posteris fieri mayorina Vter sapi q
te amo et videns bonũ nomẽ ẽ esse cupio ut id maneat augeatis
fred tuos me dede et michi ut soles amorem aud cõmutatu fac
Vale eo sancto vico prima die Januarii cũ

140.

Eneas Siluius Jobi pagello scriptori apostolico salutem
amantissimo S. p. d. Veteres scripserunt me literas quibus nihil responderi
posset meas Varia mihi tarnen obtrica nihil medios barbaros senos qui nationes
consecutus Vinum aput hyspalim et sup omnes superbissimo regi stimulis
rebus nullius habui cui omnia libenter possem adscribere preferendis Vinum
mutuus dare basilea petauro stratum non meminit scribere ut et me vinum
fateor et sobrium et cui meorum Vicem cum possem obtinuisse cui semper
cura dulcis vinago menti hereat mee Habet igitur has ego me literas
et nuncium more de aduocatis familiaris cui nuncupato abiit Vidisti enim
quam amplius verecunde vidi eius famam esse cognouisse aput quem causa visus
amicis sum multi ergo sermones quos multiplices vos censere nunc manet decretum
ego vtrique aditum persuasi Ut ubi nos prefecti liberum dimisit arbitrium de
re iuuat calabra mutuum unde dies venit dicet fiat quod eius placet mihi
est quod nunquam vergat Tuo ille fere cantu et suis magis quam voluptatibus
viuit nec breue gaudium longe promit vtilius tu te mirari si hoc nemo
arnes Si quis conuibit nos prauis et vsumque magnum et verecundie muliebres
duplas quereto ad fontem stet vie obliqui pedes aliquis eloqui non potuerit
cuius dicta amicum et mentis plenius dicta esse volo quam famulo
conuenit de me ad aures bone persuadeas aprico Vicem enim aut gratum aspectus
detector est Solico quod nunquam scripsisti de absolutione eiusdem hominum
sicut philippo nunquam optabile non pedum unum implere venatu hominibus
illic ipsum res potentes Vicem tamen hic subinde sit quisque regno iam vadat
quo in loco spero vestrum amicissimum cum fore diuersi ut et tu et omnes quos
bonum quem capisti ego sententiam vos uidisse gaudiosos stupui mei more
dicam capio pedum meo Cardinali sed calipoli vires homo et vino
amicissimo Cui ut me amendes peto et vina vestre theologie
plenos scanssasco et andree nostre ordinis professoribus qui nos laeta
scribo et ut venia dent ora quia officium meo parere me commentum
Vicem enim alia de causa sedenti vereor nisi ut quemque audio quemque video
dignum silenum nunquam abditi mei pectoris claudam satis est eas quod bonam
spem faciam scripturi officium quod illic habeo si empturo re expedit pauca
mihi scribe ut si fieri potest illo me leue quia nos unum eiusque ad
ut ad vos redeam de credendo arbitror te audisse non nisi licet
fama et atheniensium credendum optimusse adhuc veritas nubilosa et
offensa non dicam illinc abiit quin paqua vidit sapiens sine sentire
licuit nos esse recedere potius ursus voluit quam manere dampnificatus
Ego non spero illa rem mihi valem et Vicem visum in vera calliasque
sed fortunatus laurenaque de vrella nostri causa mediolanum oremus
non sua culpa mea enim causa coacte promouit si nostra prius moueris
nolo mihi illud dicat qui pedes scribe longe manus stet pudenda acutis
timende Sed eam pudenda pudorum bonum stet indignum Ego multa
fateor plura quam me puto tenet Tu vale et mihi sepe scribe meque sepe
visita quem nihil est quod eius stipas in oculi meis coeat utcumque mihi
de plagulis et iacobi de nicolis ac de bonum vestra affectuose meo nomine
Tube salue quem me sua arbitror amare Caspare nouarien arbitratu
amiculo reprehendisse Si ad illic fit ne me salutaro et eques macat
fratio Date Veronae

141.

Eneas Siluius poeta dño Wlrico de Cilia comiti &c. p. d. Vcōn habeo qd ti scribam et cupio scribē
ut me cor meas epistas aut quoq; nome mutemat mendacibo gr̄iā et
honitates q̄ aput nos sēt ti significabo q̄s ad rcor no mutet fraes Co-
gnatē em ad res nouerberge tractandas sat te sepius retuli ce ne poste
nobis aliqd vngarii parere que regem hic in pacis dormet Hic
tam timor abest Indutiaas naturq; hyemalem hēmq; q̄ quo sinu
venati pauci audire audeo Mussat rex polonie hic q̄ ad esu
mus formidt dedecat in rem qd pacem deposcat no libuit te sa
qd petebat formidt aliq dicatur p̄ qd no solū q̄ austria stiria
atq; carnthia ad carnola Et o mne cor obedien regi ladislai
complendebat oratores quoq; ad eade qui q̄ regem polonie venturi
pq deposcend legatus ecclie deputati sēt viri ad quibq; asserret
me quos Cardinalis Juliana Vlricus patriarcha aquileien et lau-
rentiq; palaang vngarie fuere Me hos ad lecta cū fortuna p
tesacrū dare magna rumor exortus e qm ladislaq; rex vngarie
vocabat Ille at maiut decanu ad se cesar priuatim fiat qu
regnū vngarie arbitrio ladislao nos aut nichil secū tractabimus
quid cesar in vngaria regnq; mandū cotend ad hec oratores nos
nīquid ne dū misit po quitq; Aliud vrā interest si cesar suū pa-
trocinū regalibq; ornat insulis dubitat se vngarie regem scribit
ut cesar suas respuat literas qm n vrā stipendia nus auferet ladislao
n oratores regi qui q̄d habeat nob nus adimat Ad hec retulit
palatinq; at ladislaus vera e vngarop vox no par tuo e tu
oratores haut hic locū e de iure disputandi Aliquā vnica
ecclā fuit nus potest in hac ca discussio At ego palatinq; inquit et
tota sudq; pontificie et coram cardinalibq; nichil necessi haberemus
haut cuiq; tanta qua plana et perspicua res est Vter cum inopes
sensis e qui spiam qui regni cubi aufferat eligendi regis potestatem
non disputaret vera inquiunt oratores Et de pace actud Si
pacem velit pace damus Si bellū plus placet no detrectamus cer-
tamen vrm e eligat quid horū malit Hunc decanu inqt no sic
cohortatio nra necq; ad verecundiā ut tam iniquo animo pace relin
quenda viros adhuc sēt nobis et animi necq; quēq; timemus
oratores nec nos aput aut inopes sumus aut coacti vel si alicui
munde no possim ac cuiq; nra comode valemus Vtq; bonis vtr
sat e nobis atq; ego cuta septimia Sin frōnce vos habeat quibz
potentes summa resistere si maligniat voluntas vos ind nos et
ceteros estis medi Videte ne retro et an feriarum Tuc palatinus
summa assure vrm opulentiā ee p regē Et est plenū e nobis nos terrā de
pace vrā nob reseate Referemus inquiunt oratores ad hec quid dicere
volunt coram rutilio cardinali p deū oro viri magnifica explectimini pace
si progredi adhuc tenetis voluntate Ego nāq; e Surite ut hic rumor regē
respuret Nolite compos propriam sanguis vndi manibus Et frustra
ei voluerat fiat ab iniquo e re mirū tū ad nuncia ad e oratoribus
ne discedent Vlima vero regis nocte eis responsū fuisse Hoc tande
utriq; disputando possea res in anteacta regis cruciatus e Tandem

venit in publicū cessū et in hūc modū vngarica lingua locuta est Venerunt
nuncij ad cæsarem Salutem ꝑ nomine meo dicite ꝓ referre vos ad patē ꝑ
eam missa quadus no indigemus illi sin causa ut sp complaceas libent
accepissemus r̄ oblia eius ar[chi]e statu iacet ed coplegoꝝ Sup q̄ re hinc
nūcij infra attendu passum capientes vbi et cæsareas apices ēe audiret
vob esse tradendas Sit go conclusa res ē et agnē iam vngarū nūcij se
quo pacto formidabilioes in tenacos ꝑsiliant² Venetos ⁊ et 20 cerenes
armat² q̄ ꝑ mense Junij in hellespōte tradua dent Cesari nō illa
alia est causa aura nisi ut q̄m festinat et q̄m honorifice Norumbergā
petat puto ad hunc dies ꝓx eius est recessa Albertus Sigismūdi
ducis sequet² et via subnumerarū senas Comes alie ruinor et dus
de galliee vecuꝝ sit bn̄ acta pcabo si eius tnd p̄na illuc venit qd ita
nō nō ē magn dubiū nisi q̄ futuꝝ nulla ē certitudo in causa tua nisi
vērum ꝑdi melius video q̄ sp fiat nisi posequa norumbergē fuerimo
vbi archibus erit vendu est nouis et macellis Adusq; eius die obyt
filiocꝝ nullo hereditate ꝑter luces reliquit deus illi misereat sic fuit
usta fuit sua causa eius fuit iusta phylotaū q̄m hic amasia timidu
venere gerit fuit is vehta ē fule abeo minuit Johes secundus Norm
bergen ventre putauit illius vterū vino plenū ascendittꝝ sup calcauit
ꝑsit eamq; studio mioꝝ ē ut ymū depmat si mater ꝑ venaū q
idit Ad si carnas cineres et planctos audies quis mesta ꝓ abitū
se macerabit Verte nisi iobes opem tulisset aiam q̄ala sset misella
Tuia nesciat mulierosale ut viri flamas amoꝝ ferre Sz abyt
nunc q̄ Jobes nesao quid actuū sit mihi ꝓ mō si ecce tenuamq; sermo
aduersum femina solacē et blandis vōbis vereantur Sz id nō de vir
almanis ꝑter eciā est ipe insipidus nisi et uba sint Subdelegato
igitur michaelē mō qui et nūbis vlixes ē et fatꝝ achilles Tu vale
et mei memoria gesta

142 **Dignato doctoꝝ viro dno Johi Tustom ꝓthonotario**
melite ciuitatē pragen Lucas Silua secretarius regius electoꝝ tri:
gestimus S. p. d. Video sp legoꝝ voluptate leas auas nā et aiam ad
a[n]ecmat meam et prudeniā ecsant² tua Accepi nup q̄ nō scripsisti
de Jobe notario pibsnon qui me mosori copauit vide q̄ sp ꝓdenti
gerauit amici causa defendisti inepias mercpasti veritate inuisa
viri boni fuerꝝ es ostiao Jam et absente consuluisti nr̄ amicā
vltimus erato agente mdefensū reliquisti Amicitia nā no magꝝ
puta quā absena fauet Vbi amicoꝝ e moriū diligit no cor amia
no res no fama ledi amicꝝ paat² hr̄ absit factū ē amice gaudeo ecꝝ
tū obmororem senao nec ad meo nocte detectū ē Si q̄ndoq; in recep
gentes illi tnd no vastor qui me carpserit Sao mpfectū meū
ignorantie nice sūd consimus sapientissimoq; socrates et brado pbicas
delphico vnd se scire apebat quid sciret nō Quid go magn senao
ad tuo phamē nr̄ sao quitaq̄n nr̄ nocte sūd aliquo digno Secularem
tnd illi pauca ne se scribē putet que du ocij ego nescimq; litteas his
adiectas habebis quas sp dirigo simulq; me ꝓcauendū magn longo
tpe desideasti paruissem antea tue cupidini nisi absens fuisse
animi tui deo scit quidē iam assidue obsequio mee tenuitor

nue frangfordie nue vopeme nue nulla nr ques dr nue ocid ad
electores imperij delegor nra ermenegde nunc hic repiar Vale et
me ut soles amia atq obserua

143. **Eneas Siluius electus tgestino Johi notario pisano**
S. p. d. Credo te vicu bonu nimis considite saltē puelle gallice
me compas et anapo patriu Caleph meu cognomas no quale de
vita regis polonie siu pdecant enumere Diaboliap et famodi
cuada comentoria fabulas essas menaone Non itaq ted facos
me multu nunere esse qui fama pdicat nec ego falsi nomis sū
auidus vnaq no e laus que utute supeat Quo ita de me
Et quid tu me illis portentis compas Quid me monstru vocas
quid nū ad ethiopicas potant epple mee cpotant quā plia alia
opuscula atq scripta Vir es no inspicis et ego tibi reprehendus
si qua repes Repedes tu plurima Et legas disputabo libenter
tecu vbi me viceris acquiescam Vlo sū primo no sū rebellis
vndo libenter qui me monent fieriq me cupio omi stud dotrine
Vicia te nra puero septenni erubescam discere Sit locus docet
omnes impfecta suma Alter emendat alterū mostrandi sue ingnio
ut ita loquar errores siguandi Inuisus e qui famā carpit alienā et
no ostendit vbi delicta e Rogo te roges inspice mea scripta Re-
arma diligenter et corripe q sit digna emenda Carpsisa Johem
Tuscum pbatū et grauē virū no me quasi hostem sed quasi ome et
bonum vocabas Sidigna sue hec tua doctrina Accepi te moraba ee
certe cōi mores e obloqui detestari criminari detrahere nisi manifeste
sint cause Deus no clauclim faacuda e nec alios stulte mordace
qui errant Tu nū si quid scripseris habes responsū et sū emendabo me
ipm ubi ostenderis te no bñ dixisse et corrigere mo scribo dignū censui
Vale et si ista grauiter accepis rescribe mi et accipies grauiora

144. **Eneas Siluius poeta Johi campisio plio claro**
et imprimis S. p. d. Delitie vre resarte musaq mihi notes sunt
quā in nouia ciuitate ubi edes impiali culmine digne sedet inuidet orta
salubernima aer frigidi fontes amena luci late recreates Iocunde
prospectus amoena loca pascua pingua vineta propinqua Vndiq
mihi placet resad loca qui omia suppeditat voluptati Hic
dum maiora mense qui mo peregi et consuetudine sedere curia
Non mira et relatu digna sum istemplatus Nam qd antea no
putaram apud gmanos fieri oriones sicut olim rome p rostra fiebat
coram resad audiu Venit rolandus bauarus vno ex Palatinalibus
ut ajunt seles sancti nadini cognome tum hic hirt se p capi
tulum frisingen eate in Epm dicebat electu Datis sū regalia
p cesarem postulabat Tam Caspar siue Cancellarius sū hu-
ius illi erat p eugenium erat oferta petit vberem ecclesiā
possessiones q in dominio austrie sed Johannes p se dari et nil
orando lachrimas misset simul coram cancellario suscepit absen-
temq frem iuetur torsus sū apud argolicos ydes apparem
olysi cancellarium adequasse iudicat dissidēs oriones fuit Vtri q
hec tenuisse illas audita latinas sciat qs constat eas fuisse

Mira cancellay fuit oratio et longe ornatior qm̃ eo verbo
nacronis et gdaliam nesao copiose debet Sz cognosco nãz illi
fuisse red vsid qz ad significãdo et alterco cesarib habuit nacid
dotes inuisse ffuit omn illoz cancellarii multos qz vicos deserte
orãd causas coram illis vidit quos nec mutatis e eis orandine
ut te iudicante phebeat nec pcaucabq armis in latinid idi tibi tuis mitto
Ego aud iudicid nõ referebas et si qd e vicaid nr̃a pena qz nacri asscribas
Vale madeliae magi qz cesar noua ciuitas Sc̃e si putaret
2 ffridrico dei gra Caspar slick impy cancellarii
Si putarem aput te gloriosissimo cesar meliorem lacrimis atq; plorabo
qz iustare locid esse cunctorem ut pectoid palmis et ad vnas genas
lacerarem vngat lacrimarer complorare et adiuncta genibus tuis
ingenter singulos exhiem magnis id flebo cum suspiriis obsecrarem
ut mei gñiam causa suscipes cõmendata Sz nouit ego
verecundie animi tui ostancia grauitate religione Sed qz aput te
nichil magi quid iustitia qz veritas qm̃ raro valet Deo permissi
lacrimis que plg mulieres qm̃ vnos decent Absentis gñiam
mei causa no fletu sz veritate iuebor In hr inquit Terentius loco ad
plebe regi ante stat hic lacrimari plebe regi honeste no licet ut
regi sic epõ dicat Cõmune quo ste ut adiuuarid intm valde de-
mirer qui ante solid tuid quasi muliercula quedã lacrimas est
Sz mos recto est ut postquid alit se iueri nequeat ne vi
miãz lacrimis faueant Iudices vero qui ut recto dãt leguit
sides esse debent no iudos oculos sz consona uba respiciut sde
quoq; sicuti arbitror et ei Cesar grates in hr iudicio fresingen
pontificato no rogatus lacrimis genas sz plena iustãe verba
considerabis agimq; nid quisnã fresingen posse esse mea sz
an iohannes Bauarq que de vrbe silua nuncupant hic te ante
me locutus est dat electid se p capitulu qsticid p adriepid
canalis decreta in suid fauore sonat q nato nid maguate suscepit
Ulpian quoq; sd eo neutiuicate confirmat petat aries esse sd eadi
et assignad regalia Idem et sd mea coposulat que no ratio cor
a iusto sz graue et solidu apiure sed iudicid delegit Te mid
ani fouteas vide oro causa tua iohannes tanquã i foro poraui
Ego qui vno solacio uoz dicor vitz sid uerata no debui in
iudicio causidici sz ut consulatio in senatu et gñiam preces defenda
et quid te facd par sit ostendã cunabar ati me longis vagor duo
nd in hac causa videnda sidanda q ambo in spo mei fauoren
consonad Quid liceat et quid expediat expedienda pus vi-
debima delato ad iustica cognoscemq; quis e qui neget eua plenid
inde esse ut eis eo arbitrio puideat que nid eua dominia pos-
sident arcet quis suadet in tuis terricoriis ut placid recipiat
qui id ut insidet iut suspecta ali grauiosa exortat nil horu iohd
ascribo Tu tuos vicinos nosq; nid finitimos Inquit Terentius
seemp fiunt equa similitas i mocale odiid et indqm̃ sanabile vulnus
Cauendo e ne inuis mutatur in pcra ut agricis in sinu Cassia
fresingen esse in limitibus sep nec deuis ad pbate fidei sit expuis

magᵉ mad̄e dñem pot̄es Illud plane ē si huic qui aliud pe-
tenti fuit electa ad miseris potiꝰ apices omibꝫ capitalis ut aus fabꝫ
postergatꝫ no qui d̄ moribꝰ Et qui cor. a fōmis sit moribꝫ eligunt
Vter in frisingā vnq̄ nr̄m patrona ut alibi placeo tua sentenᵃ
fiet ꝑ tu et aus posteri. cpō dabunt̄ uiuiꝰ quoq; papie vellet
recipe consiliarꝰ et ꝓ archanis cōpellim̄ sor virtus antessor
tuus alberca dnōm Sigismundo succedē sepe aīs ni etiā patruo
libet temut Vter vnq̄ fuit nisi postq̄ eo sua sentenᵃ recidebat e
Tu dnō au eo d̄ biuad ducē vasalli sit tua frisingen eo te
feudo rapie Tu aduocata illa es bona eiꝰ m aus exteriꝰ iacent
Et ne mod alberto Tu ne ustiaad negligis ad ille defendit rusa⁹
Vnus rsus quis ocempca cert si tu meū gmanū desideꝰ quem
iuuāt cepisti rogasti cū eꝰ frisingen ut feod meū d̄ cpm dare
Rogauerut et ducē bauarie ꝙ alios Vñᵃ smiglos ducē vigilū misere
sibi ut libera electione diuinitus de qui maio es et aug̃ mereat
magt̄ neglexerut nr̄ dignū putauerut ad que pios mittent oratores
Vnū si post eand̄ ocempad illi optimeat quis te timeb ampli⁹
Vnus te no pusaact Et eque leges et nates fōmdat deberet
pauore psbros ocempsit ambitio Vbi rescripsit cesar feod meū
no e magna ratiōd si euaubere Tibi dampnū e d̄ dedit te rescripsit
d̄ consule tua e hec causa Vnam quo pdpes alt̄ puias sub pace
tenebis si vna capitis tonata te decat Alberad d̄ ruessa comes
rabo Vter aliena d̄ ꝑ tui sanguis exempla d̄ ꝓpria hec alterd
etiā ꝑ huic frisingen facta renolud Hic habes qui nut dat se
electo iam anis duobꝫ aut̄ viginti p capitalu potat possidere
Non libuit alberto patruo tuo hunc esse pontifice Et ad ipos cū
modernū que sedes applica ꝓmouear ubis fidelit̄ inuit Absit
sibi et genitor tuq d̄ ille meorū dño hereticis quoꝝ opa sem
est ut electo sobe moderna recipiat̄ epus V. matres pudicū
spus V. dias impio dignas V. meres intrepidas hic sanc semꝑ
habebit illoꝝ amentiā meorū qui nullis exēplis nunq̄ admissi am
bitiosa, nis sue familie seruarut illesu Sacbant namq; pdpes
salutaissim mlt̄ ex pctis exemplū re publica gubernandā Vsq;
post neglectā derisio et irritatio pcessit Vsemo se cui faact
nisi se ne velit lupi morsibꝫ lanian Non ꝓpter pdpes semꝑ
esse bonum quietū salutem inte Adhibenda quoq; et fidelitas
virtutes quoq; rota et oculos cunctis ostendendi sit ne tenuitate pri-
apis maiestas vilescat impio Nauē tu si trabem qua supra debeat
regnad̄ extendisset trudi asteterut, subtraxerut ꝑmpserunt
Quid fabulas refero sat exēpli dant actesim qui postquā
ingu tuū impune se abicasse viderut Tridentina urbem adiisa
qua nō habebat quātē nisi qua tū parebat, nascerut obsederut
expugnauerut pctā ordinaria Et testimoꝝ vnū ex arnola
Riselliana qua te no punic rebelles audiuit Iussibꝫ tuis ob-
uiare conata es Quid in hac etiā frisingen Quidquid plenit cas
tellum qui fidem tū mata ꝑmisera aust sit abs tuo sacro Dolamme
admisce camq; plus illud rotatū quā te armatū timuerut Sed

gaudes carmolen illud expugnabo capiudq; fore. Gaudeo ra aliquos
eo tuus puer laqueu medisse ceps tam caute vtru ee cognouisse no
ad hoc sat e nisi pseueres rebellesq; omes esse ad vnu punias
qua no e pietas aut mia hermuda ceste vm pcre et omes p malu
exemplu in deterime adducet. Et qui peraudia petit peraudi fomite
subministrat. Cet enim e pnceps in quo dominus delicta remanet im:
punita. Sustine igr mastiu amy Cesar vndica negligetu and psect
tibi magna inimicas ppa q; frisingen capitli superbia denegauit &
expedit ad ut vtcq; videar que res liquide te monstrat mei animi
causa aceri debere. Ex e et alia raco q; meu fremu adisaq; spect
Vlam et tuus dominus nutrit e et tuis auspicis educatu fidem &
hec amore vtad p tua salute ponet amor pcaq; vellet qm deterime
id aliqd accidat. Add si ad magnope no defamlatu qua no fuit occasio
Et tant obsequia mea q no ad dim capiat si antecessorib; era tuis
Sigismudo ac Alberto Cesarib; abinemite erate osq; m hr eni
fideliter pstiti. Nulla vero pdamore e quod ego ut sigismudi
ut alberti seruti no obtinerim adusos teutonos in armis fui celoq;
confessq; humoro pene mtery. Adusa hussitas arma gestaui nuc
apud anglos nuc apud vtalos legacones regi. Nec hispani no galli
nec polom me nesciut apud quos nuc hr nuc illud impery negociu
gessi. Add si mei labores no magne vali fuerut assidui tame
et fideles fuerunt. Juuet igr hmi ad qui mecu sed est. Possint ei
et facta pacna Vlam et gemtore med tu apud vtalos ted apud bo:
hemos mstgmis memoria est. Vter te putes ob mea causa mlta digna
pmoue. Vlamq; si paulu de morbo eund deserente legor. Mecu
secum et mecu et mtute nouu quitq; m sacrobte requ m eo repies
Est m eo sobrietas castitas hospitalitas erudita liberu sermo
pcreatu domu optime dispensat nulli molestu ornatu ecclie ut decus
iubet. Justitia prudentia. Spantia. fortitudo. sol. Ceremonias cas:
tras ted nouit dn mang articulos sic horas cantas nutr negligit
Sat qua sors optima e. Et ad placeta diat pax mea dns vtamq;
talem duat ut omu posteru sint applus ubiq; carone de sua tu
fide tu spe vtute pato e. Et ga superiores obediens. Et ga mansuetus
benignus e. Sat qua no dez episc mclero duari si gregem dns
sponsa sed pasce. Sat qua aaron et filij fuerut hor epor et pbet
dns de. Ecce si huc sint cepta fauet p et vtrq; eo colles pontifice
digne et obsequia mea pmiabis in xpo ut me tantu alacris faciet
si omes qui tu seruiut hac grauia demitat. Et qua nil ecclie palatios
comites magis delectet qm domus liberalitas. Vter res vtra ea firmat
solid pdapis qm medra bndictio. et retributio hr m loco nichil e
nr adisaq; possit nobis sed contende qui ne dn nullm tu fruiut
Ex m tua nup contumelia has ingressus primas. Et asserta q; quis
t marbo erat fraudulent eripuit et de nichil ad te frisingen ecia
pduct ut te vacato ut te salutato possessione escedo. Tua sit
Ex pdpecat hr alias in frisingen capitlo ut euanesce dicta sua
uolebat. Vtad ad placitu pus qm electo fuit cosulendi te suaderet
Quid nos inquit cogr mei de tesac sanctu vni no dns ecie si secus

color ysce purpureq; ubet vt p fide nō timea fundē sangne nue
rogente ullō galeru depossuit Armaq; sua ea no prcata ꝑ nūca
deprngit Alio facto ul expacu cedē Cardmalaad debē Censet
ut se velit nēulem ostendē ut expacu ualeat assequi Credo equidē
Vter uana opinio e obedtuq; huc Eugenio si se ꝓpē hoc opinē
putad Etiām qui no se fidei ꝑ fide sd coactat Et inissid ysad fracaq;
qua nēulitat auxilio no e dignq; qui nēulitate e inse cata
Sicut a lege Tumad no dr qui peccat in lege Ad electoes uemed
est qua ea hys nēulitat parta pcussa sit Auscultq; consilio
ne sed meis fauens his displicias Et pone hunc uanu errore
qd nequeut te in eo reprehendē qd; ꝓd fecit decanq; corp magnum
archiepūl ab oraq; eq; ptes omes suscepit Vide et reprad sceptrū
duc bauarie filiū ꝑ felice promotū in argentinen epm̄ et sud
suffraganeū suscepit in ecia Auren Eugenq; inuasit et
occupauit Colonien archiepūs padaburgen Etiām p comaliud
sibi comissa recepit Volo ꝑ singlos dsarre ne longior fiam
Illud ea ꝓsuasid uolo nullū ego priuilegiis tuis ee qui no ul ipsa
ul ulli parti cōn nēulitate obtempauit Vide tu cesar inuictis
es qui Salzburgen archiepm̄ auctoritate comalis confirmatū in
tuis dominijs admisit qd nisi ei ul Eugenio uis importabile hoc
meū germanū in recompensationē inuabit Et no sit ipsa ut melius
loquam nēuli tp̄ grauia Vide ego id ideo facio e aliquis federū ꝑ Epm̄
p ipsam ut illud ꝓcem promotū admisit Vel nēulitas namq; nūc seruanda
est ad nrm̄ arbitriū prlati sufficiat ordinary Ubi aut notia e tante
maior frangenda pax nēulitas e qm̄ animar salus negligenda Ceterū
e qua no pt metropolitanū Epm̄ promouē nisi electio ut ubi
ul neglecta electio est ul de psona inhabili facta ad iudicium tribunal e
ad eundū ul applice sedis ut aliis stat in ecia Frisingen nūc a tuis
in qua veluti ꝓ decano felicis cardinal electo no potuit ab ordinario
confirmari Deinde qd omo stat hunc epm̄ ꝑ suppositū prudes si cam
uacare ducis no deberet Ad ea ul sine pontifice diuidenda e
ecia ul nēulitas infringenda Quis no uidet dubiū ꝓposse mal
qd ma sit eligendi sic in officiis Vices et oim phiorū capitū scola
Ad si contra nēulitate aliquid fuerit esse nemo te diuidet in-
uictissime Cesar si tuos porci qm̄ alienos adiuuabit Ipocrite Johannes
vero qui Cardinal est a felice creatus et ut ipse inquit p metropo-
litanū a nicolao confirmatū comphatus ullo pacto pe salua nēulte
Tuam Itaq; si violanda nēulitas e ut e in hac causa in tuos porci
fauorem qm̄ in aliorū comodū franga debet Et e alia quedā difficultas
Que nos uidere optat apiunt quidā nisi Johanni fauetis bauaros
ducē adustos te arma mouebo Itaq; lux inclita domus austrie egros
suos uidē sit pocius no ad expectē eū tribuē caspari ut e ea causa
susceptū bellum debeat qm̄ ualior e bauarorū principū amicicia qm̄
Caspar familiaritas Vide ho caspar si bonus uir e hr ego te posse dee
Quia ꝓmi publica priuatis decet Hoc ego clemētissime cesar neḡ
negauerim Sed natū familia illa bauarorū ad nobilissimā ac
potentissimā no solū ꝓdesse impio posse ꝑ autoritas ꝓbus

nullâ faria q̃ fuisse in qua diu sedens Imp̃iũ magnat̃ res gessit Luiq
splendõe atq; glõe ſi compar voluerit rarę pocq fuerit compand; q̃
nolens equid bouę stant fabule ferut in alme sedę repsit Sz nec
tam ambio neq; id mei sit nesciũt ut me Bauar compare aut
eis quoms pacto queat obesse obtmpoms sit illi familię quo ad
vnũd seruit̃ n̄r magnat̃ adiũctus ed inuenias ongñ Si audiat
obsero dilationes accendere consulãs Vnus e qui mei causa sus-
apere bellũ suadeat Resad cetera no ego n̄r mecq; gñaq; nr̄a strenue
viri obsero pces Audi me cesar et agnosco melių q̃d deo no
mea ſ mei ſſp̃ e tua e hec causa Tu negleteris es no ego Tibi
rebellio no michi no meo fed ſ id querant castellam no michi
ſ auscali familię obtmpora e etiã ferſingen Vnus castra in tuis
dominiis no vineis sine q̃ſi pter id stato recipiãt no michi
ſ tibi tuiq; dommi fit iniuria q̃m si vindicando suscepis bellum
no pte me ſ pter te tuiq; domid venia in ania Ego vero
mi cesar in danubiũ pcaq; velleris pgredi q̃m id ut minus
te detrimento absistat stelus hoc ut ppe me id Bauar succen-
seant duces Ego qua mi re iurando fidẽ astricta ut honoem
tuũ vendicẽ et id auscie ad impiũ tuũ priuilegia tueare ad-
mouco q̃d q̃ntũ expedeat et ti p tua prudenaa nosti et
astantes barones inimica palpant Veteruq; de bello Bauaror
memoa inad̃ sio e ab re pauca in hac materia duce in id vestre
ste Bauaros pugnes ppe obiem arma mouę q̃m te cesar ppt
Resarem bella sustinere Vnus nosti Bauaros ea semp vsus mo-
destia nullũ plius sine causa susceperit Vnus graues illos ac
maturos pudpes armad cõm dnũ putet quis laudet Bauaros
velint si ipsi id bellũ indixerit q̃ vsurpata p aduersarios vrbi
castella recupare auraueri Sint Bauari ad se nichil pinẽ de
astet que in tuis dominiis sit Et stant ipsi eo suo arbitrio Ba
uariam regat Sint te austria Stiria Karnutria et Karmo
tam gubernãt debere agnoscant nec eos latet te qua romano
imperio p̃sides sup Bauaros iuersitatem hec Ad eos vero nichil
de tuis dominiis pinẽ n̄r te moueat q̃ aliqui docatum p Bauaros
etiã ferſingen ducarent q̃ no Bauari ſ Bauarie duces Austria de
quibus nũc agnum etie audiderit Sz eamq̃m Stirie atq; Karin-
thie ut Karmole dnũ in quor nũc te sustentassa qui nũc his p
vmciis pces Est preterea ferſingen etia Imp̃ii pugnacis et ab
Imperio feudũ suscepit n̄r pter te qui romane rei pub̃e gubnacla
suscepisti Vlud queq; decet de his castris cognoscẽ Vicerut esta Ba-
uari Et qua eis vasalli ste abiq; maiori eo pce inducenti
astricto scelą se poterãt cognoscent Si ppe rebellem id vellent
reasi absit dederit h̃ ab ia clarissima sublimiq; domo ut q̃ſi
imperii gregatio fiat tam hoste inueniat Absit hic vanissimq;
timor Vter poterit monere Bauaros arbitream et ste adustria
dyocesi Nec enim eo capite suo ſ eo prudentia viro sentẽa mouẽ
Bauaria Rogo igit̃ atq; obsecro cesar ne quid de illis hsangueis
tuis sinistre cogitas qui multo paratores ste in auxiliũ tuũ

Jam duarū depulsionū suffragia nacta eās et ī z^a res agebā^r ārm
regnus supuenit oratō tuis conatibꝫ obuiaturꝰ n^r au ꝓcā fractꝰ
anno sc̄audacio magr ītimer et gmissa tanquā sceleꝝ fessusqꝫ
petulsa ut no ad festinus olim octauiana germanū vsiuꝰ
egroad eo italia de tiberiam pāsquē ffusta mox ut tappelo
Sao quis es dāba vsa Sao quot ꝓmissa tensa / quot munera dedisti /
quot minas ꝓtulisti ut eleo nce cadet Qualem eleoem q̄m pura qua
nuda fallere elios potes nec qui ora video nō deapres Tu pōtifex
es Tu mea vtaris Tu mea vincis abi recede fuge nō parent
ambracie penetralia nica venat hmrica porta qui talo e dignus
sūto mgr se putat ndignū Huc ego sepiꝰ exoesa regia oburgatem
ad fre audiu mitte me fr̄e n pace fatꝰ e n peretensi cāa absit
ut pontifices ꝓfm qui pbet nō sit dignus offio At tu dolues ne
dnm eplarū p̄ et papatū mereꝝ te tenses michi aut accepīo est
hmrica verecunda simplicitas quā clara ꝓspicacitas tua Videt
iam cesar quo apud illud infabile dei tribunal supiores ēe mos
Sz ē mud tora verba mdiu agitanda aput quos sepe pla qua
veritas ꝓfa volunt At et si apud deos formidare apud de tu nulla
tema ꝓmittis qr et nudas manus et cor puro te sp̄ libe ꝓpendi nō
dnm tu ad tuū mdiū veto eugeniꝰ ꝓbus suis vtaꝝ videaꝝ Tu si velit
adūsaiū acquiescāt et nos oēs quibꝰ ī a sctissima sedes dicatur pro-
mis animis amplectem^r n^r ingrū qđ pōtd vitaꝝ imposuit exercissa
diuce vertama Quadus cū sceremad quis meo ītuano formi-
dabilem putet nō ut eū ēd ꝓmaleat Sat eugenia qua nec tu
cesar ꝑ meo fre vnquā sēt sisti n^r fr̄e ꝑpe ꝑ se vnq̄ mīstrat Sat
qr n^a petua nullaq; libe res gesta ē Non licet aliud cora cu-
ctemo mīst uba hoc hmrica germanū meū vero tua pmutauit
Eppūd Opa manuū duaꝝ de ne desperat n^r pluū locuto diadi
loudꝫ vellet amplissimū Solū dimittem Sz nō arbitror illud
hoc certame venturo qr n^r pertuat ubi n^r minat sc̄ pdesse potdt
At si apud basilien consiliū res agt dret si ius mod illud ꝓfad
nō valeremꝰ Adm eugeniū negat ꝓuincia fore ꝓi ēd ad-
isse n^r ius illud n^r iuꝝ colore capcū deuincremꝰ Sciuit enī ba-
silien quia nō vt electo ut immit ꝓuata ut pcumps empto
Quaꝝ arcendi sc̄ ab omibꝰ dignitatibꝰ ambitiosi et simoniaq
n^r nobis ardua cēt electoem ista eo multe cōprobā infernal
Qa hec de affirmatiue dissertatem si cēt si valuisset electo ꝑ me-
tropolitanū affirmari nō potuit Archi ꝓsul natꝰ salzburgen galliū
sup̄ se At n^r negat conalium pe qua si nō ē conalium n^r ipe archi-
epūs ē qui ab eo affirmari sustepit Quicūq quadrequinecti^a
affirmato fred pauꝝ attende docto Quatuor plati post obitū
nicodemi aput galliū electi fuere his qr dira pōs ē prēt qs ꝑ hmrica
pōtificatū et electoꝝ q̄ fred examinādi magr qr canonī resedit ut d
frisingen quid^a cāe li amisso electo affectoꝝ alio vestmauit
Salzburgens; manū porrigit alligauit nulla ē regni affirmato
Aliud pluū pdid^t et ius suū tobies siqđ habuit suo affirmato
admistratoe sese īmisuit n^r interest nullū affirmād et nudū affirri

Ad si plenarie esset Basilien. consulat n. de pontifice q̃stio fuerit dicend
prelib agregat. Quid nos parco allegiad vlt. apl̃icam sede ne pt elect
posset eiꝰ cathedralibꝫ ꝓuide. Ludwos qui lege sanxistis ad lege ihac
cuia frisingen. voluerit abrogat. Vos electoꝝ in cui nomine arbitr
vos Eppm agentem sibi ꝓcer electi addist. vos ꝑe vro felia recs dig
seduxis electiõis vsurpastis. Vos aduersus vos q̃ nec tantopꝑe vra dirrexit
emendat frisingen. ꝓgnitrix electiõis pposita extulistis. Cur lege qua
ulist. ipi no tollerat. Cur no liceat summo pontifici q̃ vob licere
scitis. Quid pcia vos vigere ut melioꝝ ꝑ canonicos q̃m ꝑ aplicam
sedem eccl̃ie epos arbitrem videam. Epi capitulares et aplica sedis
hys livia prudentes modesti fraudi ec aplia libeales consuluistis. Illos
no describo vos eos videt. Et ego paucos noui qui p mi meritis no loquat
pares ad pbis vtilit. pubio fructuose ostendant. Vtr canonici vos ꝑ
pastores eligunt nisi suoꝝ ꝓlatoꝝ mozꝫ pui com capitula ꝑ pulsos
cob exerc. Vtr vnic ecclia esse canonicos ꝑ vrm decretu eligendi pote
ꝑ pulsis ce remissa vno end canonici reperiunt aliqui quos no oporteat
aut coulat ut eo arbitrio pulsi eligeres. Applice vero sedis electo
tanto dignore q̃ capiti q̃to ꝑ vtres et fratres sublimioꝝ q̃toꝝ et ab
od metu libeabit Romani pontifices auctoritas. Et cristiana ista q̃ nr
locus nr temps requirit. Videt ra cesar religiosissime causa nram
apud deu esse defensam apud eugenium nil hec dubitetis apud
aliud ei valitura esse quod adissad inte coram tua sanctate et astantibꝫ
ei pulsis pozatis e quo in loco nisi me fallit affectio lucet daim
ostendet. Nec adissad nros vllum respect. Germanus mei vnic ec
etiã frisingen exponi. Adhibe ra aures cesar et vos assidentes attendite
no nobis legi ꝓpona enigmata sed res in oculis videndas tu nudis
palpandas enarrabo. Memoriã recolo modernoꝝ que ta pluries noiatim
pstitit quã frisingen celebraret electo sibi meus in collegio cardinalis
ap tui erat. Semel ꝑ sidnui pontifice Eugenium ꝓpiam quatuor etiã
frisingen primarius fuerit. Epus die sequenti vobis adissatis e
electo si dia pe electo q̃ minus papa recumbit e electo. Vnde hanc
electoni q̃ sic paucor audientia meis germanis. Pontifex romanus elect
in collegio cardinalis. Vtr germanus electus e secundi meis vnic de
assim et in sacramenta vice in clero sacerdotia q̃ne dignissimi car
dinales elegerint. Tu sas cesar qualis senatus e cardinalis q̃tus d
prudentia e q̃to lucis q̃to iudicio. Vbi d pe quame res nulla
gerebat. Vultis illic tenui ide consulere tractat. manu viri sue grande al' grandeui
copia nil agud q̃d pg fructu pariat. e frustre mei germani horta col
legiu vocant. Epi de vobis qui ad obsequia delegerint nolo aliq̃
detrahi. Num fuit. Canonici frisingen. in te nostra ullius unquam
ullius accusa. Quid libe possit dici q̃ no e etiã frisingen. capitul vsano
collegio q̃ndo q̃ si rare posset electo. me Romani pontifice et cardi
nalis electoꝝ sine possessionem peas eligi q̃m in possessione frisingen
capti. Judex pgs no sit ea arrogates frisingen. q̃ se debuit cardinali
etui pares ostendi. Hic igit hec una ego progenies mei germani
qui p digestes q̃m adissatis e electo. Vnde ad unum ptes adisse mu
tamenti puniamur decretu ec basilien. constitit. Aut q̃ eiꝰ pastor

valuit ꝓuisio et ꝯ hoc ꝯ apostice sedis ordinacoꝝ audeat impugnare Ds
si ꝯ legecta mad[t] q causa ꝓpm no ꝓmisit ridetm e ꝯ fruol ut
gumentꝰ vonrad pontifex accusad tribmal Dz obsecuama amplis
dusanaud ora ingulema hostie sue caulis Quid adusads cantoze dedoꝝ
receptacꝝ coincidet Diluisse sd saaus fuerit Ad obma sunt que
Solus electoꝝ vlneraut q̄ recepto ineat gotung vor sepelit volt dedo
cotio abiles foꝛ qui eligit Recepto vero pdicto Solem declarat
mabilem indignus pontificio Dicate obsecro adsantes nisi qd
dvoi ꝓbauerd causa voada dvoi dutud e qua recepto ꝓꝰ eugenid
ꝓficet ꝓa vo sicut et semio vnica tud ee dz go aput natuez nrand
sasmatico e et vdolid poag qm ꝓa Quis q̄s eugenio vno sudm
pontificatꝰ se fasabg oenat Quia plud sasmatica ecc sit qui eo ut
dr ꝓtes ut officia suscipiut Ad si forsitan in alijs dubiud fuerit in
Sadmat bg ee ulla re manet ambiguitas Ex quo fit ne ad dubiad nd
qui rubeid gallerid eo felice recepit aput te esse ꝓ sasmatico dz
reputad q̄ fm sit eo dctoꝛo receptione collit Sasmatacꝰ vo sic
firmit tenet et mllatenꝰ dubitet augs eo ciuiaz e et id ante fine
orie vespiud id doa[lo] et anglie eo ꝓcio dz igne remad Desendi
ad id sasmatad ee iobez Si sasmatacꝰ go eo ꝛationez cause Si eo
audatꝰ go incligabit Si no eligi potuit pt q̄ nꝝ fieri electo
potuit qm constat milid fuisse Sa me tenetꝰ asantes q̄ ꝓbatad e dctoꝛ
receptione q̄ iobez allegit sd potissim ee Sriud ita fit sepe ut redeus
se aliquis saluetsd crucis signo mund dignid deridet in oclos ꝓsequd
eum quid si iobis obmissa dctoꝛo receptione galio se tuj ineat Fuge
nius sudmo pontifico deretid sic fa[r] affirmat mdo silebimꝰ Dea
cridis sd tamq̄ imbem ad entrallo baaud velmdmo mime ee Et
quis q̄ ta odad te esse qui neulie ee idi no debeat ꝓes tud nrae
duebim[2] adusarioꝝ sagitas ob ieu dipci rebellencꝝ impeta cad ea
cela nrad tardemo Con ꝓpetes a me leges ut a sacrato cessoma sꝓ
auazo q̄ nr̄ ure tuli opam vnq̄ dedi nr̄ me vndm stola theologie
recepit q̄uis admod Iuuces liberalid ad tud fuerd dudtor Dz loqua
ut nos tacia solema Sconalio disputad qui nr̄ silogrismis ut nr̄ en
dcmcatibg ꝑ ut nā tradt vnaabg verbis et matuea consideatoe
negocia nrd ꝓdpis ceuemama Dicit Iobes no ee frem meu Expmd
qm ꝓ depositd ꝓꝰ creatꝰ e depositoꝝ vero me ysch nr̄ illig dctoꝛo
cosomio firmat Ego no qud vnq̄ ut duo deant ꝑ qud oēs nduter
ut aiadidas ꝓpositꝰ Respice vealid om caput ꝓmeaꝛ Aliud
sedes [a] pontifad Roma qud regnd Italie qud veneti qud tuscia
qud nsubres qud ligates qud vmbria q̄ pace qud emilia vbi nd
dm ati huani iuꝛo maus qm Sealia cogmid vealid tud no deposid eugenid
diand Dz illi ut pd et ciuaz pascd obedire Tusci Sgallia qud rex
Francie qud duo burgudie q̄ illud parisiense gymasid qud alioq̄
colasti q̄ montispessulani qud aurelianens vniuersitatꝰ q̄ lumanens
Via oēs eugenid venoand[2] ordinacoꝝ sue eccl̄ sudmo pontifici ac
quiescant mira res nr̄ renatꝰ eo apulia ecctia ab eugenio dissentet
q̄uis regnd sd adempcid sciat nolo singulas lustrare ꝓ vniuas Ture
cas Squd Sispam Squd anglo Squd scotꝰ qud ne singld ꝓpiam [t]

scribit qnd aubiti aput me hec̃ que tu ꝑpe vmoz dnssione vlg etiã que
nuc viget aliqñ legissem Iuuem leonē papa scissimū ora gesta Calcedonen
sinodi afirmasse Dolaqz illa fregisse q̃ ꝑ ambitiē constantio policanaz
adūsus nrem Reuera ita fuerat acta et sane i ordia sinodi a priscis
ꝑpe decretis sinis ꝑpe sumā auctoritate apostice sedis ad alias afferebat
et sustinebant Vbi qua re nr̃m no videt ita vobur libi Nunc pe consensiū
tm̃ ꝑpe sce edita quadus p nacez nraz sce acceptata Audiui vnoz ad
bonos ad dnm hortamur nr̃o ꝓssimos nullū sinodale decretū de duabus
q̃ ex causa no possit sūma pontifex abrogare Tu go imperialis esse
ꝓmoueri gmana mea sub ita sacra scē recepit q̃ ut huius ꝑua scissura pris
diuort et pristina bne ieronia reddat p dei obtentū grand ab apostice
sedis nūcios transmitte nudū errasse probat nr̃i hystorie nouerabq de quibus
sucubuit velit tua maiestas fauoes suos nob impendere et non solū
tacita q̃m aia sce dei fidei meo accedē si rpm q̃ nr̃ p barbaros sce pas
e admittat admittat et omi conatu mei ut illi cad pruisoez susceptiat
apostica Vbi et amplius adiuta madata sūm potificē omia ianus elabi
dispeo regant Vnita sic m eccla bō dilectē legit apostica sedis Lucb
et caput et factū e a dño et no ab alio e ostiaca i sce caredme hospitū
regit sce huius sedis aut omēs eāe dño dispensante regut
Quia sedem no potuisse scismatis ibi oppnd hac q̃m sit tridualis vide
ad petru sius q̃ suas sordes no ab hoie s ab vno deo fuit dictū Pasce
oues meas Dic m aliud vestre Confirma fres tuos Et quitq ligā
ueris sup terrā erit ligatū m celo et terrā aliud eiusmodi q̃ aput eū
legit Et ia forcasse m mutū tractē nimiū rudosq videor sdeo tu lic
quid ubis mihi fatuis Tu ia scis mei ius tu notissimū et deat hodie
te cesar peto plor obsecro ut adiuuād ia demū silentiū imponat ne angelus
nrū ut alij in hac causa te stimulant utq; p me meo sic ecclia p scripta
nr̃a conquiescāt velis Vnct tu in cāta fraternitate paratus redias Tibi si
frater ut spero et ut te deat honore tuū ascendas nomē et fama augeas
sedis domui tue eiusq; pudeb maiestate imperij ouebere subditos in
obedientia retinēs Spem bona orbis qui te sumit ꝑhibet Fugiendū te
malignis atq; cāe scismatis ego lupi denariū eripies et aliquid ultra
nuleor et ātor honesta suscipiendoq; meoꝝ officioꝝ ac retributor obsequiū
auctoq; bonū lignū et calamus amodabere Vide te quispiā arguet q̃
hac causa ut ꝓpudent susceperis ut amicos deseruēris Ceterū in gle
semp tibi q̃ sce matris ecclie vtilitatē ardua ꝑseueranti diligenia ꝑcauisse
ancessores q̃ tuos alberad et Sigismudū te foe scauū qui vsq; ad vltimū
vite spm Eugenio sce fuere obedientes

146. **Viro doctissimo et amico fidelissimo magro Iordano**
vicedo omniū sce scole Colonien Lucas filius cregesius S. p. d. Tanta
esse dme pietatis mee cautela q̃ et ea dimoysi nutrimēta sumpsi caritate
et cadētes erigat ecclas ullimā ecclarū misericordia ac ipos negantes eccl
ꝑsequentes q̃ ad veritatē ad se reuocat Bauisti sce apostolorū principes petre
et paule Bauisti sce et apostolice tu q̃ fessores tui nros qui eo ꝑsecutoribus
nris oppidum fidei sce retinebāt fidei defensores et qui ꝑ ē y dola p-
sequebant oppidanos ꝑ ē oppm y dola deleuerut sacrate ut mgt sapies
Tu aut dne nr̃ es suauis et verus et pacis et ītia disponens eia

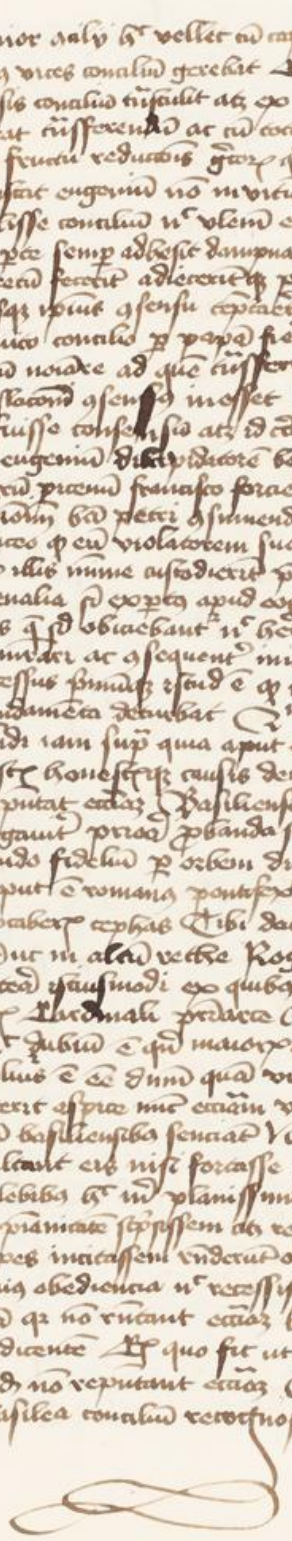
ad vocē amalte vlieq; femē negauit dmd pcra Et miscatoe pueto
dnā galliq; rāā comonito essepp foras fleuit amad Et comisus no
so.m affmauit fcos sucs si minas crebenale ibid euacato ac matrim
ferre p ppm nouē no pubicauit Dnē aut m acabo applo paula spd
sname q; ego erā ncludens m carcere et cedens p smagogas eos qui re-
debant m ce Et ad fundēt sagus stephan tesē fui ego assabā et
assentiebā et custodiebā vestimenta mffaenand illud Et lic hec ego
si fuit comisa hō ad ppm et cū iuit clādte pfusus Et me mgr
Ecte alligato ego spū vado m srlm q; in eo veniā sc ignorans n
q; spus sc; p omes ciuitates pcstat nd dicte q; mda et tribu-
lationes me mouet Et nl horo vereor nr saao aiam meā paoslēz
qm me dnō ro summe ausū meū et misericordiā ei qd accepi a dno
ihū ro sificad evam.m gra dei Vlfi scribem epland qm breuioris opis
esse sermonis referrem plimos qui tamq; lupi vsaiissimi gregem
dni deuastantes et agni mites et pastores pcā fidelissimi dd deo
voluit sc; esse ut q; no simāt si veritate pmaoslū et relinquē laudi
dat p ciuitatē moli qui tueri veperit iniquitate honestate deserit qm
tenet ppositū Et quotsū hec ro longa vepetita pdixo accepi sane
te mdiocria et vna tecū veneranda pcnd Colonien ciuitē suffra-
ganea placeat q; dmi ac fratri nr̄ebē q; mā habuisse ac nr̄ vnū
et epulas de vestā ciuitē fuisse sinone meq; matos quosd q; eo vna
pce migrim ad alia nr̄ dicta sententiā mea teneremi vbi vb go qm
tu pus amici tam magnifice tutato iniuriatoz honestā iniuriae pte dyabo
oz Et me q; pungor stimulorū plana feriosta ac nr̄osa tūd ut
macat hec mariale odio qui detrahat nr̄ Diēq; testamēto meo nr̄
pcaud q; nūo ro basilica vetesi et remitaui erroribā eis q; aqua
indecie operi aiudate quā velut iudico plenā Refulget nr̄ dna yesu
q; caligates apperuit oculos splendoreq; sui me vadā illustrauit quia
ignorans peccaui erraui fateor ad Basilēnsiba et in delictis corpe
ambulaui nr̄ quasi vna eo infimis sui Et dato alo supbo mente
pleno veto Quē plimores bella stachan loquelā meā scribes meaq;
et qm nō videbar sibola no crebui ecclā compono et insultā smo dō
oāmo laniad pontifice existimabā vād q; dicebat et audiā no pbaca
scribebam Vlfi quā erat nr̄ hostes romane curie nō cuce Et q.m
me basilienses eo collebat vñ me alij deprimebat habebatq; odio
nr̄ molestā tm̄ vnigo fuit q; credebā me p vice illud a amicham
pax nr̄ebant exoem meā mendacia plimoz Vlfimo apud basilienses
audiebat qui sedē applice nā defendē qui romana curiā qmēdabat
qui laudi eugenii dant at qui romanā sedē auctoritē detraxit qui cri-
minato eugenio et curiā eius abhominato Ihs magnus deus sumq;
habebat frangebat me vpd panormitanū laudatoriaq; nouā qui duo
luminaria mag.r mgo ia censebant Vlfima cui ego amis eo honoz gymnasio
volauerā Vlfi romane curie morē nr̄ eugenij viā sacba vera putauī
q; audiui eiā adhibui fidem dictis et in corpe multa erroribā secta ad ill
ad suspendēdū eugenium mitiū depositionē et ad pfonatā que papā
dicit nequaq; obstiti miser et stulta facta sū ultoz sublimia scrutator
Condignata sū et in puteū pdā dimersa nr̄ vnquā emergissem

ñ me supna misericordia respexisset inuenit sepe miaz qui p ignorantiaz
peccaui Sacre errauit nulla patet ei excusatio Impetu ad me profundo
venerit pauor exemplis et sequit² eu ignominia et ob probriu Audiat
igit² emuli mei confusione mea et cohonestat² eaz ipse Sz quia no re
spice scripturaz ibi prudenciaz ñ no illis scribo no mihiaz Sz video me
fuisse basiliensem ño nego si excesserim que dixi scripsiz me fore inde
suppliciu amen misereatur mei deus secñd magnaz miaz suaz Sic
ipsius ñr petri delicta iuuenis mei et ignorancias meas ne me
memineris Placeat ñr sedecim mea de posse ob meu in celo et absq
ipso dño locuta sñt Triuz errauit et noster errauit meu agoz gras
pio deo qui me vlaz erudiri no sinit Veruz me scripsi meis
sic ligatu putet ut no liceat mutare sñaz Male se gerit quisquis
breue si variare possit no liceret Recensiones librorz Augustini libet
visu ad yconem summa diligencia nos sñi iudicat Sz accipio ei rei seruo
quo miaz dei sum assecutus Sauli saulus in damasco rosas ibat
expiraturo Sic ego francofordiam meis sus prosequebar vbor ad esse
Reapso secretaria ad huius summa fide² fruit eraz eo libertas et vo
luntas et basiliensibo qui vellent dicere scribere sua ego disputarem
in veritate premissa veritate fraudes eluere adhibui aures ficticii sodal
magnozo aduentabant vbero sapia diuor Jam furor ille basiliensi
ceperauit Jam omñs erat eo nefandissimi facti inuidia medioz eo:
animaz dicebaut² nunc tempore quod dicere ausi ab ecclia sa
cauit me sus a veritate remotu fuisse eo pacto nullaz quaz meliz
lius acciperet Ambo sed anglo Cardinales quoz superior si me
miquit errante did eam basilee sequebaz Luce hec nuc vera
nouerem sperniz posterior vero ut e sacra ure exuberat panor
micam lo vocaz dicta no salubria nominem Et horribilia fere
deliramenta monstrauit velles ut opinor manifestaz malitiaz quid
viderim quid repperim qua re potissimu causa sit inducta expectam
obviaui qd et ambitione me motu no vane sublimare nutrat ignoscat
de his deus Ego equide amicis tribz ad pontificatu ñr delatu cupio
sum Vicer eugenij qui in vrbe moret pbuit si eiz successor meliaz
me pmouet absentem Cuiz inuitui sñaz ad basilienses pluia
reliqui eo alia pte recepi Et duxi mayome si possem ad ecclia gre
mio reconciliet Et qz plumbea regula dei q sincera plua ñr ad
recta sec et amissa tandem epacta iacentia spem mea in deo et ipse me
erudiuit Sic faciat deus omibz qui eu q sciunt did rectu pcet et
inuocauerit ad ipse e Jam ipse e in quaz ad inuocandu e dis sub
uolas pio sanctissiozz pontifice ac vero ihesu popli viaiz que impo
ñbum pmissiz sereme pascere dñi cure sue altissima myseri
cor sua quia pistet nos sñi et doctrina Sz accipe me breuissime
cñ basilienses et ñ mesaz duc illic sui qd habeo Tractandu non
reperam q nos basilienses meremur nec ad eos remisset nisi
velo aus obstitissem Si quis plua desiderat in templo domiz in
ueniant nec informacione deabo subtrahaz n² argumenta subicere
fugiam coheno si did sit ñr illud et me qui iudicet Hec sc ut
liber erit q me a basilien alienarent Omnem quippe adulacionis

nigenud iniquid ꝓcessu no ee assilud basilee dissid Basilien̄ issē
sue pua ne videnꝫ ⁊ ber an ne suffraceꝰ fuerut hec causē precedē
simāq; mutandi Recedite inquit moyses a tabernaculi homū impior
et nolite tangē q ad eos ꝑtinet ne voluam in ꝑte corp Tinui
udiroū dei Volui no dathan et abiron i infernū vniq descendē
vemad ne motuq illuꝝ ea pereat michi ⁊ dño munē celestē
aule rama qua proludubio nullo negabit qui beo petro cēt regni
clauigeo sluscq; subrissodia ee cor derogat auctoꝛtī nisi an fuce
vere fuc resipuerit condigneq; satisfecerit amplectam ea ꝑtinud
q basilien̄ obstat Tinq dei adiuuo eugenud ꝓtestet sta
natq; pludin ea ēmina ꝓfessere basilienses poscqua Rome
fui ꝑsecutꝰ sū ora diligenꝫ no deo cum fuisse deū no angelum
no hoīem ꝑd Ureddatꝰ ē animꝰ ponastro ingrate Si ꝓceding
inquit eccles q ꝑtd no ēēnq nos metipsos deapimq et veritas no
t ni nobis pludit et forassis multa gimsit Eugenq q melig fuat
omisisse Erant sepe ut ho ꝑ scripsit cum deꝰ ut illi dicun
in aplatu quiete dimisse depositone ea metuit digud q miserat
Vlamq si qua facere sepaud patrna voluntaꝫ Si sedeꝛ doctoꝛ sapa
lustrauit Si cōsilioꝛ angelos intuem Si decreta pompiad au:
dinq Tres sūt tumq casus in quib ajunt romanū pontifice q̄libꝫ
salue esse subiectū Si hēsim crearet sasina mutet Si vtem
scandalizet eccām Vnus in hoc vltimo fuit qui dicit non
iudicandū papā sed ꝓbibendū sibiq; resistendū prisa censebat
nisi desinaret a fide sacerdoce sūmū nullū iudicio vlio subiacē
constantien̄ q aliū deos adicat casus Ceteꝝ michil est doc. q
eugenio vera voce ꝓfuerit hēdaū illud ꝓcella deposse basilienses
et simōtica de q̄libet alioꝛ auctoritate sentiet nr̄ smodi constantien̄
decreta veneret sūm Si esse reputād Affungebat nameq; apud eugenium
legatione regia dū constantien̄ q̄libet et eoꝝ decreta veneꝛit adiu:
sos Si q̄ quid antea decreta ad stposcat liquet eū minime obligatum
nūq; illuc̄ deposito fuisse Vlet eni robem papa vocij cōtra
udicauit quamꝝ ꝑla de resurrēone mortuoꝝ senaet et no fuit ꝓmissa
Vlet moyses vir iustꝰ aaron fratꝝ suū mortē dignū putauit qua
ꝓfanatem posteꝝ zelo virtutis ꝓbuit ꝑ petrū fasso sūmū sibi
posteꝝ mandante dño sacerdotiū gessit Dicere no basilienses ea
fuisse iudicata Ad facta sit hec Eugenud si iudicauerut papā no
iudicabit concilia et iustaud est nr̄ qua scripta sūt ab eo si vere pen
sauꝫ constantien̄ibꝰ sūt aduersa dei Vlet versa sasina mutuit
Eugenq qua ad sublationē sasinat Constantien̄se obmoe va
nauit opera qua nullo iudicato pontifice successit qui sine
impetratione decreta ē Vnū dissoluebaꝫ quod de cōsilio ꝑfi fecerat
ꝓ pace cōe reuocauit Debuisset smodi ꝓcedentes hīs iuste
nr̄ amplior vnice sue face potuit quod fere ꝓfecto in breui sū
holyē sicco actiab ad ordinasset ea ajut Tu neces ille q̄ arcubas
sert Et ille ajut Non ego arcubo sed ꝑ tu et domꝰ vobiscū
qui dereliquisti madaca dñi et sceaꝰ es balaam Sic dia basili
ensiba pe vpa natq; basilien̄ unanud sasinati ꝓbuerut Tmiqus

ꝛ̄ sēt casus in quib̄ ꝑ̄ ē deponendꝰ

Ssus eugenius a sepnates ac nouū vbiq; egregius Ad me coluisse vñq;
et pueret et pudet maxime sic natꝰ qđ in leges suas impie agē
impune no cedit ꝑ inualebit nec dña misereat qꝫ nisaus deliqui et
recauari pōt cogita veritate subicaut deniq; basilicā et assū cerau
ut vno defiente uideat alio Scandalissasse vlend cōuz asserui
Eugenius utꝫ hoc ideo ꝓbat cedit quia vacauerū bñficior annatas
coegit Et qua cualibet ipd asserue nullā tñstulit Luius
tam ebetis est ingenij Luius tam obtusi intellectꝰ Luius ad ea audiēdā
ut pd annatas garrabat omissam arbitret cām Vsempe quamꝫ
nouitiꝰ audite cuncta quadrupla utꝫ ꝙ ꝛdditate sibi a subditis
pcia debeāt qñ superiꝰ soluī annatas debuit ita ad eō cām
negat illas Ad ꝙdnā vacare vsꝫ in pontem diem no ut nec
annatas soluant ꝑ eōs pontifia ubi mō debeāt recognoscaū qñ
decimaz decimas Quō verec lege maxiō stridēs affirmabat ꝑ
pia pd Eugenij Et annatas se dimississe si eōne cām ꝑ aliū
mō quidē ꝑ qñ spoliari emolumēta omnia nō tolleranda videbat
nō erat consentaneū eōm ꝙ ipd pontifex ascendere ꝑ suo electo
ꝙbus denarius bñficior omn deputarent quotidiꝫ vacaret quotidiꝫ
aūte asserent qđ nascitur et aīe multos ꝙbus erat qñ annatas
optaret Luna vero fundē dr dubile vati sed Basilien⁹ rursus
ex alio capite turbari cām existendū Turbauit valiū nequiuit
dio ñstulit nuntiū Sed deo et vlend turbauit cām qñ qđ
reputat vel illaq est si facem valiū tutū ex ñstato aut
elegerūt cōuatū et ñstere At ad hoc sunt ista consert et
stand repped a dispone Intelligē quo res stari det iudex Sac
te bonū solicitudine bonū arbitrū ꝑ nō cupidis ꝑsonā pauperis
nō honoras vultū ꝑsonā Agebat in basilica de tyro eddōe
natꝰ decreū erat vnanimi assensu aliū in loco ꝑ gros opōe
ñstere valiū notabile quoꝫ primo fuerat ad quas ex passio
ad grecā sedē ñstaret sed habit Vrca e demū supplex collega
quida valiam quida galliam ꝓponebat Sz assebat gros qñ
valiam no ee venturos ꝙnus preā sabandiam attempassent
paqua res in deliberatiōe uert legati supplia et qui dei amore erat
inbuta loco in valia notabat ferrariam Aclacēs et qđ ea
plebs erat Subaudia q nāa rumē dabat et animose q no
erat in decō comprehensa in scripsis ac patrū salubr elegerūt et ea
grauior ego nō qñ ꝙlut admōe no assensi quarū causa nonnullos
causas oppōerēt ut animos marinos et ꝓcella complexa in decō
no exhuberent affirmāt plures timuisse sine basilice fuerūt ꝑ naues
et meliacē ad legatū sensēt male res ꝛcedē ad sine munerant
no ponderant Sz dignitates nāam naui ad legatū paret fiunt
Sz famulos utꝫ copias nāam scaui sed plures Aclacense
utꝫ hoc no pōt mutū melioꝛe ꝛdit pōt tū decaꝫ viri nitescē
suo ducē vna die vno templo vno in consilio qđa contrata
publicata decā fuerunt ꝓbus cognit placuit Eugenio seniori
nec completa decā basilicensi qđ valiū in ferrariam tñstulit Luius
nec inuita coalui ab eugenio ñstato ex contendit Ad pars

auq̃ ꝑtata bonitas iustꝫ retribuꝫ cupit et acquisita sua mo seruat Vale
in xpo tibꝫ qui nos ad code possed̃ stassimo uob cobꝫq; gregge dirigo
nr̃ eo via veritat̃ ꝑmat elabi nr̃ sue ut nimiꝫ resistẽ volũt Dat
agrippine Colonie Roanorꝫ idibꝫ augusti Anno

147 **Dyonisio sancte romane ecc̃ie Cardinali alticepo**

Gregorius meꝝ pñs et dñs coleudissio Beatꝰ silluꝰ S. p. d. Si quis
me veget pfatissime pr̃ Luc ego nata matilda de scatu regum vngarie
loqui psumat Rndebo me loiem ee et ut ꝛrendrand ille uenes dicebat
liuꝝ ut aliem a me pueꝝ diam me ydeam fore plurꝫ mei genet
hoes in regno uob et oꝝbꝫ et hominibꝫ auctoꝝ ad magna gland ena
sse Diam me legisse hystorias ueas inuenisseq; vngaros multis
uictoꝝ claros nome ad astra tulisse Ac ita eo sicut nia ubet cor
me ridutba assia Quid plud ꝓpiandꝫ me dica solliacudmeq; ꝛrẽ
ut ꝓpiana uelegno in auo colleet Ad same fied no pt id et mutꝫ
cid qui ẽ vngarie bomd fine imponi Vide ad ꝛrẽ meꝝ sepua ao
uenobis multꝫ ꝛr eo uob et collegaꝝ uoꝝ uolum̃ dispositoneq;
ponere reperio Viam ad obiq; id eueniat ut aut uos bid ꝛcludat
ad nuatꝝ qui eas exercant uoluntarꝝ ꝓuoq; sme Quanto ꝛr magꝝ
une spandu esi uos inclinaa et affecti sitꝫ qui no solũ legati essꝫ regum
sꝫ q̃mo ꝛpnd regnũ dia possitꝫ Julia qd ꝑ uos fied contigerit
nos dubitat aput ds quoꝝ nomie uenisse uidẽ Sed igit̃ hanc
que ne ure reuendissime ꝓmeati subnulla scabd compulerut q; et
in bonã ꝓtem reapi ꝓtor et alijs collegis cedebi Quia et si urũ aste
indicud quo regno uob conducat opae uideat no ẽ quid exted senaad
negligendꝫ e loquar aut ad ura dignatee tamq; ꝛcred eo collegis audiad
hi ꝓuinciaq; meoꝝ uboꝝ ꝑsud fundi loco reapiat Quinq; uoces eo
suo arbitrio fraad ꝑ sibi bale iudicare Viam qd sibi digno sit nos
scient nolent q; faat Nos igit vngaꝝ uiri clarissim qui hinc uenisse
in ouentu pesaen pria fuisse Ac ad ꝛrcep regni baronibꝫ et acolis
laasland regem ꝛpetere ꝛrcensse nunc legatoꝝ ꝓpientes dari uob
regem ad sctꝫ corona deposuat Coronad rego denno uolũt homagia
ꝑ pberi Et ꝛpnd eo inde in aliquo regni loco sub aurela fridrici cesaꝝ
sui patrueli cosaau licet ẽ ꝛrẽ ꝛcreo fidma ure ꝛcreuie qd mime
ꝛcludisseq; nisi ꝛt regno et uobis singulis reputaneꝝ expedire
Quod ad licet ꝛrisura sit cesar no sao Illud aut sao qua et sma
quoq; ualitata et patrueli comodo Cesarea maiestas incubit Ut ꝛt
facia aliquid ꝓmittat qd suo ac patrueli scatu possit ob ee Ego
quis uolũ nr̃ cesarem ee uos fied plena ꝛcordia Ite ea media offeat
que ꝛrẽ ꝓ accomoda Viemb end simonis uinaau ac uboꝝ lenocinio
plus suadet qua ualitas eid ergo hic in uobis q nr̃ agitur et uos
vngaꝝ uerũ comodu seq̃m et australes fidꝫ libet ut pauca de scatu
condicioneq; ure regni in medium referre sit end q̃ sit uobis uilia
melia intuebim Viam et aput australes in eande sma sepe ꝛcred
tinata sim uos q; eo pura mente sinceroq; corde ꝓmitt et libꝫ
aus dicere et q̃bis sit ysui q̃dam longe melia quod ego ꝓpriat
me referente no pigeat Scatꝫ regni vngarie pdolor no fid
greau dampno cocia popiam et affecta quassata lacerata et ꝛd splendꝫ

mꝰ hec eligere. Quis vnd ē qui populū regime audeat suade
Omes vos qui hic estis nobiles estis at in regimine populi sic nobiles
suspecta ē Burgunt plebei et equato iure ve pub̄ram admistrant
Quitq; excellit ad putat respuate ciuicaces in ꝑi gubernā. Nullo
in urbe nobilis ē mercatorū sic omia ego no puto quequā vrbi sic
artifabꝫ posse esse velle quā sub regibꝫ. At hic ē ep vnd regimē
vsq; in hoc ēm semp sub auspicio regum gubnatū ē nec reor nouitate
vos velle mee age q̄ me erroris esse q̄ sequi. ad que omia referant
obi papa ē nulla ꝺo regnā pe ut sint bulla mſi vna sit qui sigt
olā torrimū. Ad Cimbri uenere multitudo ornatoriū ꝑcula petere
Urbes italie q̄ ante erat libere spōte sua romanū sū plin ꝓferebant
romanū aut marcū duce om constitue. Vter enī sine principe fremebat
armis pnt proinde defendi. Vos aut qui ad ceteros assidue bella
gerit necessariū ē regem hre. Et hoc ēt de rege deliberande ē aliū
no milli nullos ee in regno et sanguie claros et iuuenib; ꝓbos q̄
reges esse nequaquā dedecuit. Ad ego no negauero. Nam et ego
vobis qui hic estis no vel nostras corona dignū aliquē fore. Sine
claritas q̄ sine fame decus sine auctoritate et ꝓbitate requatur
vnd ea no possit id vnq; rex fieri. Sint vos aut plures sint ꝺiade
mate digni sicq; magna equalitas mꝰ vos quis no videt magnā in
uidiam nasci. Et quis vnd in regem sublimet. Qui pares inquā
iudia deest. Vter equo an quisquā siu silenū sū ꝓferre sint. Sunt
mꝰ nos iuste voluntates et ut Cornutus ait. Quot capita tot sine
Quis vnq̄m sū sentiat tot placita tot preces tot cupiditates tot studia
in vnū consentiat. Qui ego vngaria plicat in regem audite quot
inimi vri accusantes deberi moyo vrbs cōcrepuerint. Audieres ego vbi
creatū ee regem ad ꝓcerea fierent vos ab odio ꝓpolis desciscere
et gmanis pferrem quor sanguie p miseria relictus. Quid ut
an putandū ē regem possime deposituꝫ eius et alios vngarie
magnates qui vno regis nutu ꝺ vrbi regem sup se ferebat. Tam
vnd ego vobis equo an ꝺnante patre. Facies amicales q̄ in pace sut
lanistai. Facies domū austrie. Et romane olim qui nequā ab obedien
pueri recedent. Quo ego no video quo ego vob rege eligi possit qui et
hostes repellat et regnicolis pacem ꝓbeat. Vero epora regnū ni puto
pacto ego alios gentiū regem hre possit video. Iter enī eo deductos
vos arbitror ut ego infidelium reges capiat. Quis multi no dicam
annis si scelis fidem xpi. ꝓ sanguie eoꝝ infidelium impetu defendisti
polonia que vob rege dari voluit in eo tam sceleri ē ut vno sū rege
uiuat. In almania quidē sic principes regios dignū fastigio latinas
regi arctissimo uinculo sic a sanguinitate. Iter quisquā ē tam regnādi ar
pidū ut ꝓ sanguie lēdat. Boiemia latinas ad respirat. Eccē nacties ve
nosissime sic ego quibus si vellet regem vocare et si ꝑsona hre. Aquilino
tū p eos regiones eos gentes eos terras matrib; spacia no possit hre
Et accidat aliquē ee ut in gmania ut alibi qui vno vocatu regnū
acquirat ut sit vnd ēt vsurpare cesar solebat. Ego cunpride si violanda
ius ē regnādi causa violandū ē. In tenui reba precario solas an ꝓcia
patrem habebit. An tenui vsuꝫ procedit. An vel iem qua volet ꝺsum

Vlum hinc australes nde teneri regnd vrm infestabat Vld pces in
regno erant qui nl officiose sed pmitter Saule viri prudentissimi et
alos sanguine nati Si pacem in regno olim hrē rimmos q; tentos gaud
arce nec placere videbat regi Vlet ego assumendi qd vobis nr in
alia gente quendā qm in austria Vnc de quo locuta sū et que vos
accepistis laasslaus alberti filia in qua sl nobilitate queritr nec ec
ni urbe nobilior cuiq; pater nd genq ab vrā Julij cesaris semp deriua
Hic em dnq austrie mand habet in qua plurim teanos reges fuit
q et bohemie et polonie et alios regnis pcepe regnis dedit matrnd genq
eo regibz vr pred me illa regnia vrā elizabeth fuit anus Sigismudi
panus Karolus q̄rtus qonde iohānes rex bohemie ac hinricus septimus
cesarid qui pa cristianor imp aput gallianos suat excellentissi vbi
nam tanta nobilitas tantaq; sanguis claudit Verte hic potissie eo
od regulam te dignu e qui vobis grīs dantem pollentibz et rego debeat
Hinc nr vos natos e et in vrā nstrana coronā vranq adepti Vico
in regno vro us hr nisi puerulis ise hic vobis tentutos oes amicos
reddit pt ac bohemos q̄ligere hic vobis pace mutuam reddet Vnc
dispositā et Comite Tilie in vnd vobis ad quiret hic vob fredricū
cesarem pacificū sud affectassimū facet hic omia dominia auferre
hic ducem burgundie a sanguine sud et francie domū sp auctet in
vrm augmtū ad opus sueū adubabit Cui hr pueri regia maiestas
velutet ad m pueili tate liberalitate ostendit ac prudentiā p se fert
singulare affert illi egregia et plus dia posse dicit ta pnā magna
nnicate et aucta sagacitate videat breui tpe gradiosa eis ac p
serpnd loq equitate et gubernac poterit ad hoc quo terrae sis natos
de regno potuit Vld hoc tenetos repellit dalmanā veridiae et
quitq; aliena tu e ad coronā reduc pacem; sed et operosa frui Vo
do tū tanto et tā evidens valitas appetit si p seueritate regē la
tislao voluit quadus nō puto vos tollo pacto absq; desiderata gratu
latione recessuros ut ad oraculū mee destinatū finē imponā Vt ad
spectiones vras oro prior obsecro et obtestor ut hec tanta regni comoda
q̄ndes ad cesare mō omo quedā nr mei vr fanat Si quid e
q̄ eo displ peccando diminuā dūno vro i regni vrā dū loco sit maiestati cesaree
accepto Vld nr cesar ipe q̄busd fuit denegat Quia est de sua virtute agi
ad vrm regnū ād thē Vlet mouare us insolentes i pace stre Vld et ipo possi
autores eaq; fuisse Vico molestē accipiet Si q̄s p nos p regni pace fuit i mi
caad palatiū aut et q̄ ad eos sentiunt allegare possiet ordinatores ullomo
pnt q̄ ab eis de multa ad nos recessere Iudex go amq; veri possitates q̄dicte
ad regē q̄dā nō possit Diate vos denūd ullis regē d̄ latislai q̄nato passus
Completrim ustrad pnā Recipite vob valia eo ordine effectue et ut congrua
eō p vrā opā se queā et pacificā meliori reddā Et puer ipe latislaus
vro vngaro sand regno p maq vras vrāq; sedia cognat Et tū vltem cogn
accepit Te archiepiscopū Te q̄ cū baptisasti te eppm q̄ pred suo seruitia Te mi
colaum vaiuoda q̄ similit cū fausti Te latislaū banū q̄ sanguine sū iunxit
Te Kystam q̄ eq; p̄b nidefessi alios sp defendisti Te cancellū q̄ suo
cassimq fouisti et vos omes legatos vestros cū suis nuncios suosq; de
fensores suos pces venet ac honorifice dignanter oribz ac obsq; officiis et
benefics sp erga eos regni pces singulari quadā affectū et adorandū exequat
Valē go vigenna vr

148.

Epistola de amore Lucrecie et Eurialj Eneas Siluius poeta Imperialis q̄ secundus Mariano Senensi Ueteris nouiq; testamenti et Lombardi suo Salutem plurimam Nouedecim ferme anni nec hec nec ad vsum et repugnarent Aliud enim est aliquid me tibi pene quadragenario de amore quedam scribere et aliquibus quadragenarijs de amore quedam audire Iuuenes alias res ipsi delectant et tenaci corda deposuit Senes autem cum rationi sese amoris audacie quam prudentes Iuuenes Uter quicquid et senectus dissimia q̄ veneri affectat sibi scribi Iuuenes ridet et aliquos amantes Senes amanti nullus Uia et hirsutus est et puellis in despectu semper nullius amore ducti miser iste qui viderit ecclesie florentem Si quid aliud audis de papa fuisse Ego vt cognosco adoro ipsum ut non quidem q̄ aliquando peregressus in vestem fuerit Et non mihi me scribe quin te possit delectet Ego et debeo iuuenis esse et vt uide quid postulas Etiam quinto et natu maturior quinto equi et amicitie partem legibus quas si eas iniuriam non verear violando infringe nec salutaris mea tamen tibi obediendo Tua mihi est sepe bibliotheca ut michi negari peccatum quod queat Quod si admonitu sit aliquid turpiudinis parebo ignoscendum tue ratione multa placeant Uter amplius negabo quin quinto officio postulas Uidelicet ut res flagitiosas fictor ero nec poete etiam tubam dici licet sed referre Aliis enim ego negari ut mentiri velit ego vero sepe tuendi q̄ tu sepe amato fuisti uter adhuc ignem caues vis ad duo ut amandi historia tepeam Uerum ne quidem te nos simus et sene exemplo mutuo experiri me ut hanc ignem venimus ejus caniciem pruriet fama Uter fingat qui tenuit e copia veri Aliud enim est toto orbe Roma amore dignum q̄ amicas quin opidulum q̄ familia vacat epulis Aliis tergeminum natos aliud ac ne causa nullum pegit sacrum ego de me facio certum quin amo mille puellas miser Ego cupidis grates crucibus insidias multiplices fugi effeminator astu maresq; quod vulcano ad venerem iacentem ferreo illaqueauit retiaculo Perfidendum dyis retexis ostentauit Et alienos quod meos mores attingat ne dum vetusta meretrix ignis custos sanctitas adhuc vincere regnum Refera aut mirari amori penetrat incredibilem quo duo amantes Uter dari meretrix mutuo coarcere ne venisse aut obstaculis vigor cepisse et mirari teres ardentes fates corpora Uter troianos ad babilonios si mirari debet audiens amores Quadrus eo amantibus alit sub arcano natos quod solis stellam et hinc fingit aliquid valet licebit Uia ad puella ni argumentum venit amore pudico nil gloriandi materia et indignante quo alacrem aiam Alter vero nudquid pro hanc vere tenere percepit fuit admonitio quedam Iuuenibus erit his ut abstineat magis Audiat ignis adolescentule et si ederai quod videat ne pro amoris munera se cat pudicia Instruit hi historia Iuuenes ut no nubiae se astringant q plus habet fellis quod mellis si omissa lasciuia q choreis redit sanos ridere malebant studys q possessorem sub sola beare pectus In amore aut quot laceant mala si quis aliunde nesciat hinc poteris scire Tu vale et hystoriae quod me scribe cognosce attento audito etc

Urbem senam vnde tibi et mihi origo et intranti

Ergo mundo respice Aliquot homines impense stet Iam obiit vigiliarum et pallacium illi apud satellitium stet martiale sup vicum q̄ ad theophorum

duare porta secretu fuit. Hic postqm ceremonie parce sunt ad venissent
sigismunda quasi matrem obuia habuit nobilitate forma etate ornatuq;
pene pares no mortales sed deas quasi putarent. Si dees dd cognoscat
fuissent ille videt poterant quas referant paidem p quem se vidisse
erat sigismunda licet gaudeng et in libidine gng inconsulto alloquys
ad modu oblectabat et fere blandime et gaudebat. Vter suaug illi ad
fuit. Illustrid aspectu miliez ut go has vidi felices equo me magis
cap arripe et ad comites ipse. Ales q vidm has vidisse femine
ego dubig sed an saas suano sed an angelia voles sic celestes corpe
Ille oculos himm deiectes ut verecundiores fiant sic pulcrioes reddit
Sparso nadq; me genas rubore celes labat ore colos quales inadu
ebur osseo violatu. Aut quales gerunt albe rosis purpureis
roseis roseis lilie porpue ois nitet eas lucreia nitide fulget adulte
retatula no dum vigina nata anos in familia romulee nicolao
p[ri]mu vero nupta. Indigne ois au dis deus domi seruet. Digno
id quo vnor deiper et sicut nos diamq; eternu qui seruu reddereat
Stacia mulcid eminentie ceteris. Time illis exposse et aureis la
minys similes quas no more vgines vestes fusas nitebat. Quo gemmis
nitentes. Frons alba spaciq; decentes multa nitentia ruga. Supcilia
in acad curua pilis pauce nigreq; debito mediallo distincta. Oculi
cancro splendore micantes ut in solis respuentiu modu natura hebetaret
His illa et ordere quos voluit poterat et motus ad libus set
in vtrad cosiderat. Casus in filia diuerta roseas genas eius me
dis[ti]mabant. Lucrit his gemis amabilia. Lucidiq; decredibilia vsu
Hinc dum mulier ciste in pud verecudi delitescebant fouea. Vemo
has vidit qui no aspectu oculari. De pud decensq; labia coralliu
colorus ad sanguia apetissima dentes p[ar]uli et in edime posita eo cri
callo videbant p quos cremula ligrua disturens no simone. Sed armonia
suauissima mouebat. Aliud diam mente spem aut gule capiderem
nichil illis in corpe illaudabile. Membris forme undiq; fabebat ordor
Vemo hanc aspexit qui no vno nudet. Erant aut in eis ore inlice
faceae. Sermo is fuit. Alez rumor e gratiozo mea filia esse. Cornelia
sed orestis filia. Vter suauis aliq eis ozone. Ni modestia fuit. Con
tet pleriq; tristia facie honestate ostendebat. Sed alacri vlas modestia
no timida. no audax. Sed tpata verecundie. meru. oculeu am
micco in corpe gerebat. Vestes illi mul aplices erant. Redimicula
aptis. Mirifica nulla vitios adamatos. Sed in digit. tid in sero
fuere. Non helena pulcriore vidissem. aut ornatiorem andromacha
in sacris sicera. Intacta e nuptiis. Sed has et cathecina pe
cunia fuit. Que paulo pa diem fumata. Cessaui in funeribq habuit
qui et natu eis. In multas ante sepulcru donauit. Quadus nostrum
huic mirabilis q[ue] forme deus illucebat. Miseris ois lucreia est. Dis
cause de lucreia simo audiebat. Hanc terea amendabat. Intuchunt
q[ue]. quocuq; illa vertebat. eo. et sauli sequebant. Astanau. Et sic
orphea. et sono cithare. Siluas et silua fere. Capisse. Sic rset tigres
suo mandi. quocuq; ducebat. Et vna id mi omes. Plus equo in
illam ferebat. Furiala fiamis. que n. annis forma. nec diuae
videbat inepta. Duozo et octuagi annoz. fuit no eminet. Stacia

erat si lete graterq; hilaudmus illustriba oculis mal ad grand amicabo
retecto mebit no sine quadam maiestate decor seruare cōsiderabā
Reliqui equales p̄ longinqua millia aures sonuisse erant hic quia
et dom habundabat et p̄ter armata cesar magna numina reapre-
bat Ondies ornator conspectaba homd vehebatur et longa famulo
ordinem pene ducebat Vlud aure ulliceq; al' illud nec mireas thi
sangne timet Vale filis que vltimo legu seces coper vestiba vrebat
Tu equi tales illi erant quales in fabulis e ad troiam venisse
memoria metrit huc ad pcurandū illic blandis animi calore mag
nadq; mat vim quid vocat amore p̄ter caud de erat Sz vmat
tuccia luyous tū lecta fōrme bona quiba ille nitebat nc̄ potens cu-
rialus sui ut luccciad vidit ardere puella cepit hereb; q; vultu
nichil fact vidisse putauit nc̄ impune dilexit Vbi tua ves nita
egregia fōma iuenes si vnd huc luccciad pluēs honesto corpe
mulieres Sz haut diad Curialq; sd delegit Veo ch hac ppd die
ut in se fladna luccciad cognouit curiali ut ille luccciae Sz amad
se frusca vecq; putauit Dr igit cerimonijs sacro cesar capta
pacis mōs fuit et illa domū ventia in curialid cota et in lu-
ccciad toto ferebat Nunc nud esse et p̄ram fabulam demict
Inc quas notad p̄nos q; grada victima fcat Et qui domos habud
ciguos cpe ccepit amor hr mussim se p̄mus viderat Vter fama
agnouerat Hic franctio illa excusa fuit Vter ligrae comertud nu
cessit Sz odijs tūd res acta e Qd alter aled placuisset Sauciad go
gdam cura luccciad et igne capta ecto se tam maiora obliuisci
ore odit aleus venerud vlug nfpas pectod cener curiali vultus Vter
ollam mebit suis quiete plet Scdq; nesao quid obsec apit ut amplia
hercle vnco nequeā Vtil me mad cia amplecous mlt obsecrat osida
ffasadud iba ingerit pegrem sp ante oculos e vnago qu hodie p̄ior
tate cesari Et ante acceptas ecasio fladnas pectod si potes infelio
si possem no essem egra ut sid nona me vis munita crabit aliud
cupid suadet aliudmens sao quid sit melia qd deteri e sequor D
cius egregia et nobilis quid id ciu pegrino e quid in cōuco vrea
Aliud thalamos alienq; capris orbis Si vred fasadis hec pe eid
dare ceru qd ames Sz heu id que nd illius e fraes que no moueat
ciu forma etas gena forma idus dec mea pectod mouer et nisi
fecer opem despero dr nichid dec Pacis p̄da ego casti hr michi
mecp aduene nesao ciu credam qu vbi abusū me fuit abeat vicp
fit alcid et me pene relinquat Sz no it e cia volet Vlon ea no-
bilitas animi videt Vter grad forme ea e ut timed fraudes et amor
oblima vred et dabit ante fidem tue acta cauca Adrugar et oend
more pellam ego teneri sub pulchra et no me nug ille velit qm
ego vnd capiam sp se ni debebit Si semel ad osula recepta fuit
mea quot me ambuit proci quotidi ego quot riuales ani fores
obsaburt meas dabo deri optam d hic manebit d me sed hrtura
abducet Ego go et mend et vred et p̄cam relinqua Gena e mod
et meis semp in fesa gaudijs vno core qm posd malo Dria illic
e ubi delectat duce Vd fōma fdam quid id cumoes homi quos vid

no audiā Vlectril auder qui fame nimis studet nuisse hoc fecerut
alie helena rapi voluit no vied assecuit par Aud adriana
referam ut medeam Vcrio errante arguit qui ad multe erat
Hic lucreia ut nut petra mora mercenda mitrebat Aurialo
medias ades mit cesar aria et curiali domd huit lucreia Vter
pallaud petre curialo petat qui illum equales se ostentatet
fenestre erect in ovibus Hz ecubuit semp lucreia ad curialo vidt
q res cesare ded amor cupid Vlam ad eo sua assueudie mut huc
mut illuc equitaet et hac sepe aspect aiadut ut mutat fecat cubili
aduentu qui sd quasi ocaulano mecenates astabat ad que usus
Aurialo sictime vizo fecat mlier illa te arde Sed cuqua dudet
canit vbi ad edes lucreae ventad e Aurialo oculos palleo cepit
Vte videbis inquit qs amas Tu curialo quid ht signi e cesar Vacuil
nd ad illa e si ht facd meautd e ne arcuscantes ni suspicione
induas Ecce curialo spadoo equo ardie arripit arguit q caput
que et breuis alua obesaq; terga spectabilet; reddebant aiosso
pectore thor lupuidute qui sonante tuba fare loco nescuit mi
cabat auribs et collecto fremens volucbat sub pectore ignem
densa nuba et crebro iactata verubebat armo et tunes cellues
solido cum graunt sonabat vngula Silis illi fiebat curiali
visa lucreia q licet dd sola fruit claudo via dissimabit amod
ut ad illud aspexit ut no Adne ut sd ponebat Hz ut secus
ager qui admisso igne aburit se ecos pflent alacq; flam efflat
sea infelyo lucreia exardebat Sea e ut sapientibq videt Nudes
ad casas hiemat agricas solaq; paupes assemu sano duet Et q roma
se collegerat medios iuuites edes nesat pudicaa Vtusquis secades ida
vouluer luxu feruet semp nouitia appetit delicatis eligit domq
et penates magnos dea foue omes libido Inocens ugt curialo q
sepe insidem vidit nec ardorem lucreia aspese potes du secdo
gemuit cu se patefaret Viam qu tractu ardet magt vrit Erut
mit vursulos zonas treuentumq; sencp heroq; fidi cui ia du succrat
libealit hinc aggrauat amas pli nacom qui hbm credes Sbat mag
preruum mchcrua supante p verbem Cesar quaq; domd lucreae pter
rbat que vbi adesse vidt Curialo adesco inquit zoria prust te volo
respice deorsum eo fenestra vbi nam genaud giles huic vide ut
omes calamuscata sud erecta circuetibq; hnet Aspice cesares et
madido cano thes tocotos O quales fuaes O lactea colla q se se
ore ferunt qui fora pectod Aliud est hoc hbm genq; q ida ured
pduat Semen hoc deoz e aut telo misso pgemet o si nd eo hic
vouerd foruna dedisset nisi cesies odi teut nudquid tl hoc nademu
credidissem Et si fama fuit oida gentibq; stirpe gmanos Credo
subiectum horee plagam et frigor magnus albedine mutau Hz nosti
an aliquos qui primos mgt zozia Tu lucreia frontone curialo
nosti eamq; me aye zonas Cur ho ht rogas Dead mgt lucreia
Sino q m apud no vbit Vanc spem nd eua homeas facit Et hic
qui cesad assant neo nd curialo e timor m hinc aug mea comoda e
Vt esab qua eqnuor flamis nc illud obliuisa Vter nd pace possid

Ego hoc formando finit

dac/ mſi ci me ſacd nocd/ ꝓge oro zozia/ cōueni curialid/ dic me ꝑmd
amāc/ nr̄ volō ego te amplū/ Vter tu frustra/ hoc iuuand fraas/ Nō
audio/ refert zozias/ hectme· me flagitia facere ut cogitā/ ꝟe al' al' ſero
ve ꝑdam/ ne ego dnm meū/ talis ſenco mapia falle/ ap̄ Iuuenis
abhorrui/ Tu poaq dara ꝓgenes/ huq vibis eparpa nephandis
flāmas/ eſtare pectē/ ne obſcēre dire ſpei/ ego tigre igne/ nō egre
pellit amore/ qui ꝑmus obſtat inſulabo/ Ceu dulce malū blandicia
merit/ duri et inſolenq dom̄ ſi mutuū ſe dat/ nr̄ ed volt quid ingd
pt/ quid ſi hoc reſcaret marit/ heu culpa te ille laceraet modis/
Vnda du late amo pt/ Tace mgt̄ lucreca/ nil loa deor e/ Vindic
timet/ q̄ no timeat mor̄/ Audaq̄ dant quid casa/ feram/ Quo naſcā
ꝑt̄ zozias reuolut/ domū infame reddas/ solaq̄ tui ḡn̄s eris adulter/
Tutū eſſe ſacrū reris/ mille dea te oculi ſe/ Vbi ſimit gradu ocliu
ſecla/ nō vre nō aquata/ nō aualle/ ſerui/ ſi tacemus/ inmeca loquat̄/
et canes et poſtes et marmora te accuſabūt/ Acq̄ ut celes orā/ q̄ vidz
orā/ celaē nō ꝓbes deū/ Quid pena pmi q̄ſue nec̄ pauor/ aug culpa
plena/ ſerpit timebit/ Vbi gratia e magnis ſceleribq̄ fides/ Ignoſce
obſecro impi amor̄ flāmas/ expelle mente/ e caſta pectora horridum/
mētue tubitores nouos/ inſcere thalamis mariti/ Dic recto e ſpō dic
tibuit lucreca/ ſi furor cogit ſequi peiora/ Dat aliq̄ p̄n papaueq̄
inſcat/ et ruit ſacris vagnat/ et vuat furor potens q̄ mēte cōa de-
mādat/ Dat ſequi q̄ regnū amore iubet/ Vinnis heu/ mīs velucreca
ſū frustra/ ꝓfer ſi mei te miſet miſtu/ Ingemuit ſup his zozias/
q̄ſnas dport̄ canas/ ſenectus nec comas/ ꝑfrudiz aeris pectā/ et fidi
q̄ pbui gr̄ē hui ſiuaa/ pcor ſuppleo/ ſiſte furentē/ regi mand adulta/
ꝑ ſanctat̄ e velle ſanad/ Tue lucreca/ Non omīs minuit ingenū
relinquit pudor/ parcēs ā zozia/ amore qui regi nō/ vnicū e ſtupru eſt
al' ſperat' huiq̄ mali mōre/ ut pudat̄ nephas/ Decretq̄ hec zozias/ ocre mōdrad
minuit hera/ nēc̄ effrena impetu/ Iohcere aliās/ nō vita es digna/
qua te nece dignū putas/ Decretū e aīc̄ lucreca mod admiſſū ſcla
collatam vpor/ gladio vindicauit/ Ego honeſtā mōre/ ꝓcumā ꝑmitted
genus lea/ quero/ laqueo ferreo/ papiro/ veneno/ vendicē caſtitatem
liz/ vnd eoꝝ aggredior/ Vbi placet mḡt̄ zozias/ Ac lucreca ſi quis
mod aſſaut/ pbibeā nō ꝑt/ Aut potas cathonis/ morteo brutū ac
ferrū ꝑcussū ēt/ carbones ardentes ebibit/ Si eam ꝑtemus mḡt̄
zozias/ mouebat mēte furor/ ac vite/ q̄n fame aſſumēdo e/ ꝑfallax
ſepe fama e/ q̄ malo melior bono ꝓcior/ nō nūq̄n dat̄/ Ceptemq
hinc curialid/ et amor̄ opum demq̄/ Vicus aut iſte labor mſultor/
inbuit rem a ſacram falſo/ his dicte mensiū flamā/ amq̄ amoē ſpeq̄
dedit dubie mēti/ ſi nō ille amq̄ erat/ ut ap̄ deprecat̄ ee ſacturā/
Differre dim̄ grebat/ femie furoꝝq̄ minue/ ut ſepe ep̄q̄ ep̄o tigrit
flamas/ et admit egritudine dies/ Ac ſcrima zozias ſtis gaudys
puella ꝓducē/ donat ut reſur abiret/ nil mens illiq̄ mutaet/ Vbi
ſi negaſſet/ alia mutaq̄ querebat/ aut m̄ ſe mlēd manq̄ mitteē/
Sepe ign̄ me redie ſeqꝫ ſimoit/ et illud gaudē amoē ſuo/ et tepa
y dnicū querē/ quo duce aſſari poſſet/ Depoſ mēdi nō fuiſſet
loquendi/ expauneate/ nō nullua ſe mitti ēō velem/ ſaduit/ alīs in

redivd gaudia desilit / Hic diebus multis / egrotod pauit amo / Et ne
p omnia meream / Semel tñ adversus curialio / Q ign hic dilecta es /
aut si seres / nec hoc illi quid est / frenis vidit ultra / Et curialis
toto expedimus arcu passis / ullas medicas quoue dabat / igne furioso
pectora vexasse / cecus penitus forabat medullas / no tñ tozia novit
Hic lucretia missu putauit / ut amet ung spet / ap aspidis homo /
hic vbi ardere se vidit / diu prudenaa / matre e sec nubo nec / inuec
pauit / Et curiale / quid ste amor / nupsit nosta / longi luctus / breues
risus / pua gaudia / magni merci / Semp nocet / et nulli modus est / qui
amat / Quid tu te his magis / inmiscens / at tñ se frustra mitt vidit /
Quid tandem aut mea simu / miser / amor repugno / Vtd me habit /
Quid qd licuit / qd alexandr / qd hannibalem / vnos amatos refero /
aspice poetas / virgilia / p furiem / cretes ad media turri pependit /
dum se mulieraule stupt / vsura / amplexibus / expauit quis poetam /
ut lapsorus vite auctore / Quid de phis dicemo / et arce hi / uenedi /
prepeidis / nile ascendit / sicut equid freno / tolerauit / et calcaribus pu /
pugit / dns eq pars cesarū / Vio / vnd qd / vulgo dicit / Vbi bñ
quent / nec in vna sede morat / maiestas / et amo / Quis unquo / amato
qui cesar me / Quoties hic amor / bpam dedit / heraulez dicit / fuit
fortissimo / et ea soboles deoz / bellis posset / pharatris / et leonis
pectore / celid / suscepisse / passis / p aprica / virgo / smaragdis / et dec / lege
crudibus capillis / et manu / que clamat / gestare / solebant / sperante
fusa duxisse fila / Vlatural / passio / sentit / ignes genus alienū / Via
adsper ab aucta amat / nec / et baccys albe / vidit / sepe columbi /
Sz ubor mem / que ad pharetram / sacrum / scribit / Sopho / qui / qua
dnpces referam / monet / p gnigo / bita / Juuenca / timidi / cetu / plia
pectus / et / cepit / feroci / dant / signa / mugientes / virum / vrgue
ignes / vulnifica / uper / dentes / arui / plen / quatuo / terga / lanes
Tid monet amor / ardent / flam / ponet / bicorne / Vtl amor negnat / dnu
perit / tñ ussit amo / nunemo / feroces / vincat / flamas / Semiba / qi / fessis
cursos / equitos / vincat / calores / virginid / igneo / feri / igne / peteti /
Quid ego nacid / legibus / veniet / omia / vincat / amo / et nos / cedamus
amori / hic / firmata / est / benum / lenā / queri / cu / ceas / ad / nupcd / se /
rendas / amicat / Visus / hinc / fidus / comes / erat / haze / vero / callidi / ingi /
hic / p / uncia / suscepit / multicauladz / conducat / Cu / hec / amicant /
m / hanc / suaz / scripte /

Epistola Curiali missa lucrene p vetula gnidz

Salutare te lucrecia meis / epist / si qua m / salute / copia / foe / ꝑ / eis
tñ / salus / tñ / vite / spes / mee / p te / pendet / Ego te magis / quā me
amo / Vter / puto te / lacere / meū / ardore / lesi / pectoris / Judico / end / tñ
potest / esse / vtei / meus / Sepe lacrimis / madidi / et qu te / videre / emisi
suspiria / offer / benigne / te / peor / st / me / tñ / appetib / Tepit / me / deos / tñ /
diuitū / teuet / ex / mia / qua / alba / ppes / venustate / pcd / Quid / est /
amor / ante / hoc / nescii / Tu / me / accendis / impio / subiecisti / pugnau /
dū / facior / violentū / ut / effugerem / dominū / Sz / vincat / comata /
meos / splendor / tuus / Decerpit / oculoz / vadi / quibz / es / sole / potentior /
Tapdug / sid / tuq / nec / amplia / tñ / mea / corpe / sid / Tu / mictis / et / som / et

abi vsum abeuliss/te dies noctes q; amo/te desideo/te voco/te expecto/
de te rogio/te speco/de te me oblecto/tuus e anima/tenu suum totus/
tu me sola suuare potes/Solaq; pde/Lege hoc alem/et quid mente
sheas rescribe/Vter prior erga me obis esto/qm flueis oculis/quibus
me colligasti/Vam peco rem grandem/ut eloquendi tenu copia habea
postulo/hoc tm volumt hec lee/ut que mee scribo/dicte possim/cora
Vob si das vino/et felix vino/Si negas/extinguor² tor meu/qd te
magis/qm me amat/Ego me tu/et tue amendo fidei/Vale anime
mi/et vite subsidiu meu/Vas vbi gema staciacas accepit lena/fes-
tino gradu lucrecia/posuit/Eaq; sola mulcta Haut id eplam mq;
cora cesarea pocenabor/et curia nobilior mittit amato/ut ep sui te mi-
seret magnis pcibus orat/Erat lenonimio notaria mlier/nec hoc lucrecia
latebat/pnobilesq; tulit mfame feraz ad se mitti/atq; in ea vsa/q te
apt sceleste/in hanc domu audacia duxit/q te demeaa mea phea
adire suasit/Tu nobiliu edes ingredi/tu matronas decipere potes/
et violare audes legitimas faces vno me ameo qm capillos volua
tuos/Tu mi das leas/Tu me alloquer/Tu me respicias/id plq
qd me decet accendem/qm qd id queunt effectu hodie/ut post has
nulqua cubellas amatorias feras/Deus recede venefica/tuasq; leas
tecu defer/vino da ut lacerem/poraq; ignisq; dederem/Arripiens q;
papireu m pces dulcias sudit/et calcato sepe pedibus/atq; disputatu
in aerem iecit/Ac si de te ait/Sinm simplicitas/lena debet ignc
qm leno dignor/Sz abi caute/ne te vir offendat meus/Ee ne quos
id remisi/et passus de te/te te posset perire/Tanc totq; ad modu
ne ante conspectu rebeas meu/Tmmisset talia mlier/Sz hec matro-
narum nocent mores/et mitra se ait/Vide vir/qd te nolle ostendis/
Vbro q; ad illam/parce ait domina/Putasne me hisse/Libiq; com-
placitu ee/Si seas e da venia/imprudena e mee/Si no vis redea
parebo/Tu que despicis amatore videre/atq; his dicte e conspectu
recessit/Lucriaq; muneto/Quid magis felix amato/plus amat mler
qm amator/Sz nec no fuit rescribendi otiu/nuem mestu lucrecia/
at ubi te noio/tuas q; leas dedero/hilarem voluu feat/millies q;
bapreu bassauit/ne dubita mox ensem dabit/Ee abiens vocula
caueng ne amplius mueniet²/ne p ubis referret ubera//Lucrecia
vero posequa amis recessit/fragmenta pquirens epte/pcialas q; ss
suo loco reposuit/et lacera iuba reposuit/Tamq; legibilem ordinatiu
fecerat/Ac postq; millies legit/millies q; deosculata e/Tandemq;
muoluto sibi/dome/nec/prosa vocalia collocauit/et nec hoc repetes
nec illud maiore boratum bibebat amore/curialoq; rescribe statuit/
atq; in hunc mod eplam dictare misit/

Lucrecia curialo eplam misit

Desine sperare qd no licet curiale/pce nuptus et leis obsec/Vter
me eo illis credito/q se vendant/Vo sic qua putas/nec cui submitte²
lenaz debeas/q re alia mea stande/nec ulla amor/nisi pudica sequat²/
Tu alys ut libet age/Ee me mi posulas/ceq; me indignu pute/
Vale.//Hec epla quadruis durio curialo visa e/et cuncta hanc dice/
Viam tu ostendat ulro/atq; missandi leas/Vter dubitauit curialo/

ccad aū fidem lucreā pbuisset Et augebat² q̄ timor vrālia nesciꝰ
erat Ideoq; ferrenā fraudē arabat edisserere Et quia sedulū faciebat
amor boni q̄e edocta erasit Solusq; dicauit lras sibi qui prig
ab alīs mutuauit quicq; in isto secundo scribi opportuit rō

Furialis lucreae

Vtil sibi succensendū ee q̄ infame subimiscat femine Quid id se pere-
grinū faceret quia alio vti munere no opportuerat missionis amore
fuisse causam qui nīl queret inhoneſti Credē se fore tpaū pudicā
castissimāq; Actꝫ id eo maiorē dignam amorē mīsticam femine honorē
q̄ sui pdigam ne dū se no diligē ſ maximo odio ſ̄ pſequi pudicaā
ilamq; amissā michil ē q̄ in femia emendat² forma veco delecta-
bonū ſ̄ fragile caduciq; et ali nisi pudor assit michil precij deat
Hinc pudicaā forme adhuc cat dinaꝫ ea ee muliere vpandaq; veq;
dece opulenta fari at ꝓcul ab oli a se qui michil ab ea petet laudmosū
aut effuerē fame optat ne se aī alloq; ut aīm sibi q̄e ſ̄ſtet
sius plene ostendi nequit ibis appetat Vtiq; his lacꝫ munera
no solū sibi miſt ſ̄ opere ead preciosa rōe

Ad hec lucretia furialē

Acepi lras tuas Tamq; nil amplig de lena q̄ror q̄ me amas non
magnaas q̄ nr̄ pmg es nr̄ solus q̄e mea fōma decepit Suma mlier
et amatur et amat me alī Et ut illor et aū erat vanus amo
habē teā verba nec possū nec volo tuere me solam nisi frās
vrundo no potes Nec sunt dona adiuta custodia dauni munera
tua suscepi qua obtectauit me opus illo Et ne q̄d id aput
me grate sit Vter hoc pignus videat² amor Remitto ad te munū
quem mrē nec vr dedit ut aput te sit quasi q̄ad venditoꝛ vocalū
nec mior ē gema eq; gñ munq; aliud dulce

Furialis rndit lucreae

Magno nī gaudio fuit epla tua q̄ fine fecat de lena q̄elis tuis Et
angit me q̄ amore pupendis meū Vlo et ſ̄ te plus amat nullor
tū ignis cōparādi ē meo At tu hr̄ no credis q̄ loqui nequeo teā
Id ſi daretur no me attempneres Vtinā si possem fieri rmudo ſ̄ liben
aa tuā in pollicē formā vellem ne nī feneſtram daudere At
ego no q̄ nequeas ſ̄ q̄ nolis doleo Vtinaq; ego nisi aīm respicio
Actꝫ im lucreaa quid dyersi te nolle an si possis me nolis alloq;
qui tua sīt causa qui nil plus aspro quā id gre more quo ſ̄ imbeꝫ
in igne ire aaa obediam q̄n capias mitte obsecro ubi hoc si
no detur facultas assit volucres Vter me tu ubis cecca que vitā
ni oculis pēs Et uēro placet me alloquiū pete quia no ſ̄t im-
petrandū obsecror ſ̄ mutua sinaꝫ illa q̄ meū laboēm caaaū
dyersi futuꝛ absit hec crudelitas maior esto amanī tuo ſ̄ pfſ
sit loqui fies hominū Vter dubita tu me facilig ubis nuerneris
quā alius quimis gladio destino tā plura postere ut readames nī
posulo Nichil hinc ē q̄ obtaas Vtemo pe hoc te ꝓhibeā de te
me amaē et libus sum Nunquā nica quouis nō aput te sit
grauū est Illa te aliq̄d mei admonebūt amorꝫ Et pua t̄ fuerūt
at micra sūt q̄ mitto Tu tū noli spnē q̄s amator donat

maualis m hes ego pria dnt asserti/ cd aderint ego me rdpies/ Nulq
tua mdtud a dgrio meo rdeat/ et illud nec tua crebris osculis reddam
madido/ Vale delicud meu/ et nd qd potes solame duo/ rēt/ Hec cd
frequt replicatu est/ Hinc caude mod/ Lucretia/ dedt epla/m

Lucreaa curiali

Vellem d curiale more qrē/ teq; ut pctis amoris mei propem facere/
Nam d tua nobilitas mdur/ et mores tu deposuant/ ut inassuno ames/
Tacos q̄uā nd placet tua fōma/ et plena benignitat faace/ sd multi
no ē osu/ ut ce diligā/ nosco meritū/ si aniaē inapia/ nr nobrd/ nec
regula seruabo/ Tu hic tu ce non potes/ Vter ego posequd in ludu
veneris/ possem carere/ Tu me nolles abnuē/ et ego nollem manē/
Mouet me multoz exepla/ que peregrinos amates desere fuit/ ne
tua sequar amore/ Jason medeam decepit/ Cuq auratis vigile draudt
draone/ et vellus aureū asportauit/ Tradenda erat theseus m esca
mōr thaures/ ſ adriane fidas conalys euasit/ Illa cd desertā aput
insulam dimisit/ Aud dido infelix/ que profugu receptū encā/ Unde
illi pegnos amor meritū dedit/ Ego quanti pculi sit/ alienū amore
admittere/ nec me tanq obiaā discrimina/ viri vos solidioēs estis
anim/ furoreq; magis apesatis/ Femia vbi furore mouet/ sola pt
morte assequi dnimū nō amat/ ſ insanit inlices/ et id obrudeat
anno/ mlr amante femia debilis/ polym receptā ignis/ nec fama
curaruq/ nr oraā/ omaā remediu ē/ si copia sit amanti/ Nam q̄ his
careruq/ magis cupiuq/ nec discrimē timeā/ Dnē ulld/ donec mee
lubrdim saasfiat/ nd go nupte nobili q̄sulto ē/ amod vita pduxere/
et tuo posterum/ qui nō pt ē diuturna/ ne ut vob pcia ullis duret
ut alaā ē zaphio/ Deo te oraū fero/ ne vlcta meū posses amore/
et tuū ut pdulatā ego tuguas/ Vlr ide viris/ q̄ femie/ multū fraliq/
Vter tu/ et ſ me ut dias amas/ id go me q̄rere debes/ quod nd ego
sic/ p tuis domis remitto aurea cruce/ margarite ornata/ q̄ liq breuis
sit/ no ad pas tace/ Vale rēt/ Non tacuit curialq; his acceptis ſ
ut erat nouus scipe mensis/ Lalanud sufert/ atq; sld hec spōe epla dimisit/

Curialo rndit lucreie

Salue amie m lucreaa/ Aue me tuis lr̄is saluū fac/ et si no id
fellis admisces/ Sz lr̄ specto me audico demulces/ Venit mota m mang
epla tua clausa/ tua gena siguata/ Nam et legi sepe/ et deosculatq
sd sepius/ Sz hoc aliud suadet/ q̄m anima aq filisse videt/ Rogas
me ut amad desma/ q̄ no copedit id/ pegin stadnas sequ/ Et
pomis exepla detegat/ Sz cd lr̄ ornate culteq; scribis/ ut miraā
magis/ et amad aud ingenuū debeā/ quid obliuisa/ Quis ille ē
qui tue amad desinat/ qd prudenaore sapienaoreq; auadidit aiam
Si meū minue volebas amore/ no oppōuit cua dadna offende/
Nam h̄ no ē intensid qorgue/ ſ augmeād igne mapoms/ eo pua
conflare fanalia/ Ego id lege magis exarsi/ videns fōme tue pdare
et honestati/ quicquam ee dnaz/ Verba sut/ quid rogas/ ut amad
desiseam/ Roga montes/ ut in plaud veniant/ ut q̄ fontes sua repetat
flumina/ Nam possem te no amad/ q̄m sud deuigre phebus aut sum/
Si put arce muliq; rubie mores/ id inada pristinq/ ad fera fluue/

poteā curiali obtulisti tui) Vlo ē prud verū ut veris lucrecia fla
mas cōgredi Vlam tu hr qd nō sequi arbis pleiq; vro assignat
Sz nolo hr crāmen nue ingredi Odea me tndere opti que ad
uersum venisti Id eo te nolle nd cōcidere amati significasti Alīs
multas pegrinus amor decepit cōpenpla ponis ſ possem ego quoq;
plures referre quos femie reliquerūt Troilus ste nosti pam filiū
Traseis decepit deplebd Helena pdidit amatoē ātē suū medita
mentō idebat in sues atq aliaq generā ferarū Sz inquid ē ego
paucoq a suetudine tohd vlgus tenere Vlam si sim pegrinus et tu
pter duos ces ne malis aut dee veros omes accusabis Honestius
ſ et tu ppt eosdem femias retere omes erant dño nd qui pcuis
alia sumemq cpenpla Qualis amō anthonii cleopatreq fuit et
aliorū quos epole brevitas referre no sinit Sz tu oūdd legisti
pa troiam diruta ach mortō plimoꝝ dū retineat pegrinꝰ retentos
amoribꝰ ad priam nūqua venisse Adhesit nat; amatribꝰ suis
tarē q; ponis nūcīs regnis domo et alīs q fuit in pria cui q; gra
tissima voluerut quā amasti relinquē Vter te rogo nu lucrecia
cogites no illa q nro ſ adusa amō et q pauci fecerut ego ea mea
te sequor ut pcua mente te amē Sumq; pcue aug et tu me
pegrinū dices magē nat; aug sū q; qui hic tecū ēsse Vla illud
casus fuat auem me vero clerū Vlulta nd pria cit nisi vbi re
sīs et quamis attingit me abire redire tame festino cit Vter ego
me in tenebris reddar nisi res meas cōposuero ordinatiq; ut tecū
esse qd diu possim fuale remanedi aput regiam ocasio Multa
tibi in paba cēsaris sue negocia hēr nd amitti cōpedienq; habo
nue legacōne fungte nue unq cpecebo vicario in Etruria cēsse
hrē opti haut ego promiā impetrabo ne dubites ſ anud meā
lucrecia tor meū spes mea Si vero vnd absq; corde possū et te
relinqre possū cur tande miserē amatē tu qui tamq; ad ſolem nīo
cliq; fiat Tonsta mcos labōes et medid Tam diuq; fine meis
labōibꝰ seruae Aliud me tam diu cruaas nmor ego mei qui tot
paaor cornicta Alii tot nostes insōnes dipoi Alii tot remma
tolleraui vide qua mater sū qua pallida qua res ē q spnd cōpti
allegand arguet Si id aut pates a filios audissem no posses de me
malo qm hoc supplicaud fuime Si sic me puerus q te amo quadru
faces qui id dampnid a malo intulit Ach mea lucrecia mea hera
mea salus meū refugiū sinsape me in gremiū Denid rescribe me
ē eatum esse nichil aliud volo lucrat me dici seruā lucrecie sum
et cēsares et reges amat suos ubi fideles nouit ut denegrauit
redamat qui amat Vale spes mea meaq; merces ut tēp assecuta
medis mepopugnabit ordē Ecrida si adhuc ul aures suas mox
cōfringat Sic curiali ibis lucrecia mea ē paqua sēdulitate
meū apte egisti Et dissilauit pateſcat amore at; sus hr cultro se
appuit

Lucrecia respondit curiali

Vlon id amplia adusū nr te amplia curiale mei amor cōperte
hrē possum vicisti Tamq; sidua me miserā q tuas accepi literas
in mid mult cpenedi sū fraud id tua me fides et prede inuet

Vide ut seruies q̄ sepissime | in amore ia tuo venio | Si me deser
et crudelis | et pdior omni pessimo es | ffuale ⁊ femella deprę | si quo
fualius tanto turpio | Vbi res integra ⁊ | Si putas me deserenda |
brato auteqū magr̄ anno' ardeat | nr̄ nuptiaq̄ qđ primodi interisse
peniteat | Dum ver̄ | inspiacida ⁊ finis | Ego ut feminaꝝ ⁊ patru
video | Tu vir es | tu mei | et tui curā hre oppet | de me | Jam ti tuaꝝ
sequar fidem | Vter tua esse malia | nisi ut ꝑpetua sim tua | Vale
meū hospitiū | oroq̄ mee ductor |

Post hanc plures epłe misse vicissq̄ sunt | nr̄ eam ardent curiali sensit |
quā feruent lucrena cupit | omni iam vtriusq̄ desiderio fuit | sil cōue-
nieūdi | Et ardui | et penet ꝑ possibile videbat | cum omni lucrena
obstruabat | Nec nec sola | unqua egrediebat | nr̄ unqua custode
carebat | Vter eam diligent bone Junonis argus custodiuit | qua
menelaus usserat obseruāe lucrena | Quid hoc caput vitalos late
patet | qđ femina sibi quisq̄ quasi thezaurū reclusit | mos uidato
mig valuit | Sup eni quod mulieres omes | ut id possit aperiat |
qđ maxime denegat | ultro | que sp liberos sint habenat | mig de-
linquit | Deinde ea sanle ⁊ multa custodie mireren | quā ⁊ seruati
sola | pulsa gregem obstruasse | nisi suapte casta sit mulier | frustra
maritus matur ponę seram cohibe | si quis custodiet ipos custodes |
tanta ⁊ | et ab illis maior error | Indomita ⁊ acat mier | nisi cui ꝑ
frenis remedia | Erat lucrene sp spurcis | sunt sepe tabellas commisit
curiali deferendas | et sunt sui amoris ostia ferat | Ad hoc ingt |
ueniat | curialis ut dom̄ suscipiat | habitabat hic | aput nouerca
sua lucrene mrem | qua lucrena sepe visitabat | et ab ea sepe
torquebat | Vter eni magno mestitio dissidebat | Dido go is erat | ut
dausa in conclaui Curiali poqua mr̄ sacras adiuta termonas
ꝓcurasset | lucrena supuenit | camq̄ mrē dom̄ audiuta | qua no
mucrita redire exoptarat | Inter vero aput curialis erat | post
biduū statuto erat ꝺmino | at hoc dies camq̄ aug visi sunt
amantibus | longi | et hoc sperantibus hore ꝓducte sunt | male sperantibus
citate | Et no accepit amanti desiderio | formula | Sensit magr̄
mysdras mr̄ | atq̄ ut dies egressa dent domui pudicū exclusit |
qui mox curiali triste mutuū adiit | Cui no magr̄ | qua lucrena
molesta sint | Nec ꝓcum detectos aguouit dolos | Erat no ferasset | sumpsit
qđ magr̄ alia ingrediam | via | Vter potens erat | mr̄ meis subsistere do-
lis | pandala vero affinis erat | que iam lucrena | erat archa
nova a sud | Vter eni potuit ignota aug quiescē | significauit ei
curiali | huic ut alloquat | qđ fidus sit | et quemadmodū sibi possit
monstrare | At curialis no videbat | haud illi se credē | que mendax
inuenirem | semp intuebat | et subesse fallaciā dubat | Inter
deliberandū autē ingt | e curialis vomū pcē | at ad pontifice maximo
de coniuratione tractare | q̄ res tua sp | in amore malesuasia sit | Sed
opprobebat cesar | amicitiā ferre | Ingt | mora diez | mestus lucrena
mane | domi | mane | fenestras claudē | mestas induē vestes | muscq̄
quire | midi omes | ner causā nosse | Senex ipe vidue videbant |
et camq̄ sol descasset | Limen se putabat in tenebr̄ egere | Domestici

q̃ eam q̃ sepe m lectulo rubantē/ et mdqđ lecta videbant egrd̃im
i pcabant/ Et quis remediorp afferri poterat pquirebant/ Sed
mdqđ illa ut viste/ ut thalamū egri voluit/ nisi pgñi redie vi-
derit curialo/ et illi cesarem obuia esse cognouit/ Tue eam quasi
e graui sono coacta/ lugubri veste deposita/ et ornamēt redmita
foribus/ fenestras apperuit/ letab unda q̃ illud eopectauit/ quā ut
tesar vidit/ Vic nego amplio curiale/ decreta tes e/ Nemo te absente
lucreaā vidit/ nūc qua redisti/ aurora cernim/ quis nos asit amor
Amor cegi no pt/ Vieq; absondi nisis Tocarp mea/ ut solies esar
/ ut me m crsū duces curiala aut/ ego quid hoc ste no scio/ hyrmiq
equoz auoz/ et prolixe barbe tue sccepta/ illa forsan gcentant/
Atq; sic affatus lucreaā furtim aspexit/ et oculos orient in oculos
Eaq; post redita pma cosolato fuit/ paucis deinde ntdiebus
Visus curialo fidus comes/ dū amplq amici causa fauet/ taberna
speculato e/ q̃ post menelai domū stea/ m lucreie camera retrorsū
sita est intuito/ Tanpone igit tbi consiliat spectatorq; loco curialo
adiuat/ Ro fiat inquit fenestra/ lucreaā alloqui poteris/ media
nūc orcaq; domū clausa fuit/ nec hoc nr soli accessa/ trib vicinar
distanaa/ fenestra lucreaq; distinabat/ Vbi diu consedit amator
/ ecce curialo si quis casus lucreaā ostendat/ nr fuit deceptus/ Affuit
tandem lucreaa/ Cui hinc atq; hinc aspiect/ quid agis/ ait curiala
dice rectigo mee/ quo rendis lūa/ cor meū/ huc dirige oculos p
sidū meū/ Tuus hic e curiala/ assū ne respice/ Tu nec hic es
ait lucreaa/ O mi curiale vtinā tam te alloqui possem/ et am-
plecti valere/ Ad istud ait curiala/ magno conatu facta/ scalam huic
admoueto/ Tu obsera thalamū/ amorp nrū gaudia nimiū digitulina/
Tame mi curiale/ si me vis salua/ fenestra h adpotcam e/ viama tp pessi
/ nec tamponi credendo est/ qui parua peccaā te et me pdeet/ Ez alia
medema via/ Sat e/ si hic nro sermoni/ nr patet accessa/ rndit
lucreaa/ at nr curiala inquit/ mors e hec visio/ nisi te semel am-
plectar/ meis q; bracchijs teneo mediam/ diu Et q̃ loco tractus est
sermo/ missaq; huic p arundine munera/ nr curiala in domū/ quid
lucreaa liberalior fuit/ Sezit dolos z vias seductp ait/ amanteq
fenestraq; tenacibo obsto/ nisi astu prudo/ et hera pibit/ et domus
infamia subibit/ Et hyc malis causa e vnd auertere/ Amet
hera/ michil nocebit/ michil nocebit si cla sit/ Ipsa p amoē rea
est/ ne quid agat sat pspiat/ Si no pt custodiri puellaa/ satp e
amorem pellere/ ne domus infamis fiat/ ne grauidā timeat/ Ad
libeo/ et apam pbeo mea/ Restat quo ad pcui/ ne amittet nepbas/
Tdq; no licuit mea e culpe/ ut et ad pus ingt oculos sit/ parū re-
fert no agere/ et si age ut nemo sciat/ Comune malū libido est/
Vter homo e que possit hoc no agere/ et ille casta videt si quis
agat/ Dixit sic fatue lucreaā egressam thalamo vidit/ aggressoq;
femina/ Quid nā e inquit/ q̃ nr amor/ michi gaudes/ Curialus
michi lomio ad dilecta e/ et ne cla arcias/ Vide ai des fide/ Dmo
sapie gradi e non amae/ Sedus ut sit ames ne putam fac Sola
hoc sine michi cū facē no potes/ Quadra nā aput te fides ste/ loco

tpc dixasti. Si nd quid amare vis. subeat michi maiora cura ē. ne amo
re deregaar. Et si pena lues. et vr ōm oblocutiones ferar. Ad hec
lucretia. sic ē ut arte zona mgt. ēt magnā fidem habeo. Sed ni fidus
es. nesao qm negligens. et meas adisse desideres. Huc quia sponte te
offers. vtar obsequijs tuis. Vtor absq; dapi timebo. Tu scis quid ardeo.
Tu no possis ferre hanc flāma. Tuua me ut semel sit ee possima.
Eudulo tagroet. et ego morior. Vtil peig qm; obstare cupidin vre.
Si mimice quemcuna. tpanas amabima. et certe erit nd amor. Vide
rgt² curialo. vrā dnā accedi. Stab hinc quadriduo. dū rustica
frumenta asserunt. vector; psona induet. opusq; sacro. tritacū per stabis
horrēa. ferat. Tute scis thalamū meū. ad stalas hre hospitū. ac
omnia curialo dnā. Hic die manebo. et die erit cpus. sola rubili
ero. ipe hospitū ipellat. dū solus sit. et ad me ingrediat². zonias
quauis arduus scalas ēet. mdioā deus mala p meritū sustepit. Cu-
rialeq; inuenes. aiem eo ordine mutat. q illa indutis lomia. libet
ampleat². Seqr impatas actingit. nt aliud queat². qm nimia mora
D insensatā pectā amat. D mente cerā. D aiam audacē. cerq; mtre
pdit. Aliud ē ēā minime. qđ ēt pmū no videat³. quid ea arduū. qđ
planū ee no crimias. Aliud ea clausit. qđ ti no ē aptum. Tu omne
discrimē pūsare. Tu michil difficile censes. Scrimis ē aput te ois
custodia maior. nulle te leges tenet. nulli metā. nulli pudō obmurm
es. Dis labor ti ē ludā. ēt mlt obstat vsquā. D cepi amor domitor
oīm. Tu vnu pmate cesar aarpassimū diuicis assuetē. Tu case
matuen. Imbuād leis clarū prudentia. ea pdūc. ut deposita pue-
rilia sacrā mduet. vultā sacra tegat. Simus eo duo fiat. Et q̄ multa
deliuē fiat. iam humeris gestando ducēs aperat. Cepi publicā
bacchū mercede locat. D rem mirandā. poneq; incredibilem. vnā
aliqđ in consilio Iussim. nt eternas vertorā cerne. aq; in col-
lumne. Illa fere que hōm. stuberim habuisse. Vnus tūs formaq;
queat maiorem. Hoc ē qđ. ouidius metha morphosin volt. dū fied
eo deorsus. ā bestias scribit. ā lapides. aut platas. Hoc et poetaz
omnia sentit. mas dū ceteri amatoēs in cerua ferasq; vera cadauit
na rea ē ut eo amor flāma mens hois alienat². et pauū differat
ab estiū. Iuuenes crocea. tenuis aurora rubile. Iam diem re scabat
opacū. monteq; suis rebus colorem apollo rēdens. cōpescuit. ureat.
Eurialū. qui rue fortunatū bandū sensit. ēt admouēd se vilis
sinus. ulla nostendi odit. pgat. ign² ingressiq; domū lucretie. femoris
se oneādi posteq; in horreo ceratū vbiq; descendendi fuit. atq; ut
erat pdormi. hospitū martialis thalamū. qđ in medio stalarū clausū
videbat². impellit. Sed micro crepit. et reclusis foribus. sola lucretia
sereno intentā vidit. atq; accedens. Salue mi anime inquit.
Salue vnica vice pfidi spesq; mea. Tuo te solam repeti. nec
qđ sp optauī. semot arbitris te amplecti. Vullū ad potes. nulla
distantia. meis obstat oculis. Lucretia quadrijs ordine dedisset.
pmo gressu sensit. nec eurialū. si se spūd vrbē petenit. ut q̄ vix
tandē ad ea placula ratio. sp nō suadebat. At p̄ nūd amplexos
et osula sūd cognouit eudulū. Tu ne es pauperie. Tu ne hic

ades cuiate | et rubor p genas fuso | ppleua ē aria hoiez | et mā frente
dssumata | moueq; repcetus sermone | heu quo ce distimin subiecisti | Aliud
ampliā dicā | Tam me ēd caussima sao | Tam ou amor sea expetenda |
Et neq; te me alid inuenies | dr aiz fuia seamdē | et amod uro ps pez
verid dere | Aid spūs hoc regit actu | peer te neo lucreae | poenis ei
nec mailo qd | si tice maiad · appello | qui mi ? vite dais e | et ? que mdqua
asenste anima meo | Et age mea voluptas | mecu deliau | adiuuas sacu
hue | eqz mi onde ut eo | Aque veteris spem | has fures missas fuge
curatid me videre aedico | Jam ille ? pposias sordida ostro fulgebat
et auro | et in amor officiad pua erae dum ? zonas an hostiu pulseas
Lauete inqt amates | Vesao quid rerid queris | menelaa huc festinat |
Tegree furca vra | Dolo q; vicid fallie | Vicdit ē q egredi puteos |
Tum lucrena laabulid inqt | pnid subsedo ē illic | Eas ad quid sperer |
Et te mead corsentee | nor aduentaret | huc tutus · hic m coebit cet |
neq; te moueas | neq; somid dedet | Anaeps quid agat | Eurialq mle-
ris imperid subit | Illa foriba patefacte | ad seriad redit | Id me
nelaus | et vna berea assimt | arcographa no nulla ēpublicd grecnena
assiuri | que postqm nullis tuenda scrinijs fuit | In latibulo uro inqt
menelaus forsitan erit | lucrena lumie asset | huc mea q rendo est
his coerita cuiatq; vocabo | coanimis fit | Tamq; odisse lucretiam
meepit | at; mea se | heu me fatu inqt | quis me hic venie copulit
nisi lenteas mea | Vide deprensa sum | nue infamis fio | Defacto
gram ?do | q ? grand | vend vica | id supsit | quis me diud eripiet |
emod cerid est | O me infame | et salto ? stulassim | in hac suaz
volens cadi | Aliud hec amor grauda si tanta cinuit | bius illa vo-
lupeas ē dolores longissimi | O si nos hec p regno celo subirema | mi-
nima ē hoim infiaa | labores breues noctuma | p longissimis colleāe
gaudijs | Amor causa salticaa | aua letiaa finio cōpari pt | In-
finitq; tam obiectamd augustis | Hic merid exemplid | Jam fabla
oim ers | Vter quis eorta pateat sao | hinc si quis deoz me cognouit
quisoia | mi squid me cursa amor illaqueabit | O dea eripe me hinc
pce | Juuenti mee | noli meas metiri ignoranaas | Sic crua me ? deoz
delicioz | priaz agnum | no me amauit lucrena | ? quasi cerid in tasses
volui cōprehende | Hic venit dies meus | nullo me admisc pt nisi tu
solus dea | Audiera ego sepra | mlcr fallaaas | nec declinad fatu | Et
si me cuasero | nulla me vnquad mlcr cegna reduxit | Et nue al'ter
lucraa no mi ruba vergebat | molestiū | que ? no solid | ? amatq;
quoq; salua timebat | Et ut ē in paulis subitaneis mlcr q; virop
?mda ingenid | exorgiato remedio | Discella illic sua ? fenestra
est | vbi te memini mummeta no nulla addisse | adsao an illic
arcographa sue recusa | Subitoq; reuerics cautā vellet aperre
astellam lacend illam deorsid impulit | Et casu q; cerdissi | pueri
mi vre ayt | adesto ne quid dampni senaaq | astella eo fenestra ce-
dit | pge oculs ne localia ut sepiale dispgat ne | Jea ite ambo
quid facie | Ego hinc ne quis furad fraaat caulis obstruabo | Vi-
audatia mlcr | et femie credito | Nemo ead oculata ē ut falli no
posset | Jo dubitaret no fiat illusus | que femia falle no cepeamt |

Il faut lire ces vers

plus socia qñ ingenio sua felices mortal vor facto menelaq bercaq
dona repente in vrbib se reperiant dona ereuso mod alia erat
mulcaq grada descendebat erant hinc datad ē curiato spacu mucadi
loco qui eo momto lucrece in nouas se latebras corripit Illi col
lecte vocalibs actq scriptare qua orographa quibs opa dat no rep
erunt Ad scrinia uxo q lapsad curiata tulsit Obiaq dona to
pores facu consolata lucrecia recesserut Illa abducto foribs possib
Eqr in curiale eqr in aie nquit vem grandior sudua mō
vem fons delectadonid meaq catulo locate fauid mellis ved dul
cib ingabilis mea Tam acta sēt oia Tam hr̄ ſmorbs lib am pi
patet Tam loca ē amplorbs data Adusari mod oculis forama
volunt Si dr̄ reseraut amoes nemd n tam fidis amatib deferi
voluerut Nem tam meas in vlnas nr ē p amplia vocaē meq
lilud reseruq cumula Aliud scas quid times tua hic sū lucrecia Lid
cuctaris lucrecia amplecte Curiata vxo tandem formidie posita
se se recepit Coplexaq mlierem Vtdquid me nquit cautq inuasse
timor Si digna in es cuq causa cūa collerant Vter ulle osula et
tam dulces amplexus obuerte gratq debent Vter ego ut vnd faceor nulp
eum cui bonū Et si pa morte cruda vnd posse te quia p frui
emod mulcis vellem Si hoc pas posset nu coplexq voem O
mea felicias o mea beatudo visu aiq tua ste timeb an somis illudor
vanis Tu certe hic es ego te teneo Erat lucrecia lem vestita palla
q medijs absq ruga herebat nec ut poeta ut dimes menalebat ut
erant arta sic se ostendebant curiale candor Tuncinat oalor lume
camp solis ubar Tuncq lacti facies alacris gene velut lilia pur
pureis mixta rosis risus in ore suauis aiq modestus pectq ampla
papille quasi duo puncta ponta ego vercq lacertulus rebat pru
riad qñ palpitantia mouebat Vcon potuit ulcra curiata sensim
cohibere q oblitis timoris molestiaq ab se se repulit Aggressus
ē femiaq Tam mqd fructu sulmas honor vem ubis iungebat
Dbstat mulier fantaq sī honestat et fame fuebat Vter ad qua
eus amore uba et osula posseret Ad que subridens curiata ave
sated ē me hic venisse ā nsatu nquit Si sated neo ē q sentiat
et no suspire et solad ē mfamie sine re subita Si nostad et hr
quaq sant multa hoc pignꝰ amor ē memoria qua carer Vcth scela
ē nquit lucrecia Sedus ē refere curiata bonū no vti dū possis
an ego occasione nd cessam tam optatad qua sated amittens
Accepaq veste mlier pugnatcq femina vince volebat absq
negocio diat Vter venus hoc secretate ut amod cognita cramaq
peperit Si maiore cpta amor sted meor cū distinus Cu
riata pacū vini ablaq paulisper hausit repugnadee lucrecia
recessit nec similee dulcissima suspicatq o ep roma ego baubis
putabat Vdmicabat serpnd curiata dū viam pgit Secumq
Si mee obuiam nr dace cesar meq agnoscet quid illi habiteq
hic suspicione facet donet facet omia Dicendū est quid si
hec tustica vestis vellet Si fingend et alia me dicē adisse ma
trona Nam et me hic amat nec ego vsu ē si meū amoris pate

lucreaa nudqua pderem/ que me susceptre seruauerat/ Quid sic loqui² nisu
achatam pali mentis cerint/ eosq; preit uel pus ab eis cognos e qm̃
dom fuit/ ob posias sanas/ peccatq; supra/ uerd pauit cuenid/ Subp
quis timor/ et qd graudiu meerentie meorum naeat/ Vide timen glas
me coulanti sit/ Inter cinedu aut/ heu me scalad mgt/ femie co-
misi caput/ no sit me pater amonuit/ id me nullia femie fide sequi
debere crepebat/ Ille femaz dicebat ee al mdemiad/ infidd/ muta-
bile/ crudele/ nulle passionbo dciad/ Ego prue infiaor disapline/
uicd mea nuliebriale tradidi/ Quid me si frumento oneraco aliqus
agnouisset/ qd dedera/ q iam infamia/ micha/ et meis posteris uenisset/
Quenid me cesar feasset/ tamqua leue/ et infand putauisset/ peadisse-
bet ctempnd/ Quid aut si uir strenua uersaca/ latente inuenisset/
Sena e lepidum dolor mala maioes cogit penas qm̃ lego illa
concessent/ Ueant hic ferro seant hic crient verberiba/ quosdam
mettos/ et ungulis lineat/ Et preco uirid prepisse uite nec
mie me in ymaulis dicasset/ aut infamem cesari credidisse/ Di-
cama/ et illius nie mana effuge potuisse/ Iuenis vd erat fidus
habebat latere/ pugio/ alt; uir contata erat et arma eo pcte pen-
debant capui fratia/ In domo longus silentiu/ ordo clamoes mo-
tualissent/ et fossa fuissent clausa/ Quid de me supplicd factu
fuisset q heu me fenestam/ nulla me prudencia liberauit/ hoc dis-
crimine casus tm/ quid casus/ ymo et pmed ingenid lucreae/ Q fide
femiaz/ et amatrice prudence/ O si insigne et nobilissimu ambo
tur me ti no credam/ Que aia no sequar fidem/ mille mdi assimt
duces/ omes id amicta/ tu fidelis es/ tu cauta/ tu prudens/ stis amare/
et amante tueri/ Quis ta cito potuisset excogitare viam/ qua me
querentes adiuuaret/ ut tu ipa cogitasti/ Tu id hanc uicd suasti/
eandem id foues/ no meu est nec q spero/ Non est mari/ duro
pdere pte/ te/ qd teneo ppte ee/ Tu dice mee ius habes/ tu nec
impetu/ O candida pectora/ o dulas ligua/ o suaues oculos/ o in-
genid decoz/ o mebra marmorea simaq; plena/ Ah ego vos diuo/
Quid carissima labia mordebo/ Ah cremulam ligwam ori mee
nuennuratem/ Denuo senaa/ papillas ue illas tractabo/ patid e
attactes/ q in hac miscre vidisti/ quo ppior e femia/ eo formosio sit/
uenia mea/ uina fuisses/ Non eam uandali rege lidie/ fomo sa dos
fuit/ qm̃ ista e/ Non miror illid voluisse lude/ quge deo demutate/ ut
plenig; sumet gaudid/ Ego quoq; ad idem facerem/ si facultas eet
lucreaa id mdum ostendi/ Alie aut ni id affari/ qnta sit eig; pul-
critudo possid/ ni tu qm̃ solidum/ qntu plenid meu sueat gaudid poes
osidere/ Et congaude mi qz maio fuit mea voluptas/ qm̃ verbis
queat ego pom/ Sic amalo ad actiate/ ni pantora secd lucreaa dicebat/
Ea ty malo lenaa fuit/ quo tractabilior/ alijs fide no habuit/ ad re
posset referac/ zonie/ no audebat p vetustia cond natare

De patrio in amore lucrete suatesso Valerius

Interea patricius eques domo nobilis/ qui cesare sequebat/ lucreaa
ardere cepit/ Et quia fomo sior erat/ reclamaz pcebat/ solatz femaz
et pudicaa femie/ obstare p rebat/ Illa sic mos e meis diabo/

Iulia mortis

habebat

commutin

mudam

omes vlm blando mulcebat² Ars a sue ferocie paulo ne vetus amo
palam fiat Insanuit pater nec consolari potuit ut lucrece mestem
pfanet Solent matrone senescē ad primū lapidem sacellū dne
marie qđ in bethleem noiatur sepius visitare hinc lucretia duabus
comitata ancillis et ano quadā pfabatur² Sequit² pater volū
in manu gestans de auratis foliis In aug collo eplandi amatorū
subtilis misticum membrum ostendat ut mox end tradit Illud
tercio videm ouicul rea subtalis specim ostensa fuisse ut cesa
mus claudetur Offert vidam lucrecie sepe emendat pater
respuit domū lucrecia Instat pater magnis precibus Ad ana
tempe inquit hora donabo florem quid times ubi nullū e pauli
pua res e qua pcas hui mlte placabo Secuta e lucrecia amle
sua thoz vidam suscepit patrie vlca pgressa vidam alacri go
dentibus tradidit nec diu post obuiant duo studentes qui virgin
culam ut sū florem vadet nō magno negotio mduxerūt apcas
viole seplas carmen amatorū inuenerunt Solabat hor gen homū
pgeand ee mres matrons Sz postquā cesar curia senis venit
vrideri despici et hei odio cepit quia pla armoz sacrata quia
hrazo lepor mras femias oblectabat hinc grande fulor et simitas
indies erant Lucrebantur regi vias omes quibus nocere sagt
ut go viole pla patuit ad menelaum mox itur eplamq ut
legat vegatur Ille mestus domū pgit vxoem increpat domuq
clamoribus implet Vlegat se ream vxor venq gestam copanit et
amus adhuc cesi domū Hinc ad cesarem fit quela vocat² pater
Is crimē facet² pceus q vema Vndq pg hor lucretia vxo atuam
Turcumadū gremat Sacus tn Joue no trasi sed arde puritis amatu
sterilem flamam ut magis pbibito exit eo diligenti sequebat² De:
mtis hyems corlusis q nothis Solis q boream admiscebat Vadut
go telo mues solutur in lubrū cursus Tactat mente m vxor mueres
in senectas hinc nactis occasione patris eplandi alcam ele cera
melidut cerasq mue cingit facta q pila m senectā lucrecie cert Vnus
no orna regi fortuna dicat Vnus no fauosabilem cui cupiat stand
fan em plus valet hora bengni qm si ee veneris amendat e pla
mari Dicat quida mi ee dē q m sapiente queat fortuna hor
ego hic sapientibus credo qui sola virtute gaudet qui et paupes et
egroti et iniqua fortuna censi vita se credut possidere beata Vnale
nullū ut adhuc vidi ut fuisse putarim Omnis homo vita fauor
fortune indiget hic quos vult eleuat et quos vult deprimit Vnus pa:
torū pdit nisi fortuna Vndquā prudentes consilij fuit m nosse
viole clausisse tabellas Et mox eplandi benefacto minus tutissimisse
dicet aliquis cautq fieri potuisse q si gr consilio fortuna misisset
et cauta hre et prudentissimo iudicatq fuisset Sz ostatus fatū pila
go lucrecie mambq lapsam adignē duxit ubi solute cere minbq
liquefacta q cera tabellas manifestauit Vnas ad vetule que se
cale placebat tum menelaus qui aderant plegerant nouasq tites
cognouerunt quas pater no excusatas fuga vitauit Hic amor
go vsu venit curiale Vna ad hic egressa adacta patri spem

Tercia

Tunda curiali loquebat/ undiq; e qd dia solet/ no scrale audiri/ qd
a pluribq impugnat. Deperebat amatre pq primu q rubiu sedat
nupcias Qualis erat nre edes lucrece et quanu preter p quem
pedibq in vendq precem/ in fenestra lucrete/ haut difficilis fuit accesu
Et tunc ascendere solu nostru licebat/ Menelao petendu trus erat/
ubiq; prorogandu/ qu dies ab amatribq eamquad sacrilio. Deperabat
hesq; recessq/ mutat/ cubilq vestibq/ in viculu se recepit/ stabulu
illic habebat menelaq/ qd curiala dorente z ozia nglesse/ ubiq;
nocte manes/ sub feno latebat/ Tu venit domo/ qu erat menelai
edus famula/ equis ppositq/ sustepura/ ar cubilu pressura/ nisi
horas obuiasset/ qui ut discrimen agnouit/ Da nd optim haut so
bone/ ego pabulu equis tibebo/ Tu mera/ vide an nobis cena in
structa sit/ Laudendu e dum heros absit/ melig e nobis ad dia
quad cu illo/ hec iocunda e/ et pliberalis/ ille vacuida/ clamorosq/
auara/ difficilis/ nuqm nobis hec e/ cu adest/ vides ne ut vectes
uros iniquo castiget modo/ qui semp esurit/ et nos fame cruciat/
ner sustinet mustela frustra cerulei panis rasimi/ hec ser nd
mi mitalis seruat i mensa/ omiq; cene/ scrillaq; et ag voltas salsas
in alcranu defert/ et nulata fila serum/ poni/ ne quid congenu
signata reclusit/ miser quid p hec tumeda/ queri diuinas/ Nam
quid salsaq/ quid dilue pauperie/ ut loupletes nodat. Nunqd
melig hera/ q no odiosa vitulis/ nos pascere/ et teneis edis/ gallinis
cordoseq; miscrat/ et vinu optimu/ melior/ domo cura/ et qn vnota
set equina/ Istud inquit domo/ cure habebis/ et mesam pcia quad
equos fricabo/ hesu ego hodie in tus deduxi/ q sd male fluctuat/
nuqm nd ubiu deport/ nisi vespe cu me timuit/ et equos/ Renitente
q me nosset/ se no reduxisu/ hec/ laudo ea zozia/ qua tande odire
cepisa dominu mores/ ego ad du mutassem dum/ nisi me dia
matutinis vetinuisset offellis/ mutil dormiendu e/ hac nocte bi
bama/ vorem/ donec venerit dies/ no tnu p messem lucrabit/ quinu
nos una cena consumema/ Audiebat hec curiala libens/ Tu et
si mores huoru notabat/ et idem sd fieri no dubitaret/ cu domo ab
ecit/ utq domo recessit/ Q quin inquit bram nocte zozia/ quo bri
dias sinu hiberna/ qui me hue duxisti/ et ne patefierem obsq quasti/
Vre bona es/ meritoq amo te/ Vter. cu no grata inuenias/ Aderat
hora pscripta/ loco curiala quadrus duobq pfunctq discrimba/ murm
astendit/ Et apertam fenestram subintrat/ lucreaq uno foculo se
denten/ patq; obsoptus expectante repit/ Illa ut amante cognit/
assurgens mediu apleoa/ fiunt blandiae/ dant oscula/ Iam in
venem/ cenq velis/ fessamq; naufgo accream/ nue teres refrigat/
nue bachus/ zozias vero in custodia posita amatres asstad/ Heu
quin breues voluptates sut/ quad longe sollicitudines/ Duo horam
curiala loco habuerat/ Ecce zozias redisse meretrici nuntiat/
gaudiudq; prorsabat/ Timet curiala/ fugere studet/ Nocturna mensis
absconditur/ obuia vero pgit/ Reuisumq; salutat/ Et o mi inquit
qn bene redisti/ Nam ego te villica nuquam redire credebam/ Istud tu
cum cure/ qn diu/ come ne qd tu male obueniat/ ne no domi maes/

((implemus) pcepta fecim ego curiali
Lucrete (sequit) ecloga (sequ)

Aliud me accersad absencia suades / Semp dū abes timeo / ē ed[et] / et si
quid ardeas formido / ut sunt timidi vocibꝫ suis viri / quo metu
si me vis salui / quid ego dubito / Vter enī sine te / nos ē nulla nō
hora / sed sciā / huic ia post rubatū ibimꝰ / Erant tūc in aula vbi
familia grandē solet / Obiectꝫ vicī lucrecia detinere incebatur / dum
curialis abeundi spacia susceperisset / Cui necessaria fuit mora
q̄dam Menelaꝰ autē foris cenatꝫ erat / seqꝫ in thalamū repe fessā:
nabat / Cū lucrecia parū me amas inquit / aut nō aput me cenasti /
Ego quia tu aberas / nec comedi hodie / nec bibi quicquā / Venit in
cusāti ego vsolea / nescio quid vni vocantes / optimū ē ferebat re:
bamus / Ego p̄ nescia nichil gustaui / Vnū qua ades / cama si
placet ad cellarium / incorsum gustabimꝰ vinū / ut illi dicerunt
suauissimū / Sic hīs dictis lacerna deposuit / vice similia nanq̄ accepit /
et in medium pecū descendit / cumq̄ diu nec hinc nec illinc cede
rebamus / celebrauit ac ad vinū p̄fatus / nec curialis pecunia abisse / Ac
igitur denuo / ad ingratos himeneos ad vinū reuertimur / Curialis
in tempestā nocte domū repetit / Sequenti luce sicut qd̄ fuit ego pedat
camē / sed suspicio mala fuit / nimio fenestram menelaus obstrinxe
Credo ut sunt omnes nec in aperturas acuti / suspicionū plenī /
menelaum timuisse loci comoditate / utq̄ placeā fieret / at procul
occasionem dedit volusse / Cam et si meam consciā fuisse / ille vero
aciem ad miserem multa q̄ dictum compescuit / paba / nō ignorabat / et
tegnoscebat femine animū instabilem / animq̄ esse / voluptates / quas in
arboribꝫ frondes / Sicubi enī femineq̄ nouitatē ē amidā / varioq̄
vicī amat / animq̄ capta habet / Sequebat[ur] ego viam maiorē pudi
gatem / quasi opinio ē / in fortunā bonis concidi assidue / Percepta
ē hinc euadendi facultas / nec mittendi literas promissa ē libertas / Vbi
et quippone / qui pōt ades lucrecie / vinaria taberna / q̄ vocat / ego q̄
solebat curialis affari lucrecia / ac literas p̄ arundinē mittē / suasit
menelaus suasit / ingrata copulit / Restabat solus dolor / meritū / nutuq̄
tui osalutabāt amantes / Vicēq̄ vsitate amor[is] somna lineā / comode p̄sen
potuerant / Erat ingens dolor / vbiq̄ circumagit / q̄ moza sibi / q̄ nec
amor[is] potuerant oblimisci / nec in eo p̄seuerare / Diu sit languit / Cu:
rialis quid consilii capiat / medicatur / venit in mente lucrecie mo:
nitū / qd̄ si de pandalo scripserat / menelai sobrino / prudēq̄ medico
imitato / ego illoꝝ quibꝫ mos ē in pectoribꝫ / et cū grandi imbā / anceps ad:
hibere medicamen / ut vlcā / doā / posā / coperiri / quam sinū cura morbi
relinquit / aggredi pandalū statuit / remedium recipe / qd̄ ante resu:
cauat / Vocat igit[ur] accersito / et in p̄cipuā dominū vocato / Scis tu qd̄
amice / ved grande ed / dicatus sim / nec indigentem his / quas in te sin
dilligentia fide / et cōsciā / Volui ed iam hier dicere / sed non
eras nō adest / plene cognitū / nec q̄ te nosco / et q̄ probate fidei es
amo / et obstruo / q̄ si aliud de te nescire / sate ē / q̄ omes tui comites
te laudant / Tu comites mei / quibꝫ ad amicā / flasti / ac quis es
et cūpendenda me direxere / Et quibꝫ te cupe mea benuolen[tia]
dedi / tui te in facto precem / quia no mia illa dignus es / quā ego
sum tua / Vnū quid vetō / quid nec amicos res agit[ur] / paucis opponā /

Tu sas mortale genꝰ qm̃ in amore sit prud seu vdꝰ e seu viaꝺ
late patet ista calamitas ner cor e sr mo arcneꝺ qꝺ aliqꝺ amoꝛ
no fœuat simlꝫ Eas q̃ n̄ stetit in Dauꝺ Ner sapientissi in salomone
n̄ fortissimꝫ sampsone ista passio dimisit mente Vicensi pcꝺ
petroꝛ et amoꝛ imbibin ea nā e ut si quis ꝓhibeat magꝭ ar-
deat Vulta re magꝭ ista turat posse q̃ni dilcti corpa affuerint
plures ea viri quā mlieres ea mra q̃m maioꝛ uroꝛ meoria quis
mbibiꝺ durissime nec fuit occasio Vnꝺ vero plosꝫ nouimꝰ
qui post gaubiꝺ et amplexa passim gressos moꝛ fugę ꝺsimere
Vicubit gsulaꝺ est postqꝺ amoꝛ ossibꝰ resse quꝺ furoꝛ ꝺdꝺ
Vlam qui adusus tempestate mutat sepe naufragꝰ fert Et qui
obtpat pcellā h ideo fugi quia te sine amore mei uolo et quꝺ
mei causa sis facturꝰ Tu qꝺ emolumentꝰ huic sit oriturꝰ nil
ꝺ uerbo quia dicam cordꝰ mei ptem te repugn Ego lucreaꝺ diligo
neq; ꝺor nn pandale mea culpa est stuꝺ si regere forauna n̄ cuiꝰ
mauꝺ est quꝺ modiazo huiꝰ vrbis nd no erant nota mocs Vnde
nr huiꝰ vrbis q̃ sucaꝺmus nora putabā ego scias oras qꝺ odes
mostrant corde senne Sz mestant voces vre mate no amante
sunt decepi sꝰ Credidi n me actu lucreae sꝰ Ꝺ me luꝺi m-
uebatur plurdis cepiq; cotꝝ diligꝰ nr eam elegante maz figuꝝ
putaui cui vires no reddent honoꝛs n̄ dum te noueraꝺ uel mag
gena amani putas amaꝺ Vnꝺ tam sapeeauit ferreq e q̃ no
amat aata Sz posquꝺ fraudes noui meq; ꝺlis ꝺ recatꝺ nequi
stultis est amoꝛ Mog sum orba acriba eam mcendꝺ ut par
pari referꝰ ardeꝺ Vtunq; nichil e uereꝺ ad rubꝛ eat tu
auꝺoicetas animi q me dr nbatuq; mi eꝺ modꝺ cruabat et aura
a deo mcorsa egerat ut egredi multo pacto valet Factuꝺ est
ut me estimate par sit amoꝛ amboꝝ Illa nutrisa e ego
ardeo Ner remediꝺ utc vre videma nisi tu sis adumeto uir
ausꝺ et fꝰ no tuꝺ pella aureꝺ pugil Dacio seruabat nec
abieꝺ arti corberg quꝺ ista diligent reclusit Vnꝺ go familia
oram Eao q̃ nobiles esse nut pores vrbis aati poctes di-
uites ꝺ nudꝰ nouisse femaz hanc Sz quis e qui possit resistꝺ
satis no elegi hanc Sz tasus ꝺdt amandꝺ sit se res ꝺ Certꝰ
adhuc amoꝛ e sꝰ nisi bene regat magnuꝺ aliquꝺ qꝺ superꝺ audaut
mali pariet possem ego foeciam me appetere si sint abite qꝺ
q̃m̃q; ect nr gramissi fateꝺ tuꝺ vtꝝ familie gꝺ si hoc putare
do vsu Sz nosco illia furore aut me sequetur aut tacta manꝰ
uiana ꝺ constrect qꝺ ꝺdeꝝ ect pctic vre dom Vrgi
te volebam ecq; vocem vre causa e ut abiuicna nr alia via est
ut uer amoꝛ aligam te pbeas Lucres ut tuꝺ dissimulata ignis
no fiet aspꝝ Ego me ꝺ gnendo da mihi obsequꝺ fugꝰ ne dum
impugnat magꝭ accendat aura ut sunt incenꝺ possena q̃ facto
mox humiabit ardoꝛ colleabiliq; reddet Cute sis adito terra
mig Eris qꝺ vre abest Eas qꝺ mandate introduct valeas
sꝰ viri adtendꝺ e qm̃ e ad eas res nimis p sꝰ pcaro lucreaꝺ
qua loco germani teneat mactna cura nostꝰ Dimissaq; lucreae

Ambo finiũ

uba/ cuſas cutes/ genies/ ſecati/ auſſim/ riſu/ accente g̃ ſideat/ tue cluſ
ſnia e/ hr̃ ſme ceſſed pe/ Iſſit go/ et qd affutura e/ ve me inſtue/
remanceat/ q̃ frem dubi/ ner tuſibus lucreae affyous ſit/ ne ouſodes ad
libeat alios/ d̃ credat/ et qd dy ſaduc/ haue forcaſſe p̃mad tibi
ceſar amicat/ qua ſ ſuſcepero/ et ne ſuccr/ ut ſpero/ Tu vade res o
potuſ/ em me clam/ d̃ ceed dñmut nũduc/ et amore le mee fe
uentem/ Et his quot emerguſ valentes/ arbitror ce p̃ tua prudeaa
pala cerne/ ſeruab/ nalp nd ẽ/ ꝓmis honore/ dñm/ amore regens/
q̃ no poſſit abſord infamia manifeſtad/ Sobrma tua ẽ/ vita ſuab
/menelao vocend auſodie/ au du no obeſt vna mopo nd g̃reſſa
neſcys hodie/ q̃n̄ ſacute polo illa p̃dideit me ſequete/ Vlupes ſe
natoi Romano ſcelta e/ pbia/ ludd ad pharon/ inluſ̃mos ſaq̃ mcia
lagi/ Vlud ſi me dñi nobile/ aut potente ſequi lucreae ſtatuat/
qd dedecꝰ vtꝝ g̃nis/ quis p̃ld riſus/ q̃ ne dd vtꝝ/ ſ̃ cano amicat
infamia/ dicet forſan aliquis abſumenda poena ferto/ Aut cꝑ
tegrenda vanus e mlr/ q̃ id agat/ Sz de illi qui ſe humano
ſangvie polluit/ et maiod ſcelꝰ vndicat mig/ no augenda ſcꝫ
mala/ ſ̃ minuenda/ Vlon h̃ ſug ego duobꝫ bonis melioꝝ electaui/
aut ego malo et bono quid ſit boni/ ſ̃ ego malis duobꝫ qd nug abſit
oris via pcuti plena e/ Sz h̃ qua monſtro/ nug hõ diſcernis/
p̃ quã ne dd eos ſangin conſoles/ ſ̃ mei godeis/ Et q̃ pene inſa
no/ dd mei cauſa lucreae videꝫ crudad/ tui porꝫ odio eſſe
velle/ quã te rogad/ Sz h̃ ea deducta res e/ ut id tuis arabꝫ tua
cura/ nigeꝫ atꝫ ſollicitudme magſ̃ tegat/ nulla ſalutꝫ ſpes maeat/
Tua vrsaur illa/ ut me/ cuadꝫ domũ abſq̃ infamia eſſeeua/ Vter
me putes ingrata/ Eas aput teſtarem q̃tꝝ ſum/ quãtꝰ peaer
impecatu d̃ effiaa/ et hoc ante/ oia d̃ polliteor/ Docꝫ fidem/
palatmuꝫ/ Tonnceꝫ futuꝝ/ oendꝫ tua poſteritate/ hoc aculo
ſanſura/ Ego d̃ lucreia/ meꝫ et vtrũ amore/ et fama vtraq̃
et dñi ẽ/ deꝫ gnitto/ tuceꝫ mando fideꝫ/ tu arbitor es/ oia her
m te ſtea ſint/ vide quid agas/ et nos tuae voces et vocꝫ/ Sub
rideus paulũ/ his audet/ facta q̃ matula/ vbra/ h̃ curiale dyꝰ
Et ut no audiſſet ſ̃ ea d̃ loqꝫ/ ſed abſe deus ẽ/ res redit/ ut nũc
ſit/ meꝫ nubes effice/ niſi et vtrũ gtuꝫ aſtra gaudelyꝰ et ſtan
dalum ingens/ atro ꝯdiri/ Videt miſer ſtaut dyoſci/ et mpoes
ſui e/ miſt ocurrendo ferro ſe fodiet/ aut eo feneſtꝝ ſe dat ꝑ
ceps/ Vter vtꝝ ram/ ner honoꝝ e cura/ Ipa d̃ theti ſua ardeꝫ
pateſcat/ deſtri mocepaui/ tamd flama ſtudui/ nichil ꝓfeci
oia p̃ te plusfact/ nichil niſi te tuat/ vt illi ſemp ſodes/ i meꝫ
te ꝓat/ te deſideat/ te ſolid ꝯgeat/ Sepe te vocauit/ Audi pꝛo
curiale/ dyꝰ/ ſtt et mlr̃ ego amod mlerta e/ ut ea d̃ eadem
vrdeatur/ Heu pietas/ heu dolor/ nulla ꝓg in vrbe cõ caſtior/
ut p̃udeaa lucreea ſint/ Vtra res e/ ſt tuꝫ mꝝ nã dedit
amoꝝ/ i mentes humanas/ medendu eſſe/ Sz hunc egtudinꝫ no
alia aua e/ niſi qua tu moſtrafti/ attingam me huic opi/ teꝫ
dum ꝑpus erit/ cernd facta/ nec ego te grand queꝝ/ q̃ no e offi
boni viri/ ad hos quẽ mlr̃ q̃ndatur/ grand paſſe/ Ego ut vte

scrutabat ne quid insidiarū fieret noctuq; crabebat insopitem. Cui pudula
nudquid nō cubatū ibimus. Jam nox medium poli transcendit axem
et me grauit sopna vrget. miror de te. qui iuuenis sis. senuq; hic naz
quibus scatens sopnū auferre. nr vnquā dormit. nisi paululū ppe die. (cu mezzo)
volut septentrionalis. electos oculos quos aperiendi. Lamia ad
eandem dormitū. quid si volut hoc vigilare. Lamia mqt agamenon no
si ēd ste videt. an tn inspicende sut fores. an satis firmate sint.
ne furibus pateant. veniens iquit mihi vna. nihil aliud seruus admo-
uit. et pessulū addidit. Erat vbi mgens fores. q vno duo poterant
eleuare. quo nomiqua hostiū claudebat. qd postquam agamenon mouere
nō potuit. Tuta me mqt pudula. admoueamq; fores. hoc hostiū ne fures
subeant. dū aute dōmi putamus. Rudebat hoc ignoes curiala. et actū
e cuncta ait si hec ferramenta adiuuet. Cum pudula. Illud tu paras aga-
menon. tamq; domū obsidenda sit firmare hostiū paras. an tua fug
tiui te. libertas hic e. et quies ibi cade. ad hostes potius. quibus ad
bella gerenda florentium. Si fures times. clausū e satis. Si hostes
metuis hoc est. qđ in domo hac possit te uideri. Ego ni hac nocte
non subibo. et scapulas dolco. et mihi sū fractus. nec gestandū oneribus
sū vbique. aut aute lecta dūme. Nocte mqt satis e mquit agamenon
dormiendū est. Cui curiala macho ad hoard mqt si forte aquis ad-
aperiet. Tedebat actiace moe. cuncta maledicebat curialo. qui se ēd
diu retinebat insopnem. nr diu mansit. ecce p rimula visa lucrecia
e. paruq; lucis sequi ferens. versus qua pgens curiala. Salue mi
anime lucrecia dixit. at illa socrecia. simul fugę voluit. Et inde
vocitans. quis tu vocaris ait lucrecia. curiala. cui sū mqt curiala.
aperi mihi mea voluptas. ia media nocte. te hic operiar. Ignouit
lucrecia voce. Et ut simulatoei amebat. nō pō ausa e aperire. quod
secreta mihi se ibi nota putat. Post hoc magno labore seras remouit
et qua plura ferramenta fores retinebat. q mana femineū ferre nō po-
terant. ad sempedis duplicatū amplitudinē hostiū patuit. nec hoc aūt
obstabit curiala. quo minus sua corpa. p deposita lacu. intra se ducerat.
intrauitq; media amplexata e. adiutrice eā comitis masse. Tū lucrecia
sine amore nimio. sine gaudio coniugata mihi curiali. tractra defuncti
pallida facta e. et amisso cibo. ac oculi clausis. p ora cibis mihi videbat
nisi q ad cor calor pulsatq; manebat. Exurgit curiala subito. quid
agere nescebat. Secumq; si abiero mquit. mortis sū reus. qui fermaz
in tanto discrimini si deseruerim. Si maceo intrauiet agamenon. ā
aliquis alius eo familia. et ego perierim. Heu amor infelix. quid
plus fellis quā mellis habes. nō ted absumpsisti amaro quā tu. quot
me idē distemperā absciasti. quot mortibus meū caput deuouisti. hoc
mihi restabat. ut meis in tractibus fermaz coniugaretur. aut me
nō porta intromisit. Cur me lecumba nō abiciasti. Heu quā operā-
bilia erat. in huius me pectoris gremio. quū vsq; ad meos sinus descendisse. vtut
amor vicit. abiectaq; ppe cura salutis. ad femina masse. eleuatoq;
altius mimū corpa. ac deosculans madidū lacrimis. Heu lucrecia inq;
vbi nūc genua es. vbi aures huc. aut nō respondes. aut nō audis. aperi
oculos tuos. obsecro meq; respice. arride mihi ut solet. Tua hic curiala

assid/ aug te amplectet² euriala/ mi aue/ aue me no cõi basiat/ mi cor obsti/
/ati domus/ obi te quera/ aue ce sic mod volebas/ V Come momi ti ut
oradissem/ vna mst me audp/ et ad latꝰ meu apeit gladia/ et ambos
habeb⁹ potꝰ vna/ Tibi vita mea/ suauis mea/ delitie mee/ spes vna/
integra ques/ sicine te lucreta pdo/ accolle ocos/ elena caput/ non
dd mobia es/ Video duc cales/ adue spiras/ aue nd no loqꝛis/ Si me
recipis/ ad hec me gaudia vocas/ tiam nd das nocte/ Assurge oro/ re
ques mea/ tuid sustiape euriala/ Assid euriala/ aug/ Te sic fata
lacinaꝛ fonte sic fronte et mlcꝛ opa pluit/ quibꝰ cumqꝫ vsaru
aquis ocacaba mlꝫ/ quasi de grauꝫ somno surrexit/ amatecꝫ
videns/ V Heu mi mat euriale/ ubi nã fui/ aut me no poteꝫ abire
sinisti/ hec iam moliebar m tuis marba/ omia sic decreuer/ antequa
tu decedꝛ/ Euriala et lucreta in cubiculio so transierut/ Aid sic
mutem fant² m Lucreti pgrunt/ vbi talem nocte habuer ut talem
credimꝰ nũ duos amates fuisse/ Postquã nauiba alep/ recepiam
helena paꝛ abduxit/ eumqꝫ dulcꝫ nocꝰ usa fuit/ ut ambo ne
garent/ eam bona nũ bona marte venereꝫ fuisse/ Tu meus
ganimedes/ Tu mea vpolita dyomedesqꝫ mea/ Dicebat lucreta/ Tu
m polixena et/ reseruebat euriala/ Tu emilia tu veneꝛ ipa/ Et
nud os/ nud genas/ nud oculos gmedebat/ Leuataqꝫ no mdꝫ
libra/ secreta q non videat antea/ acemplabat² et plus dicebat m
uemo quã putarem/ Talem lauatem vidit acteon/ i fonte diana/
Aliud hys medicꝫ sõmosto/ quid candidaq/ id redemi periula/ quid e
qd peccr te/ nõ debet sustinꝫ cor meu/ O pectꝰ ducdu/ O papille
pmende/ vos ne tango/ vos no habeo/ vos ne neas mendosꝫ/ niaq/
b ceteres arcꝰ/ o redolens corpa/ te ne ego/ te ne possideo ego/ nue
mori suaue e/ qu gaudiu hoc e vcens/ ne cõi mitiemat calamitas
/are im teneo te/ Vera ne ista voluptas e/ an opera nocte poslet
e/ resr/ no sompnior/ ita/ ved res agit²/ O suauia basia/ o dulces
amplexꝰ/ o melliflua morsa/ Venio me feliaq/ viuit/ neo beata.
Et hero qñ felocꝭ hore mundꝰ nocꝰ/ aut ti fugit/ mae/ mae apollo/
mae aput mferos diu/ aut equos ad neo m cursu talos/ Sine pla
gamus/ edunt/ Da nd nocte ut alcidimene dedisti/ Aut au ad repente
thetid/ tu abile relinquis aurora/ Si ad illi grata ees/ quad nd lucreta
haut ad mane surge ce pmittet/ multũ multi nocꝰ visa e/ hat bre
uior/ quadus aput britones ducesq fuer/ Sic euriala/ net mora di
cebat lucreta/ nec osculid/ nc ullum/ mcpensatu pterijt/ Stringe
bat hec/ stringebat illa/ nc post venere lapsa iacebant/ Si ut antheus
ego dea validis resurgebat/ sic post bellu alcides/ robustiores qꝫ fe
bant/ V Locte pacta/ ad dies suos/ o oceano vollet aurora/ desessu e/
nc post multos dies redidi copia fut/ cessenaliq dictꝫ ausonijs/ Ad
omia/ surgunt anni/ via tande querendi repetit/ qua sepe vsi amates
sut/ Tutea cesar/ qui ta augemo rebellia/ erat/ Roma pcc destinabat/
sensit hec lucreta/ Aliud cui no sensit amas/ ad falle quis posset amare/
Hec igitur lucreta scripsit euriale/

Epla lucrete

Si posset animꝰ meꝰ vasa ad iam sustinere/ qꝫ abituri te dissimlasse/

Sed amat te quid me magis ipsus meq; nullo; pe adhuc te moued/
Nero mi ter quid e qd nd no deposita cesarem tecassuz/ Ille time
se parat/ nc tu his manebis sao/ quid obsecro de me fiet/ quid agad mi:
seta/ vbi quiescam/ si me deliquis no viuo biduo/ Ego has liras meis
lacrimis madidas/ p tuid deposcra atq; ideam fidem/ si de te quitp̃ meru
d fuit id quid dulce meid/ miserd infelicis amadi/ Non peto ut maneas/
sz tolle me tecu/ ffuga me vespe Bethleem petd velle/ vnedq;
rapid amd/ assint illic duo tres ve famli eo cuis/ meq; recipiant/
mitril negotio e volenti capre/ nc id dederod/ puta/ Vlam et filius
pami/ quigem sd rapax pauit/ Non end turabis viro meo/ Si
end dmo me placuero e/ Vtiq; id me abducas/ mors illi me auffert/
Id fuer euitalo in hui modo opland respsit/

Burialus

Velami te vsq; nuc/ mea lucrecia/ ne te ni minid afflictacs/ anteq̃
cpus cet/ Edo mores tuos noui te/ qua te nimis crucias/ ner ce:
sar sic recedet/ ut no sit redditus/ eo vrbe postq̃ venedmo/ Hac
iter est nobis in priam/ Id si cesar alia via fecerit/ me cte si
vocato redire videbis/ negentiq; id priam superi/ crabunduq; rele:
quedet vlyxi/ nisi hui resilat/ Respecta go mi dñe/ si mecq; vnes/
noli te macerare/ qd vnc poeta fecit/ quid dus de raptu/ cet id id
quaad tu rotundissimu/ nc id mali/ postari voluptas possit/ quid te
semp meid fiet/ ac meo eo abitio poari/ Sz gsulendi e magis
honor tuus/ quid mee capiditati/ Et igit nadq; fides tua/ qz me oppres
es id ut gsilid fidelis phcam/ et qd in rem sit tuid/ tu te sic pro:
bilem esse/ et in clara familia nupsid/ nome habes id pulchrie/
ad predrassimi interid/ nc aput vcalos solid tua fama claudet/ Sz
et threcularia/ et panom/ et bohemi/ et omes septentriones qld/
nome tuid agnoscunt/ Vtd si ego te rapid/ mitto dederq; meid/
qd tua causa flecti facend/ quia ignominia tuas affixes mihi/ Vnubq
dolentia tuid pungis meid/ Quid de te fiet/ Vnus rumor ego ver
in vrbem/ Ette lucrecid qbenda quige cessior/ penulpe q̃ medior dicebat
id medio sequit/ meod domo/ pnid et prie no lucrecia/ Si vera
e id occasione scauta medea/ Heu mi quig mevor fuit/ ad de te talia
dia scruauer/ Vide amo nc dam e/ nec te no laudat/ Fapma turbacit
end/ nec vnqm tu laudaca fuisi/ qd tu vitupare/ Sz mittaq; fama/ quid
q amod nec pfui no valemq/ Ego te fuci seruo/ Si me feat vnde
potentem dui te nc ab eo recede possio/ sine facto mei vulna/ q si eu
deseram/ no quire te deinde fiee/ Si culpa sequet aques cet/ omn
die castra mouedq/ nullud cesar tanta mod fuit quita me sems/ Qdq;
bilis nitas feat/ Vt si te fraudauend/ et quid publicad femaz in
castra sicem/ Vide qnis est nd et id decet/ His eo vebis obsecro te/ mea
lucrecia/ ne tem ut ista equas/ bouiq; asulas/ et furod magis/ quadu
blandiare/ Alio fortassis amato/ alid sugdet/ et ulteo te fuge parct
ut te quid diu posset abuct/ Vacuil futuu pudis/ id pnia sat facet
egadim/ Sz is no est amatis vera/ q̃ libidim magis/ quid fame hsulet/
Ego nca lucrecia qd fieu e monco/ mane hiet te vgo/ nc me dubita
redituz/ Aputq; aput crudelem maluet agendid cesar/ id mitti diabo/

Daboq; ppam ut te frui absq; eo quomodo possem. Vale vnic amanet meiq; tui. Et igne putaret morem. d no in vltimu hinc abscedet stem vale mea suauitas. et aiam tibi nec sat quiescit his miser et imperata facturu recepisse. Paucis pdiebus cuidam ad csarem Roma proficisc. nr diu moratu illuc febribus et incensa. Infelix penitus que diu arderet amore febrib quoq; acrib ignibus estuare. Tuq; ad voces amor excreuisset. adiecte morbi doloribus pcul superat vite tenebat. spus medicor remedijs potuq; qm macerabat. Cesar dictum ad eu veniebat. et quasi filiu consolabat. omnesq; curas apprimis adhibe iubebat. Sz nulla fuit valetudo medela. quod luxuriae spem quo vincerem illa. et sospite coniunxit. q res febres aliquatenus diminuit. Curialib quoq; fugis pedes misit. qui et coronatoe cesaro nti fuit. et ibi militia cepit. et aureo cinctu. Post hoc ad cesar patrissid pcel. is tame nauset. no diu eo integro sang. Deinde semiviri. quos ad delicias fouere. inuenire potuit. no alias luxuriae. Duplo plures secum misse fert. Rur subsq; de fuga etiam ardeo illic manet curiali. demu ad pfectus omnes videt crepes. recessit eu amati tenuauit. Vtiq; quanta dulcedo in anxiando fuit. quanta in veredudo mestitia. Erat in fenestra lucerna. p quam curiali egrabat. inuicem oculos. alter in alterius retorquet. flebat vterq; et alter flebat. ambo doloribus vrgebant. ut qui suis confodiby violenter. ensq; euelli senserat. Et quis in obitu quito sit dolor ignorat. Duoru amantu separationem ssidear. Vtinam mare hinc amplectas inest. et cruentis ingemor. dilect animq; in morte. qua corpa reliqt amanti. Vxor quo absente spus nr dolet. nr sentit. ac eo duo mutue affectionati. p amore sui. tanto animi penosior et separat. quito sensibilio et vtriusq; dilectio. Et hinc sane ea no erat spus duo. Et quemadmodu me amores. putat aristophanes. vnq; unum duo corpa facta erant. Sic et no credebat animus ab amato. Et vnitas amor studebat in duos. ita ror in pres sudebat meis. ps ibat. ps remanebat. et occ mice sensis disgregabat. et a seipis diste flebant. no magis amanti faciem. sagenis gutta. nisi latine fruissent. et gemmas. siles motius videbant. Cuius scribe quis vestis. quis ingressus posset. illaro mentis molestias. nisi q aliqui insanuit. Leodamia recedente protesilao. ut se sacrat lib pugnat cinere coanimis reddi. nec ampliq mimo potuit. Dido phemissa pq fatalem hinc recessu. separari nequit. Vter potuo alis portas pq breui nece voluit. sed ec. licet vero pquam curialis de visu recessit. in terra collapsa. pfamulis receptat. subitoq; data. denuo resumpta spus. ut vero ad se redijt. vestes aureas. pupureas. et oem lectice vestitu ornatu. pallis et auro fulsa. nudari. post hec tantu audita. nudatu visa. nec. nullas facetias. nullis gaudijs. nisi tor. in lectu retrahi potuit reuocari. quo in statu aliqu diu pseuerat. egritudez incidit. et quia cor sui aberat. nullaq; mente dari consolato potest. nec mutat plorant. bracchia. meros. ac collacrimates. et frustra assulatorijs ubis utentes. mucros. indiguatem aiam coalauit. Curialis postq; eo oculis nisi se aplius visura abijt. nulla interemundi loetus. sola. mente lucerna gerebat. et an umquam reuti posset meditabat.

Venitq; eande ad cesare perusy manete / que fratred / macud / Tridente / constanad / et basileam scalet e / ac deind in vngaria / et bolsemia / Et ut vpe cesarem / sic ed luceria sedbat² in sopnis / milliq; nocte quiete sp̄ mittebat / qđ ut obisse / Vera amato cognouit / magus dolor pmota / lugubre vestem recepit / nr̄ q solacione admisit / n̄ pagn̄ cesar / co ducali sanghe / liget sp̄ ad sōnosa / ad castissiaz / et prudente mrīmonio iuxit / habes amor cpotd mariand vn amatissie / no fieti nr̄ felix / Vale qui legeris / p̄alid co alijs faaeris / qđ sp̄ co vsu frat / Vter amatoriad bibē poteld / studeat / qđ loge pla alocs ḡ mallis bz / Vale co vxiema

Magnifico ac generoso militi domino caspari

Dlick / dio nouo castri / Cefalco castellano / ac dnō egre / subitiq; capitaneo suo ꝓprio / Leleas fluuij poeta / Tmperialis secretarius / s. p. d. / Et si se redd⁹ amendated / Wlariana zozing Geneq; co certanes mea / vr ad mitt ingeny / nō leuo multar / eq ad silez vsura ne su / Vereo duos amates ut sp̄ describend / rogatud me his dieba ferit / nr̄ refre duos rem vera alqd / an mod poetas fingend / Eas q; vir inabere si ad oppenda / dl ei pe sōna natud inuidit / hominis e / nasa co mea familia debuit / Lui quor vnd e cognō / vr e alaques / Iur vocat q sulca / historias omes nouit / poetice peritus est / Latine fet / et latinū et eruditū / plane tā sanus / quā plato / Romed quā beata / In nūq macrobio / alio / nullū nr̄ breuiorem / q̄ad / nisaū / agricolaueā quā vtilia nouit / Vtichil inule ignotū / vero / dd Quinctiles ad⁹ stabant / in copod vnes / alt Lucilla erat / lutandi ingr̄ / no / cursu / no / saltu / no / estu poterat / superari / Prosloa sit / mecdū qm copor / vasula / ut geme lapillis / resanit / vter / ab re fuit / illud n̄ hinc referri / qđ de Cedo scribit / stacia / mauo / in / quo regnabat cupido / vnes / dy / formā huic ḡod / et i mōrtalitate / ꝑ dedissent / Te cad cad deq; / Et neo sorores e / ona nut mōrales / n̄m / ad⁹ nouū / cui paucoia qua hinc defuere / Quid minutissia anna / didit / quā alt appellet / sit pmptū / dl eū clarū e / dl Lucdio ꝑ / sua mau scba / edidit / Stulcbit ut praxiteles / Vter mediae / iuuenis / e / adde idutes moales / qui dos regit / duabz nouū meis dieba / pleros q; studys / leuo dedicos disciplinis / qui admod habundabant / Et nichil aulicaz / habebant / Vter re pulsa / n̄ domestica / regē nocat / Stupuit paglarensis / et fuerit villicū actū / aut / q̄ sudem vetam / videt / porcellos / az ma / ona / ducaoat emyad / pullū / etuleat / Gomera mediolanen grandū se putauit / diuq; parta / vertes e / quia se voo / astendt / Hv came ut⁹ / lume mayor / n̄ hic est / in alps / pede fasid / ut auariam / mireies / hic pliberalis e / plena / illi semp domꝰ / honeste hospitaby / multi aduēa e / pupillos / tuet² / Egros solat² / pauperib / subuenit / viduas / iuuat / nulli indigen / deest / vultu / eq; quā Socratis / semp e / idem / Tu aduēis / forte amy / pbet / nulla / fortua / nisiat² / ver / suaas / no ut co / erreat / s̄ ut caueat / quasiby / nouit / Tumbo / delicy / e / et pegnus amata / nulli odiosa e / nulli grauis / Et homo tantar / ūdutud / Iur nr̄ re / leuiusculad / co / get / no / sco / Illud sco / dl me / illi nec / ad / plas e / Eum nacy / dd / sems / eend / vince / dilepor / / ner

Immunes e amos quis separare sit / s q̃ id ect eas natue dotibꝫ pdita
id hr magnie pollebat ut nullo erga te seculem te amorem sinet
Huic go rogato no consiu respuendo Ecpsiz duor amatu casus
ur simor res acta seruis e dū Sigismudo illic degeb Tu erad laderas
et si verū his auribꝫ hausi opaui amod dedisse Amicas venis e
aiunt q te norat vehemenc q arsceis q q nos te galliar sint nil
ubi amatore gestid te instud putat Deo historiad hat ut legas
pcor et an vera stpserd videas ur remisse te pudeat si quid hac
hominidū euciat id tho end suas Amic mdū sensit amor pigne
aut lapis d bestia Ille nat q p dor medullas no later i gred familia

150.

Epla de fortuna prisca

Eneas siluio pbeta S. p. d. V. multa beato et pstanti Vlotu
pceda plus q̃ ne quesa omittend multa medid de te sonuta sum
Verabar q̃ tuis utrubꝫ no dari lond quedente quia licz accepta
is cesar id ip ut par ect e sserri te rideo Vlid ad reliquat ur te no
bilitas et pbitas no sas aut mt priores pom no debeas Tausani
go fortuna q id homb p id diuicar credit dispensatem pluid q
m ed stomachatq dyci ut q vires pmeret bonis Et sollicit
malos nec fine fen don ne alea sonlenq gessit mt domicid
vero mira ho q fecem sid cotemplath q id mit te ferre dereni Tu
arrige aures res q id miras id stupendas agnoscre Jam noctis
decurse spacio sidentibꝫ dubijs potiꝰ puer hocce frigida sarrata
dulcedine rault Orsone haut habuit in locos letos in amena
virecta deuem graminens capus i medio situati nemorib Et
riuo cinctu et muro due illic pbce alcid edificia alcid cadenti in
teritu elephanto muti altissimi eo adamate osscruti Riuus i medio
profundit multi accessi ad pocias ut p pontes qui id cathenis
eleuati pauci aduementibꝫ dimittebant Hi ripis et e regione
potare coscendebant Ingens vinop ac feraz turba consedebat Ten
dentes q manu orabant tissimi Veritu ar noui id hat et
illac abadurso plures id obuij dant quoꝝ faces agnoscebam nes
cio id qua re factu sit ut nec id huic robid facer Dem ad
uncu portu in cuiꝰ fundo hec va lex antiqs inscia q sroꝝ pau
cos admisit huc paucores Tunc nosc quid foret metu Juuene
qui supi turbid erat magnis pabꝫ obsepsi Intrassid ip id ut
foret pauderet Ad eas adolescens venit magna comitate cathe
na cognosco bnid ex rem pabꝫ erat quis nd hic e mqm amdt
me vic cognuit Precio me pcalid nouit et lodvicus e hic ait
duo bauare pontifex elector qui tussillu murid nos ducet Ac ego
mi vir mizerea et id tussiad si quid unc he qui mt nos pua
fanid mqt e vno loari etatis id pontibꝫ dimissis lodvicꝰ missꝰ
est et vna secid complices dū quos Jamor nouissim appellauit
Ego ut explorator sub papilio pontifex qui lodvicꝰ erat vna
ex brandenburgensibꝫ marchionibꝫ vnus e laetans mtrani illic
florentia prata timi id latte ad vnos fluentes frigidi fontes lacus
prisabꝫ plen denst lua balnea suauissima vnera semp vinis
onusta Arebocs spectu autumni Quales oreas hesperidū vel

phcates huisse creduit poma quoq; solo pasca odd p siluas fere
nascuce capru facies volucres et cibi et tantu nate omnis esse
aput ethiopes loca Hic otia pcta nuncupatq; opppatq; epul
referta quibq; indiscrete omes vesci aput que larta tenuis lates
hausta saluberrima Hic plurima hyems loca mese sub aboribq;
pace gemat vasalis pater q; aureis onerat Vbiq; valeant
omo exteri pe qd eo omo sapo illic manat mella passim fluut
arundinet siccaro plena ome genꝰ aromatu eo arbes crdit
auri et argenti in exhauste mine capilli pasti tamq; cerusa
i memoribq; pendent venuste puelle elegantes q; iuuenes pectus
ducut oreas quiq; musicu e illuc resonat Vbi ed voluptuosa
sus sequacisq; padisi machemeq; rem pmisit quid hic indisses
dispensatores huc et illuc discurrebat Hactenus ceres veng silua
uirtutu dubitatu admittebat Jam ego ut eo pallio pdieram cu-
pidiq; videndi p medias lactantiu aubas ibam securus Ad vegius
poeta laudens me aggredit Et o magne enea quo hic pacto ve-
nisti amplexuq; animi exposui rasu Ad ille volui se vocatu
fuisse Vtam hic pe ussit bore neo manere pe Illa si te videri
moyo Jubebit ego pelli Ad ego Aue nad e hec dna tuq; expectat
uenias Hera forsan rndit vegius Illi cotq; abedit orbis Aluntq;
fier ussit factu e aug munere omes qui hic sug hic feliciq; vi-
uima Ad ego go ai eo scabas omus es qui solebas ee ad miser
Sum inquit vegius Dilexit me eande fier dna sumiq; in pctis
grand ariauit Lay adz basilee sci petri stent Ha inquit ego
ram impia colere nad duam Si quos bonos eucrit exigo ego spe
in eam inuecta sit q; malis bona et mala bonis eam videba Sas
quid bonus fuat socrates nisi quid illi arrisit platone qui fuit plus
magnis in fruitate redegit pitagora semp vagari compulit Saprone
in epilid misit rc Aspice vuetes q; Julio Adinali sed augti
et beatibq; ornato repensu vides Aud iohanni sci petri Qabd
sancti calixti ardabd trarentano eisdem ordinis bris Aud est
his q; rit pbitate ut sacnae cresponderat Aus dixe pe Aspare
cantellacia quadus dixe sd quige copulauerit dignas labore cerbitates
tulisse Aui ad crud cesarea cantellarij fuit Wilhelma de lapide
miles insignis no mia terra quid armoy sanc Aui nudid iduc
agros trende cupida pagrauit Aud sus merite dignu e assecuta
Lampysq; rid plena pleng qui sedi apolice seruicys eratem sua
ascreauit pauper rdes e omes miles e dut si comes hz dut vno
quoq; sint pcopia bohemq; in curia cesaru qui licet beat amet
colatq; mideri tame atq; ebetes si pferunt Volo refere quos vi-
derim egnos exaltatos sup cedros libani qui crud hodie florent
flores sine leris elegroes sine sensu oys mang decora quos beat
digitos norut Scauru e inclitis quid puetes crepere quid decus
ad bonibilia mostru Nerone fuit Aud uberius sceleraq; his ad
imperia qui vespesiano et eyo prys cesaribq; diuturniora fuere
Aud domitiano nerua Restituu ad ista videt ducatu pui:
netem plubis annis paulit orbis Sabrinaq; remonos septe duos

suos ntenuit qui in vrada dcaa sepulc dnatu suscep. Non
posse vindicem alique no caueg prend philippi duc qui nuc bur-
gundia tenet in pnca regi francie prosita parisien seruire p:
ausse Is nuc i pmaa quietissimu az vita pugnis agr do cath
Hyc ed et hominidiu fecit et publica fregit fide quad miser ic seuer
fuat H nd bilem sepiq inmouere Tut palm ee vtad pbd et
dctu id fcame blandinet video delnitad sio micor illi putop
no ee so. ego honop munu geand et hunc matrone Et duc me ex
ut illam inuicar Ter i niquit vequis plucs hom ste i hi gneu
quadis nd no ar ego qd tu no dus Sao me pcd ced indignu
gradu meo ß ita plactu i ed fcame nd meo pontifia at ut ag
nosces bones qz hunc dnc gracie ei Audi me pauld Violo de
stantino coyano duobiq creadeste vpeq pmo augusto quita feliciter
illi arriser et pbi fuere nuc disputare ad vnos vdeo Aud
casad ead religiosse Aud ne pontifia strisio Nd se blanda fa
ama ostendit regie arragond quis clenauit mst fcald Aus
duce decieste magnd feat Aus magdnet Arenet Colonet
antistites Magna i hoip ido et ad fcame flatu ste sublimat
dicet ipop alt nicu gena crep alt me sic et sacond et banaic
duces dice posset cadiad id m ab fcama fuit oprta Et quis eos ea
alee nasa feat mst fcama poterit hec si voluisset regi hispanie
ul anglie me loco supponi ua idute nra ß asu genep nasem
claudere qd si pluces ste idoist quas fcand pcedi neo vagri debz
Et end hec dicd q sita ste bona aii vole elargiri hoies i mudi no
ad opes possidendas i pcuendas delicias ß ad labores nastr vincendz
m terr no campiñ nicola ß ut aduene pegrinz deu fideliter priz
p opa dute inquire Tu magr vo fcama no scale dei repie Ad
audiens trebana illo plius auct pondy nitens i mad dicit
ut expeditorem se crederet pbie Tristis saluato degz nr diuinas
campiñ spinas et tribulos fortuit fugiendos Hic discipl pauperat
magistr fuerat victu et festitud vestitu indigs dns q eum erant
Vter Secdm q[uo]d dcipsa inocui grasa fcand accusauit et no
illam duaz ß p. dnd sedeat assedit p crimis spinis Guthrem
abbas qd fortaud dedecet spontc labieat qd si sane mentis essem
dud pena quad fauore appetenda fcame Quid blandine mayor.
pstant i podio ad ethe vite obseruand karusip e eucus vacior
albo qui et fcand sil et ecr in celid sequi valeat Et comptio me
ne hunc dnc videat detrapisse tu ty cane ne propiud ut dos quos
noiasti dulp amatores dnas sopes fortune Vter end ut Eudmales
ut milites cent ut genero si in fcama inuisset Sola campisq
e ego q. idl sud pe fcama repiet Et cama si stat sma
spnus videama qz diam ista regnor at impery mostre Tama
magn ego et si fortsta hospes minus ero ego vno q[uo]d velox
eo arau fugiend volcans effugiem Tum appendens regnus dextra
mea sic spice mad deorsu rbi nuesta e dna Tenuia illic
purpurea erat magnd ornata q[uo]d regnd Ingred coopiebat In
medio solid cat p alad luces clarp smaragdis mire pcia lapides

Ebur solid nesarebat Sagada gema q̄ in gfundo custaf carne nauis
se solet aduectaē Joundissime virens mirtus colorꝫ merte Tum ad
colorem accrius nardi odorem sprat mutas a sole passa vacuꝫ
emitat odoribꝰ Tid puellæ qui se tenedno sub vetemeas Tectes
vipeas hus nadas dromisas siu natid fluscus qui myoch aqua
si conteret vinū fragrat flagies q̄ nitra se quāi flamas ppetuas
ostentat Enchiridios epstudans ut clausa in eo pluces fontaned sca
durigme nec lochides arbitꝫ cassus sinatrigēd vnes On fatū prudū
resistens Jens i mad rubico vepta acē dcussu celestē arcā eo
se se spend iaat andradamas nitois argentei amoꝝ calentid impetꝫ
molliens et cumeres refrenas vras et cōn molestias nerueꝝ valis
podorꝫ aspectu ebiendo et grato recōliato Tabates ni Jncedē le
e gemaꝝ q̄ illic pluret referd mulatu nez Ipa forcuna gradis
meona duplicis aspectꝫ nūc blando voltu nūc triſico vesubꝫ auratꝫ
gematusq̄ alaorem thoꝝ tenebat oulis grandiorbꝫ ꝑ plerudꝫ clausꝫ
in eiq cinibus ceras vidi Laduerem i mad tenebat On dpocid cia
dnatu sedebat honor fauor splendor gaudiū offciū fasius trsus
amor augiū vigor robur deus cuntꝫ potus ner nuoꝝ lōo gla victoꝝ
nobilitas Reuendia papo letaa poteuca fōma laus grea suauitas So:
anditas hilaritas dignitas elatꝰ pompa ostanaa familiaritas clientela
rapina vlāo supbia libido arrogancia obliuio rupae asolatꝰ Tid
pedes q̄i anallē siue pedisseque duiae peaurie delitie blanditie vo:
luptates q̄ stabant arrectis q̄ auribꝰ si quid hera ussisset audiuire
facturecq̄ On grauine vero loroꝝ dextu selle pluuie cernebant
bertesfrea cete vbi pluuias vmbras sed cōspexi pluebat em
corpa sedenaū q̄ius pallida erant ustus q̄ ad vegiū qui sut hy
ab sero sedentes viri reuendia digni subtristes q̄ hy ste inquit
vegnus quos hier dna abimao nascentes mundi dignata e magnos
facē si mid fatꝫ fumea huc veneriū et ut quisq̄ maior fuit sic
fortune proximior est Vter hic ego idubꝫ loco dat si ego feliata te
pma hic e augusti Cesar dnus gena qui aurea cōdidit seala qui
sd garamantes et indos pculit imperiū Alleyand sebus e Tu
Julia resar po sapione duo inde pompeiꝰ alia q̄ lusaus vides
Amhal est Tid scribus maioꝝ primo hector agamenon achilles
ulixes diomedes aiax ꝑ ses mq̄ ꝑterea multos Jste q̄ vides signo
tristꝫ munitꝰ Aonstantꝫ e hinc sequit constantiꝰ valentinianꝰ
Theodosius Tid maiores Aarolus magnus pipinꝰ arturꝰ inter
vetustiores Sigismundi tu rpe nosa et alberti gnepos Socer du
reqlauit fortunatꝫ tu reto reuit ita recedit repente vxo amis tbꝫ
requaneat cū morbo absupeus spm deo reddit Tum ego quo nd
mo maiꝝ felicitate reapis Ego aput Juuenalē legi neiem malid
ee felicem Ex his quos noiasti pessim pluces fuerat Sas q̄i
amhal senus qua fallax q̄ cupidꝰ fuit Tu ois hinc felice deposti
cid hec vegnus Vlon ut sapietes nome felicitat susteps ꝑ vulgi
more sid scauto aput quos felix diat cui plid eo finis veniut
sid bonū e siue malid qd optant Tid ego Vlon e nd vagi de
motibus curis Quos nd rogo ostende Respice inquit vegnus

Illam plagd vides nemuenem albis comis plausq; no dd annis
regnca nata e Rara m ore rosa grauis incessu m ore uba pauca
pudor an fate longo velut statura plusq; mediocri lato pectore
video magn; si quis hic e hera cui Fredrica cesar mist regnus Cui
ego agnosco unus si aeris fortune resurget volta Nec nd uba
loquit2 mad Audio voce uba no tenco Dicad id enea fr regnus
Veo id veno Jouem dilect quad mea mad tuad hered Js id resurget
n[ostr]as aspranti fortune annit volta fortune ut termis blanda e Fredria
oculi eorum sese evocat fortunad monent2 Vt esao quad sd ste mei verba
fortune hec sese mee Fredrice te id crede nemo regd te felias erit si md
auscultaueris qd si tu fugeris ego cad fugia Vides ne filii ut manud
ad scapulas cesar fortuna posuit colliaudq; volt aut brende nostro
an se capi sinat cesar qd superi fauent fortuna2 sequent2
fugerit q; Eas more duc nudqm si blandior erit superba e regari
potuis volt quad regad nudquid vidi Gaut heraun cum se blandum
aliam pstitisse quad nuc e ad dnm Effelyo ille si fortuna2 sequat2
miser si fugiat Cum ego Cuius ille proma Fredrica qui eleuata
cernuo genibus2 passuq; maiore fugat Paululd fastus Germano
nquit ea regnus alterna duo liberalis vastiq; animi eid sequit2 sugs
nudq; pacuelis incessu celer ingenio promptus et manu pg hos
ulterior Gillacens comes nobilis pugne ingd amator no tal fidelis
quad felyo ille maturq; euo grandiq; corpore si quis fit que vide
ad pedes ibi calceus diat dns de walsee ego sid hos sequad2 viri
pstantes Thuneh et Burgdens medatur ingd camd Neburgd mare
scallus Ny dilecti sui Normbergd pene si peacrit in preia renia
nebiunt Leonarda patauien eppus Comes de Scharpenberg ingd
aurie et alij plures qui omes fortune sese filij quadris singuli sua
querad infelicitate Rursus ego q; no hoc fortuna e oad bod inquit
regnus Si tuus hic rus fortune verba auscultaueris dd sic fatmur
Video parua spacia orbis nigro velut lete oculis qui mand i for-
tune capillos recerat accepta q; coma Sca eandem dna nec q; re-
spice dicebat quo me fugis Vel ad annis duodecd nacta es sid velis sid
nolis ut me respiaas Sat nd adusa fruisti nud aliud volad plebis
reor aut nd blanda eris d omes id temnes cuellem Hic me fugi
magnanimu pusillanimes q; sectar fortune quoq; in ed hoc
erat vrasa fateor n[ostr]e me amplia expiet aduisam Id ego quis
hic e mqm; regi qui fortune unus fuat Alfonsus refert ille rex
Arragonid qui ad scribus caput scateam capeus philippoq; dux me
dolanesid pacd dimissa deinq; nouis q; plus se munistit adusadq;
duam inscauta tm; inscando pscuerando q; fuat in vlcad pudere
ad m suo fauore reuocauit Hlius que vbi a fortuna cribd discante
passibus crus Burgdionu duo e et ad eo quo Lordica longo
ille qui nobe core coplut in supbus pest hinc hera sepia arripit
Sz no audiuit ut par est dne vocem ideo mq agri possidet
mq; possidet inst mas fortune natud libertas a fregisset Ille
in armis leto Dobes e no regnoda cisiliuano cuq tributo fratri
teuctri vngueta reliquere hic niger Lustra e cuq annis diffense

Et tacitas preces hic talibus coheremq; prato e vir sensato volumtate vada
ante huc pretenid vide pores cuq; ridute mirat magt quid referre
possumo Cepus eid framasibus Latinola stat magt fomne facile
qm̃ suis ridutib; ni hanc diem magnificato Inter hos ego matro-
nalem habiad cernens Et q̃nd illa fcia d'ante alios ebq; passibus
pgens tam fastuosa videt Hec miquit veneta e q̃ peaudo fomne
claues be Propetamaq; ausidit Alia e burgesi nuncas Terra co-
lonia & cornbergia subinde Argentina sequit Noremia dz nut
has esse no vlamia florentia venetos preimat Dz anneo illi ep
plurib; ad ãis fauorem fomne morem sernt Tua sena floret nut
ſ munas nessao quas audio barilona et valentia florent londome
quoq; splendide sut ut vides Cum ego vidi romato quosdã qui nã
sc̃t hy primus e mas pontifex & ad eugenid nosta procis mqũ ego
Et res ecclasticas formula d'hat & ton nuq; dix tpales mgt regnus
Et quo nam sacerdotes diari reperiũt et nudalia porta dm̃ spualia
auane affectio sexo gradibq; pq eid sedet primus ep pdecessores nt sequt
eid Illi Cardinales sc̃t in omes nosti sc̃t volad mutueber Tres
electores alamanie nicolaus electus pdarche paupes sc̃t ad latini
quid greci Deo vetero stant Ille vidue pullate vidute vestales q
pq alexandri heraclem iacet orbes sut q quonda splendide nut
sole equare sicut ussit fortuna cernit Illa Thebe; babilon Troya Sulme assyc nt pauefa
et sinecdote deupta Ille amphionis thebe Ad hmc mi sacra
Telemonis et armis quonda pces lacedemoda pq ego Hui nam
sc̃t illi obsecro qui se meis horrent miscere prior ille soldano e
nisi regnus Sud pact egipti Illig reuers impat Terag partis
q; asseris Ille nudis bracchys tm̃ muta et armillis caug dines eo
collo torques pendet mdo hz manu Post hec ad similia me ver
Ubi paupeas sedebat ignominia derisus Omnia morbi senectus
cornicta carcer fames dolor scelor pudor odud tedia desperatio ardas
bellu pesas solicitudo obscura cave et mille malozo noia Campi sicteri
midi haut lapidis cern Et quid ma ego q; volet hi pasatas pegi Hic
habitant mgt illi qui eo alto gradu ceciderut Nostqua fortune
fauore amiserut vides ne sublime illa mrenam segnes collibo q;
pedibo subsistentem Hec e aurea quonda roma ad lutea Lupua
ad sequt Siraasse proime Ad genua lima prise lutea pessq; nut
Philadi floret adhuc orbis sola praga Splendor cerne declinat
Constatino polis tuad caput mota appmgt omnia epa domat
Vter illi fortuna preato bona e q̃m̃ fortuad ego apulie similibus
populit ille thomas fulgosius e qui eo ducali solio tractq; tractet
iacet pedore Hic pauperia unco tenet qui solebat ad orbis eid
maxie cancellario nro infestissima ce borbonii duos ibi e qui regnus
franae dicebat leges nre domuiy pce mulctatq; eo regnid esse
iubet Vides ne senie preeid rama et dimissa barba Hic lodoicus
e duo bauarie que filia duam puaid domi clausid seruat Ord
sic loquit regnus rursus in deotea feror video calupnid mbe can-
dida tridiolum hyi sc̃t mgt regnus qui fortuad fauore sponder si

Tractatus Enee Siluy poete ad ladislaum pueltum regem bohemie &c. Serenissimo primo

Serenissimo principi dno ladislao pannoniarum ac bohemie regi et potenti austrie duci dno suo Breas eppus tergestinus. S. p. d. Si quem ydeum opam duce eorum se bonis placere actibus oportet hunc te te ladislae rex merito reor qui scripturas ut maioris tuae regnis et amplissimis principatibus placi tutele frimeris annos egregiis inpatorum quos inst assumere prudentiae fuere diu diadema non potest regna diuti patent et resistunt vires Quam olym inpatorum ignauia roma non tulit Sic hodie regis desideram vngarica detestatur Nulli magis quam regnanti opus est sapia Nuo pacto recte gubernauit alios et que pro subiit error res insipiens se potest et polliu Sapica melius omisit credit Quis me magis sapia reges regnaq regit et legis conditores iusta decreuit Tu go dd puero agris et ad natu grauiq fuere optimis te stepe imbui suues ad quas res puocare te quagi maior cuiq opa debebit Nihil romani imperio ad maiora laude peruenit patrii atq maiores Et qui te genuit duce atq nutricende meruc pat Alberto qui regnare sedissimo fuerit maior qui regna susceptit et tuetes atq sustinuit Consentaneu e Succedis nobilitate cura et more sed mo suaesor fras Nobilitas sancte vetusta moribq laudi dat Nuchil e nobile qd vicinosiu Nunc

end grīosū dyocrē huc qui indigna grīe est et pclaro nouē ōm mīstrīs
Banc et alia multa quadrīs laudat orta putriba Vicmo grīosa
putat mīsi forsa Sic hoies appellād nobiles urē nequīt nīsi
virtute ppa amendata ‖ Miserū e ut Iuuenalis art aliene maubere
fame Vic collapsa ruant subducat certa culpimus Ad uirtutē ante
appescenda lēar saidia pludnud adumen plent Vler auctī magī
quid regi doctina agrauat Add intelligens romanq impator francior
regi cui tūr amicaa uicta erat p epplandi magnopē suadebat li-
beros ea suos lēte erudiri curaret Illiteratūq regem nīl aliud ap
coronatū armid se dicebat Vlar ego romanos pudipes dū respubca
floruit illitcatos fuisse compcī Sz domi atq militiae et senatu
et in cōciu domi ducum et doctrinam manifestū orbi Et pch
concluse sē leo omes claguisse uirtutes Vlam ar mate q militiae mīste-
riata e manq et rpig pudipatq si passa vadis Socrates quid ut e
a bocas velaīd forensibus respubcis opinabat Si rectores eoīd
studere sapie contigisset Sola nāq pfecti sut hoies qui duces ad
phia ptes querut i mistē sibiq gētiu vendicat bona Vlam et exp
uia quid sint valī et sudna ad tranquillīe nullis obiecta
fluctibq p sapie studia versat pudipibq igit et qui regnandi
sūt cupidi ē eoīs uerbq ut et pubcis affectant negocia et phia
tendūt quēadmodū p eis atmere uidebitur Ste enī pceptes
multa tractauit officia Sic archita tharentinus Sic dyon Syra-
cusanus Sic Rabanus Expammundas quos duos ee Plutarchus
plenus confitat fuisse discipulos ptēa nros Sapiocs fabios catthones
marcellos Le sarcs qui sudna laus sudna cruditas sut Ad hoc
ergo te modū ad tempus aderit cupidus regnandi ut feruentia magnis
calamitatibq vulgata et seuis cruoribus cōmaculata Bohemia te duce
respirent splendorēq pristino restituat qd p dubio affectū Si
spes quā de te pbes secuta ves fuit Adrien nāq bonā de te hausū
erant odor agri plen cui dns dixit Magnū e futuri pbitat audiui
qua ut vidi ut audiui turpia potes Vicmo ei no modestq sodalis
placet modus historias cotes haurit auribq Ondes qt fieri melior
precepta tu monitu inter Sic ut qui te mīstrīt tecti observat
et amat maiore ur ad dei tu pbus de te locuti e Ispar Aug
horatiū libellū hunc ad te scribere sug aggressi pcatū eīd om
et summo studio nos sut ut aliqd scribendo ad erudiendos mīstituendosq
tuū apetū et appendiosū optauissemus Vor omnis alterū fuisse madabat
qui et pulcriora et meliora qm nos tuderc potuisset Tu es que
mediocria deterunt Vlertq eīd nos summa q pcare sublimia valeamus
Sz uerq obsequiū ei uerq precepti tui uolūtate negabū debuim
Vic ut maiestati ue ut dictum sue uidebq adiuti Vlur posset tim
qui saluatori ued deuotissimi ndealitia celebrauit qui nos esse
fidelibq pcipatus iuuet munerā missitare donādi ei aliquid hor
tpe sut si quide qd elargiri ei ura pauperas queat Vlo possug
tui prestare dicē surge et ambula qr ut bnug iuda summ not tu
hor deo fauere uidiges auxilio Sz auro et argento no e mi
Et piri luret et dicē Aurū go tidonare aliquid possug qm tui

qb ngri paba flagitam² pstant auro aut argento pcepta ututi Quis
st quis equos vesomeca lapillos qz pruleit Ib eque alapidi qm sapiea
vivo filios est Et his go suctmetid opusculd tue semora denouera
Lid id nascente dno uño reputatez cate quot ams mstituad dono da
tema nestro quo pacto ni malba accuit opa Ob scrutate du fuga
bues ce desimina Est tid opi mons nr fastidia plpicate ut eue
brose obnoxo ps breuitate Tu prud nuca go paupe domo beugnus
suscipe bonidz consule pudz pro no valitate pesabis hor em
libello que in ptes por diuissimo Tuc regt pued q uueis q virti
qz semis ce studia dut distant ut go claris auspiba accipiq tue
sublimitati monstrauio Speramo end has omes etates no negressup
te N lo ved eaa egressuo ad quas bñ dirigendas qd desud spes
mis no quppe id parum erit go aliorum fontibus hauries
Vale ēt

Quod natiā ipsa recta est sme dsaplina

Mmba qui ad ututis culmen ducendi sūt pueri uam
n pmus bona et dsapline capacem ce oz Sz ht anc
pstare neqt tuid c neqt huiam studi Solia dei muna
e celeste bonū Dana repudiat qui nā indoctis sūt
Sicut end ones ad volatū Quitiliana aut ut eq ad cursū
ad semacz et gignendū Sic hoīs c ppā agitatō mētis ac solertia
Ebetes vero ac indoctes no magis pūt nāz ip pdigiosa cōpa et nsig
nia mostrt edunt et quis alia aliā pstet ingenio nemo tū dpit
q mētis sūt studio q sensu Sz acupmq nāz tū ce recta et doctem
Sup e ignare ut discipluz et cōtrariez susapias Sicut end recta e
sūa disaplia nā Sic sūa nā macūlā e disciplia Tu veraqz pap mo
mentā fuit si subtrahēdis exōtand Sz hyste triba absoluto corpat
Te
tede ig fauere minime et acceptis disciplie regulis exercitez utuq am
plectere ig

Duo sunt in pueris erudienda

Vo sūt in pueris erudienda copa et aia De aia cōpis
pria dicema Deinde mentis anecteā eruditez Intez
moram agez Iam i meis vero quida formā obpostulā
pus Deinde auand diffundi Quidā fuit vtutū simul
tenuerūt ab nī fauna Et primus ut aiue dignatis nature debe mīsti
cuerī pued Sz pretia sūt licet cpa tibi ut no ignaue ad etate tua
festinarida e ad te puerō licet Tudi pterea q dama puerō Dū te
alloquor tecū monneo et pceptores tuos qui tuā aiā gerut omes
alloquor et monneo Nemisse nalp illos oz q ad teopam tēdere plu
tarchū scribit qui pub fūnde discipulozo delicta i pceptores refudi
amentat deputand natz neronis ingenio no defuerut qui Senece
attribuēt Socrates ad indoctū bone indolis puerō assessorisset peda
gogus eū passisse tradit Relatū e a babilonio dragone leonidam
allexandri pceptoie quibada illū vivū inbuisse que robustū quoq
et ad maiora regē ab infantia puerī sūt pscauta Insuli go atq
omo deliri qui filiozo suozo curā quibusq et sūa ville delectu amittut
Ego illos aut eruditos esse volueri q primū e a se no eruditos sūt

Quicil enī pcep̄ē hui⁹ q̄ paululū aliquid ultr̄ ꝓmas leges ꝓgressi
flam̄ sūt qñ liciam vidis vtam⁹ siē ꝓsuasoꝛ induerūt
Petre ut philippo
macedū alexandro filio suo pa⁹ leges elementa ab aristotele tradi voluit
sumo illū eratq̄ plūs nec̄ao quis ergo leonide locuplete? petre eam pe
leus achilles cure phenice pceat ut ei dicendi pit⁹ et agendi docto
fuer ac magr oꝛ aud̄ precepꝛ vtiq̄ nulli obmodū ee dubiū repehensos
mores opum cupidine ut ne habeat vana q̄ fetat Vbi sit austeritate
tristes nec arcane nimia dissoluti quos nr̄ edire nr̄ exemplū iure pos
Tuoꝛ sīm plurimū de honesto sūt Vt ab his vana discat⁹ q̄ pgnoscā
sit opus ediscere in quibus exercendis magna difficultas ē et una de
discendi grauis ē q̄m docendi Precepta q̄ chrysippeo claro in arte tabiaꝛ
duplices fuerūt ab his quos alia instituisset solitud exigē mercedes
q̄m si rudes discipulos accepisset Ceād certe actū ē optime qui tales
sortiti ēt vite ingrēs si preceptoꝛ temneꝛ et optimi cuiq̄ posses et dam
simi vigr assequi famā horū officiū ē ut sit volum siue arbusculis
circūponut sepes Sic ad aīm laudabilis vite ī structa amonitoꝛes
q̄ circūferant Vnde verissima mater germana pollulat Honestat
enī fons ab radice legitima disciplina Ceād ei monit⁹ ne plagis
agant q̄nis eni cedi discipulos sit dubiū Et crispinꝰ ne improbat
Iuuenalis q̄ alba ferant matrone virge ia grandis achilles cantabat
patrys ī modabo maior ei⁹ aput me ponda sint Ad rutilias atq̄ plu
tarchū qui ad honesta pueros exhortata ne plagis atq̄ verberibus sed monit
ac rationibus ducendos aiunt ubi ea suos decere ne liberos nobilibus
pueris ac maxime regibus maiore laudem et magnificū q̄ verbera
immoderate asserunt Illa ad honestū cohibeat hec a turpitudine cohibet
In verisset tamē adhibenda ē moda ne q̄ nimis sit pulcr Vlamagri
modici celebrata laudationibus rumpetur nimis aut asperi iniuriis
frangunt⁹ animoꝛ desinant Et ego plagis odia surgut q̄ ad voluptem
etate discipl⁹ educant Ridiculum aut metuī magis adducit⁹ ē quā
preceptis horrisse Quos tu sit recte facere volueris ne nimis amari q̄
ipa sanctia et pietas ē ne quid cōpis sed monit⁹ tue iudicabit Nullaꝰ
licet et pietas studio asperet audi cursa Iuuenalem dū maiore umbra
tenuis nuc̄ et sine pondere cerua Spicatesq̄ cuccos et ornata pueri
ne qui pceptoꝛem sed volūt puniꝛ ee loco

De cura corporis

Et preceptoribus satis dictū ē nunc videndū arbitraꝛ quo
illi corpori tuo aliquid ꝓbere dur Aliud a sue nec puerile
corpa accepit eandē suaue succedēa epe reperit Laudandū
ē igit ne nimis mollis et nutritatur ne sepius pcla q̄
satis ad querū indulgeas mollis educato quā vocanda indulgentia
nerios omes et nocet et corpis frangit Vicanda ē plūma molliaq̄
lecta sectanda tamē nolim Quiterā grossa lino vtendū ē Sic fiunt
membra solidiora et laboꝛi magis parata Tuti sis nā pulcherrima
et digna reperi soboles Videndū ē ut gestus forme rideant ut
recta sit facies ne labia detorqueas ne ligneo fugas ne oraui
ebrietate effingas ne fluidem vultuꝰ habitate ne stupma sit
vultꝰ ne dilecti in cerua oculi ne mutilata vitalibꝰ cernuꝰ ne videre

rustice manus ne status vide aetas ne sessio verecunda Liberos mores aptae
remedy recta sit bractia neq; in proferendo pedibus rustica Vicibus pt
placet qd; no deret Vlcunt th philippus allegari pr; q; ad multos gs bello
reperat vendidus sublata impeditaq; tuta sedet nequaq; deed et vng
eb his qui vendidat exclamaret Ignoste id philippe Vlcd a pre
id aiaaa ceed e Qd s; annis ecc tho interrogauit et illo pro accedec
ats submissa voce dicente patrp mihi clamide demitteo Sta cum
ineptus sedes Illud aie philippus dimittite Vlam q; benivola ats auct
ecc latebat me Seruandq; e igit in motu omniq; statu decor in
qua re tam audt grea fuerut ut ipse legem q; scripsit qui Thy
rannicid vocaret Tam socrates q; haurit pl; in pce inuliud acquu
posuit Aristippus in precepto de educatoe liberor; no omisit Sunt
ecia corpis quedā exercitia q; mime abstinere dnt Et eius rei precepta
audendi sit ut quod fact erit in his elabores quo et aptat queda
membror; corpis firmit et robustias acquitur Rona em in puer;
corpor; habitudo bone ag; seruetur fundamen iacet Lidp rege
in ce plures septa opponerat inimicis animis ep'cere pueros queat
que regni subuersiua monet Bellū em educato in umbra corpis
habitudine repudiat Mollenty aut miles et bellis assuetus in
armis ferotes pugiles et securitas plus repulsat acies no go ab re
fuit et que sepe evenire auctos quod necessariu erit arad in pueris
tendi fundo tetat Sagittad dirige hastam iacere equos astutie cur
sibus saltat mitesse venatibus nasistendi praam ne e turpe dyste
rudi vigilia de pueror; ualoribus que referat viatos ad flumina tumid
deserta senaq; gelu duramq; et undis venatu minuentur pueri
siluasq; fatigant flecte ludis equos et spicula tendere docui Letet
ner pueros ludis introducere q; no sine obstem ludi ad equalibus
pila quemadmodū ad bellū ludi vnde dicti precepta consequit
et pbo et laudo Est troianus sine et alii pueriles ludi qui virtuti aut
pitudinis sunt quos ad nomisma preceptis ad primete dent ut sit
labor remissio fiat ut alacritas quatur no e semp lis seriosq;
rebus incubendū ne immensi labores sint pueris adscendi Sub qui
defessi corruant et alior; qui pondē molesti aut oppressi deterreā
mq; masuete papiant planice natet ne modice alant aque multe
suffocant Vlosse opert vicissitudinem in diabus pces se diuisa ri audiū
ac remissioes Sit vigilie sopni cibo bellū estas hyems oppor
tunitas dies labor; condimentū et oia Itaq; ne laborem sumū nimiū
infero nimis indulgere ne hostes enim disciplinam et a placere dicū
e labores ats sompni

Quod pueros oporteat frui cibo et potu

Vtilia pueror; exercitia q; regnū cupere filia debet et
quales q; ludi ia tenes Vlcunt de cibo potuq; dicaq; modici
ac cpatus cibus ut seronis ad rusticad scribit et adhuc et
aie vetus e Fuit igit ratio ut tales et tantas assumas
esses qui q; nr corpi ondere ne libertas aie pgrauet Et q; nus ubi
vehementi sint qui difficulter digerūt pudendi ri e ne deliciis assuet
ciborys quid demū fastidias no sp in verbis e defendū Ceris nō:

De superfluitate priscorum esu

Ne puer sit multibibus

vigod et assuet patria et vsus moderate tpato fiat et grues vnq aut vmo no nob vti videtur sed ut calefacto sit refectoq ao si quid in eo tit fride ut trigae ut lactuce beteraddie fruct diuana asp cue farina ad modiad et colubile vnd sunna Sut go quinia qte pute fiunt et in abo et in poau castagnea sues qz repulis limitata Sobria sit luxuria no ut aue ut choris offa ppediat Vlo et illic tristia no vltq nubili assit et aliqd risq Vlo laudo crassid quoq sel in vita risisse Licero scribit Vlam saluatoend mend risisse nudqd alaq quoq hois officiad sint Assit in quinio grauitas Sz lenitad no excludat Assint voluptates sz lasciua no induat Assint musica oblectamenta Sz nubil turpitudinis asserant

Compescere oportet cōpois delicias

Fterid quia corpis ad exercitia cultid sufficta plenis sima referenda est Je tua indulgeo opid volet ut plrie misericid pstare possit qs dicid prudens putauit q si reipubē curā sub plrie studio nolit q tuet Vlad qui corpa opere iuuant aiam vero qui eis seruito vti debet negligunt Vtrūq ab bis dnt qu ut organa pfectissima put libet omi studio aquirut arte vero ea grad cōpaut organa omo despicaut Lentea Quandid ē veram castigad et compescē eaq impetu volut naue quadā belua opet et eā adiutis auand camerarijs mocq cōis helena cubile putagoras ad melleporisset eo familiarib suis quibz epquisite ut piguis fieret indulgere dixerit Nec mqz nō cesar molestare si non tacere tenere Lucius vero pompeius tui tuatquo tonanie fuit adiuta valiadne laboarēt Jussit medica ut cordo vesceret illud sui frustra q sued Erat enī pter dm cpus Ludq eo familiarib quibz hyorsset fore ut aput tiallid cordi que ponet amd integro nutrirent nucleri possent Qd ille quadus egrotaq go mqz nisi tiallis studet delicias vnd pompeiq no posset Et dimisso medica patu facilimis ac vilibz vsq e Qlud so labo curandū q ut nūtiat cōpi tribuat ut possit ee labor patens Stomach venter no ad voluptatem sz ad sustentatiōez portuge dr Vlam qui cenas sepe ati coquos mete lagenaut epulariūq grad cenas malūq pferuntur miserabili admod stultus qnide et grussid duo cribra pendet Vtrūq lenius parietes qua qu aput inferos penas dant vere ignem dnūcētis et cribro aquā ferentes ac pfossum vas impleo anbelantes Stat basilq aut Lucer ad quos de vesano ceteriq cōpis nullabi sententia absoluā paucis Quid arbitror fuscelq Condet aut almiceri ulle qua nūtias set ad miserorū ē testimoniū diogenes Adiuuarā reiq occupatū ee in cōpis ornatu delens ē choris aut omo vdi d illiq q pbare nisidat cōpi inergiaq asperitatē obstinandē neq supuacue molliar ne plq cōpi tribuas sz ade omod set turpeq regi fuit Qpē minuia cōpis cura efferatā videt ē aut adhibenda omi nitori mudicia no odiosa no epquisita nimis sz agrestem q fugiat i huana negligē Vlam hoc demostrem et horteslat pbris datū e Luna vestitu et cred nitori cōpis nitido vernisca nimis q accurata fusse dicunt

pues tid et vio regi dignitas habenda et racõne duda nacquitre
tunioe fugit in auditio labat in fama id qua idē et in pñcipate
decessabilis rēt. Ee id ffamacõ mitr et id honesti

Vuchil pstanag ttellectu et nr prosius

Rsolute breuit his q de corpis cui dicendi cessimus
ad mstauacem mett festinat oro ut q re psuasu te
volus mchil ee qp hoies in ea possideant prosius
mtellectu Vereor quid huane vite bona puſilla sut
aut indigna q mules laboribus insectem pulchra nobilitas sed
alienu bonu esse duxere fortune possessio Demysta ylodu
metsanus forma decens ſ tradura parisq durans ope operanda sa-
nitas sed pmutacou pesti obnoxia coaptice vires egritudie aut
senectute finale contabescat Vuchil pstanag nte ee Hor
ulla sbrue collet tutsus ulla columna dstrahet Ludq relig
ona ope minuatur stram et roci senecta auget bellu singla tra-
hens aut aud feres sola doctina nequit eripe Megarcam cu deme-
trius capcat solo equasset Satyrone plinu illic orauddu mtrogauit
an suoru quisquia adusisset Ad satyron haut equide nquit
bellu end ullu ego udere spolia duat Vic socrates ad gorgias
paunatur an pfatu regem felicem ee putaret Nesio mgr q my
stautt habeat et disciplime prudeat Histe no aut fortue bonu pfitat
blandu Carpe gr dieu et incorie emendato lacrimae Rego olym
diussime quis ad regna maxima debent no ty sallyo dia poterie ut
vtute pditus et auc magr qp fortune bonis habitudamus Regna natu
et opes seculi no magr possidenau sut quia cupidis ut in talad
luda nut sunt creasemt no reseruet illuc Sola uirtus et mech
et mdau stabilis et firma possessio Quicqt diuitibq solo mgr
et nos nr pmutabio ad uirtute studiias tibi go ad diuicie affluant
auraru est ne thesaurs desint sed qui q ne dr reges ut nr over nomie
quisqs nitatur Sic hyemi nctia q serenitate pace mente tua et
bon mores et optatu ad senectute tranat viaticu in quietia vendicad
dns Anus nouit huane vice vanabiles casq Vuchil e sublimia
fortu nut diuites hoies sic nue pauges nue regnat nut sanit
nue sanitate gaudet nue egrotante Vemo sic mag quid despect
vehat Vemo ad duces habuit faueces crastinu sed no possunt
pollicer Ob quid te thesens ut stbad ee aput Euripede Vicos
cesert sic dece solutu erat Viam qui audita a docto memisset vero
futurab meab amicabor miseds a nocia actam a cocly me sted
fugd aut sp aliqua mole medicabor mali ds q recta dubas tasu
foret ne me impand aud lacerauet reges Hi nulla res e que
adusa nonduntq fortune impetu crig qm phia solamie prebeat
hinc Iunior dponsig ad electu eram Unde et in epistlia actu
mtrogatur quid si plo et phia psuasset ut equo vndut aio
fugalegt ferre ig fortune mutabilitate Huc ig adisse nob
sid sate ees fuerut ad phiam qd e beate studiu ecture debemq
ea potissie regen aucte actores coposed plinius sic nctia regi q
sic aristotili placet lepo e quedy audita magnid e regni pondy
Unus no ait sui rex aucta sic ut salus fiat ut pfid quoq ut
credita sibi multa nec recte digat q iusticia in via salutis et pacis
Sequad e end repo insipiens dissipab qplid Sapies at alu ces

ducat ve q̄ vegetius inq̄ Nulla ē que optent ut plud ut me-
liod sive quod pudrem Unus sed ꝛ umbra ꝓdē subiect Deos
eu salomo tanti ponderis ḡuitate in se ꝑuaret oponeq̄ habuisset
ut q̄ vellet a dño postulaꝛ Dubis inq̄ suo dño tor dare ut in
diciaꝛ possit plus tud et dsternd mt domd et malid Philippꝰ
aut macedo ad alexandꝝ filiū suū amouit Jubebat eduit et
arestotele obsuaꝛ et plne studet et adiciat ne multad tgremor
pagas q̄ ro penitet egisse rōne

De phia qua pueros ad om cultū p̄m euocant

Remadmodū id ꝓpositū ē putamꝰ puero qui regnaturꝰ
sīs nām ē pluriū oplandi studiū phia vero ois nrd
araū qua plo domd Piero iuenid dr abstꝫ leis haut fa-
cile pcipi pe Her ē p̄ ad dīm culū deinde ad ns hom
q̄ stud ē in ḡnīs humāe soaē tud ad modestiā animi erudiet Et
ab aīms tamq̄ ab oculis caligine removebit ut oia supēa prima
media et ultima videas quib igit hīc insudid noluerit qui tanto
ro his fructꝰ ꝓpriꝰ in quib q̄ bona ac mala nouaa q̄ob pceda
referut puaa moderaut futuia medicat Sine leis ois etas rota e
net alieno tacd ducatu pe illecebꝝ pceps Ludꝫ adulescēs pled
sui regid aule Unus vnd pudpi deceat an no adiuuabile ē regem
leas nosse ut in plurib libr pe sd veritate vendicet Democritus
quippe valeriꝰ ptolomeū rege mouebat ut libros de regno i prop
sd comparet ait plegeꝝ que eni anna no audent mouē regē li
mu libri scripta reppiunt

Unus ꝑpe pueri litteris tradi debet studiorū

Quida ē igit stulte sapiō leis opa Sz q̄ stud olym fuit
quo pe tradi leis pueros oport ante septimū annū non
placebat Theodosio Unus illa puer etas et dsapline
capax et labor patiens videat Ide q̄ precipit Heraclid
tones et aristophones ac Crisippus qui et quidiana assuete
mulid tpus vacad pure voluerit ffundere igit ab ipis in aurabul
mapiendid ut mores eād no mchil ḡdiscerent q̄s si fieri posset
sapientes Crisippus optauit Vle quid ab illis grauiꝰ grauiꝰ
posset Dcendere natꝰ primaq̄ hauriunt et bona fidele mutant
in pessimꝰ Waterius Unus sapiād eruditꝰ et elegantia sepe filiꝰ
ꝓfuit ut de cornelia gracchoꝝ mire placuit scribut aliq̄ eloquentia
in filios redolebat multū mid e facunde sue an rudes prudentes
an fatue q̄ pueros meliores sint sue alie quis sed in
meliores euasisti ingid mireꝝ cassiua et vitrea modi eloquentissima
prig amissa qua nouisse poterit Sz omittaq̄ pterita q̄ magis culpan
quid reformid put ad tpus in q̄ hinc es veniaꝝ

Ut pueri mstruant oꝝ omia preter me

Redimꝰ te mstrutū ēq̄ ut p primū deceꝝ oreꝝ sac dnica
Salutacoꝝ libe made ygine Doctis evangelid Symbolū
fidei Collectas q̄ plures q̄ sint modice pted q̄ sed spus sanc
q̄ magna precepta dei q̄ opa mie q̄ deniq̄ salutare alie
et in celid referende sīe me ꝓpositū tdus ambigimꝰ pq̄ hac vtad

reppedalia q bonis loca dulas qz malis amara sit et molesta hec enī
no sacri solid rodiacs ꝑ vre q̄ genales ostendūt litte Sotes enī
ut caput cicerono legimꝰ duplicat ee vias duos qz cursus anīe
a corpe ꝓcedentiū dissecat Vlā qui huanis viris ac flagitijs in
quinasset et tote se libidinibꝫ dedissent ut nec ꝑ. ꝓ. emolumenta frau
des nec pisset His demū q̄dā iter ee seruissim a galio dr̄
Vni aut se integros casos q; seruasset eentiā in corpibꝫ huanis
vita mutata dr̄ His ad illos a quibꝫ eent ꝓfecti reditū facile
pat Quid nos dicem quibꝫ erūgelia ꝓdicata sut et qui
saluatore mundi audierūt et in actibus affirmata sūt magē quā
crede videt prīa Vos quā si sapimꝰ erat huana vita nichil
esse arbitram nr̄ bonū quicquid ꝓtimuādu esse censebimꝰ q̄d
ad vita eternā no suppediat valitate no vrā dignitēz non
amplitudine maiorē no corpis vires no fōmā no magnitudinēz
no a cuctē bonis horis Vlā rpm imperiū nō quitꝑ diu
pe in erat vita excellens ꝑ vltra pcedē spes nre debebut et ad
alterā vite rationem tutta mollia q aut illa sit vita a quo
pacto illa vinat plus negoꝝ est ostendē quā nos in pndia
sustepertꝫ maiorē eā auditorē quā ipe sē ad perpiendū res
ipa requirit Sz licet solid dicisse sufficiat Si quis oēm post
treatos horas solicitate iuste contēpat similiꝫ in vnū congerat
omissū parūū quod pre illoꝝ honore adequare compiet Sz illiꝰ
vite bona eā huana sit collata magē abesse quā vmbrā et
somniū a vere rebꝰ adhauc porro vita sacri dicut similes per
oculta nos eruditores ad quoꝝ ꝓfundū sensū dū tū ꝑ etate pueri
no licet nō ē as re ut in alijs dictoꝝ vtoꝝ libris eruditare Esse
enī et poetis sicut basilius ait autoritā et recte sepe oībꝫ et oībus
horis inhereendū vide nobis ad ingenij exercitationē aliqua sit
utilitas accessura Vt tū deū ꝓtectis omes colendū hre dāmnent
hinc cepiū fab amendabus q; hic tuus ē auctor tuꝰ ꝑ tuꝰ dns hinc
eā debes Iudꝑ omes horis deo referre gras debent Tu illi maxie
regraciari et seruū tenēris cuiꝰ munus fetū ē ut rego nascerer poteris
vna eo plebe aut vna eo rure nasci Sz inscrutabile dei iudiciū in
subtrahū te solio collocauit no effugeri dei nū tumeste no superbire qd
tū datū ē alīē duri potuit quāto maior es natu tanto to deo humiliā
gerē Subiect collū religioni intesse dūis officijs Vlā cui dīna
nitas ē cordi fraile reliq̄ salutē Quid q̄ritis regnū dei scīa dr̄
Et ꝓ hec olī adiacent vobis Romā q̄ius gentiles erant dū ꝓ
religione ponenda dubitarūt Iaā in qui sūme maiestate offici
deus voluerūt nec dubitauerūt facere impia seruitū Ita se humanare
rego seruitū regnūm consentia si dīne subessent bn atz assiant
fuissent familiā Quid nos vel dei naturā habentes facē demū
Valē ne tū religione putas esse subiectū qualiꝰ maiorū principū
noie gaudes nō dns ꝑ filius cui sacerdotū imperio in his q̄ sunt dei
subiectꝰ es Theodosius cesar q̄ius potentissimꝰ est et romanū gu
bernacē imperiū Ambrosio mediolanēsi cui ꝓsulatū tenēti collū
subiecit impatatē pemeritā pegit bindictā Constantinꝰ autem

maximā sacerdotes reuerentiā phibuit ne diceret sr̄ eppos in tonalio in
cerio sde no voluit asserens deos ab hoibꝫ no ee iudicandos Ver
mirū aut cū in epla sua Clemens qui bēo petro in applatu successit
omes pncipes ecie et ductos hoies sacerdotibꝫ obedire ac tracta sub
mitte debe Deos aut a solo deo iudicandos quia sui sunt et no alterius
Et quis ē qui alterū iudicet simul Vel si ista no placent hoies nr̄
deus deop et dns dnantiū hoc multacies patet Hic scripsit ille
psul beat petrū ecie vite elongare pdicasse arguebat Tu ergo
pbteros qui dei mysteria sunt honorabis no simus oppm no grauēt nr̄ affa
qui q̄ues iuuenes nr̄ dicet repetq; sacerdos ē indignꝰ Iudex ne adhe
ndiat Et no erit iudex qd amisit scelus Tu dignitatem et sacra tu
veneraberis nec audies discolos enormesq; iuuenes qui te p adulatiōes
secū nitunt̄ psuadere

Rubus pueri debent tondsari

Quærit hic locꝫ ut quales te iuuenes quiue miserandꝫ
pueros ipsa tonde velmeꝫ pala fiat Ecce iuuenes pol
ydalitas dominiq; redundat Sunt qꝫ qui te assistant
bonis moribꝫ instituti nullū sit in eis vicū no vitant
verbo deprauat frivales enī inimicabis turpibꝫ ac pnis ocs sunt
et ī pudicis diatur Et claudē manus habitantes et rpe nonnulla
claudicabis Nullū ē in teneris affectē sicut ingrati aut Tauc aut
preceps tui ne quis te adolescens assentator abeuntē Est enī pessimꝰ
genꝰ hoīm qui laudat quicquid ad audiū laudat et ruborē te vituperāt
vituperant Negant si quis negat et affirmat vbi audiūt affirmato
Atq; ut poliorē ad horā subito sibi colore mutat Ira et yra ad vo
luptatē audiendi simul variant ut pax et adulatus ingratꝰ et ad
versus deū testificat Si placuit ee putarēt audiendi Abigat ergo
eius cibꝰ hoc pestē Sunt veates enī pueri vehendi pudici modestie
cultores et sanctē no fieri no fallaces no pmaces no emolumenti no
scrupulosi no iniurij Ibo hic quide vngaricū quidā bohemicū pue
rum gnes aut latinū simone norint vtrissimq; loquat Hic absq;
labore et quasi p ludū hoc oīa pdiscet pecunia et alloqui tuos
subditos p tempus poterit Vtatur ergo suo pudori fauendo pli magꝭ
habiet quā grā sermonis et indigno q̄rā no regno videt qui
te querentes aut aliquid exposulantes regnicolas no intelligit Tuo
auo matho maiorū corde regnū possuit linguas nouisse coplures
quatuor pter tuo nocuit ignorasse mirabilem qui regnauit i ponto
quis no emendabit qui viginti duobꝰ gentibꝰ quib; imperauit absq;
interprete loquebat Vter ergo te plus auscultabit potius affectū qm̄ bohemus
vngarusq; voluerit Tu ste omes equali studio gubernadi indignā
tem agit teste plene q̄ vna pte rei publice ste curat ut altera deficiat
Tuo rpo maiore sepe calamitate causa pdicabis fuit Hic mago hec
potissima ē q̄ nobilissima ytalie pouincia subtraxit imperio Roma
norū pace solo reges teutonici verbis q̄ suis affecti laribꝰ ytalie
regimie neglexerunt Regna no mig amor qua ferad tuet Hz amat
qui no amat ī posse fruit Tuos aut coniugato ligue gnerem
id certo no p etate licet intendendū ē ut audiē pceptos subditos intelligē

et assari posse Longu[m] sepiꝰ dñs q[uo]d sola referri subditi velut
ac vnt dñi assidue pulpes ut[ro]q[ue] qui p[ro] aliud semp loquit[ur] nichil recti
magst q[uam] regi nomie metur Wallied ut omeros mgt[um] eatinas dig
assert at no ita vid

Quomodo in puero simois vsus formad de

Qui de simoe metuit sermo Aliud modꝰ in puero simonis
vsus formad debet intendi quorstimam ut ad virile togam
muerit no solid loqui sz ornate loqui prudenterq; valeat
Aliud regi negligendu nemo putauit Magna nam pa-
tria sd compat qui loquendo ceteros superant Sic hec vna res fuit
q olipem quadis in bello pugnad plesit aiax telamonius natꝰ posq;
interemptu e alma no sorte bracchia sz floruda ligrea tulit Haut
ut[ro]q[ue] recte acerronis illud nonulli capiunt Ledit arma togę concedat
armea ligue Vlam ut idem aceto dicit ad idaeo homes a bestijs deant
qui loqu[u]nt qua demu laude digmus e Alius in ea re ceteros superat
in qua homes bestias antecellut Sit nos ligue quadis erudite simone magst
qua tacturi pulpis more pblema no tame in pmediatu pueri laꝰ
amendamus Sz end dissuta ac terme dign facta re sit id pulcru ee
nequit Inprogressa sermoes no du pueros sz viros qꝰ prima lenitate
atq; in curia referat sue considerata vero premeditato ordem vagand no
sint quid dicd de pueris qui illustres oratores perides atq; demosthenes
sepe alloqui solid tentarunt quia impatos ee se diebat Si quis vero
ep[u]s ep[u]e smat dicd ee[m]e causd garrulitate mstauit Volo ad nimia
pueros simonis patie licenad magne sapiene tempestiuu silenciu
e nonulq; simone pstanciq; pueros dixisse qui tacuisse pernicie
Sid silenciu retenta e efferetur facile qd semel edidit reuocari n[on] po-
te Vlam semel emissu (. este stacio .) volat irrevocabile ubi Aliud
go dicenda ad et silencij et eloq[uen]e magna utilitas sit Tenere te mediu
voluma necq; tace semp necq; loqui no ego gemo p[ro]tagoreu illud quin-
quenale silenciu Vtiq; certas loquacitatem ligiud dicebat veteres
dee debe na ee liberam ut vagam sz vidolis de pectoe simo ac de
corde nonnu et quasi gubernad Viani q[uo]d sint leues fragiles et impotam
loquutores horu orem bene existimand e in ore nasa tio in pectoe
Olipem cui homeros sapienti facundia pdita vocem mittere aiat
no ego ore sz ego pectoe Vtiq; vocis coherentie pcipue valitu po-
situ e denad ut loquendo temeritas no cordis tui custodia cohibeatur
Sz et quibodaz quasi ego cubis in ore posite sequat Cauendu e ne
obia possit illud Epicharmi Aliu loqui ne facit tacit no potuit Aut
salustiand loquaro mgt[um] magst q[uam] fraudi opes e ut loquendi vires
radices agant ch ad tpus aduenerit fandi libertas deaur nimia tacitur-
nitas loquendi facultate admit Sic end qui longe ep[u]e conjecti
vmaliꝰ fuerit Si posterit soluant[ur] ob vmaliꝰ a sitiendine nequit
ambulad Ita qui sermone diuino astrinxerut sicut loquendi ep[u]
nupuis fuit obmutescent Vt aut recte simone formad possit ds
aiunt pueros nonnichil dicendi e affformanda e in primis voce ne se
mine epiliotate frangant Vtique semeliter tremat ad nimiu bibier ep[u]
pressa sint uba sinus qꝰ licet tales amittent no ego adat q[uo]me syllabe

no audiat² vox in fauc⁹ aut expedita sit ligua et eos absoluat/
cognitor⁹ seruo nouā quedā preparet⁹ cui usus offeret ubi af
ferre difficultas eo pluribus et asperne recutiba syllabis ut se
cohercendo et velut coragosos qui ataxissime ut volunt aut p:
nuntiat Vlam et de nostrates cū ligua cū eorū acceptes ī de
capillis sola q̄ aut pronūciabat ozoch quibus emiss fraude ac expolite
in senatu dein cōnabat²

Ne pueri cauceant turpiloqa q̄ mores corrupit

vbi paqua precep⁹ instituto suis equales cuos oratores scripta
grauitateq⁹ superare contendas victor euadas ad ut hi⁹ ad in
omnī laudabilī exaas sit ambitus frequē tame cū virtu
fuit Ex illē minime amendandā e puer que laus coarat
Cui dicto flet que gloria unat Absit aut mo⁹ simoe turpiloquo
qui actus umbra ut aut demostenē exprat ceo Cludpulcr bonos mores
appolo esse confabulatos male q̄ eo menandro receptū Jeronig as:
seruit / et qui plerūq⁹ simones qui se similitate illius latenter aliquid
admittut mali ut venena melle pumpta combibant² Jn omī
turpiloquio e mutandi vlixes qui cetas assyrios auribus ne sirenarū
cantus gaudiet Assit in colloquendo facilitas i compellendo suauitas
in rudendo benignitas Vlq̄ q̄uet in colloquendo mores dignū in se
dia retrahut Assit i grenitibus grauitas vmrat prudēa optimat
cū no solū vmet ī force vma speciosū e Venendo e euripidis
sina qui duobus colloquentibus ad alter fuerit enim longe sapientiorem
affirmat Cum iuba frenat Absit in odio ubis iniuria Vlq̄ mentiri
seruile putaū e qui metuit² cauto seclus e detestabilis Omne ond uitaū
iuuenalis inq̄t tanto dispendio in se crimen ter quito malo qui peiat
habet² Sit insup sermo tuus nō humilis a despsus minus neq⁹ tumidus
aut arrogans Nunc timet ceo in humilis e Nunc o cemus e nusq⁹
monet quēadmodū corpa Vlo solid nobilitate vndiq⁹ undiq⁹ bonis habitudis
esse oportet Jta et orem nō mo nō egram ī eadē robustā ee queat
Vultuosa fuit licet q̄n posset aspe parebit ēq⁹ et his simul cpus atq⁹
hanc ī mōs mām quā natura misceat grāmatica docet Tenet
dya rethorica misceat illustrat philosophia docet aut pfiat qui de rebus
suo loco dicet²

Memoria puer excolit

t in loquendi facultas ea vā sit et sine laudarent² absq⁹
ope memorie no posset hec opa e ut memoria puer excreat
hr ingeny segnū in pueris e explicemq⁹ virtute hec sine
labore capit fidē retinet et facile imitat² Nunc diebus sin
t omittendā sine sint usus sine sine gratiē eo illustribus antedicta
memoria nata pelit scenae di² at disciplinē et in fabulis musaro imo
appellat² Et qua gignit et nutrit haut cū in utraq⁹ pte imitabis
Sine natura nacor sine oblimo sue sint ad eni roborabis habundantia
ad supplebis defectū de vtrisq⁹ parebis hesiodi Sit eni aut pmula si
tempes sup̄ deprosse pusillis Adq⁹ freques pagas grandes cumulat²
accrescit

Commendatur exercitatio grammatice artis

Ua no gramatica doctne auctsus hostiu ee dmosat ac
plus in vers̄ siu qꝫ in fonte ymitat Respata qꝫ vidēd pe
mgr ab eplebis puis qꝫ prpiat Admoue te pauc volug
ne flam a empnas arcem quā regio culmē mg dgna
Vrctbr em ep grmatica nocet mgr qđ sequacid e Lmg maiores vos
fuisse constat studiosissios ostendit Hic m epla ad filiu scpt mdtg
Tullio orator Remq consulet prie tutor Julio cesar sidma imperato
adeo diligens hmg artē fuit ut emendatissios scripserit de anmlogia
libros Augusto qꝫ octauiano qm̄ puto gramatice fuerit m epolis ad
vsum referem scripte manifestat Vtui esse quidiano amendata dia
calidu qm̄ caldu maxime Vtion qꝫ id no sit latinu Et qꝫ sit adhuc
Vtion ego pudeat te dicē qđ maximi orb̄ principes magno hausta
studio extulerut Dyomq sup̄ doctia regibq nāiaz ee qđ si nd
parū habes fidei regib̄ te ꝓpha cōmoueat et nup reges intelligue
percpit e crudissimi qui udeat tha Nullo crudiri et discipliaz
tante potore mgr tanta erudiaq̄ mirad et fruda rō acceptis qđ e
gr̄a Et dedisti tu hactenꝰ hmt opum arcē nr̄ mvitq̄ plerosq̄
tui montis cubiculasti Vtion tu adhuc ꝓfecta gma ꝝ cua sigla
ꝓgr end adt dicē ꝓfecta qui ꝝ ego rebꝫ dcruing td nonulla de
gramatica scribē Vtion qꝫ velimꝰ ipe te docē gram
ꝑ ꝛpos hmt
fontes ostendeng ego quoq potu ved gr̄a fiut ad quos ut tui te
preceptores ducant tanto magis optamꝰ quito id magis td sduabilis
arbitram

Gramatica litteratura sgnificat et hz tres ptes

Gramatica sicut quidiana dr̄ in latinū trslata literatura
signficat hēq pres tres recte loquedi scribed poetard et
aliop autor enarratiez scribendi qꝫ rolem attingamꝰ ego his
aliquid qđ tibi audiē sit vtile et nobis dice no indelec-
tabile Prima ps e recte loquendi scia recte loquendi Hoc loco accipiꝰ
qđ ubiꝫ aptas et rite amicas emittat ōnes alias et maxima et prop
mgr usta fuit locuꝫ Di ego gma recte loqui volug ostendg
e vocē essut aliqua nra sut alia pegrina aliqua simplicia co-
posita aliqua ꝓpa alia trslata aqua ofueta aqua ficta atq in his tō
tib recte loquendi q sit ut his apte q ponteꝫ verbis Vlcid dicē oia
q ab vsu loquēti inuenta sūt ut amor letio sonio pegrina ego odio
ꝓpe gentib̄ recepta repudiē ut a gallis Sede ab hispanis gurdi qui
vulgo stolidi reputant ego teutonis matrio Infinita vero ego greci
Vide romana fimo ut plurimū vsus e et in ubiꝫ quida grece veniā
e declinatio liaia quousq; patitur decor ut polo palemo no platem
palemonq; dicat Nulla recta in on latia exire no q̄ nutant no
his admodū absurde greca quoq; declinato nomina recipiē et pissim
in actiue ut aput hegesiu audiat hic hēc ut qui vere cete palemon
et nos idem alcidemon duo pocula fa et orpheos qđ in medio
posuit et philoxenus amore alias et aulas in medio libat pocula
bacchi nr̄ parabant atq; in as gra noia masculina finiri p recte
sed eq; aput plerosq; sepe reperiē encea pelya cuchlia acmogra ac no via
ecce inuenies pelyas cuchlias acmogaras dicē ut ia di greca

ut amplig corre no possed vm ẽ eo masculo sicut Dz no liz orbus
uba fruge nona Quid end aut placeat sicut sepi licebit Signatu
pute vocat ꝙduid no' ut silue folijs ꝓnos mittant m anos ꝓma
tadiit uta vocꝫ vetꝰ mierut usus et Juuenal ritu florent mo vocat
vigentꝫ ad eos referendꝰ ẽ qui id orando aut scribendo magꝰ st nome
fecerut Dz accersitus qui ꝓma dnos obsequiu et bon mitor messala
ac minerualid eporogenito augusto qui mediocri sit ingenio no mi-
nime vocabula fꝛ iuuent oti debebut Ju orbi aliud orbis siue nona
sint siue antiq siue nrã siue aliena siue ꝓpa siue tralata nulla hond
sint nona nullaꝫ laus nisi rebꝰ accommodet Quaꝫ duo sit tamquã gramati-
ca oti ꝓstat qd pudig sonat et facilig intelligat et breuitate
poetã placet

De variacõe dicendi declinatione ꝯpositi et casuũ

ognita vero nã uborꝫ diminutes declinationes deriuationes ꝙ pos-
opponẽtebit memnerꝫ scabellũ eo scampno eo vino villu
eo puo pusillo eo pruna qd ẽ acutũ bipennem q scaurꝰ
ẽ verutꝫ tibi acem ac eo vetro qui bos ẽ fied bouem et ele
uando fieri soad aut ilload vadunt nadꝫ plurimũ dicẽt et m rebꝰ et i
ꝑsibus et i nũis et i modꝫ et hec tradiderꝫ sed aput ꝓnatores ad nad
diffuse nec ꝓfectũ aucta ubis eundem sꝫ remanẽ patet sonꝰ ut
cadit ecidit calcat exculcat testimoniũ fuit ffuerut q pepigi eo ubo
paastor desendẽ putauerut qd minime vnd ẽ paastor nadꝫ ꝓ pco
epe pactus sum eo se forẽ no pepigi Ar quidiana ab eo ꝓfecti
firmat qd ẽ pacio Juuenal end ẽ nũ diodeci tabulas paaui Quig
ẽ sile cadunt ac hoc eo cada sunt Sic eo paaui eo paco Laui eradi
pui hz paco pepigi Td ꝯ adiacenda fuit gnia ne magistri ꝓcere
qd sem sit ꝑ uentꝰ qd ꝯ ꝓ ꝯ qd mala ẽ negociosꝰ vbo et nomi
quo pacto fied debeant Sacrũ ẽ ut apte ꝓnoiẽ ꝓpria locant nr
adiuta ꝓsectos indecentes negligant Laudandꝫ cotꝫ animum virtibꝰ
erit ni od uborꝫ pnunciande barbarismi sedeas absit

Barbarismꝰ quidem

arbarismꝰ quidẽ eo milteplicia fonte manat eo genere ut
si lra in orõe vocabuli affecti ut hispanus ut centudra
nuscas qd no sit usu latinũ eo nã ut si insolenter minat
ac credulit loquar Barbare nadꝫ dicẽtes videbar eo
altercatione dicendi ut si decalbas ut addas ut vadas silbas ut leas ꝑ de
loco suo ꝯmutes ut euge placentinus q paulam ꝙ pgulam dicebat
duplia abhorrentia barbarismi nõe uitia hoc ẽ aput scriptores rarissime
ꝑ uetꝰ sepius aut laude mentis ut vigilia ni species libertatis erat
ni cura pecudi ꝙ pecudi ut alibi Turgere fronte comas et pocula pgite
depocꝫ ꝓ turgere tẽtquã porugere dicẽt Et Juuenal adiacens silbam
de nerone sic ait quales tũc epulas ꝓnũ gluttisse putamus indupatore
ꝓ imperatore mercẽ messuq scribat queda sic verba q si ꝓferant
singula dictꝫ sic tota no sine vehementi clade dicit Vlam et duo et
tres et pondo habebat sapiut Et duapondo et treponde recte dici
Quidiliano affirmat ni barbarismi obstitit Si q longa ẽ silba fuit
pnunciandi ꝯ rumpẽdi ꝙ uocẽ qd poetꝫ aliqd ꝓmissid ẽ ut ꝙ calca

fato ꝓfugus lauīa venit Virgilia end ꝑcalce ꝓ̄z ꝓlibaz q̄ bus e
obiaz ꝓduxit facit

Solecasmo tu vitant² genera

olecasm q̄ viaū multifariū q̄mittaz ut tu fuadrei non
reddit² geng ut si hinc abscend dicer qd feciem⁹ e Ver
tace tu et amare possis dice ad sic utiusq; virgilia auth
si ubo ut ꝓcapio ut ꝓfecto no reddit² sunt casus
Solecasmo ad e Si vnd ad te vocans venire dnas aut si plues
ad te dimittens ita loquar abi aut sedeam que video ita dici²
aut rec⁹ est solecasm Si magnū peculiolū d grauide te dicer
equulū possidere quauis impune loquar no tu q̄mitte solecasmū
Tu et aut quictes sit si tu requias hic aut ille fuit mi viaū tu de
Vter mihi ꝓbis si ꝓ illo ne fecer⁹ no dicas q̄ lic te et no adoia sut
alteri⁹ tu negandi aliud vocandi e Tu sacra tu sepaud cepid e non
furtū fecer⁹ ad furtū ꝓhibet² si d q̄ ut tu poter⁹ multa licent magis
qua signata dicūt² Quedā sut q̄ singlariē dū capiat asserut² Quedā
pluer tu quedā ꝓ paucos dia casus volut comunia vero solecis
mū hinc nec end nego nō mutat dict licet neq; modes immutet q̄ius
et hic aliqd ꝓmittat² si recitet² at plures Vlā vna vna tu mori
more ꝑt ut² matho mihi sacra facio dicendi e Sz patius malim
hinc aut nonulla solecasm fare ut² tu vicosa sint ut tragedia
ethesses ludi floralia ac magalensa sermata hic nolant² frequēs od
quidē aput poetas si oratorib⁹ q̄ ꝓmissa sut et usitata fere quibus
mares vsant² et ne⁹ quis⁹ fere ut sella cathedra pilgrata messala
Balba dolobella agrippa glitonius dorcas philoxenus ut⁹ vitas hinc
mi quis⁹ oba si quis cathedras vult quatus⁹ end nostri oppidor⁹ scem
vetustate auth hic q̄ sueru⁹ hic De vic p̄m e cursigend

De amologia et ethimologia

Tamē que vetti de ḡmatica ꝑt Ethimologia ꝓsequat aut
ethimologia Ego his q̄ no tm ratio q̄ad ꝓcepta valt qua
a sue cadm sunt ob quadrem mepta sit et panarii
dulatoribus aut scelerū nubq magis hereant q̄ a sue tudin
ut qui audaces dici volunt no audacter et dire no vere et fru
galis no frugi licet omes oratores aliud sequant² Tmalogia ego gre
m latinū tūslata ꝓcino increpat² ꝓtis dia situ ratio hinc vis e
ut id q̄d dubiū est ad aliqd sile referamq; de quo no queri² ut meta
dis ꝓbemus ut si gramq; finis sedinū sit an masculi⁹ Similē
illū sic panis Si dubiū e domui dicendi sit an hic domus sicilia
sint annis manq Si sere cupias ferueo es an fa⁹ medii silbaz
breue vel longa erit illi silia prandeo spondeo pendeo q̄ prandi
spondere pendere fatuit mediaq; ꝓducta retinet Sz multa e
in his decepao ceperi e caput liquitur ferunt aq̄ et ferueo inde
ad oia ut sic ferueo is feruit Virgilia q̄ ferubere sed late
media recepta dyo⁹ Vlos end in domo fuimq; no in domui solema
dicē lupq et lepq no mig cosonia sic q̄m panis et finis lepq hi
cprehend lupq masculinū e q̄uis fatus lupid feminaz dyocit

hm ꝛ̃d scura et fabul putem

Ethimologya verborū exquirit originem

ethimologia q̃ vꝛ̃ requit origine multꝫ hꝫ erudicoem
haut Ally nominone appellauerut Ally uernaculaquid
Sꝫ qu vim poeta imbuit sue ongruaeend voluit Hꝫ
eponde mati ulus m se posiut ꝛ̃d se ect hoiem frugi
ꝓbare voluit Non qua ect abstmens Nam ꝛ̃d quid mentiri no
poeit Sꝫ qua vitis multe phosus Unde sit ducta frugalitas hꝫ
ethimologie quidd nimis studiosꝰ uba paululd declinata vade et
nulla pliat aut ꝛ̃crepe dut ꝓduct a abiect aut detract aut mu
tat de loco hꝫ tꝫ sillabis ad suu sensu reduct onat Sꝫ ut in
puis ngonys ad sedissima usq; ludibria dilabant ut suu qu hoiez
ꝓcꝛ̃a appellad putant q sit humo nata tamq; ꝑmi mortales an
tiquo imposerunt de qm sibi uidet end genes testamo acide
nome deus uidet no tame humud appellaut Sꝫ humi vocabulo
postea natu est Ally uba quai ab aere verberato et scissam q̃
libꝫ fissam et celebres uelut celites q grauissimo uacent onere et
voremud quai Ꝑcuma dia salutissima uace indicant qua duabus
anis Julij cesaris obsidone ꝑtulerit ad vincente Julio du adicta fuit
et in eia imito no voremia sꝫ blamand appellarec Sꝫ au non
uenia dubit qd ceste gudiland magna uarto decepci est Ts end
agrid ꝓterea dicd putat qua in eo aliquid agat et granulis qua
gradatim volant Gudiliana aut alterid exo greco dict alterid exo
uoba suis denotadi q̃firmat Uter desmant qm ꝓcꝛ̃a mendula dici
censeant qua sola uolat quai mera volans Sꝫ no e odio orugna
tor aut auscultando mist fuerunt ab illustribꝰ oratoibꝰ approbate uel
manifestum dmacend q se tulerunt ut consul a q sultando uel
udicando Nam et ꝛ̃ consulo pcres vocauerut unde et illud ꝛ̃pat
ut bond q sules bond udices Uter te lateat Ethimo am ut pdutd
e seruid q suetudim fuit tetquetrd Sibiad no tetquadrid et
meidiem nd medidiem diag Uetusta uba maestas queda ut sic
dyoctim religiose amendat ꝛ̃d q sud a uetustate repetata no so
magnos asserares fuit sꝫ cred asserut orom ꝗtate aquad no
sine delectacone ꝛ̃d et auctoritate antiquitate habeat Ꝛ̃tp mtes
missa sut gram nouitati silend parcut Sꝫ opꝫ e que crebra sit
n manifesta q̃ nil odiosꝫ assone n uꝛ̃ utiq; ab ultimis et ulcate
repetita tpibꝫ meminisse oꝫ fauor un phd qu ut e caput agellud
uerbis adolescenti uborid cupidissimo plucꝫ q̃ uoces nuis persiꝰ et
ignotissima et quotidianis crebꝫ q̃ sinodis cꝛ̃menti Ennius
magꝫ et fabriaq et Uoneuanus antiquissimi nd et his antiqoes
Dracta tetremea plaus et dilucide ad suu fabulati sit necq;
arutor q ac sisenaro qui ꝑmi coluisse uidet diade qutꝫ pegm
dicti casse repimq Sꝫ ceat sue ubis loeus sit Tu aut pude
q̃ ad mre cuandi no loque Emuere ad multꝫ aius id deseto
uert q̃ sit d nutegd nemez uꝛ̃ que dicas Nomne ho inepte
ut qdius habunde q̃sequant tacet Sꝫ antiquitate ꝛ̃d placere aiꝫ
q honesta et bona et sobria et casta sit uue ego ꝛ̃ odio sceat

laquid ubis putaba ad id qđ a cesare Et antiquitate ad placet ans qp ho-
nesta et bona et sobria et casta sit vnde go moiba precepte loqre ubis
poterba ad id qđ a cesare poetice ingeny ac prudencie viro Sui
primo de anmologia libro scribd e habe semp in mozia ac in pectoe
ut tamq scopulo sit fugias inaudita ac insolens ubiq Adhibenda
e igit moderacio ne ut nimia sint ut nimis obscura aut oio refutata
q in vetustate iuba reputur Vnus em nue noio p nocte aut ihm qi
ed dicet ad habent duodeca tabule Sit em illic scriptd fruit Et noc
fuerit factu fruit Et ym siue oratoib uid regis esto

Vnus auctoꝛ es liceat imitari

Neoteꝛas ab oratoiba ut hystoꝛia pcr solet ner unq a poe-
tis qn no magis hoc qm illud modulacio mer deposat
qualia sint vmo desepe reasid et acrie qua cogesscre
paliabas et sdare ut iuda Ac quiba stimq sit pcm
masculin palibes et siticen femd ius esse ad mesta i mutacione
gis nichil requesierut Sudoꝛe aut in eloqucia vtroꝛ iudicad
p rarae et debit rector exceur honestis e magnos ducis sequeiba Et
hic quoq videndd e ne nimia autquas mitem aut nimis ob-
scuros Vlam et si pt nichil video nichil peccad q vat his ubis q
sidni autores tradiderunt multd id refert no so quid dixerit
inadiderd si cad quid psuaserint Quato pcrea aug sudna ois e
p spaciaꝛ qm uiciosa fuit si egeat me pce Vnus nlo nocte emenda-
bia dixerit et ar nostu ponderabit eruditia tota qus dicisq
sit Eminq autor Vnus lucid et habuid ut Lucio Vnus gladiola
sint messalia pmediaueid

De vsu loquendi de deriuatoibus timoꝛu

Dixerit igit consuetudo etissima loquendi regia tui et
rationes redint et vetustas et autoꝛitas oib parere cogit
Vtendd e sermone ut nummo cui publica forma e Vlam
pene ridiculd fuit malle sermone q fuit hoies qm q
loquide eo postebat uti ut mihi de testant vide dicta Quid acrg
in menalippo dixit Vnus no flod libenter mudet meu Cicero
tame hoc dixit q suetu ne pbiberi vduare vnde vdus dicte sunt
vetusti Verrio pld idem esse ajebant qd diuidd vnde vidua
si valde vdua i diuisa d a vreo diuisa Hodie neo dixerit vduare
q nus nob vdus sit vduasq q suetudo dimisit multo de qdre vel
die qdi copulad p adubio quisq ausq scribd fuit q nus pompeya
usus suffragei autoꝛitas q e ea attollana q machia mserbi dies
Et scotus am id in legi die quado moriar fame die pstine
eidem mo nue in dicoꝛd veteꝛu reperiet dielo qd significabat die
pristino priore qd nue pridie dixit Consuetu ne magis hoc qm
illa pbante Et e hic qđ iudicaud iteꝝ ne passim vulgi mutem
Constituendd e in pmis quid sit rpnd qd q suetu ne ez appellamq
Vlam si quas ego ea qp placet facund nome arripiet praeloqui dabit
precipd ut quibuscuq aut Vlo oroni no sit qs magis e vtile Vtd
end tuu bonis ut plurib q recta sint placeant Vlon i multi ne
si in pauci ne sapia reperiet ut eloquencia pld si e pauoꝛ maioꝛ

De imperiali loquendi misi poetas oratores et historias legerit ꝛc Cynicatticenate sunt

Aliud germane pres poetas despiciunt et theologiam colunt ꝛc

nudquid obiacy ẽ ut pbrẽ ab romanis tus mato nobilioꝝ q̃ ẽ catilinã
consul poeta Annus dyc̃ Nudquid tuꝰ cicero que scripꝛ que nnitur
ad ciuitatẽ aſſhombꝰ poetaꝝ edoctorꝝ a platone ornauerat Ppe ea
ciuitate quã fungit ad optimos mores et optimum rei publice statum co-
quirẽt Aliud bohemꝰ nudquid poetas musas scenas metricolas ap-
pellant Aliud dnus Jeronimꝰ Nudquid ppheta se verberatu ab angelo
dicat q̃ lrꝰ nouberet scalabã abi tu ꝓcul a nobis ait poetas eau
referto neq; ab his unisse quã dissentiebant quoꝝ doctrina no intel-
ligentibꝰ ſ̃ in glosꝰ hereat Aliuꝰ nichil ornatꝰ in ure ciuili reperire
ressant alteruntotiꝰ libꝝ qui ꝑuaꝝ tndentes diaꝝ Si omes q̃ sue
homes in germaniã idem sentiant libentꝰ migrabimꝰ q̃m ad tanta
ignoramaa et cecitate mdabim̃ Sz fuit ead his in regionibꝰ yuri doct
qui poetas et oratores magnopꝰ colunt n̄ argumẽt̃ monent̃ adiuuãt
Licet end decretales nobiliori tulerit no crime detrahente multatu⁹ ꝛ̃ resti-
nunciatus q̃ ipm̃ ẽ assertuꝝ mas qui no grempꝰ poetã dilexisse secula
eadem Annus suo ẽ maoꝝ suoꝝ sepulcro impoñ iussit ut ſ̃ Lrame
de autoritate fuit plus ponderi in assertuꝝ nobiliorꝫ dyocrim q̃
reliqua pli multa ꝺo possit habẽ Vt difficilꝺ auctꝝ platonis autoꝝ
que a cicerone referẽt Audaꝫ modo cicero subumꝺ̃ ẽ cui ciba sut
Si quid poete vasam̃ ritus nigri plꝰ inuenit sut qui sudnd malid
dolorem decid aut subinde referre co empla plioꝝ quã mulcã qui
doctrinam medyocrem ꝓfitebant ꝓuerbiam Annus co ratõe poetas co cludit
plꝰ eidem plios opportunisset co pelle Aliud de theologis dyocrim
Annus error in fide no ab theologꝫ ꝓferꝝ Annus arriana ndum ꝺ̃ ve-
sanian Annus grecos ab ecclia sepault Annus bohemos sedum ꝺ̃ nisi
theologi Romam quondã ome medioꝝ genus co vebe repulerẽt
quid multa in hys sacriora sut vepra posimad vero castigate son-
tibus ĩnocens ꝛ̃ceperut Aliud oratꝝ Vlomne aut Vlcero ciu⁹
comphmas ꝓpꝺ facundiã malore homd fundituꝝ fuisse dicens Ne
ſ̃ nec oratores n̄ medici n̄ theologi n̄ phi ꝺ̃s ꝓpꝺ aquos malos
respui debent Similiꝺ n̄ omisit poete ꝓpꝺ nonnullos vicia
sut abhorrendi Aliquid et ipe plꝰ fuisset co ciu⁹ qua ꝓcauit
tractandus tid et exigedꝛ dedicꝝ fuerit et carmiã eiꝝ aput marco:
bud ferunt̃ co qui ꝺ̃ q̃ scat ipm̃ fuisse poetam Vter cicero in ea
ciu⁹ te massiset qui no so⁹ poetaꝝ maoꝝ author fuit sed libros
ꝺ̃ res de suis patribꝰ poetico more carminibꝰ ꝺ̃scripsit Aliꝰ co hoc
videtur obiici no tid soluendu q̃m risui mouet Annus cui catholicꝰ
retineat ad dampnad a poeta poetam referat̃ an no ẽ ipe bohemꝰ
poetas ore Vlam ipse plia q̃ tid co loquit̃ ut plumꝰ ritibꝰ agit et
fictionibꝰ Annoc sut ibi fabule quot metorꝝ genera Satis illi
videt̃ esse bohemꝰ qui mirabat no ee mundu Sz no ꝺ̃ bohemo
imputanda magno id plꝰ ei poete qd ista sentiat Sz alia tibi
fuisse mentem exoptimaꝝ de qua nunc dice longu est Aliꝰ deꝰm
demo tuꝰ operete qui nouit omes sequi vestigia ste cui elo-
quetia viteꝫ sanctimodꝝ Audi eccma pdtꝝ Aliud opꝰ ẽ illud
obiect qui poquid gentilia studia ꝓfitetur ẽ omiad tid denud ver-
bebꝰ affectu se ꝺ̃ferat me uidue ꝺ̃ negoaꝝ ste ĩ re sanctiad

pubiud ẽ florentinor̃ sẽ illi ajunt ad dom̃d vndiq; oppleueris tue ut
rete vnas meneto Starer hic vndiq; poetaꝝ dicte nr̃ russus est
vsq; eũ qui no culiand redoleat eloquentiꝫ ãnus Ciceronẽ et scu-
lares queus rediens obuegraueit Sz de ceteris eũe domibꝰ dixerd
quor̃ fastidia q̃nuta fuisset aliogꝫ illustraud poete Vter intrid ad
detter vrpdam poetaꝝ et orator tuerq; applus paulq; poetar̃ volũia
plegerit quor̃ vsus in epl̃is eũ mira repudiet Vtam qd adeyrid
scribit Secuno esse Cretenses semp mendaces male bestie ventr
pigri versicula est Epimenidꝰ poete Tibi q̃ tenandri senarid
posuit Corrupuũ mores bonos colloquia mala Vter intrid sz
aput latinid metrid no seruat ad verbid copiosa ñr̃ laa Qd ẽn-
medius eadem ligua ipius in psa vsq; coherebat Satq; ad disputandu
tempa et mã dues possent infinita pene adhuc qui leas seculares
et pcertim poetas affirmat esse legendos Vtempe aprianq; vir elo-
quentia polleus et multor̃ doctissimo narrante mordet̃ ap vsus
ad remedand stribens testimonia vsus sit apharid et apploꝛ que
illi fieta amenitatis ee dicebat et no poaq; plurim et poetaꝝ
quor̃ autoritate ut etiam q; contraire no potuit Sz quid opus e
alios pq paulid traḋ testes aut cui fidem plebit qui paulo no
credit Sequat̃ quisq; qui vult credend sunt Vlos id paulo receptꝫ
sancte et eruditissimis virꝫ poetaꝝ lectoꝝ ne dd no vitabit
Sz applectanda certe mois legibꝰq; suadebimꝰ ẽ

Ut no omnia poetar̃ dicta adhibenda sit mens

on eni passim quoslꝫ poetas legi aũ his hortere tot
pueror̃ propmq; lucꝰ Vtam ad plenitatẽ in his amanda
doctrinaq; sint no omnia q̃ ab rpis diuit̃ adhibenda e
nenti Sicut et theologi nr̃ phy omes audiendi sũt
Sz id excellenid verorꝫ dicta aut facta q̃nocrant tue cotra mete
moneid aũ infamiad lector debet magistratꝫ tonad ut talis vpe sit
quales illi fuerunt Qd vero nypborũ hom̃ mendaciones imitabunt
fugienda est illorũ imitatio Audi basilid sanctissimid at pruss̃imꝰ
virid Vlos inqt̃ ille laudamꝰ poetas no id iuxta referend neqt̃ ad
sanctas aut amates aut otiosus aut diertes imitat̃ neqt̃ id dimit-
tenda tantaq; dissoluto felicitate dissimid mihi vero id de dys
aliud dicit et mayonime id de illis ita narrat quasi plures sit aũ
dyscolides et paulo po hec eadem dicenda fuit ut de ceteris speciebꝰ
et tue maxime id ad voluptate legunt̃ et iterꝫ Sz tue pcessimid
oratoꝝ amplectunt̃ id aut ideirco excellid aut vtia estimant
sũ lectiombꝰ igit̃ poetaꝝ et aliorꝫ sapiend mitaid apes debit
ut ondeo floribꝰ rectiꝰ medit simuid pt̃ odoid aũ colaꝫ Apes
vero end mala sanid inde coarpere Ita qui nostr̃ ẽsimitatem
sequid̃ iuxta aliqne fructid recipe possit nr̃ nisiq; apes omes pt̃
flores ademt Vter si quos adeptus cetos absolutid Sz eo ablato
qd sapi suo aptid sit reliquid omne valet simit Vlon possid fact
qd dum telemum rursꝰ veram̃ testimoniũ ut inde remedid pbere
queamꝰ Vnde multꝰ fuit instituto hic id m epstol ad oratoꝝ
verbis sepa no ignorasse paulid ttentes leas et tosid poetaꝝ

VIII autores pueris ſit legendi

Qui oratores legi possint

sunt negz omes tñ de uitiꝰ audiendos nos arbitrand et omnd cuadrdo sta-
dio dpcimꝰ ne cumulato laboꝛe minus odiosas ꝺ lras reddt

Regers scribere virtutem amplectitur

Traam grāte pcm supiꝰ m ortogꝛphia dñi ē q̄nd dc-
trina bñ scribendi ꝯtinuata res forcasse videbit ⁊ tñ
de hac q̄ pce poterā tradere dm quia ridiculū ste regem
scribendo lēge se occupad Renegz scribē ac veloat ab ho-
neste vero negligi soleat ꝑ no ē alicui hac cnd regi puero cadi
potem q̄ ad cognoscend et intelligendā autoꝛ no paꝛo illis prebet
veteres quā rōnes velabo ē applices scribendi passimos exercasse
maxime pontifices qui nūc romae post cētē Nicolaū quīt ornauit
sime scribit et antecessoꝛes sui sibi ꝺcā fuit eugenius q̄rtꝰ pa-
cuelle cui gloriosissimū priuilegiū Cesar fredrici scripsim quod
reprehendit quādiu cnd raro scribē pncipe oꝛdeat Laudand⁹
ꝺ tñ scribit ne dñi nimiꝰ libꝝ ꝑ margaritas porci pmigē videat
Luc res alfonsi maximi et alioꝝ excellentissimi regū laudes no
nil obmutescat dmus lēgz q̄ de arcta scribunt ⁊ suū ꝓpm̄ no aduertens
spectet figuret an lras ignorat² Ad ꝺcā tñ ut desit respice
que ꝺcta ortogꝛphia moneant In omni tabore ē virgilius dic
attento no gloria ignit²

De forma litterarꝫ tenenda in scribendo ⁊c

Ortogꝛphiam in duas diuidimꝰ ptes alteꝝ ē ut recte alteꝝ
ut recte scribas In primo videndū ē ut elementa in suis ca-
racteribus assignent² ut negz maiora sint negz oꝛpulenta ut q
rotundi que quadrata q oblonga q retroca sint sua forma
custodiant Et hec quoq; duo p modū ē alter modernꝰ alter an-
tiquus vocatur forma lrarꝫ legibilior ē nitidior aspior ac grecꝫ
a quibꝫ origine ducit q̄nquor Tercijꝫ modū puer sequi de-
buit in eo notarius ē exemplū dari ꝑ pulcerrimū atq; emendatissimꝫ
Ad penna nāq; semp ad imitandū ꝓpm debent Quē si no possis
attinge hꝫ tamen ꝓstant ne ad vltimus despicam² Quidendū q̄
no mutilē sint ut vsus ad scribendū assumpti sinas habeant no
osas Vlcr nord barbara grecat ꝑ bonesto aliquid moneat qo clare
electa poetꝝ et autoꝝ fama celebraby ut ste puer quā p ludum
philozophiā discat et scribē in ra pte q̄ recta scripturā imitet
plures tradunt² regule nostrande sunt vocales ste ꝺsonantes mute
liquide et duplices hec Considerāda ste silba simplicia quibꝫ sig-
nent² elementa ut oportuno silbis obstruato frat Ex hꝫ q̄ patet²
occasiōd plures q̄ sint et indeclinabilibꝫ et in quod hꝫ ne dū
lrarꝫ verū etiā silbarꝫ mutationes silba no simplicia qui⁹ scribendi
ste cleris vsu magꝝ quā regula disciplina m q̄ re magnū prebet
adiumentū leo poetarꝫ In quib⁹ mensurā usus breues ⁊ longas
silbas demostrantes aut duplicād lras aut detrahi iubent hac
rōne ꝑdocti ē opida duplicata p lrā scribē oportere ac longā cui
prima silbam posuerunt ut ē illud virgilij Tot congesta manu p-
ruptas oppida fauos breues cū prior silba fuisset ste vnū tñ p
ꝺ retinuisse ut ē oportet | opportunū aliꝰ quādiu ab eo destendit

duplicad p volunt sicut vsus decorq manifestat Regule vero que de mutatione trahi solent apositorem plerumq respiciunt q̃ tñ pcibꝫ fieri solet Expedit go nosse quo ad ꝓpias tñ dictiõs dcoꝝ componat² et aliqñ d mutat in sequente ꝑtem a qua incipit dco ut ꝓtulit ut cutio acuto fero affero gero aggero ludo alludo mucus emungo pono appono rideo arrideo surgo assurgo tollo attollo de cetꝝ compositoꝝ q̃ tñ dcoꝝ fiunt ab his tñ incipientibꝫ si ad ad ꝓpe ꝓponat² aliqñ cetꝝ perdit ut adperio go ad et perio et aggredior aspecto aspicio et aspicio aspicio et aspicio q̃ꝫ vbiq̃ siquando e q̃ dcõm aduertitur ad q̃ incipit² a gra tñ se sine q̃ꝫ h sonãte

In cetꝝ vero mutata d remanet ut adhibeo adhereo aduco adquiro no ut placuit volut acquiro In quo forsitan hodie reperit siquidem vicit ad et sic q̃ꝫ insimul apponit² ste qui assim et q assimum scribunt et eam dcõi huic atq̃ inde ste et in veteꝝ ꝓcedebat posset valere a fluctu nec adsid et absim opto et optemq ut quidam placet scabi q b et p sonũt cognata habet ꝓtrudit vero ubi absum et absu stirpem reputat et absui et cõmi magis agreditur Cetꝝ aut ꝓpe no q̃ꝫ ut b pdere tñ quandoq̃ dcõe socie² ut abdo abeo aberro abripio Ait si b mutabitur in q̃ sonantem eo ad poeta quia eo ab facta copulatio videtur admitto hi no abnuo q̃ fluctu scabi est et absporto si mꝫ posito sequitur tñ fit eo ab et pdo

Quomodo geminari possint q̃ sonantes

Posse autem opponet ꝓpositorem multa q̃ sonantem geminari posse si sequat² aut precedat q̃ sonans nisi l finit aut r q̃ sequit² aut pred⁹ ut affluo affringo suffragor non dicamus cõsimiliq̃ quis eo tñs et simus apponit possit comme tres q̃ sonantes iunice geminet si multa geminat² ut absterreo sacro sepono Nam po duas q̃ sonantes vim tenet c g b b Ex pdictis q̃ dcõibꝫ augit² a b b incipientibꝫ no patit² sed simul q̃ currentes si abiicit illam ut coarguo cogo coagmento coniicio at si ad dcõe componat² ab f incipiente p mutat in f ut effugio effero effringo

In cetꝝ mutat n in mutat² ut cocuero copello coquino cocendo colligo Licet alia reperit² ab l dco methodus q̃ tñ eo componat² Et vo pot placuit dcõibꝫ adiungit² ad quas eo rõponi no pt ut si dcõis prior lra finit d ut educo ul v tolsana ut euoco euacuo exutio ut l ut eludo ul n ut emitto ul m ut eminco ul r ut exuo Licet geminat² quoniã no tales q̃ sonantes quadus exao p dri y scribat² qua sedm Priscianꝫ vocalis e no q̃ sonans sequatq̃ ubiuis exao p eorũ dcõnacionem Priscianꝫ vnde str q̃ sonas et aliud vocale nisi ad e sequat² ut exeo In ysa q̃ iuba quis a saao veme a p dri y scribi dnt ut exao abeo aberro obrao reperio In cãmine vero amiadmodum e longa sit an breuis silba prior Si longa e duplicat² Si breuis sim sit Si quis em e longo uberq̃ usus aput virgilium reperit² Cuiere pastores a flumine reppe capellas Licet o in quito pede ꝓcelleumatico ut quibadam visum e Dubium quid ndlmor edayo equanos obiat anes aput statium Petora Iunctis obiat simulacra manu Et quid sonãtibꝫ nitentes obiat mostratq̃ tenorem Petraq alibi abiicit a cote petere

aulme sudno Compro quoq; p dn̄m y scribi Crudeliano placet In
et con qd apponit ad dominos ab l r at n mapicibq; n nn sequtr
leand mutat et gemmat ut ludo illudo tuo vtuo obtuo minuto
comuto mutto minuo Est aut cum ppo nsepabilis q no inuent
nisi in oppositone et qd dnm sonat q vocale ut aspiratoz hnt
habet in pulpro amittit n ut cohercio cohercs cohortor strullit in
hoc libo Comodo composito a con et do obi ppe consonant me-
liorem no abrogat n ff mutat in m

Quomodo dirimet discrs a supis et ppositis

Ob et ob st dominis mte fuerat ab r p e g st ut m
mapiendis in sequtem consonantem b mutate q sueuerit
gemiadmittz fieri ut scriptoro otuoro Lucado barbo
Lucadbo otadbo Lutinus otmo suffixas affixas suggres
admitto omitto suppono oppono succupio Zb his tm epo-
picndo sint auffero abrado ni quis manet integra Si ff do
quaas iudgt b mutat n r fit sinquaas Item omitto nb om-
mitto nl obmitto scribend oppido et cuq; passiud oppidor simplic
p stpaone contentat oppidor deponens dn̄s p requt optmor
optio opitulor opulenta tomcud p depostit ob q; no nudp t so-
quete no mutat euphome causa ut abruo abrepo obripio ob-
scura cetud eo ob et cura confectud no mutat b ff ppe q; sonadnam
facerset b Sic et m obscuro fit eo ob et scuro compositi Si vero
ob et sub ad alys quib promissu est dominis compand remutta b reser-
uant leand ut subdo et abdo dz quoq; et di ppoit nsepabiles in solis
oppositis inchuit Dyas quidq; ad dominos n b c p f t et i asso-
nante ut b copon pe ut discretus eo dis et creno dispono disciplo
disiudgo dissuo suat sine mutatre b ni verbis Dissuado mutat
in f et gemmat sicut in differo et diffido Diminuo dz eo dis et
minuo et mutat b in m q duplicat Recipe pe ad hiatu verbis
incipientibq; do componi nisi ad minuo et tuc ad sinistr n scribi
debet Diminuo Cetud ceteri in septus quib dis copulant ut diduco diluo
diminuo digladior drapio Tractus ppo exponta ad dominos ab d ut in-
ut i consonante pdit minabo n et b amittit ut tradutor traino tra-
ctio inuenit ri et integra ut cisuio et cisduco q vided possint
no ce composita n licet neq; ante b neq; ante m neq; ante p
locad pe sub a posita deo fiut subsimd ut sidna p dn̄m in dominis
pompeia commuto immitto tabito imbibo computo Sic com-
posite vero p figura ttrahnesim diuisis ut cuiq; prudens i nuegin
potens usus docto dz ut ponat loco n quadrus vided possent
ad suad nam in poet de tristium q dn̄s separat e quinq; sequens deo
superbias in pnd leas haec no mutat in binc in pontifico in nigrum
Non vero fit ut f c d q s t in simplicibq; ac compositis dominis
non se pte no suat n ut consuo linquo tangere vtendo centu
cusedo quecudq; sanctz cantudez idemtidem Sic fit dominis q p
p ri figurant idem suadeo Sz scribi grunciat n p rectores vo-
lut pamphila nymphia

Precepta rectorum

Vter gramatice studia solent et rethorice nostrad precepta
viam et ad legum oratores ac poete ipsig vsq; pandit. Quid
ibi tolocet quid ibi ornatq; stet sentencie vituperant laudantq;
thoces Affirmat iudicia suasiones nulla rethorice pars est
in poete ac historici nō oratoris Etsi in his vsus et regule aput ora-
tores audiunt. Ciceronis potissimum ac quotidiana et arcessiti tales sc
tropi quos nec stet in latinum ciuitate ad modum valde in his et ceteris
Ceteros fugito qui seducet magis quā doce vidd quid Sciat is q̄ inep
aput vehemid nocuit rethoricam eius in qua tu et si plurima ceteris ratione
que ste vera ac valia amisisti De quibus hi exemplis et ubis
sciat ut nec valia sint nec vera q̄ docet fugiendis et hic et alibi oriendi
st qui sint ei simles et in fonte peccati sint quod ni vno vocandi. Deinde
legit homilia ad arte rethorice tradenda preceptis ceteris pbatis et fama
tulis oratoribus receptis ut suas oratoris officia qbus sit et quomodo p
ut inuenire disponere eloqui memoriae pronunciareq; rite possis ac
qua te nō tam bonum oratorem quā perfectum regem desideramus nō
quisquis absit ciceronis aut demosthenis eloquentia optandum tu te
illa forte ornatu plurimum nitore et splendore et valitate assec
Sed quod multos sint qui nāq; imminet regibus discendi vel oblati
obsit alteri satis esse regi facundia mediocre unde tu et nil pre-
ceptis rethorice siue dya no assueueris Simul cum quanto mi se
audibiles viam et aure tu quod et recte recti tu defendere et
accusare conant. Vtrum abs re fuit regem puero dialectice munera p
ceptoribus aut ita docere ut longe quod deserendi diligentem vacuum
Cicero dissimulet Cognitu pbis et dissimile et pace et colligere
sciat Colligendi q̄ facultate explicari disputare tractari nō ignorat
qua nil vere aut nitidius vel cum pbabilibus aut apassime falsis
pbatoribus argumentandoq; disputato deuenit nō ut hic in re
quosdam verecunde negros mulcare dignos deprecem nimis cum
multum tempus in sophismatis et cauillosis consumunt argumentis
ut aput eos loue laudis nō valeat si morte terminet. Ob quod
rem nō pbat in officijs sulpicium nec q̄ scipio pompeium Ciceronem
qui nimis magnā diligentiam nimis q̄ multa oratorem in geo
metria posuerunt Vtq; qui se totos totos dialectice at iuri ciuili
dederunt Quadrus enim arceas huiusmodi in vetere vestigare ver
sentur Age in studia a rebus gerendis abduca cōi officio vacet e
Quia virtute eis laus ut ille diat in actu esset fugienda et eos
aras supuacua minacio q̄ licet nichil mali videat habeat vanā
in laborem deposat et abuti negotio detrahit agrum qualis fuit illis
qui teste horatio grua tacet eo spacio distante missa intentum con-
tinuo et sine frustratio inferebat que ad spectasset allegare donasse
ad diat eiusdem legumino modo qb quod primum fuit expe dignissimum

An regibus pbenda sit musica

Veri pe an musice regi puero sit doctrina tradenda ad
ut patrui ut nichil ad rem pub gubernandā videat
offerre Ciceron pbro datur et augusto quia musicam
minus studiose fecerint et augusti quod recepta abstinuit

Vero p amplio mſcam de arce Cui pſalce quonda philippo macdo
mſtenandid vellet emendad ac de pulsandis cordis ad eo dissere aut
pſalces Super id absce mali vero audent ut si quid ego melio ipe
teneas cõi emissades duo greciq ad m q uinio reuasset lira hec
est iudocior Socrates sons plozi mſcui lira no forebat in semo
Vid docti annis at a grecis ab ee gubid fuit epiatq lacedemonioze
musice mſcuerit modulandis victoriaiq repsedit Bracta siuoz pri
oratoz scipuus assidue sd musica assidad volebat Quid dicid
nonc huic arte prius fuit contentiq lire laborad Cui subiecte
solebat Vant terce disciplind ligurgo quoq amendauit qui dicis leges
lacedemonijs durissimas dederit Hinc apud veteres mos fuit ut
quinqs ut laudes heroz ac deoz ad citharad canerent Quid
vppas ille virgiliang nonc tamit errantem limd solis qi labores
et actco quibs afficiat auto emmeassimo mustad ee ad diuinad
rerd cognitce quidem Quid nos in cauta tpo audacie dicema
ad alij suadeant tanc disciplind alij dissuadeant Sz arte non
ars despicat neqi illia replendit vsus Sz nimiq vsus poludendi
est Vtor ee ergo huius disciplie mediocre fugienda vagitoo si
pceptores no vnose reprecut pludmd valp spes restat et ad
tollerandad labore exhilarat nates no moderatq neqi tastimus
musicoz atentq sunt pitagoricis mos fuit et id erant adhibid
et ad manc surgend si quid tristicie foret ut lira suauit grecpatc
dilucrent Arte aut sing reperorem Alij pytagoza Alij mop
sen Alij tubal phcaut Sz miror ego de pitagora fuisse gentis
Iud opidz id nec poetaz no orpheid pulsimud referat qui pita
goram no anis si seculis anteuit.

De Geometria

Set et geometria teneris etatibs ostendenda Vtam et inge
nid acuit et aim ad perpicuad celerem redd hec et aris
metram sead trahit id set trigos et fomas diuisa et
moz quida nociad etad regibs vtia neo negauit Ita
q simul et geometrid et arismetrid puer insectad regem non
dederet Vt si quis geometrid dyoclt ad emprendad Syracusanoz
urbs obrui pt qui cõ marcellid urbi machinas ad moniend
vid athimendis ingenio et geometrie viribs obsidione protrahe
longo poterit Est pcia in ea multid erudicois multitudo tanco
assert Iud sepis ea q dialectice credenda videnr ars hec minime
credat Vtam quis ita ppositi no credat quoz locoz epome linee
eandem mesurd colligunt eoz spacid quoq qd his lineis co
tinet par set recte e at id falsid e Vtam quid refert cuq
sit forme ille cruta repbensaq sint a geometris ut quidiang
refert hisponti qz magnitudine insulaz sate magnificad nauti
gacoes ambitu reddiderit Vtam et qz foma pfectissia e ita et
capacissia e Deoq illa circudurens linea set efficiet orbem
ampliq spacid cpletet qm si quadratid pribs oris reddat
Puersus quadrata triangulis et triangla plus spacij eis laubs
ip in equalibs genebit In collibs caut ac vallibs ere

mpto patet plus de soli quad tali nged mensura diametro et q̄
dragma longitudis pedes de dimidio ñ in lacedemone patere notissim
et quis sit finis et quid campi claudet colligo ego pedem ut brevem
et accolem in quadr̄ poem pedes idem spacia efficiant Sz multo
amplio claudunt Quae licet varia corpa sint ac delectabilia minime
tñ impendi tpis hijsce actibus no suaserim Quia et si sint pulchas
fruendis utiles duraq tñ terra cos maxime fieri possunt

De astronomia

Et astronomie modesta lra regi puero negad deq̄ celos
ascendit et archana superū mortalibus pandit hinc no-
stra magnus saepe duabus adunceo detrudit sinu / pericles
athenemsis ad solis obscuratae recruti milites oculi me-
ditarent q̄ fugam reddit eis rei causs quatu retinuit ac victor
evasit Talis quoq̄ sulpicia cū in decretu lucij pauli qđ hinc
defecationem militū diuini velut prodigio dimico facto terrerent nali
tone monstrata securos reddidit mundi Vter dyron syracusanus cū ad
delendam domū tyrannidem venisset qua plonis disciplus fuat
et astronomie quo tali casu decretus est Qd si meas musicas
venienis no eodem gressu metu pulsa retrimus attremesq̄ cotidie
pdidisset Imbuenda e igit et hac doctrina puer sine qua nec
poete plene intelligi possunt Semp aut tamen e ne sit omi
ludam arti ut reliquas negligamus nec venerabilibus inhendes studijs
ac exemplaribus exid que malia sunt postponad et rebus abduamur
agendis Quaeret forsitan aliquis quo pacto discenda sint haec
et an tradi simul et capi possint Negabit aliquis et offundat
ardens et fugiet fatigat Haec disciplinis in diuinum tendentibus
at hijs no sane capient pspiacent quantū nā valeat quadri
gemina que ita est agilis et veloci ut sit in oculi puncto ut ita
dixerim spectat ut nec quidq̄ possit aliud agere cum simul Sz simul
no eodem die nisi quis in eodem tpis momento omnia simul negotia
perficiat exhaustat et repat duos vadens rotas Quae vero no obstandum
est tpi totius diem omnig artes omni negotia ferat Sz simulatae recreabuntur
spiritus stant in valetudine modesta absq̄ vitiat stomachus agricole sit
arua omnia oleas arbusta colunt pratis alueariis pecoribus et
ciuibus curam accomodat Aut no pueri diuisas eodem tpe no
momento dyscreti disciplinas capiant Quoru ingenia multos simul
et unicum declinabunt Curabimus igit qui te pueri regunt p diem
diuisos tui negotij audies et nunc gramatice nunc dyalectice nunc algebre disci-
plinis inhibebis nec suis locis singulis corpus exercijs quos negabimus

Quid eligendum aut fugiendum sit

Haec disciplinis hinc quadrus plaudentibus intecto illuviat
no tñ quid honestū quid turpe quid iustū aut q̄ iniustū
Quid eligendū quid vero fugiendū sit prosunt ostendi
aut umbrata sunt in poetis et oratoribus at historicis no
penitus exposita signa utuntur quibus eo rebus alteris volantibus et
ad plurimas partes coeuntibus tñ migrandū e de qua feriunt
tñ in priore mentione Et sit dicet forsitan eo contubernalibus

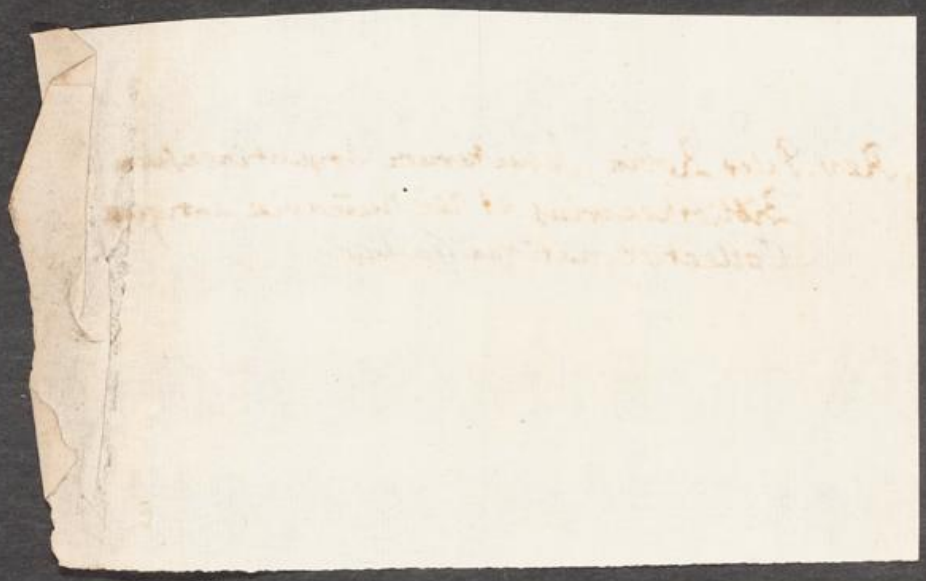
cus quispiā Aliud ai agr̃ enea dō puer adhēs insudet quoꝝ sepe
supius memini Vlurquid sectat² phiam quid tuc⁹ hor remittim²
Sz nesciens hr quid phy nome i²pōrat Aliq; stat mucorem
fuisse pitagoram Vlamq; ad antea vire boni et docti sapientes
appellarent² fugit hor arrogantia phimq; se dici hor e amatore
sapie no sapietem volut hinc amor sapie nit²ōtata e phya
Sapia deos no solū artes septem applectit² sup̄ gmetratas Sz
omn dmaz huadnaz qz rep ar causaz quib; hec res g tuc⁹
sciaz pfuit² ob quā rem no qua septē artes p̄uerit aliqs phus
appellabit² phē hō p̄cem adeptus erit phy ab inicio solis nālibus
causis intendebant Valeutemq; milliss̄imū sequebant² q² p̄us de illis
crabit² disputasse Successe deinde socrates qui moralem phiam
euocauit de celo Re quo scand e ut bipartitam phiam diuidet²
et alterā quā; nālis alterā moralis appellaet² Supueniete vō diui
plonis migenis stud adhuc melius p̄stitit q; rationale nūcupat²
Sz nos hinc usq; de modis qui sūt ep phie recipiendi pariū
dyonisq; ea p̄cor in calce libri no aut in calce studiō p̄cep tuis
ad moralem phiaz venimus hor em ē sic habendū ergā dmaz ma-
iestatem cultu quo parib; quo natu maiori gradiorib; quo pegrinis
ingratiis milicib; amice vicinis rusticis suis docendū sit
arta tamen mostrab⁹ hor te rep melius docebit quadrā sterpui
que parue studiū hr Aliud teste salustio nemo sapies sapiet
vnquā admonēb⁹ in ulteriora studia modestiam Mores hor in li-
beris et i²pōrum imme semen venerā seniores legibus ob-
tempare studiam apposite stude volup⁹ est misereri oppss⁹ o-
pibus afferre digus pmia Ius suū omnibus tabulas primire
nouantes et q; magnum e m²pperi fortune successibus
et letitia non sinat effundi nec nil adūsis casibus crassa dep̄mi
diamq; stabit qua id recte viue posset et subdite valet im-
perā Vter enī sine hor puero tradenda Sz mo libroꝝ delectu
fiat ut dulces et apti faciendi limaciq; sibi tradant² ut supra de
plicis; dyonisq; Quibus addi possut Tusculane questiones
Tulli de senectute de amicicia et quitq; e alii de nubibus scripti
vtilis Seneca rapiendus in epls plurimis et in consolatoe bonā
Vter negauerim absq; his q̄m pluā doctore viuoꝝ reperiri voluia
a pueris posibile possint Sz iudicio p̄ceptor egregio ut limatos
tersosq; norit libros et in autoritate receptos Sz quid hor phie
portas quid docant etsi ad nullū quasi vite tp⁹ dimittat inutile
Sz imensis rpā gubernat viros et seues quantū pueris tradenda
qui⁹q⁹ loc⁹ recipienda sit satis p tpe reddim⁹ ea monstrauimus
In ceteris libris sicut oratoris rpe requisiuerit Sz longis fabricato'
magnis orbis et die conditor deq; vita p̄dupoit loquendū nexus
suis erit mist⁹ pq tot insignes quos ad legendos dyonisq; autoꝝ
tacā modestiā quā diu quitq; amplia existimauerit Cui ei interi
q; id pueris conducat dictu e sic te docere ac discere stude ut aliare
ho opusculū p̄ceū rupidissimq; videat Vale ep nona iunie
mensis februarii M⁰ cccc⁰ l⁰ xxx⁰

Explicit z fris adrogee cadislaui semissimi regnorū hungarie bohemie
regnorū melitissimi dñi et ducis austrie

Explicit tractat⁹ Ethice Siluie de moribus instituende puericie adolescentie

1162

Rev: Pater Robin, Jesuitarum Argentinensium
Bibliothecarius et rei Numariæ antiquæ
Collector, natione Gallus.

Ego omn offino ac potius pientr exegi te reperis
simo omnibus michi spē mag sanctiss / Tuus
est magnitudo tuor est tuor exegi me meritor
me qui tu mi perfecta re de me non conquesti
Ego quia non idem in tui causa effino (nam
michi esse acerbum putem In causa hac sine
Hannonius Rege legatus aperte pernic nos oppugnat (Nos agnit per
eosdem compertores per quos cum aderas agebatur magis causa
Di qui sint qui velint qui pauci sint omnes ad pompeyū vem de
ferri volunt Donatus religionis calumpnia nō religione Sed male
uolentia et illius regie largitione inuidia comprobat Pompeyū et
hortari et orare ut magnam infamiā fugiat nō despiciamus Sed pa
rie nec patribus nec admodū nostris reliquit locum Nam cum
in senatu quondam cum in senatu palam se egit causam tum
ut neq; eloquentia maiore quisq; nec grauiore nec studio nec rerum
none agere poterit cum summa reipublicae tuae in te meritor et amore
erga te tui Marcellum tibi esse reatum sibi se hic regia causa ex
epta ceteris in rebus se accusatū tui defensionem fore ostendit / Qd
Dic amplius Quod instituis referre de religione et spe iam rendis
ab eo dedita non pt Vos enim idus sic acti est Nam per idibus
mane stupui Hortensij et mei et Lucilli sententia redit religioni
de exercitu tuo cui vos aliter non pt Sed a illo S.C. qd te
referente factum est nihil decernit ut regem dēmus quod quoniā
vim fieri possit ignoro ut exercitum religio tollat te auctorem se
natus vendit Crassus tuis legatus decernit Nec excludit pompei
enset eum iam et hijs qui cum imperio sint Tubulus tuis legatus
& hijs qui primi sint Hunc assentiendi religio consulares preter
seruilium qui ordo redit negat oportere et valerium qui lupo
referente pompeio decernit et Afranio qui assensit volentibus / qui
vos auget suspitione pompeij voluntatis nam adiuuabant pompeij
similitudo assentire / Volentio laborant vehemente inclinati tos est
labore et spei non obstita consensione et contentio omnis pompeij
simulatio studia in eum animos addixerat vem ut pompeium
nupe videatur tui qui uolunt idem nihil p eū omnia nō sic amici
Nos in causa auctoritatem habemus minore / p nihil debemus Grā
autem mihi exigebat homo suspitio p se gratificari putat ut in rebus
multo antiq; profectus es ab ipso Rege et ab intimis ac domesticis pom
peij diu exulcerato deinde patriam a consulatibus deprecatus et in
sidium tuum addictus ita existimat Nostram fidem omnes audiendi
tui absentis putasti tui cognitor Di esset in hijs fides in quibus esse de
bebat non laborauerimus / Vale

Dibus Januarijs in senatum nichil est consectum propterea
p dies magna ex parte consumpta est altercando Lentulo consule
et cuiusq; P. Lentulo eo die nos. fuerit multi vobi forma

maxime nisi simus senatum commemorare hic volumus agi illi
ordini admouere Itaq; post tridie placuit ut breuiter sententias dicerem
Videbatur enim verendum nobis uolumus esse senatus quod eii dicto
cum singulis appellandis reqrendiq; postponeam Itaq; cum sint primi
bibuli promulgati esse ut tres legiu legem duarem Addi Hortensij
ut ni sine xxxvii legem rogarem / Erant uolumq; ut pompeius
rogaretur postridianum est ut bibuli sua diuideretur quatenus a reliquo
Diebat nullo rei dum obsisti non posse Bibulo assensum est de
tribus legibus / sicq; uetera iecit / et alia omnia / Proxuma erat sua hortatu
sua cum lupus tramuis - p. lentulo q ipse de pompeio retulisset in
tendere cepit ante se opponere dissensionem fieri / q consules eis ordi
uehementer ab omnibus reclamatu est erat enim magna et noua / Consules
nos contradebant / nos valde repugnabit diem tollimi uolebat Post
quod fictum est / prospiciebat cui ni hortensij sententia multe partes
plures uictos q ipse uolumus apere assentiebat / Multa cogitabatur atq
ad ipsu consulibus duius / Nam bibuli suas valere cupiebat / hac otio
nostra usq ad nonas Decembris Senatus est dimissus / et ego eo die cu
apud pompeii cenam Nactus tempus hac magis ydoneum q unq
antea qui post discessum tuu is dies honestissimus nobis fuerat / senatu
sum cum illo loquutus ut michi uiderer admu honos ab omi alia
cogitande ad tuam dignitatem uiendam traducere / quem ego ipsu cum
audio / prosus cum libro omi suspicio cupiditate Cum aute eius fa
miliares omi ordini uideo / perspicio id quod tum omnibus est aperti
rerum causam ipsam tum prudem a ceteris hominibus non diuo tege
apo constantiq; eius esse corruptum hac stupi ad xvi kl' febr. mee
luceni Eo die senatus erat frequens / Nos ni senatu quelibuodi spes
Dignitatem nram ut spes post potest ni tamen hominu perfidia et
nequitie remedium Cn ad populum eadem atrocr hac uidem
asserun / ut neq; id q tum populo aut salus auspiciis aut salus legi
bus aut denq; sine ui posse De hys rebus pridie q hec scripsi / de
natus frequentissima uiuacissi auctoritas Cui cum cito et cumulate m
ceteris tamen est parata cum adte mussim arbitror de reliquis
rebus quicquid erit actum statuam ad te et ut q rectissime / agamur
omi mea cura opera diligentia gratia prouidebo / Aulo Treboniu
qui ni tua prouisa magnu negoti ample et expedite habet multos
annos uide valde familiariter is cum autem semper et suo splendore
et nostra ceteroq; amicor commendatio gratissimus in prouincia fuit
tamen hic spe ut ne nie amorem nostramq; necessitudine re
hemerem confidit his meis litteris si apud te gratiosum fore / Quare
ne spes eum fallat / vehementer rogo te commendoq; tibi eius omnia ne
gotia libros procuratores familiam in primis ut que t. amplius
de eius re deceat / ea comprobes omnibusq; rebus eii ita tractes ut
intelligat meam commendationem non uolgarem fuisse / Vale

D xvi kl' febr cum in senatu pulcherrime ageremus q uum
illam sententiam bibuli de tribus legibus pridie eius diei
flagitamus Nullu certamen esset relictum senecta uolueri

Ci publio lentulo s.d.

re ab aduersarijs nostris q̃rentia varijs animis. Causam cui fieri
senatui in magna varietate magnaq; inuidia eor qui ante causam re-
gnum alio transferebant obtinebamus. Eo die acerbum tribunum
Pabulium nullo ausorem pene etiam amici Caninius et Cato
negarunt se legem ullam ante comitia esse laturos. Senatus habe-
ante kl̃ februarias per legem priuatam / id quod sibi non pf̃ negare
se vero februarij / mss perfectis / aut reiectis legionibus / Hec tamen
opinio est po re. A. tuis inuidis atq; obtrectatoribus nome tuū
fiete religionis non tam ut impedirent q̃ ne quis propter excusatis
impedimenta alexandriam vehi re / Dignitatis autem tue nemo est
qui existimet tribunum esse rationem absentis. Nemo est em q̃ uoluit
quo minus discessio fieret pa aduersarios tuos esse factum / Cui
nunc ipsi nome re aute vota sceleratissimo latrocinio si qua mul-
titudine agere sine prouisum est / ut ne quid salus auspicijs aut le-
gibus aut demum sine vi agere possent. Ego neq; de meo studio neq;
diuon mullorū timijs scribendum mihi esse arbitror / Quid em aut
me ostentem qui si vitam pro tua dignitate profundam nulla pte
videar meritor assentis aut de alioꝝ timijs queam quod sine summo
dolore ferre non possim. Ego tibi me hoc prestabo imbecillitate magi
strauū prestare nichil possum ut quam possim confirmare te et
beatis po. re. summo studio amplitudine tuam retinam / Vale

Cum et si mihi nichil fuit optatius q̃ ut primū abire ipse unde
abieram omnibus q̃ gratissimus agi te esse cognoscerem tamen
affinem summo dolore cumulū q̃a post tuam pfectionē cons-
tare esse ut et meam et alioꝝ agi te fidem et benignitatem absens
expire. De autem videre et sentire eandem fidem hoīm esse in tua dig
nitate quam ego in mea salute experiens sum. q̃ tuis litt̃ intellexi /
Nos enim maxima consilio studio / labore / gratia de causa regni nec
venire subito potui est molestia animus promulgatus que nostra studia
impediret et animus a mimico aut ad summā inimicum traduceret
Sed tamen in eiusmodi pertinacia rerum q̃ omnia sine metuenda
nichil magis q̃ perfidiam timeris et Caium quidem quoquo modo
res se habet profecto resistemus. De alexandria re causa regia
tenuim habeo polliceri me tibi absente tuisq; pbus simulare
sanctitatem. // Sed vereor / ne aut eripiatur causa regia a nobis
aut deferatur quoꝝ ueū animus velim fatale estimare non possis
Sed si res aget est quoddam tertiū / quod neq; filio neq; michi
displiceat ut neq; regem iacere patiemur / neq; nobis reprimendis
id enim deferri ad quem prope iam delatum existimat. A nobis
agentur omnia diligenter / ut nequid si quid obtineri potuit nō obtenu-
rimus / neq; si quid non obtineretur / repulsi esse videamur Tue
sapientie magnitudinisq; animi est omnes amplitudine et dignitatem
tuam / ut virtute atq; in rebus gestis tuis atq; in tua grauitate ponas
existimare. Di quid ipse rebus quas tibi fortuna largita est
nonnullos hoīm perfidia detraxerit. Dato id maiori illius fraudi
q̃ tibi futurū. A me nullum tempus pretermitte de tuis rebus

et agendi et cogitandi deor ad omnia. Q. scilicet nesq; cui prudentiore quesq; de tuis nesq; fide maiorem esse iudico nesq; amatorem tui hic que agimus quecq; acti sint / ea te de tuis multos et magis cognoscere arbitror / Que autem posimi sint in deliberatione quesq; michi videantur fore / ea prius tibi a me scribi oportere / Vale.

Ostea si pompeius et apud populum ad vii idus febr. cum pro milone diceret clamore conuicioq; raucus est / Instruxit a Catone aspere et acerbe nimia magno silentio auditus est Visus est michi vehementer esse perturbatus / Itaq; alexandrina causa que nobis adiuc integra est / nichil cui detulit senatui / nisi id. sp per eandem religionem dari alteri non potest ab illo plane esse depositi / Nunc id spectamus / Ipsi mihimet ut cum deo intelligit fefellisse quod cogitabat ut a pompeio reduciamur assequi non posse / Et nisi pr sit desperatis desperatum esse utq; abiectum fore prosinistra ad te / Ad hec nulla dubitatione si pompeius paulum non offenderit si placere possit / Sed nosti hominis tarditatem et timiditatem / Nos tamen nichil quod ad eam pertineat rem pretermittamus / ceteri minutis quibusdam de rebus a Catone finale ut spero vestimus / Amici de consularibus nemine nobi esse video / preter Hortensium et Lucullum ceteri sunt partim obstinatis animis / partim non dissimulanter iratis / Tu fac animo forti magnoq; sis / Operesq; fore ut statu imperii brevissimi hoc tuam pristinam dignitatem et gloriam consequare / Vale.

Ne gerantur accepta de pollione / qui omnibus negotiis non tra fiunt solum / sed pfiunt / Me in summo dolore quid in tuis rebus capio maxime sa consolatur spes / Quod valde suspicor fore ut distinguatur hominis improbissimi et consilio tuos amicos et ipsa die / que debilitat cogitationes et minuit et prodita finale / Deinde me consolor recordans meas tempore quos magnum video in rebus tuis Nam et si minore in re violatur tua dignitas si mea afflicta sit tamen est multa similitudo ut speram te michi ignoscere si ea non animaduque ne ut ipsi quidem amici animadvertisti / Sed pisti te eum qui michi ignoscis / ut quem diuine virtutis es cognitus illustrabit michi fide tuam amplitudinem animi tui / Nunc quid in te studeat officium spectet / Non fallam opinionem tuam / Vale.

Egi tuas literas / quibus ad me scribis gratum tibi esse qd crebro crebior per me fiat de omnibus rebus et meam exigi re. benevolentiam finale perspicias quos alteri michi ut te plurimi dilectum fieri necesse est / si vole id esse / que ni me esse voluisti / Alteri finis libenter / ut qui mutuallo loquor et temporis Discidium summis per literas tecum qui sepissime colloquar / qd si esse curas qui ni sepentibus / id esse quisq; qd non cuius gratia mee literas fiunt ut eis audeas tenere animum / Quocirca michi ceteroq; hominis potestas esse quibus certe que non pretermittam / Quod sine vis qua quisq; in re fide se et voluntate dicti difficile est de singulis / Illud unum audeo quod tantum

sepe tibi significatum. Nunc quoque ut perspecti te et cognitum studeze
deligenciter quosdam homines et eos qui et te debuerunt et plurimū
tuum putarunt / minus digniores tue dignitatis fuisse. Quod quidem
mihi tui temporis nunc et nostri quidam fuisse videtur. Quos
ut ego publice causa laberas palam te oppugnare / quoque auctoritate
dignitatem / voluptatemque defendere non tam memores essent vi-
tutis tue / qz laudis mimis / Quo quidem tempore ut perspicis adhe
antea / Cognoui hominem per cupidum tui studiosum tuorum
et magistratibus autem. J. Kirling et fide et studio singulari. Nam
vestra propugnare et defensio dignitatis tue quem magnitudine huius
tuy facinoris plerisq; offici maiorem auctoritatem habere videatur qz
sine / Preterea quidem de consulatibus nemo possum aut studij agri
te aut officij / aute animi ei esse tenus. Et eum pompeii qui meorum
sepissime non solum ame profectus sed etiam sui spontis de re re
mittere solet. Eos temporibus illis non sepe ni fecisti fuisse / au-
quidem te tue quas prestare nostras quod facile intelligeris pos
tonnde p facietis. Michi quidem laudatus tui. vel studia potius sapia
non tenuia solum sed etiam admirabilis visa est. Verum cum quotte
tuy et tibi tui stetimi ut cum liberalitate demisimus non michi suspi
cantur propter aliquos opiniones sive cupiditates abste alienam illi
epistola retinuisti / Qui michi tuy semper tue laudi fauere / vestis
est etiam ipso suspicatissimo tpe Caninianio / tum vos locus tuus lucet
est perspectus ame toto animo de re ac de tuis omnibus et remedis
cogitasse / Quare ea / que scribam sic habeto me nim illo te sepeto
mittenti de illius illius adire simul et auctoritate postulare / qui senatus
consultum nullum extat / quo reducto Regis Alexandrini tibi adjun
sit Caius que ad ea scripta est auctoritas qui sibi necesse ut regnis
suis regem reducere tantum non habet ut magis tuendi homi
studium qz constanter senatus consilia esse videatur arbitror te posse
perspicere qui pliciam Cyprumq; teneas quid efficere et quid consequi
possis. Et si res facilitatem habere videatur ut alexandrinum atq; egypti
tenere posse esse / et tue mei imperij dignitatis profectum aut aliquo
principio loco Rege collocato te cum classe atq; exercitu profisti alexan
drum. Deinde te cum eum pace prestitisse finitis ptholomeis redeas / Rog.
ut fore ut per te restituta quodammodo homines religiosi senatus mino
tenuisse et sine molestiae reducatur quodammodo homines religiosi de
bille placare dicantur. Sed hec sunt sic et illis et nobis probatur
ut qz eiusmi homines de tuo consilio estimatores videremus // Di cer
disset / ut volumus / et optamus omnes te et superiorem et potentem / Dim
aliquid esse offensum eosdem illos et rupide et temere fecisse dicimus
Quare quid assequi possis non tam facile est nobis qz tibi cumque
ut conspectu egypti est iudicare / Nos hoc sentimus / Di exploratum
sit tibi posse te illius regni potiri non esse dubitandum / Di dubium
sit non esse conandum / Illud tibi affirmo si rem istam et simul spera
fore ut alpine annulos cum edieris ab omnibus collaudere offensione
esse periculosum propter interpositam auctoritatem religionemq; Video
Sed ego te ut id etiam laudem adhortor sic ab imitatione deterreo

aduersantibus omnia que ne pro populum quidem sine seditione
se assequi arbitrarentur per senatum constare sunt Nam et stipen-
dium Cesari decretum est et decem legiones Et ne lege sempro-
nia sine decreto finale patefactum esse est / Quod ego adhuc breuibus
scribo quia me hic semis rei pu non delectat scribo tibi ut te ad
meum / quod ipse tuis apud eas dedimus operando tamen magis
q̃ defendo / Cognoui Ti te tuis rebus integris distas / ne
salutis mee rationem habendam nobis esse sine dignitate / neq;
dignitatis sine salute / Et mihi de filia et de Crassipede gra-
tulatio egregie humanitatem tuam speroq; et opto nobis hac
uoluptate uoluptatem fore / Veniliam meam quoad fieri uti
tuas adolescentem eam retexas artibus / quibus studuisti semp
ipse / tuam imprimis uniuersi tuę fac cupidam / Nulla est enim har
prestantior disciplina quę nos / et quod tuus et quod te digno
est filius et quod nos diligit semperq; dilexerit In primis
animum exornemus habemus / Vale

E omnibus rebus / que ad te pertinent quid actum sit quid
constitutum sit quid pompeius sustinuerit optime exempla-
tum regiones / qui non solum uiderunt ipse rebus / sed
etiam pars / Neq; enim ullum officium ego te homine amantissimi
prudentissimi diligentissimi q; perpetuisse Et eodem de tota causa
rei omni regiones que et quales sint / non est facile scribere
Unum quidem reor atq; uti ut nullam nationem unquam hac
in urbe clariorem habitam res esse uideatur / Ego quidem ut debeo
et ut tute mihi precepisti et ut commoditas utilitasq; ipsa me
ad eius rationes adiungo / quem tu in meas rationibus tibi ad
adiungendum primis / Sed te non perpetuo esse difficile sensi
in re pu presertim rectum et constantem / Veritatem ipse me
confirmo ad eius uoluntatem / quod honeste dissentire non possit
Neq; id facio ut forsitan quibusdam uideat dissimulacre uti
Tantum enim animi mediocris et mehercle ego pompeii amor
apud me ualet ut que illi utilia sint et que ille uelit mihi
omnia rata et recta et uera uideantur / Neq; uti ego arbitror
errarent / ne aduersarii quidem eius si enim pares esse nec pos
pugnare desperare Me quidem etiam illa res consolatur q; ego
is sum cui uel maxime concedant omnes / ut uel ea defendam
que pompeius uelit / uel tacitum / uel etiam id quod mihi
maxime libet ad nostra studia refferam leges / Quod si forte
fortuna si mihi per eundem amicitiam laudet / Que cum pro-
posita nobis fuerint cum honoribus amplissimis et laboribus
maximis profuncti essemus Dignitatis in sententiis pedicendis
libertas in re publica componenda / ea sublata tota sed uere
mihi magis q; omnibus nam aut assentiendum est nulla
tamen grauitate pauca aut frustra dissentiendum / Hec ego ad
te ob eam causam maxime scribo / ut tam de tua quod res
mediocre / communi tota tamen senatus iudicio rei tuę publice

Cy [illegible] 8 9

[illegible] nobis [illegible]dum est q̄ hij qui [illegible] videntur / Sed qua homines [illegible] [illegible] [illegible] / Dignitatem quidem illam [illegible] [illegible] / Amissa culpa est eoz qui [illegible] et ordinem [illegible] / Et homine clarissimū ab alienauit / Sed ut ad ea que [illegible] tuis rebus sint velocem Pompeū [illegible] valde amami esse cognosco et eo tu consule quanti ego patrimo omnia que vales / obnubis quibus in rebus sibi ille me affixū habebit neq; [illegible] ulla res / que ad te pertineat negligetur / Nam cui ve zebor / ne sim ei molestus / cui iocundum erit / eam propt dignitatem quo me gratum esse videbit Tu vehim ut tibi persuadeas nullam [illegible] esse nimiam que ad te pertineat / que mihi cariot non sit q̄ mee res omnes idq; cum sentiam sedulitatem mihi nisi [illegible] assidere non possum te quidem ideo mihi non sanctius q̄ nullam patrem tuoz meritoz non modo [illegible] / sed me cognoscendā quidem in gratia [illegible] possim / Rem te valde bene gessisse [illegible] / Expectabamus [illegible] tue / de quibus eramus [illegible] cum pompeio loquī / Que si erunt allate ad nos / [illegible] studium [illegible] in [illegible] / magistratibus et senatoribus / Ce [illegible] que ad te pertinebunt / Cum enim plus [illegible] q̄ possimo / minime tamen [illegible] q̄ debemus / Vale

¶ Ex eo [illegible] mihi fructus [illegible] / quibus [illegible] [illegible] / spectare meam in te [illegible] / Quid enī dicam benigne [illegible] / Cum illud ipm gratissimū et [illegible] / [illegible] / Nemo mihi [illegible] / Quod autem tibi grata mea [illegible] / [illegible] / [illegible] / Ut enim [illegible] / [illegible] / [illegible] / Tibi aut multo honor atq; illustrior [illegible] / [illegible] / [illegible] /

nullam sibi in posteru non modo dignitatis / sed ne libertatis quidem
partem reliquisset / De autem et si nullam in meis rebus expeti
ipse est in his / tamen in molesta grauedo eam fidem reprimere
solum / Non tam magni mercede / ipse ego maximo dolore reprimo
tam / de qua ratione tota tam videbatur mihi deponendi tempus
dari / ut tibi respirabam ad ea que queris / Vale

c Etsi ex te per literas scribis esse factum / me cum recte
et cum apte esse in gratia tecum id non reprehendere scribis
Valde autem sire te velle ostendis / quibus rebus ab
dictis defendam et laudatum / Quod tibi ut planius exponam
alterius paulo rationem mecum consilium repetendum necesse est
Ego mehercule mitto veteres atque antiquos mihi / non solum meos
sed etiam rei p. restitutum putabam / et qui tibi inimicissimi
quicquam amoris / et alia nimium prima ac singularia studia
debebam / re p. que te in me reconciliando admisisset / cum recte
me animo meo ipsius debere arbitrabar / quem quo antea
tantumodo rei offico cuius non aliquo egeri me singulari bene
ficio debitum professum hoc me mente finisse / et scribis et me
te constile audisse et ni in nostre sermonibus collocutionibusque ipse
videris / Et etiam primis temporibus illis mihi nullis rebus meis
offendebatur animus Cum te agente de reliqua nostra dignitate
aut omitti nonnulloque odia aut obstrui mihi studia cernebam
Nam neque de monumentis meis abstinis admissis eo / aquilius
debuisti / Neque de vi repressa / qua cum statue cum domo de
pulsus / neque hostile in hostis ipsis rebus / que ipsi erant mihi per
ei similiter naufragia necessario tuenti / Time mihi putabam
ni meis dumpnis de auctoritate senatus Dalmatico / cum so
lemnitatem / quam spectatis pstrecat / que cum viderem neque erant
obstricta / non tamen tam arcebat mihi hec laudabant / si erant
illi gratia que fecerant / neque ipsi et pompeio / te quidem ipso
predicatore / ut iste debebam / et cum non solum beneficio / sed
amore eram et spectio iudicio meo diligebam tamen non
repugnans quod ille vellet in omnibus meis sententiis de re p
pristinis permutabam / Ego sedente CN pompeio cum ut lau
daret pompeium dixerim mitissimi in verbum dixissem tecum
Vatinius me fortuna et felicitate C Cesaris admonuit illi amicus
esse repisse Dixi me illum libuli fortunam / quam ille afflictam
putabat putabat cum triumphis victoriisque amplectere Dixi
eo teste / ibo loco eosdem esse qui bibulum / egere de domo
prohibuissent et qui me recepissent Toti vero mitrogenio mea
nichil habuit / nisi repulsionem illius tribunatus nisque omnia
dicta sint liberaliter atque maximo de re / de auspiciis de do
matione regione Neque vero hec in causa modo / sed constanter
sepe in senatu Cum enim Marcellino et philippo consulibus
idibus aprilibus mihi est senatus assensus ut de agro Campano
frequenti senatu idibus maiis referretur / Nunc potui magis

in aliam illius ciuis mutare / aut magis obliuisci tempore meo
meminisse actionis / hac anno sententia dicta magnus dolor mihi
factus tamen esse / quem oportuit tum illorum etiam quem nunc
putarem Nam hoc senatus consulto in miseram suam fidem / pom-
peius nihil mihi ostendisset se esse offensum / in sardiniam
et africam profectus est Eodem itinere luculli ad exercitum venit
ibi multa de mea fide confidentis est Cesar quippe qui me
unice carissimum ante habuisset ab eodem in me esse molestis sine molestia
pompeii id fieri constabat quod ego cum audissem de aliis / maxime
de meo fratre / cognoui / qui cum in sardinia pompeius paucis
post diebus se luculli discessurum / comitem / se ipsum mansurum scripsit
nihil oportunius potuit accidere nisi cum illius fratre diligenter
egerit Dependendum tibi est quod mihi pro illo spopondisti /
Quid multa / questus est graviter Dum merita commemorauit
Quod egisset sepissime de ante Cesare cum ipso meo fratre quod
sibi is de me recepisset in memoriam redegit sese que de mea
salute egisset voluntate Cesaris egisse spem mei fratrem esse
est / ciuis causam dignitatemque mihi ut commendaret rogauit
Ut ea non oppugnarem si nollem aut non possem mirari / Hac
cum ad me cum mandatis nihilis mississet ut integre mihi
de causa cumpana ad suum reditum restituerem Collega ipse
mecum et cum ipsa quasi re-pu- collocatus sum ut mihi cum inter
pro se posset atque patrimonio concederet / ut offici mei memoresque
in beneficiis animi fidemque fratris mei prestarem Cumque
que bonum ciuem bonum esse putarem In illis autem meis
actionibus sententiosis omnibus / que pompeii videbantur offendere
reteroque horum quod iam debes suspicari sermones referebantur ad
me / qui cum illa sentirent mi re-p- que ego agebam semperque
sensissent me ea non sinistrorsum pompeio / Cesarique minimissimum
mihi fructum gratiae se adesse audebant Erat hoc mihi add
eundum Sed multo illud magis si minimum mei / mei autem
Imo vero legum iudiciorum otii patrie bonorum omnium / sic complexa
bantur / sic in manibus habebant / sic fouebant sic me presente
ostentabant / non illi quidem ut mihi stomachum facerent / que
ego funditus perdidi / Sed certe ut se facere arbitrarentur / Hic
ego studium humano consilio efficere potui / Cunctisque rebus
meis omnibus / rationibusque subductis summa fuit cogitationum mearum
omnium / quid tibi / si potero breuiter exponam Ego si ab improbis et
perditis ciuibus rem p- teneri viderem / statui et meis temporibus
fruimur / et nullius alterius arbitrio non modo premijs / que apud
me minimum valent / Sed ne precibus quidem compulsus illius
quibus tamen monumenta erant fortissimi viri ad eorum curam me
adiungerem / ingrederer me si summa quidem cura in me meritum
fuisset Cum autem mi re- p- CN pompeius princeps esset
vir is / qui hanc potentiam et gloriam / maiorem in rem p- me
rita plurimisque rebus gestis esset constitutus Cumque ego dig
nitatis ab adolescentia studio / In primis autem et in consulatu

adiuvat ꝗ tr̃asseꝝ Cumq; idem auctoritate / et sententia pr̃e se ferret
et studijs ream me admisisset medijq; ninnium vnũ in Ciuitate
haberet non parum firmi in constantie michi periclitanda / si qui
busdam in sententijs paulum me remittassem medijq; voluntatem ad
sinum viri deq; me optime meriti Dignitatem aggregassem / in qua
sua complectendus erat michi Cesar vt vides in curulem et curuli
et dignitate hic multũ valuit / Tamen vetus amicitia / qua nr̃a
vtriusq; michi et A. fratri nr̃o Cesare fuisse tamen hymeneis
ac libaciuis breui tpe et leui et officijs pacserat nobis et augum
Vehementer erat res p̃ p. me mouit / que michi videbat dimi
cationem propriam maximis rebus a Cesare gestis nr̃o illis viris
nolle fieri et ne fieret vehementer rogasse / Grauissime autẽ me
in hac mente mirabiliter et pompeij fides / qui de me Cesari dederat
et fratris mei ꝑ pompeio Erant p̃terea hec animadvertenda mi ci
uitate que sunt apud platonem nostrũ scripta diuinitus qualis
ni re. p. p̃nceps esset tales reliquos solere esse ciues / Deinde
memoria nobis consiliorũ ac fundamenta iacta .x. kl. Januarijs Co
firmandi senatus / vt nominem nuari oporteret nonis Decembus nõ
vel ad fuisse in illo ordine vel auctoritatis / denq; memineram nõb
primarũ usq; ad resuem et bibulum consules Cum sine mẽ magnus
in senatu pondus haberet vnũ hoc seruim fuisse honore omnẽ postea
cum ex hispania Cicerone cum imperio obmeres / nasi res p. consules
haberet sed magistros prouincie et sodalium suos ac ministros ioci quidem
capitis agrum meum quasi arcemq; cassa in medium controuersie / dissimulandi
simulq; / quo ni dissimine cum multa seruatis mandatis italie rerus
singulisq; omnibus honore constituto in metuendo ꝗ nisse non dicam ꝗ
admisit Multore est cum et varia culpa mẽ dictam bene non michi
ꝗ erarum / sed duces fuisse / in quo vt ami se in hijs se culpa qui me
non defenderit non minor est in hijs qui reliquerit Et si accusandi
sunt si qui pertimuerit / magis erant reprehendendi sunt si qui se timere
simulauit / Illud quidem certe nostre constantie in re laudandum est
qui meos cives et ame constituto me seruate arcibus spoliatos diabo
licis armatis obia noluerim Declaratis malueram / quam vis patri
sset esse in consulatu honore si hij pro me stante pugnia non reliquisset
cum afflictum ꝗcitare potuissent / quere quidem animũ tuum non non
perspexi / domi foris cum de me agebas sed eam constantiam atq;
animi / Qua in causa non modo non negabo / sed eram semper et
meminero et p̃dicabo libenter vestis ea quibusdam nobilissimis hostibus
forensibus in me respiciendo / ꝑ fuerunt idem in bonorũ / Quod
in sententia si constare voluissent / suam auctoritatem simul ni saluam
mea tempassent / Recreari cum boni viri consulatu tuo et con
stantissimo atq; optimis actionibus tuis quantis CN pompeio p̃stante
ad rationem / ducto Cum eram reside rebus maximis gestis fin
gulatibus triumphoq; et nouo honoribus et iudicijs senatus ad
auctoritatem eius ex dimis admitteret / nulli improbo Cui bonis
ad rem p. noluendum esse potuisset sed attende quesd / que
sunt constituta / Primũ illa fuerit multebrem religionis qui non

videsset cum persuadere posse diffideret Cogn[ouis] esse non dubitaret
Hec tamen sunt alia q[uo]q[ue] despicere populo nec magna te michi
ad constituendum capessendum ne rem p[ublicam] temere sed totam
tamen sim q[uo]d michil liceret in eadem causa / et michi unica et summa
bono certa Defendere hinc abesse commemorandi quedam et Divina
Cesum in me studia mea liberalitas qui michi quicquid res gereret
meridius esset Nunc in tanta felicitate tuarum rerum q[uo]d si in nos
te non esset qui est tuum memorandus videretur Cur enim te cesti
mare velim cum a nobis nec scilicet auctoribus dissentiam nemine
esse cui officia mea esse demisi non solum confitear / sed etiam gau
deam Ex qui tibi deposui scripta sunt ea / que ante de Patrimo et
Crassi capitis Nam de agro q[uo]d scribis scain de re[pu]blica te non reprehendi
gaudeo tibi consilium probari mei De patrimo ante p[rim]i reditus
interesserat In gratiam pompei scatum ut ille puto est factus Cui
quidem ego cum persuasissem gravissimis in senatu sententiis oppugnassem
nec tum illius lesendi causa / q[uo]d defendendi et ornandi eiusdem post
aut Cesaris ut illum defenderem multa continuo est completa Cur
autem laudarim peto ate ut id ame nemo in hoc reo neque in alio
requiras ne tibi ego idem reponam cum veneris / tum et si possim
Sed absenti Herodine cui quibus laudatione de ultimis terre mistr
nec hoc pronuncio Nam ante[quam] laudandum et laudabimur idem de
tamen defendendi patrimi fuit et ille stimulus / de quo cum iudicio
illum defenderem Dixi me fecisse quoddam / quod ni cuncto placuisse
fundatet mihi ubi nocuit plectrum Tu pamphilum remisi si
qui ille dicet plectrum intromittendi concessum pamphilum citharo
pronuncio Si laudabit hoc illum secundo Tu hunc contra / demp[tu]m par
tem refecto quod eum mordeat Sic poetam audiendus et qui quidem
nobiles homines et de me optime meriti minus amanter mihi
mecum meq[ue] sapientie sepe cum senatu modo fuisse se dicerent
modo familiariter atq[ue] hylare complexarentur / q[uo]d que illi haberent
sibi pl[ebi] publice darent michi ipsi illum p[ro] quo possem aliquo modo
mediocriter lacessimus Iterum reprimere Neq[ue] solum deos et
spes fines deos hominesq[ue] approbantibus hahes de patrimo Cognosce
De crasso Ego cum michi cum illo magnus tum quo esset q[uo]d eius
omnes gravissimas Tuncas mis concordie causa voluntates / quidem
oblitione contineam Reponam eius defensione gaudium quo pro
sipezodily diebus acerrime acerrime oppugnassem tum et si fuse
Sulla mea contumelia sustinuisse videtur / Sed cum me dissuadet
non lacessendum lacessisse quasi non solum pati turpe Nam et
Scheneris et sortisse non fuisset Sed cum meditum illud odium
multaq[ue] eius in me dicitur quod ego effugisse omne arbitrabar restabat
tamen insciente me fidisse omne repente appetit / Quo quidem
spe ipso quidam hortor et idem illi / quos sepe mihi significavi apello
Cum se magnum fructum capisse diceret de liberatione mea neq[ue] tame
denq[ue] sibi esse visum vel p[ro]pter quales fuissem testimoni Cumq[ue] ea con
tenta michi magni enim foris fructum tulisse gaudere se dicebat

michi et illum minuam et eos qui me eadem cupiat fecisse magis alios
facturos quoque magna seruitia cum ad me per hoc tempus honestissimos
profitentur. Denique pompeius ita commendasset ut nichil unquam magis
ut eum cupisse redreem in gratiam. Cesari pro his maximis et nobis
sibi et illa contentione affectum offendere. Illum non tempore sola
ratione esse sed esse natura. Crassum et quia tristia populo Romano
nostra gratia pene a meis labiis in promptum est proferre. Nam cu
michi condixisset Cenare apud me in mei generi Crassipedis aedis
Quadrigarij eius cupidum et festibus audisse magna illius commendatione
sustinere. Defendi in senatu statui mei fides postulabat. Adepisti quibus
rebus addictus quam rem cupidissime defenderem quam in re p. meus et
pro mea parte capessendi status de quo se velim sententia nec hec eadem
sensisse fuisse si michi integra omnia ac libera fuissent. Nam neque pug
nandum arbitrabar contra tantas opes neque delendum. Etenim si id fieri
posset sumore omnia premendum neque permutandum mihi una sententia
cum ea rebus ac bonorum voluntatibus mutanda. Sed tempibus assentandi
michi cum plerumque in re p. gubernanda nunc laudata est ars una
sola pretia paranda. Sed ut in navigando tempestatis observa
tio est etiam si portum tenere non queas tamen vento id possis mu
tari velificatio assequi scientia est enim tenere cum possis quo
que velis pervenire. Quo tum omnibus nobis in administranda re p. proposita est debeat id quod
amice perspicue dictum est cum dignitate omni non idem semper dice
sed idem semper spectare debemus. Quadrigarius ut paulo ante possi
si quod esse michi voluptuosum tamen in re p. non alius esse atque
nunc sum. Cum vero in hunc sensum et alias benefacta nostra et com
pella mihi iniuria scribe patere ea de re p. sentire ac dicere que maxime
cum michi tum est maxime rei p. rationibus putem conducere. Spero
autem hec ego ac scripsi ut et Q. frater meus legimus esse Cesari
et nullum mei minimum dictum non modo factum pro Cesare mira
bilem quod ille non ita illustri gratia de reperta ut ego cum michi
deuictum putarem simul cum omni et gratia que firma est et opibus
quas intelligis esse maximis se fecit ut meus. Nec michi alie
nauisse videor hominum perditorum de me consilia fregisse nisi
cum fortuna tua que semper habui. Nisi eam potentiam benivolentia
coniunxissem tuis ego consiliis si te putem habuisse ut optimo mei
fore essem usus eadem. Nam cum temperantia et moderatione
nunc tua nam cum tua michi amicissima tum nulla in re
malevolentia suffisiam. Contra tam magnum et excelsum tum ea
apertum et simplicem. Adi ego quosdam mite tales quales ni eosdem
in me audace posuisti qui me moverunt. Monebant fidem te profiteri
Sed quoniam tempore michi pene pridie tu fuerat tu eas omni modo
tutor consilio mecum. Tibi erit eidem cui salus mea fuit cum tum
dignitas nunc. Me quidem certe tuta atque honesta voluntas recti
denique omni forum contentum habebis neque michi ne omni vita res
tamen erit ulla frequens si ut quotidie velim me de me optime
meritum esse letere. Vale

dorem defendere Sed nosti rationem hominis Deus qui gratuita diuina
ipi illi A de strenue fiebat Tibi ni fallor auctor / Ut si quibus rebus
possis / cum tibi ordinem aut terminales / aut milites [illegible] ut si difficile
tibi est tamen michi videt esse prudentie tue / Vale

c Ne cui tibi hoc non gratificer nostro / postremum amplius templo
audaci pro superbia habeat ut / terminis meis ego per tuos tuo
nomine gradus diligenter Sed ni velim desinas tam nostre
laudi vri / et nos aliqui tenuisse / et ibi malus esse / Vbi aliquo nitio sic si
premam qui iste vbi solus spacie videare / qui qui quo iste venerit / patrem
te superabiliy esse dicit / q michi respondeas / patrem obtrectatorem q
male respondeas Sed iam aspro tenui rerum nomini / quare fiat / ut q
primi veniat / neq; in apulian tuam amadas / ut possimus salui venisse te
gaudere / Nam si illo [illegible] tempo vbi [illegible] nisi nominan / vale

4 Vanum me nisi negligere sustinetam tibi esse dolo ti ad tuum
michi molestum fuit amissi absti / offitii mei / q iocundum
testimi prestitum q magno amissum culpa vanitas / Iniquo
autem desiderare te segnitudinis meas laus / per te fors passeris michi
quidem Sed tuum Diuum et optimum amorem tui equidem nomine
premisi / quo quidem adhe pretiosiore putatum tui laus non dedecus
Gremij quid est tam in scribendo impigr q ego / A te vero bis terve
ad scribum et eas per breue accepi / Quare et si iniquus es mi me
indice / redemptabo eodem te crimine Sim me ad scribe voles te michi
aquis prebere debebis Sed de laus hactenus non enim verear ne non
scribaris te expleam postremo si / in eo gre studio meo ne asperiabere
Ego te absentem amabis / et dolo / q eram fructu iocundissime
consuetudinis mee / et leue q absens omnia cum maxima dignitate es
consecutus / Quo in omnibus tuis rebus meas optime fortuna respondeat
Breue est quod me tibi pspere meus incredibilis erga amor cogit
Tanti est expectatio vel animi vel ingenij tui / Vt ego te obstrictum
obstrictiq; non dubitem / Sic ad nos confirmatus reuertere Vt quid et
patrimonij nisi tenuissimi hanc substinere te tueri possis Et qui meam
tuosq; ego me meritos memoriam nullam unq; debebit obliuio / te
rogo ut memineris / quatenus tibi diuersiones fiant et forensis et digni
tatis / eas te non potuisse consequi nisi mere puer olim fidelissimus
atq; amantissimus consilio parauisse / Quare hoc animo in nos esse
debebis / ut eras med iam ingressum in animo atq; in adolescentia tui
cognoscat / Vale

5 Vani teste patruus sum amore suum apud ergo te mei patre
nus clarissimo viro / qui ni suus laudibus / tum vero te filio
superasset cum fortunam / si ei coniunxisset / Vt te ante videret q
aliud discederet Sed spero nostram amicitiam usu egere testibus
Tibi patrimonii dei fortunet Me exte habebis tui et curium atque sic
et proximus / ac fuisti pari / Vale

a Nuper studium meum non defuit declarandere mihi tuo nomine
Sed nec multa planare / nec enim opus te absente fieri / quod nihil
eram dubitasses non esse mirum Mea quidem studia aut scribi
ad te possent plurimis / aut ne aut ad eam meditare / imparatum te offendi
Coram enim tecum ipsum ratiocinem meum diuinum ut aut te in meis semel
meam admittam aut te tecum restitutum apud animum tuum retinquam
quid sentiam / Vt si quando / id nolim displicere tibi tuo consilium
repetere possis meum retexi / Laborem tu si habeto in eo primo opere
tuo retexendo mihi ut ea primi opere
tuo retexendo mihi ut ea primi opere
tuo retexendo mihi ut ea primi

ne cum veneris / non habeas iam quid cures Iam sunt debilium mod
iam propè extincti Sed hæc ipsi ipsa nostra / vestre ne sunt huic admissi
Diuine vero cogitates & alise Tu tamen sine habes aliquid spem
de te pu[m] sine desperas / ea para medicine Cogita / que esse in eo due
ac vero debent qui sine desperat sit vem· p· et afflictum et oppressu
miseris temporibus / ac pene mortuis ni veteres dignitatem ac liba
tatem vendicauit / Vale

" Quidnã erat audituꝫ ad yrcanã aduentũ / Cum fremitũ
milonis mei simulatum / Cum hyc ade limen missi / Sed ni
cum appropinquare tuus aduentus putarem / et te iam quasi
Venatu vastis profectu esse constaret Magnitudo rei fecit ut ne ve
rèmur ne nimis ad mittendum ni hoc ꝙ pluribus ad te perferri hoc
magnopere vellemus Ego si mea in te essent officia solum tanto tãi
quanta magis a te ipse predicari / ꝙ ame ponderari solent verecundus
a te si qua magna res mihi petenda esse consideram Grave est
cui bona prudenti petere aliquid magnũ ab eo de quo se bene meritũ
putet / ne id quod petit negare magt / ꝙ rogare / et ni meredis ponus
ꝙ beneficij loco mihi videatur / Sed quia tua in me / vel mea erga
vel ipsa nostre mecœ tempore clarissima et maxima benigna exercuit
Estq animi ingenui Cui multũ debeas / ei plurima velle debere Non
dubitaui id a te per leas petere / quod omi mihi esset maxime ne cesq
necessarium Neq; em sum veritus / ne suspicere tui in me vel tui
mentabilia non possem cum presertim considerem / nullam esse gratiam
quã vel non capere animꝫ meus in recipiendo vel in remunerando
tumlaudeq illustrãe posset Ego omnẽ meã studiũ omnẽq operam nam
industriam Cognationem memoriam denigꝫ omes in milonis corpulam
fregi / ac lassaui seruiq; ni eo me non offici solum studiu sed etiã pietate
laudem debere queuse / Neq; vero aliꝫ solutum ac fortunis suas tante esse
suisse vnuꝫ puto / quãe si mihi bonis eius me quo animi meã posita esse
declarem Vnus ego te vna tanto admodo esse si voluero posse intelligo
ut nichil si pterea nobis requirendum habeamus / hoc animi bonore
studiu conciliamus et tribunatu propter meam ut spero te intelligere
causam Volgi ac multitudinis propter magnificentiam munere liberalitatq
natiue suauitatis et gratiose in suffragijs studia propter ipsã excellentes
in omi genere vel gratiam vel diligentiam nostram suffragationem
si minus potentem / ac probatam mi erit usum et debitam et propterea
etiam fortasse gratiosum Duxi nobis et auctor opus est et cœpe re
tore / quos proposui moderator quidem et gubernator qui si eq amby
mus obtinendus esset quã tenuem conferre possemus non haberemus
Quadrigen si me memorem / si gratã si bonã tenuem vel ex hoc ipso
q tam velocendex de milone laboreꝫ existimare potes Di digni
Denigꝫ tuus beneficijs iudicis / hoc a te peto / ut pubneãd hinc me
pliciendum / Ut hinc mee laudi / vel ut verius dicam propriæ saluti
tuũ studiũ dines De ipso T Annio tantum tibi polliceor te maiorem
animi gratitudinẽ constituere benuolentiaq; cepi te / si completi hoc
voluero habituꝫ esse memoriam mihi vero tũ decoris / tũ dignitatis
adiuncturus / Ut emendem te fuisse agnostam fuisse enim in laude mea

qui sucus in salute Ego me video strenue omni adte hoc scribere quidem officij sustinere quidquid michi esset in hac petitione molestie omnis no modo contentione sed etiam diminutione deliberandum plura scribeam Nunc tibi omnes rem atq; curam totam commendo atq; trado vnus hoc se habeto si a te hanc rem impetrauero me pene plus tibi qui ipse mihi debeam Non enim tam multis meis salue tua fuit in qua pugne sum ab illo admonis qui presens esse in reflorenda gratia iocunda Cum autem animus tui studio me assequi posse confido / Vale

Ega gradatae reprehendi non solet postquam semel negligentia promissi est longe est absum / audio sero sed tibi et gratulor et simpliciter laudi tibi sit iste tribunatus quo pro Regi hominem ut omnia gubernes / et moderere prudentia tua / ne te offendant aliorum cupiditates Nemo est qui tibi suppetias ferre possit tu ipse Nam labere / si te audies non stabo hoc temere tui stabam / Video Nam animum Nam consilium non video ne quid temere ne quid stulte facias si ipse defendes que ipse certe est sentio Ex re id est pertempus non intendes / sed venies mecum cum tuo / non est in quo distinnen vere contulisti tribunatui tui Profecto vides quanta vis in re p. tempore sit quanta varietas vere / si mecum optimis si plebeiis sunt hominum voluntates / Quid insidiare quid dissimulas in Vitri non dubito quin cognites sed amabo te cura et cogitatione Nichil nouj Sed illud idem / quod in primo scripsi tecum loquiar et te adhibe te audi tibi obtempera Altior qui melius dare consilium possit qui ti non finale mandati pr Tibi vero spei erit nemo michus dabit Dij Penates tui ego non adsum / vel spectator laudum tuarum / vel patronus vel socius vel minister consiliorum / nam et si hoc minime tibi deest Sed tamen efficeret magnitudo et tui amoris mei consilio te vt possem iuuare Dabam eid replura alias / pauca cum debui cum mitterem domesticos tabellarios Ut quoniam sine scribam et mei studeas cum p. gessimus omnis tuis tecum estate res gestas ad senatum pertinere Sed sacerdotio tuo quidem tuam adhibuisti / qui difficili in re atq; causa cognoscis de hoc tuo quas tuapte liberto tuo dedi Te mi tuo pro tua incredibili in me hominem merito rem tuo singulari rogo atq; oro ne patiare michi quicq; ad hanc prouinciam molestie temporis prorogari / Presens tecum ego / cum te tribunum pl plebis esse amice fore non putarem stulte pecui sepe per tuas Sed tuj quisq; a senatore nobilissimo / te adolescente / et gratiosissimo / me a tribuno pl et Curione tribuno non / Ut non deceremus aliquid nouj quod solet esse difficultas Sed ut nequid nouj deceruat Ut et S. C. et leges defendas alijs multis tondino mereare / qui profectus sum hoc te vehementer etiam atq; etiam rogo / Vale

Vid tu me hoc tibi mandasse existimas Ut mihi gladiatorem compositiones et vadimonia dilata me certi compilationem mittetes et ea que nobis cum tecum sumus narrare nemo audeat Vide

Vereor ne idem eueniat in meas lras. Equidem nihil dominum ꝙ vna
epistola quidq; eorum esse debet altera. Nec mihi est te mandare
quicq̃ / nec ornare. Sed valli non sumus ad rem redeamus. Vt opinor
ita est. Nolles eni eis [illegible] tabellionis me ut habeam negotij quid
esset ad lanceolam. Satis parthos tuos ꝙ dissedes copys nostr̃ ego in
arabia. Nam parthico bello uideamur locare quibusdam augustis et natura
fortis nomen. ad Amanū deceamus addurci sint probe omnia auspicijs
et quadam auctoritate apud eos qui me ne nouer nomen nec mihi est
ett in his loc hominē est ille / qui rebus quę gerantur Nost extra Cnq
remissum ad Amanū qui nomē michi eum labula erat est / Dumq; atq;
Dimitijs Cassius ad nostra quod michi magnę voluptati fuit / stand
ab antiochia hostem reiecerat tabula prandium accepérat / iuuerat eum
meis copijs omnib; vexarq; Antiochiae hostes strenuissimos / Multi
enim / capti / reliqui dissipati castella multa in potestate adducti capti
et incensi sed victoria nisi magnam appellantis apud ipm quę sine
spe ut absit audiri Christius tibi nascitur Deum ab alexandro supe-
riorem est addurci deceamus ad nitidissima valle partem ibi quietis
et vigesimū iam diem aggrabius vineis turribus oppugnabam oppidum
munitissimū Prudentissimi tamē opibus / tantaq; negotio ut michi ad
scribendū ghum michil deest nisi nomen opidi / quod si ut spero capero / tum
vacuo animo publicae rationis / hoc ad te in primis scripsi / ut scires te adesse
quid optasse Sed ut redeam ad parthos hoc estne / Igitur hinc quidem
scis fecerim ea / quę scripsi magno ē in timore Quare [illegible]
mi Rufe vigila primū ut michi succedatur Sin id erit ut scribis
et vt ego arbitror scripsisse illud quod finale est / ne quid michi tempori
prorogetur De re.p. ex tuis lris ut antea tibi scripsi / tum prima
hiems erit finiendi mihi exercitus / Quare ut ad me omnia ꝙ diligen-
tissime perscribas te rehemens rogo / Vale

¶ Verecor ne mihi parum possit credere / vt michi vana decisse videar
solum ista non curem / sed hoc est longa nostra [illegible]
[illegible] Desinit autē propter hanc causam / ꝙ nihil hic scribam
solum quid nam de pronincia Decernatur. Mihi nec desiderium tenet
urbis incredibile quoq; desyderio pronincia Vel quia videor
eam finem consequi vt non tam accesse quaerendi / ꝙ forsitan meriendi
sit vel quia tanti negotij non est dignus oratio mihi qui maxima omnia
in re p. sustinere et possim et soleam / Vel quia belli magni timor
impendet / quod videri effugere si ad constantiam Dicy decebat De
parthis per eos eos qui vocati solent agitur mandata mea diligen-
Sed mazi pudens est et eas que sine valde cupit quęri / ꝙ michi mihi
mittatur in illa provincia nisi sibi fiat fraus constituisse deum Ita etiam
de nostra provincia discedere Sed tamen pudens sit / et in primis
aperto / quicqd erit / tibi erit Sed quid esset plane nescebamus Michi
inchoate magnę curę est edictis tua ipsa dies me admonebat
Scripsi eni hęc ipsa meditationis Tu velim ad me de rei cęp. statu
ꝙ diligentissime scribas Et eni carissima putabo quę de re agitur / Vale /

S Aranis equidem erant de rebus rebamus ut nimiroso domus
ut molesse quicq; quidquid nos affrebamur Nam ozosa
nondum audebamus / sed ut michi me ꝑ magis pollicebar
ꝑ m lysse molestys non me ꝑ qua audeat esse / videre tenny / Sunt em
multi pd ea non audeo scribere Illud molyste seo michi me adjuc
lysse de rebus habere nunc lucz Diuare et ꝑ tuy lyor legas ego
tam amis nunq; conferro tamen obuie michi rebus sunt nic lic
que me audiant de om rep. ne hospes plane veniam lyor michi
ꝑ ti nemo sinze pt Diogenis mus lyome modestus anne ni philome
proxim te distesse Jeve habebamus ad tonic Regem ꝑ ꝑ omnd nec be
nigna nec copiosa reg cognouerat/ Valem mi Rise vle et mi ystri
luce vine / Dno peginario /quod ego ab adolescentia iudicium et olympia
et spadia est lysse quez mdispta Rome pt thesse esse / Quod si
probe scisti vnia in scribendi frequentissimy / ni mi michaele ambrosiano
atq; mo sermone mee omes fructy proinde non confero spero me m
tegritatis laudem constanti no esse minor et contempnendo / ꝑ ꝑ con
scisendi proindia spes triumphi In qua mis sunt gloriose triumphazem
non essem tmy dm quidem in desideio vre michi carissimoze Sed ut
spero prope diem te videbo Tu michi obuiam mitte ꝓbis te digno/ vale

V Aras tuas equidem somnisse em non perstudui sed stamos
amplo loco / vel quas proxime dempseram / ꝑ prudem / ꝑ ndi
ssing et consilij et ꝑ omnd ꝑ ꝑ ostendam michi agenda ut mad
modum / tuum constituatur nostra consilia cum sentimy prudenty
sedentary studenty idem videri Ego apud ut spe vest locutus sum
valde diligo / meq; ab eo diligi sentio optimi esse ut simultatem
Dissipemy / sensi / Nam et honorifice in me consuli sunt et sentio
amicis et studiosis studioze est moze Mea vero offica si no de
fuisse / tu es tepis quoniam / tam Vt apnior
/ ꝑ Comicoꝝ matre
amdit phamia et michaele eram plures cum fea / ꝑ te amazi albo
sensi / Jam me pompeÿ tanni esse sus / Deinceps tunc amazi nulli
ego / Quid est cause cur michi non in ꝑ optimis ꝑ complecti lyor
florentem et etate et opibus et honoribus nitenio libet ꝑmplures
affinibus amicz collegis mei ꝑsertim et in ipa collegij laude et
sint studiosissimi mei lyor ego plurimus scripsi / quod michi significabat
me lze sub dubium / quin essent ergo illum voluntate / nedo te audi
visse aliquid filium michi rede / si quid audisti gens mstruoze et
vacuum metue dissimulandum admittam lyber tuus illy adem
sentiam prudie / Ego eo quidem sustinam sentisse sunt animoze
contentione non opinionis dissidio me ab eo distrahat Nichil
autem sed vnus nisi dixi / quod contra illius existimationem esse velim
Post lyor negotii autem et tenuitatem nostri dolobelle deprecat
tuam me pro illius gratia plus Scis in mea opia verecundia tuam
gratulabuntur sine et augebisse nostre amicis / tenuior eos / extremis pa
gella / pinguis me tuo exemplo / Quid me aspicem nis defendit

Cicero Dan hoc putarer per me Nam cui mi vna patria / dij immortales
est ego illum non desidero Michi erat in animo quo iurisdictionem
confirmari animis complectar in publicis causis singulis lustris
reliqua sine spacio illi quaela constituam sint In primis summis
infimis fiducia / secundus profecto status in Cesaris victoria mayo
et nunc spina animo militum et rem collocatam deredere
et status consulto aliter te edilem videre minime desidero me
vehes affiat et omnes mei tuo imprimis / Vale

f Mihi vir optimo et homine doctissimo familiarissime
utor mirifice cum Diligo / tum opera studia ingenia ad
studia doctrina / Tum singularem modestiam Cuius me
gratia sic velim existimes ut si esset res mea / Nam ego vos magis
vos patronos hominis amicos oportet quo vestra opera uti velit
Sed in hoc homine nullam egenio egestatem Dia reliquisti
si me amabis Cum tua opera libris uti volet Ego res Romanas
vehementer exspecto et desidero In primis quid agas mihi scripto
Nam cum de propter hyemis magnitudine nichil nam adhuc
afferebatur / Vale/

" Cu ponit adiutorus agi / mea prudentia si est actum
ate tum Cicerone de supplicatione et Cicerone confecta res
et simul mea est / Tum celebrate / tum ipsius / qui erat
gratus competitor tuus et idem mea absentis est et qui omnium
res meas Diuinis laudibus / Quare sino me spem et que sequit
Ad que ni te para Dolabellam ate gaudeo plurimum laudari deinde
ore amari Nam et que speras tullie mee te prudentia tempe-
rate posse sho tui tue opte respondere / Quod si meos legis qui
ego tum ex tuis literis mihi ad animum Sed quid agis Die vicissim
Quod si actum est de appetente Spero fore coniunctum genere
nobis multiplicato eo tui nos iudicium adiuvabit Res p. me
valde sollicitat / simico actioni Cesarem honestissime tuipio pro
pompeio amori possim Sed timore spe re p. nichil mihi e
animo mi quia ni non valde te iactis Districtis cui mihi videre
esse / si et bonus Cuius et bonus animi ea Ego de presidia dece-
dens / questorem edilem pretore pacis prime virginis At ipsorum
am ac nobilem adolescentem / at cum fere eoze exemplum non
erat superior honore usus quem perfuerem pompeius multo ante discessurat
a suo fratre impetrati non potuerat que si reliquissem discret animum no
me plum post annu / At fratris voluisse de presidia decessisse quoniam
altere me reliquissem fratrisse est illud addere possum eos noluisse
prouidus presse / qui autem non pfuissent fratrem meum tiemmii Apio p
fuisse Domus mee soliam non sum Si fratre reliquissem sed tamen po-
stremo non tum mea sponte / si potentissimoze hom. duce exemplo
qui omnes Cassios Antonios complexi sunt homines adolescentem
non tum illiterie velim / si alienare nolui / hoc tamen meis complum
necesse est laudes Amittere cui non potest de stella pace ad me plane

stupperas et ni ades non erat / Tue res geste ita note sunt ut transiuerim
tritum est de matrimonio audium sit / Ego nisi quid Etheste me mo
rabimini et celeriter ut spero uos videbo / Vale

Magno dolore me affecisset me ita nisi iam et tuus qui depulisset ob
molestias et diuturna desperate rei obdormisset animi ad dolorem nimi
Sed timeo quare audeat ut ea meas epistolas leui ad sustinendas
quod scribo nescio quid enim illis sint plus querelarum tempore quo nil meo
animo magis solicum habebat / ut mihi / nam non amo cupiosi diuersi negocii
tui quod ipse uideam / te id non ut putem videre illud meum adduci potuisse
te / ut me penitus nosse debebas / ut existimas / aut tam imprudentem / qui ab
exordio fortune ad meridianum et prope uicentesimum decimi destiterim / aut tam
in constantem / ut ullertim gratiosissimi hominis effugerem / amicos que
desererem / et quod nimirum / stupeo hinc Cimbri bello metuisse / Quod est
igitur reliquum consilium meum ut discedam fateris me aliquos solicitudines / Nosti
eas non modo stomachi mei / aut tui similes / quandam habebas sed et alias
ex hominum insolentia et dignitate fastidium / Amodo est molesta hec pompa
lictorum uocesque nanctis imperii quo appellor / Et si omnes circum ignis patimur
ymbre lucubrio tonitrum esse / Sed maneat hec sed longe non plumbeo / adhuc
pro est in nostris malignitate / quod cum eo esse michi timeam comitis de pro
fectione mea nobis approbantibus cogimur / Sed mea predicta ubi nota sunt
si hyc michi necesse est esse ne amicis molestus sim / quod autem in maritimis
finale subsonuerit nubilum stupiosum velle me nauigare / quod ni fecisse non
uellem si possim ad animi / Nam ad bellum / qualem qui uolunt / pterea
contra eum ni spero me prestitisse ab eo eu timeo periculi nullo modo
potest / Deinde sentiamus meam tu finalium prospicere potuisse tamen ab illo ipse
tam / Cimarum michi obuia uenisti / Non eni te celabo / Sed nomen timui
prouidi / et abhorrentem ab urbe relinquendi animi audiuisse / uidi ubi esse
nam / Quid uis me ponus esse / et ex urbe bellum timere me egrotare
quid ergo egrotat tu corpus mei mutatum / uidi simul ponus ut ni sentiam
timuerem / Credas hoc michi uelim / quod puto te existimare de his mis
eris michi aliud querere nisi ut homines aliquando meliguit me uicisti ea
huiusce et patiam / Et desperatum michi tum fugisse et animi Emilia hinc
me constituere puto fore ut michi penitus deum meminisse ut hoc genere pe
nitum esse simulatum nostre / Hortensius / qui mihi bello Emilio meritisse
hoc uni laus eo est illustrior et illi tribuebatur ignauie de nobis id qui
simum posse non tributor / Nec me spes tenet / que michi ate ad tuorum
fidissime atque amantissime / Proinde Nulla est eni arabitus que no sibi
hinc obuie tenere / periculose impendere uideamur / quadquidem ego a re
p. meos primum et honestos modulos liberrissime uel illis ipsis que
ni me monet ut reuocem redemissem filio meo / quid tibi esse cure grauedo
si eam illa res p. satis amplum patrimonii relinqui in memoria nomen mei
Ego autem nulli erit / michi tendet ei spectatum / excluso Cimbris Rhy
et Regis ut reppetam gaudeo / mei adolescentem optimi michi carissimum
An dubitas quin tam illum tam uero tullium meum faciam / qui si me
tota uehementissime / me pollicitus est eo magis / et tibi amicissime hec re

dolebamus specula q̄ dolobellam mihi non possis nostre rapiebam fore absq̄ molestijs quas liberalitate sua abigere liberę / Velim quoties quos ille dies sustinuerit in urbe dum fuit / q̄ acerbos sibi q̄ mihi fuit ipi socio non hospes / Itaq̄ nosti ego hunc hyssmenium castum expertus de quo mihi exploratum est eum esse ut fratris / nec ut ne fratris q̄dq̄ aliud Cogito si quando erit animus erit profecto nobis loquendi Brigantie nil erit in oratione solicitudines tui ipse ut arbitror omnes in quibus nos coniecisse audies Sed ego festinasse videor ut hoc unum meliores habebit exitus / Vereor ne deprehendar quod qui simus Adolescentes eos ego formosse nunc mitte et utrumque vide Velim ita sit sed tamen tempus precedam tui opis / puto te audisse Nam cursus nostre diaphyum cognoscit Sed enim inferior mentum hoc aspexi ut videatis fruor me timuisse in stomacho solere videri Dolobella quod frigus suadeo ut videatis timq̄ si tui vos agitant Horatium illud erit nos nichil turbulenter nichil temere faciemus / te tamen oramus quibus q̄q̄ cum in rebus ut nos liberosq̄ nostros ita tuearis ut amicum nostrum et tuum fidos postulabit Vale

I

Literas ne mihi status tuus reddidit / Tarsi ad xv kl̄ sextiles hic ego ordine ut videris velle respondebo De successore meo nichil audivi nec quęsi fere arbitror quin ad diem decedam nulla enim est provincia sublatus motu parthico Cognoratus me missū fame arbitror Rhodum Ciceronis causa pacatoq̄ adventus gratia Neq; id timui / curavi ad urbem / Volo q̄ primi venire Sed timui ne mei vel p. et vere urbanitate tarde gubernabit successor tuus non possit ita tractare ille nos Ut tu me possis ne aspra comminere De tabellis referendis non erat ordinarium ne nullam referre / Quum ubi febris fieri ubi abitulo proficiscor sed ad urbe mihi videor per legem iuliam fraudare posse / quam habitus erat quadam tamen non fraudare Tibi molestiam fraudandi census & fratris optimum presidium dedisti non oportuisse Videbam ideo certos existimare molestiis fiebam De ea re nimis commodas sumones malivolorę finisse patebi transiverit Nec ne pro te video Dubitare nemine / Itaq̄ omni presidia que magna et firma parabamus Cognitis homo non dubio primo dimisi Pacuvio mei questoris / nec vere fuit nec tibi mittere nec timui erant reperte Eo hos optimos deponere cogitabamus De preda mea preter questores debitos Tertium nec adhuc nec tractatus est quisq̄ laudare mee predas deceptus arbitror omnes pecunie rei p. ut mihi et populo curiosi sit sine vectura periculo / & fratris ad me de draghmis CCC hij nichil est quod in isto genere possim commodare omnia enim pecunia in tractatu ut predi asperis / que aut mihi attributa est a questore curatis / & quare quid existimem de legionibus que decrete sunt in syriam / Ante dubitabam venirent ne essent nec mihi non est Dubius quia si antea audiri erit erit esse in syria venirent non sunt / Gratia quidem singularem inde video esse venturę propterea q fratris ita decrevit ut amy legiombus nec / Domi explo respond / Venio ad alteram partis amice ut bibulo te q̄ diligentissimę

michi veniebant in mentem/ quicq ad te pertinere arbitrabar/ ep in
Ciciliam proficiscebaris/ Exigebam me ad te oportere scribere/ Tu
quod egeris/ id nobis dij approbent/ Si me audies nubibus imi
nentias et posteritati ono consules/ Vale

C Cum optatissimi mihi amplissem/ te michi questore obtigisse
eo tormentorem michi eam fortem sperabam fore/ que diuig
in proxima mecum fuisses/ Magis eni videbamur mihi esse
ad eam necessitudinem/ qm nobis fors tribuisset/ cognoscendus
quicq amdere posset/ qm michi michi/ neq; accipd/ neq; ab alio ulle
de adventu tuo scribebat/ Verebar ne iter caderet/ quod erat nō ve
reor/ ne autem in prioritatem veniss̄es/ ego de proxima decederem
Accepi autem abs missis tuis in Ciciliam cum essem in castris ad
x quidē kl quidnes scripsisti luculentissime/ quibus finale et officia
tuum et virginiū perspici posset/ Sed neq; unde/ neq; quo de
date essent/ neq; quo tpe te expectarem significabant/ Veris qui
attulerat a te allatum/ ut ego eo scirem/ quo te loco ante tempore
essent date/ quo cum essent missi exploratum tamen faciendum
esse/ ut ad te scriptores meos et literas cum tuis mitterem/ quarū
spes optatissima tpe accidit/ gratissimum michi fecerit/ si ad me tu Ci
ciliam qm primū veneris/ Nam quod ad me Curius contubernalis tuus/
ut scis/ michi maxime necessarius/ quod item consul Virgilius
familiaris tuus similiter noster de te amicissime scripsit/ valet
id quidem apud me multum/ sanctū debet hominū amicissimoz co
mendatio sed me liz de tua erga me dignitate et de nostra coniunctione
maxima sint apud me pondera/ Michi questor optimus obtingere
nemo potuit/ quādoquidem quicq a me ornamenti ad te proficisceretur
ut omnes intelligunt ame habitum esse tuorum me maioze qm tuoz
dignitate/ Sed id facilius conspicias/ si ad me in Ciciliam veneris/
quod ego et mea et vestra et maxime tua interesse arbitror/ Vale/

I Psum te p venire posse/ quo modo te habeam non facilius exo
gitare possis/ qm et liberis tuis pharia/ tum est bonis/ tū modo
prudens/ Verē est quod tuis/ Cunctus/ qui apud alios tibi
omnia explicabit/ Eum michi extraordinarium est optatus/ et ad cetera
tua prudentia Deme autē benivolentiam ergā te/ et si potes ex eadem
pharia cognoscere/ tamen videre est aliquid mea putes Hoc enī persuade
tibi nihil esse mihi carius/ nihil prius/ nihil antiquius/ ingenij/ officij/
humanitatis tue/ Tum qm ex tuis literis et multorū sermonibus omnia me
tulligo/ que ame possent fieri ut te/ tibi amicissime gratissima/ Quod
nunc ita est perficiam profecto ut longe tempus desiderij quod capiemus
interimissi nostra/ quotidiane et grate et celebrate et magnifice
officiose mee fuerint/ Sed quoniam de iter tuo primo nō dubito mihi
esse faciendū/ quod quidem ego si potero de tuo sumpsero/ non solum pa
tiendum Sed et appetendum mihi/ Cura liberty tuus quoad michi mag

ini est per gratum mihi fecerit / si quas reliquas copias quas habuisti
si maxime immineris Quia de re S. Co^o. que fieri sine ad te missi
arbitror / Equidem pro eo quidq^ue fecerit approbabo Sed te
confido ea quae fuerint que mihi intelligos maxime esse accommodata
Ego consul pontifici legationi mei brundusii expectabam Eum quoq^ue ad
te simul brundusium venturu arbitror quicunq^ venerit / si primo nauigatio
facilem dum erit / utemur / Vale

P. Xidie nonas iunias cum essem brundusii tuas unas accepi / quibus
erat scriptum te Clodio et lentulo mandasse / que illum mecum lapi
velles / Cum sine expectabam ut ea que te afferret / si primo cognos-
sem Mox statui ego te et officium tuum et si mihi cum rebus tibi esset
cognitum / ut ipse maxime declarabo / quibus plurimu significasse puto
tuum mihi studium / et dignitatem carissima esse / Michi vero D.
fabius Virginianus et Consul flaccus huius filius / et diligentissime Marci
Octauius · CN · felix demonstrauit / me a te plurimi fieri / quod ego met
mihi cum arguendi causa / iudicium maxime illo libro augura li
quem adhuc amantissime scriptum sanctissime misisti / Mea in te erga
studia necessitudinis officia constabunt Nam cum te ipse de quo tpe te
mihi diligere coepisti / quotidie plura perspexi / cum adsiduae erga patrem
tuum / tum singulares tuae / Quas ego certum plurimi facio CN
pompeyii filii tui fratris / et mei fratris gnatum tuum collegi ut quidem
possum tuum honorifice / te probari non mediocre amicitiam mihi quidem
attulisse videatur / ad voluntates nostras copulandas / Sed et si deinde
reliquum de illius persona ad te scribam plura / et ipse aperiam dabo te
ut si primum videam / si scribis tibi mandes tuisne / cum fuisse / ut me
commentes / si mihi ne mentias gratum erit / Vale /

P. Xallus venit ad vi kl. sextiles ibi mihi fere fuit · L. hallus
cum suis mandatis et tuis / quo quidem homine nemine potuisti /
nec mihi amicorum / nec ut arbitror / ad ea cognoscenda que
tute scalebas aptiorem prudentiorem ne mittere Ego autem et tuas
tuas legi libenter / et audivi hallum diligenter / Nunc et quoniam
tu ipse omnes scribis eas que nostre officiis ego / ad te scripseram et
si tibi rotunda fuerint tamen / quoniam ea alio reperta sunt ne aff ne-
cessaria te putasse / et tuorum existimata amicitia et perspecta fide / Co
mmendatione officiose superuacanea esse / Cum patrem oculis phetuitum / tibi
omnia agam / ut debeo gratias / Amplectari eum et dicta ex tuis litteris
te omnibus tuis fabulisse rationem ut mihi complacerem / restituerem et /
preparares quodammodo animum / quo meo reditu promptior et solutior esse
posset hoc tuum officium / cum mihi gratissimum esse debeat / sequar illud
ut te existimare debeam mihi magnae curae fore atq^ esse cum primis
ut ipse ut tuis omnes / Deinde ut ceteri reliqui omnes fore possint mee
tibi esse amicissimi / Et quibus adhuc non est satis perspectum
hoc mihi velle magnae mea fore ad esse / si non intelligere videantur
Sed profecto intelligunt / Magni enim obsunt personae nec patris et cruste

[illegible] ad te / et ad brum dedi [illegible] legati apiani mihi volumen
ete plenū querele iniquissime reddebant ꝙ eorū edifficiorū [illegible] meos
impedissem / Eidem autem optū petebā ut eos ꝙ primū / ne mihi [illegible]
me inderet ad finiendum edifficandi libertatem et simul [illegible]
querebare ꝙ eos tribuni [illegible] nemini prius ꝙ ego re cognita pe-
mississem / Venio ad quedam mihi dicenda fuisse / Cum ego cognoscem
ad me cum ad hyemē me ex Cicilia recepissem / Ad eū itaque et
cognosce equitatem expostulando me prius cum ad me adisset
ab hys qui dicerēt ꝙ se tollerabilia tribuā petisse / quid habuit iniquū
me scribere / ne plures amici ego tam causarū cognitarum / Non potuerim
credo ante hyemem Sic cū scribis quasi vero ad cognoscendum
ego ad illos / non illi ad me venturos arbitrabare / tamē et ꝙ id ipsum
fecisti video / quod cū [illegible] offrebat ut opus esset fieret
possent / eas mihi post brumas reddidisti Sed finio et multo plura
esse / quā tribuere possem / ꝙ qui petis velis / et me tamen ꝙ te
velle petisse esse fateare De appiano [illegible] A pausania [illegible]
libero ac Cassineo audiui cum dicere [illegible] te esse questum ꝙ ibi ob
iuriam non prodissem / [illegible] exemplū te nec pr fieri me [illegible]
Cum puer tuus ad me [illegible] fere virgula venisset se ꝙ te ante
lucem [illegible] mihi venire nūciasse / [illegible] viaq; via eum
esse hic / Altera nocturna mea fundamentissima / Alera ꝙ te [illegible]
fratrem tribunū meū ibi obuiam mihi mandauisse eadē esse / ut ante
ad me [illegible] / ut ibi obuiam prodire possem Certissimo [illegible] vent
mihi ꝙ audiuisse te cum Castra [illegible] esse Constitui [illegible]
Venī Certa cum ibi nota sunt Ibi ego ibi obuiam non prodirem
Primum appio Clodio imperatori Deinde more maiorū / Deinde ꝙ apud
est amico / Cum in isto [illegible] multo erit ambitiosius fieri [illegible]
ꝙ honoi meus et dignitas postulabat Sed hec hactenus / Illud adeo
pausania dicebat te dixisse / Quid ni appius lentulo lentulus
appio prosisset obuiam Cicero appio nolui / Quicqd est ne ti
his nepotis homo meus fratercula studia prudentia multa est
Doctrina plurimo esse usi Addo verecundiam [illegible] est veteris
Ut sciri vehementissime putarim / nullam affectationem aut lentulitatem
valere apud me plus ꝙ ornamenta virtutis existimas Cum ea con-
tumeliosa nonulla eram [illegible] sunt homini optimis amplissima
tamen ista vestra nomina mihi sum admiratus Verbo eos qui ea
nobis reliquissent magnos arbitrabar Postea ne ꝙ ut capi et
gessi mirarēt imperia Ut nichil mihi ad honorem meū adglias
adquirendum deesse putarem Superiores quidem mihi sed pares
me nobis [illegible] esse fatebar / Nec mihi [illegible] alius vidi exemplare
Vel CN pompeii [illegible] quibus qui nihil fecit vel p. lentulo
[illegible] mihi ipsi antonio / Tu ꝙ aliter existimas mihi [illegible]
ꝙ paulo diligentius ut quid sit excellentia quid sit nobilitas m
tellegas Et p Athenodorum [illegible] filius quid sit zelus
dicit attendere Sed ut ad eam vedam me [illegible] nō amico
medo / vere et amicissime existimes velim profecto omnibus

meos affatus effugam / Verum est verum vere possis iudicare Tu autem
ad ea quae ut mihi mos erat / Dum ego absum debeas videris / ea ego
tua laborem libro te ipse cura /

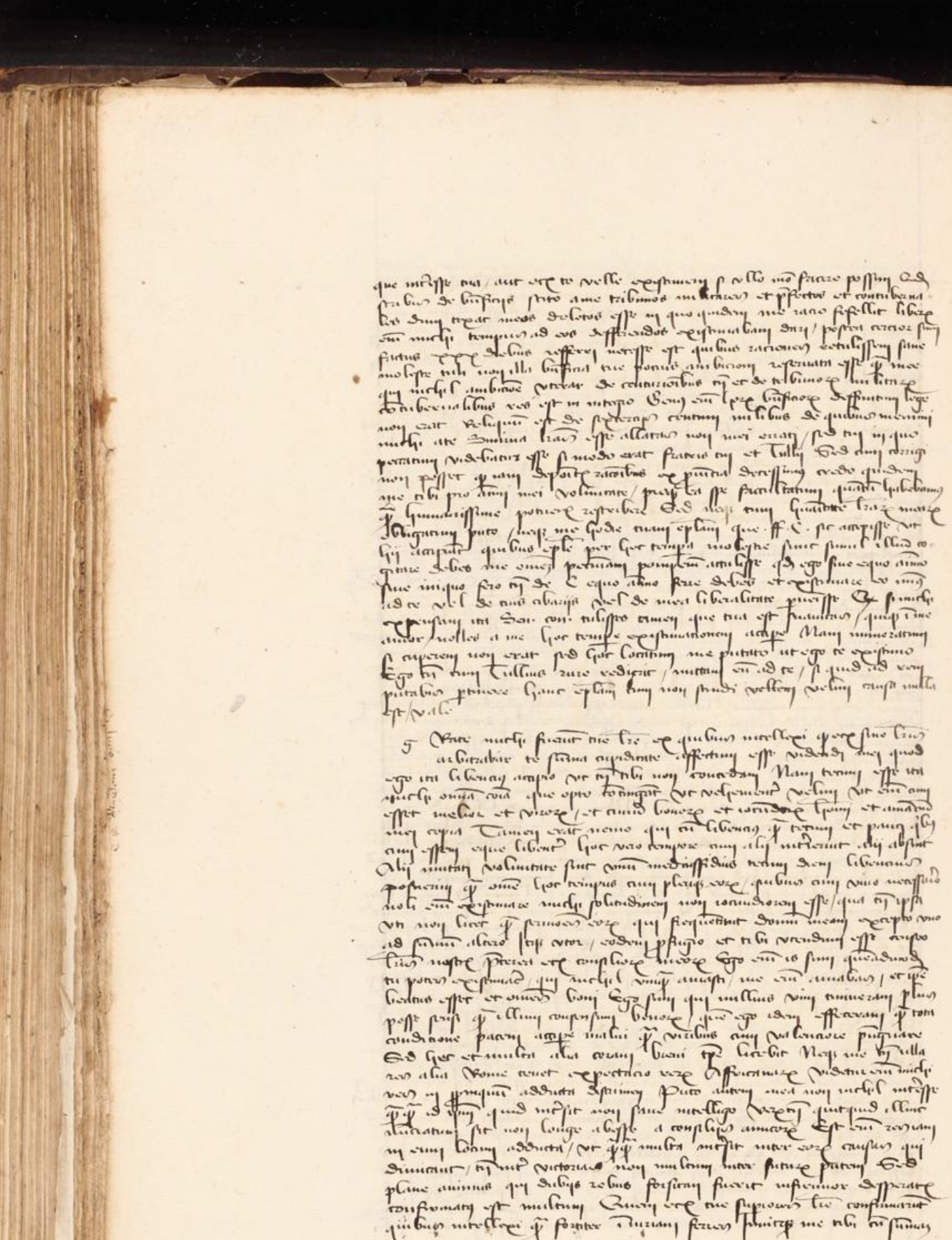
Cum autem natura ea

illud non perficies / quo mihi tua causa velim hoc efficias / Atque
ut primum accepi meum laborem hoc ad te scripsi libenter feci
tuisque omnia offerri mei benevolentiae / quid dixi me certe iudicio distentum
quo ad ni vobis constabo / Vale

Et quidem ego mihi intelligere potui videbam te quae
essem / cum ad verum esses / esse lenitate restituendo sum le
nissimo sermone Romanis promendum / ne amy ni tam mihi
verbis ad me de improbo oratore scripsisti / suscepisti mihi putasti
tum ut mihi tibi breui respondercm / Sed prima duo capita esse
me tanti mihi quodammodo reliquerat sunt / Nichil cum habet
quod difficultatem sit / aut certum mihi me velim tantisper sapi
entiam tibi non esse arrogem / sed pro tribunali cum aliquid agerem
et iudicibus ni crederunt nichil posse / Hoc tamen mihi esse
possum intelligere Sed cum sit nichil ne quid dicam quidem m
elligo Illud quidem sho meos multos et illustres / et de sapiere
et ceteris scimus / scimus habitos cum nos scimus laudes / et cum
magna splendore / et significare mea familiaritate ad te esse possit
Differri / Nam quod ad legatos attinet / quod ante fieri potuit aut
elegantius aut iustius / si ne sumptus egentissimae ciuitatem minuerem
sine illa tandem dignitate / me scribam apud ciuitates populum
Nam mihi tam graue legationis nec nouae praefectionem nomen sit esse
Quamuis cum essem multarum ciuitatum principes ad me deferre sumptus de
rem legere mihi magnos / cum polliceri ciuitates non essent hic ego multa
simul argenti pondo / simul Romae non solum suppetens / esse ad ea me lege
urbanum non arbitratus genere ipso legationum deferri / sed arbitror me syra
dio pro tribunali multis multa verbis disputasse primum apud Apium
Clodium / senatui populoque Romano / non modus sunt testimonio sed ea em
ciuitate maxime fieri est / ea sua sponte esse laudatum Deinde me ipsi ni
dissi audere multa ut eorum causa legatos Romam mittant Sed ipse
legationibus non mansissem / illum tempus laudandi / aut locum dari studi
mihi esse plures / si in re mihi bene gesta esse complus qui videri mihi
necessum Si autem nollent declinare in eo officium suum laudantes me p
quae pro sumptu finxit esse officio tenuissem Si legatus non dimissus
p. mansuro / Quod cum respondi per / ei addio nolim esse quin lugdam dicat
mihi quae complexo ad ipsos legationes impediendas esse adeundum
sunt / non tantum mihi videntur timuisse fieri hi qui hoc dissimulant
si is mihi mirum ad hanc dissimulationem patuit / Nemo tempestiui dicendi
nichil addit nisi si publicum me cognitum / Cum simul ad me mittant
ut de his edicto tandem vobis transferam / si cum diligentissime scripsi
Caput est / quod petunt ad minuendas sumptus ciuitatum / quo in capite sic
quidam nomen fabricam ciuitatibus / quibus ego magnopere debeo / hoc non

tua promissa per tuas diligentiam ad velum te esse omnissimum arbitrabar
Nunc tamen ex ipse postremis pro amicitiis labore ornatos tuos
existimo omnes expectabo Tullius ad mandata ad me dedisti / non
cohonestat me / nec erat cur dubitasti meam tuae pater omnes mos fi
sunt omnes tui Romanhanores nostri tuas quam decus esse ac meliga
tibi ad te scripsi me purgans diligenter et te rogans attentius
ut ea ipse de me ante perdidisses / Quod genus querele michi quidem
videbatur esse inimici sui ubi displicet non inter se post haec bene
et ut studeo hoc fac non fuerit deprecor pro meas non fuisse ut
cum aristarchis homeri versus magis quam me probat sic tu liber
ond michi valli quod displicuit non erit me putaris mihi vale et
ut existima si unus es cuique ut spero de primo unitam cognosti me/

5 Quintus tibi primo ita est ut scribis pythias domum ad me
reverterus Ego eni vehementer gaudeo de nuptiis cumbitus
nisi id quod mihi subinde fuerit absolutum esse te. Id
illud quod quo melior / quo quo sit melior / quo quo sit clarior
quo fortior amicos quod plura possit, magistri ornamenta ut te sunt
co mirandum nisi Multi me in tabella quidem laudat fuisse ab
scindendum nisi Multi me in tabella quidem laudat fuisse ab
non hoc quod dicit nostrum negotia fiat / Michi eni sunt pudori
admirari nisi de me autem scripsit paulispar meus patres et omni
te esse fugit / qui sunt ego si quale in nobiscum / quid scimus non ignoro
existimo mea Ego meos velim michi tullioli mee sunt in ami
ossime et suavissime apud illos esse audeo et quo ni me mutare fieri
sunt amicis sed ita existit ut agrestis et qui spero adeo omni existi
fiabitate et apud Rectos plus me ni hac re tua sapientia et gravitas
complabitur / et operemini tempore simul et studium diligenter existimo
ligni mutare oratio non tacebo Nisi eni tristis quidi scire debo
ei de re quod maxime omnibus optimis praestare / Nisi non me timuit
mirabor aliquid ni quo omni no necesse me ni pace possimus et que gesta
sunt abillis esse gesta quibus ego mi mandatum ut cum tam longe
absim, absumus, ad me no scripserit agerent / quod probassem si hic
mihi nisi illud scitum quod ni agat si assumpsi eam probassem
de tempore michi te dubio / michi sine omnis absim tua probet
studere me nisi dubium laborantem quamvis ei dicar que tuerda
sunt et te non offendam Cura me igit hoc omnes Nunquid eni
michi pudore exercisse omnem deprecatorem Die Gabete mi tuum nisi me
omnia negotia nisi ni sunt diligentissime contrahas si si michi
videbimur ad meos ergo te precium studium addi posse Hoc michi tuum
assumite mihi ad meos esse studium studio pro decimo apud sigillatione
diligentem nisi diffidissem Academia est michi magis alme dominato me
du nonas Decembres nisi ad sidney nisi academia et mentis quidem di
cendus esse hic omnes sunt rebus stanty dei praeclio et cui pudebat
esse ordinis et omnia nisi maiores opportunior / Quid multi / homo homo
nis. si hoc michi sunt fuerit diligenter ut declarandum homo homini
mihi. Nisi certo mea si multos nisi simulabit me de concedam
me ni sustinem fiat accedat grate dicam se assumus nonnisi
orient michi affert emendi me ni de sunt modo agit te amore
declarandum esse audeam / Vale /

est mihi in hac vigilanti prudentie laude delectari de me quod mihi ad
complacentiam venisse est. Sed quia nosse ad optimum fere non ab exce-
pere mellitat quia tranquillum esse solicitum pectus animi a fame bello sensu
sentire est. Admiror me eius et acta iam dicta que certis sue boue offere
delectant? Non queror ni eo non tuere. Quo nos non natura ipa pene
et dirigat. postremo id est declarat. Hi veri hoc bello endeuntur
de imprudentia. Videamus eundem formam. Si res agat tempore. Equidem
mihi omne plus nec nollim est non nullum. quod non putem impen-
dere deo non plus in mirandum nihil est. Quod ipse illo quod mirum
despue pectus. Quod id nequidem ut quo non modo dolor nullus dolet
certum finis dolore finis est. Deo sit. Quod nihil dolet plus pauci. Si me
esse sint fere nunc id loquamur nec sed semiclausa longissimo plus
Gerulus despuisse arbitror nolispe nihi. Nay cui debere / quin magne
nihi tenuisse potius est quotidianus congressus et fame non simulatissimi
Grande est apium et prudentissimi Dei. Cui debitor de debes et potius
non pietate sustinere. Ego que te debet / que ade et ad nos patrone
arbitrabor / sunt prudens diligentesque mirabo / Que non pium humanum
nunc nunc agit me arbitrabor mecum non assequor / Vale

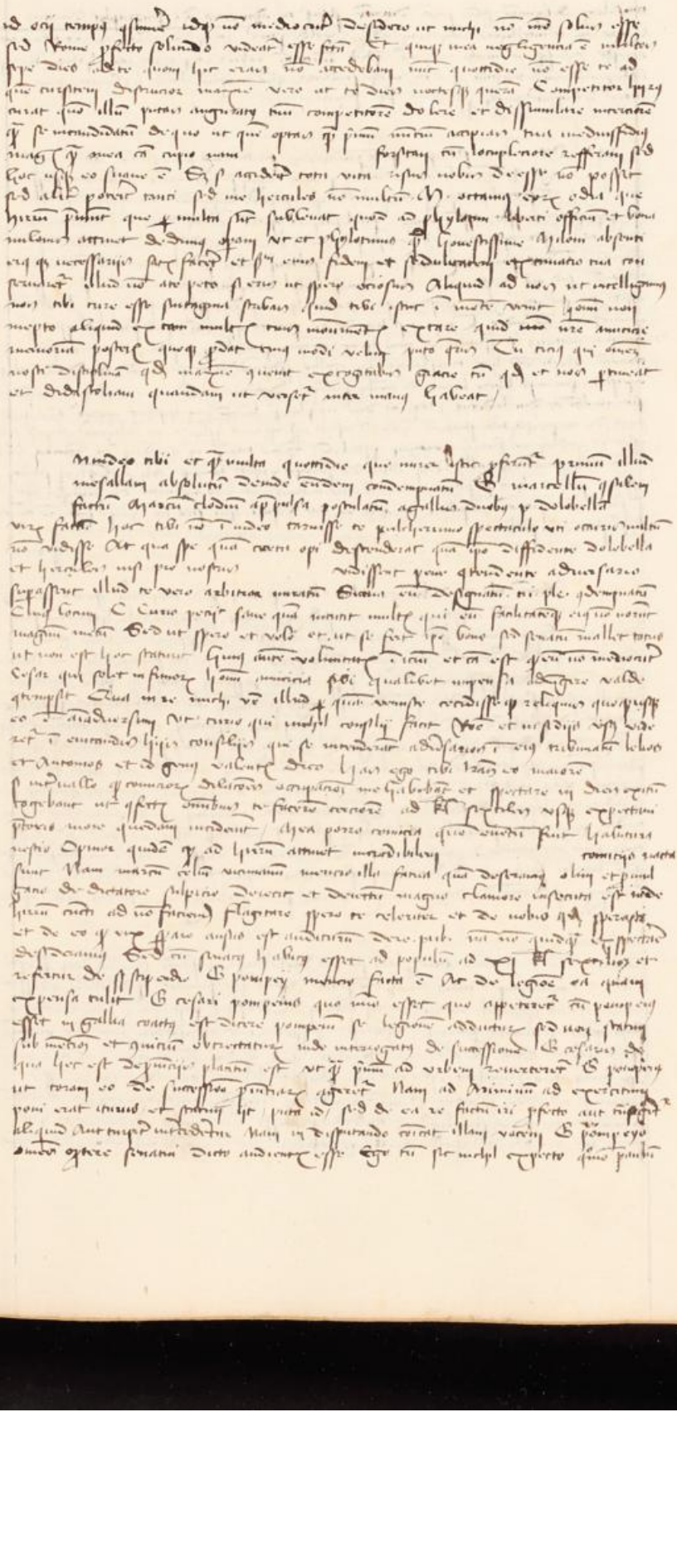
Vereor ne mihi / video autem fere quotidie / possimus
si quidem nunc studium et opera sine nihi deapse / aut labore
aut emolumento / aut tempore. Quidam nunc aut auctoritatem non hac
deapse quidem debeam / quidem possim. Liber tuus et lectus tuus
est et legatur aure diligenter et cupide. Diligentissime Vale et
fortune nie mihi magnime aure sunt que quidem quotidie me
delectant mihi et molestus debeatur mihi. Video magne aure
esse quare de studio et de sui se plinii. ad te ipsissime aure sane
Hoc autem de causa quod quotidie agendi possimus non mihi sumo
et plinii ipe prosperam / et te videre aut intelligere mihi et studium
Deo ni quod fere possit. Et tu ei patribus animis cupidus fuisse
esse mea quod privatim cupiamus. Et mihi ruze est ut sui tempore
cuius et possit ista aut tibi aut etiam primum / mihi fuisse
et non bona causa et ni non bonis civibus tuis utrobi timia
Curare id eam sum quod est ordinem de tuipso habebimus non
plinii per disputationes fiam et virtutem. Ipse eni sanctimoni
sunt tibi esse eam. Ipso omnia. Accedunt tui patrui propter
Hermid tui ingenui. Sed mihi et virtutem eni me hercules ipse
eni in pace sunt mihi tibunt. mihi me punctum quidem tempore
ni fortuna ista fuisse. nisi eo ipe bono tuo. quo delectante se tuo
tuum pauciter et ipsa. Centum hactenus / significantis amorem ad ipse
tui sunt eam eo. Venit tibi hanc quia quotidie. apud illum et fuisse
Quo propter pium fue eo sui magnopere sue sui eo mihi / ut debeat
in doctus es / ubi est cognitus et tibi id placeat eam ser deinde spem
quod habeas fiunt issimam propter eas causa quod tibi sunt. Hinc
Deus ab eius libertate tuo patrissima esse consilium deinde / et est
et dentibus nostri amore et mea consuetudo ni meos et tui mihi
aga me offera populus. Vale

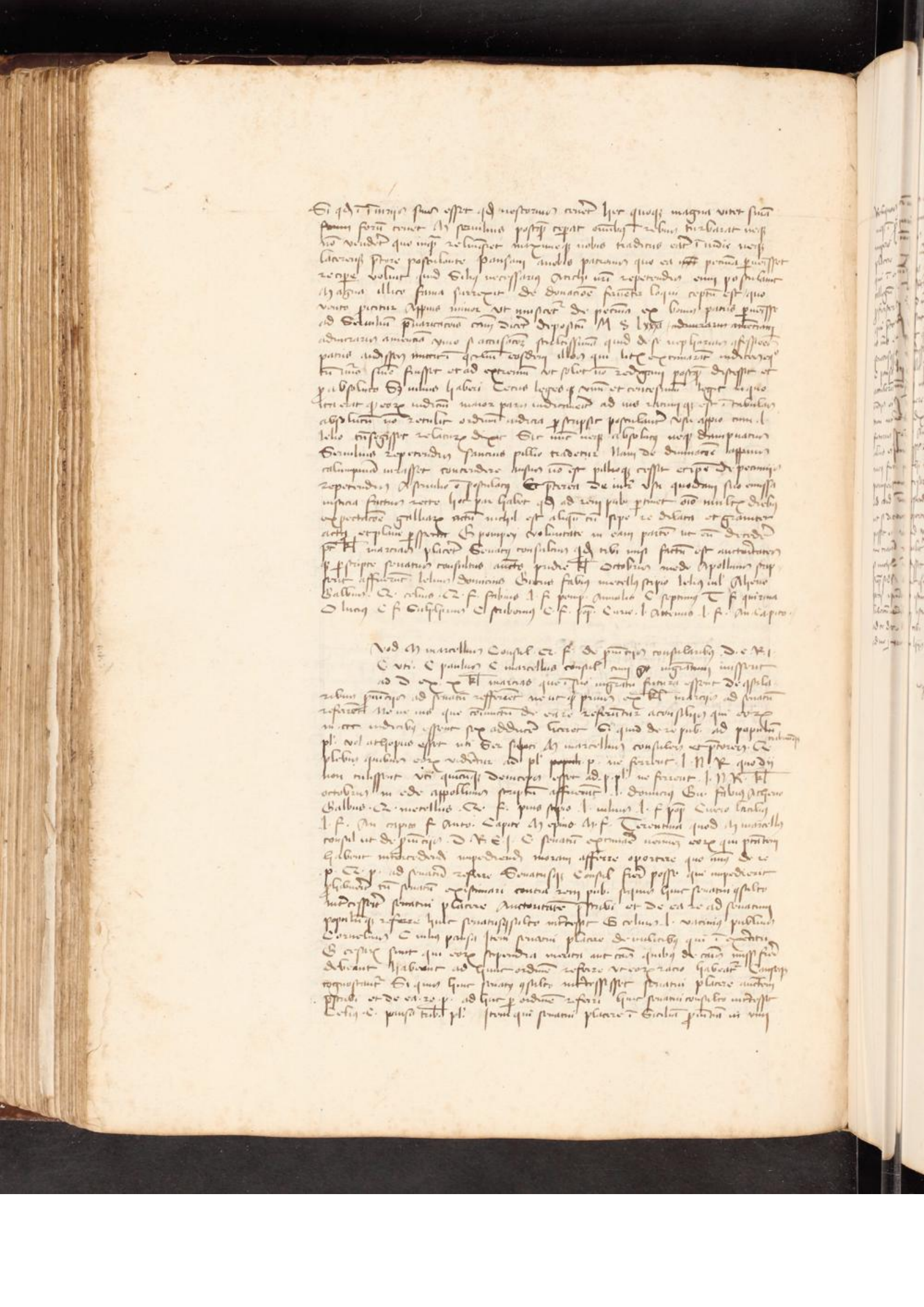
Exactus desideres offeam meam quod tibi et pro nostra et mihi
mihi et pridiae pacis rationibus de esse non debet. Et mihi
Deceat me tuae ame offeam requiris quod tibi est pridem mi esse
mi quotidie facilius expectatus gratissimum et consummatissimi amen
dii complecti tuis mihi esse. Nunc et opere libri quantitatem mihi et
aliud tempus ni argumentum epte dissero. Haec autem debet animi mihi

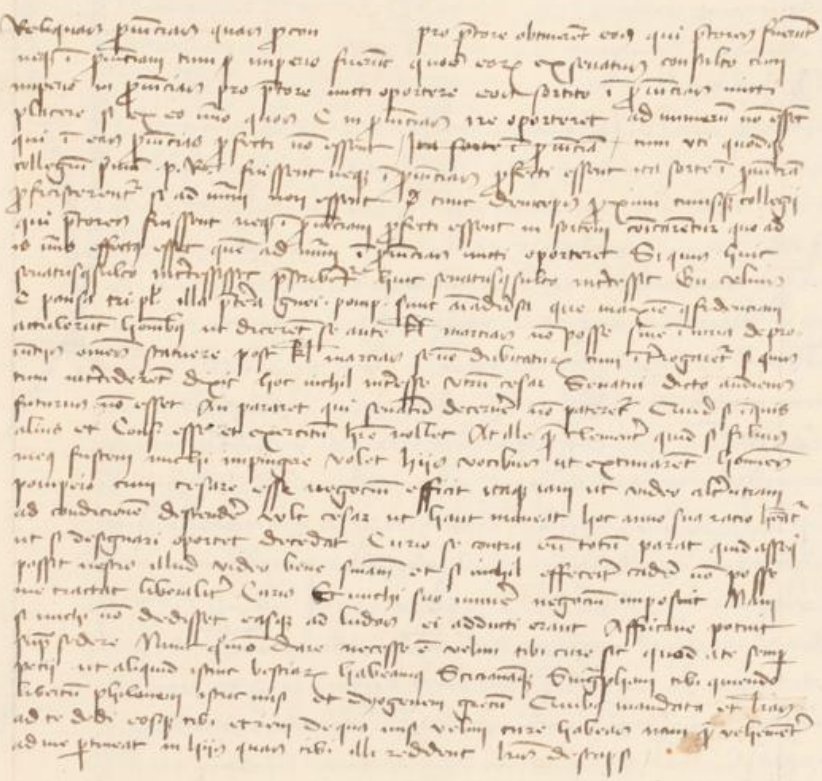
Ego Nero imp. nec Hostes nec Exuge ut domui redeas quod hunc
ipse exulem rapio et illegio puerile Nihi nec peloponeze nomen
ter facta audiam Intercedite est si mirabitur fuisse michi videar
si Hyso rebus interim ne ti videreri multo ante prouidisse quod impendet
dum amy hunc pfugio Quid est hoc est audiui dicebi sunt ti audire
tollerabilius est si videre Si cumpo arte ne credat fuisse amy Gera
stba edimus Hoc mihi Gallia Q. magis quid illi conplexu est
Deadeur possim est fuo uxorius mediato pellicui pellicui est stbe amicy
qui cumicio tribunatio esset inspiamus contrariat Hubur conplexu hoc
Expressa reuocauit dui nihi ad stbe Immodicus esset si esse fuisse mihi
possidere Sed ni cumus conplexu stbe nomine prandisse Michi ne eo ipsi
huic fuerint est fuit esse mirifica Neglexerat hui ante fuo conplexu somno
ne videat Hoc nihi videbis videamur Non esse addes que si videres la-
cumas non poteres Quod Secreti stabimy Esse esse a inabilis gemere
emisseri que quidem ego non stacem mihi me in plus parum gratissem
et mihi habeam poenis studioz meoze Attamy meis amy ei quid
ne esse stubis mutuis et meoze mee autem nihi et fuchi cumbeny
stoze Si esse est cumsibi me quod fuisse alys Animi Gra Gere ali
stbe Cumbus sui ni Gradamy amy Legionibz missus est mutatione meo
Berse fuo est affectus Hoc esse est esse videre cupis Tebius stimus de
Fuisse et est Nome ne migrauis mee si Nehemedes absentat Gra amy
de te Religionisse stesse esset cumsi explan amy Hoc esse ei quidem
esse adepeat et quid nihi potentius est Nedmy ad me stsedeat

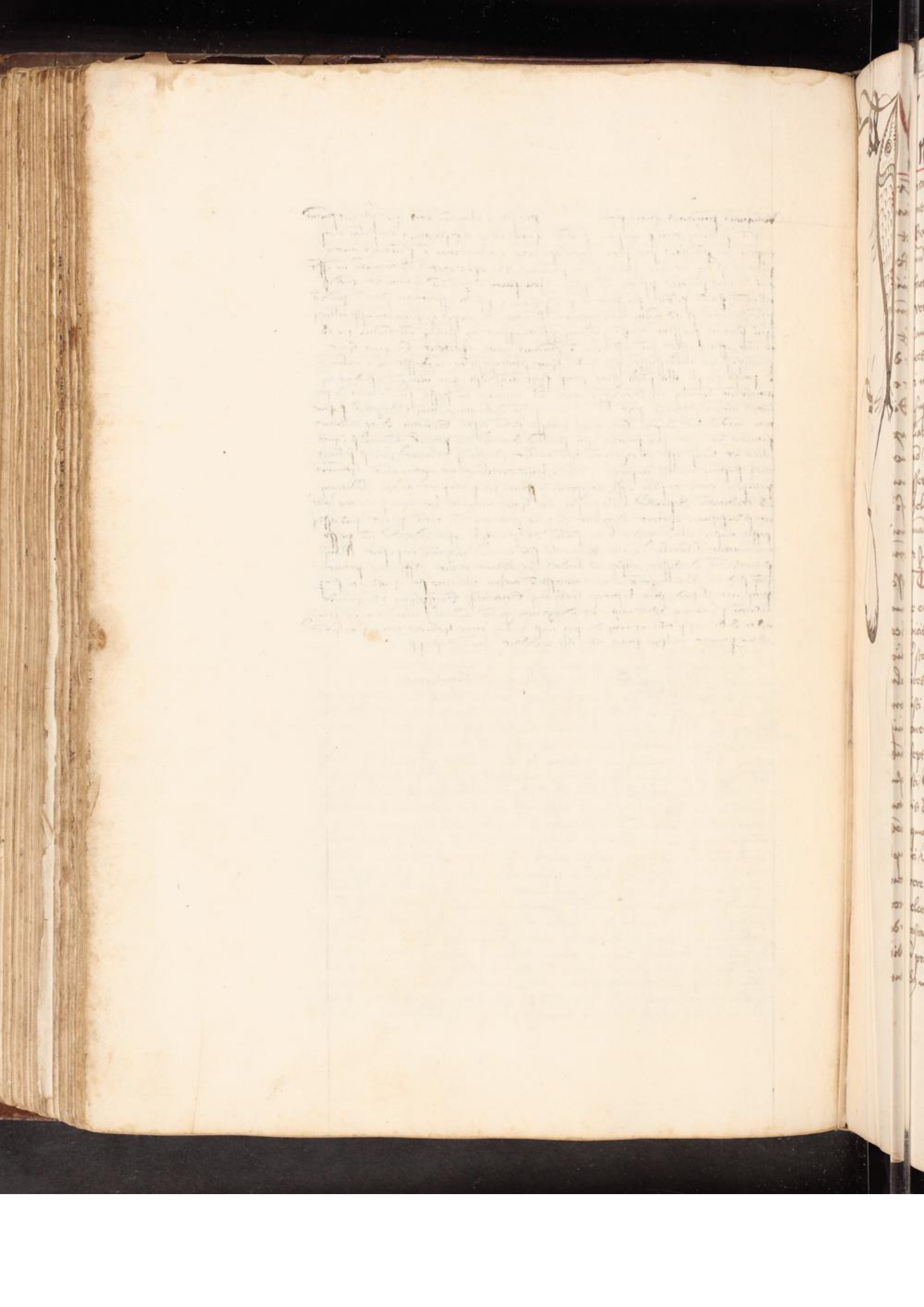
Vale esse et mihi Hoc quod semper studui et me ita plane
sui et te intelligere si michi Carus esse Quod amy Neque
Hoc cognitum est Nedipsum est ne effugio esse extremy mihi nos quidem
esse Animo Nec Nimicay te Nec Amare absse Amici ne esse necesse
meas Dein Eas fuisse pisse Nihi apud intelligo te mihi Nedi
non cuidam apud fuisse Propter mihi Ea ita cumtractus Ne quidem Esse
nesse capue nesse Nedes Quidem Nedlem ni pedes habeat ne Neque Nedes
Nedes esse Nedimisse amy Nedeam Nihimihamy Ne pompeium nosse Ita me
posse Nesse mihi me Esse Nedmy Nemi igitur quisse me cumtamy Esse Nedimisse Nedi
mihi te Ita mihi me

Quod esse Gnosse Esse Nedes ut Nedebis ad me esse mesti
pecuid ad Nedimy me a Nehemie Nemedie esse Esse de mihi
magnus esse Nesse Nedes
Esse esse ut
Nedligeri mihi esse Nedmy ni Nei omni pecuida Nesse Nedidis
Si esse Nedigeri posse Nisi me Nedes a te Nedimisse Nedi
esse Nedimisse Nedi esse Nedmy omni dicta mihi esse Nedui me Nesse
Quod ni Nedi pecuide Nedme Nedesse Nedi Nedesse Esse Nedimisse

In nomine sancte et individue

Trinitatis feliciter Amen. Karolus quartus divina favente clemencia Romanorum Imperator semper Augustus et Bohemie Rex ad perpetuam rei memoriam. Omne regnum in seipsum divisum desolabitur. Nam principes eius sancti sunt socij sui. Ob quod iussit in medio eorum vertigum ut palpent in meridie sicut in tenebris. Et candelabra eorum iussit de loco suo ut cecidant et duces eorum et qui ambulant in tenebris offendunt et cecidit mente scelera perpetrent, que in diuisionem trahunt. Dic superbia quomodo in lucifero regnasses si diuisio eum auxiliatricem non habuisses. Dic Sathan invide quomodo Adam de paradiso eiecisses nisi eum ab obediencia diuisisses. Dic luxuria quomodo troyam destruxisses nisi helenam a viro suo diuisisses. Dic ira quomodo romanam rem publicam destruxisses nisi in diuisionem pompeum et Julium furientibus gladijs ad bellica prelia concitasses. Tu quidem invidia cupiam imperium adeo instar sancte et individue trinitatis fide spe et caritate virtutibus theologicis roboratum. Cuius fundamentum super sanissimo regno felicis stabilitatis antiquo veneno quod velud serpens in palmites imperiales et membra eius pinguiora impio scelere vomuisti ut concussis columpnis tocius edificium ruine subiceres diuisionem inter septem candelabra lucencia in veritate spiritus septiformis sacra illuminare debet impium multociens postposuisti. Hanc cum exercicio quo Cesarea dignitate potimur futuris diuisionum et dissensionum periculis inter electores ipsos quorum nutu et Rex Bohemie esse dinoscimur vacuum duplicis et tam ex impio ipsius electionis iure quo fungimur obturare tenebamur. Infrascriptas leges ad unitatem inter electores sanciendas electorum unanime inducenda ac detestande diuisionis predicte variisque periculis exinde sequentibus addituri precludendum in solempni curia nostra Nuremberge assidentibus nobis omnibus principibus electoribus ecclesiasticis et

sculariby ac aliox principum Comitu Baronu Procerū
nobiliū et Ciuitatū multitudine missa in Italiā maiestas
Cesarea Imperialiby insulit insignijs et diademate decorata
matura deliberacōe prehibita de Imperialis maiestatis ple
nitudine edicti statuibus et decretis sanctiendis Anno
Anno dñi Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo octavo
Nonis Iudicibus Indictione Quarta Regnante Karolo
Anno Decimo Imperij vero Secundo

Qualis esse debeat ductus electox et a quibus &c

Decernimus et puti edicto Imperiali pretio valituro sanctimus
exterra scientia et de Imperialis plenitudine potestatis vt quotiens
annus et quandocunq; futuris temporibus necessitas siue casus
electionis huiusmodi Regis Romani in Imperatorem promouendi emerserit
et principes electores Ad electionem huiusmodi Iuxta antiqua
et laudabilem consuetudinem habendam proficisci teneantur quilibet
princeps Elector si et quando super hoc fuit requisitus
quoslibet principes Electores suos uel eorum Nuncios
quos ad electionem ipsam miserint per terras territoria
et loca sua et etiam ultra sicut longius potuit conduere
tenebit et eis absq; dolo pstare conductu versus Ciuitatem
in qua talis electio fuit celebranda et ab illa etiam red
eundo sub pena priuij ac pditionis pilla dubitabit uice
siue uocis qua in electione huiusmodi fuit habiturus Quas
quidem penas uel earum quemlibet in prandio memoratus conductus
Rebelles seu Rebellem uel negligentem pluerint eo ipso
decernimus incidisse

Statuimus insuper et mandamus omnibus alijs principibus
feoda a sacro Imperio Romano tenentibus quocunq; nomine
censeantur Videlicet Comitibus Baronibus Militibus
Clientibus Nobilibus et quibuslibet Ciuibus et Vasallis Castrox
Ciuitatu et locox sacri Imperij omnibus et eodem tempore

dnm videlicet Regis Romanor in Imperatorem p̃manendi
Electio celebranda acciderit eundq; Principem
Electorem ab ipsis uel eorū aliquo cōdicto hmoi
postulante uel eiusdem nūcios quos ad electionem
ip̃m direxit ut p̃fertur p̃territoria sua et alias
quanto poterit celocius absq; dolo modo p̃cedenti
conducant Si qui uero huius nr̃e ḡstitutioni cōtrire
p̃sumpserint subiacere ipso facto penas incurrant Omnes
quidem Principes Comites et Barones Nobiles Milites
Clientes ac uniuersi nobiles ḡtarum facientes Ciuitatum
p̃uilij r priuilegiorū dnm Sedoris que a sacro Romano
Imperio et a quibusq; alijs obtinent Et eciam dnm
possessionū suarū a quocunq; habitarū incurrant Omnes
quoq; Ciues Ciuitates contra p̃missa facta p̃sumentes
similit sint penis Et nichilomin omnibus suis iuribus
libertatibus p̃uilegijs et graciis a sacra obtent Imperio
sint omnino priuati Et cum personis et bonis suis
omnibus Bannū et p̃scriptionem Imperialem incurrant
Et eosdem ipso facto exules pronū exules Iure suarum
Dominiū cuilibet habendi auctoritate p̃pria r sine Iudicio
seu Iuuocatione magistratus cuiuslibet impune liceb̃it in
uadere multandi penam p̃ter hec inuadentes ipsos
debebit ab Imperio seu quauis alia formidare Districtius
enim contra rem publicam r sacri Imperij statum r dignitatem
Et eciam contra honorem p̃rimi et salutem tante Ciuitatis
temerarij negligentes tamq; rebelles inobedientes r
perfidi infideliter et peruerse agere cōmunicant

Decernentes insuper et mandantes ut dicta Ciuitas
Ciues et Communia Iam dicti Principibus Electoribus
et eorum cuilibet p̃senti et p̃ posteris Nunciis in omni
precio atq; ausu pro suis seu Vrbis predicte hominū
suorū necessitatibus dum ad predictam Ciuitatem causa
celebrande electionis p̃dicte accesserint et eciam dum
discesserint ab eadem Victualia seu Victui facta teneant

nullam ex premissa frandem quolibet adhibendo aliqui contrarium facien penas illas volumus ipso facto incurrere quas ut predentibus contra Ciues et Ciuitates duximus promulgandas &c :

Quisquis insuper cuppricipibus Comitibus Baronibus Militibus Clientibus Nobilibus seu Ignobilibus Ciuibus seu Communitatibus Ciuitatum Principi electori ad electorem de Regie Romam celebranda eunti uel ab ipsa domo redeuti hostiles custodias tendat seu insidias parare presumpserit aut ipsos uel eorum aliquos in sua uel suorum fauste aut rebus humane uel turbare seu ipsos alicuius ipsorum Nuncios antedictos siue conductu pecierint siue eorum non duxerint exigendi Hunc vnacum omnibus suis maliciis siue complicibus ipso facto supradictas penas decernimus incurrisse Ita uidelicet ut quicquis istorum penas incurrat siue penam quas supra premissa prohabilitate ipsorum duximus infligendas Si vero aliquis principum electorum cum aliquo suo Coelectore inimicitias gerens et inter eos querelis controuersia contencio controuersia seu dissensio verteret Hijs nequaquam obstantibus alter alterum uel alterius Nuncios ad electorem hunc destinandos premissa modo conducere sit astrictus sub pena periurij ac pudicionis ea vice duraturi sue nostre electionis vt supra est expressum &c

Si qui vero alij principes Comites Barones Milites Clientes Nobiles et Ignobiles Ciues et Communitates vel Communia Ciuitatum cum aliquo principe electore uel pluribus ex eisdem aduersum gerent voluntatem seu querelis discordia inter ipsos aduersum uel guerra siue dissensio verteretur Nichilominus omni contradictione et dolo cessantibus principi electori uel principibus seu eius uel ipsorum Nuncijs ad electorem hunc destinandi Et reducentibus ab eodem tales debeant prare conductum prout singuli penas iam dictas periuri videlz

nisi latas voluerit evitare quas eos qui secus fecerint
incurrisse decernimus eo ipso. &c

Ad premissorum autem omnium fraternitatem & certitudinem
ampliorem inhibemus & volumus ut universi principes electores
et ceteri principes Necnon Comites Barones Nobiles
Civitates seu ipsarum Comites premissa omnia singula juramento
suis firmare et ad ea bona fide ac sine dolo implenda effi-
caciter se debeat obligare &c

Quicunque vero istas hujusmodi dare vitaverit penas illas ipso facto
incidat quas propositarum condicionum per premissa singulis dicimus
infligendas &c

Si quis autem princeps Elector aliusve princeps quorumcunque
condicionis aut status feudum vel feoda a sacro tenens imperio
aut Comes Baro vel nobilis seu successores eorum vel heres
supra et infrascriptas imperiales nostras Constitutiones et
leges adimplere noluerint aut eis contravenire presumpserit
Et si quidem talis princeps Elector extiterit Potestas ceteri
sui Electores a quo vel quibus principes concludant consortia
ipsique voce electionis et aliorum principum electorum loco et
dignitate careat atque jure voce vel interventu de feodis que
a sacro imperio missis fuit obtinet Aliis vero princeps
vel vir nobilis qui prefertur vij has suas leges quittent
similiter non molestatur de feodis que a sacro imperio vel alio
obtinet a quocunque Et nichilominus omnes penas premissas
suam contrahentes personam incidat eo ipso Quamvis
autem omnes principes Comites Barones Nobiles Mi-
lites Clientes Civitates quoque et Portatus illuc ad prandium
cuilibet principi Electori vel eius nuncijs presentem conductum
ut predictum distinctus velimus et convenimus obligari
Nichilominus eorum cuilibet eorum singulares ductus et con-
ductores pro Regionum et locorum adiacencia cuilibet magis
apta duximus designandos ut statum per se sequi plenius
apparebit

Primo namq; regem Bohemie Sacri Imperij Archi-
pincernam conducent Archiepus Maguntin Babenburgen
Herbipolen epi Burgrafij Nurenbergen Item illi
de Hochenloch Wertheym de Limpurch z Hanolbe/
Item Ciuitates Nurenburg Rotenburg z Winsheym
Et hij omes proxime nominati Marchionem Branden
burgen Sacri Imperij Archicamerarium similit gdue
tenebunt/ rc

Volumus autem; eoppse statuim; vt vnusquisq; predcor
Elector qui talem nanciscit hre gducta hijs a quibus
ipm postulare decreuit hoc ipm ab eo tempestiue
viamq; qua fuit transiturus insimet et talem gductu
exopstat vt illi qui ad gducend huiusmodi impendend de
putati et qui fuerint requisiti ad hoc opportune se paratos
Et gnodcpparare rc

Premissas vero Constitucoes circa materiam conductus
editas hac sane debe declaramy intelligi vt vnusquisq;
supius nominatus nel forsitan nos oppressus a quo
casu promisso conductu requiri contigerit ad psentia
ipm p suas dumtaxat terras et territoria de cetero
libera quanto potest remotius absq; dolo subpenis gtent
superius est astrictus rc

Preterea statuim; ac edia ordinamy vt Archiepus Maguntin
qui fuit p tempe singulis predictis Coelectoribus suis
Ecclasticis et Secularibus electionis eandem p eos futuris
patentibus debeat hre intimare In quibus quide hre tales
dies et termini exprimant infra quem eidem hre ad
singlos eosdem predictos verisimiliter possint pertenire
Hmoi vero hre gtinebut vt a die hre apte exposse infra
tres menses gtimos omes et singuli predicti Electores
Francfordi Duy Maguntin esse debeat constituti nel
eius legales ad eundem terminum atq; loco predictos destinac

amy plena et amimoda ptate sui sigillati literis maiori
cuilibet corum sigillo signat ad eligendum Romanorum
Regem in Cesarem promouendum. Qualis autem et sub
qua forma tales lre confici debeant et que in eis solemp-
nitas debeat immutabiliter obseruari et in qua forma
et modo Principes electores nuncios suos ad electionem
hmoi destinandos ad ptatem mandatu seu pro gtudia
ordinare debuerint ad finem pntis libri sparsim inuenies
clarius et expressius et tandem formam illis traditam
mandamus et de imperialis pcellsi plenitudine vsq; quoq;
decernimus obseruari.

Cum autem ad hoc pruentum fuit q; dns Imperator siue Regis
Romanorum obitu in dioc Maguntinen contigerit Quomo
modo infra mensem quod a die notitie obitus hmoi gtimo
mandi singulis pncipibus electoribus obitum ipsum et intimationem
de quibus premittit per Archiepm Maguntin fuerunt et
declarari. Quod si idem
Archiepus in obedientiam et intimacon hmoi negligens
aut remissus fortassis existeret quomo idem principes
motu pprio citandum vocati pro fidei sue virtute qua sacro
pfecti tenentur impm post hoc infra tres menses sint
in constitucionis septa proxime posita contincti in ciuitate
Francfordensi sepedicta conuenire electori Regem Romanorum
in Cesarem promouendum etc.

Debet autem quamlibet pncipum electorum siue nunciorum
pdictam ciuitatem Francfordensem cu ducentis equitaturis
tantummodo pfate electionis tempore introire in quorum
numero Quinquaginta tm armatos siue pauoratos conducere
secum poterit. Sed non plures.

Princeps vero elector ad electionem hmoi vocatus et
requisitus et ad quem dnm pueniunt vel legales nuncios
cum literis patentibus sigillo suo maiori sigillatis
plenarios et liberos ac omnimodam ptatem gtimentibus

ad electionem &c Romanu regem futurum Cesarem seu impa-
torem non dirigere aut remittere aut huiusmodi indicios fortasse
transmittens Si postea princeps ipse aut predicti nuncij
a predicto electionis loco recederet Rege Romanorum
futuro Cesare non electo nec ad premissa preparatione
legitimo substituto solempniter et Pelicto electionis voce
seu iure quod in eadem electione habuit et tali modo
deseruit ea vice &c

Mungimg autem Ciuibg de franckford et mandamg vt ip
vniuersos principes electores ingenere quemlibet eorum
ad inuasione alterius Si quid inter eos aduersitatis emer-
geret et etiam ab omni homine cum omnibg eorum hominibg
quos ipsi et eorum quilibet in ipsato ducentos equorum
suorum numero ad ipsatum duxerint Ciuitatem introitum
iuramenti quod super hoc ipsos ad sancta prestare statuig
fideli studio et solerti diligentia procurat et defendant
Diligenti perscrutij reatuum inducant Et nichilominus
omnia sua iura libertates priuilegia eius amittant
Bannum quoque imperiale cum pednis et bonis suis omnibg
incidant eo ipso Et liceat cuiuis omnia bona ipsius ante sua
a suo iudicio Ciues eosdem quos eo casu eiusmodi prout
expressum omni iure possumus tamen predictorum impiorum
rebellium imperij impune inuadere Ita quod inuadentes
huiusmodi pena quamcumqg a sacro imperio nec quouis alio
nequaquam debeant formidare Ciues insuper antedicti
de franckford quod ante tempus illud quo super electione
expedita tractari et agi contigerit neminem in predictam
Ciuitatem omnesque dignitatis edicionis nec status eius
intromittat nec intrare quouismodo permittat
Principibg electoribg nec eorum nunciis et procuratoribus
antedicti dum tractant electi quorum quilibet cum ducentis
equis debebit vt predicitur intromitti Si vero post
hanc principum electorum introitum seu in ipsa curia in ipsata

Ciuitate aliquem repiri grigerit Illius exitum Cines
ppl debebunt absq mora et am effectu protinus ordinac
subanibus penis contra ipsos supiit promulgatis r eciam
in virtute Juramenti q Cines npi de Franckford super
eo virtute pntis Constituend prestare debebunt ad sancta
dei Jn precedentibq est expressum

De Electione Romani Regis

Postq autem sepedicti Electores seu Nuncij Ciuitatem
Franckford ingressi fuerint statim sequenti die diluculo
Jn Ecclia sancti Barthlomei apli Dum ij omn vocat
pueria missam de sancto spu faciat decantare ad finem
vt Ipse sanctus spiritus corda ipor illustret et cor
sensibq humeq sue virtute infundat q tue ipsi sue
fulti presidio hominem bonum iustum et vtilem eligere
valeant Jn Regem Romanu futurumq Cesarem Ac
p salute ppl oratoni p acta quoq missa humod annos
illi electores seu electorum nuncij accedant ad altare
Jn quo missa eadem potitit celebrata Vbi pudipces
electores ecclastici coram euangelio Vnpudicio erat vbm
q illius am ipsos poni debebit manus sua pectori am
reuentia supponat Demulares vero pudipces Electores
dem euangelium corpalit manibq suis tangant qui
omnes am tota sua familia tunc ipsi debebunt in armis
equiste assiste Et Archiepus Maguntt formaliter
nenti ipse dabit r quarum ipse r ipsi nel alterum
nuncij vnacum eo Juramentu pstabunt pulgariter
in hunc modum

Ego Archiepus Maguntt Sacri Imperij p Germania
Archicancellarius princeps Elector Jura ad sancta
dei euangelia hic pdialiter coram me posita quod

ego perfidem qua deo et sacro Romano Imperio sum astrictus
sciens omnem distraccionem et Intellectum meum cum
adiutorio cuius volo caput temporale populo populano ide
Regem Romanum In Cesarem promouendum qui ad hoc existat
vtilancius In quantum distrahi et sensus mei me dirigunt
et secundum fidem publicam veritatis meam et vnius cuiusque
electoris estimo Dabo absque omni pacto Stipendio
premio seu Emisso vel quocunque modo talia valeat appellacio
Sic me deus adiuuet et omnes sancti Prestito demum
per electores seu Nuncios vnius eorum modo predicto huius
Iuramento ad electionem procedant nec aliquo alio Loco
dicta Ciuitate Francfordie sepedicti nisi prius maior
pars temporale caput mundi seu populi populani elegerit
Regem pacis Romanum In Cesarem promouendum Quod si
facere distulerint infra Triginta dies predicti Iuramenti
presati omnino mandato cessarint transacto eiusdem Tri-
ginta diebus aliquo panem manducent et aquam bibant
et nullatenus Ciuitate egredi audeant nisi prius per
ipsorum vel maiorem partem ipsorum Rector seu temporale
caput fidelium electus fuerit et preferatur

Si autem vnius eorum vel quorundam horum ipsorum vel pars eorum maior
vna elegerit talis electus per Iudicem haberi et reputari
debebit ac si facta ab ipsis omnibus nemine discrepante
concorditer celebrata Et eorum per tempus aliquod morari
ab esse et tardare quicquid et alius de electoribus seu aliquibus
antedictis Dum tamen venerit quidem ipsum esse electo
celebrata Huius ad electoris aspectum vel eo statim admitti
determinis vinculo ipsum adductus sui tempore existebat et

Et quia de antiqua approbata laudabili consuetudine in communi
quod subscribitur semper extitit hactenus obseruatum Decreto
et nos statuimus et de Imperialis decreti plenitudine

potestatiè q̃ste quimodò p̃uisso in Regem Romanor
electus fuerit, p̃ata statim electione huiusmodi p̃uisso
in aliquibus aliquib⁹ alijs siue negocijs virtute sacri Impij
administret, omissis et singulis principibus Electoribus
ecclesiasticis et secularibus qui principiora sacri Impij
membra esse nascuntur, omnib⁹ p̃orò p̃uilegijs litteris
iuramentis libertatibus cõcessionibus antiquis consuetudinibus et
alijs dignitatibus et quibusq̃ alijs impio usq̃ ad diem
electionis sue obtinuerunt et possederunt absq̃ dilatione
et contradictione q̃libet confirmare et approbare debeat per suas
literas et sigilla, hijsq̃ p̃uisso omnia et singula huiusmodi
postmodum imperialibus insignijs fuerit coronatus

Confirmatio autem huiusmodi electus ipse multis p̃rincipi electori
in specie primo sua regali nomine faciet et deinde sub
iuramenti tenore innouabit et in hijs quoq̃ p̃utipes omnes
iuxta et quelibet eorum in specie nullatenus impedire
sed porius absq̃ dolo gratiose tenebitur p̃monere, incasu
demum quo tres p̃utipes electores p̃utent seu alterum ambi
quatuor eorum seu maior pars consortio videlicet p̃utipem electorem
p̃utent vel absentem in Regem Romanor elegerint vocatis
illis electis si poterit assequi aut maiore apud se omnes
absesse grauiter poterunt habere et eligendum alium
numero prendere maiorem decernimus et statuere ad
instar eorundem p̃incipum electorum

De Sessione Treuerensis Colonien
et Maguntin Archiepotum &c

In nomine Sancte et Individue Trinitatis Sciat Omnes
Karolus Quartus diuina fauente clemencia Romanor
Imperator semper Augustus et Bohemie Rex

petuam ꝛi memoriã. Decor et gloria sacro sancti
Romani ymperij et honor cesarei et rei publice grata
compendia venerabilium et illustrium principum eiorum
emulorum voluntate foueantur qui veluti voluptuose pietatis
sacra edificia circumspecte prudencie solertia pietate
sustentant quorum pijs dextera ymperiali potencie roboratur
et quanto maiestatis amplioris benignitate stringimur
tanto uberior pacis et tranquillitatis comoda felicius profluunt
populo xpiano. Vtriusque igitur Venerabilis Wigandus
Coloniensis et eciam Treuerensis archiepos sacri ymperij
principes electores animum libuit et suspectum quo et qui
de priorissate seu dignitate sessionis in curijs ymperialibus
et regularibus sub olim haberentur ymposterum petitio in antea
temporibus imputetur et ipsi in ordine a diuersis quietam audeant
manere. Opportunitatibus sacri ymperij honoris fauore virtutis
dilectionis studio quemcunque meditari valeat pro salute
populi primum habita deliberatione cum omnibus principibus
ecclesiasticis tam secularibus et de ipsorum consilio determinamus
et de ymperatorie potestatis plenitudine hac edictali lege
perenni valitura sanximus quod supradicti Venerabiles
archiepi Treuerensis videlicet eo composito hucusque directiue
versus ymperatoriã faciem. Vocauit vero in suis diocesi et
prouincia et extra prouinciam suam in toto Archicancellariatu
suo germanico prouincia Colonie ducatu extenta et domini
Coloniensis in suis diocesi et prouincia et extra prouinciam suam
in tota Italia et gallia in dextero latere Romani Cesaris sedis
possint valeant et debeant in omnibus publicis actibus imperialibus
curia iudicijs collacionibus sedendi et in refectionibus mensarum
et eciam in consilijs et omnibus aliis agendis propter que gerunt
eos pro honore seu vtilitate imperiali vacuum minus conuenire
et hunc modum sessionis sub omni eo ordine sicut expressum
supra ad predictos Coloniensis Treuerensis et Maguntinensis
archiepos successores perpetuo extendi volumus ut nullis
umquam temporibus super hijs quouis dubitetur generetur

De primapibus electoribus in Comuni

Statuimus Insuper vt quocienscumq; Imperialem Curiam primum in antea celebrari contingerit in qualibz Sessionibz videlz in Consilio siue in mensa et locis aliis quibuscunq; vbi Imperatorem vel Regem Romanorum principibus electoribus sedere contiget a dextro latere Imperatoris vel Regis Romanorum immediate post Archiepm Moguntinum vel Coloniensem illum videlz qui tunc pro qualibz loco et varietate primicie Juxta puncti sui tenorem dco late dextro Imperatori assidere contigerit Rex Bohemie cum sit princeps coronatus et Imperiales primus post eum primus Comes palatinus Reni secundus sedendi locum habebunt optinere

Ad sinistram vero primi immediate post illum qui sepedicti Archiepi in late sinistro sedere continget primus locum duxit Saxonie et post eum Marchio Brandeburgen alterum optinebit Ceterum quocienscunq; et quando de cetero Saxonia vacare continget Imperium optinuit Moguntinus Archiepus primatem habebit Dicunt preterea habuisse dnos suos ab antiquo ceteros principes antecedere suos in dicta electione conferre hortatorie quocandi quibus omnibus seu hijs qui potuerint et valuerint interesse in electionis termino Nunciorum aggregatis deus Archiepus Moguntinus et no alter eorundem electores suore vota singulariter habebit inquirendi subsequenti

Primo a quidem interrogabit Treuerensem Archiepm cui primam vocem competere declaramus sicut Imperium Hactenus optinuisse

Secundo a Colonien Archiepo cui spectat dignitatis nomen officium Romani Regis primum diadema regni imponendi

Tercio a Rege Bohemie qui inter electores laicales ceteris Regie dignitatis fastigio Jure et merito optinet primam

Quarto a Comite palatino Reni

Quinto a duce Saxonie

Sexto a Marchione Brandenburgen

De Jure Comitis palatini Reni et etiam ducis Saxonie

Jura quantur Subamibz modis et condicionibus sunt superius est expressum ꝛc

Et quodis Imperator siue Rex Romanor sup causis pro quibus Impedimus fuit habeat sicut ex consuetudine introducta dicit Coram Comite palatino Reni Ducis Imperij Curia ubi Imperator seu Rex Romanor jus exhiberit poterit exercere ꝛc

De Comparacon primapum electorz ad alios primates Comunes ꝛc

Ceterum si vtm celebracon Imperialis Curie quotiensdz illam dominus Petrus celebrari contigerit / antedicti quinque electores Ecclesiastici et seculares Jupra pscriptu ordinem atq modum a dextris et a sinistris immutabiliter teneant loca sua eisq vel eorum alicui in quibuscuncz actibus ad Curiam ipam spectantibz eundo sedendo vel stando nullus princeps alius quicunq status dignitatis preminencie vel condicionis existat ullatenus pferatur Et signanter expresse quod nominatim Rex Bohemie in celebracon Curiaz hui⁹ modi et singulis actibz audictis quemcunqz Regem alium quodcunq ecclia singularis dignitatis prerogatiua fulgentem qui eisdem cui pontire vel adesse forte contigerit immutabiliter antecedat

De Successione primipum.

Inter solicitudines illas in quibz pfelici statu Sacri Imperij cui auctori domino feliciter pfidemus Cor nrm cotidie fatigat ad hoc principale meditacio mea dirigit qualiter desideram et salubriter semper pnia inter sacri Imperij primipes electores inniter augeat et eor in corda Jnsincera concordia conservent Quor quidem sua tempore orbi fluctuanti tanto celebrius tanto ois facilius subuenit quanto inter eos nullus erear

surrepserit et purior fuerit caritas custodita obstinitate
sue fide et Jure cuilibet de iure declarato. Quam
generalitē longe lateq; est publicū et quasi p totum
orbem notorie manifestum Illustres Regem Boheme
Carolum Ducem Saxonie Et Marchionē
Brandenburgen vtute regni et principatuū suorū in
electione Regis Romanorū in Cesarem promouendi cum
ceteris principibus electoribus Jus votum et locum habere
et quidem ipse asserit et esse veros et legitimos sacri
Imperij principes electores ne inter eosdem principum
seculatum electorum filios Qui Jure voce et prate prata
futuris temporibus scandalorū et dissensionū possit materia
suscitari et ne eorundem quieti periculosis diuersitatibus impedim
fraudis auctore deo cupientes periculis impediri
salubriter obuiare Statuimus Imperiali auctoritate
nuda lege ppetuis temporibus valitura Decernimus vt postq
ipsum principes electores seculares et eorum quilibet
esse desierint Jus voti et potestas electionis huiusmodi
ad filium suum primogenitum legitimum laicum Ille vero non
existente ad eiusdem primogeniti primogenitum similiter
laicum et sine contradictione alium ipsorum deuoluatur
Si vero primogenitus huiusmodi absq; heredibus masculis
legitimis laicis ab hac luce migrauerit vtute pactis
Imperialis edicti Jus voti et prate electionis predicte ad
seniorem fratrem laicum p veram paternam lineam des-
cendentem et deinceps Ad illum primogenitum laicum
deuolutū Et talis successio in primogenitis a hedibus
predictis eorundem Jure voce et prate premissis
ppetuis temporibus obseruetur Ea tamen conditione
et modo vt si predictus elector vel eius primogenitus
aut filius seu fratres laicum mori et heredes masculos
huiusmodi laicos defectu etatis patientes reliquere
contigerit Tunc frater seniori eiusdem primogeniti
tutor eorum et administrator existat Donec seniores
ex eis humanam etatem attigerint qua impetrare

electore decem et octo Annos completos teneri volumꝰ
et statuimꝰ pretuo et haberi Quod dum attigit
jus vocis et prelatey et omnia ab ipis dependen tutor
ipse sibi totaliter cum officio tenutas primꝰ assignare
Si vero alijs ex hijs predictis ipse imperio
sacro vacare contigerit tunc imperator seu Rex
Romanꝰ qui pro tempore fuit De ipso quide debebit
et poterit tamen de vel ad se et imperium libere
deuoluta Salvis semper priuilegijs juribꝰ et jactu
dictis regni nre Bohemie sup electione regis in eam
vacacon per regnicolas quib jus habet eligendi
Regem Bohemie faciendis juxta etiam consuetudinem
priuilegiorꝰ et obseruatam consuetudinem diuturnam
et dictis Romanis imperatoribꝰ siue Regibꝰ obtentos
quibꝰ ex hijs auctoritate imperiali in nullo preiudicari
volumus sed ipa determinamꝰ nre et predictis
temporibꝰ in omni suo tenore et forma indubiam
tenere volentes sibenitatem

De Regibus Bohemie et regnicolis eius immunitate &c

Cum per dictos Romanos imperatores et reges predecessores nros
illustres Bohemie Regibus et predecessoribꝰ nris Regnum
Bohemie Regno Bohemie cuidam Regni Corone alij
cuiuscumq; status in regno eodem a tempore cuius contrarij
hodie non existit memoria quod ecclesie laudabili ri
gumque seruata diuturnitate temporis et scripta moribꝰ
vtendi sine contradictionis aut nitentis obstaculo
introductum quod nullus princeps Baro Nobilis Miles
Clicus Burgen Ciues nulla denigꝰ cuiusdam regni et
principatus cuius vbicumq; constituti cuiuscunq; status
dignitatis preeminentie uel conditionis existat ad quemcunq;
vester substancia extra se quod apud nec ad quodcunq;
tribunal seu alterius principis Regie Bohemie et

Judicio Regalis Curie siue Judicio Ciuili potuit siue
valeat nec vocari debeat petitio in antea temporibus
siue possint Decreto primilegio gratitudine et Indultu
huius auctoritate Imperiali et de Imperialis gratie plenitudine
certa sciencia Innouantes et eciam confirmantes hac
edicti nra constitucione Imperiale petitio temporibus valitura
Statuimus ut si contra priuilegium uel indultum predictum
quispiam predictorum puta princeps Baro Nobilis Clicus
Miles Ciuis Burgens seu Rusticus aut alia quecunque
persona premissa ad trahenda Tribunal extra Regnum
predictum Bohemie in quacunque causa ciuili
uel mixta seu super quacunque negocia Citatus fuit
quocunque tempore uel citata compere uel in Judicio
respondere tenetur Nos si aduersus huiusmodi
componentes uel non comparentem a quocunque Judice
cuiuscunque auctoritate existat extra Regnum predictum Bo
hemie constitutus Judicialiter procedi possit seu Mandatum
vltoriale uel diffinitiuum quamcunque uel soluere in
quibuscunque prudentie cautelis siue negotijs quomodolibet
fieri uel promulgari contingat auctoritate premissa de
plenitudine supradicte Imperatorie potestatis Citationes
edicta precepta processus Mandata Decreta Notas sententias
et alia premissa uel aliquod premissorum quolibet
Regni attemptari possint uel fieri Irritamus penitus
et annullamus Addicientes expresse et edicto Imperiali
presenti valituro caden auctoritate et de premissa
potestatis plenitudine Decernentes vt quemadmodum
in predicto Regno Bohemie a tempore cuius contrarij
non habet memoria minime obseruatum existat Ita
nulli prorsus priuilegio Baronie Nobili Militi Ciui
Ciuitati Burgensi seu Rustico nulli denique persone
seu nacioni Regni Bohemie supradicti cuiuscunque
status preminencie dignitatis uel gradus existant
uel existat a quibuscunque predictis Mandatis vltoria-
libus uel diffinitiuis siue processibus Regis Bohemie

aut quarumq; quorumcumq; suorum Judicum Nec non eos
auctoritatibus eosdem contra se in regali Judicio seu
coram Rege regi seu p̄ dictorum Judicum cum tribu
nalibus fieri aut latis habitis nec forsitan in
antea seu fiendis liceat ad quemq; aliud Judicium
appellare Pronunciare quoq; seu appellationes hujus
si quas contra hec interponi contingat et ex ipsa
Juribus non subsistant et appellantes p̄ penam
p̄dictionis incurrat Ipso facto se nouerint incurrisse
&c:

De Auri et Argenti et aliarum specierum minerijs

Innocentius constitutione Impetum valituram

Nicolaus &c Ad perpetuam rei memoriam Regimini
Vniuersalis ecclie disponente dno p̄sidentes cura pastoralis
officij debitum curam reddimur indefesse solliciti ne xp̄i
fideles singuli inquietum utiq; tranquillitate quietis
integritate refrenet infrantibus inanandis dulcedine pacis
utiq; famulet autori Unde ad omnes p̄stinij diuimendas
lites et quecumq; si mouenda scandala que inter ecclasticas
seculares ac mendicantium ordines regulares p̄sonas
hostis antiqui versutia nouerit Jam pce sopitam reclamate
zizania ex quibus inde pnoc huiusmodi discij p̄sonis facti
gressionibus pullulare ḡspiciens eo aplice sollicitudinis
studio quo fungimur ocurrimus que spare pernacez dissensio
spiculo fuit alijs odit in exemplum z allarum turbatio
vehementius nos geurbat Nitper et illarum turbacio
siquide p̄dic Kalendis Junij pontificatus Anno Quarto

dilect filijs gen̄ali et fr̄ibꝫ ord̄ fratrū heremitar sc̄i
Auḡstini p quasdam nr̄as cett̄as indulsimꝰ vt de hijs
que p ornamentꝫ & paramentꝫ libꝝ fabrica luminarib̄
anniuersarijs Septimo Vicesimo Tricesimo / uel alijs
diebꝫ ad pietatem talem diuinit̄ p pietatis affectu aut victu et
vestitu ad sustentacionem corū aut p domibꝫ ecclesijs vel
mendicis ad quorū solucionē aliquē domꝫ earūd̄ ord̄is
obligate diebant̄ uel de domibꝫ ordis et locis emendis
eis legabant̄ seu hactenꝫ legata fuerat dummodo no
gubernent̄ nec alios vsus de hijs illicite duntaxat p quibꝫ
relicta fuerat aut eliquī q̄ uigerit nulli teneret̄
porcionē amodam exhibere / Et deinde videl̄z
februar̄ pontificat̄ et anno p̄dcōr p̄dcor̄ sub indulto
ipsarum et quarūd̄ alia prior aut p̄decessores nostres
Romani pontifices quibusuis aliis quorū ordinū
mendicantiū fratribus aut eorū conuentibus siue domibꝫ
vbicūq̄ consistentibꝫ sub quarūis verborū forma et cla
matu irrito et irrito sententia facta indulta et concessas
desuper literas reuocauimus cassauimꝰ annullauimꝰ Vt
subsequenter videl̄z iij kalend̄ Aprilis dicti pontificis
Anno xv.to alie a nobis emanarent lre per quas nos
asserentes de nob̄ qui tanta et talia intendebamus
maturo digestꝰ cū filio recensere ac diuisis arduis
peditis negocijs primo dictas literas reuocandum illas et
alias p̄fatorū p̄decessorū quascumq̄ hactenꝫ eorū ordinū
fratribꝫ concessas et per nos confirmatas seu approbatas
literas et priuilegia inde habitas p easdem et quecūq̄ inde secuta
illarū tenores ac si de verbo ad verbum inserti forent
Ac posterioribꝫ literis p expressū indulto voluimꝰ et decreuimꝰ
ut eadem robur p manere &c A vltimo reuocationis
lre a nobis quibuslibet emanasset cum omnibꝫ et singul
inde secut̄ mot̄ et sciencia similibꝫ reuocauimꝰ cassauimꝰ
et annullauimꝰ ac nullius esse voluimꝰ robur̄ vel momenti
prout in singulis lris p̄dict̄ quorū tenores de verbo ad verbum
p̄sentibus haberi volumꝰ plenius et distinct̄ Cum
autem sic grauibꝫ plurimorū querelis fr̄ū digna relacione

perpetuo ex eo q nonulli ex venabilibus fr̃ibus nris archi-
epis Ebor ac dilect filijs rectoribus & clericis parochialium
eccliarum verno predicatorum minorum & heremitarum carmelitarum
Cetorum mendicantium ordinum fr̃ibus p̃tendentes per
patentes & alias a nobis habitas hac Constitucionibus
& fructuosis priuilegijs indultis sup̃ soluendis aut non
soluendo parochialibus & alijs iudicibus edite fuisse derogatum
indulta huiusmodi & parta inter eos unica et fructuosa
diucius habitare simul non sinunt Non modicum quin
inter eos ab olim suscitatas et alias sopitas dissidiarum
venenum Quamplura grauia pericula scandala verisimiliter
exoriri Quare qui illis
interuis vice germen qui pacem et gaudia nutrit
in sublimibus ac pacem ipam nec hereditario suis
reliquit discipulis in discessu Motu proprio ac ex
certa sciencia p̃dictas et quascunq; alias p nos cum
archiepis Ebor rectoribus & clericis ac fr̃ibus p̃dict et mobi
ac sciencia similibus ac sub quibuscunq; formis et oppressionibus
verborum super soluendis iudicibus p̃dict uel p quas
aliquid sup̃ soluendo unum p̃dictarum reuocari seu
reuocari quolibet posset quas hactenus in pctis
uel in genere quocunq; hac illas tenores de uerbo ad uerbum
pro expressis habentes reuocamus cassamus & annullamus
ac illis ut iudicibus & extra ubicunq; exhiberi fuerint uel
ostense nulla fidem exhiberi debere decernimus Nec
archiepis Ebor rectores et clericos ac fres p̃dictos
et eorum quoslibet ad soluendum faciendum uel non faciendum
aut dictum ut eo stare in quo antequam p̃dicta a nobis
emanarent hec fuerant in integrum restituimus & reponimus
Mandantes ipsis forma et tenorem eisdem ut iudices
et extra ubicunq; p quoslibet conseruari & iudicari facias
quos ut libros cancellarie nre describi ac quoslibet
illas petentes in forma
de curia gratie absq; ulla aliqua expedire non obstantibus
premiss ac Constitucionibus et ordinacionibus apl̃icis Ceteris
contrarijs quibuscunq; Nulli ergo &c Datum Rome
apud sanctum petrum Anno incarnacionis dñice Millesimo
quadringentesimo quinquagesimo octauo vto kalend Decembr
Pontificatus nri Anno Quinto

De auri et argenti et aliarum specierum mineris

Statuimus ac de certa scientia declaramus Quod successores nri Boheme Reges Romani vniuersi et singuli principes electores ecclesiastici et seculares qui pretio fuerint omnibus Auri et argenti atque minerarum Stanni cupri ferri plumbi et aliorum quorumcunque generum metalli ac ceteris aliis tam inuentas quam inueniendas in posterum quibuscunque temporibus in regno predicto ac terris et prouinciis eidem regno subiectis nostro super dictos principes in principatibus terris dominijs et prouincijs suis terras uiros possint et debeant possidere ac eundem quibuscunque nullo penitus excepto aut possint seu quouismodo talia possideri uocari iudicari hre Theolonia in pretorio statuta et in dicta pace Quodque progenitores nri Reges Boheme felicis memorie ipsique principes electores ac progenitores ac predecessores eorum legitime potuerint usque ad presens Datum hoc antiqua laudabili et approbata consuetudine diuturnique et longissimi temporis cursu prescripta nostrum obseruantium re

De Monetis

Statuimus preterea vt Regi Boheme successori nro qui fuerit pro tempore sicut constat ab antiquo Illustri memor Boheme Regibus in urbe predecessoribus hiisse et in possessione pacifica quinta post fuisse Iuris subsequens videlicet Monetas Auri et Argenti in alio loco et parte regni et subiectorum ei terrarum et prouinciarum quam alibi rex ipse decreuit sibique placuit iudi facere et mandare sub omni forma et forma et iure regio ipsi Boheme in his et ad hec usque ad tempus obstinat Quodque futuri pretio Boheme Regibus hac materia imperiali constituendi et quod pretio valeant a quibuscunque principibus magnatibus Comitibus et alijs prout quascunque terras Castra possessiones siue bona licet emere siue comparare seu in dotem uel donationem eo quacunque causa aut in obligationem recipere sub tali tenore Castrorum predictorum seu Bonorum ditione constructa vt predicta pria

recipiant nec comparent nec pria libera et ea que
compendent in feodis seu computata talit teneant Ita
tamen q ipsi Reges Bohemie de hijs que hoc modo
q̃ parverint nec recuperint et regno Bohemie duxerint
applicanda ad pristina et q̃ sueta jura de talibꝫ fatis ex
plenda et reddenda jmpio sint astricti Item nichilom
Constitucionem et gratia vtute statuti hujus nec jmperialis
ad omnes ꝓ dictos electores tam ecclesiasticos q̃ seculares
successores et legitimos hedes ipsor plene extendi volum
sub modio et q̃ dictis vt ꝓferetur ꝛc

De jmmunitate principum electorum ꝛc

Statuimꝰ etiandum nulli Comites Barones Nobiles
feodales Vasalli Castrenses milites Clientes Cives
Burgenses nullegꝫ psone Colonie Maguntie et Treverens
Ecclie subiecti nec subicete eorundem statuꝫ q̃dictis
nec dignitatꝫ existant ad eorundꝫ Rectoris instanciam
extra territorium et termines ac limites eorundem ecclie
et ꝓtincie earꝫ ad quosq̃ aliud tribunal seu examinis
alterius ꝓtorꝫ dicte jpore Maguntie Treverens et Colonien
et judicum suorꝫ judicum Citari potuerit temporibꝫ retro
actis nec trahi seu vocari debeat ꝓpetuis in antea temporibꝫ
suis possint in ꝓteritꝫ minening temporibꝫ obstinatu
Quod si contra pmissa edictu nrum ꝓdicte ecclesiarꝫ
Treverens Maguntin sive Colonien subditos nec eorum
aliquos seu aliquos ad quosq̃ instancia seu ad tuitionꝫ
tribunal ꝓ quacunq causa criminali civili nec mixta seu
quocunq negocio extra territorium limites seu termines
dictarꝫ ecclesiarꝫ nec aliorum eorum citari contigit apparere
nec respondere minime teneam et citacionem pcessus et
mandata nichilominꝰ nec diffinitiva contra ipsos venientes
a tribꝫ judicibꝫ extraneis latas nec ferendas nec
ferendas Retinendo pacta et promissiones specialiter et
omnia que ego eis nec aliquis eor quolibet seq̃

attemptari possent aut fieri scripta declarans eo ipso
Adiecte expresse q̄ nulli Comiti Baronj nobili
feodali vasallo Castrens militi Ciuj Rustico nulli
denq̄ psone cuiusq̄ hmoi subiecte seu cuiq̄
alicui aliq̄ dignitat statue aut conditionis existant a p
cessibꝫ Guigo nr̄ Uocatorijs & diffinitionis siue precepti
Archiepi & curie hmoi aut suor officiator p̄dictor
Judicio fac̄ aut latis habit aut fiendis in antea seu
fiendis ad q̄dam̄ tribunal aliud liceat appellare
q̄ditu ni dr̄ Archiepi p̄dictor & suor Judicu q̄rulantibꝫ ne
fuit iustitia denegata Appellacoe contra hoc factas ne
recipi statuim cassam & irritas inanes Jn defectu
vero iustic p̄dict omnibꝫ ad imperialem dignitat Curiam
et Tribunal seu Judicis immediate Imperiali Curia
pro tempe psidentis audiam & coram eo casu non ad quemq̄
alium Judicem siue ordinarium siue delegatum hijs quibꝫ
denegata iustitia liceat appellare q̄d vero cum submissa
facta fuit sit irritum eo ipso Tandem statuimus vtile
put lex nra Imperialis ad Illustres nros laicos et
hedes successores et subditos coram plenissime extendi
volumꝫ sub modis et condicionibꝫ ut infertur &c

De Congregacione Principum &c

Nter illas multiplices rei publice curas quibꝫ assidue
mente nra distrahit multa condicoe necessarium fore
perspexit nra sublimitas ut sacri Imperij principes Electores
ad tractand de statu Imperij orbisq̄ salute frequenq̄ solito
congregent qui solide bases Imperij & columne immobiles
quem ad modum plangulas ad unicem trahe gestiunt
distantias ita de inhabentibꝫ regiam sibi cognitas de fidus
referre sint et referre noverint sumissa prudencia sue
celsitudo non ignorat ac quo die talium reformationibꝫ
salubrit opem dare Hinc est q̄ in solempni Curia
nra in Nurnberg Cum venerabilibꝫ ecclesiastic et Illustribꝫ

scolaribus pdicipibq electoribq z multis aliis pdicipibq et
proceribq p mram celsitudinem celebrata habita cum eisdem
pdicipibq electoribq deliberacoe et ipsor consilio p bonu
et salute Comuni cui dicti pdicipibq tam ecclastic q scolaribq
duxim ordinandum Quinquidem pdicipes electores de
cetero p singulos annos semel transact festu Resurrectionis
dnice quatuor septimanis ginime do multiq in aliqua Ci
uitatu Sacri Imperij persone congregentur et ad idem temps
propinc affuturo seu Curia sua pdicti colloquiu seu Curia
uel aggregacio huiusmodi in Ciuitate nra Imperiali agitetur p uos
et eosdem pdicipes celebrett hac tenus z deinceps die
qualibet q aggregacionis huiusmodi locus quo sequenti anno
fuerint ipor consilio statuat hac uice ordinacoe ad
mum ac ipor deliberat beneplacitu duraturu Qua
diuinu ipsos sub uno Imperiali gaudeat recipim ad dcam
Curiam accedendo standu et eade recedendo Preterea
ne tractatq gmunis salutis z pacis pfectum et mora
solacij seu excessiua frequentia continuij retardet ut
aliquando fieri est consueuit concordi voluitate duxim
ordinandu vt deinceps Curia seu congregacione pfata
durante quales cum principum celebrare alicui non
liceat ciuitatis pdictas Precludere vero que expedicoi agendor
modo impediat cum nro decreto sint pmisse:

Reuocatoria priuilegiorum

Preterea statuim In hor Imperiali pretu sanctim edicto
ppetuis priuilegia z hec quibuscuq psonis comisse qs
status pmanere dignitas existat seu Ciuitatu opidor
z quorlibet locor omniu tenoribus siue quibuscuq aliis
aliis eciam proprio motu seu alte ac nobis uel recolende
memorie Diuis Romanis Imperatoribus z Regibus pdecessoribus
nris sub quibuscuq roborib tenoribus concessa uel forsse
seu a nobis uel successoribus nris Romanis Imperatoribus
et Regibus futuris temporibus fiendis seu eade fiendis

nay debeant aut possint libertatibꝫ ꝯ̄ iurisdictionibꝫ iuribꝫ
z honoribꝫ seu dominijs principum electorꝫ ¶ Item
Imperij ecclesiasticor et secularium aut aliorum ipsorum
ꝯ̄ aliquo ponitur derogare ¶ Item si in talibꝫ priuilegijs
et litis quibuslibet psonarum cuiuscunq; preminencie dig
nitatis uel status cautum sit uel fuit ꝯ̄ futurum quod
reuocabilia seu reuocabilem esse nay debeat nisi
de ꝑ̄ia z toto ꝯ̄ eis expresse teneatur ꝯ̄ tali reuocatoe
fieret de verbo ad uerbum seriatim mencio specialis
¶ Quod nanq; priuilegia et litis si et inquantu
libertatibꝫ iurisdictionibꝫ iuribꝫ aut honoribꝫ seu do=
minijs que supius exprimuntur dictorum principum electorꝫ
aut aliorum ꝑdorum derogare uel obuiare consentꝫ
ni aliqua que ad hoc requanny ꝯcurrerit scientia
z assumus Reuocatoq; et reuocatas nichilominꝰ reputari
et haberi volumꝰ de Imperatorie plenitudine ꝑtatis ꝛc

¶ De hijs quibus ut indignis inferuit bona feodalia ꝛc

¶ Ut plerisq; ꝑtibꝫ vasalli z feudatarij dnoꝝ feoda seu
beneficia que adhuc ipsi obtinent Interpestiue
verbalit z in fraudem remittant seu resignent cad
¶ Et facta remissione huiusmodi dnos ipsos malicioſe
diffidant suasq; inimicitias eis demittant ¶ Ampla
ipsi frequent grauia Inferenda et beneficia seu feoda
re Felicia ꝑtem guerre seu inimicie Item Inuadut
et occupant z detinet occupata ¶ Ea ꝓpter puti ꝙ statuto
Imperiali valitura sanctimus ꝙ talis resignacio seu
haberi debeat ꝓmo facta nisi libere z realit fuit finit
per eosdem

¶ Item ꝙ possessio beneficiorum et feodoꝝ huiusmodi ipsis
corporalit et realit assignet z inducta ꝙ nullo unq; tempe
diffidantes ipsi in bonis feodis seu beneficijs resignatis
dnos ipsos perturbent perse aut alios Aut molestet

nec ad hoc consilium prestent auxilium vel favorem
Contrarium facient seu duces suos in bustris et feodis
resignatis vel non resignatis inmadent quolibet vel
turbent vel dampna in ipsis inferent seu consilium
auxilium prestans talia facientibus vel favore feoda
et beneficia hujmodi eo ipso committat nisi manu existat
et (quod) imperiali subiciat et nullus ad feoda vel bustria
patvat et decetero quocunq; tempe aditus vel regressus
nec denuo concedi sibi valeat nullomodo Et sic eis
contra ac illorum confessio seu investitura tenta viribus
non subsistat Postremo omnes penas p dare illos vel
illum qui predicta resignare non faciat contra duces
suos fraudulent agentes sicut ea innaserint vel
innaserit diffidacione quadruplicata quia nisi obmissa
vigere sint sanctionis in curia decernimus ipso facto

De conspiracionibus

Detestandas preterea et satis legibus reprobatas
conspiraciones et quentinula seu colligaciones illicitas in
Civitatibus et extra nisi inter Civitatem et Civitatem
nisi pluriam et personam seu inter personam et Civitatem
pretextu parentele seu receptore in Civies vel alterius
cuiuscunq; coloris Juramentaciones insup confederaciones
et pacta vetamus et sub studiosa cura hujmodi introducta
per consensum pacem corrumpentia Verbamus damnamus
et execramur sicuti in Civitates seu
plane cuiuscunq; edictis aut statutis sive inter se
sive cum aliis aliqs antehac ducibus quos subditi vel
ministeriales vel in quorum districtu existunt eisdem
ducibus nominatim non exceptis fecerunt hactenus
et suas presumpserunt in futuro sicut presentes
duces Imperatore predecessore meo leges prohibitas
non ambigitur et cassatas illic confederacionibus et legis

dumtaxat exceptis quas principes et ciuitates et alij
super generali pace pacis atq; terrarū interse fo-
misse nosc̄untur Illas enī nīre declaracōi sp̄aliter
reſeruantes nīq; ſuo decernimꝰ vigore manere donec de
hijs aliud duxerimꝰ ordinandū p̄sentiq; edicto
ſup hac edite confederacionū colligacōū ꝯspiracōū
et pacta quod nīre p̄sumpserit vltra pondꝰ legis cuiꝰ
notam infamie et penam decem librarū auri Ciuitate
vero vel ministratore nīq; hanc legem nīram similit
Comittente Centum librarū auri Necnō amissionē
z p̄uacionem libertatū et p̄uilegiorū Imperialiū pondꝰ
meritē decernimꝰ eo ipso Medietatem pene huius
pecuniarie fisco Imperiali Reliquarum duo districtus
nīq; nostri p̄dicti fisco fuerint applicanda ꝛc

De p̄salburgeriis

Cterum quia nonnulli Ciues et subditi p̄dicte Patrie
et aliarū hominū sic frequenter ad nos querela p̄duxit
inpe ordinarie subiectionis querentes abiectō vno ausu
temerio ꝯtpientes nīq; aliarū Ciuitatū Ciuce recipi se
parauerūt z frequentiq; nīpterito parauerūt Et nichilomin⁹
hi priores dominare quos tali fraude p̄sumpserint vel
p̄sumūt deserē terris Ciuitatibꝫ oppidis et villis ce
palit residentes Ciuitatū ad quas hoc modo se transferūt
libertatibꝫ gaudē et abeis defensari contendunt quibus
pribus alamanie p̄salburgerī ꝯsueuerūt vulgariter
appellari Quorum aut patrocinari nolumꝰ debent alicui
fraus et dolus Desup̄atorie p̄fate plenitudine ofiij
principum electorū ecclesiaꝝ z secularium sano accedente
ꝯsilio ex certa sciencia statuim⁹ et p̄sentis lege ꝑpetuo valituro
sancimus Vt p̄dicti Ciuce et subditi eis quibꝫ
subsunt talit illudentes nīq; omnibꝫ terris locis z p̄sidijs
hactenus ꝯtpere q̄ a p̄sentī die Imp̄ast̄ Ciuitatū in quare

Cuncte qui tali fraude recepisse poterant nel hactenus
potuerunt Judeis et libertatibus in nullo potiantur nisi
ad hunusmodi Ciuitatis corpalis et realis transeuntes
ibique larem fouentes ginuo et vere ac non ficte residen
ciam facientes debita onera et municipalia subeant ut
ciseden Qui vero contra predicte nre legis tenore recepti
sunt nel fuerint nisi turbu illorum recepto amicabiliter
firmitate et receptis amistis condicoib dignitatis aut
statuis existant in nullo casu penitus sine causa Ciuitat
ad quas recipi se poterant Judeis nel libertatibus quo
dcaut quelibet nel fruant non obstantibus quibuscuq
Juribus priuilegiis nel assuetudinibus obseruat quatenusq
tempe et obtent quas et que in quantu predicte nre legi
obuiant predictis expressa sticia relicata Regie Imperial
plenitudine potestis omnia auere decernim robore
firmitatis &c

Circa premissa predictum Dnum et aliorum hominum quos talia
desup contingit nel continget imposterum circa personas
et bona subditorum quorumcuq sepedicto modo dese
rentium semp salubriter Hec michi latius qui sepedictos
Cunctos et subditos alienos recipe contra nre legis
dispositionem presumpserint nel recipe imposterum presumpserit
si eos omnino non deserint infra mensem postquam de
predicta eis facta fuerit Manifesta auri pene pretransgres
sionis hmoi toties quoties de incepto firmo fuerit non
decernentes Quarum medietatem Imperiali fisco nre
Reliqua vero Dnis illorum qui recepti fuerint irremis
sibiliter applicent &c

De diffidationibus

Nos qui decreto adhuc aliquos asserentes diffidatos
causam se habere fingentes post ingressum loci ubi
domicilia non obtinet antea quiete non habitat
nisi tempore huic diffidant declaramus Ampliusq quecuq

pricendia spolia vel rapinas diffidat Ipse cum hanare
suo uiuere non posse Et quia patronum ius debent
alicui fraus et debet pudi Constitutoe Impetum inualitas
fauorum diffidantes Quod quibuscunq; duos aut plures
cum quibus aliqui fuerint nisi dietate familiaritate vel
honesta quandam amicicia conuersati seu factas vel fiendas
impostere non valere nec licere pretextu diffidationis
cuilibet quempiam inuadi pericendia spolia vel rapinas
nisi diffidatus per tres dies naturales ipsi diffidando personaliter
vel in loco suo habitare consueuit publice fuit Intimata possitq; Intimacione hmoi per testes vbercos fieri
plena fides Quisquis secus quempiam diffidare
vel forsan quomodolibet presumpserit infamia eo ipso
maneat ac si nulla diffidatio facta esset que ceia cum
pditore per quoscunq; iudices penis legibus statutis castigari
Prohibemus ceia et damnamus vniuersas et singulas
Guerras et liter inimicas edicta quoq; inimica incendia
spolia rapinas indebita et incausta thecolonia et
conductus et ea actiones et iura conductibus vetoresqueri
consuetas sub penis quibus sacre leges pmissa et cor
quilibet facinus prudenda

Ora Intimacionis

Nobis Illustri et Magnifico principi Duo Marchioni
Brandenburgen Sacri Imperij Archicamerario Electori
et amico nro karissimo Electoem Romanum Regis que
ex rationabilibus causis Jam imminet faciendam pdictis
Intimamus Vestre ea officij non debito adelectionem
pfatam vite veritatis Cetus a die tali et infra tres
menses ytimo computandos per vestros Nuncios aut
procuratores sufficiens mandatum
habentes ad locum debitum Juxta formam sacrarum legum
sup hac editam venire curetis deliberaturi tractaturi

et concordatum cum aliis predictis et electoribus unis et unis de electione futuri Regis Romanorum Imperatoris postmodum faciende duos procuratores ad prosequendum et finaliter determinandum electionis hujusmodi et alia futura et processura juxta ejus sacris legibus super deliberate editis minime expressum aliqua non obstante una seu pluribus absencia in premissis ad alias adversitates et electoribus unis legum edictum statuta auctoritate qualibet predictorum et

Forma patrij mittendi per eum principem qui nuncios suos ad electionem faciendam duxerit destinandos

Dei talis dei gracia etc. Sacri Imperij etc. Notum facimus tenore presentium universis. Quod cum electio Romanorum Regis expraticabilibus impediri facienda. Nos de honore et statu Sacri Imperij solicitudine debita intendere cupientes ne tam gravibus dispendijs periculose subiaceat desidie et circumspectionis industria dilectorum nobilium fidelium nostrorum obtineatur vigor presumptionis indubie fiducia singularum quod et quelibet eorum in solidum. Ita quod nemo sit melioris judicio ampliatus. Ne quod per eum coram nobis factum fuit per alium finiri valeat et licite terminari aliud jure modo et forma quibus melius et efficacius possumus seu valemus nostros nuncios et legittimos procuratores et mandatores specialem facimus constituimus et ordinamus ad tractandum ubilibet una cum alijs principibus et electoribus unis tam ecclesiasticis quam secularibus et cum ipsis quorumcunque convenciendum et concludendum de persona quacunque alibi et quandocunque nobis Regem Romanorum eligenda et ipsis tractatibus super electione talis persone habendis per nobis loco et mandato unis interessendum tractandum et deliberandum. Ratum unum et mandatum unis eandem personam nominandam et in ipsam consentiendum. Ac etiam nobis Regem Romanorum promovendum ad sacrum Imperium eligendum ac in eadem urna prandij quandocunque juramentum necessarium debitum seu consuetum fuerit circa premissa et

qlibet p̃missorum aliud vel alios procuratores insolid̃
substituendi & revocandi & omnia & singula facien-
dum que in p̃missis et circa p̃missa eorum vigz ad co-
mmorandum tractatum nominationis deliberationis et
electionis hujusmodi dependentia fuerint vtilia seu
etiam qualibet apertura fuerit p̃missa vel eorum
qlibet mandatum exigant spale & si mirora vel alias
singularia fuerint supradicta Et que nos met ipsi
facere possemus si hujusmodi tractatum deliberationis
nominationis & electionis future negocijs putes
et p̃sentib̃ adesse minus gratum et ratum habentes et
hec volentes et nos pretio habituros firmit̃ p̃mittentes
quidq̃ p antedictos procuratores seu eorum alios nros
substitutos aut substituendos ab eis seu eorum alterum
in p̃missis seu eorum quolibet dictum et gestum
seu factum fuit aut qualibet ordinatum &c

De vnione principum electorum et Juribus eis annexis

Cum principes et singuli principes quorum virtute sedates
principes electores jus et vocem in electione regis
Romanorum necessarium promouendo obtinet nostrum cum jure
hujusmodi ne tuus officijs dignitatibus et juribus alijs eis et
cuilibet eorum annexis & dependentibus ab eisdem adeo
quinctum & inseparabiliter fuit vnitum quod sine regno officium
& dignitas vna quoq; jura ad quelibet principatum
eorundem spectant cadere non possint in alium preterillos
qui principatum ipsum cum terra vasallagijs feodis et
dominio ac ceteris pertinencijs eorundem possidet
per edictum imperiale pretenso valituro sanctum vnum quodq;
principatum p̃dictorum ad jure et voce electionis &
officio cetera omnibus dignitatibus juribus et pertinencijs
ad ipsum spectantibus ita p̃seuerare et esse debere vnitum
prout tempore et coniunctum quo possessor principatus
cuiuslibet eius jura voces officij dignitat et pertinencias

cum ad illum spectarent quieta esse debeat et libera
possessione gaudere dr principes electores ab omnibz reputari
precz et nemo alius preterea principes electores ad
electorem et amici autem alios pro sacri imperij honore
et oportunitate gerendas omni tempore assumi sine contra
dictione qualibet et admitti nec alibi priusquam
ab alio cum sint et esse inseparabilia dinosci nec ullo
tempore debeant sepiri aut in iudicio vel extra
diuisim vocari vocari nec emolumenti nec eorum p omnia
separari nec aliquis unus sine alio impetere audiatur
Quod si p errorem vel ab aduersa quis fecerit
aut pcipis iudicium quod nec alicui huius contra
disposicionem iuramenti emanauit seu quomodolibet attemptare
contigerit Hoc totum et omnia colligi et quolibz eorum
sequencia eo ipso viribus non subsistant ri

De ordine processionis inter archiepiscopos

Quoniam autem supra in principio constitucionis mee
principium circa ordinem cum assistere principum electorum
in consilio et in mensa vel alio quocunque imperiali curia
celebri seu principes electores de more aut imperator
vel rex Romanorum egrediuntur et ingredi fuerit sufficiens dubium
videndum super qua prius a diuinis temporibz
plurimum disceptatum expedire credimus eorum processionis
et de ambulatorio inter eos ordinem diffinire
Nunc igitur hoc imperiali edicto decernimus ut
postquam in congregacione imperator vel rex Romanorum
et principum electorum imperatore vel rege ipso de
ambulante insignia ante faciem suam portari ingredi
fuerit archiepiscopus Treuerensis in directa diametrali
linea ante imperatorem vel regem transeat alijz
sedibus medijs inter eos ambulent quos inter alia
et regalia ingredi insignia deportare Cum autem
imperator vel rex ad sedem insignia eidem inferri

Cetum idem Archiepus Imperatorem vel Regem p̄fato modo p̄cedat Ita q̄ primo p̄cedat inter eos medius habeat⁹ alios duobus Archiepis electoribus hac sua lata distinctione prouinciarepugnare circa sessionem supius

De ordine processionis p̄incipu electorū et per quos insignia deportentur

Ad declarandū Imperator vel Rex Romanus de ambulandi pdicta processionis ordine principum electorū de quo sup̄a fecimus mentionem statuimus et quacunq; die celebrandū Imperiale Curie principes electores cum Imperatore seu Rege Romano in habitibus actibus vel solepnitatibus p̄fessionalit⁹ ambulare ḡtigerit et Imperialia vel Regalia detulerint insignia Deportāda dico sapandi Imperialem seu Regalem ensem deferens Imperatorem seu Regem immediate p̄cedat et inter illum et Archiepum Trevirensem medius habeat⁹ Comes vero palatinus pomum Imperiale portans a late dextro et Marchio Brandenburgen sceptrum deferens a sinistro late ipius ducis Saxonie lineabit gradiant⁹ Rex ante Bohemie Imperatorem seu Regem ipm immediate nullo intermedio sequatur ꝛc

De Benedictionibus Archiepōrū Imperatoris ꝛc

Cuciens insuper Imperator vel Rex Romanus pdicta missarū solepnia celebrari ac Maguntinus Trevirensis et Colonien Archiepos vel duos ex eis ad esse ḡtigerit missarum que ante missam dici ḡsueuit ac Imperatōis evangelij cantandi et pater post Regum dei pertanda necnō nō benedictionibus post finita missarū solepnia ac cibū ante mensā sumendū inter eos ordo fuerit p̄ut de p̄sens fuerit consilio duximus ordinandum

Quod prima die hec omnia et singula a primo secunda die a secundo tercia vō a tercio pagandi primum ante vel secundum aut tercium hoc casu sedm qd prius vel postrig quilibet eorū cessauerit volens debere Jutellum declarand et ut sesmiciem honore condigno peruenat et eo complito alijs amicis Jniciam honorandi se quem circa premissa ordo tetigerit adhūc alem communia et caritatiua mictuar mittet et tunc demum ad premissa procedat seu quodlibet premissorum

Explicit aurea bulla

Infrascripte leges promulgate sunt In Curia Metens p dom Karolum Quartū Romanū Jmperatorem et Bohemie Regem Augustum Anno dm Millesimo Trecentesimo quinquagesimosexto In die Natiuitatis Xpi assistentibus sibi ambus Patri Romano Jmperij electoribus presule dūe Venerabili in xpo pre dno T. Epo Albano Sce Romane ecclie Cardinali ac Karolo Regis Francie primogenito Normandie duce Illustri ac Delphino Wyennen

Si quis cum principibus militibus vel primatis seu quibuscumq personis plebeis etiam ecclesiam studium aut studia adire vel morari sacramentū vel debuit deinceps Venerabilibus et Illustribus modo et Patri Romani Jmperij tam ecclesiastico q̄ secularium principum electoribus seu alterius cuiuscūq Nam et ipsa pax mūdi corpis sunt eadem enim securitate voluntatem stabiri quia effectu primaj Jnuat volumus Ipsequidem ut potē maiestatis Regie gladio seruatur Nonis eius ambus fisto nro ad dictē filij vero eius quibus vitam Jmperialis specialis benignitate hereditario patrio cui deberet pire supplicio prem hoc est hereditarij etiam metuuntur hostia amatha et anita omnib eiusdē proximore hereditate et successione habeant alicui De testamento aliove michil

capiant / r sint ꝑpetuo egentes et pauperes Insimia cor pa
terna se super caminet ad nullu unq̃ h̃a mater. nullaq̃
sacramenta pcmat Sint postremo tales ut hijs ꝑpetua
egestate fordentibꝫ dit et mlere solatiu / r vita supplicu
Denq̃ nibemus cos esse notabiles sine venia qui pro
talibus unq̃ apud nos nitue mire teluptauerint Ad
filias sane cor qualibet mlo sunt saltidia tantu ex
bonis mris sue sive testata sive Intestata decrit valeq̃
pcmire ut habeat mediocre paris filie alimonia
qua integra emolimentu aut nameq̃ heredis conse
quant Nerer enim cura cas debet esse Dna quar
pinsermitate sepus minus ansuras esse ꝗsidimus

Emancipationes quoq̃ a predict / sine Insilios post
legem dumtapat latam / sine nsilia sint collata / collata
non valeat / Dotes donationes quelibet postremo
Item alienacoes quas ex eo tempe qualibet hrande
mel Iurestas esse constituerit quo primu memorati
deuicmda fridne ac scietate coiuauerint nullig
statuimq̃ esse momenti volores sane pcrcupata dote
Si in ea condicone fuerit ut que a viris titulo do
nacionis acceperut filijs debeat reseruare tempe
quo usufructus absumitur omida da fisto mod se
relicturas esse co quostant que Iupta legem debebant
saltidia ceid ex hijs rebus filiabꝫ tm mris eciam
filijs deputet / d ex dict corumq̃ filijs caminus
ceid de satellitibꝫ constijs ac ministris filijsq̃ cor
simili seuerita consequat Quo si quis ex hijs
meqrdio mite fridne studio uere laud attenerit ipe
ꝑdiderit fridem r ꝓmio a nobis et honore dnabit
Si uo qui rebus fuit fridne si uel sero tame in cognic
ad hec consilior arcana pateferit absoluendi tame
ac venia dignus habebit Statuim insup ut si
quid cautra p dictas ꝓscripcoes electores cathasticos
uel seculares comiserint Dicatq̃ eciam post morte
rei hdrimq̃ ni staueras posse Iuhor idem etiam
quod ad lesam ipudicijs electoꝝ fuit ma iestate

pertinet etiã in capud domũ serui torqueant⁹ &c

Volumꝰ insuper et pdicti Imperialis sanctiõis edictũ etiã post mortem nocendi hoc omnibꝰ inchoati possit ne commisto mortuo memoria eiꝰ damputet⁹ et bona eiꝰ ne successoribꝰ eripiat⁹ Nam cui quo sceleratissimũ quid cepit ꝙ ultra de eo quid ꝙ animo de sua mente putuit est Porro ex quo quis tale nomen contraxit nec alienare nec manumittere eum posse nec ei solue nec debitore dimittimus In hac tamen causa caput duũ suum torqueri statuimus Deest preterea casum facturis dapnande contra principes electores ecclesiasticos et seculares ut premittit⁹ Et si decesserit quis propter misteriũ pfandi succedat⁹ quod fuerit⁹ si in causa huius fuisse mortuus arguat⁹

Si ceteros principes tangunt in sua integritate suã ne turbaret⁹ nisi id et subditi fidelis pace gaudeat et quiete multo magis magnifici principes dominia et iura electoree principum debent illesa seruari Nam ubi maius periculum maius debet remedium exhiberi ne columpne ruentibꝰ ruentibꝰ basis trahat edificij collidat⁹ Decernimus igit⁹ et hec pcepti⁹ temporibꝰ valituro sanctiõe edicti ꝙ omnes tã antea pcepti⁹ futuris temporibꝰ illustres et magnifici principatꝰ videlz Regnum Bohemie Comitat⁹ palatini Reni ducatꝰ Bauarie et Marchionatꝰ Brandenburgen terre districtꝰ homagia vasallagia et alia quecũq ad ipa spectãtia stindi diuidi seu quauis ꝛatione dimembrari debeant Sed ut pcepti⁹ nr̃a pfecta nitegritate pmanea⁹ primogenitꝰ filius succedat in eis subiectis solus et dominiũ competat⁹ nisi forsitã ꝛcentel capitale facinus seu altius famosi et notabilis defectꝰ foret pter quem non deceat seu posset hominꝰ principari In quo casu inhibita sibi successione degenerem si fuit in ea pgenie seu alius seniore frem̃ vel consanguineũ loco qui pximo stipiti in descendenti recta linea propinquior fuit volumꝰ successiõ qui tamen apud

alios fres et sorores se clementer et pie exhibebit ultimo
juxta datam sibi adeo gratia et juxta sui bene placitu
et apud patrimoy facultates divisionis fissione seu dimem
bracione principatus et principy eius sibi omnibus modis nitendo
&c

Die vero qua solempnis Curia Imperialis vel Regia fuit celebranda
veniat circa horam primam Principes electores ecclesiastici
et seculares ad domum habitacionis Imperialis sive regalis
et ibi Imperator vel Rex ipse omnibus insignibus Imperialibus
indutus et ascensis equis omnes vadant cum Imperatore
vel rege ad locum sessionis aptatum et ibit quilibet coram
in ordine processionis juxta principum electorum plenius dissimto

Portabit ecclia Archiamcellarius in cuius Archiamcellariatu
hec fuerint sup baculo argenteo duo Sigilla et
tympana Imperialia sive regalia Deinde seculares videlicet
electores sceptrum pomum et ensem secundum qd superius
exprimitur deportabunt &c
Portabunt ecclia immediate ante Archiepm Treverensem
suo loco transeuntes primo Aquisgranensem deinde Mediolanensem
coronam Et hoc ante Imperatorem Dominatorem qui Imperialibus
est insulis decoratus quas gestabunt aliqui
principes nisi viriores ad hoc p Imperatorem juxta placitum
deputandi &c

Imperatrix ecclia vel Regina Romanorum suis Imperialibus
amicta insignijs pg Regem vel Imperatorem Romanorum &c
et ecclia post Reginam Bohemie quia Imperatore nisi nec
subsequitur competenti spacij mitra alio suis assoriata
pretribus suis cum ornata virginibus ad locum sessionis
predat

De Officijs principum in solempnibus Curijs Imperatoris vel Regum Romanorum

Statuimus ut quicunq; Imperator vel Rex Romanorum
Solempnes Curias suas celebraturus in quibus

principes Electores sua deservire seu exercere debent
officia subscripture nj hijs ordo servetur

Primo enim Imperatore vel Rege ipo In sede Regia
sive solio Imperiali sedente duce Baronie officia sint agat
hoc modo ponet enim ante edificium sessionis Imperialis
vel Regie arcum aureum tante altitudinis quod stringat
usq; ad pectus vel auriculam equi sup quo sedebit Ipse
dux et habebit in manu baculum argenteum et mensura
argentea que simul faciat In pondere duodecim Marcas
argenti et sedens super equo p̃mo mensurans eandem
de auro plenum accipiet et famulo plenitus peritu
ministrabit eandem Cum facto signendo baculum in aurea
redeat et vice marscalci curie puta de Rappoltzeny
accedens vel eo absente Marscallus Curie aurea
pan distribuet

Egresso vero Imperatore vel Rege a mensa principes
electores ecclesiarii videlz Archiepi stantes ante mensa
cum aquis platis benedicent eandem secundum ordinem
qui arca hoc eis in superioribus est preceptum Et benedictione
pleta Idem Archiepi aurea si assint Aliquin duo
vel plures Sigilla et typaria Imperialia sive Regalia
a Camerario Curie recipiet Eodem in cuius Archicamerariatu
Curia pan celebrari contingat in medio
procedente et ex alijs duabus eo alterutro latere pincernis
Sigilla et typaria ipa aurea quidem baculum in quo
suspensa fuerint manibus gestantes ea portabunt
et ante Imperatorem vel Regem reverenter ponent
Immensa Imperator vero vel Rex eadem ipa statim re
stituet Et in cuius Archicamerariatu hoc fuit ut pferet
ic manus Sigillum collo appensum usq; ad finem mense
gestabit et deinceps donec ad hospicium sum perveniat
ab imperiali sive Regali Curia equitando Baculus
vero ac qui pincernis esse debebit Argenteus duodecim
marcas argenti habens impond Cuius tam argenti
q̃ pretij ptem tertiam vini sumpserit Archipocillator
pferet et Baculus ipse ptinet vinarius Sigillis

et Imperij debet Cancellario Imperialis Curie assignari
ij vasa sub duplicatos conuertenda

Postea autem ac quem ordo tetigerit portando sigillum
manibus Archimpiali Curia ad hospicium suum redierit vt
efferatur statim Sigillum ipsum a quo de suis familiaribus
predicto Imperialis Curie Cancellario veniettet super
equo quem Juxta sue dignitatis decenciam et ambitum
quem ad Cancellariam Curie gesserit ipse Cancellarius
tenebitur elargiri &c

Deinde Marchio Brandemburgen Archicamerarius
accedat super equo habens argenteas pelues cum aqua
in manibus ponderis duodecim Marcarum Argenti et
pulchrum mantergium et descendens ab equo dabit aquam
Imperatori vel Regi Romanorum manibus abluendas &c

Camerarius palatinus Reni intrabit similiter super equo habens
in manibus quatuor scutellas argenteas cibis Impletas
quarum quelibet tres Marcas habeat in statera et de
scendens ab equo portabit et ponet ante Imperatorem
vel Regem Romanorum &c

Post hec Rex Bohemie Archipincerna veniat sibi
equo portans in manibus Cuppam siue Cyphum argen
teum ponderis duodecim Marcharum Colonie cum vino et
aqua primitus impleto et de equo cyphum ipsum Imperatori
vel Regi Romanorum porriget ad bibendum

Sicut autem hactenus obseruatum fuisse comperimus ita
tutius ut partes principes electores seculares predicti
Imperium officia ille de Falkenstein sub Camerario
equum et pelues Marchionis Brandemburgen per se
recipiat / Magister Equine de Norteberg equum
et scutellas Comitis palatini / Archipincerna de Lym
purg equum et cyphum Regis Bohemie / Dicemarschalcus
de Pappenheym equum Ducum et mensam predictarum
ducum Bauarie / Ditentur ipsi in Imperiali seu Regali
Curia primi existant et eorum quilibet in officio

suo ministret. Si vo pincerne aut coram aliqui a pfata Curia se duxerint absentandos extunc Imperialis vel Regalis Curie cottidianus minister vice absentium puta quilibet in loco cuius absentis aut in vocabulo seu officio quidam sicut gerebat officium sic tollat in pmissis et futuris

Imperialis insuper mensa vel regia sic debet aptari et altas aule tabulas sue mense in altitudine sex pedum sit alicuius elevata in qua pter Imperatorem Romanorum dominum vel regem die solempnis Curie nemo penitus collocet

Sedes vero et mensa Imperatricis sive Regine parabitur a latere in aula ita quod ipsa mensa tribus pedibus Imperialis sive Regalis mense sit bassior et totidem pedibus omnibus supra pedes principum electorum qui principes suos inferiores una cadensque altitudine sedere habebunt et mensas

Et ea sessionum Imperialem mensa septem principibus electoribus ecclesiasticis et secularibus pparentur tres videlicet a dextris et tres alie a sinistris et septima directe vis sue faciem Imperatoris vel Regis sicut supius in capitulo de sessionibus et ordine principum electorum per nos est clarius diffinitum. Ita etiam quod nulli alii ministerii dignitatis vel status existat sedeat inter ipsos vel admensas eorum

Non liceat autem aliquem predictorum secularium principum electorum pro arcto officio sui debito se locare admensum sibi paratum donec alium sicut ceterorum principum electorum cuius officium restat agendum. Et tunc cum aliquis eorum vel aliqui ministrorum sui expleverint paratas sibi mensas transeant et Imperatis illas studio expectent donec ceteri ministeria sua expleverint. Et tunc demum omnes et singuli inter ad mensas suas sibi positas se locabunt

Memoria quod exclarissimis relationibus et traditionibus antiquorum illud a tempore cuius contrarium jam non habet memoria per eos qui nos precesserunt fuisse licet esse magis observatum ut rex Romanus futurus Imperator in Civitate

franckfordie celebraretur electio et prima Coronacio aquisgrani et in oppido Nuwemberg prima sua regalis Curia haberetur Hanc igitur certis excausis ceteris futuris premissa seruari debere temporibus declaramus nisi premissis omnibus seu eorum alicui impedimentum legittimum obuiaret Quandocunque insuper aliquis princeps elector ecclesiasticus vel etiam secularis iusto impedimento detentus ad imperialem Curiam vocatus venire non valens nuncium uel procuratorem suum dignitatis uel status transmiserit missus ipse licet loco mittentis iuxta datum sibi ab eo mandatum admitti debeat in mensa tamen uel sede que illi qui ipsum transmittit deputata fuerat non sedebit

De Iuribus officialium dum principes feoda sua ab imperatore uel rege Romanorum recipiunt

Decernimus hoc imperiali edicto ut principes electores ecclesiastici et seculares dum feoda sua siue regalia ab imperatore uel rege recipiunt addandum uel soluendum aliquid nulli penitus sint astricti Nam petenda que tali tempore pretulit officiatis debent Cum ergo ipsi principes electores curie imperialis Curie presint officijs suis etiam habentes in officijs huiusmodi substitutos datos ad hoc a Romanorum principibus et datatos uidetur absurdum ut substituti officiales a suis superioribus quorumcunque quesito colore extrema postularet nisi forte ipsi principes electores sponte et liberalitate hijs uiris largirentur

Volumus ceteri principes imperij ecclesiastici uel seculares dum predicto modo eorum aliquis feoda sua ab imperatore Romanorum suscipit uel a rege dabit officialibus imperialis siue regalis Curie decem marcas Marcas argenti cum uno fertone nisi eorum alicuius priuilegio seu indulto imperiali seu regali tueri se posset et probare se solutum et expensum a talibus ante etiam alijs quibuscunque que soluti insuper cum feodore inuenisset Hec dictam insuper horum. Marcam et fertonis diuisionem

faciet Magister Curie Imperialis siue Regalis hac
uice Primo enim ~~dare~~ decem Marcas. prosemet ipso
reseruans Curie decem Marcas Magistri Notarijs
dictatoribus tres marcas. Pigillatoria p Cera. et para
mento pertinentia videlicet q Cancellarius
et Notarij principi recipienti feodum non ad aliud
q ad dandum testimoniale recepti feodi seu simplicis
inuestiture literam sunt astricti. ꝛc

Item dabit Magister Curie pincerne de Limpurg
de precaria precaria Decem Marcas Magistro Coquine
de Nortemberg Decem marcas Vicemarschallo
de Pappenheim decem Marcas Et Camerario de
Falkenstein decem Marcas Tali tamen condicione
si ipsi nec eorum quilibet In huiusmodi Curijs solep
nibus pudialit assumi in suis officijs ministrando Di
cta p nec eorum aliquis absentes fuerint eptum
officiales Imperialis siue Regalis Curie qui talibus
presunt officijs eorum quorum supplent absentia singuli
singulorum sicut vicem nomenque et laborem
sustinent Sic luarum quoda reportabunt ꝛc

Dum autem Princeps aliquis equo uel alteri
bestie insidens feoda sua ab Imperatore vel
Rege Romano recipit Equus ille seu bestia cuiusq
speciei sit debetur spicarium Marschallo id est dicta
Hyparlic si quis assistit Alicui illi de Pappenheim
cum vicemarschallo aut illo absente Imperialis siue
Regalis Curie Marschallo ꝛc

Verumtamen consuetudo hijs que Imperiali qualibet
Curia siue Regali fuerunt pro tempore dispensanda
recipiet Magister Curie pse totum edificium
siue hyemen apparatum Imperialis siue Regalis sessionis
ubi sederit Imperator vel Rex Romanorum quamdiu ibi

electoribꝫ ad celebrandas salempnes Curias vel fenda
sicut permittitur pdecessibus conferenda ꝛc:

Cum sacri Romani celsitudo diuersarum Nacionum moribꝫ
vita et ydiomate distinctarum leges habeat et gu
bernacula moderari dignum est, et auctores sapientu
indicio censetur expedire quod electores principes
pos ipsius Imperij solempnie et latera diuersarum
ydiomatum et linguarum discrecionis nisi nouantes Let
plures intelligant et intelligantur a pluribus
qui pluribus necessitatibꝫ valeant subuenire Cesaree
sublimitati assistant, nisi per sollicitudinis cautelam
Duo per statuimus ut illustrium principum puta
Regis Boemie Comitis palatini Ducis Bauarie
et Marchionis Brandeburgen electorꝫ filij
uel heredes et successores cum verisimile theu
tunicum ydioma sibi naturale indicio scire presumat
absurdum didicisse incipiendo a septimo etatis sue
anno in grammatica Italica et Gallica linguis In
structi ea quod nostra quartum decimum etatis annum
egressi, nostris latibus imperia data sibi a deo gratiam
eruditi tum illud eorum salum vtile vno optamen
premissis sine necessario habeatur eo quod ille lingue
ut plurimum ad usum et vtilitatem sacri Imperij freque
tanti sint solite et in his plus ardua quam Imperij
negocia ventilentur

Nunc autem prefatum modum in premissis posse ob
seruandi vt relinquatur apertum parentibus filios si
quos habuerint, preeminet qui bus in puericijs sibi
eedunt verisimiliter successores ad loca diuigant In
quibus de huiusmodi pedagogos instructores et pueros
consocios in his primis citius adiungant quorum consortio
pietas et doctrina in linguis quas valeant erudiri:
ꝛc

Wir Sygmund von gottes gnaden romischer kunig
zu allen zyten merer des richs und zu Vngern zu Behem Dalmacien
Croacien ze kunig Bekennen und tun kund offenbar mit dysem brieff
allen die in sehen oder horen lesen Das dem wol und wie von gotlich
schickung zu der hohen romischer kunglich wirdikeit gerueffen
und komend sint und die burde des heiligen richs die uns benol
hen ist zetragen vff uns genomen haben So sinen wir mit ernstigem
flis dar zu geneygt und wir dunken uns auch des pflichtig sin
Die wir unser und des heiligen richs underton und getruwen yr
liehem in sinem stat und wesen versehen und by eerlichen behalten
und solliche ordenung und gesatz machen und durch loblicher begirde
fryde Rilh und einrechtikeit under dem getruwen volck gehalten
und mysshellung spenn und unwillen und zbetrachtt abgetan hin
geleit und vermitten werde und wann von der pfalburgrer wegen ver
langen zyten groß zbetrachtt zbuschend etlichen fursten und herren
der Ritterschafft der Stette und anderen gewesen als das wol landkun
dig ist und die hin zelegen der allerdurchluchtigiste furst herr karle
romischer keyser unser lieber herr und vatter seligen gedechtnisse durch
fridens und gerechtikeit willen in dem gesetzte siner keyserlich guldo
Bullen vor zyten zu Wientz gemacht und beslossen von den pfalburgern
luter und ergentlich gesetzt hatt verbietende allermenglich zu ent
pfohen und zu halten als dan in dem Sechtzehenden capitel der
selben guldin Bullen von der pfalburgrer wegen eigenlich begriffen
ist Das selb Capittel also luter und mann ettlich burger und un
derthon der fursten herren und ander lute Als uns dan mit manig
dage für kumpt Suchende das doch natuerlicher underthenikeit ab
zebrechen sich frevenlichen und zu swechung ir herrschafft zu bur
gern ander stett in zenemen schaffen Als die dan in vergangen zyten
geschafft haben und doch in der ersten herren die sie mit solliche be
tregnus haben lassen Tutzen landen stetten merckten und dorffern p
sonlich wonen der stett in die sie sich in vorgeschribener masse fur
nemen schaffen freyheiten zu geniessen und von in beschirmet wellent
werden die zum tutschen landen pfalburger sint genant und sind dem
nach betregnisse und luterkeit nieman zestatten komen solle Darumb

Von pfalburgen

Von keyserlicher macht volkomenheit vnd mit rat aller kürfursten geystlicher vnd weltlicher vnd eerlicher wyssen / Do setzen wir mit disser gesetzt ebbegerlich werende die sölliche vnderton vnd burgere den sie dan billich vnderteny sind / also beteegen in allen landen gebieten vnd stetten des heiligen Richs von dysem tag hinfur der Stetten dar in sie sich mit sölicher kuschheit zü burgerschafft oder vormols geschaft habent Recht vnd freyheit in dhein dinge gebrauchen sullent Es were dan das sie sich in eintliche stett perpetuliech zügent vnd mit mit schin sunder Recht vnd stete wonung dar inn tüten vnd gewonlich buede stüt zerht gobe vnd mitleiden heten Vnd ob einer widder inn halten disser vnser gesatzde entpfangen were oder hinfür empfangen wurde der selben entpfohlung sol gantz crafft los sin vnd die vff genomen in welliechen wurden wesen oder statt die sient Sollent sölliches stet dar in sy sich schaffen zerecht vnd freyheit vnd dhemeleüt sach geniessen vnd gebrauchen wider die vnser gesetzde sol dhein recht pruilegien oder gelbenheit in welliecher zyt das erworben were engegen sin die selben were auch als verre sü wider der dise vnser gesetzde sy mit rechter wyssen vnd von keyserlicher macht volkomenheit mit dysem brieff vnder süssen vnd krafft los machen Vnd mahtlos sprechen in allen obgeschriben sachen der fursten herren vnd andere die also gelossen weren oder hinfüre würden recht an den personen oder gutern yeer vndertan die sie also liesen allezyt vnd gentzlich vß geschieden Vnd die selben die sölliche burger oder vndertan die wider die ordenung dis vnsers gesatztes in nemen tüten oder in vergangen zyten getütent habent ob sü die nit lassent inn einem monat nach verkündung dis vnsers gesatztes setzen were hundert margk lotiges goldes vmb sölich vbersüren als offt das geschicht verfallen sin halb in vnser vnd des Richs kamer Vnd das ander halbteil den herren der selben die also ingenome werent vnlässlich zü bezalen Es ist auch vor zyten inn der richtung tü Eger zwischen den fursten herren vnd den Richsstetten vßgesprochen Vnd durch kunfftiges vbels willen zü vermyden gemacht namlich begriffen vnd verschriben worden das man kein pfalburger haben noch halten solle Als dan die selbe richtung

clarlich Jnnhalter Ob haben ouch vil vnsre Vorfaren Römsch
kayser vnd kunig sölich pfalburgk zu halten hefterlich verbotten
vnd sunderlich kunig Wenczlaus mynem bruder selig hundert
vor alt ist als man am band des selben bruefs der hernach stot wol
merckt den vrre von dann zu tutsche machen lassent vnd die notdurfftig
Artickel von wort zu wort in dissen bruef haben schriben heissen
vnd lutent also

Wir Hemrich von gottes gnaden Römischer kunig zu allen zyten
merer des Richs enbieten allen den Rich getruwen den dissre bruef
gezeigt wurt vnser gnad vnd alles gut Wann wir geistlich vnd weltlich
fursten in ir freyheit vnd eren behalten vnd zu allwegen sunderlichen milter
teur geton die wir wollen von vnsern stetten Vrkrebrochlichen gehalten
werden Item die burger die do pfalburgk genant sind sollent gentzlich
abgelet werden Item der fursten edelu vnd der stetten eygenlute Güllen
in vnsern stetten nit ingenomen werden Geben zu Vrkunt nach Cristi
geburt tusent zweihundert vnd in dem ein vnd dressigisten Jare Jm
dem kalenden des meyen der Vierden indiction vnd als wir nu in dysen
landen zu Swaben komen sind So ist vns mit mangualtig clag fur
bracht wie das nach hundstags groß vnbillen vnd unschellung in den
landen sie von sollicher pfalburger wegen zwuschen vil herren geistlichen
vnd weltlichen vnd ouch den stetten vnd ander die sollich pfalburgk uber
die guldin bulle vnd der eynung zu Eger Vorgnt vnd ouch uber
kunig Wenczlaus vorgent vnd ander kunig ordnung vnd gesatz nit
vffhören zu nemen vnd das zu besorgen ist ob sollich sachen hy zeitlich
nit versehen vnd fur kumen werden das do von stetlicher zweytracht
komen vnd schade Jm dem lande entstenden vnd wahsen mohten
dann sy vor je gewesen sind vnd wir haben sollich sach zu vnserm
kunglichem gemüt bedacht vnd ernstlichen gewogen vnd de mit dem
vnser vnd des Richs kurfursten vnd ander fursten eygenlich für hand
genomen vnd das hinfure von sollicher pfalburgk wegen Rhein zwey
tracht unschellung vnbill oder fedeg wahsen noch verston Do haben
wir mit wolbedachtem mute vnd gutem rate ettlich vnser vnd des Richs
kurfursten fursten grafen panerherren vnd vil ander erber lüten beyder

Geystlich vnd weltlich vnd rechter wissen gesetzt geordent gemahlt
vnd gesprochen von kom̃ſch kungklich macht volkomenheit mit disẽ
gegenbertigen vnserm kom̃sthen kungklichen gesetzd ebigklich zebezeende
Das kein fürst grose herre Ritter oder knecht in welichen wirdy wesy
oder stat die sind noch ouch kein statt oder stette in dem hochgen
tyche Rhenen pfalburgy noch pfalburgeren noch sünst müntlüte eliben
clich dehein wegs nit empfolhen noch halten sollen Sü sient geist
lich oder weltlich lute vnd welliche pfalburgy oder pfalburgeren vnd
müntlüte sie syen geystlich oder weltlich empfangen vnd vfgenom̃e
hetten vor dato dis briefs die selben wer die weren sollent söllich
pfalburger vnd pfalburgeren vnd müntlüt in zehenen monath noch
den vnd sie des dan ermant werdy des burgrechts gantz erlossen
vnd vff sagen vnd sich dero müntlüte ouch gantz entslahn vnd
sy hin für do mit nit schützen schirmen hanthaben noch hinstriebn
dhein weise vnd keins süst closter kirchen oder geystlich personen sich
yemans in welichem stat werdy oder wesn der were nit truwlüten
vnd gütern zu schirme vnd schutz benolhen vnd des ouch vrut nü
von kom̃sthen keysern oder kungen oder frien stetten gefryget begnu
det vnd gemerchtiget weren Sü sollent doch söllliche lügt oder schirm
söllliche Closter kirchen oder geystlich lute an iren lüten oder güt nit
beschirmen noch ledigy wider ir stiftung recht gnod alt har kom̃en
vnd fryheit des gleich ob were oder vnser forfaren kom̃sthen keyser
oder kung söllliche Closter vnd kirchen yemant benolhen hetty oder
hinfür benolhen wurden die sollent ouch von iren vögten vnd schir
meren an iren liben vnd gutern zu vorgeschribener masse vnbeswert
bleiben Auch so ist vns mit swerer clag für brocht Wie
der fürsten herren geystlicher vnd weltlich vnd ander eygen lute noch
sygende vogt lüt vnd vndersessen amptlüt zü burgere kom̃ die stett off
vnd dick yngenomen vnd von andern des richs vnderton edlen vnd
vnedeln empfangen vnd vff genomen werden do von vor zyten vnwille
zwyspalt den herren vnd stetten vf erstanden sind vnd hinfüro aber
gewasen wachsen vnd vff erston möchten vnd das zü fürkomen Do
setzen wir als vor von kom̃sthen kungklicher macht das kein fürst
graf herre Ritter knecht noch Stette noch ander des richs vndertan

: yemant süst eygenlüte

Von Eygenlüten vnd vogtlüten vnd vnnezechente Amptlütt nit zü empfolhn

yemant sust eygenlüte noch sagende vogtlüte vnnezechente amptlüte nit fr noch vff nemen noch empfohen sollent. Beschehe aber das hie vber wissentlich vnd wurde von sollichen verswigen wenn sy den des ermant vnd erfordert werden So sollent sie sollich frm oder vffgenomen gantz absagen vnd sich der vffern Wezen aber sollich des nit gethun So sollent ein ygklicher herre Rhter oder Eehrt oder oberman fr welchem wesn geystlichem oder weltlichem stat werden oder ezen der were ouch die stat vnd den sollichs beschehn were den oder die mit einer sollichen hie noch begriffenen besatzung in tags frist dem nehsten noch dem sollichs empfangen werent dez das einen zelb vffen geton wer den were zü besetzen macht vnd gewalt haben. Also mag einer ein person frie sin eygen person besetzen das sol vnd mag er tün mit sin selbs person oder mit finen geschworenen amptman der von finen wegen fr meien oder mindern sachn zehandlen hatt vnd zaben recht müter mogen Es sygent stellbe oder man vngenezlich also das dieselben personne von einem amptman oder Schultheyssen do selbs do die person vffgenomen vnd empfangen were vnd vor denen die er zü fine nemen wurt zü gott vnd den heiligen swerren das die person sin sie vnd sie als andere sin eygen lute angehebt vnd harbrocht haben vnd das ouch den zaboyen müter mogen fr den eyd sol gebunden werden das sy der besatzten person recht muter hoffen vnd syent vnd wann die besatzung also vergangen yst das dan der besatzung do mit genug geton vnd beschehen sin solle. Item wilkemer ein person besetzen das eher sy noch tagender vogt oder sin vnnezechent amptman sy das soll vnd mag er tün mit zwein vnuerspochen mannen vnd nit frem gloubhaftigen vogt oder amptman vnd die deye dar vber zü gott vnd den heiligen swerren doch das die vff die zyt von frem herren fr eydes vnd gluobde gantz erlossen sien vnd sie nit binden sollen von der selben sache wegen vnd welich oder welcher ouch fr wegestabner nuss besetzet werde dem vnd den selben sol von stund an allerley fürtrag von dem do sy also vff vnd fürgenomen werent gantz ab gesagt vnd hinfure damit nit beschwerdt gehalt habt noch hin gestoben werden. Vnd ob yemant were der oder die werent wider disz vnser gesetzde zü pfalbürgere zü burger oder zü nuntlüt empfangen were oder hinnach

empfangen wurdent Do setzen vnd wollent wir ouch von der vorbe
zuten vnser kungklichen macht das söllich te empfölhung gantz on
trefflig sin vnd das der vnd die also empfangen wezent recht vnd
fryheit nit gebruchen oder gemessen noch sich der frowen söllent in
dhein wise des gluch sol ouch die empfölhung der muntlüt gantz on
trefflig sin Durch welich aber frow man vff frien ergen gut sitzet
vnd nit nachvolgender herren hatt oder der sich von sinem lierren er
kunft hette vnd sesse in des Richs lantvogtthine zü Schwoben vnd das
sich das alles kuntlich vnd redlich erfunde der selb sol bliben vnd
geboren in des Richs lantvogtthine zü Swoben Vnd ob zü den sellen
yedman zesprechen hette oder gebunne der sol zü Recht stan vor dem ge
richt do er vme gesessen ist Vnd ob ouch ein söllicher aznier frow
man einer oder mer an den ende do nit gerichte wezen gesessen were
der oder die sullent vf zu Recht stan vor des Richs lantvogt in Swoben
oder vm welichen enden er das stthasset Ouch wellent wir von der
Wider puntniss egnit vnser kungklichen das hinfüro memant wer der sye sist püntnüs
noch einung machen oder ingen solle one des Richs wyssen gunst vr
lob vnd willen Welliche aber do wider täten die sollent in die nach
geschriben pene verfallen sin zegeben vnd vff das das dise vnser ge
setzd vnd ordnung ebenlich stete vnd vnuerruckt vnd vnuerbrochen
von aller mengklich gehalten werden vnd sich do wider zetünd in sol
licher massen setzen nüze oder wege von der vorgnte vnser kunsthen
kungklichen macht volkumenheit vnd mit rechter wyssen in krafft dis
gegenwurtigs vnsers gesetzde mit dissem brieff So wider ennssen wir
alle gesetz recht prunkgia gelbenheit vnd liatbünen wie lang zit
ouch die gehalten vnd erworben sind vnd hinfur gehalten vnd erworben
machten werden So verre vnd die disen vnsern gesetzden wider vnd
engegen sind oder gesin mohten Vnd wir sprechen vnd setzen das die
krafftlos vnd machtlos sind vnd dissen vnsern gesetzten vnd ordnungen
keinen schaden bringen sollent Vnd wir gebieten ouch darumb allen
vnd yeglichen fursten geystlichen vnd weltlichen grafen frien Edelin Ritter
knechten Amptlüten vogten truchsessen Ammen Richtd burgermeystern
rüte burgern vnd gemeinden der stetten merkten vnd dorffern vnd fust
allen andren vnsern vnd des heilgen Richs vnderssessen vndertonen vnd

gereuben in welichem stät vrieden wesen vnd ezen die sind ernstlich
vnd vesteniich mit disem brieff das sie vnsere gesetzde vnd ordenung
vnuerzuckt halten vnd do wedder nit tun in kein wise Vnd ob yemant
were der vnder disse vnsz gesetzde eines oder mer tatzstenelichen oder fre
uelichin täte oder tun wurde So setzen vnd wollen wir das der oder
die so est vnd dick das geschiecht vnd vnsere vnd des heiligen Richs swere
vngnade vnd tun die pene der Guldin bullen unsers vatters keiser
karls seligen vnd als von der pfalburg wegen begriffen vnd darzu
tun die pene hundert marck golotiges goldes von sollich vbersatzung pena C marce
vollen verfallen sin sol halb in vnsez vnd das Rich kamer vnd das auri mozafanen
ander halb teil den die wedder das vnsz gesetzde vbergriffen vnd ge
leidiget wurden vnablich zubetalen Vnd by disser vnser ordenung sint
gewesen die Erbirdigen Conzat zu Wientz vnd Dietrich von Kelne ertz
bischoff des heiligen Richs Erzkanzelez vnser lieben neuen vnd der hoch
geborn Friderich Marggreff zu Brandenburg des heiligen Richs Erz
kamerer vnd Burggreue zu Nurenbg vnser lieben Oheim vnd fur
sten Die Erbirdigen Gunther Erzbischoff zu Meydburg Con
zat zu Breslä Johann von Agram Cancelez Friderich zu Bobenbg
Peter zu Augspurg Cunzat zu Regenspurg vnd Albrecht zu Ho
stetin Bischoffe vnser fursten vnd lieben andechtigen vnd die hoch
geboren Wilhelm Hemerich Johann otto vnd Stephan Pfalentzgrafen
bim Rin vnd Hertzogen in peyern Adolff hertzog zu Gulch vnd
zu den Bergo vnd Ruprecht sin sun Bernhart marggreff zu Baden
vnser lieben Oheim vnd fursten Die Edeln Johann vnd Lu
polt Lantgrafen zu Lichtenberg Marggraf Wilhelm von Hessen
Der eesam graf hug von montfort meister sant Johanns orden
graf Friderich von Nüwenar graf von limpurg graf hans von Lupfen
Graf hans von Werthein graff Hemerich von Swarzburg herre
zu Arnstein Vermundus perulf vnd Bartholomeus von der
leiteren des heiligen Richs zu Bern gemein Vogtz Vlrich von
Rosenbergk Peter von Kastelonz houptman zu Glacz vnd zu Wün
sterberg Wilhelm Hase von Hasenburg Also von sternberg Lupolt
von Ebirsalb Hertz von Puchem houptmarschalck von Bappenheim
Wichel vnd Ostwalt von Wolkenstein vnd grafen herren Ritter

vnd knecht vnd ander erber lüte mit vrkunde dis briefs versigelt mit vnserem kunglichen anhangenden guldin bullen Geben zu Lutzenburg nach Cristus gebürt vierzehenhundert jor vnd dar nach in dem ainundreissigsten jore vnsers richs des vngerischen in dem viere vnd vierzigisten vnd des römischen in dem ainundzwenzigisten vnd des behemischen in dem Eilfften jare :

Reformatio friderici
Romanorum imperatoris

Wir Friderich von gottes gnaden römischer kunig zu allen zyten merer des richs herzog zu Osterrich zu Stire zu Kernden vnd zu Crain etc Embieten allen vnd iegklichen Erbirdigen vnd hochgeborne vnsern vnd des heiligen römischen richs lieben getrewen fürsten geistlichen vnd weltlichen Grafen freyen herren Dienstleuten Rittern knechten burggrauen vogten burgmeistern Schultheissen denn richtern Amptleuten vnd gemeinden aller vnd iegklicher Stett merckt dorffer vnd allen andern in welchen wirden stät oder wesen sy sien vnsern vnd des heiligen richs vnderthonen vnd lieben getrewen vnser gnade vnd alles gůt Wir mügen wol wie von den gnaden des almechtigen gots vnsrer vordern sahen zu der wirde römischs kúnglichs gewalts erhebt vnd gesetzt sind Do bedunckt vns wol billichen das wir vnser pflicht gen menglichen alsó bekhsen so wir nun in dem heiligen riche freds vnd gemachs felichlich empfind wann wir nu zu anbeginne vnsers regiments euch vetz nach vnsrer kúnglichen kronung eigentlich vnd mangvaltiglich vnderwiset sind vnd vernomen haben das in dem heiligen römischen rich vnd sunderliche in tutschen landen vil vnrats gewaltenclich auch ander vnzimlich vnd vnerlich angriff besthedigung bestehen sind vnd noch teglich bestehen mit mort Raub vnd brant Do von das heilig rich des were ein merer genat sind gar schedlich gemyndert vnd vil des richs vnderton vnd getrewen geistlich vnd weltlich person grob not vnd verderpnüss vnd schaden teglich liden Als den leyder geschlagt durch die lande gat do durch gemeiner nutz gröslich gesert gestöret vnd vil der gůter gestrickt wurt Do haben wir vns von der vride wegen vrsers

kungklichen Ampts die wyle gott zelobe dem heiligen Rich zu eren vnd
durch gemeins nutzs willen vf vns genommen haben dar zů ergeben
das wyr mit allem flyß sollichen vrsach vnd böß sachen mit zuthůn
rät vnd der hulff gottes ouch bystant vnsere vnd des Richs getruwen
nach allem vnserem vermogen zutůnden arbeiten wollen vnd darumb
durch anbringung ouch mit bywesen vnser Rate vnser vnd des heiligen
Richs kurfursten anderfursten geistlich vnd weltlich Grauen freyen herren
Ritter knecht vnd Stett die wyr dan durch sie selbs oder ir merklich
sendbotten Darumb in sunderheit hůr zů vns zekomen begerden hy
ben vfsetzen wollen vnd gebieten wyr von Romischs kungklicher macht
krafft vnd gewalt ernstlich vnd vesterklich mit disem brieff vnd
ermanen ouch alle vnser gelich vnser des heiligen Richs vnder
tonen in welchen worden stat oder wesen ir sind sollicher treuw vnd pflicht
als ir gott dem heiligen Rich ouch vns als einem Romischen kunige
vnsern obersten herren gemeinen nutz vnd ouch selbs schuldig vnd gebun
den sind das ir alle vnd yeglich stuck punckten vnd artickel dyser vnser
geschribner ordnung gantzlich getruwlich vff ewichtiglich vnd
vngeverlich haltent volfurent vnd lobent Ouch mit allen den vllen
vnd die ouch zů gehorent zehaltin ernstlich schaffnent ordnent vnd be
stellent als lieb ouch sie vnser vnd des Richs swere vngnad vnd die
pene in dyser vnser ordnung hie nach begriffen zu miden

Item
Item zum ersten das niemant dem andn schaden tůn oder zů fügen soll 1.
er hab in dan zuvor ordenlichen billichen kantlouffigen Rechten erfordert
vnd ob im sollich Recht vollicht nit als bald als er wolt vnd be
gert gedihen vnd widerfaren mocht So soll er darnach den nit an
greffen noch bestedigen er habe dan vor alles das vollenklich vnd
gantz geton vnd volbroght das dysser bárlin der Recht seliger gedechtnis
vnsers vatern am Rych der gulden Bollen in dem Capittel
von dem vrdeyl sagen eigentlich innhalten vnd vsswyset Item ob
yeman zů dem andn kunftlich oder vnlougenbar schuld hette herre
dan der schuldwerder burgen oder brieff so mocht er sine schulde
vordern vnd in bringen nach lut vnd sage sollich siner schuld brieff
vnd als im verschriben ist zů bezalen mocht aber einer nit bezalt

werden noch sinre beruff lut oder als im versprochen were das man
ine bezalen solte Vnd im dan zů pfenden dar umb gebutte der sol
es doch mit pfänden halten so hie vor noch geschriben stat doch das jme
vnuergriffen der kouffliute die sullent einander bezalen ouch jeder
man sin zins vnd gult hinbringen als dan bishar komen ist Alle
Von pfändung der also pfendenthal sol vor Es er darumb pfendt an den der im
die schulde schuldig ist gestrifftlich muntlich oder vnder ougen er
nodezn in umb sin schuld gutlich oder mit lantlouffigen billichen
rechten vntlaghaft zemachen im den nechsten zehenden monatn noch
sölicher ermanung gliche noch einander volgende Vnd ob er mit im
sölicher zit in obgeschribner mos nit vntlaghafft gemacht wurde
So mag er den der im schuldig ist Vnd dieselben hab vnd gůt dar
noch pfenden vnd angriffen Doch das er als dan mit den pfänden
pfantlich gefare also das er die selben alle vngeuerlich in die nechste
stat oder slos trebe do ein gerecht zinne sy Vnd man sol ouch im
vnd die habe in dem selben slos stat oder gerecht in nemen vnd
dar in treiben losen vnd bis im nit weren Er sol ouch die wile mit
den selbin pfänden feid vnd gleit haben vngeuerlich vnd sind es dan
essende pfänd So sol er die stan lossen drissig vnd drig nächt weren
es aber ander pfand so sol er die vierdrochen noch einander die nechsten
stan lossen Vnd sol ouch kein mit Vitzer weder hüt noch tevl dauon
nemen noch nemen lossen sunder die selbe hab sol vnuerruckt bis
einander bleiben Vnd ist dan das yemant kumpt der die selbe nome
vnd pfand vfnemen wil dem sol man sy vfrecht vnd gewerschaft vss
geben mit kuntschafft des richters oder Amptmans in des gerechte
sy sien oder sol ander erber lute dar zů nemen die do bi sigent
Wolte aber nieman die pfand vff nemen im der vorgnt zit So
mag der pfender die selben pfand dar noch verkouffen vngeuerlich
So er nehest mag ouch mit kuntschafft des Amptmans in des gerechte
sin gesetzt werden sine oder ander erber do selbst Vnd das selb gelt
sol dan dem selben der gepfant hatt an siner schuld abgon vnd was
er ouch kostung vff die selben pfandung gelet hatt die redlich ist
die er vor dem herren oder (amptman des gerechts kuntlich macht
der sol im ouch dar an abgon Were ouch das von sollich pfandung

wegen neman gefangen wurde der selben gefangen sollent ouch alle
vf tucht vnd gelbschaft vsgeben werden vnd ob sy der vrgichaft
oder gelbschaft nit emig werden möhten was dan das gericht dar
in das vf darumb erkennt do by sol es bliben die ouch schlichs ob
sin not wurde erkennen sullent Were es ouch das der pfender der sel
ben pfand nit zim das selb nehst schloss oder statt do ein gericht inne
were treibe vnd der sare sin hulte als vor geschriben stat So sol man
das furbas für einen vnrecht halten vnd wurde dan der herre oder ampt
man des selben Slosses oder ander vmbsessen angerufft So sollent
sy nit sten gehulfen getruwlich behulfen sin zü ferstender tät noch yden
vnd dar zü thün ob sie der selben pfender ouch der pfand in se oder an
der slos oder gericht bringen machten do mochte man dan gefaren mit inen
nach des richs rechten das man ouch gestatten soll Were ouch das ein
pfender mit den pfanden an ein Slosse keme vnd vorderte sich do mit
zim zelassen wurde er dan do mit nit gelossen das er kuntlich machte
So mohte er die pfande do selbs sten lossen oder die furbas aber in das
nehst gericht treiben vnd wes er des schaden neme der redlich vnd in
gemerlich wer vnd den er kuntlich macht den sol er im der herre oder
die lute des selben slosses die im nit ingelossen hetten vfrichten Es sol
ouch nemant den die die pfender nit slos vnd gericht inn lossen
darumb argenbillen bewisen oder schaden zü ziehen Were es ouch
ob yemand anders den obgeschriben stat zügriff oder angriff täte
do soll wedermann der des ermant oder sust zimen wuet zü ferstan
tat yden vnd solich genomen hab mit samt den die das getan haben
zu recht hiessen behalten Item so sol der Ackerman vnd der win
gartman vf sinem hufe mit siner habe die man zü den ackern vnd
vnd wingarten die zu buwen bedarff Es sy in vrgicht schafft oder
on vrgicht schafft Durch vff den Ackern wyssen vnd wingarten
vnd widerheim ze hüsse vnd als man die frucht schniden wyssen mag
vnd ouch den win lesen vnd das sin furen sol sicher vnd fridlich
sin vnd soll ouch nemant brennen oder krantschatzen für schiessen
oder für in legen weder tags noch nachts Es sige in offner velde
vrgicht schafft oder ane vrgicht schafft Item es sollent ouch all gerichtlich

Von rettung vnd noch klung

Item geistlich lüt
künt betten bilgerem
kouffliit ze mit te
hab sollen sicher sin

lüt künt betteren vnd ouch die in sinerer krangkheit sind ouch bilge
rin lantfar kouffliit vnd fierlüt mit te hab vnd kouffman schatz
sicher sin sol vnd mit bestedigt werdn Item es sollent tilchen
tilich hofe vnd vridem hoffe ouch sicher sin vnd dar vf mit genemt
werden noch ouch kein were dar vf gestechen Doch obvemant die
oder die dar inn werent sich vnderstundent zu stürmen oder nöten
so mocht man sich dar vf weren Item es soll ouch furbasser kein
reysiger knecht der sin eigen pferd hab Er hab dann einen knechten oder
jungknechten oder sü einer statt diener des oder der gebrestet vnd ge
dingter knecht er sy Vnd ob der knecht yehts täte wider die vere
vnd nach geschriben stucke das soll sin herre verantwurten vnd wider
keren vnd was sunst reysiger knecht weren die eigen pferd vnd nit
knechten oder jungknechten hetten als vor geschriben stot der selbn ouch
vnd ander knecht die mit herrn rieten oder knechten hetten die te zu
dem rechten nit mechtig weren sollen niemen schaden trost noch geleite
haben Item so sollent alle kurfursten ander fursten geistlich vnd
weltlich grafen herren vnd herren ritterschaft stett vnd mergklich in
sere vnd des Richs vndertan mit allen den iren vnd den sü zü gebietn
habn es sygent edel oder vnedel reysig knecht oder hantwerck knecht
dienst knecht puxn knecht oder ander erntlich oder vestenerlich schaf
fen vnd bestellen das der dheinre in keine weise yemands oder vf ye
mant diene angreif oder zü greif helffe nim Es sige vf wasser oder
vfstande oder in siner herschaft vessen vnd vrlüg vnd gunst sollichs
wir ouch den obgenemten vnd allen andern die mit herren herrn dem
sü in sunderes zügnüsse sprechn sundent zehaltn vestenclich gebieten
Item es sol ouch mengklich es sygent fursten herren oder stette als obge
schriben ist in iren landen stetn vnd gebieten mit iren amptlüten
ouch sunst erntlich vnd vestenclich schaffen vnd bestellen das füre kein
gelbahsener knecht der mit mergklicher krangkheit sunt libs nit be
laden vnd ein mussig granger sie ouch nit redlich erber vnd bezgen
gricher kuplipnazig fur sich selber habe in iren landn stetn vnd ge
bieten nit gehalten noch gelitn sunder verschmecht vnd vf getriben werdn
Item es sol ouch niemant an dheinem ende gelait haben noch yemat
geben werdn dan sü recht vfgenomen vnd affnen tragen hosen vnd

Gelait sol nit
geben werden

Von der heimlichen gerichts wegen

verspreche kempffen Item von der heimlichen gerichts wegen noch dem
vnd sich vil vnpurlich sachen die so macht dar an gehoren an denselbn
gerichten verlouffen vnd bis har mangerlai brechen gemacht haben do durch
wo das lenger beston solt gemeiner nutz vnd frid tun dem heiligen
Rich nit wenig gekrenckt vnd geferet werden mocht vnd darumb
solliche vncrat zuvorkomen So haben wir nit rat als obgeschriben
stot vnser vnd des heiligen Richs kurfursten fursten Grave vnd ander
obgemelt gesetzt vnd geordent setzen ordnen vnd gebieten von kö
niglich kungliche macht in kraft dis briefs das solich heimlich ge
richt furbas nit frumen vesenlichen vnd ersamen luten besetzt vnd
nit hedenisch verachter vnelich geboren memerdig oder eigenlute ge
halten werden vnd das es do nit dieselben nit anders halten dann
als von anbegynne durch der heiligen keyser karln den grossen vn
sern vorfaren am Rich durch durch die reformacion Do der erwirdig
Dietrich Erzbischoff zu Colln ꝛc vnser lieber neue vnd kurfurste
als ein durch keyser Sygmunden loblicher gedechtnus vnserm vorfarn
bevolhen was zu Arnsperg in bywesen vil grauen freyen herrn Rit
terschafft stulherrn fengreffen vnd freyschoffen gemacht hatt geordet
vnd gesetzt ist Besunder das man memant do hin vordere breyfs
oder lade dan die vnd vmb die sachen die do hin gehoren oder
der man zu den eren nit mechtig sin mocht Wann ob jemant
do hin genordert wurde das sin herre oder Richter mächtig were
zu den eren vor hin oder andern lantlouffigen gerichten vnd das der
selb herre oder Richter der freygrefen oder Richter solichs zelbssem
tate oder schribe eman solichen abvordertz vnd er nit zu zween oder
dreyen andern vnuersprochnen mannen dem freygrafen oder Richter treffig
zu den eren obgemeltz mos vnder jren insygeln zuschriben so sol
als den solliche ladung ab sin vnd der sachen nicht gangen werden
vor dem herren oder Richter do die sach hin gehört vnd gefordert
wurde on betrag des freygrafen oder heimlichen Richters Wo aber
dem also nit noch gangen wurde So sollen proces vil gang vnd
gerecht die dar uber geschehen weren oder geschehen wurden gantz
krafft los tot vnd ab sin die wir auch votzimt als dem vnd dan als
votzimt von dem sich kunigklich macht kraftlos sprechen vnd vrteln

Es sol ouch kein fryegrefe dheinen freyschöffen machin dan de die das rech
tes wegen werden mogen vnd die sollich fr tougenlichkeit durch genug
same kuntschafft fürbringen nemlich sollen sy keinen zü schöffen ma
chen der vnelich geborn remands eygen oder sünst verbundig oder
zü gehorsam sy die ouch in des heiligen richs acht aberacht oder bende
geystlichen oder weltlichen synsollent sü ouch dheins wegs schöffen machin
Welich sö von dem heimlichen gerichte oben geschrieben stot wellent wir
niemetlich vesteclich vnd vnzebrochin gehalten werden vnd gebieten
derumb allen vnd ygklichen stuhlherrn fryegrefen vnd allen andern fr
welichen wesen oder stat sy sülent Ernstlich vnd vestenclich mit disem
brief das sie sölich vrteil frien sollen vnd gerichte besetzen ordenlich
gehalten werden Wann wo ychzit dewider oder anders geschehe so
solt der stuhlherre zu marke goldes in vnser kamer antlestlich zubezalen
vnd der fryegrefe sin ampt der fryegrafschaft verfallen sin durch der
der also vnrecht verdemung oder verbottung erwerbe sich selbs ver
urteilt vnd sin lib verbürket vnd fr vogtlicher widder ere gethon
haben vnd sol mengklich zü fr rechten als sich gebürt

Von der Münz

Item man
ouch dem heiligen römischen rich fr nutzlich landen ander silberin
vnd guldin müntz grosses liget vnd notdurfftig ist das die ordenlich geslagen vnd gemünzt werde Darumb so setzen wir mit rat
vnd fr mas als vor das die guldin muntz bi den muntzhenden gerad
sins goldes zü gemeiner kauffwerung belibe als das ettlich zit ge
wesen ist vnd sol ouch die nit geringert noch höher gemünzet werden
wann wer anders täte fr welichen wurden steur oder wesen der were
der sol darumb swerlich gestraft werden als sich das gebüren wurt

Item von der silberen müntz wegen wann die selbe durch die gelegen
heit der lande vnd mangerley sach wegen nit vff ein gemein kurs
durch alle land zebringen ist Darumb so wollen vnd gebieten wir
das alle die die sölich silberin müntz slahin stetenclich vnd ordenlich
geslahen nit vnd gehandelt werden Wann wo anders gehandelt
oder geslahen wurde dan als billich were So wellent wir das stren
clich vnd vestenclich straffen vnd gestrafft werden schaffen ouch nach
dem vnd sich gebüren wurt

Item wer der vorgeschriben stuck
ens oder mer vberfure so widder täte oder dar zü hülfe das do wider
gethon wurde oder der die sellen die do wider täten nit wollen wissen

oder geuerde hulfte hulfe oder hielfe oder in zu schübe der oder die sol
lent vnder ere vnd recht gethon haben Auch in vnser vnd des Richs
fryere vngnad vnd dar zü ein pene namlich hundert marck lotiges
goldes halb in vnser vnd des Richs kamer vnd halb dem kleger
oder beschedigten vnableßlich vnd on gnad zü bezalen verualln sinen
Welliche ouch die werent die solich pene an golt oder gelt nit ze
betzalen hetten die sollent in mistat an iren liben erarmen vnd sol
zu innen nach des Richs Rechten gerichtet werden Es sollent ouch die zü
verliren hetten alle ire lehen vnd freiheit so sie von vns vnd dem Rich
oder andern geistlichen oder weltlichen herschaften oder personen hetten
zü sampt der obgenten pene gantz als ob sölichs nit recht erholgt
were verloren haben vnd sullent ouch der oder die sölichs täten oder
sü generlich hulfen innen zü leiten oder hinschüben keinerley trostung
fruntschaft oder gleit haben an keinen stetten oder enden sunder es sol vnd mag
mengklich zu dem oder den selben macht haben sy an lib vnd gut an
zegreiffen vnd daran nit gefrevelt haben gleich wie vnd in aller
der wise als ob sy mit des Richs hofgerichte oder andern zimlichen
gerichten gerechtem vnd mit rechtrer vrteil verachtet vnd in die
acht vnd aberacht geton werent vnd darzu sol der selben lib vnd
gut menigklich verantbürten noch beschirmen in keinen weg vnd in
welichen gerichten sy begriffen werdent So sollent man sy an allen stetten
behalten vnd über sü richten als bis der pene vnd wie vorgeschri
ben stat Doch behalten wir vns als einem romischen kunig ob
nochzit in dieser vnser ordnung hinfüro zü verendern zü meren oder
zü mindern dar zu oder dauon zesetzen vnd die gantz oder ein teil
abzetunde sich gebüren wurde nach gelegenheit der zit vnd der
zit vnd der sach das were das alles durch fur sich selbs billich ist
nit hat dieses vnd des Richs gemeinden zetunde zehaben vnd
tün mogen Alle argelist vnd geuerde hin allen vnd yglichen vor
geschrieben punkten vnd artikeln gentzlich vßgeschlossen vnd hindan
gesetzt Geben zü Frannkfurt versigelt mit vnserm kunglichen
maiestat insigel nach Cristus gebürt vierzehen hundert vnd 1442.
dar nach in dem zehenden vnd vierzigisten iore an vnser lieben frowen
obent Assumpcionis vnserr Richs in dem dritten iare:

Durch lichtigstes furst Römischer keyserl vnd kgle vnser keyserlich maiestat hat In disem vergangen Sumer herzog ludwig grauen Zu veldenz der vmb sin selbs sach willen vor In gezeuget vnd In willen gestanden vnd des anfengers gegen mir ist Zu vnserm houbtman wider mich gesatzet wynthalb vnnerschuldt des er sich ouch wider mich an genommen hat Wie wol er noch hüt bydag In gleyter geswornr ere vff gesagter lehenspflicht gegen mir stet Dar vmb ich denmols vnser maiestat geschriben do mit ouch ein gemein vff schriben geton vnd mich mit warheit entschuldigt vnd darzü mich gnügliche erbotten vor vnser maiestat selbs vnd an ander ende geton nach inhalt myner schrifft Durch vff dem tage Zu Nürenberg mich noch ferrer vnd vff vnsers hei ligen vatter den bobst gebotten han Als das durch etlich des heiligen richs kurfursten vnd ander fursten vnd an vnser maiestat gelanget ist Dar uff ich hoffenunge han gehabt ich solt des genossen haben vnd furter vngnaden vertragen sin bliben vnd die houbtmanschafft vnd offbotb wider mich abgestalt sin vber das alles langet mich an vnser maiestat haben mir Landtgrafen in den Elsas vnd Sundgöwe Zu Elsas gehorende geschriben vnd hoch gebotten vnd be nollen by marglichen penen den egenanten herzog ludwig Zu lantfogt vff Zu nemen die selbe lantfogthye von vnser maiestat verlihen am rich myrnen lieben heren vnd vatter herzog ludwigen seliger gedechtnus vnd sinen erben für ein ewiglich Summe gelts ver schriben worden von dem die vff mich komen vnd mir In sonderheit von vnser ma iestat für die Summe gelts verschriben ist noch In halt eins vnser maiestat versigelten briefes des ich der selben maiestat gloplich myn hennt sende Dar zu so werde ich Jerzuner von mynen aber In offbothen wonder mich von vnser maiestat vfgangen myner ere vnd glimpffs hoch vnd swere Zu vnschulden beschuldigt In den worten das ich durch myn mutwilligen frevel myner maiestat vnd das rich Zu notwere trungen solle dar an mir in warheit ganz vnrecht geschicht als ouch gar vngern hün oder vorssen vff mir wissen wolt Vnd wiewol ich ye hoffen were vnser maiestat selber verschribung vnd vnser Maiestat Ingesigel vff gangen mir vber die lantfogty gegeben Indem vnd durch myn myns günner myns handels warlich underrichtet geweset Ich solt der vnrechtlichen entsetzunge myns vetterlichen erbs vber die gewalt vnser maiestat brieff vnd sigel durch gewalt vnd on recht vertragen ouch der beschuldigunge obberhaben sin vnd bin noch so vnder thenigklichst Ich mag hetten mit ee Inmaßen vnser maiestat brieff vnd sigel vnd vnser selbs hohen ere vnd wirden der merern In der warlicheit ich von gott dem Almechtigen Zu gefügt ist vnd vnsers namens vnd stammens des furstlichen huses Osterrich vnd der pflicht do mit Ie dem heiligen römischen rich vnd den glideren In vnser erster bro nung geton gewant sindt Zu schaffen vnd zu bestellen das ich by myrnen vetterlichen erbe noch Inhalt vnser maiestat verschribunge gerugklich gelossen Die mit allem be griffe mich by der lantfogty bliben Zu lossen sonder ouch do by Zu handhaben schutzen vnd schirmen Ouch die houbtmanschafft vnd offboth wider mich Zu vnsern gestalt werde Wiewol dan vnser maiestat mynen das ich icht myn handels vff mir habe das mir dan tag fur vngerichtlichkeit furstey des richs grauen herren vnd stetbotten so fruntlichst das sin mag oder In vnsern verslichen hoff fur vnser selbs persone gesetzt werde Darzü will ich komen oder schicken vnd solich erber redlich verantwortung tün Das ich trewe mit warheit ere vnd glimpff Zu bestan vnd das myn vnschult ver merckt sol werden Ob aber myn verantwortung mit gnügsam angenommen wolt werd

Landtgrafen in Elsas Elsas Sundgöwe Lichtig in Vffalt Römisch Königs mit ainer gantzen gelb kor, schrieben.

Wil ich mynhus erbotten Rechtens nit weigern Vnd obe das ouch nit gnůg sin solt wil ich
Rechtlich lassen erkennen wie Vnd wo daz vmb Rechtfertigunge sol geschehen Vnd dem
ouch volge tůn Wo mich nů sollich myn völlig erbieten Das ich nehter Vnd volko
menlicher Zůsag nit wenig nit helffen Vnd vber das alles myns Inhabens gůts gůts
besitz Vnd gelegen lehen vffen Aracstat brieff Vnd sygel die bysslier den grossen glůbe
In dem heiligen Römischen Rich gehabt Vnd noch billich haben sollen mit gewalt
Vnd one Rechtentsatzt Vnd daz zů Im mich gehetzt werden solt zů vnschuldigen
vnerfordert vnersůcht vnuerhoert Vnd vnerlangt alles Rechtens Vnd vnberechtiget
aller dinge Dartzů myns glimpffs vnuerwurfft bestandigt das were Iemer swere
von einem Römischen keyser zů hören Vnd must ein Yeglicher do by verfeen das me
gewalt Vnd vnrecht gesthee Vnd besunder dwile ich mich vormols Vnd ouch me
Verstat Zůsprůche Vnd Rechtlichen vstrag so gnůglich erbotten habe Vnd noch
Zů zyt das von me nit vff genomen wirt Verstet menglich ich wyeman zů der
nothorft tzuge sonder zů der wit Vnd gegenwe gezungen werde Vnd me die schuldig
Vnd pflichtig bin Dez Vmb mýn notdurfft hieist gott den Almechtigen Vnd die
gerechtikeit Vnd myn hern Vnd fründe zů hilff zů komen nemen | mich des vff zů
halten | so ferre ich mag Vnd des swerens geweltigen Vnd vnrechtlichen fürnemens
tieger zů sin | das ich dan mit den Vnd me worten Vnd worlichen vmbstenden
myns glimpffs so wytest ich mocht vff schriben klagen Vnd sagen wolt Do durch
aller menglich Innen das gewalt Vnd vnrecht werden mich gebrucht wurde Vnd
Das gnůgsamen verantwortunge Vnd billichs Rechtens an mir nit gebrech were
Vnd obe vfrůre Vnd krieg Vnd verderben der lande oder ander übel do von entstunde
der wolt ich gegen gott dem Almechtigen der heiligen Römischen kirchen Vnd dem
heiligen Römischen Rich Vnd gegen aller Erberkeit Vnd menglich betzugt Vnd
protestiert sin das ich des mit sonder gewalt Vnd vnrecht gegen mir vnbillich
widder recht geübet Verseh gebe Vnd were Ich will aber gerulben Volbor Aracstat
los es do zů nit komen Angesehen myn gerechtikeit Vnd das ich alwegen gegen
einen gnedigen hern an aller Aracstatt gehabt Vnd begegen gegen getan hette was ein
fromer gerulber Furste des heiligen Richs tůn solt das ich warlich mit mynne
grossen rossen Vnd Zeuge In zůsprichen were botschaft zů aller Aracstatt mag
bewisen Vnd was ich mich haz In zů aller kerselichen Aracstat sol versehen
bin ich verstentlich Vnd Rechtige gesthriben antwort mit disem botten Datum
Heidelberg Vff mentag nach Inuocauit Anno dm 2c lxxxprimo

Fridrich pfaltzgrave by Rine
Ertztruchsesse Vnd Furste 2c

Alfredrich pfaltzgraue ꝛc

Vnsern gunst Zu vor Erſamen lieben getrallen wir ſint gloublich vnderrichtt wie vnſer
gne der Kongſche kerſer Carl den ſtreff In der lantfoigtÿe In Elſaß bÿ ſweien peney gebotten
ſoll haben hertzog ludwigen von Veldentz Zü einer lantfoigt vff Zü nemen vnbedacht
Das die ſell lantfoigtÿe von dem ſelben vnſerm gnedigen hern dem kerſer vnſ In ſunderheit vnder
ſinem Chamſtat Jngeſigel vor ein ſumme gelts verſtrebey iſt wenn bÿ der Zü laſſen Zü ſtihzen
vnd Zü ſchirmen Darch nit macht Zü haben die vff vnſer vnd vnſer erben handen Zü
nemen Lond Rheynem anderen In was ſtatts oder weſens der ſÿ Zu beſtellen vns ſÿ dan
eins merglich ſumme gelts Zü ver vff gezicht vnd bezalt nach Jnhalt der briefe Lewe dem
ſelben vnſerm hern kerſer geſtrzelen haben Jnhalt deſſer Jngeſloſſen abgeſchrifft wir nach
hie mit ſchrieben fruntlich bitten Je wolt durch willen vorſthaffe oder ſchrifft den benant
vnſern hern helffen gutlich bitten vnd ſlifſ fur kezen ſich vnſers gnedigen herbietens Zü
verhoring oder Zü recht von vns genugen Zulaſſen die verzgenomen houptmanſchaffe
wider vns vnſern helfe vnd ſchirm abſtelle vnd vns vnſers inhabenden guts vnuerhort
vnd vnerlangt als recht vber ſiner manſtat Jngel vnd brieff nit vnderſtee Zü ent
ſetzen vnd wollent Jhme vermeinten ſolt ſolich fürgenomen vnwille
gegen vns beharrent wezen was in dem heiligen Rich vnrates dovon erſtan erſtrecht
macht vnd vns auch vff vnſer erbieten vnde gerechtheit nach Jnhalt vnſer ſchrifft
gutwillichlich antwortte we ir des rede horent werden vnd nach vns Zü lieb gutwillig
Jhme bewiſen als wir uch getruwen Das wollen wir In gnaden gen vch bekennen vnd
bedenken Datt heidelberg vff Dinſtag nach dem Sontag Jnuocauit Anno ꝛc lxxxvno

Nicolaus Episc⁹ Seruus Seruor
dei ad ꝑpetuam rei memoriam Ad decorem et vtilitat
anctoꝝ quare nobis Cura immineꝫ Ecclias vt
in eis) nichil in templo sancto suo magnifice
Collaudet⁹ glorificet⁹ et Benedicat⁹ Altissim⁹ Ac
ꝓfectꝰ pauc⁹ deuocio aplicas diffundim⁹
Vbertim ciuitatib⁹ ac illis que p ecclie pare
ecclaz votiua directu ac fructuosu ꝓspero salubrit
ꝓdisse compertum⁹ vt illibata ꝑsistant perpetui
roboris adiectum⁹ firmitatem Hinc parte
Dilectoꝝ filioꝝ Henrici Hesterer Decani et
Capli ecclie sancti florentij Haselacen Argentin
dioc nobis nuper exhibita peticio continebat
qd olim quonda Burchardus Decanus ꝛ dicti
Capl'm nonulla racionabilia pro euidenti ꝓfectꝰ
Ecclie vtilitate ordinacoes et statuta puide condi
derunt et ediderunt et que bone memorie Conradꝰ
Epus Argen ordinaria auctoritate confirmauit
et approbauit put in lris autentic desuper confect
ꝓdore Decani ac Capli sigillis munitis quaz
tenoꝝ nichil de verbo ad uerbum nichil subtracto
plenius dinoscit⁹ Quare parte Henrici Decani
et Capli ꝓdce nobis fuit humilit supplicatu vt statut
ordinacoes confirmacoes approbacoes ac lras predict
ꝓfirmioꝝ ꝑpetue subsistencie robur aplice
confirmacionis adicere de benignitate aplica dign
ducem⁹ Nos itaq; huiusmodi supplicacionib⁹ inclinati
statuta ordinaciones confirmaciones approbaciones et
lras ꝓdas ac quecunq; inde secuta rata habentes
et grata ea omnia aplica auctte et exserta sinceritas
tenoris serie confirmamus et approbamus et ꝓdictis
scripti ꝓtectionis communimus supplentes omnes defectꝰ
qui forsitan intuenerit in eisdem Tenor vo

Ecclesia Haselacensis in Dioces. Argentinensi

dictare hijs sequitur nj hec verba Vor Burchardg
Decanus/ Otto Scolasticus/ Otto Custos/ Hugo
Cantor/ Peregrinus portarius/ Otto Celleravig
ecclie hasselacen Arnold dict Magr Johes dictus
de paris et Anshelmg de Westhofen Canonici ecclie
hasselacen ad dictu AD petua rei memoriam putum
Inspectoribj Inuisis notiam subscriptor caritatis
affectu et vario naturalis quibj nob ecclie nre pdce
ex bustioje nobis ab ea pstitis et pstandis ad antidicta
obligamur debito nos gsternigne vt bonu et
pfectu sibi statum altissimb quoq; gratu nj spualibj
et tpalibj prouisionibj debeamg et etiã
conseruare Cum igitur ecclia nra pdicta pter
Canonicor suor absencia destituta seruitoribus
et ministris defectuj plerisq; plerumq; sustinuit
et sustinet Indemnis ad supportandj defectus hmoj
ecclie nre matris et ad cultu diuinu nj ea nigilj
ampliandj nos sollicita cura sollicitat et sedulo
nos procurat esse pnigiles vt pro corrigendis et
suppliendis eiusdem ecclie defectibus et Spiritu pro
meliorandis modis et honorib vt tenemur iuxta
nouor edicione statutor nre antiquor Inmonitor
Inuiu nr zelus vehementius attendatur nos
vt p hoc nj mitj reddamur actibus varij sed vt
pro varietate temporj necessitate et vtilitate
euidenti ecclie nre pensatis eiusdē ecclie nre
defectibj conuenit remedijs succurramg Ea
pter accedente gsensu voluntate et auctte Dñi
pris et dñi nri Conradi Archiepi Nouor dñi
nri Alexandri pposite ecclie nre hasselacen
pdicte ex dicto adhoc speciali et salubri inito a
nobis Capitulo nj ecclia nra pdca pro nra die
Mercurij post festum Stj Hilarij confessoris

hora pme Dub Anno dñi Millesimo Ducen-
tesimo Nonagesimo ac vocatis et peremptorie citatis
ad diem eandem dño nro posito antedco et
Canonicis et Vicariis eccie hre ac omnibus
quib⁹ sua crederent interesse presente Reverendo
dño hro Epo antedco pmissa pmissione Statuimus
vt nullus deinceps in hra eccia recipiat in
Canonicum nec in fratrem nisi prius ad faciendam
pmanentem residenciam in eadem p̃ diu pbendam
hoc Canonie retinic voluit Juramento corporalit
pstito se astringat nisi ab hmoi residencie causa
racionabilis hmoi exaret videlicet seruicium
Romani eccie vel eius legatorum aut dñi nri
Epi Avinion qui pro tempe fuit vel eccie
nre pdicte Item infirmitas corpalis metus
legitimus pertinacia studium grade necessarii
p̃sencia nec alia causa racionabilis et honesta
et si qs aliqua causa rem pmissarie abesse optet
ad tres dies vel infra abesse voluerit hoc
sibi liceat licencia non petita Si vero qs aliq
causa pmissarie abesse cupiens ad septem
dies vel infra vltra tres abesse voluerit
Decani qui pro tpe fuit Vel si Decanus
absuerit antiquioris Canonici tunc fuit si
vs vltra septe dies abesse nolunt Decani et
Canonicorum tunc presentium vel maioris partis
ipsorum requisitis ad hoc ipse Canonicus petita
licencia humilit et obtenta liceat se absentet
qs si Canonicus se suo in jure p tres dies
vel septem seu vltriores de licencia debita
absentauit tempe absentie aliquis ne oppinatus
seu improuisum occurrit ppter qs nisi ea
termnos pstitos ad eccliam redire commode

non potuit. Vel si Canonico apud ecclam existenti aliqd repentinum occurrit ppt quod sine preiudicio negocij manibentis non possit licenciam debitam petere nec expectare liceat ei recedere vel abesse secundum statum negocij talis manibentis non possit licenciam debitam petere vel expectare liceat ei recedere vel abesse secundum statum negocij talis manibentis Itaq; qd recidit coram Decano et Antiquiori Canonico tunc presenti sub debito fidei quid loco Judicij sup hoc prestare teneb[itur] se exposse coram eis causam racionabilem sue absencie exponendo tali tunc prebende sue fructus qui interim grossos fructus computantur ut infra patebit volumus temporibus debitis et consuetis integre assignari absq; distribucionibus quotidianis que tantum presentibus eis videlicet qui interfuerit nisi ecclia horis Canonicis exhibentur Si vero Decanus absit vel alius Canonica ut sup tacta est differant sine causa racionabili volue[rit] licenciam postulata tunc a decano presente pub[lic]e Capitulum infra duos dies vt presentibus Canonicis qui voluerint et potuerint interesse discutiat an licencia sit danda vel etiam deneganda vnde quo ipsa sentencie maioris partis Capli stari debet et si Decanus et Canonici presentes in prefigendo Capitulo et in discutiendo an licencia danda sit vel denegan[da] negligenter vnj ipsa negocio expedicendo / exterit ad dom[um] Capitulum qui pro tempore fuit recursus habeat[ur] quid quid parcat. Hoc adiecto qd si infirmus decumbet apud ecclam durante infirmitate volumus sibi et ei presbit[er] qui de licencia Decani Vel si Decanus absens fuit de licencia antiquioris Canonici tunc presentis sanguinem evacuerit quat putet reputamus per tres dies immediate

Ipsius distribuciones quotidianas ac si presens
esset in choro ministrari. Hoc autem de eo
infirmo intelligi volumus qui ante infirmitatem
immediate in choro residebat. Si quis etiam
vel si quos Canonicos decetero recipiendos vel
Vicarios chori nre nre existentes vel decetero
instituendos temere et sine licencia recedere contigit
ab choro vel abesse vel si qui vicarii chorum
non frequentando prebendas suas non deserviendo
vel Librarias suas non officiando videlicet tribus
diebus ad minus in septimana negligentes extiterint
absque causa legitima vel necessaria. Statuimus quod
transgressores et negligentes hujusmodi Decanus et
Capitulum vel maior pars Capituli ecclesie nre predicte
vigore statuti ad hoc specialis Capituli privandi sua
prebenda perpetuo vel ad tempus vel fructibus
ipsius pro toto vel parte prout eis secundum statum
negocii et persone visum fuit expedire in gravioribus vel levioribus vero casibus alias puniendi
Positus solus vel Decanus solus plenam et
libram pueris ante statuti hujus latam per
adjectum quod si Decanus solus vel Decanus cum
Canonicis in hijs vel aliquibus quibuscunque correctionibus
negligentes extiterint positus in forma
supra proxime annotata delictum hujusmodi excessum
corrigat et emendet vel casu a principio dictus
sibi expedire videat et a Decano prius non
fuit inchoatum qui positus si absit vel ne
diligens extiterit penes dictum nre Epm qui pro
tempore fuit pertinebit. Item statuimus ut
nullus decetero recipiatur in nre ecclie Vicarius
ad prebendas instituta nisi ante sacros et
quinquennium in eadem ecclia perpetua residencia
quandiu prebendam suam retinere voluerit
se faciat secundum distinctionem de talibus ministris

Annotatam. Item statuimus ut nullus aliunde a
nobis nec nostris successoribus eligatur postulet[ur]
vel recipiatur dentagio nisi vere ecclie presitu
Decanus nec officiatus sed tantum degrecius
Nondum cathe assumatur qui ad hoc nisi ea ydonea
inueniatur qui recipere velit et qui iuret residencia
se facturum nisi modo prescripto apud nos ad ecclesiam
supradictam salua prebis aplice sedis. Hoc edam
salvo quod positum nec quisquam tpe fuit quod antiqua
nra ecclie consuetudinem a frequentatione chori
et ab assidua pucia personali ipsi ydoneum ad ministrandum et alios requirere auctoritatem
qui sibi deerunt sit recompensa quantum ad
predictam eorum que nisi grossis fructus quotidie
dumodo ipse apud eandem ecclesiam residencia
faciat et ibidem tanquam domicilium habeat et
cum sua familia vel maiori parte sue familie
commoretur ab huiusmodi residenda causa propte vel
aliqua eccia concessa. Posset autem idem tardius
quod denuntiatione causa quod absencia Decani
et canonicis publicus facta et ministratione
prebendarum et aliorum que sum requirit officium
nullis impeditis obtenta ecclia licencia a duo
nra Epo diuque qui p tempore fuit absentandi
se libera habeat facultatem. Item statuimus
ut nulli nisi dei ecclia nra in canonicum nisi postea
admittat[ur] vel recipiat[ur] nisi prius quod statuta
nros iuramento firmata bene in omnibus bris
teneat[ur] iuramento adiecto corporaliter ad sancta
dei euangelia postea se spondeat quatenus et
alia non iurata sed multipliciter statuta et confirmata
nunc et tradetur quatenus habet promittat bona fide
se tenere et inviolabiliter quatenus ne dubium
ponat homines scientes vel dispar obseruantia
incurrat in iudicio. Item statuimus ut nullus

deincepsq amissamq condicionis vel generis vocipiat
a nobis vel nris successoribus nisi ecclie Canonicu
nulla vacante ibid pbenda nec alla Canonica
vel pbenda nov reclame cuiq; p̃mittat fiere nisi
dato sedis Aplice speciali ne detur a nobis casu
aliquid mortem proxim appetend nisi cui loc̃m
et beneficiu si vedet successuz Hanc am sit
digm residentes et diligentes in pdicta stipendijs
ampliorib; pre alijs absentib; honorari vt officiu
eis reddatur acceptu ep beneficio augmentato
et anue fervat lenius ep honore statutiq; vt la
nouiri nisi ppa ecclia nisi tenti ad plus residencia
facientes in eadem pbendare suaz p̃uentus
qui nit grossos fructus computant vt nisi ra
patebit pape debeat temp̃ib; debit et gsuet
nitegrabit caminsos hactenus qd ppetuo vel
decanq qui p tpe fuerit habeat plenad auctem
p subtractand eoz de fructu z alias put) nisi
fuit z expedire videbit singuli soli in lenioribus
z grioribus vero) supta consilio et sentencia Ca
nonicoz p̃dcm nec maioris partis ipoz p̃uendi
cos, qui horis debit diuinis non nit fuerint
vt teneat et si Canonic in consilio dando vel sentencia
sdm consuetudiem eor dicenda negligentes extiterit
in hoc casu Prepositus nec decanq singuli soli con
deliquentes plebat prout de iure sdm gsuetudiem
eccle fuit p̃cedend Et si decanus qui pro
tempe fuerit in hijs et in alijs correctionib;
negligens extiterit a posito et superiorib; suis
grauit puniatur Veligdi vero nec supstites
et absentes absq; tanta vtcunabili z honesta
diminucoem aliqua sustinendo modum absencie
ipoz et negligencie diminoz p̃cipiat deincepsq
tantudem ad residentib; parcend de fructib;
quos prepositus qui p tpe fuit ministrare ogsuerit

videlz singuli Canonici de Curia in Kirchem
Viginti quartalia mansionalis frumenti et unam
carratam simi et tredecim vncias cum decem
denarijs ppo carnibus et decem solidos qui
dicuntur Watschar et tria scotalia pisi Item
singuli recipient quatuor quartalia Auene
et duo quartalia siliginis de cotia in Luzelnhusen
Item duo quartalia Auene cum dimidio de cotia
et alijs Redditibus ni Vmatten Item recipiet
vina et Redditus de agris vineis quos nunc
tenent ni Ayntzichen in Wege ni Northeim in
Fleckesberg et in Dolle sicut hucusq; recipe
consueuerunt De quibus quilibet absens aut alij
sui ministerij requirit substitutu sdm ecclie
consuetudine adhuc habeant ni sua septimana pro
se ministrantem ni una cotia poterit In alijs
vero prouentibus videlicet in villis et Hamis
Altheim Osthouen Gerite in Dulze in Hasse
lahe et alibi undecumq; sine vacche positure
sine ex officio Celeratie sine ex officio portarie
sine alinde qualitercumq; prouentibus vel decreto
prouenturis statuimus vt frustrati maneat quandiu
absentes sunt quilibet porcio porcionem cotia
que ipsius absentibus ni modum ex habitum sub
trahetur volumus p fidelem procuratorem et quidem
congregari et assignari sdm quidquid et dispo
sitionem Decani et Camerarij tunc primi vel
maioris partis ibidem ad hoc specialit Capla
ni defensionem et communem vtilitatem ecclie nostre
care et Camerarie oneribus relevandum Quo statuto
loci et personarum aput magis expedire videbit quitenda
Item statuimus vt si quis ex causa fuisse vel expensas
expedire ducis vel legatorum ipsius vel dni Archiepi
Maguntini vel dni Epi Argen qui pro tempo

fuerint / nel cri d vacac alioniq vexacoe vel lite
p pam cohiam sustinc contigerit ipa ouera et
exponsas absentek z putes equalit sustinat et
psoluat / Volumq cria et ordinamq vt Canonici
nre existentes quos abesse absq causa vacabli grigit
si ad cohiam nram vedire et ibiq residencia facc vo
luerint a Decano de plano admittant z nj eodem
anno quo vedierint fructq pbendare suacp pris
pro rata tpis illius qb residencia fecerint tamq
pubiq Canonicis ministrent hoc adiecto qd quicuq
Canonicq absens vedierit z ad residencia faciendā
a Decano semel admissus fuit et postmodū sine causa
vacabili nj eodem anno qui quantu ad pns
statutu incipiet / in festo sci Augusti q fuerit
residencia postponendo se absentauit nchj reci
piatur nisi p eodem anno tamq pus ad administracoem
pbende sue sed tamq absens usq ad dnm futurū
fructibq qui pubiq ministrari q fuerit totalit sit
quatq et si nj eodem anno quo se absentauit
fructus pbende nisi prius restituat vel expenset
id quod recepit pro rata pnus tempis quo se
tenuerit absentauit / Item statuimq vt fructus
sue proventus pbendar Canonicor Ecclesie
Hasselacen de Curia in Lutzchem exadministracoe
p̄sentis puenientes grossi fructq annexant z inter
grossos fructus computentur / Item int grossos
fructus computari debent puenty de villis et bannis
Osthoven Arnolzheym Dalheim Leruite z de
Dinolz puenientes z q̄tuor q̄lia Amene z duo quar
talia Siligis de cohia in Lutzchusen z duo q̄talia
Amene tuy dimidio de cohia z alijs Redditibus
nj Drmattey et prata agri campestres que et
quos Canonici nre interesse dinosc tenent nj
villa z bannis Hasselahe / Item quedā pue puenerint
exadministracoe portarij cohie Hasselacen videlicet

tria denaralia siliginis vnum quartale auene vnum
ottale tritici et vnum quartale ordei Item fenetus
qui prouenerint de vineis et agris inter vineas com-
putatis in villis et in bannis in Mutzike in Wege
in Dunigesshem in Segersshem in Northem in Flet
tesberg et in Stille quos Canonici nunc inter se diuisos
tenent in villis et in bannis antedictis Et ad omnia
que nunc in puto tenet et possidet ecclia vel in futurum eo
largiente fidelium vel vndecumque qualitercumque ipsi eccie
prouenerint quibus donator siue largitor ipsa certum
in sua donatione certum modum vel formam certa preposcens
vel distribucionem eorundem quouismodo non imposuit vel
decreto non dixit imponendi Nec in predictis statutis
de quibus est aliquid dissutum nel ordinatum per fidelem et
prudentem patrem collecta in defensionem et ad alias ipsius
ecclie vtilitates et vsus omnimodo reseruentur quouismodo
Decanus qui pro tempore fuit et Canonici pudentes
vel maior pars eorundem dicto ad hoc Capitulo sub
obtentu salutis ipsorum prudenter inter se ordinauerint
vt ipse et rebus ipsius si duo concordanter tantum super
uenerint Canonicos vel Vicarios munere augmentare
vel alias in ipsius ecclie pro augmento diuini seruicii
euidentem vtilitatem conuertat Vel etiam inter
pudentes et discretos Canonicos ipsius et horis ab
ipsis Canonicis disponendis consideratis statu ecclie
et personarum distribui faciat per certos vel propter alias
singulis vel aliquibus vel certis breuioribus vel
longioribus prout secundum deum magis videbitur expedire
De predicta ecclia bona possint Decanus et Capitulum
suptadicti ut Vicarios sacerdotes deseruientes
aliquales eorundem distribucionem fiant si horum predictum Capitulum
placuit et nisi se duxerint ordinandum nisi Decanus
et Canonici antedicti pro vrgente necessitate vel
euidenter vtilitate ipsius ecclie seu aliquid causa
superuenienti de bonis antedicti aliud duxerint
ordinandum quare ecclia ordinacioni Canonicorum abbatis

obediverenchuts ¶ Item statuim qd qcunq; de ecclia ponetur distributo non fiat sed ea que distribui deberent si non esset interdictu ulterius gerenti quousq; Decanu & Canonici patris & ipius ordinauerint pnota modu et formu prefate cappe tam in donatore sive largitore cart vere que distribui debent aliud dupler ordinando Verum quia Canonici nre ecclie p suas pbendas non valent honeste & grue sustentari & de reddit nre ecclie audite tui plenius suppetunt facultates pt ipse largig pcidat Statuimus vt post cessione vel decessum dni Alexandri nre ipig ecclie possidentis omes sui successores et quilibet ex eis & qui possidebit ipam ecclie p tpe fuit singulis diebus dem pbendis ab antiquo in ecclia haselacen misturis singulis alias ultra ea que hucusq; ministrare consuerunt Quinq; quartalia manswalis frumenti et tres amat vini mediocris et decem solidos denar p vestitu & tria scotaria pisc nit gross fructus ecclie computanda & Decano qui pro tempe fuit cathe Decanatu cuig reddit sunt nimis tenues et exiles Decem quartalia manswalis frumenti et totidem amat vini mediocris singulis annis Item pbende Elemosinarie suie ipig possessori ultra id qd hucusq; ministrare consuerunt singulis annis septem quartalia manswalis frumenti et duodecim amat vini mediocris de curia in Kirkeby ad nram ecclam haselacen pertinere quia supradicta tenentur tpibus debitis et consuetis Quarta th Canonicat nre existentis sine causa racionabili absentem in utilitate ecclie qui debere statuig put supig est placuit

Item statuig vt de fructibus pbende unius Canonicat in nra ecclia cedentis vel decedentis vel secularem ordinem vel religionem relinquens de cetero nichil possit disponi nec legari nisi soluenda debitor ipius cedentis vel decedentis vel seculu relinquet que aliunde solui non possunt vel ipe cedens vel decedens vel

sculd relinquer fructy p̄dcō legauit Eccl̄ie nostre
ante et s̄ cedent uel decedens nec sculd relinquer
de fructibz anniuersarie michil disposuit uel legauit fructy
antedc̄ non cedant cedentes uel decedentes uel sculd
relinquentes successori sed ad opus eccl̄ie nre antedicte
totaliter spectabit. Item statuim⁹ eccl̄ia q̄d fructy p̄bende cedentis
uel decedentis successori non p̄tendantur nisi p̄sonaliter
deseruire uolenti pro octo Marcis Argenti legaliter
admodo. Item statuim⁹ ut nullus Canonicor⁹ in
eccl̄ia Haselacen electus admittat⁹ ad electionem nec ad
ardua tractatus spūales eccl̄ie nec in superioribz stallis
Canonicor⁹ collocet⁹ nisi sit in sacris ordinibz constitutus.
Item statuim⁹ et ordinamus q̄d oblaciones tam in altaribz
quam in denarijs et aliis rebz quibuscūq; que offeruntur
in altari sancti Florencij exceptis denarijs qui offe
runtur sabbatis nec missarum solempnia Decanus et
Canonici qui p̄ tempore fuerint fideliter colligi faciat
et integre obseruari ut ceteris Decano et Canonicis
antedictis incensum candelas et lumina cere tam in
altari b̄ti Florencij quam in aliis altaribz et in choro stent
racionabiliter q̄ucūdiem eccl̄ie Haselacen hactenus obseruata
dederint ministrari faciat atq; plenit et si quid de p̄dictis
oblacionibz sup fuerit ad adornatu chori et p̄cipue altaris
b̄ti Florencij bona fide sine fraude qualibet quotidie
Custos eiusdē qui pro tpe fuerit michilom teneb⁹ ad oia
ea facienda que spūs officiū requirit et octo hmoi
statuti in nullo cōtra in quibz antea tenebat⁹ erit
aliqualit relaxat⁹. Item statuim⁹ q̄d feodū dom
Heinrici de villa et pulsamo Mutzuke quod nunc
tenet Magr Otto Scolastic⁹ et Canonic⁹ eccl̄ie Haselacen
p̄d⁹ obitu uel cessum p̄dicti Ottonis. Item feodū in
villa et pulsamo Mutzuke q̄d nunc tenet Burchardus
Decanus et Canonic⁹ eccl̄ie Hasl⁹ p̄d⁹ obitu uel cessum
p̄dc̄i Decani et Ottoni Scolastici libere cum fructibz
et obuencionibz ad ipsum ratione cedat Capitulo memorato ut
fructy cedentis Canonicatus eiusdē et dies sacri tam eis
et Vicarijs sacerdotibz in eadē ecclia residentibz et p̄sonali

presencia diuꝝ obsequijs inhiantibꝫ eis vidz qui
habitūs aduenerit ꝫ nitesse eos eciā quos residencia
facientes nitesse non sut diuinis seruꝫ vel ꝫ fir
mitas corpalis distribuat̄ et nit eos diuidant̄ eo
vidz modo vt ad canonicū ꝫ sacris ordinibꝫ ꝑstituti
deseruiens recipiat simꝫ denarū et similit fiat
ꝫ ꝑpō mō multiplicato hoc adicto q̄ quod distri
buciones fiat similis diebꝫ ꝫ nichocent singlis ambi
ꝫ in plura, quia aduenty dnicꝫ p̄sencrent ꝫ ad
ad octaua epiphie dnī inclusiue eo postea eodem
anno ꝫ capitē ꝫ cinerū nichocentur ꝫ p̄sencet ꝫ
ad octaua paschē ꝫ quantū facultatem corrādi
redditum se extendunt Verūtamen dom Otto de
lastich canonicus ad hutich apd feodo armente suis
et pensū suptuose reedificauit ac edificia am̄ cuda
vtilit ad vsus ꝫ pōt eade ꝑmanit Statuimꝫ
vt post obitū vtꝰ ottanis singlis anis ꝫ die su
anniuersarij de fructibꝫ p̄manditi feodi ministrent
Viginti solidi denar̄ argenti simꝫ p̄ndenda decani
et antiquioris canonici tunc p̄sentes vel solidi anti
quioris canonici tunc p̄sentis si decanꝰ absit inter
canonicos ceremoniarꝫ ordinē sacerdotes
qui in vigilijs et in missis pro defunctis p̄sentes fuerūt
diuidend Item statuim vt quocies aliquod dubiū
vel aliqua obscuritas sup eo an canonicꝰ aliqꝫ pro
residente conseruē debeat vel pro absente et super
statutorū precedendi et sequendi ordinē vel alicuius
intellectu vel interpretacōe vel declaracōe vel
eade contrarietatibꝫ si que in eis sunt emerserit
huiusmodi dubij vel obscuritat̄ vel contrarietat̄ discussio
interpretacio declaracio ꝫ solucō ad ꝑpositū decanū
ꝫ canonicos eiusdē ꝑtis q̄ tunc p̄sentes fuerūt totalit debeat
ꝑtinē Ita vidz q̄ ꝫ dicto ad hoc capitē quatuꝫ sup
hiusmodi dubijs obscuritatibꝫ declaracōibꝫ ꝫ solucōibꝫ
aberūtibꝫ p̄sentibꝫ vel maiorī ꝑtē ꝑtis dictorū

dissuasu siue declaratu vel solutu fuit Fatu maneat
alijs firmu et traditore quibet non obstante Item
statuim ut nj causis et negocijs ecclie vel Canonicor
o el Vicariore vel ecia pistorib qui pistor cora
Cellerario quenq debet si ecia a laycis queniatf
cora ppto nel Decano qui p tpe fuit subrobute
obedie requisiti diffiniendo dixerint vel maior
pars capit qui tue nj Caplo putos fuit pro firmo
habeat et ihota forma eius dd positus Decanq
nel Cellerarij nj tausa pistorie ad sum pdc tenear
Item statuim vt nulli ecie nec Canonicis fructq
pbende sue vendat nel obligent vltra annu nec
Caplm vendenj vel obligarj decrevit gsentie p̄simat
Decrevit hec nra statuta salubria a nobis nrisq
successoribus vniuersis inviolabiliter obseruent Rob
Rudehardy Decanus Otto Scolasticus Otto
Custos Hugo Cantor Severinj portarij Otto
Cellerarij Magr Johannes dnī de paris et Reliqui
Canonici antedci statuta p̄scripta omia et singula fidei
juramto et p̄iuramento nobis omibz et singlis
sup hoc ad sca dei ewangelia corpalit p̄stito nob sine
fraude bona fide promisim seruaturos firmaturos
Data et recitata coram nj juramento eod michaelis
Canonici omibz ecie nre nel maioj parte predicta
Judicio ad hoc spalit Caplo plenaria pstate et ante
Statuta et ordinatoes p̄scripte et infra scripte corrigendi
mitigandi declarandi et ymmutandi si que in eis
sunt et eorundem put scripta est pstate juramento
nro non obstante eodem et si forte necessitate vel
utilitate ecie nre pdc pensata tpe precedente
Postea Decanus et Canonici qui p tpe fuit vel
Prepositus et Decanus et Canonici pdcis nj ecclia qui
p tpe fuit vel prepositus et Decanus et Canonici
pdcis nj cathedrali p tpe fuit p̄sto ad hoc
solempnit et publice Caplo visum fuit eodem
expedire cum consensu et ante dictum Epo

Argentum qui mod est vel qui p tpe fuit addend
minuend renouand vel cuid diminuend nj tolend
vel ptarbe Juramento ordinon obstan p dcm contra
dictor cuid Canonicor tunc absentiu non obstan
Sigillu Capli ecclie vel ptor huiusmodi appendend
In testimonium et robur ptentis ptitor ac eciam
subscriptor Item statuit qd quilibet Canonicus
qui decano recipiendi nj mod ecclie In Canonicat
et In fratres postea ni prepos ptentium placuit sue
fuit Infra Tres menses Tres Marchas argenti
vel Cappam unam serica ad ornatu Chori ptinare
vel pinare suis tpe pensit valentem Tres Marchas
argenti Archen ponderis teneat Item statuim
vt nulli liceat ajissam celebrare nj Maiori Altari
Bti florentij seu vel Idem Altare In alijs vel
chorum officiare vid ad matutinas Vsperas vel aliquam
de horis huiusmodi Capla et Collac dicendo et
alias Chorum tantu frequentes vel Cantan regendo
nisi sit Canonicus vel vicarius p bendatus nj voc
vicarie sue p bende sue ptinet Idem Altare officiat
Statuentes nichilominus qd possessor prebende
Clerno suarie possit chorum nj abbi officiare Item
volumus habit ut ipse successibus ptatem et auctem
Vicarijs sue p bendatis nj una ecclia pendibus et
futur ad ordinas ecclie p bendas de cleto nisi tenendas
simul licentia celebrandi In maiori Altari seu Beati
florentij et ecclie chorum officiandi vel chore tantu
officiandi et Evangelium et Epland am chori celebritate
Imminet legendi put sedm statu loci et ptinere suo
tpe mayst videbit expedire quilibet ecclie sue
Canonicus sue vicarius sua Ebdamada tales teneat
officiare nec p defectu si quis incurrerit a suo
superiore grauit puniat Item statuim vt nj Altari
Beati florentij sue festivis sue p tot dicbs Maior
missa am aurora non celebret nisi mediantibus
missis Evangelium et Epland legentibus si ante

nistrij defuerint vel alij eorj assec[t]ores ponitur a se
compunitate cantus sed sacerdos pecuniam debat
ap̃ssam sine mora, et de grauit a suo superiore
puniat[ur] per que stetterit quando[cu]q; huiusmodi ministeriu
ad missarū modo debito paraat[ur] Item statuimus
vt in festis duplicib; festis tam chori celebritas
agitur nay liceat alibi ministro nymaiori assista
ad maius altare ministrare euangelium nec epistam
legendo nisi sit canonicus vel vicarius seu p̃bendatus
aut dicti ministerium vacet vicarie siue p̃bende
sue a capitulo sit gressu vel cōia de cetō tenuerat[ur]
Item statuimus q̃d canonici et vicarij cōia sacerdotes
et clerici vicarie p̃bendi possessori liceat euangelium
et epistam dumodo sint habiti paramentis ad talia
festa ordinatis Item statuim⁹ vt nulli vicario
siue p̃bendato liceat vel licencia detur alibi
extra ecclesiam hastiacen ad petic̃ōm aliquor missas
nec diuina officia sepe ḡtimando celebrare nec
eadem p̃riam si quid habeat, que nay sit annexa
prebendi absq; substituto ḡtime officiare nec eo hoc
casu vra defectu aliquem in diuinis officijs patiat[ur]
Item antiqua et honesta ecc̃ie nre ḡpetudine ducti
mandamus ordinamus, huic nre statuto
vt ijdem vicarij siue p̃bendati singulis horis int[er]esse
teneant[ur] et ad altaria p̃dicta officiet et p̃bendas suas
deserui[en]t vt tenent[ur] Clerici ipsius vel decanus
qui p tpe fuit negligentes sibi forma et pena
de talibus supius annotata et alie secunde chorales
distribuend[ur] teneant[ur] nisi necessitate vel
vtilitate euidenti aliud exposcat in quo casu
decanus salua semp̃ auctoritate dandi licenciam
p tres dies nec requisito consensu antiquorum
canonicor tunc p̃sentium p tempus dicti et si decanus
licenciam dare differerit vel absit salua auc-
toritate antiquior canonicus tunc p̃sens habeat auctoritatem dandi
licenciam ad duos Si vero vltra tempus dictum ab
ecclia desiderauit tunc circa absentie volentem fructus

ea salempnitas que de Canonicis recipiendis
abesse volentibus supradicta ea salua qd Vicario
causa peregrinacois vltra septem dies abesse
volenti nisi ea causa voti peragendi prudens infirmitate
emissi multa licentia gradat causa vero studij
multo modo Item statuim qd nulli Canonicor
vel Vicariorum seu alijs quibuscunq; chori huius ecclie
frequentantibus exceptis scolaribus sub virga magri
existentibus quos correctioni sui magri relinquim
ad matutinas diebus festiuis duplicis q̄ simplicis chorda
vtrare liceat postq; Gloria pri qd pq venite dictū
est finitum Postea de licentia Decani nec alterius
quoriscunq; Canonici tunc presentis si Decanus absit
vsq; ad Gloria pri qd pq terciū psalmum matutine
lectionis licite vtrare vt postea nullo modo nec alijs
aut horis vide prima tercia sexta nona vespis et
Completorij nec ipse chori ipse patear quousq;
Gloria pri qd in singulis horis pq primum psalmum cuiusq;
est completus Postea nullatenus ad missam tercia maiorem
vsq; ad predictum primum Collectam sine licentia quibuscunq;
vtrare vt postea vsq; ad predictum Euangelij cum licentia
Decani vel Antiquioris Canonici tunc presentis si decanus
absit postea nullo modo Decanus eadem qui p tpe fuit
ad omnes horas frequens primus et voluit esse debet
quo magis videat et aduigilet qd si quis corrigat
et emendet Item Decanus imponere eligendus siue
instituendus qui residencia similabit vt supra est dictum
si ea tacia nec bona abesse voluit hoc sibi
licitum sub eo modo et forma qua sup de Canonicis
imponendis recipiendis est prescriptum Hac adiecto
qd tpe Decanus a proposito qui p tpe fuit tpe debito
licencia petat et obtineat sicut Canonici recipiendi
a Decano recipe tenebuntur et si positus absens
fuit Antiquior Canonicus tunc nisi eadem cedula prius
quantum ad predictum amittendum possit licitum vice
Item statuimus qd distributiones quotidiane aspectis
debitis nec extrice legate que huiusq; in visitationibus

sepulcror pubtis missarij gsuevit decedo in
choro nisi missam que p defuncto tantum cras
agenda dei pubtis ministrentur et percipientes dis
tributiones pdictas ad distributionem sepulcror sicut
antea michi annuis tenentur Item statuim ut distri
butiones quotidiane a xpifidelibus nre ecclie huiusmo
legate quas portarij ecclie nre vacare sui officij
nij denarijs et vicarius altaris sancte katherine
nij haselahe capte quand Disfrida posit et quand
henrici de wangey et Isenhardi de rodesheim et
vicarij bte virginis nij haselahe capte Detenis
quandam custodis et Isenhardi pdicti quandam
canonici ecclie nre haselacum hospi ad putum
diem ministrare consueverunt de cetero ministrent
in hunc modum videlicet Ut cum canonicus in
sacris ordinibus constitutus defuerit percipiat suos
denarios vicarius sacerdos defuerit percipiat
simul et similiter fiat in pportione multiplicato
rubijs vero que ab hac die manca nre ecclie
ymo sepulture vel alio quocunq modo in additibus
diurnis denarios vel oblata seu bonis aliis
accreverint quibuscunq vel acquisita fuerint
secundum ea forma que supra in vestiario ecclie
tangitur et transcripta Item statuim ut decete
non fiant distributiones vicarijs nisi sacerdotibus
nec laicis canonicis nisi ad nutum in sacris ordinibus
constitutis Item nullus canonicorum vel vicariorum
tempore diuini officij sine suppellicio ad hostia chori
vel ecclie veniat nec extra claustra nisi vestiat
antequam suppellicium induat nec extra suppellicium
quatenus claustrum sit egressus Item nullus
canonicorum vel vicariorum tpe diuini officij plateas
et alijs canonicis entibus in suppellicio ad ecclam
vel redeuntibus pssumat indumentis non suppellicialibus
occurrere sed procedere studeat ornatus nec etiam
mitratus ante plateas suas vadat qui secus fecerit
suppositis et decanus vel alius pro tempore ydoneus
disciplina grauit puniant Ego Scolasticus
Item

...colic Haselaccen and dnb nonide et Nicc Noy
...vivare dnus Egenolffi de landispy positi coste ...
Petri Argentin et dnus Cristi de Hohenalberg
...anonicare colic Haselaccen antedas habens ad hoc
...speciale mandatum et autem ab ipis statuta ordinacoes
...de omnia et singula supascripta Approbo et
...recipio et ipis tenendis juxta formam supinis
...annotata Nos Conradus dei gra Epus
...Argentin Nos quoq Alexander postulatus colic
...Haselaccen predic quidem meritis et exhortacionis
...premissa deliberacone habita statuta et ordi
...nacoes ac omnia et singula supascripta in omnibus
...suis scriptum predas Haselaccen colic cedere et
...debita fore salubria et honesta statuta ipsa
...ordinacoes de omnia et singula supradcm in omnibus
...suis scriptum approbamus et affirmamus ipsis quoq
...in quantum auctoritate et officio nostris pontificalibus
...in eorum quoq executionem et robur premissorum
...scriptum sigillorum nrorum appensione fecimus communiri
...Acta sunt hec in capla colic Haselaccen predic
...Anno dni Millesimo ducentesimo Nonagesimo
...die Mercurij post festum bti Hylarij Epi supscripti
...Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
...nre Approbacionis confirmacionis admunicionis
...et suppletionis infringere vel ei ausu temerario
...contraire Si quis autem hoc attemptare presumpserit
...indignacoem omnipotentis dei et beator petri et
...pauli Aplor eius se nouerit incursurum Datum
...Rome apud sanctum Potentianam Anno incarnacionis dnice Millesimo quadringentesimo 1448.
...quadragesimo octauo

Tenor forma juramenti
...supra

Coram vobis dnis meis Vic. postulato Vic. decano
...totoq capitulo colic Haselaccen Ego N. miles capla
...predic existens juro ad ista dei evangelia corpalib

a me tacta ℣ Ad hec hora ni antea fidelis cro
pd Ecclie Hasselacen obtinebo ℟ pnde Ecclie pmo
vendo dampna ℣ pnde cauebo ℟ Secreta Capitula
nulli ni si ad obtinende Ecclie pandam ℟ Et ℣ pau
peribus ni suis ℣ iuribus priuilegiis z gsuetudinibus
laudabilibus et honestis ℣ pro ma vend posse con
seruabo ℣ Item ℣ iuro me face z facture ℟ petuam
residentiam ni Ecclia pdicta ℣ Item ℣ iuro me obsare
et obseruaturu omia et singula Statuta que a
dnis Decano et Capto Ecclie pdicte sunt
statuta prout sunt statuta et p dnm nrm Canad
Papam Vicesimum Sec dnm Alexandrum ℣ pde
cessores suos positum ℣ Vicesimo z Sanctissimu
ni pro plenu et dnm nrm dnm Nicolaum
papam Quintum approbata et confirmata ℣ Item
iuro ad sancta dei euangelia me seruare et
seruaturu Statuta edita super Cruciferis
Marcis Argenti ad pficiend pulcr passagium
ni terre sancte subsidium destinandis ℟ Sic
me deus adiuuet et Quatuor Conditores
sanctorum euangeliorum

Vrchund Herrich Bischoff zu Wilhelmen [illegible]
dieser [illegible] Statt Thwastle. A. 1422.

Wir Conrad von gotts gnaden des heiligen stuls zu mentz
Erzbischoff des heiligen Römischen Richs durch nuptien la-
der Erzcantzler vnd wir Burkart von der selben gnaden gotes
Marggrave zu baden etc Bekennen vnd bekennen offenlich
mit disem brieff das wir von solicher zwitrechtikeit krig vnd
zwytracht wegen So sich gemacht vnd gehalten vnd gewesen
sint zwischen den erwirdigen vnsern lieben vettern vnd frien Hern
bischoff zu strossburg vff an vnd den hirschern meister
vnd stat der stat zu strossburg vff de ander syte mit beyden ab-
gemelt partheyen wissen vnd willen bereit vnd betedingt haben vns
aller der mosse also hie nach geschrieben stot vnd begriffen ist/
Zum ersten haben wir bereit das der vorgenant bischoff wilhelm
de von strossburg by sinen frihaiten gnaden vnd sinen herkomen
alden loblich sol/ Item wir haben auch disse nochgeschriben artikel
bereit vnd betedingt Zum ersten also der vorgenant bischoff wil-
helm meynt durch sin nottrufft sine zerhrung vnd underwisung
Zuvorderst von den dingen die den selben gulden vnd sinre ritter-
schaft zugehort haben noch hut der brieff dar über gegeben vnd
haben wir bereit das die selben dinge sine solliche zerhrung tun
sollen noch hut der brieff dar über gebe vnd die sü beyde syte
do von inhaltent Mit meinen was hie zu lande lit als gewon-
lich ist/ Do sol man von den selben closter vnd ampten
zerhrung tun zu bliddenhein vnd was darzu gehort tun Dieselben
hofe also ertrubung gelegen sint/ die selbe zerhrung von den
selben schlossen vnd ampten sol geschehen zu stolhoffen vnd sol
auch solliche zechenung die zu eben Elsenheim geschehen sol Namlich an
gefangen werden off den mendag vor unsers herr frolichamstag
nest kumet vnd so balde die zechenung zu Elsenheim gestheen ist
So sol man von dann furt gen stolhoffen die selbe zechenung auch zu
tunde also vor gerett stot vnd sollen auch solliche zechenung hie zwischen
vnd sant jacobs tage nest kunftig geschehen in vor geschribener mosse vnge-
verlichen vnd dem obgenanten bischoff wilhelm die nit lenger vor-
ziehen vnd was sich dann an zechenung findet das dem selben bischoff
wilhelmen geschehen sol den sollen sü yme tun on verzuchen vngever-

lichen vnd funde sich an der Rechenunge die / die obgent drye tuy werden
dab die Stat des icht vnredelichen ingenomen vnd entwert hette vnd
das an deb vorgenten Bischoff wilhelmi vnd an der Stifft Nutze vnd
schulde nit bewant were dar vmb soltent sie auch tun dez gluch were
vngenorlichen / vnd sol iglichs parthie den dritten Zu sollicher Rechenung
gehoret dar zu halter ire Rechenung also zu tun Item vor sollicher ver-
sessener Zinse wegt die der Stat von strosburg esp stont an der
Clossen Scholtheim dambach vnd Horse vnd andern slossen ob es sich funde
vnd sich der obgenan Stat icht sus versessen Zinse esp stunden
Da habe wir beteidingt das dar vmb beyde parthey kumen oder schi-
cken sollent zu einr rechenung gen Obern Ehenheim esp den Mitt-
woch vor vnsers herren frolichams dag nest kompt vnd was sich
herfundet das sollliche vorgenter Zinse esp stond dar an sol abgy
vnd abgeslage werden dem obgenten Bischoff wilhelmen drey
tusent gulden die selben dreytusent gulden Namlich abgezogen wer-
dent sollend an den versessene Zinsen die do nit esp den Clossen ver-
schriben sint vnd was vber den abslag der dreytusent gulden dan
blipt dar sol den von Strosburg bezalt werden Ajutnamen alle
jore funfhundet gulden also lang bis daz daz selbe gelt bezalt wurd
Wer es aber das die selben funfhundet gulden alle jore nit beza-
let werdent were wil dan der funfhundet gulden noch anzal uff
uff den vorgenten Clossen alb dan esp iegliches Closs gebu-
ret zu slahend vnd gegen vngegeben vnd vnbezalt esp stend
blibe das selbe sol geslagen werden esp die selben slosse noch
marczale dar esp das houpt gut verschriben ist vnd wen man die
selben Clossen yglichs vmb sine sum losen wil noch lute der brieff
dar vber gegeben So sol man die vor geschriben esp stonden gulten
die do uff iegklich Closs noch marczal geslagen sint also vor
schribe stat eins mit den andern losen iegliches noch sine anzal
vngeverlich Doch so habent wir bered Das der vorgenat
Bischoff wilhelmen kein gult schuldig sin sol zu geben
von den vorgenaden esp stenden vnd versessen gulten vndge-

one geuerde vnd wer es das dryer vberugs were von gulte vnd
gefallen vber die achtzehalb hundert gulden die eßtruben sint eßt
molßheim dannen vnd Werse das sol Bysshoff wilhelm zu
gen noch lut der brieffe dar vber gegeben Item in vorgeschri-
bene maß sollent beide obgenten partheien kommen oder schicke
ir ane die obgenten stat gen Obern Rhenheim eßt die ob ge-
schruben zijt zu einer berechnung von der vorgesseßne hüse ma-
gen die der Graf von Strosßburg Burgern eßt stend vnd
was sich der selben eßtender zinße har findet an berechnung
vnbezalt dar an sol man jnen auch alle jare bezalen
funfhundert gulden doch one gulte die er do von geben
sol vnd alle jare eßt vnßenathen sollent die vor ge-
schriben eßt stenden gulten beide der Graf von strosßburg vnd
jren burgern bezalt werden jn der maßen als hie vor
begriffen ist one geuerde/wurde aber solliche bezalunge ge-
sumet vnd gerrer do sollet vnd mogen die von Strosßburg
vnd jre burgere jren brieff die sie jnnhabe Nach jren noch
jrer eßwisunge one alle geferde/Item was auch gultes
von zinße vnd gulten jn diesem kriege verfallen vnd ge
geben ist Das sol ab sin was aber noch eßstunde das sollend
die geben vnd reichen dan den man es schuldig ist
Item von der losung wegen der Glosse die sol man zu losen
de geben dem vorgenten Bysshoff wilhelmen oder sinen noch
kumen jegliches vmb sin Gutne heupt gutt vnd eßessene
zinße die dar eßt eßtruben vnd nit gegeben sint nach lute
der briefe dar vber gegeben doch one rosten von schütze vnd an-
ders der dar eßt gegangen ist/vnd auch also das de von

Strosburg der huge dem sie gestand habend ane ersten end
willen des obgenanten Bischoffs wilhelms end des Cappit-
tels bezalt werden Sol der selbe hunre geben zwei tusent
pfunt pfenig gut sin Sol end sol den Hunre der vor-
geschriben zwei tusend pfunt pfenig geslagen werden
Esse die zwei Closs bermesser end kochersperg als
were die andes verhuwet werend one geferde Item
von des Geleites wegen zu Marcolzheim ist berett wie
das von alter her gehalte end geben ist end also sol
es auch furbasser gehalte werden end do bi bliben
one geuerde Item von des Geleites wegen zu Marcholz-
heim Marcolzheim ist berett wie das von alter her gehal-
ten end gegeben ist Also sol es auch furbasser gehalten
werden end do bi bliben one geuerde Item von des zolz
wegen zu emmos wie es do von des selben stucks wegen
verbriefft end versigelt ist do sol es auch forbas bi
bliben nach der Item von der zolle wegen zu Hutenheim
end matzenheim dem sol man noch gen end das halte
als von alter her komen ist engeuerlichen Item von der
Ampte end gerichte wegen In der Stat Ore Strosburg
beide geistlich end weltlich habe wir berett das die Ampt-lut
den die ampte zu gehoret iegklicher sin ampte besitzen halte
end tun sol end auch die stat sie do bi bliben lossen allez
als das von alter her komen end gehalte ist engeuerlich
Item von des zollbeles wegen wie do das buch In dem Zoll
belze vfgeschriben Also sollent auch beide parthie das halten
end es do bi bliben lassen Item von der geistliche gerichte
wegen die solend sie wesen han end gehalte werden als
das von alter her komen ist end gehalte ist engeuerlich
end sol auch der Bischoff kumen von niemands kumen
Esslag noch indult geben One des klegers willen und

willen Item dut zinse die von Strosburg vnd freburge
haben eff den bysch do sollent sie des obgen bystheff
wilhelms leptage von zwenzig pfriden ein pfunt vnd
von zwenzig guldin einen guldin nemen als lang das vn
gelöset ist Doch sol das den pfantbrieffen vnd schult brief
fen die die von Strosburg vnne haben an alle andere punte
worte vnd artickeln die die selbe pfant schaff vnd schulde
beraret vnd treffend entscheidlichen sin vnd sol den selben gut
ten vnd artickeln dis keine schaden bringe sunder alleine dz
es bliben sol von zwenzig pfriden ein pfunt vnd von
zwenzig guldin ein guldin zu nemen als vor geschrib stot
Item als dan den von Strosburg vormals zu gesprochen ist de
gebuwe der pfalz von gebulb der stube eff. der Capellen
an der pfalz von der meysterschafft vnd der rete wegen
do habe wir beret das die selben zu sprusche ab sin vnd
die von Strosburg do bi bliben sollet vngehindert
Item wir habe beret ob beide partie an kamftigen zite ab
erst zu samen zu sprechend gewinnet Treffe das erbe an
wo dan das erbe gefellet Oyend da spenne an den angef
fallte erbe Do sol man dz vertrosten an den enden do
das selbe erbe gefallte ist Trueff es aber eyge tün an das
sol man es tragen als das von alte her ist komen mit einem
vnuerzogenen rechte on alle geuerde Gieng es aber einen
uss borger an vnd das vme eine zu sprusche in dem dorff
da er sesse von eins gutz wegen in dem selben dorffe gelegen
Oder der selbe es burger einem andern in em selben dorffe
sez wonder vmb do sol man es recht geben vnd nemen in de
gerichte da es ligt Doch sol das keine alten burge augen
der von Strosburg eff sin gut zuhet/ werend auch solliche
zu sprusche von lehen guter wegen die sollen alle zit gewisse
werde fur den lehenherr Do her die gute zu lehen rurt so
dicke das not geschicht was auch dem gheose gehoret das sol

allemale do selbs hm geweret werden als das von alterher kome
ist vngeuerlich Item von der almenden wegen Jmmewendig vnd almende
vsswendig der Stat vnd do durch die von Strosburg Nutzen
gemahte haben haben wir beret das die von Strosburg do bi
bliben sollen doch ist jemand zinse oder gulte vff den selben
almenden den sol das gerichte vnd bezalt werden vnd sol jnen
diese schedigde dar an keine schaden bringen Item von den fabruche
fabruche wegen die sol gehalte werden als das bis hortomen ist
doch sol solliche gefelle das dar zu gehort oder fürbas dar zu gehort
wurdet moegent anderswohin bewendet werden dan an vnser
lieben frowen münze vnd sollet die schaffenere vnd auch die schaffne
pflege das in den heilige swere als dicke dz not gethunt die
selbe schaffene sollet ouch alle jare dar umb rechenung thun rechnung
als dz bis hergeschen ist vngeuerlich vnd sol bi solleher
rechenung amme von dem Capittel alle mol sin die Vernunft
zu verhoren Item von des bannins wegen do sol die Stat bi bann wein
bliben noch lute jrer briefe Item von der pfaffheid wegen pfaffheit
jn der Stat zu Strosburg vnd vsswendig da sol die Stat den
obgen Bischoff wilhelme bi sine pfaffheit blibe lossen
zol vngehindert doch das die pfaffheid solliche gewonliche bil-
liche zoll geben sollent als sie die von alterher gegeben habe
gewalt vnd auch also das erbokomen pfaffen jn der Stat do bemerkt gewalt
tun sol Ez tu es dan mit recht vor sinem Officiale vnd sol auch
schatzung geben die Stat von zu Strosburg keine ley schatzunge noch gebotde vff
die pfaffheit legen Es sie von jungs wegen oder ander
erb geistliche statuta Also doch wez ob dokomen pfaffen ichr erbe an
gewinne jn der Stat zu strosburg wurde das erbe an sprechig dar umb
sol die selbe pfaff recht geben vnd nemen vor meister vnd rate
zu Strosburg als das von alterher komen ist welcher pfaff aber
das nit tun wolte dem sol der obgente Bischoff wilhelme keine
verton ley zu legung tun welcher pfaff auch eine verbonen gesetzt hat den
sine erben vnd schuldener gebet do sol der Bischoff sine
vrteil erben vnd schuldenere vngehindert lassen an synem gut Item
von den notarien vnd schribere wegen an den geistlichen gerichten

welliche do vnder inen Burger sind die Sollend tun als andere der
Stette burge welliche aber nit Burger sind oder ire burge recht
esse sigent oder die do geistliche verwihete sind ober die sol die
Stat nit zu gebieten han Item von den esse burger wegen haben
wir bered welliche sie vnd burger vnderfangen sint die sollend
burger bliben vnd gehalte werden als das herkomen bis zu end
vs laptasten vnd dran der selben burger einer oder me von todes
wegen ab gangen ist liessend sie wedde oder kinde hinder inen die
oder ire erben sol solliche burgerschafft nit binden noch bemeren
sunder dienen vnd tun als andere in dem selbe zwinge vnd
banne gesessen Es sollend ouch die von Strosburg nu oder her
noch do kemen es burger, empfahen dem stifte zugehorend one
alle hindernisse vnd geverde Item das ouch vngesessene
vnd altere Burgere zu Strosburg sint hatte die gute hie esse
im lande ligend in des Stiftes Closter vnd dorffern vnd das
die esse die selbe ire gutere zu gend die sollend offen huser wege vnd
Stege helffen machen vnd diene vnd alt Bandbett geben vnd
nit me dan von alter her komen ist Gebe aber einer sin burger
rechte esse Oder were das einer gutere hie hie esse lesente der
sol dienen als andere in dem selben zwinge vnd banne gesessen
vngeverlich Item hette der keine partije der der andern die iren
abgeschuldet vnd tun were in dissem berege Gollliche Eide sollend
gentzlichen ab sin vnd zu beden site herlossen werden vnuer
zogenlich vnd wes ob die selben lute einer oder me der partijen
der sie sint vngehorsam dar ynne sin woltend So sol die partije
hinder der die selben lute weren dar zu halte vnd dwingen dz
sie von inen zielen also vor geschube sint vnd welliche also wider
hem komen die Bol mag dan vngehindert losen an der frien stetten
Item von des freien gezoges wegen der sol gehalte werden vnd bliben
vngeuerret Item von der munize wegen ist bered das der vorgenant
Bischoff Wilhelms einer Munize meist dar geben sol Als es von
alter her komen ist So sol ouch die Stat bi irer Munz bliben als
das ouch von alter her komen ist jetweder teile von dem anderen
vngehindert on alle geverde Item der vorgenant Bischoff Wilhelm
Bol ouch keine nuwe Zolle esse setzen esse die stat von Stros-
burg vnd ire burge Item als dicke der selbe Bischoff Wilhel-
me vnd das Capitel vormols gesetzet haben vor siat vnd ire

noch komen wedder die Stat mit zu dün zu sind vnd dem Bysch
off empfangen solt werden Es vnd alle sin Klimplute habent
dan vor hin gloser vnd gesworn Wesse vnd Rute zu Strossburg
zu halte das sich der vor gerürt Bysschoff Wilhelm vnd die hern
haben vor bereidnet das die selle bunt nit absin vnd bliben sol
by dieser Ustrichtung vnd Usdrugnus So in diessem brieff geschribe
stat vnd sollliche briefe die die von Strossburg dar über inne
habend sie vns Marggrof Bernharten Uber gegeben die zu
vernichten vnd ab zutund Doch so er noch andere Bysschoffe
hanwelet werdent vnd zu dem Bystum komen das dan sollliche
gelubde vnd eyde zu beiden site gestheen sollend als vormals
by andern Bysschoffen auch gestanden ist Ergenerlich Item als sich
Bysschoff Wilhelm auch Ustrichten hatt mezit von das Slosse
Slossen Stetten vnd gutern zu Usetzen zu verkouffen noch zu
verendern on derhen vnd Capitels vnd Wesp vnd Rad zu Stoss
burg wissen vnd willen Es haben vor beder das es bliben sol
by dem gestatte mit derhen vnd capitels wissen vnd willen
Doch ob die stat von Strossburg oder ire burger vnd die iren
gulten vnd zinse hatte vff sollichen slossen Stetten vnd gutten
vnd zugehorungen die also Usgesatzt Ertaufft oder verendert
wurden by sine das alzit an iren schulden gulte vnd zinse
unzerstedlich vnd unhinderlichen bin sol vnd das man sine
die bezale noch lute iren briefen ungehindert vnd one alle
gerede Item es beret was Irrunge vnd Spruche die stat von
Strossburg hat von andern Bysschoffen vor Bysschoff Wilhelm
die das Capittel mit Usigelt hette Die sollend alle bi iren
krefften bliben vnd alle puncten vnd artikele do inne begriffen
die do in diese Ubertrag mit mentlich benemet vnd begriffen
sind Item was auch den von Strossburg vormals offen
nung in des stiffts Slossen vnd Stetten vor gestrubet ist die
selbe offenung sol lute ab sin vnd stot Doch den von Stross
burg an iren pfantschafft ir die sy in habe on geverde
Item hettend die auch von zabeten oder ander des abgent
Bysschoffs Wilhelms Stette den von Strossburg ersst briefe
gegebe umb offenung oder ander buntnisse die sollend
sie inne widder geben dann sie zot vnd abtun sollen ob
genomen were briefe Bagat vo den selben Stetten umb
pfantschafft vnd schulde die sollent bi iren krefften vnd

vo Usche

brief

offnung

zaben

mochten bliben engenezlich Item von der gebott wegge man
pflige ob zu ruffen vnd zu verkinden m dem Munster
haben wir bereit dz das gesshee sol zu sollicher zitten dz
es mit sunderlichen sige an gesang vnd an gottes dienste
In dem Munste oh alle geuerde Item von des artikels
wegge das die von Straßburg lute von gewaheten dinge
genomen sien frenelich vnd von den gefangen
bent wir bereit das dz furbas gehalte sol werden als
dz von rehtes wegen sin sol Item von des weltlichen ge
sprechs wegge In dem Munste das haben die von Stroß
burg selbe gelossen vnd von inen Item als den vert
Straßburg vorzite zu gesprochen ist worden von einer
porzion wegen gar genat Bischoffs burgere tore der zu sprach
Sol ab sin vnd sollend die von Strosburg do bi bliben
engehindert Item von des zu prötts als von des sach
wegen an dem reine sol ouch abe sin gein dem vorgenc bischof
Wilhelme Item wir haben ouch bereit das alle gefangene vff
beide sytt sres gesegns vff alte Gleider verfallen ledig gesagt vnd
alle gebrat schatzung Schatzung vnd engebe gelt Es sie gaistlich
oder offlich das sich in diessem kriege gemahlt hat vnd alle burge
die do vor hafften sind gentzlich ledig vnd ab sind vnd nit gegeba
werden sollend an alle geuerde Item es sollend auch sollich slosse
Do zu beden siten ingenome vnd genomme sind jegliches partie
die frey wider werden als sie vff diesse stunde das gelegen sind
engenezlich vnd sol ich brieff die in begriffen vnd funden werd
die sollend auch vnde gegeben engenezlich Item wer es auch
ob icht gelts vo Schatzung in friede gegeben vnd ingenomen
wie das sol dan wider gegeben werden von den es ingenomen vn
empfangt Item wer ob der vorgenc Bischoff Wilhelm vo
sin sine diener vnd der sine wegge an die stat von Strosburg
sre burge burgc vnd die frey Oder die sine her wider vnd
von sre selbs vnd der frey wegge an den selben Bischoff
Wilhelme sine diene vnd die sine icht zu sprechen gewonnen
das sol an teil an das ander gut lichen herfrodern vnd mosit dz
gutlichen ab getragen werden Bo blybe do bi gesshehe aber das nit
Do sollend sie beseheen ob sie sich eins gutlichen billichen sollen vnd

Rechten vnd es trags ze einem mogend ayerster das auch nit gesin
Wollend sie doch dar vmb ent zu bewege oder fürstkaff nach zu
angesehen komen Einen ersten sage dan der andern ewe ganzen
ayrath zu vor vngeuerlich vnde sinen Offen vfgetigen brief
Bey christnamen sol Bischoff wilhelme sinen brief schicken gon
Straßburg vnd dem dem ayerster oder anmeister die dan zu zite
sind sie eme insind sin tun gaben So sollend die So sollend die von
Hohburg yren brieff gon Zabern schicken vnd den dem obgent
Bischoff wilhelmen oder sinem Hauptman der dan zu zitten ist
auch pri im hand tün geben alles vngeuerlich Item wir haben auch
bered das beyde vorgeschriben parthien alle ire helffer helfers hel
ffer vnd die wen vnd wer von jegelichs teils jetlichs teils wegen
zu diesen bewege vnd sachen bedacht vnd gemacht gewesen ist gerechter
vnd gütlicher vnd lutter ewiger vertzig vff beider siten vmb alle
sachen wie sich die in diesem bewge verhandelt vnd gemacht
haben sin sind bliben sol/ doch das diese artikele vnd punten in
diesem brieff begriffen gehalten werden sollent vnuerbrochen
enlich dar zu sollend auch alle anspreche zu sprüche vnd gerech
tes gange So vor vnserm heiligen vatter dem Bapst hange
wie sich die verlouffen vnd her gange haben bis vff datu
dis brieffs an treffen von Clage der parthien gentzlich vnd
vnd zu mol dott vnd ab vnd vernichtet sin als ob der nie
gedocht wer vnd jetweder teil Sol von dem andern dar vmb
gentzlich vnd gar vngerecht vertiget bliben on allen fürtzug
vnd sollent auch mit gantzem flis vnd ernste werben beider
site wan es sie zu den Herren vnserm heilige vatter dem
Bapst gelopt vnd gesworen vnd dar zu verburget vnd der
benent han vnserm heilige vatter dem Bapste abtun vnd sie vff
diese stehnunge des auch aller clage von ampts wegge herlas
vnd abtun dar zu wir Ertz bischoff Cuncat auch vnsere helff tun
Wollent mit vnsre fuederdurft gen vnserm heilige vatter dem
Bapst mit flehelicher vnd ernstlicher bette In der beste forme
one geuerde Item wir auch briefe sieder Sant Martins dag
In dem Jore als man zalt von Cristi gebuert vierzehen hun
dert vnd funfzehen Jore gegeben sind Es wer das der Bischoff
der Stat gegeben hette oder das Capittel Oder die Stat yren
wider vnd Cumet oder fudert die selben briefe sollend tod

vnd absin vnd sol ein partige der andern die wider geben thun wie
haben ouch furbas bezeit das beide partigen unsern heiligen
vatter den Bopst do muntlich als das gezimet hetten sollen
das sine heiligkeit diese richtung büne vnd vbertrag bestetige
vnd krefftige wolle in sine sunderlichen hulden Dar zu wir
Erzbischoff Conzat unsere furderung gen dem selben unsern
heiligen vatter dem Bopst ouch tun wellend mit unsern
flehelichen vnd ernstlichen bete in der besten forme dann wir uns
gott den almechtigen zu lobe vnd unsern heiligen vatter dem Bopst
vnd dem heiligen stemptlichen stul zu nutz vnd zu ere mit
sunderlicher hilffe des hoch geborn fursten vnd hern hern Bernhartz
Marggrafen zu baden unsers lieben Ohems in diesen sachen gemüget
vnd gebeten haben das er zu dieser richtung also komen ist
vnd des alles zuware urkund vnd vester sicherheit vnd gezugnisse
Do haben wir durch ernstlicher bede beider partige unser ingesi-
gel ernt recht wissen tun hencken an diesen brieff Do bekennen
wir Bernhart von gotes genoden Marggrafe zu Baden vnd
das wir diese richtung dem obgenanten hoch wirdigen fursten
in gott vatter vnd hern hern Conraten Erzbischoff zu Mencz
unserm lieben hern vnd Ohem haben helffen bereden vnd das
zu gezugnisse Gehaben wir unser ingesigel zu den unsern ouch
tun hencken an diesen Brieff vnd ich wilhelm von gottes
gnoden Bischoff zu Strosburg bekenne ein vnd wir Ottman von
Mulnheim der meister vnd der rat zu Strosburg bekennen die
ander site Bekenne vnd tun kund Offenbar mit diesem brieff
als der hoch wirdige furst in gott vatter vnd here here Con-
rat erzbischoff zu Mencz ꝛc vnd der hoch geborne furst
vnd here her Bernhart ꝛc Marggrafe zu Baden zwuschen
uns bezeit vnd betedingt haben das daz alles mit unsern
wissen vnd gute willen zu gangen vnd geschehen ist vnd
globen wir Bischoff wilhelm in unsern gesworne eyde
dez wir dar umb getan haben alle vor geschriben stucke
vnd artickele getrulichen ware vnd stete zu halten vnd genz-
lichen zu wollen furen vnuerbrochenlich vnd one alle in
trug unsern lehentag was hie vor begriffen ist als were uns dz
beruret vnd antrufft on alle wider rede vnd geuerde dez globen
wir meister vnd rat vnd die Burger gemeinlich zu Strosburg ouch
by unsern gesworne eyden die wir dar umb getan haben alles das
ware vnd stete zu halten vnuerbrochenlich were in diesem brieff
geschriben stot als were uns das beruret vnd antrufft on alle wider
rede vnd geuerde vnd das alles zu einem vesteren vnd warem ur-

kunde ✠ Do haben wir ✠ Bischoff wilhelme unser ingesigel vnd wir Meister
vnd Rat ✠ zu Strosburg unser stat ingesigel ✠ Do selbs mit wissen
wissen offenlichen tun kenden an diesen brief wie hingalma von sun
ningen der derken vnd das Capitel der hohen ✠ Stifte zu Strosburg
✠ bekennen vnd tun kunt offenlich mit diesem brieff wie die vorgenan
der Hailmedige fürst in gotd vatter vnd her her Conrat ertzbischoff
zu meintz ꝛc vnd der hoch geborne fürste vnd here her ✠ Eberhart
Marggroff zu ✠ Baden unsere genedige vnd liebe here die ✠ richtung
✠ Eine vnd vbertrag gemacht haben in der masse als in diesem brieff
von wort zu wort geschriben stat das dz alles mit unserm gunst
willen vnd verhengnisse dar zu in ✠ diss brieffs wise mit vns vnd alle
unsere nach komen vnd das alles ✠ zu waren vrkunde ✠ So haben
wir unsers Capittels ingesigel mit vnsers wissen vnd wolbedach
tes mutes tun kenken an diesen brieff der gaben ist ✠ in ✠ Iare
des iares do man zalt von gots gebürt vierzehen hundert vnd
zwei vnd zwenzig iare der nehsten ✠ mitwochs nach dem ✠ Sunedage
✠ Misericordia ✠ Quasimodo ✠ Amen ✠ Amen

Copia tenoris de verbum

Quero aliam misericordiam et pulchram per modum aliorum nihil de virginee gloriosissime dei genitrice mariae dicam per quendam dauid et quendam virum per eloquentiam mirabilem spiritu a natiuitate dei et domini ihesu christi ut claruit peribit in fine huius etc

Salue pelagus celorum regina aduocatorum clemencia misterorum

Veterna lucens creatricium bangelus mater panperum / egrorum medi

cina / dulcedo fulgens sanctorum mirifica domina angelorum egregia reorum

aduocatrix potens creatorum

Gemitrix maxima beatorum humilis virgo gloriosa polorum imperatrix solacium

sacrum mecenatum progenie regali augmen diuersi sacri flammis templum remitatis

Deifer solium miserium leuamen omnium labencium puella mirifica cumulata

gracia splendida spiritute ornata bonitate refecta salute feconda diuine caritatis

Gemitrix dotata saluatore bonorum maior fidelium amatrix primaculata spi

ritus sancti habitacio dignior omnino vniuersis sanctis maria pyssima salutis

cumulatrix

Donatrix optima gracia generis humani mediatrix placans creatorem fugatrix

hostes grauarum sacrarum larga ministra eternam vitam largius mortuis saluatrix

Fidelis ihesum culpabili placato populo regnum Clarior auctarum mulierum bonarum Excelsior petenti blanda flentibus leuia mestis propria resti exultato

Desolato fidele salutem gemenati dulce auxilium cadenti reformato mestro medela laboranti firmitas debili fortitudo pias pusillo robur currenti brauium desperanti

Fidelia deuote penanti unicamen dulce naufragis portus esurienti sacias optata emaculato exopto lampas fulgoris cecorum turbis illumines sanati missione

Spiritus visita clementer sanctificata corda diuina mortuos miserere miseris Amabilis cunctis seculo mirabilis nobilis virgo speciosa suprema dignitate

1464

Benegna vitali alimento quoniam tellus germinosa fructum angelorum beatorum fecunda nectareum elabentem cuncta genitrix omnibus
1418
sanctis mittimus angelus hominibus ꝛc

Agnus pius duntibus 1484 mitis mundis sordidis tu caro salutarem
1490 1492
pulsanti pauperi communita fructum portis potestate demones prosul
depellas adsuma crucifixi ꝛc

Hanc grme sacros redemptos salutari posse precamur cuius dignissima
Cantica omnium linguarum laudibus concrepans sacrantis caritate
ymnis cymbalis timpano collaudari ꝛc

Mystica tubis psalterio tubis organo decantari doctora celebritate flagrans Nitida pudicica virginea creatore cucurrente apparsa
fusti crucifixe pedibus rubricata ꝛc

Doloris gladio vulnerata gloriosa Cuius preconia honoris collaudant
multe angeli concinunt gloriam agmina sanctorum gaudent
Choris virginum plaudat predicant ꝛc

Apostoli canunt martires milites zelant ecclesia iubilat principes honorant clerus tripudiat pauperes rogant muneriari preciuli amant
mucare singuli tribillant pacifico tocius obtentu ecclesie gloriose:

Dulcissime noster salvator salutaris genitor subveni fideliter omnibus largam rogitanti porrige semper dexteram clemens
pulsanti pateat exorantem clemens gracia letifica populum largissima largire celica desidera eloqua blanda mundicam cordium bonas
actiones concede largitatis

Generose dextre nullo modo possunt negocie mutanti munera facilitatis qualiter igitur largiflua donatrix mundi propria amatrix
posses denegare aliqua genitrix quo manu regna prepotens imperiis mater pietatis salutis dulcedinis probatus fessa subleme
famulus vicios maculatus quantum autem amabilis dulcis
optabilis

Decorosa electa honorata dilecta fuerus genitori celesti lingularum

enarrare aliqua Nequaquam sufficit filium communem dominus

tecum possidet gloriam communicat

Diuinam patris diligendi regalis sponsa ylibata pregna sapien-

ne magistra Ciuitas letanciam Anglia domini humillima Colum-

ba serena creatura exima creatorem

Insignem patrem peperisti fidelem filia graciosa propter redemen-

dum perditum plasma impetrare dignare ipsius beneficia miseranda

nobis prodesse ablatis salutare

Quatenus felici consorcio lumenum iuncti feliciter gaudio exul-

temus perpetuo stella preclarada matutina solis ingenie luxuriena

aurora radians celitus illuminas

Nectora thronus salomonis prefica Iesse pregnosa virgula terrebi-

lis diabolis Tamquam exercitus mirum sortis virtus est serenus

stella luminosa stella obduratus

Tenebras mentes illustra iugiter Vellus gedeonis celesti made factum

torrente Refice sitientes gratanter poculo paradisi superne arboris vi-
ua refecta medicamine

Celicum lilium flagrules fulgens refert coronata radijs stellarum
diadema cultlas clemencie mitiora celulis condolens miseris ex
me magarita medele pocietatis

Speculum gracie sacratum salutis arcula vasculum electum
contentiua virtutum omnium desperato assiste theutonicalis
ans plasmans maria precibus subuenit liberatrix fauorosa delezi
pretetes demones pellas protegere propera fideliter morien-
ti adepto conferens celestia amor

Subsequentes sunt dies sup excrescentes et dominicales Nonarij B i C ii
iii E iiii F v G vi a
Tenendum autem q oratio p secreta iiii est de virgine maria genitrice dei glo-
riosissima Extendit dominicalis singulis annis a dominica post na-
tiuitatem dni vel ab epa Natiuitate dni i in dominica euenerit vsq ad dom
cam Esto michi Dicti autem sup excrescentes dstendunt mensis dianum
pencij trat dominicalis illius anni de quo queris scilicet i vndecim B i
Cin Din E iii F v G vi Et quot littere in qualibet diuisione tot
erunt Ebdomade pro interuallo Et sup quamlibet posita est lra
dominicalis Et supra dianonem quadam semp due Et quarte pri-
me tenet lras dominicales ante festu Matthie apostoli s in anno Bisex-
tili Septus vero lra deseruit p decimo anni partem incepit ante mo
dum xv^o duodecimo kl^as p primo decimo nouenali tredecimo Cuius
ymago semp est signata p primam lram dierum cum Cenobrio factam
Item ramicrit Anno solaci xv^o Cuius primarius nus semp signatus est
per vltimam lram dicti cenobrio facti Item notandum quod hec

oct
septo

defunt ¶ Iungentes duobus annis quibus finitis iterum ut prius est romam quo deo gratias amen

¶ Tempore octauiani Cesaris cu ep vniuerso mudo tributus hñ quis ⁊ p. ei⁹ ꝓ-
perant pumens prelebant Senatoribus qui rome erant nouitates que orebant
¶ Nudi climata Publius Lentulus miss iudea pñs ⁊ p. q ꝓ. ¶ Epistolam misit
¶ Cuius verba sunt hec Apparuit iporibq mus et adhuc est homo magne virtu-
tis cui nomen est ihc xp̃s qui dicit a gentibus ipha veritate q̃ eius discipu-
li vocat filium dei suscitat mortuos et sanat langores homo quidem statue
procerus et spectabilis habens vultum habentem venerabilem quem intuentes possut
diligere et formidare ¶ Capillos habens colorem nucis auellane p maturie pla-
nos fere vsq ad aures ab auribus vero crispos et aliquantulum ceruliores et ful-
gentiores ab humeris ventilantes Discrimen habens in medio capitis iux-
ta morem ¶ Frontem planam et serenissimam cu facie sine ruga
et macula aliqua Quam rubor modestus venustat ¶ Nasi et oris nulla pror-
sus est reprehensio Barbam habens copiosam et capillis concolorem non
longam sed in medio bifurcatam Aspectu habens simplice et maturum
Oculis glauci varios et claros existentibus In quit increpando terribilis in
admonendo blandus et amabilis hilaris seruata iocunditate Qui multa vi-
det cedere flere aut sic Instatura corporis ipsiusq et recto ¶ Manus huius et
brachia visu delectabilia In colloquio grauis et modestus Separatus
inter filios hominum ꝛc

¶ Hec sola in annalibus Romanorum reperta est

¶ Nota tu lector q̃ hec ystoria duplex ꝓt̃ post intellectum hec p̃m vis q̃ in an-
nalibus romanor̃ / fuerat reperta quod aliquis ex illis publius Lentulus pñs in
udea ⁊ p. q ꝓ. / significauit senatoribus romanis ¶ De aduentu dñi ihu xpi
et ipsius conuersatione / et miraculosa vita et de p̃na ipsius resurrectione et ascensione
plasmauit eidem intellectum vis q̃ aliis q̃ inter ceteras mitas romane subiace-
rit ꝓbis ¶
siones portauit scripture / anatum tñ ex ytor̃ et missione diuina ¶ Hec sola scrip-
tura / tam gloriose apte in laudem dicte annatum illesa remansit / et ibidem
completa sunt ne in hac sede apud viuentes / in ipsa / ita resurrectionis plasmatoris
aspectu / et p̃ne dñi nri ihu xpi / et ipsius laudabilis et miraculose vite notitia /
peccat / ⁊ regni in eternum Amen

¶ Letare igit̃ tu fidelis ecclesia et scripture et ad intellectum vide saluatoris tui dñi
ihu xpi que tuis temporibus oculis no vidisti ⁊ Tum tu lector intellige q̃ loco
annatus romanorum in vehiculo erat sic loco tamen dicitur in quo ponebant
in quo ponebam̃ ante rome / de annona in annona / loco dicit in annalibus tñ ⁊ ab illo
loco vsq regia Archimus publicus dicit Archa pub̃ in qua temporis scripture
magne ad rem p̃tam ymagines ¶ Exposito aliqua ymaginum de positis
supra p notã ¶ Statue pcerus et spectabilis ⁊ benuolo oculo aspicere ⁊ borea-
no ¶ diligere ⁊ attenta humanitate sue humanissime facies et formide ⁊ atte-
ta excellentia sui gloriosi vultus mentis ⁊ valde mirabile et perfecta statura tue
bis medius colore Ceruliores ⁊ colore cesios sic color cesius Ventilantes ⁊ si
mouentes tenuiter ac si eorum a vento suffulcte Discrimen huius ⁊ separatus capil-
lor̃ vsq locket usque mortem aquarenosos ⁊ vsq consistentes ge dicit ihuic xpiste
multum quesitum in magnesia et hunc est q̃ vñ ex fuit ihc magnesius Bar-
bam habens copiosam ⁊ crispum ⁊ plenam pilis et differentem ab illis qui habet pau-
cam barbam et pauca fidem vt dicit ecclesie ⁊ similem colori capillor̃ ¶ Sed in me-
dio bifurcata ⁊ diuisam in formas duas furcatas hilaris ⁊ pondus seu claritas
¶ Exornata iocunditate ⁊ commenda seu esperancia instatura corporis ⁊ flagitij et recti ide
recte ⁊ bñ compositi seu ytacte plasmatis ¶ Speciosus ⁊ pulcher quasi et accepti inter
filios hom et reddens speciem odoris ¶ Hec scriptura est de vita virgine maria dei
genitrice suauitatem odoris ⁊

/Salomo

Aller wißheit fundament / ist das man got lieb vnd liebe / vnd an betten einen got / vnd halten dar zu sin gebot

/Jeronimus

Wer noch der welte güt vnd ere strat vnd wen es in sinen sunden wol got / das ist ein zeichen gewiß / einer ewigen verdamnis

/Gregorius

Was sol richtu vnd güt / So uch ie sterben muß / Wirdich gut kumet vnd fert / die ewige froude nit wirt

/David

Der sine sünde esset richtu fleut / Der nimet gern ein vbel ende / die greber sin sin vmbkleut / Dar zu die helsche in ir ende

/Aristotel

Vber alle sachen sollen wir keren vnser minikeit zu gottes ere / Dan do von kumet lon vber al / Der uch ewiklich bliben sol

/Pfedang

Ich han güt dar ist mit myn / arch got wil mag es sin / es ist mir nit me dan zů myner gebot Denen ich gesse vnd trincke vnd gibe durch got

/Johannes

Wer disse kurtze welt vß erkúset Do mit er got verlúset / So er de got an ein scheiden / So wirt er nit quit von in beiden

/Bernhard

Hyder der dot nimmt schonet Wer sol dan die welt in myner

Der welt dienst selten lonet ob du es wilt besinnen

/Salomon

Aller welte wißheit lit an einer sinne / das wir uns kere an einikeit / werme se wir muse scheiden von hinnen / Dánne kunst an vns verget

/Ambrosius

O du edel creatúr / wiltu mit got vereinet sin / so such an den adel der selen din / vnd dote die böse natúr

/Petrus

Wiltu behalten dz ewige leben So fluch bösen vnd halt dich in tugenden gar eben / Denne gewonheit tugentlicher sachen Erkan die natur mit anders machen

/Cato

Gedenk was du werdest vnd solt werden / du sigest jung oder alt vff erden / vnd setze das in dine sinne Du dust der sund vil sunde dester mere

/Seneca

Das sunde mit sunde were / werch dene were sie mir vnmere / Vnd ir grosse vnsenftikeit / das weiset mich myn bescheidenheit

/Bernhard

Es ist ein heiliger sterbag / so man von sunden keren mag / die tugende vber alle tugende gat Wer eine bösen willen widerstat

/Salomon

Salomon sprichet der wise hie

Dem dmg hasser got mere / dame hochfart das verstot / wenne sie vber alle sunde got

Daniel

Wer disse kurtze zijt / vor die ewige freude nymt / der hat sich selber gar betrogen / vnd bucher vff den regē bosen

Thomas

Wer sint hie fremde geste / vnd buhen grosse veste / dyrch nymet wunder das wir nit buhen / do wir ewiklich mogen duren

Paulj

Wer den geist ny der werheit lebet / der enmag nit verderben / dene wer noch deme fleysche lebet / der muss ewiklich sterben

Jeronimj

Das sprichet got der herre / der demutig vnd gedultig were vm gebunte selber wol sich / der menschē were selig sicherlich

Job

Wes gerne alleine / vnd halt dy gedenken eine / vnd habe vor ougen die zehen gebot / vnd vber alle dmg so minne got

Augustinj

Hie enwart me besser wege bekant / dz ich mich han vorsumet dene gehorsamkeit ny ordens bant vnd ydas von rechter myne

Ysayas

Wer do treit von grme bosen sthn / von gepresten ordē / & trag dan mme ny dē hertze sin / er wirt sin sele ermorde

Augustinj

Wie getarest do ny geleben do du nōte ny wolrest sterbe dy alley dmen werkey Solst dy ende merckey

Jeronimj

Alse du solt sterbey was du dene / Solt wellen das du hettest getan / die wile du bist gesunt wip oder man Das solst ny dysser zyt besen

Zfrydanj

Gut zecht vnd bestheydenheit Aller tugende krone treit Go eyn han ich nit besser ge / lessen Dan wol thun vnd stetlich wesen

Bernhardus

Der nit erhoret die sunde der armen ire gebreste erbarmē Der wil got erhoren nicht Wanne er kumet ny grossen verdrusse

Augustinj

Gedenke an dē jungsten dag Do man schriet owe vnd ach Do ely jdt jeglicher muss geben / wie er geton hab dy smen lebē

Jeronimj

Der do wolrot hie begangen Der kumet ny die ewikeit

Die boesen müssen gar gefangen sin
das hier das ist bereit

℣ Salvator

Alles gerechte wil ich die gebe
als du verdienest bi dine leben
Alle die quale die wir gemer
dulden // das verdienen wir
mit unseren schulden / wane
wir dutten nit das wir soltten /
gor dett alles das wir woltten

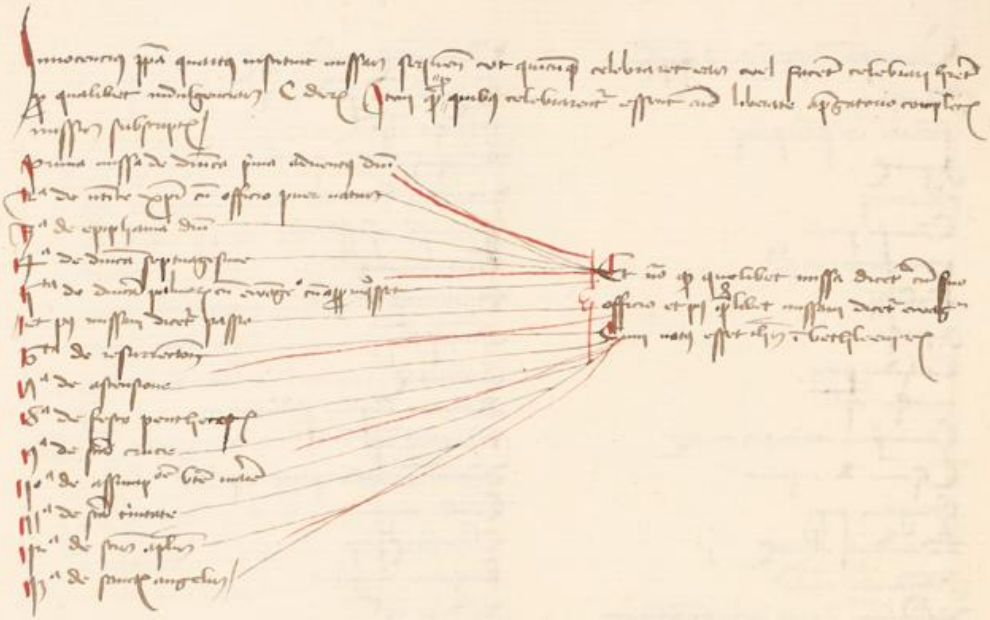
Vns gezuget und mit gesangen
Vns gehoret und mit verstanden
Vns geliessen und mit gemenget
das sint alle verlorn werke ꝛc

℣ ꝛc

Decem festa pulcra in Cena Domini

Crucifixus xpc
Antonij
Fabiani et Sebastiani
Agnetis
Vincencij
Conversio pauli
Purificacionis marie
Blasij
Agathe
Cathedra petri
Matthie apli
Carnisprivium et dies cinerum
Thome de aquino
Gregorij pape
Benedicti abbatis
Annunciacionis marie
Resurrectio cum octava diebus festivis et
tribus diebus precedentibus
Ambrosij
Georgij
Marci evangte
Philippi et Jacobi
Inventio sce crucis
Johis ante portam latinam
Gordiani et Epimachi
Pancracij
Servacij
Bonifacij
Basilisse et decem
Petri martyris
Johis baptiste
Petri et pauli apli
Visitacio marie
Translacio thome
Apollinaris
Jacobi apli
Petri ad vincula
Dominici confessoris
Laurencij
Assumpcio marie
Ludowici epi
Bartholomei apli
Augustini epi
Decollacio Johis baptiste

Nativitas marie virginis
Exaltacio sce crucis
Matthei apli
Mauricii et sociorum
Jeronimi doctoris
Remigii confessoris
Luce evangte
Symonis et Jude
Omnium sanctorum
Annualis
Dedicio basilice salvatoris
Martini epi
Dedicio basilice petri et pauli
Cecilie virginis
Clementis pape
Katherine virginis
Andree apli
Nicolai epi
Ambrosij
Concepcio marie
Lucie virginis
Thome apli
Vigilia nativitatis cum xv diebus festivis xxiij
in circuitu appellatur dies exclusus

Unio ecclie S. Andree vallis Andelahice cum monasterio Andelaĕnsi.

Wilhelmus dei et Apostolice sedis gracia Electus Confirmatus Burchardus prepositus Eberhardus Decanus Totumq; capitulum ecclesie Argentin Venerabilibus de uobis et in xpo nobis dilectis Abbatisse et capto monasterii secularis ecclesie collegiate in Andelahe dioc Argentin ceterisq; in dño salm perpetuo nuper ex parte vestri dicti mo nasterii nobis exhibita continebat q; idem monasterium edificiis alijs structuris Ambitus re fectorij dormitorij et non nullarum officinarum interim cecidit domorum corruit et stabulorum euentibus ipius monasterij partim rapacibus et partim hostilibus incendijs fuit et sunt damnabiliter consumpti reliquis edificijs et structuris ecclie chori turrium officinarum et curiarum eiusdem monasterij tantum q; minantibus ceu dentibus Quodq; ipius monasterij agri prescrim uineti in quibus maior pars fructuum et proventuum dicti monasterij consistebat per hostilia inter emptorum fugam expulsionem denastationem et depauperationem coloni et agricolarum eorundem agrorum pro magna parte diucius remanserunt et sunt debita cul tura destituti preterquam pariter et non nullos alios casus dissipatos ipius monasterium mansus hostiles quibus habundabat bonis fructibus redditibus annuis et prouentibus adeo di minuti et depauperati plurimumq; debitis oneribus pregrauati et alias desolati fuit et existit q; iam pluribus annis retroactis canonicis et personis aliis dicti monasterij solite prebende seu victus necessaria non eisdem poterat fuit nec potest ministrari Nec ea edificia alias structure predicte de ipius monasterij finibus ponerentur nec possint reparari et a ruinis dominice preseruari Nisi quocirca nisi dicto monasterio celeri salu bri q; remedio succurratur ipius monasterij chorus ecclesia turres ceteraq; structure testatorum et edificia ruinam flebilem patentur dissolucionemq; dicti monasterij et necessaria canonicatus ipius monasterij quatenus solitus minuetur ultra modicum impossibilitatis causa decre uit et adeo reperiri diminuta q; per eas que superfuerint adhuc diuine laudes nobis ris canonicis decantandis ut ibi per eos humiliter fieri consueuit abantiquo per multos annos nequiuerunt et nequeunt celebrari pro nunc necessarijs querendis alibi segregatos a dicto monasterio et ab eo mutuum lamentabiliter et irreparabiliter minuebat Quapropter nobis parte vestra supplicatum extitit humiliter instanter et deuote Quatenus pro obuiandis periculis et damnis antedictis paupertati vestre dictiq; monasterij desolacioni pariter et necessitati pio compatientes affectu parrochialem ecclesiam sancti Andree vallis andalahe Dicte nostre dioc que de iure patronatus dicti monasterij esse dinoscitur eidem monasterio dicto ipius Vestre in toto uel in parte et annectere dignaremur Nos igit pluribus et solemnibus tractatibus inter nos adhibitis super his cum capitu lariter habitis inquisita prudenti diligenti et inventa per nos veritate premissorum Cupientes paterna mentis sollicitudine vestris et dicti monasterij necessitatibus et pau pertati quantum possumus ad dei subuenire et in ipo monasterio insimul remanere Ipsiusq; monasterium in suis edificijs et structuris eo remedius reparare pariter et conseruare Ac non mica congrua necessarieq; vite sustentationem habere Deiq; quoq; virtutum eo deuotius inuocare spiritus diuinis quoq; laudibus famulari valeatis Huius peticionibus duximus

fauorabilib et conueniter annuendu Vernon vnam mitrat parrochiale ecclam sancti Andree predicatam ñ ombo et singulis suis pmencijs decimis consibus fructibus reddit pquentbo et obuencionibus eiusdem sub et cum limitacionibus infra scripte melius tamen debitorii pretatorii et aliorum onerum pariter ac necessitatis Vobis et dicto monasterio pro tpe mtumbencia et sustentacione reparacionis et conseruacionis edifiorum et structurarum eiusdem ac vmcarie predictorii eidem monasterio tenore pñtium impetimus vnimus annectimus et incorporamus Vtaq3 cedente vel decedente Rectore dicte parochialis alis ecclie Sancti Andree qui nunc est vel eandem parochialem ecclesiam quomodolibet alr dimittente liceat Vobis per vos vel alium seu alios parochialis ecclie sancti Andree Vernon Quem et pmemoratarum decimarum consuum fructuum reddituum prouentuum et obuencionum predictorum corporale possessionem auctoritate pria libere apprehendere et tenere liceat retinere Vernon decimas consuus fructus reddit prouentus et obuenciones eosdem mVestros et dicti monasterij vsus et vtilitatem pariter et sustentacione predicte conuertere et eas deputare nostri vel successorum nostrorum aut alterius auctoritate super hijs licentia minime petita vel obtenta Reseruamus tñ porcione congrua infra scripta pro vicario tpetuo in dicta parochiali ecclesia de presentacione Abbatisse pro tpe dicti monasterij perhibenda Archidiaconi mstituendo de fructibus et pquentbo ipius ecclie parochialis ecclesie porcione hmoi tpetuo Vicario congrua sustentacione habere seruata hospitalitate Episcopalia et alia pretor collectas impositiones et caritatiua subsidia Iura soluere et expedire valeat veruntamen alia ipi parochiali ecclesie mtumbencia onera supportare Cuiquidem tpetuo Vicario de dictis fructibus et pquentbo racione pdicta reddere volumus et deputamus Vniuersis videlicet omnes oblationes omagia legata remedia funeralia ipsa parochiali ecclesie seu tpetuo Vicario in quibuscuq3 rebus et quomodocuq3 et quandocuq3 oblata legata seu donata et oia que oblationum nomine continent Item reddimus omnes et census annuos bladi vini pullorum denariorum et aliorum in libro annuali vulgariter dicto Belbuch nuncupato dicte parochialis ecclesie descriptos Rectori ipius ecclesie seu eiusdem Rectore Vicario locum tenenti aut huic plebano pro tempore in tpe libro grimerie dandos et assignatos Item singulis annis tpe messium de bonis dicte parochialis Ecclesie sancti Andree sitis in Vanno Ville Valle dicte diocesis que colunt promunt dicte Droßhamms et dicto Holstein et Alma dicta meygrem octo quartalia siliginis et octo quartalia ordei Item singulis annis tempore autumpnali de decimis vini dicte parochialis ecclesie vini Carratam vini albi And domum Curiam hortum et ortum Rectoris dicte Ecclesie parochialis sitos in eadem villa cum ipsarum edificiis pprehensione pertinentijs et viribus vineis Tamen ad collectas impositiones et caritatiua subsidia Rectori pro tempore dicte parochialis ecclesie ratione ipius parochialis ecclesie impositas et solita ac imponenda et imponenda hmoi tpetuo Vicario nequaquam volumus obligari Ad hec et ea suppor

tandis et supportanda. Monasterium prefatum dum et postquam dictus Rector cesserit et decesserit aut dictam parochialem ecclesiam dimiserit ut prefertur de proventibus eiusdem parochialis ecclesie perinde teneri volumus loco seu vice Rectoris ac si bone memorie et incorporate predicte minime per nos facte extitissent. Volumus insuper et ordinamus quod si qua novalia infra limites dicte parrochie emergerent insurgere quod illorum et provenientium seu frugum inde provenientium decime ad predictum monasterium vestrum spectare debeant aut pertinere. Ne vero ecclesia nostra Argentinensis in biennalibus fructibus premissis ecclesiarum Dorf Argentine vacantium sibi debitis ab antiquo pretextu occasione de fraudetur. Unione annexione et incorporatione ipsius ecclesie dicte parochialis ecclesie qui nunc est et subsequenter quotcunque futuris temporibus vacantis eiusdem parochialis ecclesie pro tunc existente vacare vel decedere contigerit quod tunc et toties dicti premissi fructus biennales ipsius parochialis ecclesie perinde nobis et dicte ecclesie Argentinensi nostrisque successoribus in eadem cedere et pertinere et per nos et successores vobis in dicto monasterio persolvi debeant ac si bone memorie et incorporate predicte minime per nos facte extitissent et tanquam ac si perpetuus vicarius huiusmodi cedens vel decedens vester rector eiusdem ecclesie parochialis existisset et rectore existente eiusdem cessisset vel decessisset. In quorum omnium et singulorum premissorum testimonium et perpetuam roboris firmitatem presentes eapinde literas fieri mandavimus nostrique Wilhelmi electi confirmati et Capituli Argentinensis Ecclesie predictorum singulorum sigillorum fecimus appensione communiri. Nos quoque Philippus dumtaxat permissione Abbatissa et Capitulum predicti monasterii confitemur prestripta omnia et singula vera esse. Nec non ad nostri Supplicationem instantes de nostris quoque voluntatibus et consensibus taliter vos premisse fuisse et esse peracta. Nos quoque Capitulariter et unanimiter pro nobis et successoribus nostris dicto monasterio Vnicensis ac monasterium predictum eidem omnium et singulorum observantiam premissorum quatenus et inquantum nos et idem monasterium concernunt astringimus et obligamus. Nec non pretextu astringimus et obligamus. Et in horum et aliorum premissorum testimonium et robur evidentius etiam Sigilla nostra presentibus duximus et fecimus mappendi. Datum et Actum feria secunda post festum Epiphanie Anno Domini Millesimo quadringentesimo octavo.

Hec est [illegible]

Cum quidam Cristoferus Weilbrecher pretexu pensarii litere apturie suscepturie et obtenturii ac alio eodem defectu intentus nullidarie et nullitatis quod dom Cristofer Verum valore prochialis ecclie in Wisthomsthem que lichtenow Argentin Diocesis Tuam honoris Vre Dni Georgii Lutzelburgeri Imperatoris tenet et possidet suppressit tacuit et expresse obmisit ac etia quida Johannes Diemari sua similiter nullitatis esse a saltem se intromittere esse in eadem ecclia habituie putans dicto Dno Georgio litem de et super eadem ecclia se moturos fadent et presumant pro tanto et ne diutius tpis progressu probacionis copia per dictum Dnm Georgium Rectorem deperdat protulit et eo nomine eiusdem Dni Georgii Et seu ipse met dominus georgius Rector dicte prochialis ecclie dat fiat et exhiber postulat et articulos infra scriptos super quibus per vos venerabilem virum Dnm Judicem Curie Argen utpote ordinarium testes ad eterna rei memoria recipi admitti et examinari coram quo dicta et deposicio post qua examinati fuerit publicari Et in publica forma redigi mandari veramq; auctem ordinaria et Judicialis decretum interponi et alis authenticari Et ipis mutuo et extra obtiuer locum plenaria et indubitata fides adhibeat et debeat meritis ad liberi Ad superfluam tm probacionem et nullatenus se astringens dequo solempnis et expresse protestatur

In primis dicti protulit quo supra nomine et seu ipse met dictus Georgius ponit et dicit et si nitat fuerit probare intendit Quod a decem Viginti Triginta Quadraginta Quinquaginta Sexaginta et Centum annis proxim et immediate precedentibus ultra et citra memoriam a tanto tpis et pro tpus de cuius initio finis memoria hominum non existit Et sic dicunt ante mensem Novembris anni Dni Millesimi quadringentesimi sexagesimi nonum Et per quos ante date presentis impetracionis fuit possessionem habuit et tenuit dictus Cristoferus de quibus supra fit mencio supradicta parochialis ecclia in Wisthomsthem fruit erat et est non modicis decimis predialibus minoribus et minutis necnon possessionibus ac fructibus redditibus censibus et aliis bonis dotalibus dequibus infra dicte pro sustentacion Rectoris eiusdem ecclie sibi residente decenter habunde et notabiliter fundata et dotata Et sic fuit et est verum notorium et manifestum

Item q̃ a dicto tpore et per ipa tempora fructus redditus q̃s quoscunq; dicte prochialis ecclie in Wisthomsthem singulis quibus annis communibus alio oppensato inferebat et valuerunt ac inferre et valere consueverunt prout annis estimacion valent et inferunt Centum et quinquaginta florenos auri Renen salvo pluri Et q̃s fructus redditus et proventus huius singulis dicto anno communibus alio et p̃fert compensato pro Centum et quinquaginta florenos auri Renen vendi arrendari seu locari potuissent prout hodie si venderentur vel arrendarentur exponerentur posset Et sic fuit et est vere

Item q̃ pertempora et tpa supradicta villa seu villagia minuta fuerunt superunt et fuerunt Inferius Nieder villa dicta Wenckenloch et villa Dietrichsheim cum hominibus in illis habitantibus ac Ramis et destructibus suis fructus esse q̃ solebant et adhuc sunt Qui et sub prochia et prochiali ecclia Ville Wisthomsthem

decimeq̃ tam p̃diales q̃a minute ~ dd rectore dicte cĕtlie p̃rochialis br̃is Deci
mandi in ea hab̃en spectarut et p̃tinuerut spectareq̃ et pertinere q̃uenerut ac
hodie spectant et pertinent Et sic fuit et est verum

Et pro p̃missoꝝ clariori specificacõe et ostensiõe p̃dict̃ q̃ nõie quo supra q̃
ruꝝ ponit et si necesse fuit plurare intendit q̃ Rector dicte p̃rochialis cĕtlie p̃
tempore exist̃s a dict̃ hybꝰ et per ipa tempora racõe et ad causa dicte par
rochialis cĕtlie p̃cepit et leuauit p̃pereq̃ et leuare q̃suerut atq̃ hodie p̃cipit
et leuat singulis annis Tertia parte maioris decime bladoꝝ vinu̇soꝝ in
et sub dicta parrochia nastenꝝ Et sic fuit et est verum

Item q̃d a dict̃ temporibꝰ et per ipa tpa tertia pars maioris decime bladoꝝ cĕtlie
p̃fate singulis annis vno anno ꝫ reliquo computato et appensato
quinq̃aginta septem quartalia siliginis valebat et inferebat ac hodie valet
et inferr et pro tanta summa vendi et arrendari posset si vendicioi et arren
dacioi exponerent Et sic fuit et est verum

Item quod vltra dictam Tertiam partẽ decime bladoꝝ Rector dicte p̃rochialis cĕtlie
in Wisthomphein p̃fe exist̃s a dict̃ hybꝰ et p ipa tpa racõe p̃rochialis
cĕtlie predicte annis singulis p̃cepit et leuauit percipe q̃ et leuare q̃suerut
ac hodie p̃cipit et leuat quanda aliam decimã vocata gmunt et appellatam
Der Schurlin zehen Et sic fuit et est vere

Item quod a temporibꝰ et per ipa supradicta decima der schurlin zehen dicta et nũ
cupata singulis annis vno anno ꝫ reliquo computato et appensato qua
draginta quinq̃ quartalia siliginis valebat et inferebat valereq̃ et inferre q̃su
uit ac hodie valere et inferre pt protantaq̃ summa ipa decima vendi et arrendari
posset si vendicioi et arrendacioi exponer Et sic fuit et est vere

Item q̃ vltra decimas predictas Rector dicte p̃rochialis cĕtlie p tpe exist̃s a dict̃
temporibꝰ et per ipa tpa racõe eiusdem p̃rochialis cĕtlie annis singulis in et
sub Anno Ville Dierspheim p̃cepit et leuauit p̃pereq̃ et leuare q̃suerut
atq̃ hodie p̃cipit et leuat quarta parte decime om̃ fructuu in et sub Anno
ipo ville dierspheim nastenꝝ Et sic fuit et est verum

Item q̃d a dict̃ temporibꝰ et per ipa tempora quarta pars decime Rectoꝝ p̃rochialis
cĕtlie p̃fate ex decima dicte Ville Dierspheim debiti et ad se spectan annis
singulis vno anno ꝫ reliquo appensato et aputato Dece quartalia tritici et decem
quartalia auene vel valore valebat et inferebat valereq̃ et inferre pt Rr pro
tanta summa arrendari et vendi posset si vendicioi et arrendacioi exponer
Et sic fuit et est verum

Item q̃d vltra decimas predictaq̃ Rector dicte p̃rochialis cĕtlie pro tpe exist̃s
dict̃ hybꝰ et per eadem ipa habuit tenuit et possedit habeq̃ tenere et possidꝫ
q̃suerut put hodie hz tenet et possidet nõ nulla bona ĩmobilia arabilia bona
dotalia ipius cĕtlie parrochialis municipata Et sic fuit et est verum

11 Item quod a temporibus et per tpa supradicta fructus redditus et proficua eccie dicte ville
dotalibus prochialis eccie predicte provenerunt singulis annis vno anno cum alio
computato et appensato valebant et inferebant valentque et inferre assueverunt
et hodie valent et inferunt decem et septem quarteria siliginis Itemque bona
annua singulis pro tempore quarteriis siliginis huiusmodi arrendari et locari posset
et arrendacio et locacionem exponerent Et sic fuit et est verum

12 Item quod a temporibus et per tpa supradicta annuis anno tritici alio computato
vnum quarterium tritici scilicet solidi vnum quarterium siliginis quinque solidi et vnum quarterium
avene duos solidi denariorum argenti communis estimacionis valuit et valere assueverunt
annuis annis si venderetur exponeretur Et pro tanto vendi posset palam et pub
lice annuatim et notorie

13 Item quod a tpibus et per tpa supradicta Rector eccie prochialis pdicte pro tpe
existente rectoris eiusdem prochialis eccie ultra decimas et redditus pdictos plura mul
ta reddita et rentas per ipsi fideles ac prochianos prochie pdicte Rectori eiusdem
eccie prochialis pro anniversariis tricesimis et septimis plagendis legatos
in libro animarum seu iure ipius eccie descripti percepit et levavit propterea
que et levare assuevit Ac percepit et levat Et sic fuit et est verum

14 Item quod a tpibus et per tpa supradicta redditus et rentas legatorum in libro animarum seu
iure descripti ad summam duodecim librarum denariorum argenti ascenderunt et ascendere
assueverunt atque hodie ascendunt Itemque reddituum et rentuum huiusmodi pro duodecim
libris denariorum argenti singulis annis arrendari possent si arrende exponerentur
Et sic fuit et est verum

15 Item quod a temporibus et per tpa supradicta Rector eccie prochialis pdicte pro tpe existente
racione et ad causam sue prochialis eccie ultra reddita et iura supradicta singulis
annis quater in anno ab vno quo hodie vtrumque sancti Sti In natalis ihu xpi paste
pentecostes et omnium Sanctorum singulis festivitatibus viii denarii argenti loco obla
tionum que iure decimarum personalium pfolii solent habuit percipit et levavit ac
percipere et levare assuevit pro vt in predictis festivitatibus habet percipit et levat
Et sic fuit et est verum

16 Item quod ab eisdem tpibus et per tpa tpa eidem oblacionum que in quolibet festo quatuor
festivitatum predictis per vtrumque sexum hominum dicte prochialis eccie subditorum
fieri solite sunt loco decimarum personalium ad duas libras denariorum argenti
et sic oblacionum huiusmodi que quater in anno solute fieri sunt ad octo libras denariorum
argenti communis ascenderunt ascendereque assueverunt ac hodie ascendunt Itemque oblacionum
quinque ut premittitur quater in anno fieri solent pro octo libris denariorum argenti
predictorum singulis annis arrendari possent si arrende exponerentur Et sic fuit

17 Item quod a tpibus et per tpa supradicta Rector eccie prochialis eccie pdicte pro tpe
existente racione et ad causam dicte sue prochialis eccie hamis et villis villate

Bisthoumsheim freistetten superiori et inferiori Hemetsenloch et Auersheim et decimas feni decimas vinulorę equorę apum agnorę anseru et porcorę Decimas fructuu et arborebz nastentu Ac decimas lini et canapis vltra reddit predictos et iura p dicta habuit percepit et leuauit habereq; percipere et leuare assueuit p vr hodie hiz percipit et leuat Et sic fuit et est verum

Item quod a temporibz et per tpa supradicta Decima feni villaru freistett singulis 18
coribus annis vno anno cu veliquo appensato et computato ad decē solid dena
riorę argentę astendebat et astendere assuebat ac hodie astendit Ipaq; decima
feni villaru eorundē ad decē solidos denariorę predictorę singulis annis quod
arrendari posset si arrende exponeret Et sic fuit et est verum

Item q; a tpibus et per tpa eadē decima feni in Hemetsenloch singulis coīnibz annis 19
vno anno cu veliquo computato et appensato ad sex solid denariorę predictorę asten
debat et astendere assuerat ac hodie astendit Ipaq; decima feni ville Hemetsen
loch ad sex solid denariorę argenti annis singulis coībz arrendari posset si arrende
exponeret Et sic fuit et est verum

Item qđ a tpibz et per supradicta tpa Decima feni in Bisthoumsheim annis singu 20
lis coībus annis vno anno cu veliquo computato et appensato ad nouē solid denariorę
predictorę astendebat et astendere assuerat ac hodie astendit Ipaq; decima feni
ville Bisthoumsheim pro nouē solid denariorę eorędem arrendaret et arrendari
posset si arrende exponeret Et sic fuit et est verum

Item q; a tempibz et tpa supradicta Decima feni ville Auersheim singul coībz annis 21
vno anno cum veliquo appensato et computato ad octo solid denariorę predictorę
astendebat et astendere assuerat ac hodie astendit Ipaq; decima feni ville
Auersheim p octo solid denariorę eorundē arrendaret annis singulis coīnibz et
arrendari posset si arrende exponeret Et sic fuit et est verum

Item qđ a tpibz et per tpa supradicta Decima lini villare predictare annis singu 22
lis coībz vno anno cu veliquo computato et appensato Decē et octo solid denariorę
predictorę astendebat et astendere assuerat ac hodie astendit Ipaq; decima lini
villare predictare pro decē et octo solid denariorę eorędem arrendaret annis
singulis coībz et arrendari posset Si arrende exponere Et sic fuit et est verum

Item q; similit a tpibz et per tpa supradicta Decime porcorę et anserum ville 23
bisthoumsheim ad quinq; solid ac villare freistett superiorid et inferiorid solut
ad quinq; solid Denariorę astendebat et astendere assuerat ac hodie astendit
Ipaq; Decima villaru freistett pro quinq; solid Et ville bisthoumsheim solut
p quinq; solid denariorę eorędem arrendarent annis singulis et arrendari
possent si arrende exponerent Et sic fuit et est verum

Item qđ a tpibz et per tpa supra dicta Decima agnorę seu Agniculorę ville 24

Bysthonsheim Annis singulis vini anno ne veligne expensato et appreciato ad dece
solid denarior Argen predictor ostendebat et ostendere consuevit ac hodie osten
dit Quinq decimas agnalor seu Agnor annis singulis quibus p dece solid dena
riis predictis arrendare arrendari posset si arrende exponeret Et sic fuit et
24 Item quod a dictis tribus et per ipa tempa Communitas Ville freysteet annis singu
lis Die mercurij post festu pentecostes Rectori parochialis ecclie pbysthonsheim
predicte Racione ecclie parochialis eiusd Triginta solid Denarior argenti nomine
et loco decimar equor Vitulor apum et fructuum arborib nastentium consi
nomine soluere et dare et tradere consuevit atq tenet Et sic fuit et est verum
25 Item q simlit a dictis tribus et per dicta tpa communitas ville Bysthonsheim anis
singulis in die seu festo Ascensionis Dni nri ihu xpi loco decimar equoru vitulor
apum et fructuu in arboribus nastentiu vulgariter fur obs Zehen predicto rectori
rone ecclie parochialis in Bysthonsheim Viginti solid et quatuor denar monete
argen soluere tradere et dare consuevit atq tenet Et sic fuit et est vera
27 Item quod a dictis tribus et p dicta tpa decimatores terra prem decime pdialis magne
ville bysthonsheim ad rectore p tpe eiusd ecclie Ratione ecclie ipius spectan ab ipo rec
tore conducti p iure mercapoli seu vinitopij singulis annis decem solid Denarior
pdictor eidem rectori soluere dare et tradere consueuerut et tenet Et sic fuit et
28 Item qd a tribus et tpa supradicta decimator a rectore pfato p tpe existen decima
pdialem dicta den Geburlim Zehen deducti singulis annis Ipsi rectori ron ecclie
pfate pro mercapoto seu vinitopio deduction decime eiusdem decem solid denarior
pdictor solue dare et tradere consueuerunt et tenent Et sic fuit et est verum
29 Item quod a tribus et p ipa tpa supra dicta Decimatores a rectore pfato p tpe existen
quarta parte Decime pdialis ville Drefsheim deducti singulis annis ipi rectori
Ration ecclie pfate p mercapoto seu vinitopio deduction quarte parte decime eiusd
quinq solid Denarior pdictor solue dare et tradi consueuerut et tenet Et sic fuit et
30 Item p premissa omia et singula fuerunt erant et sunt vera publica notoria
et manifesta atq de eis omnib et singulis fuit et est publica vox et fama
31 Item pont et obiare intendit p omes et singulos Reddit et censu Decime et iura
supradicta p ut superius sunt specificate a tribus et p tpa supradicta spectanerunt
et pmuerunt spectarent et pmere consueuerunt Ac hodie spectant et pmeant ad
Rectore dicte parochialis ecclie in bysthonsheim pro tpe existen Ad hoc a dicte tribus
et p ipa tpa Rector eiusd parochialis ecclie Ration et ad causa ipius parochialis ecclie
qui p tpe erat fuit esse q consuevit pro ut pfatus Dnus Georgius Lutzelburg
Rector modern in possessione seu quasi pacifica et quieta dictis annis censuu

Redditus et decimas et Jura capiendi et leuandi et exigendi annis singulis quo modo
dict Vicar percepit leuat et exigit palam et publice gestum et notorie Et sic fuit

Item quod secundo communi computo et cursum monete argente tam in Ciuitate qua 32.
in diocesi argente per tpa et tempa superdicta obseruate Quodecim denar argenti
Vnii solidi denariorum eorundo Viginti solidi denar ipsius vnius libre et com
putate vnii solidi Duodecim denarii et vna libra Viginti solidi denar argenti
valuerunt et valere consueuerunt ac hodie valent et pro tanto In cambio cambiri
solent et exercentur Et sic fuit et est verum

Item q ab vno duobus quatuor sex octo et decem annis proxim et Immediate prete 33
ritis decem solidi et sex denar argenti vnius florenii auri Veneti Et equaliso
vno florenus auri Veneti decem solidi et sex denar argenti Valere consueuerunt ac
existunt et hodie valet sibi communi cursu et computu ciuitate et diocesi argente
Et sic fuit et est verum

Item q fructus Redditus census Introitus et Jura dicte prepositalis ecclie in Vispitonis 34
heim ab vno duobus tribus quatuor Sex octo et decem annis proximis et Im
mediate preteritis extenderunt et extendere consueuerunt ac hodie extenduntur sibi
communem estimationem supra specificatam et deductum ad summam sexagenta librarum qua
tuor decem solidorum et quatuor denar argenti palam et publice Et sic fuit et est

Item q a proximis dictis tribus et per ipsa tpa tam in Ciuitate q dioc argente 34.
Sexagenta librarum quatuordecim solidi et quatuor denarii argenti Centum et qui
decim florenorum auri Veneti Sex solidi et decem denar argenti monete Veneti
Centum et quindecim florenorum Veneti Sex solidi et decem denariorum argenti mo
nete Sexagenta librarum quatuordecim solidi et quatuor denar argenti sibi
communem et veram estimationem constituerunt et hodie constituunt Et sic fuit et est

Item quod similiter a proximis dictis tribus et per ipsa tpa tam in Ciuitate qua in 35
dioc argente septem florenorum auri Veneti Vnam marcam argenti et equaliso vna
marca argenti septem florenorum Veneti constituerunt et inferebat ac hodie constituunt
et inferunt palam et publice Et sic fuit et est verum

Item quod secundo communi cursum et verum computu fructuum reddituum et proventuum Jura 35.
obuentionum et emolumentorum supradicte prepositalis ecclie In Vispitonisheim Sedecim
marcarum cum dimidia et ultra videlicet Decem et nouem denar monete Argenti Imbus
anno existunt valuerunt et inferebant ac hodie valere existunt et inferre consue
uerunt et ut hodie constituunt valent et inferunt Et sic fuit et est verum

Item quod de premissis omnibus et singulis fuit et est publica vox et fama 36.
Haluo Jure addendi corrigendi etc

Cxfforma Instrumenti generalis

In nomine domini Amen per hoc presens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter et sit notum Qd anno a nativitate eiusdem millesimo quingentesimo septuagesimo indictione Tertia die vero lune tertia mensis Novembris pontificatus sanctissimi in Xpo patris et domini nostri domini pauli divina providentia pape secundi Anno septimo In mei notarii publici testiumque infrascriptorum ad hec specialiter vocatorum et rogatorum presentia personaliter constitutus honorabilis vir dnus Cristoferus wolfbecher Rector parochialis ecclie mbisthoumsthem argte diocesis principalis principaliter pro se ipso Cupiens in quorumcunque gravibus suoru per eu hactenus obstructor removendam sibi meliorib modo via Jure causa et forma quib melius et efficacius potuit et debuit fieri obstruit recusavit et solempniter ordinavit suum verum certum legittimum et indubitatum procuratore actorem factorem negotiorumque gestore ac nuntium specialem et generalem Ita ut in qualibet specialitas generalitati non derogret nec econtra videlicet vicyliem et arcu specialis virtute domini michahelis Babst cantoris ac canonici prebendati ecclie sancti Thome argen ibid presentem et omnium garantiam huius se sponte suscipien ac solu et insolidum ad petend facienda requirend et obtinend se iudicia inductiasque defendi ipius obstructe noie et pro eo In corporale realem et actualem possessionem prochialis ecclie In Bisthoumsthem argte diocesis Juriumque et pertinentiarum omnium eiusdem que eidem dno obstructi per ipsum dominum nostrum papam gressa et collata esse dinoscitur ac sibi de illa provideri ut in brevi apturum et presentibus inde secure pacifice dicti obstructi dominique possessionem intrandi naanciscendi retinendi tenendi et defendi ac ipsam ecclias mbisthoumsthem sibi sue exigentia misspum et ipsaliby regendi et gubernandi regiminis et gubernacula facienda fructus ejusdem et quoscunque Jura obuencones et emolumenta quecunque ipso dno obstructi vel ipius ecclie In bisthoumsthem debita sive debenda et noue ipius petendi exigendi levandi habendi recipiendi et recipiendum arrendandumque et de firma seu annua pensione dandi et concedendi ac de habue recepte levare et recuperandi ipsumque constituendi nomine finem et quittanciam dandi et concedendi Cum pacto de aliqui ulterius non petendo Et insuper si necesse fuerit pro premissis oibus et singulis noie quo supra coram quibuscunque iudicibus sive commissariis ecclasticis vel secularibus delegandi vel subdelegandi ordinariis sive ordinariis alios seu alium deputandi seu deputandum quatenus dicte fungen quibuscunque nobis remanent agendi et exercendi et dicto dno constituendi et eius noie ipsumque dominum constituendum et eius Jura in oibus et per oia defendendi libellos seu libelles et quascunque summarias petendum dandi et recipiendi dandique et recipi videndi litem seu lites contestandi et contestari videndi ac juramenta de calumpnia decidendi Juramentaque et deliberari videndi de calumpnia vitanda et veritate dicenda Cum oibus et singulis capitulis In et sub calumpnie Juramento contentis et cuiuslibet alterius generis litem Juramento In animam ipius dni constituentis prestandi et ea deinde prestari videndi necnon ponendi et articulandi ponendique et articulari videndi libello positionesque et articulis parte aduerse respondendi Quosque responderi

petend et obtinend Contra articulos parte aduerse dicendū et capiend et Replicand
sucessiue admitt et parte aduerse ueri petend et obtinend Testes literas instrumenta
munimenta et quecūq; alia probationū genā producend et eā aduerse producta videnda
Contra testes eorūq; dicta et personas literas et quecūq; munimenta eā aduerse producta
dicend et capiend replicand duplicand triplicand et quadruplicand Declarand
et declarandi videnda Contra personas testiū et eorū dicta et declarata dicend et
capiend crimina et defectus opponend obiciend et probandi loū seu loa iudices seu notarios
eligend ac eum uel eos si necesse fuit suspectos allegand et recusand ac recusationē tam
iuris q̄m facti probandi Declarand et declarari videnda Concludend et Renunciand qdlibz et
renunciari petend sinam seu sinas tam iuris quā facti cautelas quia Diffinitiue ferri petend et
audiend et ab ea seu eis et aquolibz alio grauamine illate seu inferende appellandi et
appellandi eaq; sonus uel plures petend et recipiend beneficiū absolutionis sim
plicis uel ad cautelā necnon restitutionis in integrū et quecūq; alia iuris beneficia impe
trandi et obtinendi ac eā aduerso impetrate contradicendi et expen tuxari petend
videnda et audiend et super hijs et eis si necesse fuit iurandi corpis solutionē et satisfa
ctionē petend et obtinendi Unū q̄l uel plures procuratore uel procuratores loco sui
substituendi substituta uel substituendi sibi parem et equalem uel procuratorib⁹
dandi et revocandi ac eū uel eos removendi et omnia sine officiū procuratorium hmōi in
se iterū reassumendi totiēs quotiēs opus fuit et visū fuit expedire et generaliter
omnia et singula dicendi gerendi et exercendi facienda et procurāda que in premissis et
circa ea necessaria fuerint quelibet et oportuna et que ipse met dns constituens
facere seu fieri posset et deberet si premissis oibz et singulis pnīs et personaliter interesset
etiā si talia foret q̄ mandatū de iure magis exigerit speciale q̄ pntibz e expressū
et inserit insuper dicti dns Constituens michi notario publico infrascripto tanquā
quolibet et autentice persone solepnit et timē stipulanti et recipienti vice et nōie
oīm et singulorū quorū interest uel interesse poterit quolibz in futurū
se ego Petrus gratis ad fremū futurū habituro totū id et quicquid p dictos suos procuratores
aut ab eis uel eorū altero substituendū uel substituendos aut eorū altero actū factū
dictū gestū seu quolibz procuratū fuit in premissis aut aliquo premissorū releuias michi oīa
et releuare uolens dictos suos procuratores et substituz uel substituendos ab eis et
eorū quolibz seu altero eorundem ab oī onere satisdandi iudicio sisti et iudicatum solui
cum omnibus et singulis suis clausulis necessarijs et quolibet extūm sub ypotheca
et obligatione oīm et singulorū bonorū suorū pntiū preteritorū et futurorū mobiliū et
immobiliū sup quibz oibz et singulis eidem dno constituenti sibi ame notario pu
blico infrascripto unū uel plura publicū seu publica fieri petijt instrumentū uel
instrumenta actū fuerūt hec Anglie apud cathedrā sancti Thome infra Dorantacōem Cantuarien
et in ipa cathedra sancti Thome sub anno indictione die mense et pontificatu quibz
supra pntibz ibid̄ hōnīb⁹ et discretis viris dnis Conrado Archiep Wiennen Cathedr
sci thome Anglie et Georgio pistatore Rhenen Anglie duce testibz ad pmissa vocatis specialit et
rogatis

Et ego Johes Jacobi Ketrich argen publicus Imperiali auctte notarius qua dicti ꝓcur
ptis dacti tam habitis relevatis obiectis alijs et singulis pmissis dum sic vt pre
mittit agerent & fierent vna cu ꝓdictis testibꝫ pns interfui Eaq; oia et singula
sic fieri vidi et audiui Ideo pnd publicu instrumentu per alium fidelem in fide
lucre scriptu me alijs occupato negocijs eande confeci subscripsi publicauu et in
hanc publicā formā redegi signoq; et nomē meis solitis et assueti signauu In
fidem et testimoniu omn & pmissoꝝ rogatus et requisitus

Ich Jacob grafe zů lutzelstein herre zů Gerolzeck und Wahsschny
bekennen uns und tůn mengliche zu wissen das wir ein hantlichen und
ee bezeit und bedediget han zwuschen dem vesten unserm lieben ge
trulben menlach von Derelingen und Agnesen Hansen von Schar
zeck seligen des eltern und frow Beatrix siner gemahel dochter ab
das der vorgenante Menlach die egenant Agnese zu der ee haben
sol Han wir nů fur uns und unsern lieben bruder
Wilhelm grafe zů lutzelstein herrn zů Gerolzeck am Wahsschny
an f gesehen sollliche schmbarlich und willige dienst So uns der
obgenante Menlach dick und vil getan hatt und noch furter zů
kunfftigen zitten wol tun soll und mag und han ime und sinen
libs lehens erben so er mit der vorgnte Agnesen gewinnet zů rechtem
man lehen gelichen das schloss und dorff Scharzeck bergheim mit allen
begriffen gerichten bettin stuzen frenetin zinsen erbern matten wasser
mülen wonne und weyde gesuchet und ungesuchet mit aller her
lichkeit wie das Hanns von Scharzeck der egenant Agnesen vatter
seligk vormals in lehens wise von uns und unser grafeschafft und
herschafft lutzelstein und gerolzeck bis har besessen gehabet getragen
und genossen hatt Der obgenant Menlach soll ouch nů furter und
sin lehens erben sollich lehen besitzen bruchen nutzen nyessen noch lehens
recht und gewonheit als hiz noch geschriben stot Ungeverlich Wer
es das die vorgenante menlach und Agnese sin elich gemahel kinder
bekemen mit ein nemelich das dan knaben werent die sollen sollich
ob geschriben lehen ouch von uns unsern erben und noch komen zu lehen

enpfohen haben vnd besitzen noch may lehens Recht vnd gewonheit Do
komen de obgenante gemechede aber dörchter vnd mit knaben die von Iren
liben komen vnd die noch Ire beider tode verliessen en oder me So habe
wer oder vnser erben vnd noch komen der grafeschafft lutzelstein vnd ge
holtzerk moge vnd mahr das vorgeschriben slos vnd dorff mit allen her
lichkeiten Zwingen bennen gerichten gefellen battey sturen Zinsen acker matten
wasser mülen weüne vnd weide gesuchet vnd vngesuchet genant vnd
vngenant Wider an vns Zübrungen vnd Zülosen mit vier hundert gulde
Mense der herfursten hü Vine von den egente dochter wie vil der sind so
die vorgnte gemechde noch abgang Irem tode verlossen hant Were
aber das die vorgente gemechde one libs elich erben abegingent samptlich
oder besunder So soll semlich vorgeschriben lehen lideklichen wider an
vns vnsere erben vnd noch komen der vorgente grafeschafft vnd her
schafft gefallen sin one alle gewerde Bringe aber der vorgente Monlach
von todes wegen abe das got lange wende E. dan die vorgente Agnese
sin elich gemahel vnd das die selbe Agnese ein andere manne neme Der
vnd des kinder sollent von recht noch der vorgente Agnesen tode nutzig
an solichen vorgeschriben lehen haben Es wer dan das der selbe wer
der were mit vns vnser erben vnd noch komen abgetragen hett vnd das
ime solichs von der grafeschafft vnd herschafft gegunnet wurde Were
aber das die vorgenant Agnese von todes wegen E. abging dan der
vorgente monlach vnd das er euch ein ander frow bekome oder neme Wan
er dan mit me enist So soll die selbe noch gande frow noch Ire kinder an
disem lehen so vorgeschriben ist noch an den vier hundert gulden nüt han
Hinder vns vnser erben vnd noch komen der vorgente grafeschafft vnd
herschafft ledig vnd lass gefallen sin Es wer dan das der obgente
monlach solichs mit vns vnser erben vnd noch komen wissen vnd
wollen abgetragen hett Doch ist bedingklich hartn bezer Were das
Hamm von scharzorch der Junge one libs lehens erben abeging So sol
semlich lehen es dan von vns vnd vnser grafeschafft vnd her
schafften lutzelstein vnd gezelgerk an dem vorgeschriben slos vnd dorffe
Scharzorch bezghein gehabet vnd getragen hatt gantz vnd mit sampt
dem vorgente Monlach angefallen vnd verfallen sint vnd das fü
glicher wise besitzen nützen vnd niessen als dan der egente Hamm ist
In bracht hatt vnd in der formen wie vorbegriffen ist mit allen punten Wir
Hanb grafe obgente haben auch für vns vnd vnsen bruder Wilhelm grafe
obgeschriben vnd alle vnser erben vnd noch komen ein offenung In dem
vorgente slosse Scharzorch behalten vnd halben sollen In ewigen zitten vnd
die selbe zu gebruchen noch aller vnser notdurft Wann vns wer dirre wre

vnd oder vnser erben vnd noch komen das bedurfflichen sind zu gebruchen
Doch ane des obgenante Wenlachs vnd syner libs lehens erben vnd der
yren schaden an alle geverde Vnd hirumb so hatt der vorgente wen
lach fur sich vnd sin libs elich lehens erben Obrich vorgeschriben le
hen von vns empfangen vnd ist dar vmb vnser man worden vnd vns
do von huldung gelubde vnd eide getan vnd gesworen als dan ein
man sine heren von siner lehen wegen schuldig vnd verbunden ist zu
tunde Vnd globen vns Erbarschafft vnd herschafft nume vnd ewig
lichen rechten vngeverlich aller vorgeschriben stuck worte punte vnd
artikel vnd yeglichs besonder In syner krefften zu halten vnd zu beliben
Des zu worer vrkunde hant wir Jacob graue zu lutzelstein vnd vnser
eigen Ingesigel an disen brieff tun hencken vmb vnsir erben vnd noch
komen zu vberslagen wie vor stet vnd geben In dem Jor als man Zalte
nach Cristi geburt Vierzehen hundert funffzig vnd ein Jor Vff fri
tag vor sant Elizabethen tag

Bulla regni Bohemiae

Bulla R. Bohemiae

229 ~~217~~

In nomine dñi Amen Nac̃ inter cet
negotia q̃ Ad omissorum et singulare patrum inspectionem
noticiã deducunt et deducebant hanc scripturã
Vt nos beat̃ memorie predecessorum nr̃or pape prim̃ et dñi nr̃i dñi
Pauli diuina prouidentia pp̃e Secundi cui vera Bulla
plumbea in filis sericis Rubei Viridisq; colorũ sub impendeb̃
Bullatã sanã et integrã non viciatã non cancellatã
non abrasã non corruptã Nec in aliqua sui parte suspectã
Sed omni prorsus vicio et suspicionis carentem ut prima facie
apparuit coram nobis in iudicio exhibitã Vidimus et nominum
et diligenter inspeximus easq; transcribi et exemplari
fecimus et sicubi cui vna in alterã minime conueniebant transcripte et exemplate existunt Quadquidem transumptum
sic transcriptum cum dictis libris originalibus collacionauimus
et auscultauimus Ac concordare in omnibus et per omnia
inuenimus Quarum quidem literarum tenor sequitur de verbo
ad verbum et est talis **Paulus** Epc̃us Seruus seruorum
dei Ad futuram rei memoriam licet preteritis plerumq;
Consilia prudencia superiora et preteriora disponens labentium
temporum varietates et humane fragilitatis exitum ab eterno
prehidens diuersas hereses in populo nolo suscitari permisit
ut eorum hominum negligencia et veritatis Catholice fidei
diligencius exquisita nitencia corda fidelium propulsis erroribus in sancte Ecclie disciplina et vnitate qui populus est eruditiora fierent Ac ne in ciuitate fidei fremitus humanum
tamen pontifices predecessores nr̃i vices gerentes in tribunali
ne antiqui hostis versutia errores aut heresim quod vitent
ad precordia serpere et subdola inimici hominis zizania
super seminare satagentis machinacio adeo insidiaretur
quod sui contagione ceteros fideles a vectis doctrinarib̃
callida suggestione diuerteret hereses et errores quod
plerumq; vera doctrina interdum vero necessitate cogente
manuforti de militari potencia coactis adhibet Catholicos
Regibus principibus ac eciã populis quod et extirpare et
euitare Cum itaq; sicut notorium est et pluribus omnibus
fidelibus esse putamus Hussitarum heresis olim in regno
Bohemie exorta quod plura in ecclia dei scandala non sine

animarum periculo exitauerit et pene vniuersos christifideles illorum patrum non parum calamitatibus damnis atque iniurijs afflixerit et preterea ijdem predecessores nri vt pestiferam hereseos huiusmodi cum suis auctoribus in sacro Constantien. Concilio primum et deinde in Synodo Basilien. magno patrum consensu damnatam extirparent similiaque inuenta ac quantum potencia humana potuisset oportune prospexerit qui tamen per astucias hominum fraudentium id effici vtique non potuit quidnam ei ad paterne voluntatis et longe ex pectationem tam per sancte memorie Calistum iij. quam Pium. ij. Romanos pontifices eius predecessores nros Nos de facto predecessorum vt pessimus heresiarcha et heresium predictarum alumnus Georgius negligebat abnegata heresi huiusmodi ad gremium ecclie sacrosancte ac fidei vnitatem redire Ipse quoque tamen in eadem obstinatione et damnacione pertinax sicut se natum educatum ita moriturum esse et mori velle hereticum pertinaciter et publice affirmauerit Nos quemadmodum par erat apud Georgium instantes pertidia absque diuine maiestatis offensa et ad nrum periculum amplius tolerare nequentes de iuncta pastorale officium vultum quem ne diuinum non recepit ferro abscindere niterentur et seruatis aliis que ne pessimus et citra ea oportuna erunt possit duci dicta contra eundem Georgium instituere procedi Ipsum regno quod occupabat ac ab omni pacto tenore honore dignitate dignitatum ac priuatum fore iustissima nra Sentencia declaramus Et quoniam dictus Georgius in profundum malorum descendere in tantam presumpcionis proruptus audacia vt hereticorum acerbo exercitu non solum Catholicos Bohemie principes Barones et populos ad suos errores deduxerit verum eciam victoriose prouincias et potissimum inclite ac deuotissime nacionis Germanice ciuitates et loca infestis armis inuadere presumpsit et in eiusdem nacionis Ignominiam nouam et contemptum Karissimo in Xpo filio nro Friderico Romanorum Imperatori semper Augusto

... fidelitatis prestiterat ... iuramentum debitum ... referre ... illustres et magnificos ... Ducatus et totam ... Dominia Ciuitates Terras et totam ... opprimere et depopulare molitur et nititur ... Nos attendentes quod si ... prudentie et armato furore ... et armis occurratur ... et alios damnate secte ... Hussitarum venerandis dies magis serpere poterit et similes partes aut nisi ... aut potentia ... et dolet ... Bearij heresiarche nephandissimi Nacinet ac populi ... di cuius quod absit subita possent et conculcari ... sepenumero ... Bearius efficax gloriatus fuit ... actare se non desinit ... ut ceteri ... et ... pleni ... confessoris ... et conscientia absolue dispensare et ... ... penitus remittere ... habilitate et infamie ... seu notam premissorum occasione ... abolere ... auctoritate ... plenarie tenore ... facultatem ... quia difficile foret ... ad singula ubi ... necessarie forent ... transferre ... et apud ... auctoritate ... quod eorum ... manu alicuius publici ... Notarij subscripto ... et alicuius prelati Sigillo munito plena fides adhibeatur ... illi ... originalibus ... si foret ... Nulli ergo omnino hominum liceat ... paginam ... relaxationis ... et Constitutionis infringere ... ei ausu temerario ... Si quis autem ... attemptare ... indignationem ... dei ... et ... apostolorum eius se nouerit ... incursurum ... Datum ... apud ... Anno ... Millesimo quadringentesimo octauo ... decimo Kalend ... Pontificatus ... Anno Quarto

Inquorum ... Sigillum ... Curie Argentinen ... publicis ... appensum ... Datum ... Anno ... Argentine die ... Quarta decima mensis Nouembris ... Anno ... Millesimo quadringentesimo octauo

Paulus Xpi Servus Servorum dei Ad perpetuam rei memoriam Regnans in seculis sempiternis Rex regum et Dominus dominantium Judex fortis et pacificus Unigenitus dei filius Jhus Xpus ereptis in terris Regnantium Solia et diversarum principum potestates, sed preteriit celos militanti Sponse sue pedissequo Salvatore suo fundate et auctore sa Xpiana fide Sue matri Domine et Magistre Romane pontificum cuius in terris Vicarius celestis Regni clavigeri suarumque oves salute fidei et animarum ducione debita Salvatoris sui ineffabili potencia super omnia potencia super omnia creatura in ipsis plenitudine potestatis communiit ut quodcunque ligaret super terram ligatum esset et in celis et quodcunque solvet super terram solutum esset et in celis Et pro varietate meritorum actuum juste pedens et Regnans habuit premia Iniquis vero et rebellibus supplicia et pro demeritis penas tribuat Juxta Canonas Sanctiones et Illis presertim qui perfidie hereticis in regno suscepta data et a consortio fidelium ut membra putrida segregata fovere et eos recreptare Nemo Xpiane humanitatis solacia impendere non verentur, licet igitur pedissequus et Sathane filius Ac Iniquitatis alumnus Georgius alias Jerssar de Constat et podiebrat Regni Bohemie occupatorem damnabilis hereseos pravitate vesperum atque sacrilegum legitimo prius amicta eum habito et formato processu de Venerabilium fratrum nostre Sancte Romane ecclie Cardinalium et quam plurium archiepiscoporum Episcoporum aliorumque divini et humani juris Interpretum et Majorum ac prelatorum nobis in hoc assistentium consilio unanimique assensu et unanimi dissentiendo Quamquam pluries hereticum primatem hereticorum fautorem et hereseos damnate defensorem pluries atque sacrilegum fuisse et esse Nostro tunc et singulas Sententiat et penas alias in tales hereticos pluries fautores et defensores hujusmodi quolibet pluralitates damnabiliter incurrisse Juxtaque preterea Regia Marchionatus Ducali et signia preclaro alia dignitate dominio, bonis et juribus quibuscunque privasse privatum et

et ab aliorū occupatōe et detentōne realit' amouend'
posteros⁹ suos ad hmōdi Regni Marchionatꝰ Ducatus
et cuiuslibet alterius dignitat' vel dominij succession
electionem vel alio quouis modo delata seu deferenda
inhabiles et inhabilitatos fore auctoritate apl'ica pnūc
iaueriny et declaraueriny ipsumq; et eius posteritatem
prefatis et alijs bonis omnibꝫ et singulis dominijs
temporalibꝫ sententiaalit' priuauerimꝰ et amouerimꝰ
absteuerimusq; simili auctoritate omnes Barones Ci
uitates Vasallos subditos atq; alios confederationis hui⁹
siue alio quouisq; modo sibi adherentes aut colligatos
ipsi duci Regno uel alibi existen ab omni sibi iuram
hamagij fidelitat' iuramento vinculo et obligatōe
quibusq; quos tunc astricti erant uel eos astringi
astringi contingeret in futurū. Nichilomin⁹ q̄s non
sine animi displicencia et cordis amaritudine mitellig⁹
nouimus pdictus filius suus salutē dnēmorat⁹ et pri⁹
pſecutores honorib⁹ quos hactenus perverse sunt eidem
Georgio als' persid hereticō primati hereticor' fautori
et hereſium damnatar' defensori fauore Nemon eius
superbie militare diuersa armatur' genera quibus
catholicos inuadē et comentere possit sibi ministrare
ac alia obsequia impendere non verentur in grauem
redemptor' sui iur' ihesu xpi et sanctematris eccle
offensam aduersus suam determinem pernicios⁹ quoq;
exemplū et scandalum plurimor⁹. Vos igit' attendentes
et precipue eiusdem Germanie nacionis qui magis
periculo vicini sunt existentes aduersus hmōdi fidei Ca
tholice pfidissimos hostes et arma p defensione fidei
pro salube pria protuicione inclite memorie Germa
nice et aliarū finitimar' partiū assumat ad eluminadum
huiusmodi pestiferam hereſim et Georgium memoratū
ac sequaces eius exterminandos ad quod faciendū fidei
ardore animati cū vehemencia tante pfidie audaciam
reprimē et extinguē debent quib⁹ ad id conspiciunt

necessitate et urgentibus periculis ecclesiastica canonicas
salubriores se esse asseritos carere enim nam videntes
scrupulo solicitate dubie, si hinc tam manifeste satisfacere
desiderant obviare et fovere videtur qui negligit
exhibere puerse vulpanus paulo dubio contrahit qui
negligit emendare cum possit et in proverbijs qui
potuit hominem liberare a morte et non liberavit
cum occidit. Ut autem dei causa hujusmodi eo libentius
adimatur quo fidelis populo dei domo celestis gracie
conspexerint liberis cohercetas de omnipotentis dei mise
ricordia ac beatorum petri et pauli apostolorum eius auctoritate
confisi omnibus vere penitentibus et confessis qui de bonis
eis adeo collatis quae infra ducentos florenos renen
vel grossum bohemicalem aut cuius vel unius valoris
que vero mille medium florenum renen. Ultra vero
mille florenos valoris existant vel similem florenum
ad predictum et alimenta predicte miliciae fidelium
pro causa hujusmodi augmentanda in capsa nec dicta ad hoc
deputanda contribuerint aut pervenire ad hoc eligendis
duxerint septem annos et totidem quadragenas
de injunctis eis penitentijs misericorditer relaxamus
omnibus quoque piratis undecumque fuerint contra
hujusmodi heredes ad bellandum suis vel alienis
sumptibus vel qui aliquem bellatorem contra eos
transmiserit et per eos menses continuos duxerit
et sustinuerit, sive pro expensis venis transmittendis
per dictos menses pecunie in predicta capsa miserit
duci comiti marchioni duci principi vel alij
temporali duci vel unci vel plures bellatores) vota
quaelibet facultatem transmiserint aut alia pia
et caritativa subsidia secundum eorum devotionem
et consilium confessoris sui porrexerint et ad effectum
auctoritate apostolica concedimus potestatem quilibet
sacerdos aliquem idoneum et sufficientem eorum in suum
possit eligere confessorem qui confessionibus eorum

largient emittit vel mittent diligent audit plena
cum suor debitor de quibz veraciter corde contriti et
ore confessi fuerunt veniam et remissionem impendat
eciam si talia forent pter que sedes apca esset merito
consulenda Et insuper eidem confessor ut quecumq
vota peregrinationis eciam ad sepulchrum dominicum
et quelibet sanctuaria et alia vota pro quor expletione
pecunia sit expendenda dumodo ipsa vadens ad
hunc prosequendum negocij tantum de suis pecunijs tri
buat quantum p supplemento hmoi votor verisimiliter
expedire Et cetera vera vota preter castitatis et
visitationis sancte petri fuerint dumodo vadens ipse duos
florenos renen si tempalia quidem ei dicta causa reparat
adimplere possit Nec non quascumq pfonas a spoliis
rapinis furtis usuris et alijs illicitis lucris quibuscumq
qui salutem conscientie vitare non possint et quorum
personis certe quibus restitucio est facienda ignorant
si tantumdem ei pdicta causa reparant vel modum
huius secundum facultates persone hmoi ac spata
contricionis ipsis confessoris Nec non quascumq per
sonas ecclesiast vel seculares apostatas hereticos
manum violentas in clericos citra tamen enormem
lesionem a penis in votor transgressionibus adulteriis
incestibus ac sortilegijs in contractibus et a quibuscumq
sentencia censuris ecclesiast eciam in casibus romano pontifici
reservatis satisfacto prius competenter lesis et iniuria
passis et super irregularitate quam pter premissa
celebrando divina aut immiscendo se illis non tamen
in contemptum clavium contraxerint dumodo pro
expensis huius bellatorie per monsoy aut diuidendum
secundum pfonarum facultatem et delicti cohercionem
in pdicta causa reposuerint Ac eciam dimoniam ad
ordines vel beneficia promotos et promovendos hoc
ciendo ad hmoi dispensacionem dispensat iniungendo

vel plures pro hoc mensibus aut saltem tribus
scindum facultates suas et fructus male percepte
valorem qd si ea de quibus vehementer offendit insequi
vel ulcisci negligeremus ad prosequendum uberius dilatas
parientia procuramus plurima tam grauia tamque
scandalosa dei diuine maiestati et fidei sponse nre
offensiua tollerare volentes sed circa ea talia quidue
quod alijs similia committendi aditus prebeatur auctore
apostata tenore presentium omnes et singulos tam clericos
tam laicos cuiuscumque preminencie dignitatis status
gradus ordinis vel condicionis existant firmiter si
regali regimini vel quauis alia ecclesiastica vel
mundana dignitate perfulgeat qui de inceptis eidem
Georgio alias persico heretico primati hereticorum
fautori eiusque adherentibus et complicibus adherere
fauere vel cum ipsis aliquid tractare ordinare seu
aliquod misterium exercere aut eis pacem vitum
sal victualia arma equos arma cuiusque balistas
lanceas vel quecumque alia offensibilia vel defensibilia
pecuniam merces victualia seu transitum
per eorum terras passus territoria aut vias aliquas
que in eorum dominium cedere valeat deferre dare
portare concedere vel mittere seu abeis predas aut que
cumque bona capta emere vel qualitercumque recipere
seu sibi militare aut qualitercumque fauere presumpserint
eorum complicibus ipso facto heretici et
pertinaces infames et civiles inhabiles et inhabiles
ad cetera habeant testamenti factionem et ad aliquam
bona per testamentum vel ab intestato nullatenus admittatur
ab omni successione repulsas prefatum decernimus
et declaramus eisque nulla fides nulla credulitas ad
hibeatur sed velut infames heretice fautores receptores
et eis adherentes a testimonio totaliter repellantur
nulli quod eis aut cuilibet debita reddere nullus
publico iudicio respondere teneatur quicquid ubique
ubicumque inuenerint fore fisco vel rei publice

confistamq; et applicamq; ita ut eo ipso nichil ad posteos
transmittat. sed illi cui ipse damnentē et sua ipsoq;
capitaneū sibi efficiant. et eor bona ab capientes
legitimo iure ptineant. Preterea eosdem hēticos
fautores et Receptores ministrosq; dignitatibq; et
honoribq; spiritualibq; et temporalibq; et si ecclastici
fuerint beneficijs ecclastic; secularibq; et regularibq;
canonicatibq; et prebendis dignitatibq; personatibq;
administrationibq; et officijs quē ipi quibuscūq; Eccliis
et locis obtinet. Si qui vero feuda locationes officia
aut beneficia spiritualia vel temporalia ab aliquibq;
Eccliis Monasterijs siue locis obtineant. illis declarāmq;
fuisse et esse privatos. eosq; ad huiusmodi Ecclias Monasteria
siue loca libere reuertant. Utq; eis et eor singulis
presidatus iudicatura et cuilibet alterius officij
exercitiū interdum. Stat; eis ad premissa et singula
de ceiam ad ordinet ecclastica omnino prohibitas
et denegatas astensus et adhesionemq; actus legitimos
eis penitus nulla patear patet dignitatis filij quoq;
et nepotes eor. Ita quod minime huiusmodi extendentes
vsq; ad quartū gradū consanguinitatis dictis dignitatibq; honoribq;
officijs et beneficijs ecclastic; sint privati et eor
priuilegijs ac inhabilitatis edictis de ca et similia
impositorū abstinenda penis alijs contra ipsos de iure
statutis in suo robore duraturis. Ciuitates vero et
loca quorū Communitates vel vniuersitates in premissis
culpabiles fuerint. de ceiam illa ad que ipsos excludatos
declinare obtinuerit. ecclastico subiaceat interdicto
Volentes atq; decernentes qd Ciuitates et loca ipa
in quibus ijdem excludati p triduū steterint. post
eorum discessum interdicta remaneat quodq; ab excād
excōicationis vinculo nullus preterquā in mortis articulo
constitutus ab aliquo quauis Romano pontifice vel
auctoritate Apca speciali absolui possit. Non obstatibq;
quibuscūq; priuilegijs exemptionibq; libertatibq; indulgentijs
gratijs et literis Apcis eis vel ipsorū aliquibus sub
quibuscūq; forma vel expressione verborū tenoribusq;

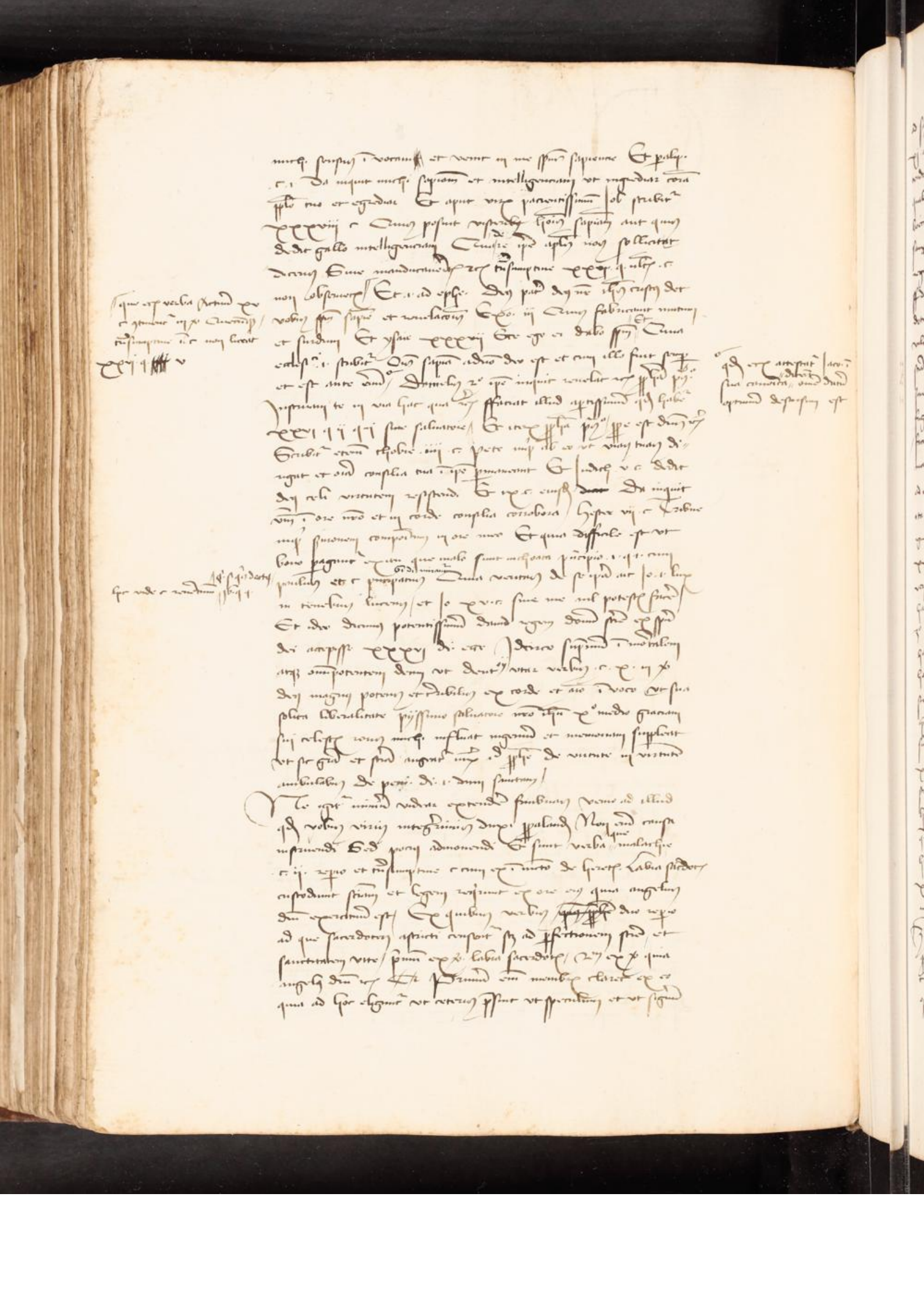
Eciam si de illis corpis totis tenoribus haberda esset
mencio specialis que eis quo ad premissa nolumus
in aliquo suffragari Ceteris quoq; cantariis quibuscunq;
Ceterisq; huius maioris sit tenuisse quo hactenus culpa
patencia fuit dimissa Ordinibus et singulis
Archiepiscopis Episcopis et alijs ecclesiarum et Monasteriorum
prelatis Decanis parrochialium ecclesiarum Rectoribus
Ceterisq; personis ecclesiasticis vbilibet constitutis
et sub excommunicacionis pena qua ipso facto incurrant
nisi mandatis huiusmodi parere curauerint requisiti
pervenerint cum effectu districte precipiendo mandamus
Quod nos in singulis locis et alijs dum maiores pulsu
multitudo ad diuina audienda conuenerit sinistris
diebus diuis et festiuis pulsatis campanis et candelis
accensis ac demum extinctis et lucernis proiectis
per se vel alios cum fautores et hereticos huius
sceleris publice alta et intelligibili voce eciam
de quibus constiterit eos nominatim excommunicando fuisse
et esse excommunicatos et infames et ut tam quod tales
pullendos fore denuncient et denunciari faciant ac
ab omnibus christifidelibus Vrbis euitari donec ad cor
resipiscant a nobis vel successoribus nris Romanum pontificibus
Canonice intrantibus vel auctoritate ipsius absolucionis
beneficium meruerint obtinere Et si forte fautores
receptores et adherentes huius pretextu mortis articulum
minime euentum a nobis vel successoribus nris fuerint absoluti
Nichilominus petra circa ecclesiastica sepultura et quia ausu presumpserint eos
Ecclesiastice tradere sepulture vsq; ad satisfactionem
condignam excommunicationis huiusmodi si incurrerint sub-
iacere Nec absolucionis beneficium obtinere valeant
Nisi propriis manibus expumulent et procul ab
ecclesiastica sepultura eiciant corpora eorundem Verum
quia difficile foret presentes literas ad singula loca
necessarie forent loca transferre volumus et eadem
auctoritate decernimus quod earum transsumpto manu

alionig publici Notarij subscripto et alionig prelati
Sigillo munito plena fides adhibeat et illi stetur
firmiter sicuti originalibus huic si forent exhibite vel
ostense Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostre Mandationis Constitutionis declara-
tionis confirmationis Applicationis privationis Inha-
bilitationis decreti mandati et voluntatis infringere
vel ei ausu temerario contraire Si quis autem
hoc attemptare presumpserit indignacionem omnipotentis
dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se nouerit
incursurum Datum Rome apud sanctum Marcum
Anno incarnationis dominice Millesimo quadrin- M. 1468.
gentesimo sexagesimo octauo Duodecimo Kalend Maij
Pontificatus nri Anno Quarto

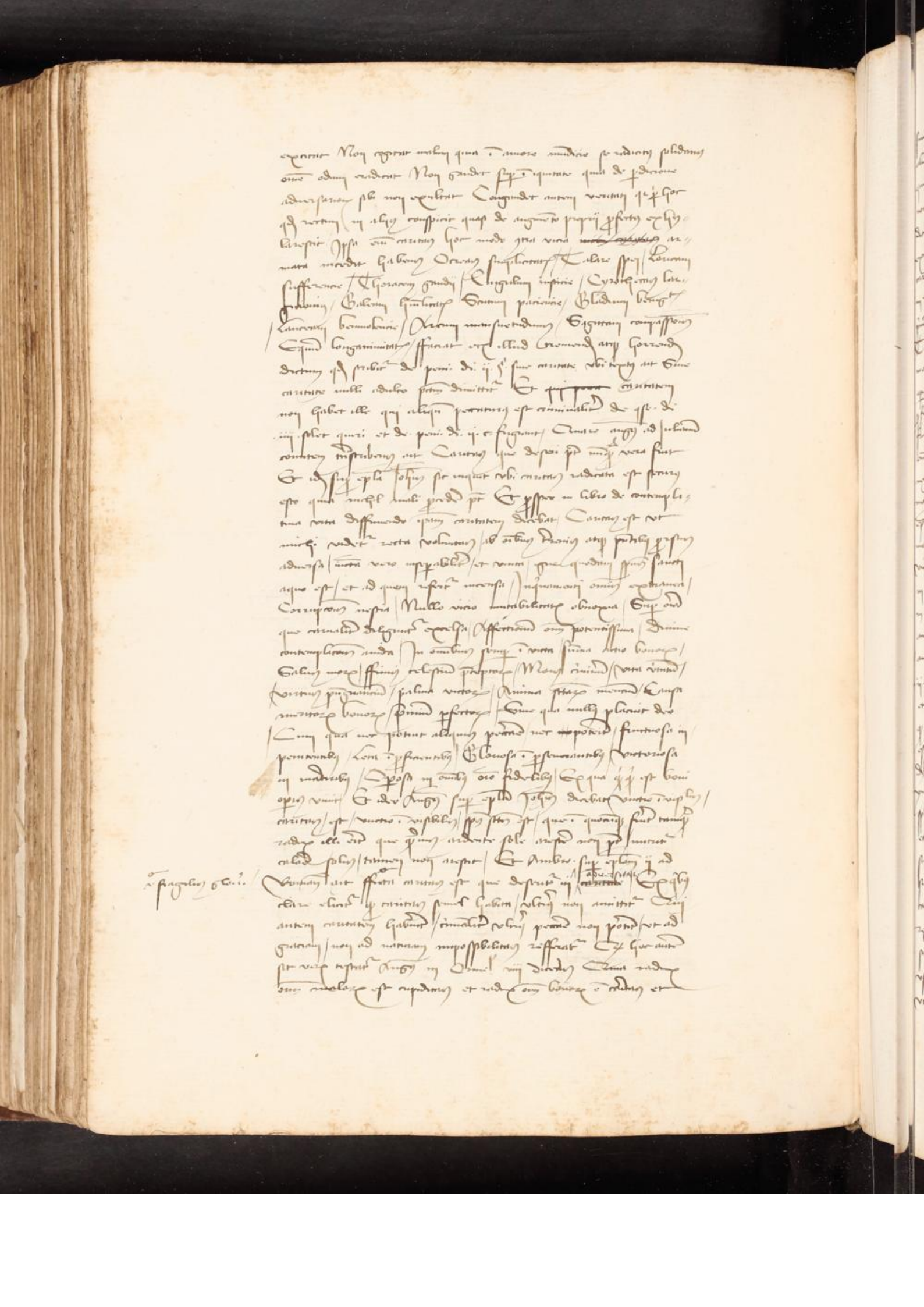

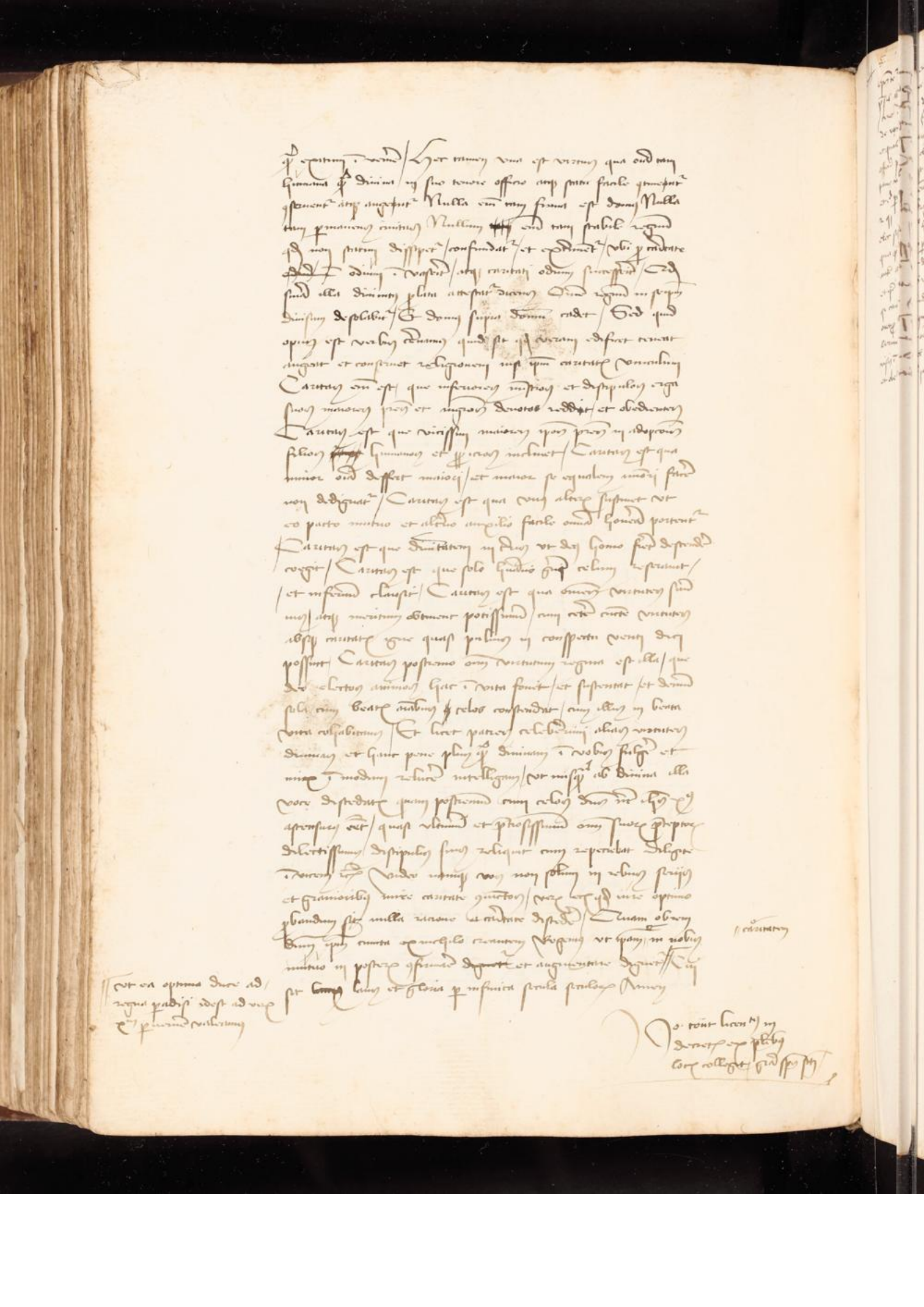
ORACIO

plicant et c. s. usq[ue] Quo non est [illegible] dignum [illegible]
di. c. ult. [illegible] non est [illegible] [illegible] ut habet [illegible]
ti. de vet. et hom. dic. Qui penitentiam [illegible] [illegible] Ne
rej. cum dicatur [illegible] c. cum [illegible] [illegible]
di. c. ult. et c. cum [illegible] Quo [illegible] Cum [illegible]
Data [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et. c. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sacerdos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mulier et [illegible] di. c. i. Ne [illegible] [illegible]
ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
di. nulli. Et [illegible] [illegible] [illegible]
c. ubi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et matthei [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Wir Friderich von gottes Gnaden Romischer Keyser zu allen Zeyten merer des Richs

Imperator sui premq Ecclesie advocatus

Pax perpetua sta, bilicata ob vim Imperatoris fur, cui stranguda.

mort noch brant bestedigen solle Vnnder wz zů dem andern zů clagen oder zu sprechen habe oder gewynnen der vnd die selbe sollent solliches tůn vnd suchen durch recht an billichen stetten vnd enden Ob aber iemant dar uber ichts mit der that vff der obgemelte wege emer oder mere fure nemen der vnd die selben solten se fordern vnd ansprechen So er vnd sie gein symer vnd yeder weder parthie solich ubervarunge hetten Ouch zů haben vermeynten mit der that vor recht han vnd dar zů sy ander benemlich des gemeinen gestatten verbotey vnd vnser thumgluden reformacie zů frannckfurt gesatzt gefallen sin

Vnd den vnd die selben ubervarer solliches freden sol niemat vorssenlich husen herberge enthalten essen trencken noch vff sine sunst hilffe noch bystandt thůn in keine wegk Were aber solliches ubervare der vnd die selben solten mit der thatt eine fremden ferren erclerung in die Acht vnd ubervahrt gefallen vnd eynis yeden erloubt sint mit yeren lyben vnd gůtern zů gefarn vnd zů handeln als sich dan des rechts Ehtrern vnd aber ahtern geburt vnd dar zů die selben ubervarer So sie lehen weren yn emen yeden weltlichen man sie aber geistliche were yn emen iden geistliche gerichte dar yn sie dan betretten wurden vnd die vor vnd hy nach gesatzten penen sie des halbe bezurende zů recht stenge vnd der richter der also umb verbre ersuchet wurde solt soliche ubervarer Durch den klager zu handthaben oder das recht verburgt von sine nemen vnd furter yrm den sachen furderliche recht ergen lossen Wo er aber solliches nit thet So solt er dem klagenden theil schuldig sin die schaden die er solich ubervarer halb des freden herlitten hett von stundt an vff zů rechten vnd dar zů sines ampts entsetz sin vnd zů keinen erlichen sachen mere gelossen werden

Were Orden vnd setzen wer So yemant wider dissen freden geroubt oder sust were vorsetzt bestedyget wurde wan dan der vnd die die also beroubt worden werent zů fursten thatt noch yren vnd die fursten prelaten grauen herren ritter knechte burgermeist vere oder ander die yn sulch mole wegs do selbs umbe so solliche roubery vnd angriff bestigen gesessen oder gelege weren vnd umb hilffe vnd bystandt ermanten So solten der vnd die die also ermandt oder ob sie solliches vormandt sust yren wurden von stundt an mit der macht die sie als dan by yn hetten vnd ouch vngeverlich yrm solliche omgange vff bringe mohten durch sich selbs oder durch die gemelte yre machte solliche bestedigen noch volgen vnd den bestedygten von eme tage vff den andern gantz vff gerechtikeit recht vnd bystandt zu thůn do mit die ubervarer solliches freden Ouch yre helffer also zu fursten thatt begriffen vnd noch lute des freden gestroffet vorden

Ob aber die gemelte roubere bestedyg vnd yre helffer also zu fursten thatt yn solliche nachvolgen mit begriffen noch betretten vorden So solt dan der vnd die bestedygten fursten prelate grauen herren ritter knechte stette vnd Comun macht haben die roubere vnd bestedyg ouch yre helffer vnd enthalter vor vnserm furstenlichen oder andern obgemelte gerichte umb die schaden die sie also entpfangen hetten Ouch ob die yene vnd yrosse solliche vbervarunge zů recht fertigen wie hie vor vnd noch gesetzt ist Oder ab imen solliches nit genement were So mochten sie den fursten grauen herren oder stett yn des oder der lande herschafft oder gebiet die selben roubere vnd bestedyger oder yre helffer enthalten vorden oder sich entrichten yrm eine monat noch solliches roubery vnd bestedigunge nehst volgende umb hulff vnd bystandt ersuchen vnd so das bestehe so sol der herre vnd Stat die also herfurcht weren

gewalt haben dem vnd den vorstedigten jn eine monat noch sollicher ersuchunge die
schaden so er vnd sie also erlitten hetten mit sampt der zwyspel vffzurichten vnd jeen eide
wie sie die selben bezeugen dar vmb zu gloubn Durch vns vnd die jene wie vor stet
benugig zumachen / Vnd dan jnen furter do gegen zu erstattunge der besteedigt oder jeer
hulffer oder enthalter aller oder eins teils welchs sie wolte habē vnd gutt vff lugens vff
furzens wie das genant were nichts vffgenomen jn zunemen vnd noch jeem gefallen zu
gebruchen biß so lange sie wedder vmbe sollichs alles das sie also vff gebey hetten Durch der
vorgen vnd schaden so jnen dar vff gegangen gantz gentzlich vnd gare entrichtet weren

Vermeindt aber der furst Graue herre oder Statt der vnd die wie vor stet ersuchet wurden
sollicher vffrichtunge nit zu thun So solt er vnd sie schuldig sin aber mals jn eine monat
sollicher ersuchunge aller furgen graue herre vnd Stett die mit jeer landen hoefthafften
vnd gebieten jn zeilen milen wegs an jre statt schloß bevestigunge flissen do sich vberfarer
des freudes oder jn helffer enthielten vmb hulffe ersuchen vnd jnē einē nemlichen tage vnd
Statt an gelegen enden des selben kreyß benennen vff den selben die heren die also ersucht
werden alle personlich oder durch jre Durch die stette durch jre volmechtige botschafft er
schinen machē haben sich do selbst Eē sie von einander abscheiden eynes zugs vnd feldzugs
fure das schloß vnd bevestigunge do sollich enthalt beschee Oder fure ein anders das dem vnd der
der enthalter einē oder der mere were zugehorte dar noch jn zweyen monaten zu thun
vereinigen Durch do by wie vil yeglich teils lude zu rosse vnd zu fuß vnd was zugs
vnd buchsen vnd ander sachen dar zu notturfftig haben vnd schaffen vnd were der oberste
houbtman sin solte gentzlich vnd entlichē vertragen ob sie sich aber der sachen halber
Also nit wissen gutlich vnd endlichē nit vertragen wurd wie sie dan alle oder der
mere teile ob sie alle personlich gegenwertig oder wechs oder wolich personlich nit gegen
wertig weren sin vnd je obgemelt anwelder die als dan vor vor stet Do selbs erkennē
wie eyglich vff jnē eydt den er zu hanthabunge des freydens als herwich gesatzt ist
gethon hat Erkennē das zu sollichē zuge eroberunge des gemelten schloß statt oder bevesti
gunge das frumbarlichē vnd furderlichē were das solt alle die des selben kreyß So also
erfurdert weren binden vnd von yedem jnes teiles gehalten vnd volzogen werden
gliche wise vnd jn aller masse als ob er sollichs vff jnen eydt selbs erkannt vnd furgenō
men hette vnd wan man also fure ein schloß statt oder bevestigunge vnd es zu erowern
vnd zerstoren wolte So mohte der vnd die von dem oder den das selbe schloß Stat oder
bevestigunge zu lehen herzuret oder der das eygenthum dar an oder offenunge dar
jnne hette es zu jnen handen anhemen vnd solt dan vns vnd dem besteedigten die ob
gemelten jeene vnd schaden vff zurichten jn der zitt wie vor stet Durch die besteedigten
jeer helffer vnd enthalter mit wedder vmbe dar zu kommen lassen sie hetten jn dan durch zu
vor an jne sollichē vffrichtunge vnd die schaden so jne dar vff gegangen weren benugig

gemachet vnd sich dar zu vff dem sweren banne von dem hernoch gesatzten Conservatoren
Auch vff der acht vnd aber acht dar ihm sie dan noch nit dis friden gefallen were
von vns oder vnsern Comissarien den wir solichs zu sunderheit bevolhen hetten noch ob
minge der rechte thun wollen vnd des gluchen solt es mit dem zuck vnd felt lig gehalten
werden Wan yemant belegert oder sin fursten prelaten grauen hern ritter vnd knecht
oder ander namhaftig personen widder disen friden gefange vnd hingefurt wurde

Ob aber yemant were der in den gemante zehen milen wonhaftig were so er sucht den
sachen wie vor stot mit worth keme Oder ob yemat den obgemelten beubern vnd beschedigern
oder yren helffern vor enthalten widder disse ordenunge vnd gesatze dis friden hylff vnd bystant
thun wurde der vnd die selben solten ihm die yene gefallen sin Auch es gein sie gehalten
werden gluch wise vnd in allen mas als von den beubern yren enthaltern vnd helffern
wie vor gesatzt ist

Und so ein Slos stat vnd beuestigunge obgemelter mas gebunden oder erobert wurde so
solt das selbe slos stat oder beuestigunge so also gewunnen vnd erobert were von stunde
ane zu brechen vnd one vnser erloubnisse vnd verwilligunge nit widder vmb beuestiget
noch gebuwet werden

Ob aber sust vrsachhalbe des obgemelte noch ytzlens oder feldlegers eynicherzwifel zwuschen etlichen
partheien entstunde Also das ein theile vermeynt sin widder partheie hett disen frieden uber
faren vnd die widder partheie vermeynt sie hett ihm nit vberfaren So solt solliche zwifel
vff des klagers begeren furderlich mit recht entschieden werden ab vnd vor dem gerichte dar
in der antworter gesessen were Wurde aber der richter sumig rechts zuuorhelffen also das er
solliche noch des klagers ersuchen in sechs wochen vnd dryen tagen vngeuerlich nit gestattet
So mochte der klager furter die selbe sach vor vnserm hofgerichten gericht furnemen vnd
recht forderen

Und noch dem vil versuchs auch fussknechte sint der eyns teils ganz kein harnesch oder jungkfrien
haben der diener oder knechte sie sin Auch sie etliche herschafften verpflichte vnd doch den sel
ben herschafften nit wesen fridsamen nit zyment vnd dar zu dem eigen erbe gut han noch
handwerck treiben do von sie ir narung beketen dar vff dan bis her mangerley vnrate vnd
vnfriden heiligen riche enstanden ist Solliche zuuorkomen so setzen vnd wollen wir das
solliche versuch vnd fusknechte furter mere in dem heiligen riche nirgent sollen gelitten sonder al
lenthalben wo man sie betretten mag an genomen vnd als vberfarer des friden gestrafft werden

Wir ordenen vnd setzen auch ob yemant in krafft siner verschribung sin widder partheie oder
burgen zu pfenden vnderstehen wolt das er dz nit anderst dan wie vnser obgemelte
reformacion vnd ordenung lost wisset halten solt

Und auch das solliche fride dester bas gehandthabt so solte do widder niemat gesetzet
noch zu verschribung globden eyden noch burgschafften gedrungen auch in allen gelten

Durch heinen vnd vertrostungen Ob vnd von wem die In zyt solliches freden gegeben
wurden der selbe fredde mit nemlichen worten voß genomen werden

Wan nu der fredde one das recht mit wolle volzogen noch gehandthabt werden mag darumb
haben wir ein sunder gerechtß ordening fur genomen dar durch Als wir hoffen ein yeder
fredeliches vnd billichs rechten bekomen vnd do by gehant habt / Ouch sich des obgemelte
freden dester fruthbarlichen halten mogen kurtz als die gesthrafft darubr begriffen zu er
kennen gibt

Vnd voff das die Execution vnd Inbringung der vrteil vnd gerichts processen So noch kurtz
der obgemelten ordenunge gesprochen vnd erteilt In crafft der hie vor vnd noch gesatzte pene
vnd verpflichtung volzogen werde So erden vnd wollen wir wan ein entlich vrteil an vnsern
keyserlichen gerichte gesprochen wurdet von sachen wegen die stifft Otrott merckt benestigung
dorffern oder andere Erbeff eigen oder vffligende gudt berurt So offt solliche geschicht das dan
der hie furgesatzte prelate graue Herre Ritter knecht Comun burgermeister vnd rate aller vnd
yeglicher vnser vnd des richs stette Ouch ein yeder vnser vnder vnd des richs vnderthan
In was standt wesen den vnd wesens der vnd die sint solliche vrteil gebotbrieff vnd Execu
torial So an vnserm gerichte ergangen vnd erteilt sint siner vnd yeen vnderthanen widder
den vnd die solich vrteil gebotbrieff vnd Executorial erteilt weren dar zu halten do mit de
vnd die selben vnderthan yeen widder parthien noch lude der gesprochen vrteil Ouch der
Executorial vnd gebotbrieff genug thun

Ob aber der furgesatzte prelate Graue herre Ritter knecht Burgermeister Rate Comun vnd
ander obgemelt mit wolle vermochten solliche Executorien wie nehst hie vor statt zu
thun So solten doch der vnd die widder den vnd die solich vrteil ergangen weren an
keinem ende frey dem heiligen richte geduldet noch gelitten werden biß so lange die se
widder parthy noch lut der gesprochen vrteil Executorial vnd gebot brieff entrichtet
vnd dar zu die penen solliches vbersatzung bezalt hetten

Wan aber yemant vmb spruch oder schulde beclagt vnd ouch sin vngehorsam oder vol
zichung des vrteils so das gesprochen In vnser vnd des richs acht gethon wurden der
vnd die selben solt ein yeder macht haben Ouch schuldig vnd pflichtig sin wo er sie
In sinen landen herschafften oder gebieten betrette voff der widder parthy exsecution anzu
nemen vnd dar zu zehalten Ouch mit ledig zu lossen biß so lang sy se widder
parthy noch lude des obgemelten vrteils vnd processe benugig gemacht hett vnd dar zu
voß solliche acht gethan were So aber ein vrteil widder den vnd die gesprochen wurde der
vnd die on mittel vnder vns vnd das rich gehoret / So dan der selbe solichem vrteil
nit gehorsam erschine so solt er ouch an keine ende fur richte geduldet noch gelitten vnd
dar zu widder fur gepredert vnd volfaren werden wie dan vnser Executorial vnd ge
botbriffe so an vnserm gerichte erkant wurden In halten biß so lang der vnd die selbe solliche
vrteil vnd Executorien genug gethon hetten

Were aber den sachen solliger Execution halb also nit noch beme der vnd die selben solten
schuldig sin der partien die ein solliech Vrteil vnd process erlangt hette das vff zu richten
Das dan das selb Vrteil vnd process kunfftig vnd dar zu die gerichtz kosten Do der selben
partien vff die sachte gegangen were vnd gelich Warumb solich vngehorsam In vnsere
schwere vngenade vnd die obgemelten straff verfallen sin

Vnd zu merer beuestigung solten alle vnd yegliche kurfursten vnd fursten geistlich vnd
weltlich bi yren furstlichen wirden vnser keiserlichen Wirde eidt globden vnd alle andere
prelaten Grauen herren Ritter knecht Burgermeister vnd Rete ouch Burger In vnser
Landen than aller vnd yglich besthafft vnd vnser vnd des Richs stette Comun vnd ir gesellschaft
globen vnd schweren alle vnd yglich vor gestalten punckt vnd artickel Stende vnd veste zu
halten vnd den also stracks vnd offenbarlichen noch zekomen getrulich vnd vngeuerlich
Vnd solliche Eyde solten die prelaten vnd Eptre den Bischoffen In der Bystum sie sie wonung
haben vns oder vnsern Commissarien in zwei monden noch dato dis brieffs nehst volgenden

Ist das wir mit sweyen pfine gen dem vind die selbe wusten zü gerechen

Vnd dise frede soll noch vsgangk der vorgente zweyer monat von stund an fin gon vnd in allen sinen Artickeln Clauseln vnd punkte die obgenante zehen jor gantz vß bi krefften bliben Ouch wedder nicht sin vß gelegt verstanden noch gebrucht werden wie wenig das fürnemen oder erdencken wurde do so behalten wir ouch eine yeden fursten vnd herr stchafft herzüme beuor vnser vnd sin oberkeit herlicheit gerichts zwanck vnd gerechtikeit sich der vnd vns in vnsern vnd sinen landen herschafften vnd gebieten zu beruchen Es sol ouch diser frede eine yeden an sine zollen mütten vnd gelöü gelt vndergriffe vnd vnschedelichen sin

Es soll ouch vnser heiliger vatter der Babst gebetten werden das er solichen fryden in der besten form der man sich dan mit fine vorgemiget bestetige vnd by nottürfftigen heilige geistlichen penen vnd censure zü halten gebiete Ouch alle vnd yegliche ordenung gesatzt vnd sach so do wedder sin vßgelegt oder gebrucht werden mochte Cassiert vernichtet vnd offhebe vnd dar zü ettliche Conseruatores so fine benemet wurden dar über in dutschen landen ordent vnd den selben geistlichen genugsame gerichts zwangk die zit solicher zehen joren gantz vß wonnthieren vnd benullie

Vermerck den Anslagk des gemeine zugks wider die Turcken

Des Crysten ist zü betrachten das ein yeder Crysten mensch von Crysti ichs gloubens wege Schuldig vnd pflichtig sij noch an zal vnd gestalt sinder mogens die Crysten heit gein dem Thurcken helffen zü retten vnd zü beschützen vnd dar umb so ist der noch gesatzt anslagk vff die M. Wl. Ouch vff ein yeden kurfursten fursten prelaten Grauen herren Ritter knecht vnd des Rychs vnd andere Stette merckte dorffer vnd sonderlichen geistlich vnd weltlich in was stands wesens oder wesens der vnd die sint furgenomen Ouch das die burde allenthalben in rich getragen ein yeglich vnd ieglich dar sine begriffen vnd also treffenlich wolgeubt sulle in merglicher zale bestalt mit nottürfft versehen die Turcken deste frechtbarlicher gebrugt vnd vß Crystenlichen landen so sü erobert haben mit gottes hulff wedder vmb vertriben werden

Ist nemen das sich ein yeder fursste siner hohen würde adels vnd gebürt wie in von gotte dem almechtigen verliehen vnd zugeeignet Ouch siner gewyhdet vnd der pflichte do mit er sin dem heiligen Sacrament des touffs zü bestan sins neben Crysten menschen verwant ist er inner vnd dem nach ein anzale volcks zü ross vnd zü fuss nach gestalt vnd gelegenheit der zinse nutze vnd gulte so sine in sine Cantzlyen vnd zü sine hirschafften wesen dienen zü dem obgemelte gemeyn zügk der dan vff VI. tag schierst wedder die

Tuzeben mit gottes hilff beschehen sol gem N. stichtet sotez dem obersten houptman gehorsam
zü sin vnd sich sust zü halten vnd zü thün nach der ordenung der man sich des halp yetz
alhie verainigen wirt

Item Es sollen ouch alle prelaten Grauen herren Ritt knecht Burgermeister Rete Statt Cöniu
vnd ander obgemelt vnderthan die dan jerlich gült es sy hoptgedinge oder vff widder kouff
oder Erblich oder sunst zinsbar vnd nutzbar hüser gülten vnd nutzunge vff den zehenden
pfenning sollicher zinse gült vnd nuttzung angeslagen vnd alle wegen von tusent gulds
sollicher zins gult vnd nuttzung ein gewopenter zü Ross oder zwene werlich man zü
fuss vff ein tore widder die Tuzeken zu kriegen bestalt werden

Wer aber nit zinse gult noch gultbar noch nutzbar güt hett wie vor stot der selbe soll
von der barschafft vnd dem güt nit der vnd den er handel vnd gewerb treibe der Cristen
heit ouch zü hilff komen doch also das je funff vnd zwenzig gulds houptgelz Auch das
güt do mit man handel vnd gewerb treibe das dan vngeuerde CCC. gulden wert were sie
einen gulden jerlich gult angeslagen vnd vff den selben gulds gult die hielff widder
die Tuzeken gesatzt werde wie sich dan nach anzal der obgemelten tusent gulden gult
vff einen gewopenten zü Ross oder zwen zü fuss gebirt

Wer aber barschafft hette do mit keine gewerbe noch hanthierung treibe die selbe
barschafft soll zum sollichem anslag nit begriffen sin

Dan von der handwerckern wegen die kein gult zinse noch nutzbe noch zinsbare güter
noch barschafft haben do mit sie hantierunge vnd gellwerbe treiben Wunder sich allein
mit yeer arbeit vnd hantwerck ernerren die selben hantwercker sollent ein yeder meis
des jors mit eine ort eins Rinschen gulds zu sollichem anslag begriffen sin Welcher
meister aber knecht hette die zu sine kosten weren sine der selben knecht veglichen sol
er des jors mit zwen vnd dryssig pfenningen zu sölichem anslag ouch gefasset sin

Ob aber auch der Meister des hantwercks sunst zinse nütz vnd gulte / zinsbar oder nütz
bar güter hett do mit solt er mit dem anslage begriffen sin wie dan von soll ichen gulte
zinsen nuttzunge vnd gutern hie vor stot vnd als dan von sins hantwercks wegen mit
pfluchtig sin das ort eins gulden zu geben

Ob aber ein handwercker nit gult zinse Nuttzunge noch gutter hette wie vor stot sunder
sust usserhalp sins handwercks hantierung vnd gellwerb treibe do mit solt er ouch zu
dem anslach begriffen sin Als dan von hantiereuge vnd gellwerbs wegen oben gesetzt ist

Gueter von den Dagwerckern wegen die nit anderst haben dan was sü mit yeer arbeit
gellwynent Soll ein yeder der selben tagwercken jars mit achtzehen pfenningen zu hands werung
zu sollicher anslagt begriffen sin Wer aber der tagwercker sust zinse nutze gultig oder zinsbar

der nützbar guter do mit solt er gehalten werden wie von der selben sachen vor geschrieben stot

Item es sol ouch ein jeglicher Lehalt von manne und frouwen namen schuldig sin von dem dienst gelt das sine sin herre das jore versprochen hat an sollichen anslage zu geben Nemlich von eine jeden gulden des jores zwen pfenning Ob aber der Lehalt sünst zinse gulte nutzunge oder nutzbar und zinsbar guter hette do mit solt es ouch gehalten werden als oben geschriben stot

Was ouch viches und järlich zinse verlihen wurt do von sol man anslage nemlichen vff einen gulden zwen pfenning

Der anslage vff die Geistlichen

Item wie von den fursten hie vore stot Also soll es mit den Ertzbischoffen und Bischoffen die dan des heiligen richs geistliche fursten sint nach gestalt und gelegenheit der zinse nütze und gulte so sie yeder sins Cämer und zu sinem furstlichen wesen dienen hant gehalten werden

Aber die Thümprobst und probste sollen von ire probstyen wegen angeschlagen werden als hie vor an den zinsen nutze gulte ouch zinsbaren und nutzbaren guten gesatzt ist

Hunter was die Capittel aller und jeglich thümstifft und ander Stifft so in den Ertzbistümme und Bystümmen Entscher lande allenthalben gelegen sint in gemeine gulte nutze ouch gultbar und nutzbar gütter haben do von sie den thümherren und Chorherren der selben Stifft in sunderheit vff ir pfründe jerlichs nutz pflegen zu geben sunder die selben gult zinse nutzung zü stifft und gemeyne Capittels notturfft gebrauchen mit den selben zinsen nutzung gulten ouch zinsbar und nutzbar guttern sollen in den selben anslagk begriffen sin wie oben gesetzt ist

Welches Capittel aber den Thumherren und Chorherren ir Thumherren und Chorherren pfründe von der gemeyne obgemelte nützung und gült järlich pflicht vff zu richten das selbe Capittel sol mit dem das er also versehen in dem anslag nichts gefasset was er aber düzzung über sollich versehung hett die selbe über düzzung solt im dem anslag begriffen sin wie vor stot

Item die thumherren und chorherren der obgemelten Stifft alle soll ein yeglich von der gulte und nutzunge ouch den gultbaren und nutzbaren gutteren die zü dem Corpus sollich siner pfründen gerechent werden stheldig sin an dem anslagk zu thünde wie sich dan vff die tusent gulden gulte als vor stot nach antzal gebürt :-

Item von der Geistlichen wegge die pfarren altar oder ander Gotts gaben haben
dar vff sü nit wesen nit sitzen die selben sollen von der gült leer absentz do val
vsrichten als sich noch obgemelter anzal des anschlags gebürt Es sollent ouch der
selben Vicarien die dan sollich pfarr altar vnd gotts gaben verwesen mit der uber
thürunge die sie uber sollich absentz von dem Corpus der selben pfarren altar
vnd gotts goben der jers gabent obgemelter muss sin dem anslagk begriffen sin

Item von der Aptte Aptissen meistern priorn vnd andern geistlichen geordente prelate
vnd ir closter vnd gotshuser wegen wer die namen haben sie sint Exempt
oder nit von mannen vnd frouwen gantz keinen noch keins vsgenomen die selbe
alle vnd ir jegliche sollen mit den zinsen gulten nutzungen ouch nutzbaren vnd zins
baren guttern sin dem anslag begriffen sin wie vor vor stot

Was ouch sunder personne der selbe Closter vnd gotshuser were die lypgeding oder
ander gult zinse oder gutt ouch zinsbar der nutzbar guttr hetten die solten ouch
sin dem obgemelten anslagk begriffen sin wie vor stot

Item die kirchen probst vnd zechlute sollen ouch von der kirchen obgemelte gult
zins vnd guttr wegen ouch sin dem anslag begriffen sin vnd des gliechen alle
Spittal mit den gulten zinsen nutzen vnd obgemelten guttern do ein yedes spital
sin gemeyne hatt

Item die Spittaclee vnd dar zu die Barfusser closter vnd münich die ir observantz
halten vnd sin gemein vnd sunderheit kein gult gut noch zinse haben vnd dar zu
alle huser do von nit jargult zinse noch nutzung gefallen / ouch alle clemott hus
ratt harnesch vnd anderes so nit gultig ist nihts dar in vs genomen vnd des selben
gliechen was ein yedeer jarluch zinse gult lypgedinge vnd dinsts von sine gulten
zinsen nutzunge vnd guttn vs erichten vnd geben muss das selbe alles vnd jegliche
sol sin dem obgemelten anslag abgezogen werden vnd gliech wol des halb der sin begriffe
sin der sollich zinse gulte lypgedinge nutzung sin nymt

Vnd in dem obgemelte anslagk allen vnd ir jegliche sol ein yedere fursste Graue
Herre Ritter Knecht / macht haben mit der anzale die sine sine Underthone vnd den
sine noch lute des anslags gebürt selbs zu ziehen vnd voolcher selbs ziehen wolt der
solt so val gelts des anslagks als sich zu besoldung sin person vnd diener gebürt
nit schuldig sin von sin vnd der sine nutzungen gulte vnd guttn zu geben sunder
sine vff sin person vnd diener mogen vorbehalten

Welcher aber selbs yeonlich nit ziehen wolt der selbe solt macht haben von der anzale des gelts das yn sine underthane vnd den sine nach lut des anslags geburet mit sinen rautfursten oder ob er den nit hett mit des hernoch genante Comissarien vnd sines vnderthanen vnd den sinen wissen lut zu ross vnd zu fuss zu bestellen vnd das selbe in der hernochgesetzten ordenung wider die Turcken zu schicken

Vnd des gliechen solten des Richs Stette lut zu bestellen von dem das ander yn sim crafft des anslags gesetzte ouch macht haben

Vnd vff das ein yeder vnd yede person dest begnemlich genengt vnd bewegt werde dem anslag sins teils also nach zu komen So wil vnser hre der Cardinale yn crafft sines gewalts yn eine yeden Ertzbyschtum vnd Bystum allen Ablas vnd indulgentz plenarie remissionis de tot sollichs suspendiere vnd yn allen Stetten Wirdet vnd dorffern offentlich verkunden lossen welicher mensch dem Anslage nach kumpt wie vor stot vnd dar yn vngenerlichs nichts verschwigt der selbe mensch sol die gnode Ablas vnd indulgentz habe die man dan gemeinlich yn dem gemeine zuck wider die vngloubige cristenheit zugelassen

Hie forter volget wie man sollichen anslage yn bringe sol

Item es soll ein yeglich geistlich vnd weltlich furste vnd furste sin vnderthanen vnd die sinen yn zweyen monate nehst nach abscheit des tags zu yn fordern vnd yne den anslag wie oben begriffen ist furhalten vnd verlesen lossen Auch mit samt den selben sinen vnderthonen vnd der sine ernstlich vnd hafftiger vnd erbet yeden vertrage vnd den selben gehalt geben sich eines yeden vnderthanen vnd der sine geistlich vnd weltlicher vermogens Es sii an gulten zinsen nutzunge vnd anderen das dan yn dem anslage wie vor begriffen ist yeden eygentlich zu erkunden vnd dar vff zu erbeme zu geben was sine nach lut des anslags zu thun geburet

Vnd die die also zu sollichs geordent werden sollent dem fursten mit treuwen an eydes statt globen das sii den sachen von unsers allergnedigsten herre des Romischen keysers ouch von des gemelten fursten sines vnderthan vnd der sine wege wie vorsteet mit flisse nach truwen wissentlich niemant uberlisten vnd ob sich yemat yn sollichem anslage nit begeben oder sunst nach yren gedunken zuwere dan sin vermogen nach lut des anslags were offenbaren wurde dem selben yr fursten yn der zyt die er yn zu geben hett wider bombe ansagen wolt alles getreuwelich vnd ungenerlich :~

Aber yn eme jeden Bystdum das mit yn der Fursten Landstheffe gehort Will vnsere
Hre der keyser Commissarie oder Vnd den selben gewalt geben alle prelate Herre ge
tlssen Closter die weder dem Bysthoff noch sust andern Fursten noch Hren zu vorsprechen
Durch die gemeyen herren Ritter Knecht vnd Stett des selben Bysthums die yn keme
Fursten landtsthaffe gehoren angelegen ende dar ynne für sich ouch yn zwein monate
zu fordern vnd mit ynen zu handelen wie ehe vor von den Fursten frey vnder
thanen vnd den frey gesatzt ist

Vnd des gluchen sollen sollliche ordenung durch die Burgermeistere vnd Rete aller
vnd yegliche des Richs stett fur genomen werden yn den selben Stetten

Vnd so der Furste der Commissary ouch die Burgermeyst vnd Rete obgemelt yeglich
teyl also durch die geordenten berichtet wurt wie viel gulte vnder yren vnderthanen
vnd der yren noch lut des anslags exstirenen So sol yederteil furter anslagen wie
viel er do von zu Ros vnd zu fusse aber mols noch lut sollichs anslage bestellen mogen

Vnd wie vil ein seder furste Commissary vnd Statt yn sollicher sine vnd frem an
slag zu Ros vnd zu fus erfinder die selbe zale volckes die sol er vnd sin fr
nechalp enn monatz vnd dar noch volgende vnserm Hren keyser ouch dem obersten
Houbtman des zugs wedder die Turcken den dan sin Mayestat setzo allne ver
vorneuen vnd setzen wurt eygentlich zu schreiben vff das sie sich dar noch wisse zu richte

Vnd zu volstreckung sollich sachen aller Gott vnser Hre keyser ernen yeden
Fursten vnd obgemelte Commissarie frm sine fursterthum vnd gebiete
ouch den Burgermeistern vnd Reten eme yeden des Richs statt weltlicher vnd
vnsere Hrre der Cardinale emen yeden Bysthoffe frm sine Bysthum geistliche
genugsamy gerechts zwange Commetzen vnd benelhen Also das der Furste vnd
Commissary ouch der Burgermeist vnd Statt wedder die vngehorsamen mit der
That abetzahn vnd anden weltlichen vnd der Bysthoff mit dem Banne vnd be
schweren des Banns ouch andere geistlichen penen wie sie dan beduchten nottufftig
zu sin wedder die vngehorsamen sollichs anslags so offt sich das egebe procedieren
vnd volfaren vnd so die selben zu gehorsam brecht vnd sich frm den an slag be
geben wurden widderumbe vff sollich Abten abetzahten Bannen vnd anderen
processen vnd penen dar frm sie also gefallen werren zu entledigen vnd zu thun

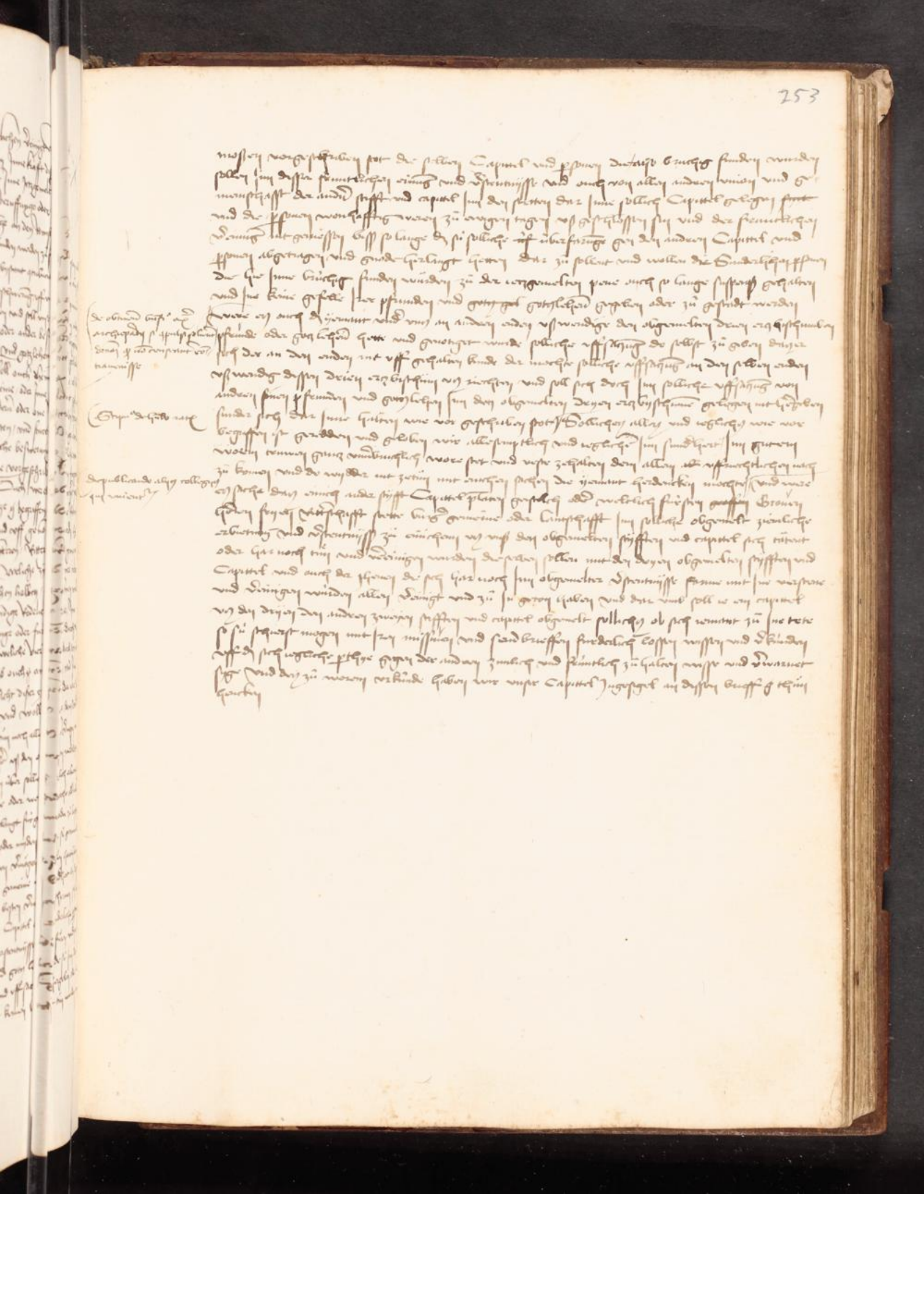
Venerabilibus Illustribus et Gnosis Viris dnis Decano
et Capitulo ecclie Argen Amicis nris sincere dilectis

Unsern fruntlichen dienst zuvor Wurdigen vnd Ersamen lieben herren
vnd besunder guten frunde noch dem ulwer sendebotschafft am nehsten von
ulwen wegen tzu sachen die vff satzung des zehenden pfenniges bezuren by vns zu
Wientze gewesen sint begert haben den Abstieg durch die Thumcapittel von Treyer von
Collen vnd vns gemachet wurde/ noch zuerstende geben Also ist durch die selbem
Capittel vnd vns vnd ouch durch die Capittel der gemeyne Stifft zu mentz Collen
vnd Treyer ein zimlich erbietung vnd fruntliche Vereinigunge tzu den sachen begriffen
werden der abestrickes wie noch obgemelter begerung harttme Vsslossen schicke
vnd noch dem tzume solliche vff satzung des zehenden pfenniges vnt allein wie vnd die
geistlicheit tzume stiffte zu Wientz besunder ouch sie vnd ander geistlicheit tzu der zuaen
des stiffts zu Wientze mit begriffen sint Do haben wir tzu den dingen keine beschlosse
wollen furnemen wir hetten den solliche noch vnd anden des Stiffts von Wientze
Suffraganien Thumcapittel die wir tzu kurtzer zit erlangen mogen zuerstehen zegeben
Vnd darumb so ist vnser ernstliche begerung sie wollent noch dar vff mit ander gei
stlicheit by noch sonderlich vnderzedden solliche begriffe tzu geheymde zu behalten
Ouch an Edeln Ritterschafft vnd Lantschafft vnd den retten der Stette by noch mit
fugen erleren was ire meynung tzu der sachen sige vnd ob sie sich tzu solliche Vereinigung
ouch ergeben wollen vns ulwer entliche meninge dar vff vnd ob ir mit der geistlicheit by noch
tzu solliche vereinigung ouch begriffen sin wollen vff zinstag noch Petri & pauli schierkompt
So andre des Stiffts zu Wientze Suffraganien Capittel vnd geistlicheit tzue stiffte der mosen
ouch gen Wientze Verbott sin durch ulwer sunderliche botschafft dar zu Volkomelichen gemech
tiget vns ouch zu wissen geben vff das wir vns mit dem beschlosse gege
den Thumcapittel zu Treyer vnd zu Collen vnd der anderen geistlicheit an die solliche ge
langt hett vnd ouch gegen den keyserlichen Commissarien dar noch gezuchen mogen vnd wollet
die dinge ye mit sinnen Vnder zum besten furnemen vff das dar durch keine beschwerung
oder ander Vocat vff vns vnd uch ergene werde Dan wir verstone das ein besunder Vbst
licher legat tzu kurtze von der selben sachen wegen die zu vollenden tzu der keyserlichen
Hoffe gefertiget sige das wollen wir noch ouch vnuerkundet nit lossen Ouch so lossen wir
noch in gutem Verstone das wir tzu Colle keine gewesen sint kant wir vns ouch vnderstechen
ob einiche Stiffts personne oder mee Vnder vns dar zwischent mit processen oder anders tzu
disser sache wurde furgenomen der merkte Appellacien noch ußwisung des Stiffts der
einigung abgemelt dem Wolten wir by stant thun vnd halten noch vnsern vermogen
Geben Vnder vnserm Insigel am Duinstag noch dem heiligen pfingsttag Anno dni &
Septuagesimo secundo

Decanus vnd Capittel des
Thumstiffts zu Wientze

Mr dechant vnd Capitel der dreyr Thumstifft zu Mentze Colley vnd Trire ouch Apt
vnd Conuent zu sant Jacop/ dechant vnd Capitel sant Peters sant Stephans sant Victor
Vnsers lieben frowen genant zum heiligen Creutze Vnser lieben frowen zu den Stadey sant Johanns
sant Mauricien sant Gangolffs vnd sant Albanus jnwendig vnd eyswendig der Statt
Mentze gelegen Dar noch dechant vnd Capitel sant Gereons sant Cunibertus sant Andres
sant Apostely Vnser lieben frowen ad gradus vnd sint Jorgen Apt prior vnd Conuent
sant Panthaleons vnd sant Martin zu Colley vnd dechant vnd Capitell

Als vns furkommen ist das offt dem nechste gehaltem grossen tage zu Regenspurg ein sunder
licher anslag vnd offt satzunge des zehenden pfenniges der gutter wenig mehr genomen
ist offt vns vnd anden zu widderstand der Turcken vorgenomen sy vnd noch dem vnser
forfaren vnd wir allezyt gutwillig vnd geneygt gewest sin ouch hinfur bliben wollen
Vnserm heiligsten vatter dem babste vnd vnserm gnedigsten heren dem romischen keyser als
den obersten houbtern der Cristenheit yeglichem nach sinem gebure an allen zimlichen
wertlichen sachen/ Vnd ouch zu widderstond der vnglaubigen gehorsamkeit zu bewisen
sin gantzer hoffenunge vnd zuuersicht were dar vber mit genongen sollen werden/ vnd
wie wol wir in kurtzen vergangen zyten/ durch mangfeltige swere kriege vnd ander
ubermessige gewalt anfechtunge vnd beswerunge vnser kirchen vnd vns vbergange
haben/ so hochlich vnd groslich gedrengt vnd verdorpt worden sint/ das wir solliche
swere offt satzunge/ an wirer vnd grosser verdarpnisse/ vnd anden vnradt do von en
stond nicht/ nit erliden mogen/ vnd ouch als wir bericht/ noch der ubermessige grosse
macht des Turcken solliche offt satzunge die offt vns vnd ander tutschen vorgenome
ist/ Ob wir die vermochten/ zu solliche widderstandt zu klein vnd gantz vnuesent
lichen were/ Besonder so die weltlichen dar zu nit geneygt sint/ vnd als wir ver
stan sich yn solliche offt satzunge nit ergeben wollen/ ye doch offt das wir mit
vnbillichen vngehorsam den vnsern vngern vernemen wolten/ nit vermerckt werden
Do erbuten wir vns deb/ wann ein gemeyn verstendlich waddersandt/ den
Vnglaubigen zu thun durch alle geistliche vnd weltliche tyren/ vnd vnderthanen
der heiligen Romischen kirchen/ dem Romischen Riche/ vnd dem heiligen Cristen
gloubey gewant vnd vnderthon sint/ emen bestentlichen vor
gantt gewinnet vnd ein zimlich dreglich anslag/ den wir noch gelegenheit vnsers
bestendigunge/ erliden mogen furgenomen bewilligt vnd noch notdurfft vorsorgt wurt
Das solliche stur allein zu den vnd ghenen anden sachen gefurdert vnd gebruchet
werde vns alsdanne dar ume/ als der heiligen Romischen kirchen des Romischen Richs
vnd des heiligen Cristengloubens gehorsam gnedder gutwillig zu bewisen sy Vnd dar
vber vnsers Stiffte Capitel geclatey oder ander personen vnder vns yn gemeine oder
yn sunderheit nyemant vsgenomen von solliche sachen wegen mit Banne entsatzunge
ser gotlichem/ oder ander sachen/ von was oberkeit/ oder wue die zu komen mochten angre
fayt/ vorgenomen oder zubeswerden vnderstanden werden/ das were vns alle samptlichen
vnd yeglichs besunder/ mit zu widderstandt oder vngehorsamkeit vnsern obersten houbtern
Cunder alleyn vns vnbillich vnd vnmuglich/ dise vnd beswerunge offt zu halte
Nach alder loblicher bruderschafft vnd herkomen/ zwuschen vnsern vorfaren vnd vns

Ordinatio cont gravamina illata Alemanie nacionem

Reservacões.

Electiones confirmatio. provisiones prelatorum.

Expectationes graduum. nodi confirmationes.

Littere Bulle. Scors Annates Decime Subsidia.

Requisitus

Gratia ep̃ pro Italia.

. I. in dulgentia .

Decima .

ugz res et bona ecclesiarum multis exquisitionibus negotiis et novis
cottidie admurecombz exponent. Ad curiam Romanam cont̃ mente
illoz qui p̃ salute animarz suarz divinumq; cultus ampliacione ecclesiarum
a fundamentis creperunt et dotaverunt episcopales q̃ multi horribilde
detestates turpit̃ abloquunt̃ clamat et bufonandi causas assidue
deponunt. Preterea grie expectative multiplicat̃ et p̃ diversas exactorib̃
tantes eccl̃ antelationum clausulas et prerogativas adeo inolevit̃
q̃ raro vix reperisse aliquis sit lite possessioz finem assequi
Immo innumere lites ex hijs pregravatis mentibus suos deos expectant̃
famozes et jurgia nutriunt̃ plurimates finitoz et ambitus foveat̃
pauper discrede ad Romana curia q̃ minutias reparationes sub
eant et inter tantoz diversa nodoq; spoliant̃ oriuntur̃ ac varijs
pestibz affligunt̃ atq; eccl̃ sue primonijs et pentu opibz exhaustis
tyrannice egestate subiace cogunt̃ flammaq; absq; justo titulo sibi subripi
vendicat et ne quibz iure debeant̃ illi obtineat. Ex no quoq; quibz
aut arcendi medi prom̃ maior aut ad litigandu uberioz suppetit
facultas sub tam lucrombz prerogativaz antelationu et aliaz
fraudu victoria reptent. Cetez indulgentiaz pecuniis redi
mende et exigende sepe nimis sit excessu et jam vitiato loco p̃ gravez
angelum ordinis predicatoz pretendente se hanc facultate a legato
de latere ad regnu francie destinato. Ad imponendi in nullis
novas et implicitas decimas plurib̃ et clero ultramarine cont̃ modu
et ordine in mercata magna constitutu et
reputatu optent̃ p̃ que olim facultates et pecunie grumaz alamanie
intulerunt modi et adeo exhauste sut et in dies magis exhauriri
timent̃. Ut congrua medela hijs prudeat̃ ut illa quondam inclita et
gliosa almania que suis civibz et sacrime meruit imperiu
cultus olim monarchijs mundi prebuit. Nec ad pauperem et
inopia p̃ premissa adeo sit deducta ut que olim fuit dna nunc
squalore oppressa et fere tributaria habeat amullare. Itaq; nob
an dictis summa cu molestia optent supplicatu ut sollicitudie
opi atq; vigilijs apostolicis p̃ posse id effectui curarem quo talia
indebita primo amplius importabilia onera et quamma debito
amoventur̃ et tollent̃ remedio ne theutonia ipa sit depauperata
sue egestate et haustum atq; exactoz statuu subsistere eccl̃ hoc
modo eque deplorare cogat̃. Unde nos attendentes quanta
jactura ipa theutonia sume posset si pfata quamma et alia

cont̃ meorata decreta et constitucones vt permittit alamanie
et incolis ead illata et attemptata adeo et m dues adolesti patent
Cupiens q ad obuiandu esse quib validus remediu vt vide
pte medq uidiandu non obturzat q vt sacratissimas dictoru
canoniu constitucones et quoris supdicti ordinatones alz ad earud
firmissiz obseruancia reducamus Cupiens tñ ob honore et
reuerencia ei dñi nri pp et sce sedis aplice vnaq; interdictis
constitucones et ordinationes ep vna atq; pfata quanid ptibz
ep altiz p tpis qlitate ocia quana et equa rone videt expletu
Deo nos archiepi tpi et pñatpes supdicti pluribz tractatibz
pcedentibz et matura deliberacone platoq; extitore ac
diuin et humn iuris doctoq; sanctitoq; viroq; vniusitatis
studioq; generalium ac alioq; ecia comitu baronu militu plu
rimoq; magnatoq; in copioso nuo ex euid alamanie dili
genter pmissa et pserim moq archiepoq et epoq capitulor
consilio et assensu attendentibz ad honore dei reuerencia sedis
aplice et p comuni vtilitate alamanie sup nonnullis capitulis
statutis et ordinationibz comuniq et concordatis Quoq tenoz
de verbo ad vbu sequit et est talis

Item placet q in Metropolitanis eccliis ac Cathedralibus et
monasteriis sedi aplice immediate subiectis in antea fiant
electones canonice q ad sede aplicam deferant quas ex ad tpus
statutu in constitucone se de mandato pde tenet q Quicp
eccliam pontifex p tpe eius expectabit et lapso dicto tpe ho
di non pmitate ecclesi pmitate in ptradictoru iudicio hiis quoz
interest sese defendetibz ul p ytimaria absentibz mnis canonice
recepte fuerit et deuolute fuerit pmudebit Et si canonice fuint
edo confirmabit pmudebit eccia si de eccliis homi alias ad sedem
sua ex dispositione iuris deuolut In eccliis ac Cathedralibz et
monasteriis ac regularibz benficiis sedi aplice immediate subiectis non
net ad eccliam deuolut electi seu illi quibz pmudendi ex p confirma
cone ac pmissione sua ad immediatu sedis supioze quepta iuris
cois et decreta comuniq dispositiz facti dispositiz recurrat
et vt eccia ei dñi n vltra pmissa sup eccliis et benficiis ecciaz
quozcuq pmissionibz vtat iuris scripti restrictionibz Ita tñ q
regularia beneficia sub expectatiuis ipis non cadent et id

de hospitalibz domibz leprosor aliorq; piorz locor diocesis delpor et
concordatis pzmaris et regulis cancellarie aplice sufficienc
pusit dmostrat. Ceterus qz decani metropolitanis cathedzalibz et collegiat
alamanie psut thezo et capto et magna ps bonor regimis vtriusq;
ab eor bona ordinacoe dependet deo placz q; decanatus in hmoi
ecclis sub gravis oppressionibus nequaq; sustinendi. Saluatione et
reservatione modificatoe tricesime prime sessionis decreti sup conalib;

In plerisq; eadem ciuitatis metropolitanis cathedzalibz aliis collegiat
Scolasticus hz hras consuet ad singula quibz ciuitatis ponentibus
vnde q; nullus est Scolasticus aut pbend sub gravibus no subsistit
modificatoe petita nichil omnino in salua et curis et diuinis
et turbationibz que ex matutinis thurnis puenire solet salubriq
deliberat placz q; in sep mensibz scz Januarii martii maii julii
Septembris et Nouembris et in pdictis gras expectatiuas iuxta
formam et modum tricesime prime sessionis du conalib; sup ex ipsa forma
dis vacaturas tractatura beneficia ecclastica dispositioni sue dem
reps reservare potuit que sub gravis expectatiuis sic ad data earundem
p suam sedem et tpe et sin prerogatiua concedendi possit et debeant
apprehendi. Licet in una ecclia ad unius collatoris collationes
plures q; due sub diuersis tit dari debeat hmoi in loc nb subditus
posse gaudere. Licet beneficia ecclastica quedam eplibz vigintiquinq;
florenor auror renensium aut alius monete fructibz et quetis
simi quiet estimandor valore annuo no excedut sub gravibus ex
pertubius apprehendat. Atq; q; aucte hmoi ppe nulla pudeat
in de prothonotarii ecclia qui videtur status puitate in q; beneficium e
patent et intelligibili no loquat. Et ad p oneribz q; ex
sic comane ecclie fabrice opus et p quibz sustentacoe
ecclie malum et aliop hmoi q; tui mdi inde
grevia pulsione no detrahat. Placet q; p confirmacone
archiepor et epor q; immediate subsunt sedi aplice ad ecclias
illas ecclias quibz ex ure deuoluto a sede aplica pudeat de
beat vacua antiq; et nichil plura valeat. Sic tn q; ecclie in
imo quate sint ecclapent pulsu spaliu in mdi et pmittit
sim qualitate recepti et regionis prequata alamanie ne
minus quiet. Ad ea fiendi petim q; p summi pontificis
nob hic m ptibz dari commissarios q; simultatibz ecclie cessat

iuꝝ ſingulas circuſtancias eas retinent ita tñ q̃ tapie ced̃ p̃z
media pte mſia anñ a die hite poſſeſſionis pacifice totus mabeus
ptis et p̃ alia media pte mſia ſequente anñ ꝑſoluat collectori
in ptibꝫ t mſia dvoc illug cite maneñt i moneta vſuali auri et
argenti et ſi hmoi cita mſia bremiꝫ bis ul pluries vacauit
ſemel tm ſoluat Ver debitu hmoi m ſuitorem t cite tranſeat
Moderatiꝫ eſt ſit ſallarius et rotle ſcriptoꝝ abbreuiatoꝝ aliorꝫq̃
officialiu et ſubſeruiet tomane curie Excepto q̃ m iuioribꝫ
citꝝ hmoi dete marcaꝝ argenti ſummam no excedat vt ſic
ad laborē et opam ſcriptē no ad fructu ſeu valorē plurimꝫ re
ſpectus habeat De aliis ac dignitatibꝫ ꝑſonatibꝫ officiis et
miſtris ſecularibꝫ et regularibꝫ quaꝝ ꝓuiſio ꝑ ſedē aplicā confirmari ul prouideri debeñt
ſoluant medij fructus a tpe pacifice poſſionis mſia anñ et
debitu hmoi ſilr in ſuiore m briſias non tñ ſeat nec locū eſt
citꝝ hſeat hiuſmodi ſtatus De talis modi briſiaꝝ mſia anñ
quocuiꝫ colore ſeu mō pluries vacare contigit Quare ſi ſanctꝫ
mr ecclia de cetꝫ p̃ ſuam ſi fidei cuñte aplicā p̃ ſtem p̃dicatoꝝ
ſup dictu in citꝝ dioceſibꝫ alamanie ſut attemptate et q̃ ſ
ſ n in cetis ꝓuinciis alamanie impone cuiaꝫ ꝑ teſtamē et
dicaꝫ q̃ q̃ alamania et eius circ gentes ꝓuinciis ad decurſis
annis vacñs ꝑſuris torte omibꝫ ꝗuate incomodis ſubiecte
facultatibꝫ exhauſte auro et argento valde nudate et alias
poteñ et vtilibꝫ oꝝ fuerint attenuate m eo q̃ ad obuiandū
alias ſchemoꝝ conatui et miſiu nuiſam dematoꝝ multi nec
maxime oppenſis et ſuptibꝫ rectaꝝ viaꝝ expediut cont
bucom ꝑ reductione gracioꝝ narno adm qubilei et alias dud
ſas mdulgencias et pcoꝝ remiſſiones ꝑ ſedem aplicā cuiuſq̃
legatos et excellentiſſim regis Caſtri ambaſiatores m vim
conceſſionis aplice date atꝫ cuiaꝫ ꝑ ꝗuas gentes p̃maxime
comitatiuu et potentatiuu affectiones et iacturas fere ꝑ
totā theucomā ſuaueſſimis tribꝫ ſepe et ſepius grauiaꝫ tpe
gerue ſpecificadis et cottidianas hoſtiles ꝓuinciaꝝ ptiū ſtoꝝ
inuaſiones direptiones deuaſtaciones depdaciones ac captiuitates
de die in die inpune et auius ꝓuiꝫ in fructes ner no ꝓter
ſtilitates triaꝝ chriſtias ac eſt ꝑ multiplices quaꝝ expecta
tiuaꝝ refutacōes et ꝓuilegioꝝ ꝗubꝫ expenſis et laboribꝫ obte
toꝝ et cottidianas varias reſtrictiones et regulaꝝ ꝗ illis ob
uiantiu editiones quibꝫ cōuenebat nouis ꝑ ſtructibꝫ clauſaꝝ

derogatoriaꝝ no sme maximis exp̃ensis nec qꝫget vires gra
earuꝫ cuamesce tenes quotiens octuret quoꝝ ẽm ⁊ sm̃ulo
et aliaꝝ vaiaꝝ tarꝫ et tenu ptextu ymaginꝫ eris sbd ep alamana
elongata optitur et ipsa ad tantaꝫ penuria deducta qꝫ amplig non
bn sme ẽjus tenus pte ⁊ hom̃ vtrusq; status uictura sufficiat
ad quis onꝰ et supuenies exp̃ensis colãdas sue tum detime
sue altius tuli petuꝫ Vltiloniꝰ tñ vt luadius cognoscat ꝙ
ipse pncipes ⁊ ceti ciues alamanie sumopꝫ ad pfectionem
rei gane tam sce ꝙ religiose futuresus fidei affiant ⁊ vt ceti
adusus cruc xpi vimeꝫ ardentiores fiat placet ꝙ eo tue dena
et semdeaa uipotu gliatores pudeaꝝ tpm ⁊ pena ꝙ in ipa ala
mana autẽ sedis aplice iponat ꝙ futuresu fidei vt promittiꝫ ad
notoꝝ certa ⁊ mdubitata notiaꝝ sita fiuꝫ ꝙ p bello confinedo
cont̃ thurcaꝫ copiosus nuꝫ armatoꝝ ad consensu p̃ma apud ala
mane duret ⁊ ꝙ de modo ⁊ forma colligenda dandi ⁊ tradendi
pecuaa eo tue plene pudeat quibꝫ videliꝫ dandi et ꝙ quos usus
ep̃atus ducedi exponeda sit prius tñ ꝙ mte alamanos in ep̃ibꝰ
ep̃ntes et no alios qꝫ uis porcoliꝫ et ꝙ netiꝰ ep̃atus de quibꝫ
depost optunitate dmunete malqua dieta in alamana mstituda
ausabit distribuat Demꝫ cu iam dudu se te martm̃ pp̃
qnty in exordio assupcois sui in olim magna gnãli Constanti
Synodo et illa approbante ad pretua rei memoriaꝫ statuit et or
dinauit vt gnãlis dena aut cotributo p totu clerꝫ no imponet
n̄ ex magna ⁊ ardua ca vtilitate vlis esse qrenete ac de assu
ssilio et subsipcoe romanoꝝ prum dnoꝝ sce romane esse tar
dinalium ac ecc̃ aliox̃ platox̃ in aliquo regno ul prudens consensu
ul maiore pte illoꝝ intuemete id et ob id rei placet ꝙ in ceris
deis ul contributis si quas autẽ sedis aplice in alamana dpos
qtinget obsuet ⁊ practuet sup dnm̃ constantien̄ consi cona lu
dicta indulgẽ no clarescedas plaꝫ si q̃ petume ul emolimeto
ocasioe eoꝝ ap̃ fidelibꝰ euenet ⁊ poterit ꝙ ille petume
et et emolimeto in eosus pios usꝫ loꝝ ubi obuenet ⁊ redent
distribuat et vt sic in alamana remaneat Et tn vrgens
neitas vl eudens vtilitas fidei catholice aut vlis esse opposet
dce petue p̃sidiu pontifice de tossu p̃ma apis seu dm̃ loci ubi
collad e dispensꝫ ‖ Deim qꝫ in terodu ꝙ prius et mdms exad
no nulli ꝙrimus rebus plimis alamanie esse longmeꝰ ptibꝰ
ad romana curiaꝫ qtinguit atarꝫ et euocari atꝫ uti exp̃ensis
et laboribꝰ fungaꝝ vt no vm mieꝫ q modo sius arbitraret

Juri suo cedē et vendicacōi sue q̄ui dapno tedmō quod m longiq̄
regione mteri subire dispendia (Vn ne sit facile calu p̄mosi pau
pēs oppīmut (Placet q̄ oīs q̄uīq; cause ecclīastice que cont̄ q̄scūq;
m Alamānia cōmorantes d futuro mteitabut̄ ecceptis maioribz in
Jure eppīs ens uatis et clerīs ad cās fidēi spectātib; et monasteriō
causis quas dmediate subiectio ad sed̄ ap̄licā devoluit apud illos
iudices m alamānia p̄tibz terminet̄ et finiet̄ qui de iure et cor
suetudie p̄scripta ul p̄uilegio speciali q̄gnoscūt eaīd̄ spēant
et ne sub umbra appellacōnū q̄ minime leuit̄ et nō raro frīuole
q̄ttent̄ mtpōm vise fuit aliq; etiā m eadē mstānā ad prorogacōm
litis sepe multiplicari ona tiaq; ad fouendas iniustas vexacōnes
reldquat̄ (Placet q̄ si quis d alamānia offensus coram suo iudice
iure nō possit iustīe q̄plemētū ad īmediatū superiorē recurrēs sicut
Cont̄ placet q̄ omēs et singule cause que de fide notoria et fīm
sacros canones coram secularī iudice fuit tractande demceps trac
tent̄ et agitent̄ d̄ p̄tibz alamānie coram illis secularibz iudicibz
quibz respectu earū competit Jurisdō

Insup placet q̄ decretū Conalij Bas cont̄ frīuole appellantes
cōstitutū q̄ maiori vt littes demceps in Alamānia obsuet
videlicz q̄ sup eadē mcōtoria vim diffinitue nō sint̄ illatem
licēt sede appellare q̄d q̄ quis ante diffinitiā frīuole ul iniuste
appellans vltra q̄pmatoz expensas et mdēm in q̄dā florēo
auri monete cōsuete p̄ appellate p̄ appellacōnis iudice q̄dēmp
net (Ceteq; q̄ exempti sup q̄tribz et crimibz extra loca exempta
muriis facte siue cōmissis coram ordinarijs q̄uenti inde cōtra
q̄uit̄ et nō nūq̄ p̄ appellacōes et alia subterfugia causas extra
riacōz trahē et devolue et vt sic secū q̄tendētes q̄uibz laboribus
suptibz et expensis fungare conant̄ (Placet itaq; p̄ iudices et
cōmissarij mrd non obstantibz p̄uilegijs et indultis coīb; et exemptōz
cātone memoratoz q̄tractui atq; delicto p̄ q̄quentibz q̄ exemptos
hūmōd iustīciā mstrā teneant̄ et vt p̄tibz q̄tendētibz iustīe
q̄plemētū mstre et atq; debitus fīnis litis imponat̄ (Placet q̄
fiat vna q̄dam reformacio et ordinacio cōm iudicioz ecclīasticoz
et secularī in Alamānia ēstitutoz quibz p̄tes diutinis laboribz
suptibz et expensis demceps in p̄gravent̄ Ez tolerī et eppe
dictū iustīciā reportare possint et valeat (Volen et ordinan

omes & singulos delibaciones & ordines mas p̃dictas declaratas i mis
dyocesibz p̃mapatibz dominis patrijs et fris inuiolabiliter
obseruare fundq; plenu et integru a die publicacois p̃nau p̃sti
fortari essem Et amdiu et quousq; aliud sup eis ul aliquo corid
m futo gnali ul nacionali ordinis instituenda p nos omes uel
maiore pte nrm iuxta vim formam & tenorem earundm mtlinae
et vnionis mei nos desup confecte aliter fuit ordinatu
palam et manifeste protestantes q̃ m hijs et alijs vt decet p̃anos
et catholicos p̃ncipes quibusq; fauerem q̃ueadmodm hoc alios
sollepnit & expressa mea speciales desup confectis lris et mtlli
gencie prestari fuim Quocirca oibz & singul subditis atz et
districtualibz meis nob in ypo deuotis et fidelibz dilas et corid
tenorib; p̃sentes ordinacois et statutis fim dellbaciones et
ordines p̃dictas inducat p̃nudicent et sanctiat Vt ne ab aliq
subditis & meis nrop̃ epatuu et dnop̃ dnoz mutuo labiliter
fiat m oibz et p oia obseruari Contrafactores aut vnetes p
processus quoruciq; ordinarioz et nros executores ales & alios
sub pena m sequenti mtlinae auctate et nris desup confectis
lris mandatis p̃dictis ad vnumquemq; anim pertinet et quatenus delicti
exegit taliter p̃cedo q̃m p̃terq; ceteris cedat in exemplu
Et q̃ difficile foret p̃sentes lras ad singula in quibus de eis fides
fore sitan facienda fuit loca deferre volum q̃ p̃sentes transumpto eisdem
nrop̃ Sigillo communito tñ p̃natis exhibent lris plena fides ad
hibeat et p̃ndem Ac si dicte p̃sentes lre foret exhibite ul ostē
Et ne alicuius p̃missoz eis ignorantia p̃tendi aut allegari
possit volum ea oia in dyocesibz & dominijs atz ecclesijs p̃dictis
per nos & in quibuscuq; aut tribz aut dyocesibz subditis et gnt
in singulis p̃dictalibz Concilijs in antea celebrandis publicari
debere In quoz oim ceudens testimoin Sigilla mea p̃sentibus
iussimus appendi et appensione cōmuniri Dat &

Recessus p oratores dnoꝝ d magutin Colonien palatin duc
Bauarie et marchionis Brandenburgen electoꝝ Imp̃ atq;
dnoꝝ Salzburgen et Bremen archiepoꝝ necnõ capitulorꝝ
et cleri ciuitatu Magunt Treuiren Colonien et Bremen in
dieta que die veneꝝ post festu nutat bte marie virg pxime
frantfordie obseruata fuit confect dnoꝝ in modũ subscriptu
Primo q quilibz oratoꝝ supdictoꝝ intelligenda ordinationẽ et
appellacoz ac ptestacoẽ in eadẽ dieta ausis ad dnm et maiores
siles deferat deliberaturus deliberand sup inde ad plenũ ꝛ ad
futuram infra menaonatã dietam

Item q quilibz Archiepus p dictus int medie subsequt dicte
conuocatione p una aliud in sua p una fuerit sius suffragã
neus et caplis eoꝝ dcã ausamtu eadẽ coĩt et demente atq;
voluntate coꝝdm eo tue ad plenũ exp̃ediat Et si suffraganei et
capla oms vl aliqui seu aliqua vna seu in hac de causa
voluerit q nois sui o causetur in dicta assutã vl eoꝝ orato
res appeant cũ sigillis et ampliss mandato fulcita vt si retenta
appentes in eadẽ dieta gl vde relic pte sua qtũ ad mandatũ
et sigillo nil deficiat

Ite q obseruet alia dieta in festo martini assutõ in Opido
Nurenbergen In quo sup̃da p̃ma pos etiam et seculares atq;
cet ad eund mutandũ p oratores assit cũ sigillis et plenã manda
to fulcitos appeant ad tractand et applend sup p̃mis et subsequ

Ite q dns Magunt dns Treuiren et Magdeburgen recessu
et ord ausamenta que assignata relecta transmittat Et eis nois
istius aggregatoris supplicet vt ipse in medio sius prudentiũ
aggregatis ad futuram dietã sicuti ipse dns Magunt Colonien
et Bremen cũ mandatis et sigillis transmittat

Ite q dns Magunt dns Babembergen sibi recessu et ausamenta
deleget et eid adhortet vt etiam sicuti alii ad futura dieta
transmittat vt sup

Vte qp dns maguntin homo medius solliciter et inducat marchionem Albertum Brandenburgen et vna cu dnis electoribus et archiepis in re hui gruiat et id ip dns Salzburgen aput diuite autem ludowicu faciat

Vte eo tui etiã tractet de hac an ne magis expediat p honore principu et patrie quo ad decreta Constan et Basilien concilior quatu ea iuramta istinguit circa ea q magis necessaria fuit quidem absq; modificatõe et simplr q grue tn ordinatoris et pcessibz repetuã et inouet Vel qp ordinatões inter medio de quibz in allegamet pdis tm actu e subsequat et tinuet seu qp alia q grua et honesta via alamane qsulat

Vte qp in ulla futura dieta qsilr possit etiã tractari de hac videlz qp primates gruentes in ordinatõe supdta primo i pressu p eos sibi fieri nararet qualit eis spenuã expositu fuisset qualr alamana in hijs contineret sacroz conciliorz decreta et iuris scripti ordinatões epacto tpe plenius qsulata fuisset et in antea magis magisq; tinuet q̃ aggrauari in q̃ grue et celeri remedio d tpe occurret staq; vt sup hijs gruderet supplicatu fuisset qp ipi supscripta capla sibi exhibita acceptarent et se se d illis affirmaret et gruerent Vbi ipi ex p̃missis alios q̃ iuste et rõnabilibz causis pmota hita etiã sup eis mt se cu multis prudentibz et sapientibz viris etatis et scientie maturia deliberatõe attenden supplicanau petitoz iusta et rõnabz Atq; qp p sup̃dicta media nõ pasi ad rigore decretorz et iuris scripti ordinatoz fi ad estuet q̃ huamodi expedit occurrat et vt sic maior et vberior facultas pcedat q̃ p decreta et iuris scripti ordinatões supdictus sanctissimo pontifex consuet et appt vt i foro

Vte qp eo tui etiã auisetur de modo et forma quibz romanus imperator possit media ad adhibendu vna cu principibz alamanie in re ista et ecc ad prudendu nacui vel p bragmatica sanõe uel alio remedio opuno

Vte qp consule auisetur an ne dns apostolicus vel legatus uel oratoribz et quibz modis et medijs am pellendus sit sup hac re

Intrina

Von gottes gnad wir A B C Bekennen ꝛc Wo wir betrachten vnd zu hirtzen nemet wie gar herticlich mänigual ticlichen vnd schedelichen tutsche lande beswert vnd angeuocht worden sint vnd noch teglich beswert vnd angeuocht werdent In dem dz vast schedelich genomen wird sunder gnaden vn reſua ta in dem Bebstlichen hoffe gegebn mterpriert abgeton vnd widerub ander erlangt die election vnd wal nach ordenung des rechten beschehen vermichtet die platuren digmtaten vnd pfrúnen den vntogelichen vnwissende vnd usslendern dise nation verlihen der den etwie vil uff den selbn platuren dig mteren vnd pfrunen mt residueren auch ir schefflm vn vnder ton mit erkennen under wilen ir zungen vnd sprach ganz mit wissent vnd dadurch der selen heil auch der platuren dig nitet vnd pfrunen gute nutzbarkeit ordenung vnd gerechtikeit vsnumen vr gebuwe gang vnwusten vnd vnallen lassent vnd nichtz anders den zutliche narung suchent Darzu so wirden auch gemenlich alle sachen geistliche vnd weltliche in den bebstlichen hoff vsi tutschen landen getzogen vnd do selbest durch geulich commission vnd in ander wege alsd lange vrsuchz dz manch mensche sin armut halp getrungen wurt vngebur lich rachtung vffzenemen oder von sin gerechtikeit ganz ab zustellen vnd die vallen zulassen Es wirdent auch die ablass mit als sich dan wol geburt gegebn vnd wirdet auch mit amt den annaten gehalten als am sin plte vnd die tutsche nation do mit sere mergklich beswert vnd sust vil vnd mangerley muld sunde furgenumen vnd ge brucht nemlich mit vffsetzung des zehenden pfennigs die den vor durch die bebstlichen legaten in Galien gor dinert In den Stifften zu Collen Mentz Zu Trier ꝛc on vnser ertzbischoff Bischoff zu selbs auch anderer vns pluten oder des merentels willung geschehen ist da von den grosi zwytracht vnd vil wider den Ehemen die got dienst zu pflantzen vnd den Cristen menschen ein loblich exempel vnd bispel furzutragen schuldig vnd pflichtig sint wachssen vnd ersten dz golt vsi den selbn tutschen landen gebrocht die armen mit sambt ire fründen ver derbt Vnderwilen vnder mengt ermúrdert got dienst vlosse der sele heil vsnumet der kirchen vnd geistliche gerechtikeit

vdruckt Die andacht des cristen volcks gemyret den geistlichn
vnd weltlichen lehen hirn der pfrunden gerechtigkeit gerech
tikeit entpfremdet vnd vil vn mangerley sachen wider gotlich
vnd menschlich gesatz vnd der sele heil volbracht wden Des
halp tutsche lande jn imselbs gar sere gyret ist dz die tutschen
jr grosse krafft vnd macht die sie hant mangs zyt bisher zu
redlicheit mit habn gebruchen mogen vnd des richs gerech
tikeit vnd oberkeit also sere vdruckt wurdet dz die Turken die tutschn
die wurde des romischen richs vnd des halp die oberkeit aller
lande an sich bracht habn nun von andern landen größlich
angeuochten vachtet vnd clem gehalten wden Do vn
ouch do by gedencket dz sollichs ersuchs yrzugs vnd armut halp
die Turken vnd viende des cristen gloubens mit angeuochte
vnd des halp geduldet wden jr hant vnd macht zu erwitern
vnd die cristenheit vend vnd mer vnderstan zu bezwngen vnd zu
vdrucken Do wden wir mit vnbillich anbrunstlichn beweget
vnser lib vnd macht ent zu sparen sunder getrumelich dar zu
helffen vnd zu roten do mit sollich obgemelt übel by vnsern
ziten vkomen vnd vmitten frid vnd eynkeit jn dem heiligen
rich gemacht die lande vnd lut nit vderbt vnd die ere vnd
wurde die vnser vorfaren mit hirkeit vnd blutvergiessen an
sich bracht haben vnsern tutschn namen mit entzogen wdent
vnd wiewol nu jn dem heiligs vnd grossen Concilien zu Costenz
zu ewig gedechtnus loblich geslusz ist dz kein gemein decreta
oder contribuz vff die gemein pfaffheit hinfur mit sol vff geslusz
wden es beschee dan durch redlich treffelich vrsach den gemein
nutz cristen lichen kirchen beruren vnd mit rate
willigunge vnd substitucion der erwirdigsten vetter vnser
liebn herren vnd frunde der kurfurstn oder merertheils des platten des kurfurstn oder der prouincien
jn dem ob der sollich decret oder contribuz dan vff gesetzt wurt
Vnd ouch dar nach jn den Concilien zu Basel vnd zu Ryse
heiligen decreta gemacht vnd durch loblich gedechtnus kunig
albrechten mit der willig annemung vnd des heiligs richs
kurfursten vnd vnser jn krafft einer pragmatica sanction
vffgenumen vnd willliget sint dz durch sollichs beswerns
alle vorkomen vffgehabn vnd do gegen mit allem diser tutschn

Nation Sunder ouch d grunzen cristenheit loblich erlich vnd
nutzlich vßchen ist. So habent doch die selbē decreta vnd gesatzt
dz wir dan mit betrügten lützen offenbaren noch mit söllich
frucht brocht als wir dan vns ußgossen vnd vßchen hetten. Vn
wan vns nu d almechtig got dar zu geordinieret vnd gewur
diget het was gebrechung ordnung vnd vbels herwerab wider
die ordenung der heiligē Concilien vnd der gemeinen recht in
dem heiligē ruch ersten dz wir billichen vnsern flis mit ernste
darzu erwenden vnd keren sollen dz söllich gebrechung vnd
ordnung wider geleut vnd den vnwetlichen schaden vnd übel mit be
quemlichen mitteln begegeret wde. Als dan wir ertzbischoff
vnd bischoff obgnt als volbrenger vnd handthab der recht in
sunderheit vnd befürab in vnsern ertzbistumen zu tun schul
dig vnd pflichtig sint vnd darumb den obgemelten decreten vn
gesetzen nochzuuolgen vnd die sachen der mässen für zunemē
ob vnd wan es zu schulden komen wurde dz man dan one
ordnung vnd vbrmdrugē der gemelten reformacion vnd nulbekeit
den cristenlichen zutritt wider die vngloubigen dest fruchtber
lichen vnd loblicher mocht volbringē. So habē wir gott zu
lobe der heiligē kirchen dem Römischen rich zu eren vnd ouch
zu furderung gemeines nutzes tütscher lande vnd des friden
vnd der gerechtikeit zu wille vnd wol wolbedachtem zitlichē
rot gemelich wir ertzbischoff vnd bischoff obgnt mit rat
consens vnd begerung vnser Capitel pfaffen vnd gelerten vn
ander vns treffenlich rete von edelen manen von Ritter
schafft vnd stetten vnd wir weltlichen kürfürsten vn fürst
obgnt mit nachbenante rat vnser treffenlich frund vn rete
von edelen manen Ritterschafft vnd stetten auch mit güt
ond gnügsamlicher vnderrichtung der wisen vn gelerten
beide geistlich vnd weltlich vnd mitenander gütlich vereint
vnd zu samen verpflicht vernen vpflichten vns ouch zu
samen in krafft diss brieffs artickel maß nach geschriben —

Zu erst habē wir vns vereiniget etlicher artickel punkten
vnd ordenung in massen von wort zu wort in latin wie nach
geschriben stat alsus luten

Hec inserūt articuli in ordinatē assignt quib⁹ finit⁹ ptinet vt sē

Vnd wir sollen vnd wollen die gemelten Artickel vnd ordenung alle vnd yr yede besunder uffrechticlich halten vnd nach vnserm vermogen handthaben ouch mit vnsern amptlon vnd die vns zu ussrechten stont geistlichen vnd weltlichen So vil yr yeden yr beruret stehaffen vnd bestellen sollich artickel vnd ordenung uffrechtiklichen vnd stracks zu halten getrulichen vnd ongeuerde

Wir sollen vnd wollen ouch keinley gebot briefe gresse od anders wan wem od durch was schin die der oder das beschehen noch nutz darin vffgenomen wider die obgemelte ordenung vnd diss vnser eynung nit lassen noch ansehen noch vnsern vnd tamen vnd landsassen geistlich vnd weltlich sollichs zethun in dhenen weg gestatten Sunder so offt vnd dick vnser eyn der sichen hulp von dem andren sich trifftlich ersuchet wurden So sol vnd wil er im do wider vnd zu weder getrulich rat hulff vnd bystant tun omt alle sine vermogen vnd von im nit segen noch ablassen in kein wis also lang biz sollich beswimss darus dan vnser eyn den andn ersuchen wurde als obgemelt ist gantz vnd gar vffgehebt vnd abgetan wurdet ongeuerde

Ob ouch vnser eyn selbs od mer diser eynung vnd sach halb mit dem banne d acht od andren gressen geistliche od weltlich furgenome oder mit vehen od zugriffen beladen od aber sust in and wege besmert wurde sin vndersass geistlich od weltlich sin landfursten thum oder herlicheit sin stadt wesen od wurd beruren sollichen ban echt oder gresse sollen noch wollen wir noch die andren mit uffnemen noch zu lossen Ouch den od dieselben die also vffgenomen wurden als vorg od nachtet lute mit halten noch den vnsn sollichs zu tun gestatten Sund Im vnd in so offt vnser veder des sinen sin oder siner wegen schrifftlich erynnert wurde noch alle vnsn yedes vermugen getrulben rat hulff vnd bystant tun mit vnser yedes landen furstentum Stetten Slosz land vnd luten vnd gutz nucht vnutzeglich vnd ongeuerde Vnd vns darinne mit ands halte vnd bewisen den ob es vnser yedes sach in sunderheit mer als es ouch sin sol ꝛc

Welliche auch wid diss vnser ordenung vnd eynung eynicherley
processe impetriert an mund verkundiget oder darzu hulff tat
od bystant dete od sy hinfuro oder die sölliche deten wer der
oder die vnd auch die yren die sölich lut vnd botschafft vn wissē
lich herbergten vnd so sü darub ersücht wurden der gest sich
by den dreyen tagen nechst volgenden nit entslüge Sölliche alle
vnd dar zu die rette vnd geste vnd auch yr wissentliche helffer
vnd zuleger su sint geystlich oder weltlich sollen yn vnsern
landen furstentūme stetten slossen vnd gebieten keinerley
trostung freyheit sicherheit noch geleit haben Auch yn vnd vnser
eynicher noch ynen amptluten kein geleit gegebn werde vnd
ob vnser amptman ein oder mer den od dem die alsd vor
gemelt ist wider diss eynung deten geleit gebn dz sol vnd diss
eynung nit machtt noch krafft haben in dheine wise dann sol
sü auch nit liden noch getulden sunder zu der lib vnd gut gryffē
vnd mit yn gevarn also mit vberfarern der heiligē Cantzlien
gesetzt vnd der vechtern vnd freuelern des gemeynē fridē
vnd also mit den dhemen die gemeyn bōst vnd malfart tutsch
lande geren hinderen vnd vnderdrucken wollen Es sol auch aller
vnd yeder freiheit gnad brieff vnd gerechtikeit die sü yn eynicher
weg hetten oder zu haben vermeynten bis me zu pfrunden od
zu andern gotzgoben vnd geystlichen sachen auch ampten vnd
wurden mit der tat beroubt sin vnd sich der entussert vnd ver
wurkt haben Auch hinfur mit me teglich sin eynicherley gotz
gabe pfrunde ampt ere oder wurde yn vnsern landen zu besitzen
zu vbersehen oder zu gebruchen in dheine weg Vnd ob sü darub
vnd vber eynicherley gnade beholff restituiren oder ander erlangē
annemen oder sich gebruchen wurdent durch vns schirm vnd fugen
oder wen dz besitzet dz sol in mit zu statten komen ob frumen
vnd eren wider sechern die sich an diser vnser eynung entsulte
vnd gebruchen wurden mit vnstaden oder hinderniss komen
in dhemen weg ꝛc

Vnd biss das sölich hievor vnd nach geschriben punkten vnd
artikel deste quemlicher gehandthaben werdent So haben wir
vns auch ein form einer appellacion vereiniget vnd vertragen
vnd daruff in den stetten Mencz Trier Collen vnd Spyr dalbergē

vnser gemeyn Emdicos vnd anwalt mit vollem gewalt von vns
aller samentlich vnd yedes in sunderheit wegs gestalt vn gesatzt
also wellicher vnd wie ob vnsern vndtonen wird die hiewor vn
nachgeschrybn punckten vnd artickel alle ob ems teils mit yrrsen
geystlicher ob weltlich furgenumen oder beswert wurde dz der
oder die selbn sollliche beswerns von stunden der Emdico vn
anwalt emem wellicher yn den am nehsten gesessen mer solliche
zu wissen tun Der selbe Emdicus vnd anwalt sich dan von der fur
genumen oder beswerten wegs inhalt der appellacion beruffen
vnd von unser aller vnd der vnsn wegs von stunden sollich appellatz
vnd beruffung anhangs vnd adhesion von zweyen notarien offen
Instrumet vnd vrkunde machen lossen solt on alle geuerde

Es sol noch en wil vnser kein von der vorberurten appellacion
adhesion sachen vnd ouch uff gesatzten decrna wider oder ob d
gluchen oder and decrna oder contribucion oder wie dz namen
hette oder habn wurde in kunfftigen zyten unser on vnser aller
verbillignug uffgesatzt wurden keinerley vorwort vrsrentnis
rachtung oder dedigunge nigen oder vffneme in dheine weg
on der andn vnder vns wissen vnd willen weder durch sich ob
ymans anders von smen wegs shemlich noch offenlich in dhein wise

Ob ouch der sachenhalb aller oder ems teils on vnser eins oder
me ychtz langen oder ob vnser eins oder me in ymselbs oder yn rate
ychtz funde oder erleren wurde vff meynung die sachen villicht uff
ander bequemlich wege oder mittel in emen guten vnd nutzlichen
bestant diser lande zu bringe Darub sollen der noch die an den oder die
sollichs langen wurde mit antwurt gebn ouch sust mit ychtz darin ner
nemen Sunder dz mudtogelichen emen ertzbischoff zu meruz ye zu
ziten ist eigentlich berichten vnd wissen lossen der den vff sollich an
bringe vorgemelt vnd ouch es ymselbs die sachen vnd wz ens ander
anbrachst wurden also balde vns ande in diser eynung begriffen eine
nemlichen dag tzon Ml oder Ol meruz oder franckfort erbotten vnd die
sach sin verbottig in die vber brieff setzen sol vff das ob vns eins mit
sinselbs libe vff den gesatzten dag pslich durch eehafftig sach vhindt
mit erschinen mochte dz er den sine treffenlich rete mit vollem ge
walt vnd siner meynung eigentlich berichtet doselbs hin schicken

mocht als er ouch tün solt wz wir den alle oder vnser Rete die wir also schicken wurden oder der merertail vff vnser eydt in den vorgeschrifft sachen beslossen das vnser tutschen Nation ouch vns vnsern bisthüm landen vnd luten das nützlichste ist vnd bequemlichste we zu sterckung diser eynung vnd zu handthabung der decreta vnd ander puncte in disem brieff berürt dz das solt vns alle vnd vnser vnderthon binden in aller moss als ob vnser yeder solliche vff sinen eydt selbs erkant vnd geton hett vnd die rete die vnser yeder als nehst gemelt ist fürbringen wurd solten nit me den des sinne haben der sy also geschickt hett

Vnd wan nün die sachen on mittel die pfafheit vnd vnderthonen mit berüret Darumb so sollen vn wollen wir Ertzbischoff vnd bischoff vorgnt vnser yeder in sinem bystum zu eyt by allen Stifften clöstern vnd geistlich vnderthonen geschehen flissig tün damit sy ouch in diss eynung komen vnd komen canonicke zu residentz uffnemen ouch komen vicarien noch pfrunden in iren Stifft zu komen lassen er hab dan zu vor die sachen all gelobt vnd geschworen Sy vorzesin das berüret stete vnd vest zu halten vnd do wider nit zetün noch zu suchen in dheine weg

Das ouch die die dem Capittel vnser obgnt Ertzbischoff vnd bischoff gelobin vnd sweren das sy in künfftig zyten so offt vnd dick solliche zu schulden kompt komen ertzbischoff noch bischoff zu lassen er hab dan zu vor an sollich eynung vff recht tuch vnd vest zu halten ouch gelobt vn lipplich zu den heiligen geschworen vnd sich mit dem selbin eide verpflichter dz er vns allen bind yeden des sin vsigel brieffe geben vnd hier wider vmb von vns nemen wolle Es solle ouch vnser yeder macht haben ander geistlich vnd welthch fürsten vnd psonen in diss eynung von vnser aller wegen bss zu nemen so offt vnd dick das zu schulden kompt doch also dz er oder die die also uffgenomen werden keinen vor an gelobin vnd sweren vnd ouch darüber brieff geben mit eime sollichn in mossen hie in von vns geschriben stat

Item es solly ouch in den vorgnt Stetten nemlich von vns Ertzbischoff dietrich zu menz in vnser Stat menz vo vns ertzbischoff zu Trier in vnser Stat Trier von vns ertzbisch

Zu Kollen jn vnser Stat Collen vnd dem vns pfalzgrauen jn vnser Stat heidelberg ꝛc ettlich pson nemlich die genant⁹ Sndici vnd anwalt geordent vnd deputiert wdent alle vnd yegclich die mit fürsten sint jn was stutes wirden vñ wesens die sust sint jn söllich emug uff zünemē doch dz alle Stifft vnd besamenug beuor ab söllich das von den Stifften hie uor gesetzt vñ stot vñ sunds pson gelobē vnd sweren wollen alles das hie uor vnd nach stot war stete vest vnd vnuberuchenlichn zu halten Do verze sü das berüret das dise vnser eynug jnhalt vnd vsi wiset

Vnd wan vnser em als obgeret ist jn die einug nemen wurdet das sol er vns anderen furderlich ukunden vnd zu wissen tün

Es sol ouch em yeder Sndicus obgemelt alle wegen zwen vnuspehtn mane dar zu nemen so er yeman in dise eynug vffnympt die dby sint söllichs hören vnd sehen vnd sol das in em buch das er zu disen jn sunderheit vnd allem gebruchen sol Die jhennen die er also uff nemen wurt ouch dz jor a jonst Stund dag vnd Stat der uffnemug vnd darzü die zugen die dby sint eygentlichn gnschriben

Wir getruwe ouch das alle and kurfurst geistlich vnd weltlich gantz tutschs lands sich von vnd in diser götlicher vnd redelicher eynug mit stheiden söllen noch enwollen die wir ouch gern i dise vnser eynug jn wz vnd nach geschriben masse nemen wollen hoffende on allen zwiuel dz sü also liephaber der ere vnd gemeynes besten mit vns getruwelichs daran sin raten vnd helffen wollen dz tutsch land wider die obgemelt loblich ordenug furbas nit also gesacht beswert vnd uberbt wden Vnd uff das dann söllichs wie vor stet deste bestentlicher behalten vnd gehantabt werde So habn wir vns em forme ems processs den vnser yeder in sinem Bistum vnd land an allen Stetten Stifften vnd pfarkirchen offenlich vkunden vnd vsgon lassen sol uff dz sich niemans mit der vnwissenheit dar jnne entschuldigen möge vnder einander vereynget

Item So offt ouch der vorgemelte Syndicus vnd anwalt eines
mit tode abgyng oder sust vntogenlich sin wurd So sol Furst
oder sin nachkome oder erbe vns vns in des stat dan so abgangs
Syndicus wonhafftig gewesen were macht haben eine andren
an sin stat zu setzen als dick des not geschicht ongeuerde

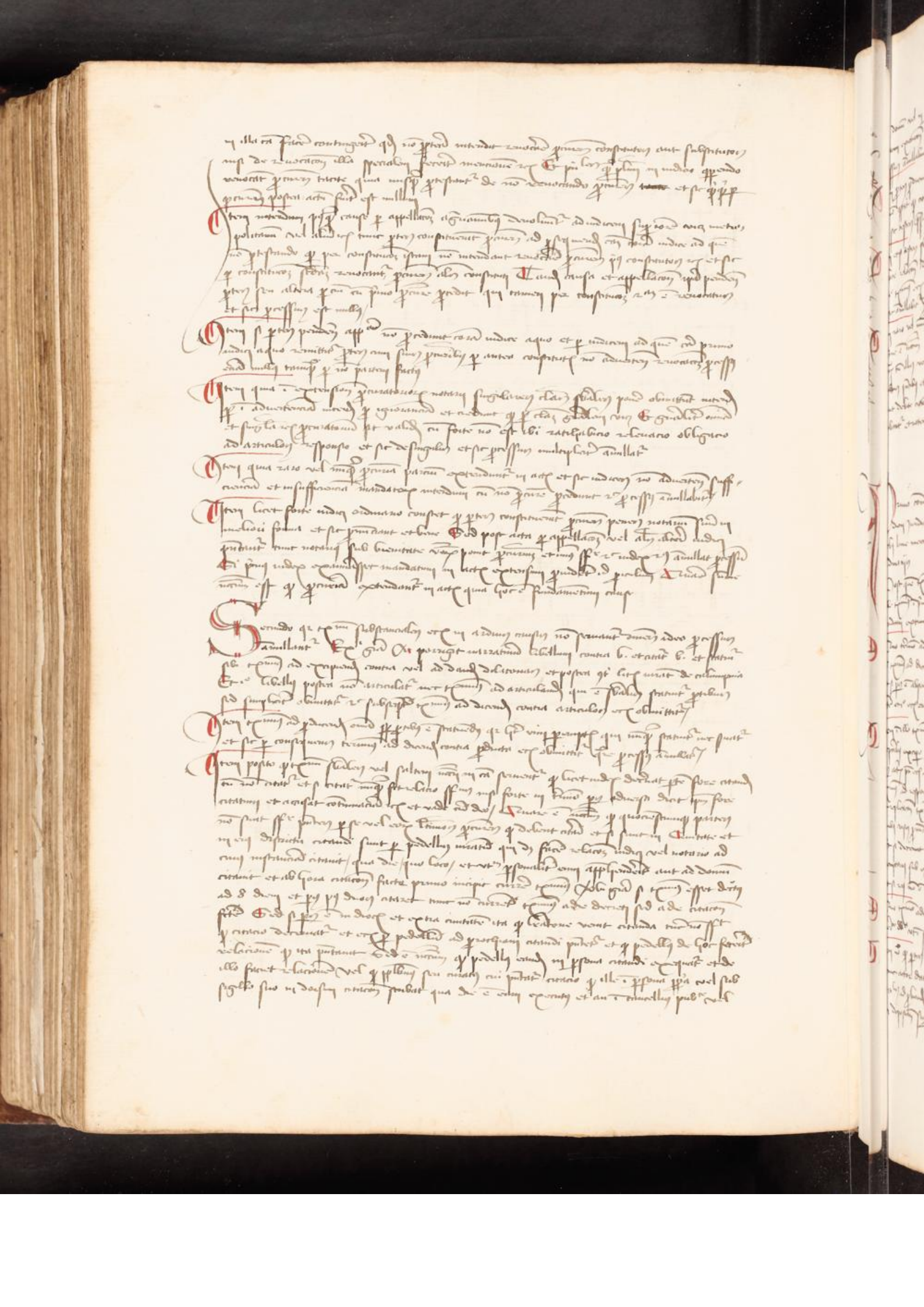
Item si in registro iudicum delegatorum reperiatur notarius qui in registro iudicum ordinariorum reperiatur ipse de iure eo ipso sit suspensus ab officio notarie et tenetur &c

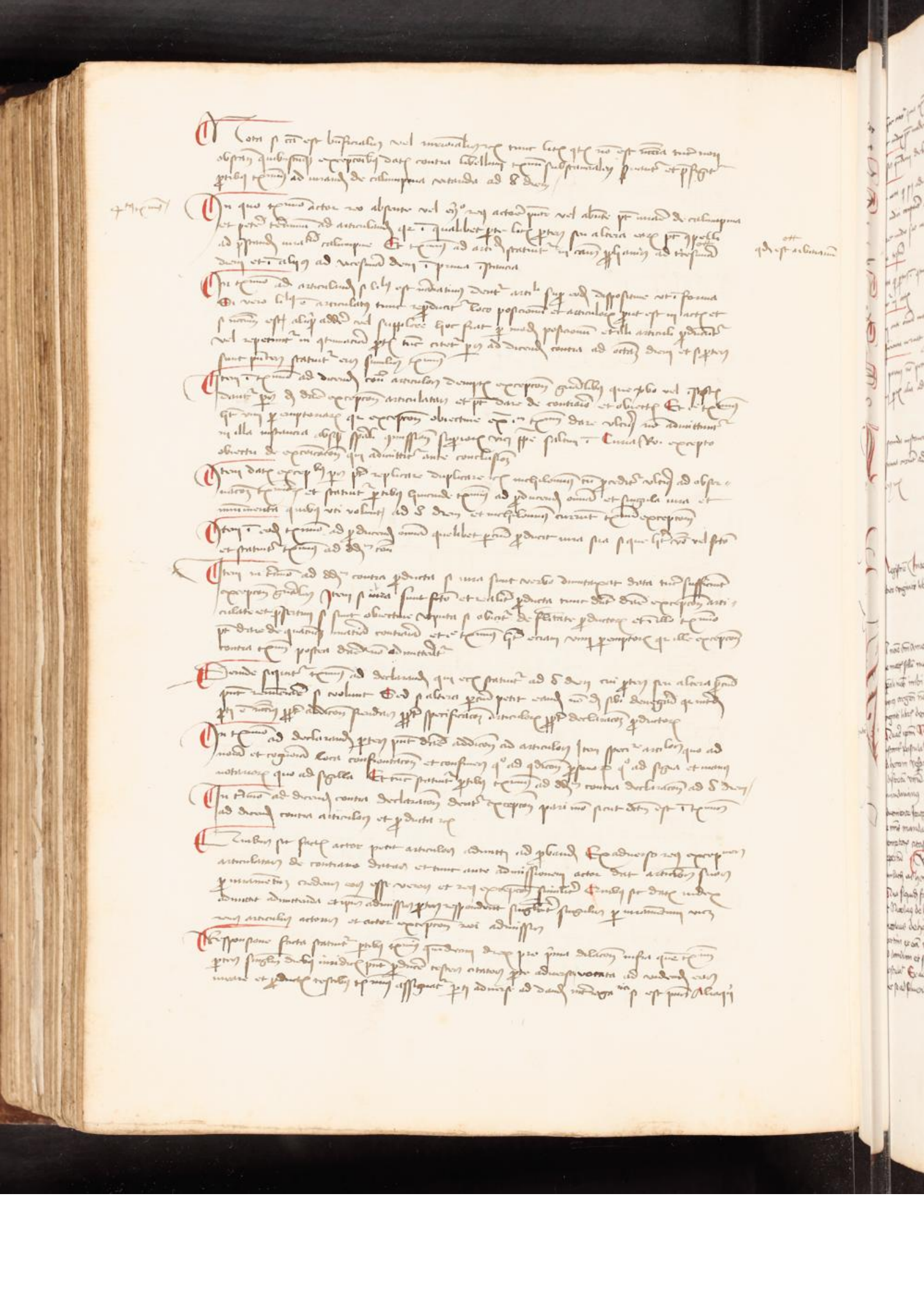
Item quod sit quilibet decimo octavo die iudex delegatus privatus quilibet seu alterius partis per quem fuerit citatus quod infra [illegible] non est ipse iudex delegatus et testes sunt partes et procuratores et quilibet pars stabitur debet &c

Similiter statuimus iudicibus ordinariis sive quibuslibet decimo octavo privatis per sibi dictos patronos sibi sigillis eorum seu iudicum eorum quos absit iudicialis notarii et testium [illegible] statuimus quod singula acta matrimonii et consistorii fiunt et fiant coram [illegible] et [illegible] ei memoriam teneat [illegible] et notet et [illegible] seu alias partes negligens et [illegible] fecerit vel si acta aliqua postmodum missa [illegible] quo alias compulsus [illegible] habeatur ad iudicem eorum &c

Item quod nemo notarius iudicum delegatorum vel iudicum ordinariorum et eorum scribe teneant libros memoriales seu protocolla quibus singula similiter et breviter [illegible] et nomina et cognomina [illegible] et [illegible] quibus [illegible] et [illegible] dicta sint in dicti [illegible] notent et [illegible] ne quoquo casu [illegible] completum negligat sed [illegible]

Et quia [illegible] eorum ordinarii et [illegible] eorum delegatos iudicibus [illegible] et eis [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et

Missa gestata fuit ordo Registri Johannem qui sequitur mag

Registru Inter Johannem durlath ex una et nicolaum de hagenaw de et sup debito unginti libr arg et eius octau pticip exalta coram Judice argent &c

In nomine dñi Amen Anno nativitate dñi millesimo Quadringentesimo nonagesimo octavo Indictione quindecima de mense februarii mensis nonabus hora tertia vel quasi Comparuit coram nob Judice Curie argent Egali nob imbi misso constituti ad jura reddenda pribunali sedenti Johannes durlach de Lewen argent nob exposuit qd nicolaus de hagenaw mercator sibi obligatus esset In unginti libr denarior arg octau amicabil mutui sibi facti quas sibi restituere neglexit Quare idem nicolaus adrespondendo petebat sua quib rationem qua petita fuit auperius ad dicendum eam qd ad horam vesperi proxime dei qui nos ut sup ad jura reddendum pribunali sedenti comparet p discretu virum N pedellum et mandatum curie mee quoniam peremptorie fieri volumus et mandamus &c

Advenientes itaq hora vesperi predicta N. pedellus et mandatum curie retulit se hodie hora pridie de mee mandato et licentia nr'a ad Johannem durlach principal instantem predictum et ipsorum pamptum atrasse Nicolaum de hagenaw eundem principalem predictum argent personaliter reperisse Qui sic argen ad domum habitacionis sue ad respondendum petenti Johanni durlach ut horam et locum prefixos et alias fuisse et diversis vicibus de ipso habuisse mandatum Sua siquid facta relacione comparuerit in judicio coram nob Johes durlach ex una et Nicolaus de hagenaw principales predicti partibus ex altera Dicta mag Johes durlach qd nicolaus de hagenaw tenet et obligatus est sibi in unginti libr denar arg ut sortem partem ex ea mutui et prim vice certarum mercantiarum sibi venditarum Quare eidem ad dandum et solvendum hmoi summam viginti libr rogi et compelli p nos instanter postulat Ex adverso autem Nicolaus de hagenaw dixit se minime summa no esse obligatum nec se ad solvendum sibi unq compelli debe Nos igit judex pfatus pro bonitate

ultricatores Johannis durlach principalis pdcti ad audiendū libellū siue petitionē sua suadā
etc Nicolai de hagenowe excadūs principalis pmi ad audiendū ad recipiendū huiusmodi libellū
ad actitandū die p̄xima sufficiēs si iudicium fuit alias ad primam diem iudicii extunc inmediate
sequentem qua nos in loco nro solito hore vesperor pro tribunali sedē contingēte tenore
p̄emptor statuimus et assignauimus etc Attende si no pmus actitandi dies tue notetur
una dies fixa vis ad diem martis quo erit octaua mensis Julij qua nos ibi supra
ad una reddendū p tribunali sedē contingit tm statuimus competet

Pmus trig ad actitandū die ad petitionē in libellū

Peremptorium

Die mercurii octaua supradicti mensis Octobris Comparuit Coram nob iudice pfato arguens
mandata Epalis pdcti hora tertia vel qd Johannes durlach principalis pdcus et reuocatus
alios procuratorum alias qualitercunq; constitutos ut melioribus via modo et forma quib; potuit
fecit constituit ordinauit creauit et pollempne ordinauit suos veros certos legitimos et
indubitatos procuratores actores factores et negotiorum suorum gestores ac nuncios specialiter
et generaliter ita tn q specialitas generalitati no deroget nec econtra Judas omnes duos
Johem hyrst Hugo Nicolaū de Zabi pbros Johem emma et Zach Cunig Curpetiarios
Argent procuratores absentes tanq; presentes et quemlibz in solidū ad agendū et defendendū
et p testandū pro in tra paterni aut mternus publicū desup confecto sigillo Curie
Argent sigillato Cuius tenor mandi de verbo ad verbū e inserti tacitus et
habet

Tenor mandati procuratorii pdcti sequitur et est talis

In nomine dni Amen Anno etc et hoc si est instrumentum publicum Hinc aut est tenor patens
sub sigillo tunc Inspicit et primo de verbo ad verbū Coram nob iudice Argent etc

Die mercurii octaua mensis octobris Comparuit in iudicio Coram nob iudice pfato Argent
pfato in loco mo consistoriali hore tertie vel quasi ad unc reddendū pro tribunali sedem
Zachar Cunig procurator ut supra ostensis et presentato nouo Johne durlach principal
pdcto Et Nicolao de hagenowe excadūs principal no oppenti nec libello in huiusmodi causa
pdcta vidē tunc primum assumpto (primo per nos assumpto reputatur petendo
et in eius assumpta libelli siue petitionis partis siue ibidem recta et realiter exhibuit
et p̄duxit cuius tenor mandi e inseratur Et mihi Notario publico ibidem p dictum Judicem
et exequendū ipsius vbo vel mandi diem et exequi valuit coram huiusmodi libello et ad
dandū omia dilatorias Nec non ad respondendū eidem ad aliqua eius p̄missa pro
pro nos instante postulat Ad quam instantiam Nicolaus principalis pdcus no oppenti
declinando Eumq; no et forma quibus potuit erat ad certam diem p̄emptoriam
fuit Quoniam ad primam diem Judicium extunc p̄xime futuram qua nos ibi
supra ad unius reddendū p tribunali sedē contigit p. Nicolaū pedellū mum Quinto pars
peremptoria fuit volumq; et mandauimus Vel si non pmus actitandi dies vel spatium tunc fuit
sic Eumq; pro petente extitit ad diem veneris q erit quindecima mensis octobris p̄xime
futuram p mi pedellū et nuncium fuisse peremptorie sibi mandauimus Attende si pars
trahit mundum dyos etc q p pedellū non peremptorie citata sic Eumq; no
et mora trahit tpe diuersos ad actitandum diem etc vel ad diem veneris q erit vicesimo
mensis octobris publice sibi voluimq; et mandauimus Qui pars in pdicta
libelli Tunc fuit sic Et Nicolao hagenow excadūs principali ibidem parte libelli siue
petitionis partis siue ibidem recta et realiter exhibuit et p̄duxit cuius tenor inferius
est inserendus Et mihi Notario parti excadūs pdicte ad dandū et exequendū ipsius vbo
vel spatium diem seu exequi voluit coram huiusmodi libello Et ad dandū ac dilatorias certas
tm competentes statui et assignari per nos instanter postulauit Ad quam instantiam
Nos a malas pnt excadūs pdcto parte et audientes ad dandū et exequendū
quodq; diem seu exequi valuit contra huiusmodi libellū et ad dandū ac dilatorias certas
Sabbati q erit decima octaua supradicti mensis octobris qua nos in hora vesperor ubi
supra ad unius reddendū p tribunali sedē contigit tm peremptorie Quorum instrumento

Pmus trig ad actitandū die ad dandū exequendū et libelli et ad dandū ac dilatorias

et statuimq; p̄ p̄tes

Tenor vō libelli supra prox̄me producti sequit̄ et est talis Coram nob dño &c
Adiemente hora vesp̄ar supradicti diei sequit̄ et est talis Discretus vir N pedellus et
nūcius iuratus retulit nobis iudici p̄dcō se hodie hora p̄dicta de mandato et
mandato et ad zachariē timing p̄curatorē q̄ supra noīe instantem et requisitum p̄emptorie
atten̄se Nicolaū de hagenow̄ principalem exadiuersū p̄dictū personaliter reptū Vel si non
p̄sonaliter reptus ē dicit̄ ad domū habitacōis sue ac ad dicendū et exponendū q̄d dicere
seu exp̄e valuit cum libello supra oblatis addendis omissis dilatoriis ad dictam horam
supra annotatam et alias fact̄e et dixisse put de supra habuit annotatum mandatus Et si relatis
sit eodē die tūc pena duplicis diei vbi gratia

Die veneris mens octobris Nicolaus pedellus iuratus retulit nobis iudici p̄dcō
se heri vl̄ p̄die vic̄ hora nonarum sedenti quod tūc facta ē de mandato licencia et mandatum ut supra
Cuius mandati tenor talis patet supra vsq; ad dictum tūc proximum exhibitum &c Et scribat̄
timing sic &c

Die veneris octaua supradicti mens octobris Comparuit coram nobis iudice ut supra
p̄dicto hora vesperarum nūcio mō soluto p̄tribunali sedente Zacharias timing p̄curator p̄fati q̄
supra noīe et vtpote ut alias a iudicio mō emanata vna cū eius cedula executiua impetrabili
rotulo cedula honore facta indorsato cuius tenor supra a sigillo curie seu sigillat̄ date
cedule sigillate ibidem facto et realiter exhibuit et porrexit Cuius tenor talis ē Et
Et nicolai de hagenowe ex adiuerso principalis citati ut premittit non comparentis neq; q̄
talis missilis cōm libello supra porrecto dictaq; seu exp̄e aut aliquas dilatorias dare p̄tis
timore malique satisfacere nitentis q̄ citatum actitat̄ ipsum q; contumacem reputari et in eius
citatum Ad respondendū huiusmodi libello litem supra eadem contestandū aut de calumpnia
Intendā et veritate dicendā tūc singulis capitulis In et sub calumpnia Iudex contentus citari
madat̄ per nos instanter postulauit Ad cuius instantiam vos nicolaū de hagenowe principalem
p̄dictum oportet̄ nec huiusmodi tūc malique satisfacere curan̄ hac debito expectato reputatum
ipsum in eius citatum et ē in eius citatum ad respondendū huiusmodi libello litem supra eadem contestandū aut de calumpnia
parere tūc potuit p̄ libello supradicto
porrecto ad intendū fore et ad iuris et interlocutoria dom̄ iudicis tūc Dein actor pars rea
ad audiendū interlocutoria iudicis si interlocutoria lata et libello admisso tūc actor parēt
tūc citat̄ ad respondendū libello supra oblato litem supra eadem contestandū et solend
calumpnie iuramentū primo ad diem martis ultimam p̄te mens octobris Per N pedellū
nūm et iuratū citatū volens et mandatum Vel si est maior tūc sic In ecclia
prochiali nīhonore sub qua mora trahit̄ in Concellis que dinoscit̄ ut mor̄ ē citat̄
volum̄ et mandauit &c Et si pars non ē citata tūc scribat̄ sic

Die veneris octaua supradicti mens octobris Comparuit in audiencia coram nobis iudice
p̄fato hora nonarum solito ad iura reddendi hora vesperorum p̄tribunali sedente Zacharias timing
p̄curator p̄fati noīe quo supra et nicolaus de hagenowe exadiuerso p̄fatus ibidem p̄tes
nec q̄d ipse vbi vel missilis cōm libello supra oblato litem seu exceptiones aut aliquas dilatorias
dare vel p̄tis timore ut asserit malique satisfacere animum contumacia accusauit ipsum
contumacem reputari et in eius citatum a sibi ad respondendū dicto libello litem supra eadem
contestandū et de calumpnia veritate dicenda solui quametum p̄stando huiusmodi
testari et prestari videndi tūc peremptorie statui et assignari p nos instanter postu-
lauit Ex adiuerso aut Nicolaus de hagenowe principalis p dictus satisfacendo p̄tis tūc
p parte sua nichilominus exceptiones contra p̄fatum libelli pte aduersa ibidem facto et
missilis exhibuit et produxit dictas exceptiones et protestatus fuit inquantum
exceptionis cedula cuius tenor missilis est inferius lacuna continetur et habet Et nichilo-
minus sibi aduersa ad replicandū q̄d vbi vel missilis replicare valuit cum huiusmodi exceptiones
dilatorias peremptorie statui et assignari per nos instanter postulauit Ad cuius instantiam nos Zacharias
p̄curator quo supra noīe ad replicandū quidē vbi vel missilis replicare voluit contra hūmodi
exceptiones ad diem Iouis post festum sancti martini que erit septima mens nouembris
tūc statuimus p̄petuum

Tenor vō scripti exceptionis ut supra productis est talis &c
Contra quidem p̄fatum scriptum loco libelli &c
Nota si pars non dat exceptiones missiles sed plures vocales exceptiones tamen notarius tenet
eas scribere ad registrum vt sic Exadiuerso autem Johannes emerici p̄curator nicolai de

(3a pars ad respōd
libello litem contestan
et iurem calumpnie
faciendo.

(Citatio nil exceptiones
contra libellum

(Exceptiones cōm h̄ missile

(Citatio replicandi cōm
exceptiones

Exceptō rōn̄ h̄ līa vāl̄g

de hac agnone Et ad̄ūso pr̄incipal p̄dō contra pr̄fatum libellū sup̄ ut p̄mittit p̄ducto vbo et gencāhit̄ exceptit Et dixit quod fuit et est vanus vagus obscurus indebitatus narrātō minus grātis male specificatus mendosus in cpto impertinens de mala materiā et pessīa forma per ꝓbatum compotum nullo narratus et pcm concludens cupiens falsum et alīs talis quod ei non est respondendum nec lis sup̄ eād contestanda sed petit reiici petit ex cius inspectione clare patuit nullū intuenti Et ulterius obtulit se lacq ductum ostensus vbo et in sp̄ō suis loco et tpe congruis de quo fuit protestatus Et ad̄ūso autē Zachārie parātur noīe procuratōis quo supra dixit q̄ p̄missa exceptiones nō obstant libello suo respondere litemq̄ sup̄ eād contestandā et solutionē calumpnie iudicii prosequi sed ipsum ex ē ad hoc compelli debere per nos postulat Nos igit̄ Judex p̄fatus sup̄ p̄missis diuturnā velle deliberare ꝛc

Replicatio vbalis mstrorum

Et q̄tuq̄ pars constituit procuratorem hic debet registrari procuratorium mutet ut sepe ē ipsum Si pars dicat se pro constituto hic iudex pot ipsum ex officio compellere producendo mandatum suū mstro tm Quoq̄ repellat eū a iudicio nec pcess fiat de hijsdem et illa nō q̄ hic dicuntur registrant mi acta ꝛc

Replica mstr

Die sabbati ultima mens octobris Comp̄uit in iudicio coram nob iudice p̄fato in loco mro solito hora vesp̄or pro tribunali sedēn Zacharias limig procurator quo sup̄ noīe et cōm exceptōes partis adūse sup̄ p̄ductas quandā replicam reddidit cuius tenor sequit̄ et alia exhibuit et produxit replicans excipiens et protestans put mediante Cuius tenor est mstr̄ mstrus lacq continetur Et mehilomy partem adūsam ad respondendū libello suo litemq̄ sup̄ eād contestandā et ad solutionē calumpnie iudicii prosequi compellere tanq̄ iuris et remedijs oportuit per nos mstrant postulauit Et ex adūso autē Johes emīi ass̄tus parti p̄dce quo nāle dixit libello p̄ducto respondendū non fore nec litem super eodem contestari nec solutionē calumpnie iudicii p̄stare debē si copiam replicationis ut sup̄ p̄ducte sibi decerni et tri competente ad duplicandū contra eandem statuit per nos mstrum postulat Nos Judex p̄fatus copiā petitam dco Johanni emīi petenti duximq̄ decernend Et mehilomy sup̄ p̄missis hinc inde petito duximq̄ velle deliberare et sic partes recesserunt

limig ad duplicand

Tenor vbo dce replicacōis cedule et talis ꝛc

Protestor et protestando nāle Johannes durlach contra quasdam pretensas exceptiones Nota si non dant replicatōes mstr̄ si dant dutixat vbo tue natalis extendat eas in registro ut sic Computit etc Et cōm partis exceptōes per partem adūsam ut supra p̄ducta vbo et gratiose replicando Dixit q̄ dicte pretense exceptiones fuerunt et sunt vage vane ficte exagitate impertinentes inadmissibiles et factū mi facientes et alie tales q̄ prem̄ p̄dicte non relevant nec nocent p̄ cōtra quam producit̄ put ex actis inspectione cuilibet sane mentis dixit clare apparet Et mehilomy ipse non obstante dixit suo respondendū fore libello et litem sup̄ eodem contestari et ipsum ad hoc compelle debē

Replicatio vbalis

Nos Judex p̄fatus post multas altercationes hinc inde facta duximus sup̄ p̄missis debite deliberare velle

Die lune sida mensis nouembris hora tertia vel quasi Nos Judex Cui argentinen̄ p̄fatus administrōn Zach limig p̄tis quo sup̄ noīe Coram nob iudicialit̄ competente Johannes emīi ex adūso parte ex ē ad audiendū voluntate et deliberatōem nras sup̄ admissionem vel repulsionem libelli et exceptionū p̄ductarum ad horam vesp̄or p̄tis diei quia nos in loco mro solito ad jura reddendū p̄tribunali sedē contingit p̄ nr̄i mandatū nr̄m Juratus peremptorie alterius mandauimus cuilibet eōm Zacharie limig p̄tis p̄ducto quo sup̄ noīe coram nob p̄sentem et eādem petentes et ipsis statuendo

Citatio ad audiendū relocutoria

Quemadmodū hō vesp̄or p̄dce diei Nr̄a peticōe et mandato cuius mre p̄fatus retulit nobis Judex p̄ducto Quia coram nro solito p̄tribunali sedēn se hodie hora prandij vel tm de mris licentia et mandato nec non ad Zacharias limig p̄tis p̄dcti instantia peremptorie citatis fuisse Johes emīi ex adūso p̄tis ex ē agentis personaliter rep̄tu ad horam et actū sup̄ assumptis et alios fecisse put a nobis desuper recepte in mandatis Quia siquidem relationem facta compuerunt in judicio coram nob Judice ad hoc ut ubi sup̄ tribunali sedēn Zach limig ex una et Johes emīi partibus quibus sup̄ nōibus partibus qualit̄ dictus Zacharias limig p̄tis noīe quo sup̄ libello suo respondendo et litem sup̄

eodem gtestandū ac solucōn calumpnie iuramenti pstand' fore Exaudiūs aut Johannes Emerici pactio nacie quo supī ob stembi exceptam suis libello supī oblato minime vnīb fore et p partem aduersam petita fieri non debe P nos hmemde mstanē postulauit habita interloquendo pmissis libello supī oblatis respondendis fore hemiq; supī eade contestari ac solui calumpnie iuramentū p partē hmemde pstari debe Quamquā allegatis non obstantē quibuscūq; Et tūc Johes Emīi procurator p quo supī nomē dyocesis se in viam pmissionem minime consentiendo et protestando fuit de gravamine et appellando recessit ꝛc

Appellat' ab interlocutoria

Cōtra si aliquis p̄ pau recepit contestari litem debet citari p pedellū ad p̄ma diem huius ad respōn exeqū p̄cis e citatis sē sibi sub excōmicacōis pena et fuit cedula Item Citet Johes Emīa sibi sub excōmicacōis pena ad respondend ad instanciā hūi vestri ꝛc Vel si est p̄s statuet sibi tēm ad hoc ut si eas non curet vel si compet et non velit contestari litem tūc citet tho vel p̄figat sibi tēm peremptorie ad cās ad horam citat vel vestri ad respondendum ꝛc Vel ad videndū se excludi cui p̄ quo tūc si est citatus excusat mspīs et denūciet et repellit a iudicio

Mā citat' pro quinta non valente lege testium ad litem testificand' sub pena

Excusat' citatus non venit ad testificand'

Pro si partes volūt contestari litem ꝛc tūc scribat sic Quibus se facit Zacharus tēm p̄fat q̄ noīe supī ad hunc ut supī cor nob Judicialit constituto dicit narrata put narrant in libello suo fore vera et petit ut petunt fieri debe aūo litem contestando et ipam litem contestando et eadūs aut Johes Emīa dicit narrata put narrant in libello p partē aduersā oblato vā non esse nec petita ut petūtur fieri debe aūo lite contestandā Quibus se facit Zacharus et Johes Emīa procuratores p̄dicti de calumpnia veritate dicenda in cibus et singulis capitulis hinc et sub calumpnia juramēti gtenus in eisdem mīs tactis per eos et quemlibz eorū scriptum fuerit semel et semel ad sancta dei evangelia p̄stiterūt et quilibz eorū p̄stitit iuramentū Quo sic p̄sto iuramento nos Judex partibz hinc inde p̄dictis coram nob p̄nibz ad ponendū et ad articulandū p̄missa et articulata videndū mīhuīi causi ad viccsima diem Vel p̄m quod Judex velit p̄me futuram si videa fuit Aliquin ad p̄mam diem unidiam extūc p̄mo sequentē qua nos ubi supra ad jura reddendū p tribunali sedē contigit tūc pemptorie statuim et assignauimus ꝛc

Actor

hūi gtestis

Reus

Judex calumpnie

Xpi hūi 20 diez ad articulandū

Cōtra mecum bifariabz vbi lis contestacō non e nāta pro quam offert libellus tūc partes ataīt aduersus de calumpn et in tūc una pte in gtiam alterius post judicē et sicē citatis partes ad articulandū et ille citandos fuit unā exceptionem causa ut p pedellū ad hūdem

Incipit bifariabz lucrāt' ꝛc

Cōtra ch̄ies mutat' mens tūc Junii sic Anno Judicio quibz supra die mercurii septima mens decembr Comparuit in Judicio coram nob in loco mo solito hō vestri ad jura reddend p tribunali sedente Zacharus tēm p̄fat p̄fatis noīe quo supra Et Johes Emīa ex adūso p̄fatis non comparent neq; aliquas posicōes et articulos in hūi causi dare dar p̄ vice aut p̄mi tēm aliquo satisfacē curen continuand cursumque ipm p contumaciam replicatis petendo Et mcig gtiam sibi fieri tēm p̄ pte sua nonnullos posicos et articulos ibidē sigo et tenor exhibuit et produxit quoz tenor mīs est insertus Et mihi ipsi ptem iudicem p̄dcm ad dicendū et exp̄iendum quidquid vobo uel mspīs dicē seu exp̄e voluit tenē hūi posicos et articulos mquantū articuli et ad respondendū eisdem singulis singulus mquātū posicones existant Qui aliquē tēm in cpatentē citatis mandē per nos mstrant postulauit Ad quā mstrandā cius Johem Emīi procuratorem ex adūso p̄dcm non comparente neq; hmoi tēm satisfacē curante licet debite expectatū reputauim put erat contumace Et in eig contūciam sup̄ p̄mīs petita modo et forma quibz petitū extitit decerning eamq; ad octāam diem hūmodi futuram si videa fuit Quo die ad p̄mā diē videa extūc in mete supīe qua nos ubi supra ad jura reddend p tribunali sedē contigit Quo die Nicolaus pedellus et nuncius curie mē Judicis pemptorie statuit hūi ac mandauimus ꝛc

Cōtra mecum bifariabz vbi lis contestacō non e nāta pro quam offert libellus tūc partes ataīt aduersus de calumpn et in tūc una pte in gtiam alterius post judicē et sicē citatis partes ad articulandū et ille citandos fuit unā exceptionem causa ut p pedellū ad hūdem

Incipit bifariabz lucrāt' ꝛc

Cōtra ch̄ies mutat' mens tūc Junii sic Anno Judicio quibz supra die mercurii septima mens decembr Comparuit in Judicio coram nob in loco mo solito hō vestri ad jura reddend p tribunali sedente Zacharus tēm p̄fat p̄fatis noīe quo supra Et Johes Emīa ex adūso p̄fatis non comparent neq; aliquas posicōes et articulos in hūi causi dare dar p̄ vice aut p̄mi tēm aliquo satisfacē curen continuand cursumque ipm p contumaciam replicatis petendo Et mcig gtiam sibi fieri tēm p̄ pte sua nonnullos posicos et articulos ibidē sigo et tenor exhibuit et produxit quoz tenor mīs est insertus Et mihi ipsi ptem iudicem p̄dcm ad dicendū et exp̄iendum quidquid vobo uel mspīs dicē seu exp̄e voluit tenē hūi posicos et articulos mquantū articuli et ad respondendū eisdem singulis singulus mquātū posicones existant Qui aliquē tēm in cpatentē citatis mandē per nos mstrant postulauit Ad quā mstrandā cius Johem Emīi procuratorem ex adūso p̄dcm non comparente neq; hmoi tēm satisfacē curante licet debite expectatū reputauim put erat contumace Et in eig contūciam sup̄ p̄mīs petita modo et forma quibz petitū extitit decerning eamq; ad octāam diem hūmodi futuram si videa fuit Quo die ad p̄mā diē videa extūc in mete supīe qua nos ubi supra ad jura reddend p tribunali sedē contigit Quo die Nicolaus pedellus et nuncius curie mē Judicis pemptorie statuit hūi ac mandauimus ꝛc

Ch̄ies tēm ad octās diē addendi cont articulos

Tenor vo posicōm et artīm supra p̄ductorū e talis

Cōtra si ptes ambe sint p̄sentes et una p̄ducat articulos et alia non tūc probat sicē

Cmia dm ꝛc Comparuit coram nobis Judice p̄fato virgo in loco mo solito hora

Producto actore

Et dictus actor

Excepciones cum articulis exceptis p ads mag. pro repl.

Replicatio actoris ad exceptiones p reum facta

Quatz ad iura reddendū p tribunali sedēn Zacharias Kimg ex una Et Johannes Emia
p̄curatōr p̄dicti quibus supra nōibus ptibus ex altera Zach Kimg Joh Emia ex aduo
uso p̄cūr ibid p̄nt̄ nec aliquos posuerunt et articulos p̄duxerūt aut p̄nt̄ tūc satisfacē
curauit contumacia accusauit ipm̄ contumacem reputari petendo et in eius g̃tiam
satisfaciendo tūc p parte sua nōnullos posuerūt et articulos ibidem facto et realit
exhibuit et produxit quoz tenor m̄sq̄ est m̄stus Et michi dicto p̄ti adūse p̄nti
et audienti ad dicendū et exaiendū q̄d vbo vel in scriptis dicē seu exīpe voluit
contra huiusmodi posiciones ꝛc ut supp̄ tūc in statu et assignari per nos instanter postulat
Nos igr Joh Emici procuratōr p̄dict quo ad actōm actri et tm huiusmodi pontz ydoneum
reputato Eidem tm supra petitō ad actōm dicē ꝛc ut supp̄ vel ad citr̄ tm diuersum
statuendū et statuimg per p̄nt̄s
Nota si ambo ptes p̄dicūt articulos tūc mutā et scribat̄ sm exigenciaz ti Nam si pes
titū ad dicendū contra articulos tūc fiat relacio sic
Die ꝛc dispactis vīs Dñi pedelly et mutuo m̄ statuis retulit nob̄ iudici p̄dicō se hō
uel heri ꝛc Denostris licencia et mandato nec nō ad zach Kimg procuratōm q̄
supra nōie m̄stranda pemptor citasse Joh Emia Scudisp procuratōr p̄dicti
argenti perpetuū appēnd vel mādato hitacōis ꝛc ad faciendū contra articulos
et ad respondendū eid̄ inquantū poterūt existit ad diē et horam supp̄ assignatos
et alō fecisse et dixisse plit de quo habuit in mandatis ꝛc
Nota si in absencia ptis articuli et pars ē mdroc tūc decretatū atacia hitacionis et fiat
replicatio citacionis ut excusationē sicut mēmo ad dicendū contra libellū scribit
notarius mutā amig et iudico hūc dz notarius in actis et sic scribi ꝛc
Anno dnatuitat dñi millesimo quadringentesimo decimo octauo Indicōe p̄ma die sabbi
quinta decima mens̄ Januarii Comparuit in iudicio coram nob̄ Judice p̄sentato hora
Vespez vbi supp̄ ad iura reddendū p tribunali sedēn Zach Kimg p air q̄ supp̄ nōie
et Joh Emia exadūso parte ex una pmo ac q̄d vbo vel in scriptis contra posiciones et
articulos dicē seu exīpē aut singula respondē curam contrariam accusauit Ipmq̄
ghumana reputari et mous ghumanam partibz hmoi mde ad p̄dicendū et p̄duci
mdendū sūa et singula jura instrumenta et munimenta quibz mhoi tā se
uuare vellent aut tueri etiā tm petitor statu et assignari per nos instanter postulat
Tūc adūso aut Joh Emia p̄dict quo supp̄ nōie non nullas exceptiones cōn articulos
parte aduerse ibid facto et realit exhibuit et p̄duxit quoz tenor m̄sq̄ est in
scripto Et parte adūse ad replicandū quidq̄ vbo vel in scriptis contra hmoi exceptiones replicare
vellet certū tm statui per nos petendo Nos Judex partibz p̄dictis coram nobis
pntibz ad producendū et p̄duci videndum oīa et singula iura munimenta quibus
mhoi causa uti vellent ad octauā diem mensis Januarii quibus
contra exceptiones p̄dictas ad triam diem p̄xime futuram studia fuit Aliogn ad
p̄mā exitus mensis sequen qua nos ubi supra ad iura videndā p tribunali sedē
continuē certos successiuos dies statuimg et assignauimg ꝛc
Tenor vō exceptionū supp̄ productaz sequit et est talis ꝛc Contra quasdam posiciones
positiones et articulos Nota si pars dat̄ Charles et gr̃ales exceptiones illa debet
extendi ꝛc Et contra positiones et articulos p parte adūsi ut supp̄ productos vbo
et gr̃ales exceptiendo dicit quod sunt et sint vani vagi dubii incerti male spoci
ficati ex libello non dependen sed de aliena matia fabricati et componti impertinen
inadmissibles per nō tm̄ con ptinentem p̄dicti p̄dicti et alij tales quod quidem
sunt articuli non tm sunt admittendi et qua ipse positiones exponit nō est sic vñ
put ex ipsoz inspectiōe dicti lucidius clarius apparēt et alias p obtulit lacius dicturus
et on̄stratur vobis et m̄stris suis loco et tempe de quo fuit p testatus Nota
quod tūc statuit ad replicandū contra exceptiones nō impedit tm sub stan
tialem ordinē ad p̄ducendū oīa ꝛc
Die tūc quinta supradicti mens̄ Januarii Comparuit in iudicio coram Judice
p̄sentato Cui⁹ arg p̄sentato hora Vespez minoz mō pleno ad mā reddendū p tribu
li sedēn Johannes Emici pair p̄sentato quo supp̄ nōie et Zacharias Kimg ex
adūso p̄cūr non ghabent quidquid vbo vel in scriptis cōn exceptiones supp̄ p̄dictas
ex̄ipe aut replicare aliud contrarium dicere fuit ipm̄ per nos p ghuiam p̄tum
petendo Nos igr Judex p̄sentato Zach Kimg p̄cūrem p̄sentato non ghabentem

q̄ꝫ vbo uel mſptis contra exceptoēs ſupra ꝓductas excipe aut replicare aliquā cām̄ actū ſtat ipſm̄ per nos ꝗtū̄dam reputari petendo uel ſ̄ eſt ꝑñs ducat̄ luz ꝓtem nr̄ tm̄o hmōi maliqo ſatisfacē aliqn̄ reputuiꝫ put erat ꝗtumat̄ ⁊c

Die vo ẽme vicaſma quāta mens Januar Comparentibus rorum nobis Judice Cur argent̄ ꝑſtato m̄ loco nr̄o cōſiſtorial nobis imbi hora veſpor ad ſua reddendum ꝓtribuāl ſedē Zach tim̄ ex ma et Joh̄es Emīn ꝓcūrib ꝑtiū quib ſup̄ nōibus partib exalta Dñe mquam Zach ⁊ Johām Emīo exadūſo ꝓcūr ibidem ꝓnt nr̄ aliqua ſua et mūta mhmōi cauſa ꝓducē aliqn̄ ꝗtūdam acuſauit ipſm̄ ꝑ nas ꝗtūdē qua ad tm̄ hmōi reputari petendo et in eiue cām̄ ſuo ſufficiendo ꝓnt tm̄o ꝑ parte ſua nō multas patentes lit̄as ſuas in Cria archidiaconat̄ dict̄ argent̄ ꝓnſa vald et alſm̄ cōfectas ſigillo dcī Cuie medula ꝑgamena mea vidi imponden ſigillatas aut dub publica inſtrumenta ſigna et ſubſcꝛone diſcreti viri Johis nunthach clici baſilken Imperiali auctē notarii ſignat et ſubſcꝛpta ut ꝓma facie apparebat ibidē facto et realit exhibit et ꝓduxit quas tenores mſi de uo ad vbum ſunt inſerti Et mehilomīg ꝓt adiſſe ibid ꝓnt Ad dicendū et excipiendū q̄d vbo uel inſptis dce ſeu excepe value cōt hmōi ꝑa mūta nec non ad recognoſcendū uel negandū medio ſuarū ſigna ſigilla et manū notarii hmōi ꝓductoꝝ tenū t̄m̄inū per emptor ſtatu et aſſignari per nos inſtanter poſtulauit Cuem quide tim Joh Emīi ꝓcūr quo ſup̄ noie ꝓnt audiens ipſa ꝓmitt quo ad act et tm̄ ꝓntem inſtā exigente ꝗtumate reputs Ad actand die ꝑſente ſuā ꝑſentem ſi quidē ſibi fuit Alioq̄ ad ꝑmum diem extūc ꝑſentem ſuā quam nos ubi ſup̄ ad jura reddend ꝓtribuāli ſede contigit ꝑemptor diligenter ſtatuendū ac ſtatuim et aſſignandum ⁊c

Tenor vo lit̄aꝝ et inſtrum̄t̄ ſup̄ ꝓductoꝝ ſequit̄ et eſt talis ⁊c

Coram nobis Judice Cuie Archidiacon ⁊c

Nota ſ̄ partes ſint ꝑntes et ambe ꝓdūxit ſua mutua tim̄ ut ꝓta exigeꝛ ad ut ſup̄ ad actandū Item ſ̄ una ē absens tūc mandam decnat̄ ataco ⁊c addicendū cām̄ ad octauā diem et ſine voluc ⁊c ut ſup̄ in hys tm̄o natis ⁊c ⁊c

Nota quod partes ꝑnt ꝓducē ſua ſua vbo mālo ad ꝓducendū cām̄ et ꝑpetuā mālo ad declarand facto et ſtatū ei tim̄ ad dicendū contra octau diem luz non ſint facto ꝓducta et mālo ad dicendū contra dict̄ exceptiones vbales ut infra

Item Nota partes non habent aliqua ſua que ꝓducē volunt adhuc ē ꝓmendus dig ad producendū cām̄ ne videant̄ partes grauari et eām ut ꝓfert ſuas quas alīs ꝑtū poſſet ꝑpetuā excipe denulliate eo q̄ eſſet ꝑiudicialis illo tm̄o Deo detenſo ambaꝝ ꝑtiū pat abſentiū et hac debet mand̄ ſcribi quod partes illi tm̄o renūciarent Dilect pat ꝑſ determino ad renūciandū

Die mand ultra ſupra dict mens Januar hora veſpor Comparuit Coram nob Judice ꝑſto m̄ loco nr̄o judicali prout ſup̄ ad jura reddend ꝓtribunali ſedē Zach tim̄ ꝑcūr ꝑſati et Joh Emīi exadūſo ꝓcūrator lit̄aꝝ ibid ꝓnt Dcī ſ ē absens dicat̄ non ꝗparuit nec ipſe vbo uel inſptis cām̄ ſuā et mūta ſup̄ ꝓducta dicere ſeu excipe aut ꝓnt tm̄o maliqo ſatisfacē aliqn̄ ꝗtūdam acuſauit Ipſm̄ contra cām̄ reputū et in eius ꝗtūdam ipſm̄ Ipſm̄ ad declarand et declarand videndū ipſe in hmōi cauſa declarat̄ voluit ꝑpetuā et actā mandari ſibi ꝗ et partiſue eiusd tm̄ ad idem ſtatui et aſſignari ꝑ nos inſtant poſtulat Exadūſo aut computt Joh Emīi et ꝑtūs noie qua ſup̄ non multas exceptoēs cām̄ ꝑtis ſua jura ꝑ ſibi aduerſe facto et realit exhibit et ꝓduxit quaꝝ tenor mſi eſt inſpt et ꝑtes ſibi aduerſe ad replicandū quidq̄ vbo uel inſptis contra hmōi exceptoēs replicare vellet competentē tm̄ ſtatui et aſſignari ꝑ nos inſtant poſtulauit Exadūſo aut Zach tim̄ noie quo ſup̄ Johām Emīi exadūſo ꝓtōn ad recognoſcend vel negand ſigna ſigilla et manū notarii Jurii et nūmetar ſup̄ ꝓductoꝝ medio ſuo ꝗtūdē compelli ꝑ nas inſtant poſtulauit Et tūc judex ꝑſat recepta ꝑmitt ad eadem Johēme Emīi in manibus mis tact ꝑcū ſacroſanct ad ſancta dei euangelia ꝑſtito ſuramento de dicendo puā ⁊ et manifm et talem qualem ſcīet aut ſup̄ q̄bꝫ interrogat̄ fuit virtutem ſigilla ꝑſat lris inſptis ac ſigna et manū notarii in ipis inſtrumt contenta ipi Joh̄ani Emīo oſtendim ac ipſm medio ma̅to ꝑſtito an recognoſcent ſigna et ſigilla ac manū notarii ꝓduct et eam credēt ea et eas et ullos quoꝝ eſſ diam Denuquid Johes vſs ſigillus aū ſignis ⁊c ꝓduct et eis diligent

Septimus dig ad octauam diem ad dicend cām̄ ꝓducta

Ꝗtūdam com Jurid

Ꝗtūdam non ꝓducēs ꝓpria

Octauus dig ad actā die ad declarand

Exceptoēs cām̄ ꝑtis ꝓducte inſptis

Dig ad ꝑplicand ad exceptoēs contra jura ꝓducta ꝑtis

mspect⁹ suo medio Juramᵗᵒ respondᵗ quod recognoscit sigilla ꝛc̄ Ordinᵗ ꝑm q̄ tuit deputᵗ
Ruby sic fratres nos Zach Kinng p̄cur quod supra noīe oppositum exceptionū sup̄ma
dom̄ⁿ peten decernimᵍ mandamᵘˢ eid⁹ q̄ Ad replicandum quidq̄ contra huiusmodi
exceptiones replicare voluit ad xtam diem nec non sibi Johnnm Emin quibus sup̄
nominibus ad declarandū et declarand⁹ videndū quidquid declarare voluit vellet ad octavam
diē p̄xime fluxā si iudicia fuit Alioq̄n ad p̄mam diem iudicam ex tunc p̄sequendum esse
sequen qua ad nos ad jura reddendū prout ubi supra p̄bemus sedē contigit tūn̄ p̄emptor
statuimᵍ et assignauimᵍ ꝛc̄

Tenor vō dicti exceptionū sequit⁹ et est talis ꝛc̄ Primator et p̄curo noīe ꝛc̄
Vobis si placeat dat exceptiones Vbales et gradales alli dom̄ extendi in registro et cōm
p̄fisa sua et nūlla parte aduersa ut sup̄ p̄ducta Vbo et gradū excepit dicens
quod sūmt et sunt vaga et vana corrupta et vetustate consumpta de fictione suspecta
in loc⁹ suspect⁹ rasa signis et sigillis ac debitis substantialibꝫ carencia et alis talia
quod in eis nulla fides est ad habendū et p̄dictum p̄ducentē non relevat ne p̄ti cōi
quam p̄ducent⁹ nocent prout exceptō inspectō dixit clare apparet et alis obtulit se
dictis et respōsuris q̄ua Vbā et instrūt⁹ loco et tpe congruis deq⁹ fuit p̄testat⁹
Vtra fluctuet tūn̄ ad replicandū sicut p̄xime supra mitt⁹ ad articulandū

Die sabbi actā mens⁹ febr⁹ Comp̄ut in iudicio coram nob⁹ iudice p̄fato ad⁹ vbi
supra in loco nro solito hor⁹ vesp⁹ vel quasi ad jura reddendum p tribunali sedēn
Johes Emin ex⁹a et Zach Kinng p̄curatores quibꝫ sup̄ nobꝫ p̄fatis ex adu⁹o Zach
Kinng Joh Emin ex adverso p̄cur⁹ ibid⁹ p̄sen⁹ nec quidq̄ Vbo vel instrūt⁹ declarat⁹
curam quam acceptauit Ipm̄ contumacem reputari petendo et in eu⁹ grauam q̄dā
declarationem cedulā ibid⁹ facto et realr̄ exhibuit et p̄sentauit dicens declarans addens
et protestans prout in eadem cedula cuj⁹ tenor insp̄c⁹ est mptus lacu⁹ continet et hēt
Et michi⁹ p̄ti aduerse Ad dicendū et excipiendū q̄d⁹ Vbo vel instrūt⁹ dicē seu
excipe dicē vellet contra huiusmodi declarationes tūn̄ assumptas statuit et assignād p nos
instanter postulauit Cuiquidē tūn̄ Joh Emin ibid⁹ p̄sen⁹ et audienti ad octavam diem
p̄xime futuram sup̄dictam fuit Alioquin ad p̄mam diem iudicam ex tunc in mēta sequen
qua nos vbi supra ad jura reddendū p tribunali sedē contigit tūn̄ p̄emptor statuim⁹
et assignauim⁹

Nota si parte non det declarationes instrūt⁹ Vbo et gradales Tunc dicat sic
Positiones et articulos ut non jurā et nūlla p parte sua alis p̄ducta Vbo et gradū
declinando quo ad nova signata conclusiones loca et circumstancias Dicens ip sigilla sūbꝫ
in̄scripta signacula instrūt⁹ in̄scripta fuit et sunt illoꝝ quoꝝ esse dicunt⁹ et natural⁹ ꝛc̄
p̄sone in ipis p̄ducte notate et descripte fuit tubꝫ in ipis p̄ducte et date fuisse et
esse dicunt⁹ et ad eos ut ad tales habebā recursus et habuit tales habiti tenti usitati
reputati et habe habetur recursus et p̄talibꝫ habē et reputatur et alis dixit se quag
et magis specifice declaraturus Vbo et instrūt⁹ sūbꝫ loco et tpe congruis deq⁹ p̄testabē

Die dom̄ⁱ decimā actā supra dict⁹ mens⁹ febr⁹ Comp̄ut in iudicio coram nob⁹ iudice
p̄fato in loco nro solito ad jura reddend⁹ hora tunc⁹ p tribunali sedēn Zach Kinng
p̄cur⁹ quo supra noīe Et Joh Emin ex adu⁹o p̄curatore ibid⁹ p̄sen⁹ recepta contra
declaracon suas dicē seu excipe q̄ curam continuacōn̄ acceptauit ipmq⁹ contumacem reputand
petendo Nos Johm Emin p̄cur⁹ p̄dem ibid⁹ p̄sen⁹ nec hmōi⁹ tūn̄ in aliq⁹ satisfacere
curam reputauit put erat q̄ curam Quibꝫ sic fact⁹ Zacha p̄curo noīe q⁹ sup⁹
articulos p̄te sue mihi⁹ ad p̄ducend⁹ sacr⁹ et partem suam ad probandū eosdem ad
mitti q̄d⁹ q ad admiss⁹ p̄con ex adu⁹o p̄cipalem ad respondendū singulis⁹ singlo
medio suo juramento maiatū positiones existim⁹ compelli per nos instanter
postulauit Ex adu⁹o aut⁹ Joh Emin p̄curo noīe quo sup⁹ dixit articulos ipos ad
mittendos non esse nec admitti debere quia plani non relevarent p̄tem q̄ducte
Sed exceptiones articulatus p̄te sue contra dictos p̄fos articulos q̄os admittendos
datos admittendos fore et per nos admitti debē instanter postulando diuersimq⁹ q⁹ velle⁹
sup hiis mde petit⁹ deliberarē et actis huiusmodi causa vide⁹ et sic p̄tes recesserūt ꝛc̄

Die mercurij vicesima quinta febr⁹ N. predellus et nuncius true mē sciato retulit nob⁹
judicā p̄fato in loco nro solito hor⁹ vesp⁹ ad jura reddend⁹ p tribunali sedēn si hodie hor⁹
tunc⁹ vel quasi de mā licentia et mandato nr̄o ac ad Zach Kinng p̄cur⁹ quo supra
noīe instrūm et requisitorē p̄emptor⁹ nr̄os esse Johannē emin ex adu⁹o p̄curatorem

---

Et ad replicand⁹ ad tertiam diem

Exceptiones Vbales cōm p̄dicta jura p̄ducta

Vtrū ml declarauit declarans instrūt⁹

Nonq hō ad octavam diē ad dictā cōm declarans

Declaratio Vbalis

Cōmunicatio ml ex adu⁹o cōm declarationem

Penalis admissio articulat⁹

Penalis admissio exceptionū

Retinendo audientia instrūtorū p̄fat⁹ ad admissionē vel repulsionē articulor⁹

ꝑsonaliꝫ reperti ad audiendꝫ voluntarie et ꝓmutuacom mrāꝫ suꝝ admissione uel
repulsione articulorꝫ et recꝓmꝰ articulorꝫ mhuꝯ causa ꝓductoꝝ ad loca et hꝰ
ꝓtextur et alīs facisse ꝓnut de sup habut in mādat Quasiqđ relacōn fuctꝰ Com
puit coꝝ nobis ad huc ut supra ꝑ tribunali sedēm Zach Emig ꝑ cauatoꝝ nōe
quo supra et Joh Emig ex adūso ꝑ uatoꝝ non compent nec ꝑsti ho m aliquo
satisfacē curauit ꝑ uam ex aduso ꝓpuit ꝓm tumacem reputari petendo ut in
eius tumacīam articulos ꝑ parte sua datos sep et ꝓtem suam ad probandum eosđ
ad mittendꝫ fore ꝓnūciarꝫ et per nos admitti nistmꝰ postulauit Quia Joh
Emig non ꝓpent nec huiꝰ termino satisfacē huꝫ debite expectati Reputauꝫ
tumacem et eius tumacīam articulos ꝑ parte Zach et exceptōes articulat
ꝑ parte Joh Emig ꝓut ꝓductoꝝ mhuāi causa datos et partes hmemde
ad probandꝫ eosđ infra ꝛ viginti dies ꝓxime futōs m meꝰ sedētꝫ dupmg
admittendꝫ et admittꝫ ꝑ ptes Quibꝰ sic admiss Zach Emig nōe quo supra
Nicolaū de hagenowe ex adūso pncipalem ad reddendum singulāter sin
gulis positionibꝰ et articulis suis admiss ad ctum tm ꝓmptor ut ꝛ mandare
ꝓnos instanꝫ postulauit Quamquidē acticom dupmg decernendā Emig ad ꝓmam
diem Jouis ꝓxime futuram qua nos ubi supra hora vesp ad jura vidend
ꝑ tribunali sedē contigit ꝑ vr pedellū et nūciū nrm juratū fieri voluimg et
mandauimg ꝛc Attende si est mdr ꝛc hic fiat breue ut supra dictū ē et scribā
relacō ut supra ꝛc Item nota si ꝑtes ut ꝓuiatōes sint ꝓntes hic mutare hꝰ
mō exigentiam hmoi ꝛc

Die Jouis vicesima sexta supra dictū mens febr Comput coram nob iudice
cuiꝰ arge ꝑsone miloro mro soluto hō vesp ad jura vidend ꝑ tribunali sedēm
Zach Emig ꝑ cauatoꝝ quo supra nōe et Nicolai de hagenowe ex adūso pncipaliꝫ
citati non compent nec positionibꝰ et articul fuit respondē aut ꝓtestando
aliquis satisfacē curauit ꝑ uam ꝓpter tumacīam reputari et in eius
ꝑ uam ad ꝑ sedēm ꝑse et ꝑemptor sub ꝙcūq pena citari mandare ad
ctum tm ꝙpetent per nos instanꝫ postulauit Ad cuius instanciā Nos Ni de
hagenowe pncipalem ꝓtestum non compentē nec huic tmō satisfacē curan
reputauimg prout erat tumacē et in eius ꝑ uam Citacōm sup petitam
dupmg decernendā Emig sicut ꝓcedā sub excōnis pena quā mspto tulimg
ad ꝓmam diem proxime futuram qua nos ubi supra ad jura videnda hō vesp
ꝑ tribunali sedē contigit ꝑ nr pedellū et nūciū nrm juratū fieri valuiꝫ
et mandauimg Nota ꝙ fiet relacō ꝛc ut sup

Die veneris vicesima septima mens febr Comparuerunt Coram nob iudice ꝑdco
hō vesp ubi supra ad jura videndꝫ ꝑ tribunali sedēm Zach Emig ꝑ cauatoꝝ quo supra
nōe et Nicolai de hagenowe pncipaliꝫ ꝑdictus vna cū Joh Emig eius ꝓcuratore
citra cōm reuocatōm juriū suoꝝ partibus exaltā ductꝰ in quam Zach Nicolaū de
hagenowe ex adūso pncipalem ibidē ꝓtestm nec articulos suos admiss respondē
aut ꝓtestando aliquo satisfacē curauit ꝑ uam ꝓtestum acusauit ꝓm tumacem reputari
et in eius ꝑ uam ꝓ ctum ꝓ et ꝑemptor publice de mandari ꝑ nos instanꝫ
postulauit Ex adūso aut Joh Emig ꝓcuratorie nōe quo supra dixit huiꝰ
articul et positionibꝰ ꝑ ptem sua respondendū non fore nisi ꝓ pars aduersa dimet
eosdem par juramentū et etiam responderet exceptionibꝰ suis articulat ut supra ad
miss Nos igit iudex ꝑdcūs pḡ multas hmoi dilationes ꝑ ptes coram nobis
factas ꝑtibꝰ ꝑdictis ad dandū positos et articulos ac exceptōes articulatas Et ad
respondendū hmemde singulis singlis mchis voꝝ juramenti Ad sūmm diem
Jouis ꝓxime futuꝝ qua nos ubi supra hora vesp ad jura videndꝫ ꝑ tribunali
sedē contigit ꝑ tm ꝓpter et peremptor dupmg statuendū ac statuꝫ et assig
nauimg

Die lune vicesima octāua supra dictū mens febr Comparuit m iudicio Jon not
iudex ꝑdcūs ubi supra ad jura vidend hom vesp miloro mro soluto ꝑ tribunali
sedente Joh durlach ex ma et Nicolaꝰ de hagenowe ꝑncipales ꝑdcī citra hmoi ꝓcura
tor suoꝝ reuocatione partibꝰ exaltā Johannes durlach articulos ꝑ parte sua
et Nicolaꝰ de hagenowe exceptōes articulat etiam ꝑ parte sua in hmoi causa

datos et exhibitos medijs eorū iuramentis Quod mrō mambg tactis per eos sc̄pturis
sacro sanctis corporalit̄ prestitit̄ et quilibet p̄stitit dederūt et dedit Johe durlach
actor dicentis se tradē articulos p parte sua datos et contentis in eis fore verū
de mandato p̄dō ex aduerso principali dicente se tradē exceptiōs p parte sua in
huiusmodi cā p̄ductas et contentis in eisdem fore verum Et mchilomin de haganow pr̄
p̄dictus quandam cappiri responsiua tedulam ad articulos per aduersarios sibi
et realit̄ exhibuit et produxit respondens singulis singulis meo suo iuramento
sup̄ p̄stito prout mdm tedula cuius tenor in hijs est inserta locum continet Ex aduerso
aut Johannes durlach ad exceptōs articulat̄ p parte aduersa productas medio suo
iuramento sup̄ p̄stito vidit put madula ibidem scripta et realit̄ exhibuit et produxit cuius
tenimetur et habetur Vel si in p̄sona examinati per examinatōnē deponat
fuerit dicatur sic ꝛc Quocirca Nicolaus de hagenow et Joh durlach de mandato
mro p examinatorem testiū cur̄ mre sup articulis et exceptionibus p̄dictis vissim et
sigillatim mterrogari et examinari medijs eorū iuramentis ut sup̄ pistum responderunt
in hijs modū Et p̄mo Ni de hag sup articulo p̄mo adusus fuit et sigillatim
mterrogat̄ fuit et p̄mo sup p̄mo articulo qui incipit Item pmit et ybidē
mtendit ꝛc Respondit p verbum credit Item sup 2o artō qui incipit ꝛc
Ipse qd̄ ꝛc dixit sibi non constare de contentis in articulis ipse nō credit ꝛc Et ꝛc
de alijs ꝛc

Extenditur si una pars tm dedit articulos fuit variatur tunc mutua ocurrencia

Die veneris octaua marcij discretus vir Nicolaus de pedellus et nūcius mr Quentz retulit nobis
Judicibus Cur̄ argentin̄ p̄fato ad hec reddendi p tribunali sedentes se paulo ante uel hodie
hora prandij vel horis diuinis de mandato et ad instantiam p̄fati mr Quentz fuisse
quo supplicauit instanciam et requisitionem p̄emptorie citasse Nicolaum et Conradum
testes ad iurandum de per hibendis testimonium virtute mhac causa Nec nō Johannem
Emmi examinatorem p̄dictum ad videndū eos p̄dicti recepti iuxta et admitti
ad locum et horam primam et alias fecisse et dixisse prout de sup habuit in mandatis
Quaquidē relatione comperta coram nobis iudice p̄fato ad hec ubi supra ad hec
reddendi p tribunali sedentes Zach tunc p tunc p̄fatus et Johes Emmi procurator ex
adu̇erso non comparentes nec aliquos testes mhijs causa p̄dicti recipi iuxta et admitti
videt aut p̄fix termino maliquo fuisse curam gerentem citatos videlicet
N. N. N. ꝛc ibidem p̄fatus ad hec ubi supra adiurat reddendi p tribunali sedentes Zach tunc p tunc
p̄fatus et Johes Emmi procurator ex adu̇erso non comparentes nec aliquos testes mhijs causa p̄dicti recipi iuxta et admitti
videt aut p̄fix termino maliquo fuisse curam gerentem citatos videlicet
N. N. N. ꝛc ibidem p̄fatus ad hec ubi supra adiurandum de phibendo testimonium virtute mhijs quas et
earum solita iuramenta recepit et admisit per nos mstantem postulauit Nos igitur
Judex p̄fatus Johannem Emmi non comparentem nec hijs tunc futurum curam repu-
tauimus tantum matū et in alijs contumacia testes sup̄ citatos et p̄ductos dijudi-
admittendi et admisimus Qui sic admissi statim et mantinenti ad mandatū mum
et in mrō mambg tactis sc̄pturis sup̄ sanctis dei euangelia iurauerunt
et quilibet iuratur se dicē deponere et testificare puram meram et omnimodam et
talem qualem sciunt et sup quibus mterrogati fuit virtute p̄ce pro adhuc tunc
seu quanus alio questo tolore remoto pitur et ammoto Quibus sic factis nos
instans Zachi tunc p tunc p̄dicto Johem Emmi examinatore ad dandū
mterrogatoria si que dare voluit Cui et sibi que testes mhijs causa p̄ductos
et p̄ducendos mterrogari voluit et examinari et hodie et cras p totam diem p.m. po
dictū mum quaritam citari voluimus et mandauimus

Nota q relatio debet fieri addandū mterrogatoria et in acta registri

Nota si pars ē p̄nes mpductos testes fuit valuerit tunc sic Et Johannes Emmi
examinator p̄dictus ibidem p̄nte testes ut supra citatos ibidem p̄nte mduct̄
Et nichilomin mstans Zach tunc p tunc quo sup̄ nomine Johe Emmi examinatoris ibidem
p̄nte et audiente ad dandū mterrogatoria si qua dare voluit cui et sibi q testes huius
p̄ductos et ena p̄ducendos interrogari voluit et examinari ad hodie et cras p totam
diem tm p̄emptorie statuimus et assignauimus

Die mercurij octaua mensis marcij hora vespertina uel quasi Zach tunc p tunc p̄fatus
ipse supra dedit tedulam mterrogatoriorum sibi que testes p̄ parte ad hec ubi supra p̄ductos

Dent mterrogatoria p̄ceptor q testes fiat sim ea debeant examinari

Responsiones ad articulos pass per mspectum

Responsio ad articulos et postea ybidem facta

Relatio citatorij testium facta

Cui et p̄ut ad videndū recipi testes

Continua pars contra quam p ducunt testes debet admitti

Petitio admissionis testium

Admissio et juramentum testium

Cui alia pars ad dandū mterrogatoria testes sibi dare voluit

Cui addendi mterrogatoria ad hanc diem mducere

et p̄ducendos mḡros valuit p̄ testes q̄ s̄ cuj̄ eadem mḡra no exacta
rent q̄ dict̄ eor̄ nullatenꝰ staret et sic recessit ⁊c

Nota quod

Item q̄ mḡrator̄ non debent mitt̄ registrand nec parti copia dari quia fuit
ut p̄tenet causa ꝓ debent una cū dict̄ testiū poni et s̄ dicta testiū publicant̄
⁊c ad huc mḡratoria non datur parti aduers̄e ⁊c

Citatio test̄ et alia p̄ aduse mitt̄ sunt

Nota q̄ singulis p̄ductorib⁹ testiū debent citari testes ad iurandū et pars aduersa ad
videndum eos iurare et eam ad dand̄ mḡrator̄ et relatio fi. fiat sup̄ q̄d

Citat̄ p̄ aduse ad videndū pt̄ publicari dict̄ testiū

Dicta sextes vel una partiū ante conclusionē petit dicta testiū publicari et sibi copia
earūdem tradi et tm ad dicendū inter testes et eor̄ dicta statui Iudex hoc fieri debet
et debet pars utra ad videndū apponi et publicari dca testiū ⁊ fiat ⁊c

Relatio retro ⁊c

Die veneris sexta a̅ps hora vespor̄ vel quasi discretus vir Nicolaus pedelli ⁊ nuncius
curie mee juratus retulit nob̄ iudici hic pdcte ad jura reddend̄ in loco mei solito p̄tribunali
sedēn se hodie vel hora ⁊c de mdo licentia et mandato et ad zachar̄ timing p̄curat̄
quo supra noīe instantem et requisitum p̄emptor̄ citasse Johēm Emin̄ parvitorē
ex aduerso p̄dem personaliter apphensum ad videndū publicari et apponi dca testiū in huius
causa p̄ductor̄ et copiam eorundem dco zachar̄ et p̄ti sue dcm et tm ad dicendū
et ꝛ̄ripiendū contra personas et dca testiū sibi statui et assignari et loco et hora
prefix̄ et alīs fecisse p̄ut de sup̄ habuit in mandat̄ Quaquidē relatione facta tam
p̄ut an̄ iudicio coram nob̄ iudice p̄fato adhuc ut sup̄ ad jura reddend̄ p̄tribunali
sedēn zach timing p̄cur̄ p̄fatus noīe quo supra et Joh emin̄ ex aduerso p̄fate
ibidem p̄nte et audiente dicta et depositiones testiū tam pro parte sua quam p
parte aduersa p̄ductorū apponi et publicari et copiam eorundem sibi edi
et tradi Ac tm ad dicendum contra testes et eorū dca statui et assignari p̄er
nos instanter postulauit Ex adverso autem Joh Emin p̄cur̄ quo supra noīe quod
quo ad partem suam nam vellet publicari dicta testiū nec in publicationi aliq
consentire Ac si pars adusa vellet ulteriꝰ p̄ducentib⁹ testiū quo ad se reuocarat
posset fare publicare dicta si et inquantū de jure ⁊c Nos igit̄ Iudex p̄fatus
Zach timing instan et petent et Joh Emin ex aduerso primitere audiente dca
et depositiones testiū ut p̄mittit̄ p̄ductor̄ auctoritate mea publicandis et publicam
copiam eorundem Zach timing p̄cur̄ p̄fato decernendo Et mihi loīa eius
ad dicend̄ et ꝛ̄ripiendum quodcūq̄ vbi vel inspic̄ contra testes huius p̄dcos
at eor̄ dicta et depositiones dicē seu scripe vellet ad quātā decernā duxim̄ p̄me fieri
si videri fuit Aliaqui ad p̄manendum Iudicium extunc inde prout equum quia nos
ubi supra ad jura reddend̄ p̄tribunali sedē contigit tm p̄emptor̄ auctoritatem
statuendi ⁊ assignandi

Citatio ad dicendū ꝛ̄ test̄ ad quā decernā dies

Nota si pars dabit exceptiones edo vel inspic̄ tūc decernatur citatio ad dicend̄ eor̄ ⁊c
ut supra sēpius est̄ dictū ⁊c

Citatio ad ꝛ̄plendū eor̄ ge rep factum inspic̄ ⁊c

Die veneris duodecima mensis marcij Comparuit coram nob̄ iudice p̄fato in loco mei
Iudicali hora trium ad jura reddend̄ p̄tribunali sedēn Zach timing p̄cur̄ quo supra
noīe et causa et in causa huius una cum concludi et p̄conclusū haberi Et mihi loīa
partem aduersam ad concludendū et concludi videndi vel ad dicendū et causam
racionalem allegandū quare concludi non debeat ad tūc tm competentē tempus
dare per nos instanter postulauit Quam quidē petitionem duximus deferendam
cum instanter petebat ad horam vesper̄ p̄tes diei qua nos ubi supra ad jura reddend̄
p̄tribunali sedē contigit p.m. p̄dcōs mr̄m et nuncium juratos ꝓ emptor̄ fuerit
voluimus et mandauimus

Citatio ad audiendū se audiri, videndū uti ꝛ̄ ad p̄manendū ꝛ̄

Et adueniente hō vesper̄ p̄dcte diei Nicolaus pedelli p̄dictus retulit nob̄ iudici p̄fato
in loco mei supra dicto p̄tribunali sedēn se hodie de mdo mandat̄ et licentia
et ad zachar̄ timing p̄curatorem q̄ sup̄ noīe instan p̄emptor̄ citasse Johēm
Emin̄ ex aduerso p̄curatorem quo sup̄ noīe personaliter apphensum ad locū hora
et actū sup̄ assignatos et alīs fecisse et exasse p̄ut de sup̄ a nob̄ habuit in mandat̄
Quaquidē facta relatione Comparuit coram nob̄ Iudice adhuc ubi sup̄ p̄tribunali
sedēn zach timing p̄cur̄ p̄fatus noīe quo supra et Joh Emin̄ ex aduerso p̄curator̄ ut
non comparent nec̄ in huius causa ulterius aliquid concludē vidē p̄ncipalio in ea lege
satisfacere dixerūt quam necessario ipsum p̄ ipsum ex causa reputarent et in eis quidem
in causa ⁊ in alīs huius quantū in eis fuit concluserūt et p̄conclusū habuit et una

Petrus conclusit

Si causa nolent[es] [illegible] vel non [illegible]

[illegible] scam conclusi et pconclusu habi per nos mstam[m] postulauit Ad aug mstam Noe Johem Emm[i] quo supra noie non compentem neq; mhmoi causa concludi et pro conclusu haberi aut pnunc[iar]i Alt[er]o m aliquo stare iurib[us] licet debite expectato reputandu ustia mediante contumacem et meus contumaciam Qua ex Zach p[ar]te quo sup noie concludeb[at] et secu[n]du petem dupm q[uo]d audiendu et concludendu mag[ist]ro rogabat nobis placere hmoi nram conclusione reuocando vbi [illegible] et quo casu nob[is] vis fuit expedire [illegible]

Conclusio facta p[ro]dicte

Notum s[it] pars est p[re]s[en]s hic mutatur nq; et dicit[ur] sic Et Joh Emm[i] exadu[er]so p[ar]tis huc p[re]sente nec mhmoi causa concludi conclusi q[uo]d nide aut pnunc timo m aliquo satisfacere aut[em] contra[m] attentare [illegible]

Ostensio racionis q[ua]re conclusio nō debeat

Nota si pars aduersa aliqua contra conclusionem dicat illa sp[ecia]lem ead[em] Nichilominq; ip[s]i iudex concludit ut supra cum plene reuocandi [illegible]

Conclusio p[ro]dicta nō reuocat[ur] q[uia] transit in rem iudicatam

Nota si pars non appellat a conclusione mota dectam diem huc conclusio transit in rem iudicatam et amplius ad mstam partis p[ar]tis q[uo]d iudex debet eam revocare [illegible]

Cuias ad audiendū sniam diffinitam

Die sabbi vlta mens marcij nota Judex mstam Zachi[as] limig p[ro]curatore quo noie supra Johem Emm[i] exadu[er]so p[ro]curem quo sup noie ad audiendā diffinitiuā in hmoi causa scripti et mspt[is] pmulgari sniam ad horam vesp[er]as p[ro]xime diei qua nos in loco nro solito ad iura reddend[a] p[ro] tribunali sedē contigit p[er] N pedellu et mandatum nrm sup[er]inde p[ro]mptone alterius voluimq; et mandamq; [illegible]

Relacio citacionis facte ad audiendū sniam diffinitam

Q[uo] die hora vesp[er]as supra dicte diei Constitut[us] coram nob[is] Judice Cuie argento p[ro]fato m loco nro Judicali solito pro tribunali sedan N pedellus et nuncius mr[is] iurator[um] p[re]dcis et retulit se paulo an[te] ut hodie illa aut pmd[i]ta de mr[is] mandato et ad Zach limig mstam et requisicionem p[ro]mptor[is] existen[tis] Johannem Emm[i] exadu[er]so p[ar]tem quo supra noie argento p[er]sonaliter reptum ad audiendū diffinitam sniam mspt[is] scripti et pmulgari in hmoi ad locū et horam p[re]fixos et alias fieri solit[as] prout de sup habuit in mandatis Qua ip[s]a facta relacione Comparuit coram nob[is] in iudicio ad huc ubi supra ad iura reddend[a] p[ro] tribunali sedent Zachias limig p[ro]cur quo sup noie Et Johes Emm[i] exadu[er]so p[ar]tis vocati non comparent[e] [illegible] Scribe ut supra mhmoi ad concludendū [illegible] Deus s[it] p[re]s[en]s huc scribe sic Et Joh Emm[i] exadu[er]so ibid[em] p[re]sente et audiente diffinitam pro se et parte sua iuxta petitam sniam mhmoi causa dat[am] Et con[tra] partem adu[er]sa mhmoi ta fieri et mspt[is] pmulgari sniam Per nos mstam[m] postulauit

Sniā diffinitiua

Nos igit[ur] Judex p[re]fatus visis p[ro]cessib[us] et dilig[enti]is mspt[is] omnib[us] et singulis actis attitis hic scriptis instrumentis iuribus et munim[en]tis necnon dict[is] et depositis coram testib[us] mhmoi causa p[ro]duct[is] existis ac debita dilig[enti]a recensitis de iurisp[er]itor[um] consilio quib[us] de hmoi causa mihi plenaria fecimus relatum matureq; sup hoc hito consilio ad nram ut mhmoi causa diffinitiua ferendi sniam et mspt[is] pmulgandi sniam duximus procedendum et processimus eamq; p ea que p parte Zach limig et contra p[re]tem aduersum mspt[is] habitis et pbatis facimus ferimus in his scriptis in hunc modum Xpi noie invocato [illegible]

Pronuncians utrius p[ar]tis aduersum ad videndū taxari expens[as] Appellans petit se cum securitate iudicio sisti et recipi appellatū ad dictū contra appellatum q[uo]d sup dicit vehe Appellatus petit ad deliberandū de dilig[enti]a mota appellac[i]o Appellans petit ad videndū declarari appellacionē esse desertam Appellatus petit ad videndū sniam ex[com]unicationis mandari

Citacio simplex p debito simplici

Iudex curie Argentin Sacerdoti &c Cur talem &c ad feriam tertiam proxim post festum Omn sanctor hora prime Cur Conradi Dahss &c Coram nobis &c Responsur Date

Citatio ad redimendu pignora

Iudex Curie Argentin Sacerdoti in Vl. Salpn Cur te ad feriam V. ad Redimendu pignora a Johanne V. Argentin vel ad dicendu causas quare non Aliquid contra ipm procedim pro Vt missum fuit vicario ad videndu vendicion vendicio opponi Date

Citatio pntare Caulteto sus sum

Iudex curie Argentin Sacerdoti in Vl. Cur talem ad feriam sextam ad videndu et audiendu pntare scabreto sus sum ipm compellendu mota exigentia et tenore mandatu et processum emanandi emissor Adinstar &c vel ad dicendu causas quare non Date

Citatio ad redimendu pignora

Item Cur talem ad feriam sextam ad redimendu pignora a dno V. Aliquid vendicio opponat Date

Citatio per alia forma

Item Cur talem ad terminu ad videndu et audiendu contra ipm procedi ad instar Vl. per aliam formam scripti vel talem ad dicendu causas quare non Date &c

Citatio &c

Iudex curie Argentin Sacerdoti &c Cur talem ad feriam tertiam post &c ad videndu detrahi vendi et alienari pignora seu pignus sibi dictu &c Notorie Vt dicit proxima sumia pecunie obligatu vel ad dicendu causam quare id facere non teneat coram nobis nuncupatim q sine veniat sine non Vlo modo pro Vt instat fuerit procedem ipsius contumacia vel absentia non obstant Date

Citatio ad recapiendu iusticia

Iudex curie Argentin Sacerdoti in Vl. Cur sum Vl &c In et ad feriam Vl. ad recapiendu iusticiam cum tali videlicet Nicolao Vicario plebano ibi mento a nobis ad instantiam ipius &c

Citacio contra Abbate ad recapiendu iusticia &c

Iudex Curie Argentin &c Sumina celebrante In &c Salpn Cur Nobilem &c Religiosum virum Dnm Abbatem Mon ibid ad feriam sextam ad recapiendu iusticiam contra dictu

ras VI ad ostendendum a nobis admissam vestri et sub forma iuris absolutionis publice minuere Date

Citatio sub forma iuris

Iudex curie Argentin Sacerdoti in ecc Salisb Curie vel iuxta talem ad feriam secundam vel ec prox talem diem ad respondendum instanti a tali ostendendum a nobis ad instantiam ipsius et sub forma iuris

Citatio ad redimendum pignora

Item Curie talem in ec ad feriam tertiam ad ad redimendum pignora a tali vrore

Citatio ad recipiendum fustigacionem sub execucione sigilli &c

Iudex curie Argentin Sacerdoti ecc Salisb sub execucione sigilli Curie tali mandamus quatenus ad tertiam quarta ad recipiendum fustigacionem a tali vxore a nobis ad instantiam ipsius nos iudex archidiaconatus ecclie Argentin prefate mandamus quatenus predicto tali predicte mandatum debite exequi debitam execucionem sigillis dictorum testimonio presentibus appensis Date &c

Monitio p contumacia post citationem

Iudex curie Argentin Sacerdoti ecc Salisb vxori ecc vel infra octo dies a recepcione huius quatenus ad iuris actum vel iuris actum ecc eligendum ipsum coram nobis ecclie predicte vel sue curie publice instante pro eo quod citatus fuit ad certum terminum diuturnum elapsum non comparuit Date &c

Monitio pro censibus

Iudex Curie Argentin Sacerdoti in VI ecc Salisb ecc vxori ecc vel infra octo dies a recepcione huius satisfaciat cum ecc de censibus suis notoriis recognitis debitis et negligenter vel quo modo ipse coram nobis quitare id facere non teneatur eligendum ipsum quem coram pro vt conuenit presente [illegible] coram nobis publice minuere Date

Monitio p redditibus negligendis

Iudex curie Argentin Sacerdoti ecc Salisb vxori ecc vel infra octo dies a recepcione huius cum satisfaciat ecc de redditibus suis annuis decem solidos denariorum Argentin festo marie proxime preterito vel dicat negligenter sibi se coram nobis obligauit et astrinxit eligendum ipsum quem coram pro vel coram ecclie predicta vel sue curie publice minuere Date

Monitio pro gultis &c

Iudex curie Argentin Sacerdoti ecc Salisb vxori ecc VI vel infra octo dies a recepcione huius satisfaciat ecc de gultis suis annuis Argentin vel &c ecc eligendum vel ordinem coram nobis festum Assumpcionis et Nativitatis gloriose

virginis Marie proxime preterite &c. dictæ negligencie sicut se coram nobis obligauit & astrinxit. Aliquid ipm quem &c. nunc primo &c. coram &c. publice monere. Date &c.

Mandatum pro iniuncta vel confessa

Iudex Curie Archiepi Cantuar. Sacerdoti in S. Stephano Walbrook London salutem &c. Ex insinuacione dilecti nobis in Christo Johannis Wyght Capellani accepimus quod tu ei pro quadam iniuncta tibi penitencia pro certis criminibus & peccatis suis confessis iniungere curasti quod ipse certis diebus & horis certa loca sacra visitare & peregrinacionem personaliter facere teneretur. Quam quidem penitenciam ipse Johannes ut dicitur nondum plene adimplere curauit. Quocirca vobis mandamus quatinus prefatum Johannem ad peregrinacionem huiusmodi faciendam & penitenciam suam adimplendam monitione canonica premissa compellatis. Alioquin nos ipsum quem &c. nunc primo &c. coram &c. vt sic &c. publice moneri. Date &c.

Mandatum quo ad communitatem Ville Archiepi &c.

Iudex Curie Archiepi Cantuar. Sacerdoti in N. Walton vicario Coultrey salutem &c. Ex insinuacione dilectorum nobis in Christo Maioris Iuratorum & communitatis ville Archiepi &c. accepimus quod tu eis pro quadam iniuncta tibi penitencia pro certis criminibus & peccatis suis confessis iniungere curasti quod ipsi certis diebus & horis certa loca sacra visitare & peregrinacionem personaliter facere teneantur. Quam quidem penitenciam ipsi ut dicitur nondum plene adimplere curarunt. Quocirca vobis mandamus quatinus prefatos Maiorem Iuratos & communitatem ville Archiepi &c. vel quemcumque ipsorum pro &c. nunc primo &c. coram vobis Coultrey tribunali iusticiario iurato &c. vel alibi coram vobis ubicumque fuerint infra Archiepiscopatum Cantuar. vel alibi vbi vobis placuerit ad iudicium coram vobis venire faciatis. Ipsosque

Monitio p certo suo debito vel pro te confessa

Satisfanat Vl. de certo suo debito sicuti fidedigna [illegible] sibi promisit secundum tenorem certi recessus desuper confecti alias &c

Monitio sub forma iuris et Excommunicationis &c

Iudex Curie Argentin Sacerdoti ... Salm. Cum te ibidem dudum a nobis ad instantiam ... fuisset excommunicatus pro contumacia & post sub forma excommunicatis absolutus eo tamen modo quod certo termino tibi prefixo ... predicto oppignasse debuisses aut quod impresentiarum bona tua retinere possemus quod tu ut dicitur non feceris ... tibi mandamus quatinus dictum ... predictum ut adhuc infra octo dies a recepcione presentium se cum predicto ... componat aliquid quem ... pro ut ... nisi predictus excommunicatus & impresentiarum bona tua retinendum ... sic confectis et in tercia vel quarta aggravatorie ... publice nuncies Datum

Prima aggravatio post monitiones quascunque videlicet citatoria &c

Iudex curie Argentin Sacerdoti ... Salmen cum dudum te a nobis ad instantiam ... fuisti excommunicatus pro contumacia vel causis vel culpis vel redditibus vel ... confessa vel in multis mortibus premissis nec adhuc curasti satisfacere vel respondere vobis mandamus quatinus ... singulis diebus et festivis candelis ardentibus ... publice nuncietis vocetis quoque ... familiares quos ... adhuc pertinaciter excludatis Datum &c

Prima assignatio super pbris vel contra presbiterum

Iudex curie Argentin Sacerdoti N. de Salmen cum talis plebanus seu rector talis vel Capellanus vel primissarius in tali loco &c dudum a nobis ... instantiam ... fuit ... suspensus pro tercijs vel pro contumacia vel pro re iniusta &c nichilominus premissa quatinus hec vobis mandamus quatinus ... sic confectis & ... suspensionis singulis diebus divinis et festivis candelis ardentibus publice nuncietis familiares quoscunque quatinus ... pertinaciter excludatis Datum

Prima assignatio cont Scultetum tribunum et Firat

Iudex curie Argentin Sacerdoti ... de Salmen cum Scultetum tribunum & Firatum & tam nuncietis ibidem dudum a nobis ... instantiam ... fuissent excommunicatos Scultetum tribunum & Firatum & tam excommunicatos communitatem ... adhuc excludere pro re confessa pro contumacia &c nichilominus premissa nec adhuc curarent satisfacere vobis mandamus quatinus ... Scultetum tribunum & Firatos ... communitatem ... publice nuncietis Datum

Prima aggravatio contra Abbatem et Conventum in forma tali:

Tibi reverendo in Christo patri et domino Salutem cum devotione debita. Cum dominus Abbas et Conventus monasterii ibidem dicti a nobis ad instantiam N. de Argentina sint excommunicationis sententie innodati, dominus Abbas Conventus vero a divinis suspensionis prophanationis et mortuorum sepulture nec ad hunc diem resipiscere curaverint propter quod gravia hinc exorbitantia nobis imminent, vobis mandamus quatinus predictos dominos suspensionis et excommunicationis publice innodetis. Date.

Secunda aggravatio via contra quosdam dictos de causa quarta

Tibi reverendo in Christo patri et domino Salutem cum debita reverentia. Cum dudum a nobis ad instantiam N. de Argentina sacerdotis in Christo Salutem cum debita reverentia

Forma Scultet

Iudex circe regentem Sacerdoti diuina celebrantem [illegible] Salutem in dño cum nos iam dudum canonica monitionis premissa debitoque temporis interuallo contra [illegible] pro quibusdam suis reddituum negligentia vel pretensis seu quitis ad instantiam [illegible] per quosdam contractuum ac plures et diuersas aggrauationes suas multiplicitates et diuersas processerimus et in tm quod nos coram ipsum vel ipsos personaliter nras suas in quibus diuersa statuimus et ad huiusmodi obtemperare non formidat ulterius procedere non valemus nisi per nuncium brachij secularis nostre ad iudicium ipsum et secularem sibi nunciet cum hiis fiat mutuus premonitio debeant impartiri nostra ramenta sanctuosa et mysteria debitum sortiant effectum nobis [illegible] virtute sancte obedientie et sub pena suspensionis officij diuini firmiter et districte precipiendo mandamus quatinus publice nra ante fores et vestibulum Scultetie seu curie ipsius ibidem conuocatis et nos requirimus et monemus vt infra .vi. dies postquam super hoc pars dicti actoris fuit requisita in subsidium nre et hre curie seu ante iudicaria secularia dicte contractus mediante et compellante strate nri coram nobis vel quibus [illegible] bona ipsius contractus omnesque mobilia et immobilia vbicunque locorum existentia sive in diocesi dicti sita sint et diligenti inquisitione mediante recepta fuerint vel inuenta quemquam nomine constituant et nr ceby quibuscumque consistentibus arrestari et interdicendo arrestata et interdicta sub pena sive rebellionis tam diu strictius teneat quousque dictus contractus eu prefatus [illegible] amice vel iure componat et deinde ad gremium sancte matris ecclesie redeat omnique absolutionis beneficium a nobis humiliter obtinendi vel quo modo ipse dictus Scultety coram nobis debeat quare id facere non teneatur aliquo ipsum quem coponere pro et ne nri partibus contrarium / coponat publice minuete [illegible] date

Pegnut[a] mandatum pro reddituum ad instantiam laycorum

Iudex circe presentem Sacerdoti diuina celebranti [illegible] Vt Salutem in dño cum tenore dudum a nobis ad instantiam tue fuerit contractus et multiplicatis aggrauatus diuersis aggrauationibus et processibus subsequentibus tue tu contractus litibus nras suas et mandata negare dispendium salutis sue arcis et scandalum plurimorum et non fidelium dei timore penitus postposito et dispendiosis ausu temerario subtrahat et blasphemus ipsa pretensa mobilia solui notorios ad dictum conquirentem spectant et pertinent et ut in processu cause si opus fuit specificandos Super quibus per tuam parte dicti actoris ne instantia silentium de oportuna remedio petitur supplicatum Nos uero huiusmodi supplicationi tue nris ipsius annuentes et assidentes quod dicto conquerenti de redditibus suis ne satisfit et debet [illegible] tibi nobis in virtute sancte obedientie mandamus quatinus dictum contractum nra ante moneas et requiras vt ad huc infra octo dies a re tibi non plenius dicto actoris de ante suis credidit ut sic voluerit detente satisfaciat et respondeat ad effectum Et deinde ad gremium sancte matris ecclie redeat absolutionis

ppiand a nobis humiliter obtinend Vel q medio tpe dicty excoriaty coram nobis de
creat quare id facere non teneat Aliqd cont ipm si opus fuit per alios arcos
eccl fute penas ceam ad interdicti sinas & alias de iustiy fuit procedendm Date

Comminatio p̄censibz ad mstran p̄bros

Nudo Cuere vrgentiy Sacerdoti diuina celebranti in V. Calbi Cuy te p̄be fuy
dicti canonica monicon p̄missa debitis hoy indutis pro grauamina del p̄te
ad mstrand te fuit excoriaty & multiplicit aggrauaty diuers alijs grauaminibz p̄ssibz
subsedere spe tu excoriaty ab hmoi vsus sinas & mandata m̄ graue dispendiu
salutis aie sue & p̄iudicio rep̄fidei dei timore penitus postposite deliberando
ausu temerario subtrahat & hactenus per tpa p̄terita indebite soluere neglexe-
rensus notoriis ad dicti dmi conquerentis spetan & pertinen pro de mp̄ssu
cause si opus fuerit specificandis Super quibz quarte dicti dmi de nro ne in sententia
succumbat de oportuno m̄is remedio ecclie supplicand Vos vero hmoi supplicacon
de iuri consone admittentes & p̄siderand q dicti p̄sone & loca ecclesiastice de rensibz
suis ne satis fit pro de debet p̄hibet cultu diuino diminut indebite ex p̄dict
& animar saluti p̄iud Pro quarum salute hmoi rensus sunt deputati Ex nro debito
sacerdotali p̄dicto in virtute sce obedientie p̄cipiendo mandamus quat dict excoia
catum m̄ra audire diligent moneatis & nos p̄sentibz requiramus & moneamus
vt missa octo dies & exceptis p̄nand dicto dmo de date p̄sentiu & ex
sic debite ferente satisfaciat & respondeat eius effectu Et deinde ad gre
mid sancte matris ecclie redeat ab excon beneficio a nobis humiliter ob
tinend Vel q medio tpe dicty excoriaty coram nobis deceat quare ad p̄missa
minime sit astrictus Aliqd cont ipm si opus fuit p alias arcos & iuris penas
eciam ad interdicti sinas & alias pro de iustiy fuerit procedendm Date

Secuti comminatio ad mstran p̄bros & layros pro contumacia :~

Nudo Cuere vrgentiy Sacerdoti diuina celebranti in V. Glbi m dicti Cuy nos
iam dudum canonica monicon p̄missa debitis hoy inter alios cont talem pro
contumacia ad mstrand te & q excoiatos & plures ac diuersas aggrauaminas
sinas multiplicit & diuq̄ grassatus familiaq̄ ipius diuq̄ ad eundu sibi tor
cantibz a diuis penis excoiatis & exclusis mandatis ecclie mediante & ex
coriaty hmoi vsus sinas hactenus multe vetocacie temporibz sustinuerit & susti
nendo nō formidat dei timore penitus postposito & officio nro spellimus
& iuti Nos igit inter vobis sacerdotes predicto in virtute sancte obedientie & sub pena
suspens officij vob dmoys districte p̄cipiendo mandamus quat nullo audire pre
sumatis donec & quousq̄ idem dict excoiatus aggrauatus & reaggrauatus & ab eisdem

xpi fidelibz arcu euitand Singulis diebz dnicis et festis cantet altere et pulsari campanis missa solempnia publice nuncietur Intimatos eis excommunicatos q si hmoi treas Smas per octo dies ultra qd absque sustinuit indurauerit Vos vniuersos vnum deum si opus fuit per alias arnores huius penas videlicz p cessationes admonemus et peremptorie Smas et alias prout de iure fuerit procedemus Date

Sequitur processus cessationis finalis per relaxationem

Sudoc auctoritate dei patris Filii et spiritus sancti Sacrosancte romane ecclesie cuius nos licet indigni canonica non meritis premissa debitez ipius misericordia confidentes Et pro contumacia per relaxationem prefate

sustinet induratę quidem ego nunc in vita proxima mercari vel mansionē facere aut domicilium habuerit esse et essare stare in eadem aute vera impetrabit ipsa adiuuante Deo Amen

Expulsio generalis ad instar presbiterorum et laicorum:

Iudex quem regentem Sacerdotes diuina celebrantes in N. Salem in dicto Cum nos iam diu canonica monitione premissa debuerimus tam mihi quam tibi pro contumacia predictis presbiteris vel pro culpis et plures aggregationes suas et presbiteros multiplicat et diuinas processus et mira quę nos contra ipsum et eius fautores suas inquisitiones diuinas sedule et adhuc sedeste no possumus deducere ad finem nisi per miracula beatorum secularem decet ad finem spiritualem et secularem sibi minime cum necesse fuerit mutuo patrocinia debeat impartiri meta canonicis sanctionibus ut instat debitum sortiatur effectum vobis in virtute sancte obedientie et sub pena suspensionis officii dei omnipotentis precipiendo mandamus quatinus quilibet audite nec non et requisitus Sulteto tribuno furatus et communitate ville ubi mpea diuina ipsa ad finem post publicationem medietate sequentium in subsidium fuerit et nec interdictum sua aute ecclesiastica secularia diuina celebrantur mediante et appellant statim fuerit coram nobis vel quem ipse ad eundem a dicta villa vel opido et eius districtu tanquam omnem morbidam totam omnem graminate penitus eiiciat et expellant nec permittetis cum in dicta villa vel opido habitare vel conversare publice vel occulte durante in eo penis supradictis vel per medium nec suppradicti Sulteti tribuni furati totius communitatis coram nobis doceant quare id facere non teneantur sine adeo non sint absque ipsos quos potius et ut eo finem pure ordinis Sulteto tribuno furatis coadiutoribus communitate loco a diuinis excludimus Sulteto tribuno et furatis coadiutoribus communitate loco adminus exclusum publice nuncio Date et

Sequitur omnis morbida et pestem

Iudex cui regentem Sacerdotes diuina celebrantes in N. Salem in dicto Cum nos iam diu canonica monitione premissa debuerimus inter mihi valeat ordinis instant te pro vel et gratiana et per plures aggregationes coadiutorum et aggregationes suas multiplicat processum familiis ipsis omnibus sibi gratie adhuc excludere remus et prohibuimus mandauerimus instrua mediante ut ipse continua exigen dum tui coadiutores tanquam omnis morbida tui pestifera contagio totus gregem infiat has vias suas huiusmodi sustinuerit et adhuc sustinet pertinaci animo penitus induratę et in eis temere perseuerat in grauem preiudicium aue fame et scandalum plurimorum fidelium det timore penitus postposito nec ut eas colligerent aut quilibet medium ab ecclesie vocat omnino et ut pereat in hac pte

rozam nobis Super quib⁹ idem R. actor a nobis ne⁹ instanter requisit et ne id
ecclesiarum in sua sic primeua gloriet⁹ iuris remedio petunt humilit⁹ prudenti
cu⁹ penarum annexe valent et debent in virtute sce obedientie et sub pena su-
spensionis ab officio dei omnipotentis ratione inobedientie p̄missa districte precipien
do mandam⁹ quatinus huiusmodi nr̄m p̄cessum coram fidelibus p̄dicetis aggregatoz
pre dominice de verbo ad verbum alta et intelligibili voce legendo et in
terpretari exponendo et publicando omnes subditos nros et parochianos diligentius
et efficacius ante inhibeant quibus et nos p̄sentes vt ne dicto ecclesiastico interdi
cto molendinis hospitando loquendo standi sedendi ambulando ingrediendo bi
bendi emendi vendendi vestes seu calceos aut sub ductura tenendi domus
hospicia et habitacula locandi vel ab ipo aducendi vel sub aductu tenendi fru
menta vel annona ipius metendi aut eadem debitor⁹ possessorib⁹ suis dominis
suis aliquatenus respondeat aut satisfaciat seu cetera p̄missa quatenus que
vitandi aut amittendi dicti ecclesiastici redat aut cedere valeant aut alio
quouis quo quouis aduersus non premissa preparare p̄sumat Aliquin omnes
et singulos facien⁹ quos p̄sentes a diuinis excludim⁹ a diuinis excludi singulis diebus
dnicis et festiuis candelis accensis et pulsatis campanis rozam fidelibus p̄di
cti aggregatoz p̄sentem nr̄m processum legendo et publicando vt p̄scribit⁹ pub
lice audiret p̄dicta ecclesiastica iuxta et ab aliis iuxta facerent tanquam ouem
morbidam que ab ipius pestifera maculam contagium deuitare vitanda est
mezito et fugiendi Date &c

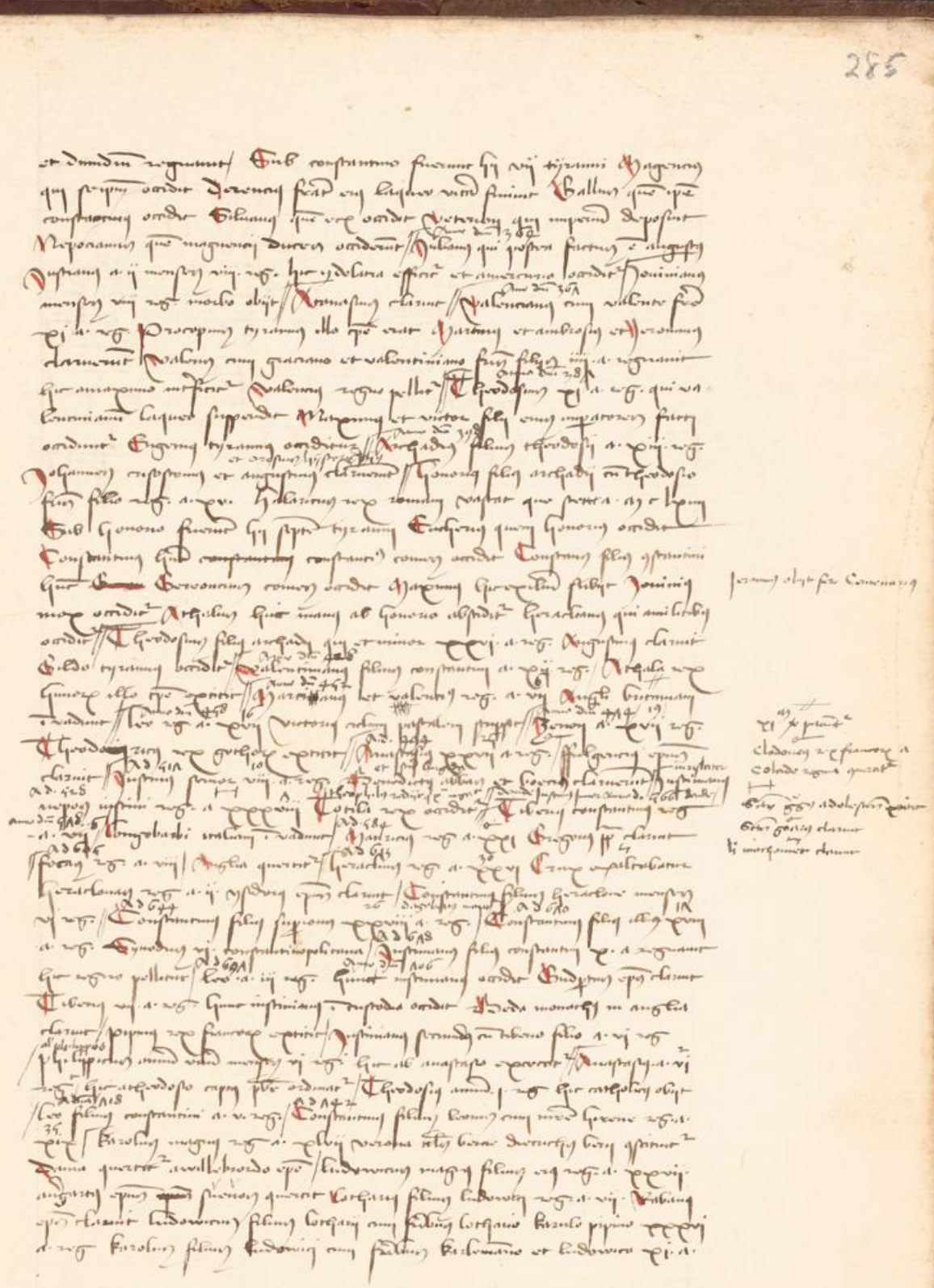
Extranslato

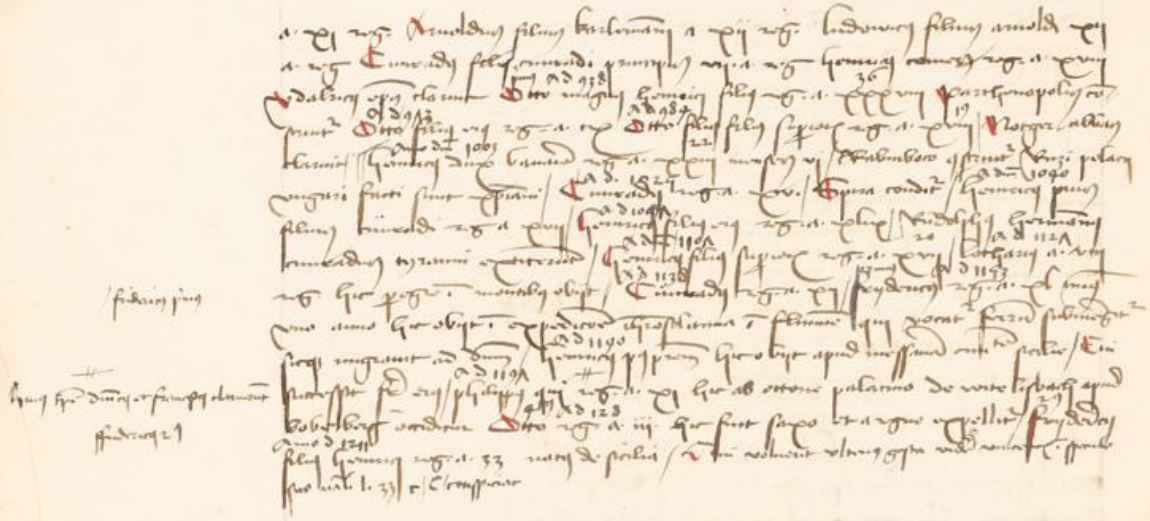
Iudex circa vicinum Sacerdoti in N. Salem Cum te ad instar te sit electus
canus p̄ri in ecclia parochiali opid Offenburg pro ymmuna parochi. Singulis
diebus dnicis et festis candelis accensis pulsatis campanis missa instar solepnia
publice audiret et familia omnibus ibi commane a diuinis penitus sint
excluss nec adhuc auctoritate sufficiat ac se minime vt dicit⁹ in rozam parochia
transiuit et se modo duxerit a rozam ibidem hre dimittit Nobis sacerdoti
p̄dicto mandam⁹ quatinus omnes sibi quibuscunq⁹ modo quocunque quos p̄sentes a diuinis
excludim⁹ a diuinis excluss publice audiret Date

Absoluto

Iudex Circa vicinum Sacerdoti N. Salem multis quandoq⁹ talem excommunicate
a nobis ad instar te ad instar ad instar te nonnullos quorundam seu quorundam
aliaz ecclesiarum tu secularis personaz collegiatoz monasteriozum et quorundam
instarum ad instantiam quoruml⁹ inde ab excommunicationis sic absolutis publice audite
Ceterum omni interdicta siquis quo contra tales et nobis ad huiusmodi personaz ministeria
lata sint harum serie irrita tollim⁹ cassam⁹ annullam⁹ et relaxam⁹

Abraham

De auditoribus

Distincte in mandati seu mandati inquisitori causę inqua scribunt
prius et post si expectare voluerit conscribere non post poniat
et post quod illas conscripserint in Registro scribi redigat vel
redigi faciant et et requisiti absque pticip vel aliquo alio
singulo inter ptes ejsd cogat ad ptem auditore de recta
fiat sine difficultate et fraude quatenus facere salvo sno
justo salario inferius moderato

Item quod notarij integre in Registro illig cause inqua scribunt
ut ptes dicte sue scias difficultas et interlocutorias ac inhibi-
ciones notas intimaciones et appellaciones realiter et integre emissas
integro de verbo adverbum conscribant ad ptem vel ptes seu au-
ditore illig cause fuerit requisitj

Item qđ instrumenta et alia ptes ptes producta diligenter registret
vel registrari faciat notarius incertati acta vero inscribat extra
minus registrent sed consuetum publicum cause hujusmodi ejus
vel ptes vel cause altera illa poterit registrari ps vero hut
pote potens de registro sufficiens tenetur

Item qđ notarij quos interdum ptes et interdum adempes
de curia absentari contigerit quod quod regrd acta et ptes
causas inquibus notarij erunt deputati illi videlicet qui ad eos redigend
recredat alicui alio notario publico juxta deputato et approbato
ut supra surrogando loco illius ille vero qui ad tempus voluit vice gerit
notarius auditore sui deputi auditore licet et constitutio et
deputi teneat qui notarij deputatij impedit aliquo se absen-
tauit committo pro causa absenti scribat fideliter et supplent officium

Item quia optatis impositis labor et laborate no de labo-
rioso mercede inhibito de regula moderamine along observa-
to ne litigij sint inimicitie emulationis subsequi postatu-
ta et observancia hujus curie nostre venerabilis et de stilo
que procedit notarijs pro eorum salario moderata sufficiens p
licat et litigatores qui litigiosos inducuntur infractibus et exercis-
qđ fatigant laboribus autumno superfluis expensis superfluis effusionibus
hus non graventur Quod ps pđcj curij pro regrd vnd cuiuscunq
actu ad diuidio et no plus hactenus et pecia regenti sex lineas
equales pte continent et quilibet dictas lineas bene quatuordecim
dcas

Item quod ppria regrd redacta inscribend publicand recipiat nus
turonens dicti ad diuidio simili sint contenti

Item qđ pcopia sine copijs sine inquatuo sine inpecijs longe sunt de folio
sine depecia regrd and tur similem recipiat turonend

Item qđ petitiones et audiencie publice legenda ultra medium simile turonend
ipas recipe liceat non existat

Item qđ quilibet qui in causis fieri se facit solet si redigat in publicum
instrumentum sic simile turonens recipiat et non ultra

Item pro instrumentis ad inpublicum redigat instrumentum no amplius quia
quatuor similes valeant recipe turonens

Igitur ordinacoes et statuta nova hoy que perpetuis futuris
temporibus duratura constituy inviolabiliter observentur et ne alia
diuturnitate labilitatem hujusce obliviosi dent et ut
auditores et notarii publici postea ordinacoes et statutos eorum
exspectacione assidua arcta cor observandi acterni et
vigilancius sint arcti Volumus et statuimus ut ordinaciones et
statuta nova hoy hoy de cetero observentur in Camera et
palacio audite hac magne regie curie coram scribis per
vestros annos in mense octobris vel prima sequenti audite de festo
sancti de festo ejusdem ordinaciones et statuta hujusmodi legantur
solemniter in audiencia publica Et quilibet auditor et notarius
ipsius penes se copia consimilis habeat eorumdem nullo omnino
hanc

Candidus Episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam
Sacrum et notarii ordinarii ut patet in causis qui in
Romana curia officium advocandi assumunt diligenti discussione
et aperto oculo diligant ut ipsi clerici patrocinia absque tumultuosis
clamoribus ingratum et alias causis ad debita granitate et
ordinacoes perpetuam pacis decreto statuimus ut nova patrocinia qui
diligenti examinacione causis Consistorii Romane Curie usitati
annotacoes ordinem pacis nequidem indebito differo debitum
tam instanter quod in examinacione eiusdem consistorio studeat ob
servare districte inhibemus ne diligenti quisquis alius alius in
dicta curia ad consistorium eiusdem curie causis patrocinia
alicui patrimonii impetrari vel in loco procuratoris ejusdem curie
Consistorio deputato se ingerere vel locare presumat nisi de licencia
Romani pontificis super hoc specialis alia petita et obtenta primitus
causis possit vero quilibet advocatus suos causidicos ut si ad
vocato aliqui adversarii de facto vel divine inducunt offensa
reducere subministrare iuste sine strepitu aliqua dicere valeant quod
intendunt nisi forte vigens ea celeritas protestacionis in ordine
aut quod incontinenti cessare advocati nullam cessare possedi
alia nec sunt nequitate inducat Quos offensi pudicium sibi
aliqui iactatis veritate nequeant Principalibus aut presentis con
cedimus ut prius petita Romani pontificis licencia et obte
nta ut sibi possint presumpsit

Cardinales eiusdem consistorio presidebo hunc ordinem statuimus de
servandi Primo cum pauper quem patrocinium petit ad
patroni assumserit et post eas testes et postilacum dispu
dum fuerit opposuerit vel opposuerint primo Cuthe
Cathe et post eas replicam et duas exceptiones dilato
et subsequentes pro querele denunciacionis et accusacionis et alie in
quorum eas si fuerint negotia si qui fuerit opponat ita inde et
primo advocatus pauperis sua ea obtinuit pauperis quod
videtur magis plenum et nullas aliud quod pauperis causa opponat
post que alie pars pty in contrarium scriptum possit si velit

adstibed coram auditoribus dumodo vel rationabilis vel ut mos
ppl fuerit pagentibus causis plures auditores adstibedi deputentur
ꝑ se vel interpositam ꝑsonam dent dicte vel indicte coram
eisdem ad petendum aut petitam ser cop vice dare vel ꝑ
missos ꝑsonat seu ꝑsonas ꝑ sibi faciat vel petere

Item qd aduocati procuratores et notarij quos admitti ꝑtes
etiandi ꝑdecessere mos et de seruando sit. qua coram
eisdem constituendis cop iohes et eddeth ꝑ gestibus ꝓcipiens
de sibi offic et singulis annis fiat forma de eis corpalit ꝑ
camera

Item qd quicuq; apte mandatu habuerit de retinendo aduocatu
apud retinē et petendi quam apte sue actentulo seu pro
aduocato habit ad aduocato tradere tenat. Si uero sue
aduocato tam recepte ꝑsequendo no recipatur, quatu ꝑdi
toribus ꝓuisionem causa iudeth predecessoris et tractand
Et si cū posset aliquid facere de hoc conuictus fuerit auditore
officio postulacois priuet. Et alijs tenatur existunc ꝑ
accepit

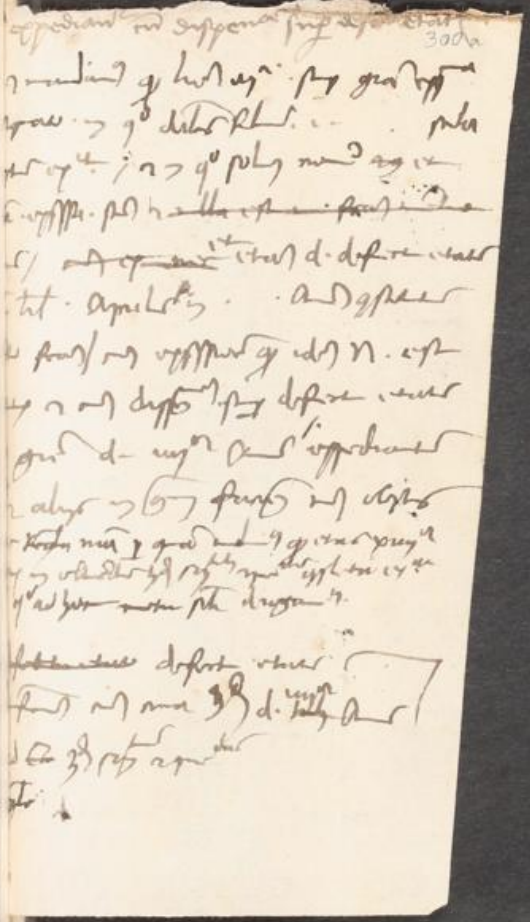
Item qd ꝑtes impetrentur ꝑ ꝑtes vel coram ꝑtes quisquis
sup articulo finiendo nisi primo date agat ꝑdict aquo fuerit
appellatu et si cū fecerint quisq; sit nulla et processus hinc
retro

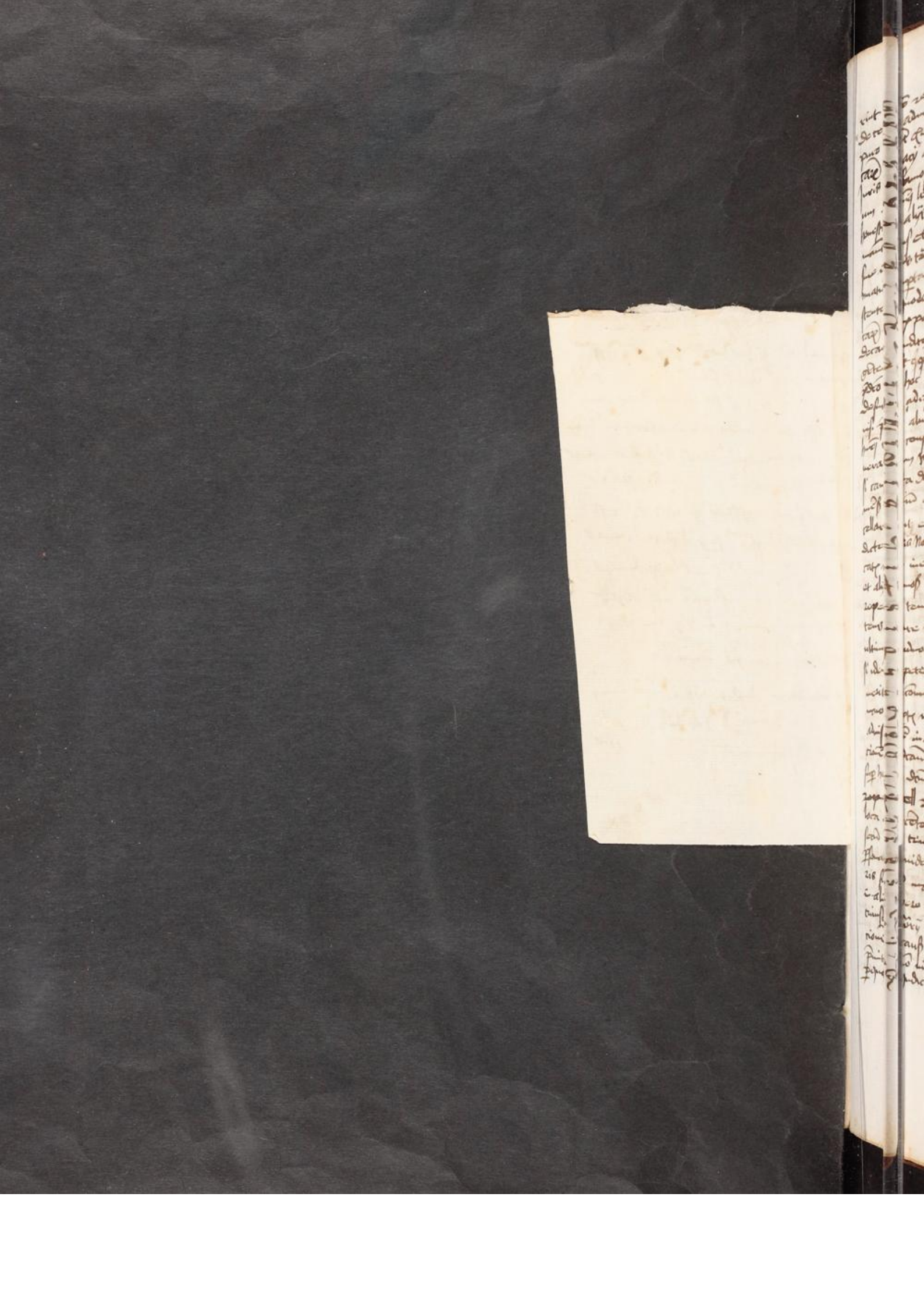
Item q; no credatur ꝑ auditore ꝑtis nec ꝑtis si prete dat
ꝑte aduocatu habit in causa nisi de hoc ꝑte faciat sufficiens
probacoem aduocati adhibito ꝑtis iuramenti iurando et te
coram eq[uitate] quid ꝑtes facto fuerit inter ut per hoc status
quantu ei ꝑ salario debeat

Item si ꝑtes aliqd calumpnioso stenter ꝑparat in negocio et
ꝑte hoc sit de cauendo ꝑte sue ꝑ qd ꝑtes incepta
huiusmodi causerit et no dent causa nisi expensis ꝑte ꝑtis de
damnis soluendo

Item qd auditor ꝑtes calumpniato alq; grauet appellat
ꝑ assisa et ad petend impetrat remanendo apud abbatissa
expectand vel interim ꝑ sic libero redeundi arbitrio
faciend

Item q; detur auditoribus ꝓcess q; ꝑ conuocatos ad se sine sit ꝑtes
principales seu cop ꝑtes vel testes si requisit fuerit in
sua curia curia principales seu cop ꝑtes ꝑ statutos cop
tam cop ꝑtis ꝑ sp[iritu]s spectet montes valeat. Observari Virgi
huiusmodi statuta ꝑ et ordinacois que ꝑ tempus futuros tempore
diuturna consuetudine inviolabiliter obseruentur et ne illa obmissa
ꝓ humanitatis labilitate humane obliuione deleri et cop
auditores aduocati ꝑtes aduocati ꝑtes et notarij ꝑsint
ꝑ dicand et statutos ac cauend inspectand assidua cura
cop diligenti curacois et vigilancia sit attenti Volumq; et

ut premittit Judicatas publicatas auctē quod quidē hoc volen
ac si eadem audita lecta et publicē nunc exhibissent et eandem
illudem emanassent Iuste Iuseca scripta ordinata et constitutos
meos in cadē audita legi et publicari volumq et iubemq atq
precipimq abomnibq inviolabiliter observari et hoc fore pro eis be
nedictus pius et Gregorius ac alij Romani pontifices predecessores
nrī nullas constitutas constitutas et ordinatas circa regimen
et ordinem officialium et officiationē eiusdē curie laudabiliter edi
dicunt quas tū ille mundi astutia malicia aut debito no observat
aut addendum utilibus judicare nouit Nos sup his intende
tes quid debito pastoralis officij obligamur salubriter quid
constituam a et ordinatas dicti predecessor tenore presentium aut
ētra in quantū eas ad addendū inseruiētē quod vim precur
constituendi hoc de certa scientia precipimq et firmiter obseruari mandam
quod veritatē fidē meā Jo Ego Ostien sitē Romā ecclie vicecancellarius
et in cancellaria apostolica presidēs cum successoribz quos Deus faciat dili
gentius obseruari que ut actenus obseruabitur Statuimq ac singulis scdo
apostolice notarijs et tam prelatis quā palacij apostolici curie audientiarū
auditoribus Correctoribus scriptoribus abbreuiatoribus huius apostolice ad
notarijs primis et notarijs tam de palacio Nobis familiaribus
qui custodes et de cancellaria constituti et addicti presentibus
nostris ordinibus publicatis quod capitandis sed hoc et de hoc
iusta aliud nostrum premedietate sequand dom vicecancellarium obti
nentes et alia circa premissa facere et obseruare teneantur
sicut hactenus per constitutionibz predecessorū ac patribus plenius
continetur

Auditoribus aut curie palacij apostolici aliis iudicandi curie
iudicibz atq notarijs constitutis dictorū predecessorū
sup hoc laudabiliter redditas iubemq firmiter obseruari quas
auditores et notarij predicti apud se ad certis constitutionibz huius te
nentur ut patet hoc et circa illa obseruetur Adiicientes
intendentes vere si quis quauditoribus eisdem de premissa constitu
tionē tuissetis seu de priuatum iustitie negotia corrumpendi et
munera acceperint notarius fuerit seu vagus aut alter male et inho
neste tractetur iudicta curie p prefatum vicecancellarium vel eius vica
riū eadem tenitate mancatur ut abhinc abstineat et se emendet bo
nisq famam acquirere studeat et inuita laudabili p[ro]ficiat p si sic
monitus se emendare neglexerit et plus quā sex menses ultimus post mani
festum huius cedem nota vel infamia respersus inposito sue mani
festi opinionis pregnant punctū cancellarium aut vicegerentē
predictum cause sibi ut dictum committantur et si palacij tres menses

Tenend ecclie Cardinalib judicd et ab missarios in eadē Curia
temp̄e deputator inviolabiliter observari Et ordinauit q̄ dñi
notarij in electionib⁹ salariorū suor⁹ p̄ssibus et scripturis
tax⁹ sup hac ordinatas p dcm Joh̄em ad illos moderatas
ritus observare teneantur q̄ si ult̄ debitū taxā ab⁹ pte
aut eligere quoquo p̄sumpserint sint ex̄cessu hui⁹ modi
tollend⁹ ut hoc tenend p̄dcm habeatur verisimilis qui mortis
in hac parte hui⁹ ex̄cessus meta taxas p̄dcas reducat ad
debitū moderamē et si notarius ep̄e de foro p̄dcm recepit
duplū p̄ti lese restitue teneatur Ceter⁹ p̄tic̄ipacionib⁹ con-
pulsarijs et inhibicionib⁹ decretis imp̄tis penalib⁹ p̄testa-
cionib⁹ ac remissionib⁹ ad p̄tes ex̄tra curiam tend et quibus
cumq⁹ alijs p̄sentib⁹ bis stricte inhibem⁹ p̄cessu nisi sup debita
taxa fiat

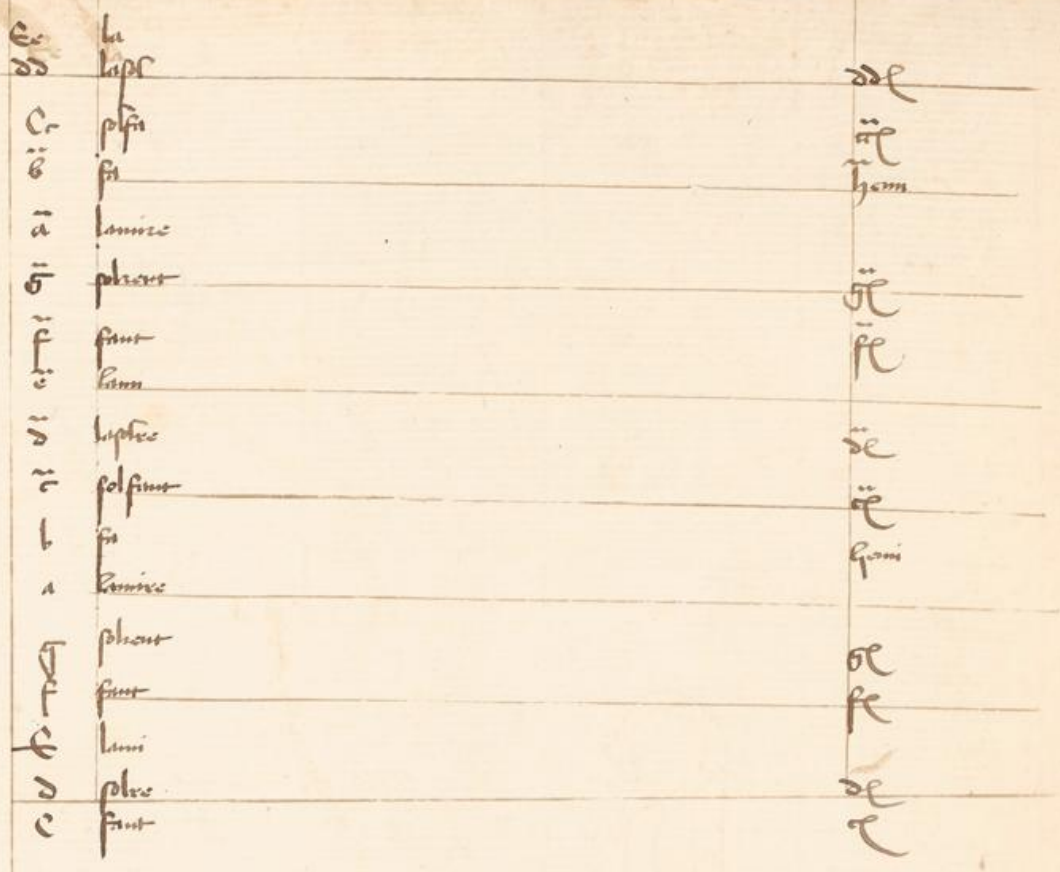
Ceterū statuim⁹ et eid edictō q̄ tā notarij cur
dñi palacij quā eid penas et admonicōis p̄dcis
etiā in dcō Cardl sup quibuscūq⁹ causis et litigatib⁹
p̄ eis mouend⁹ et suis causis de fiendis ac lite pendent⁹ ex-
tra urbem causis tribuat stricturas tradant eisq⁹ penas et ad
vocatos offend patrocinia et fauore quod ipsis impedit
ad p̄ fiendā cōs p̄ auditore quod ipse tā pendebit tam
ipsi⁹ posse remedijs aptis

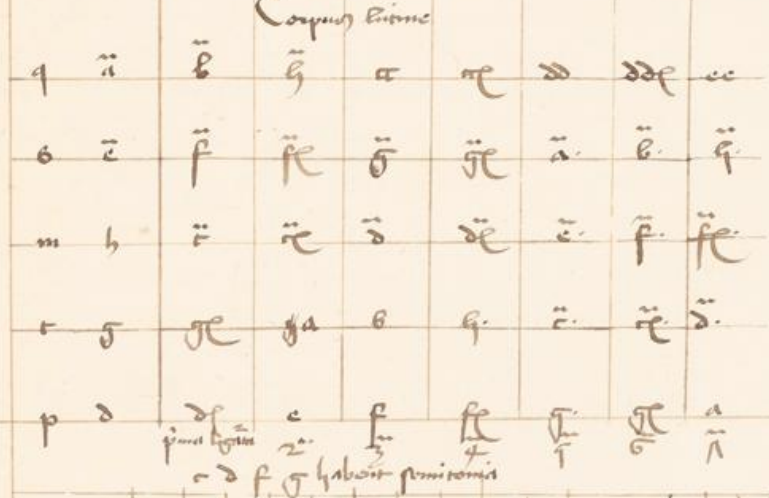
Ordinam⁹ eid et penis cōstitucōis so ex̄ij et g ex̄ij
ej⁹ dē cessare p̄dcis sup hac edictus quas statuim⁹
tenend⁹ hac diligenter perpim⁹ observare et p
stitu⁹ in causis q̄ cā iusta sibi nel in iusta esse vid⁹ cauēr
ita q̄ illas agendo in iustam causā ut de fiendis sicut
suscipiant et de hac iuramēto p̄stent et observet Aut in
dcis constitucōib⁹ cautū salubriter ordinat Caueat aut a
tumultuosis clamoribus in consistorijs et audiencijs ut
quicquid p̄tes simul loquant⁹ et donec aduocatus p̄pauit et
ordinē suū complenerit dñus suis cuidā suis aduse p̄te
aduocatus quicquid dicā nō p̄sumat hoc eid penē cause
defendi aduocato vetito assistere ut si quid forsan ille ab
misserit penē admonita reuocet et reducat statuim⁹
illud p̄ut eid non dispensam⁹ ut ultra aduocatus ut penē qui
semel vni p̄ti in alterā causa consulu~~it~~ ~~patrocinium dederit~~
~~p̄ti aduerse inde~~ patrocinium nel consilium p̄stet nel eid
ipsius agat et defendat nisi aduocatorū aut procuratorū
distributor⁹ iudex compellat Quo eid de hijs que ab
illa prima p̄te in causa dicta dicta sit quicquid altera docat
aut ex illo fisse abunde p̄te dicat sit patrocinium p̄stat Et
si eos premisit fecerit et eid suum et dñus per ab ipsius
iuuat ad suos pactus officio admittat p̄te dcm⁹ eid mandam⁹

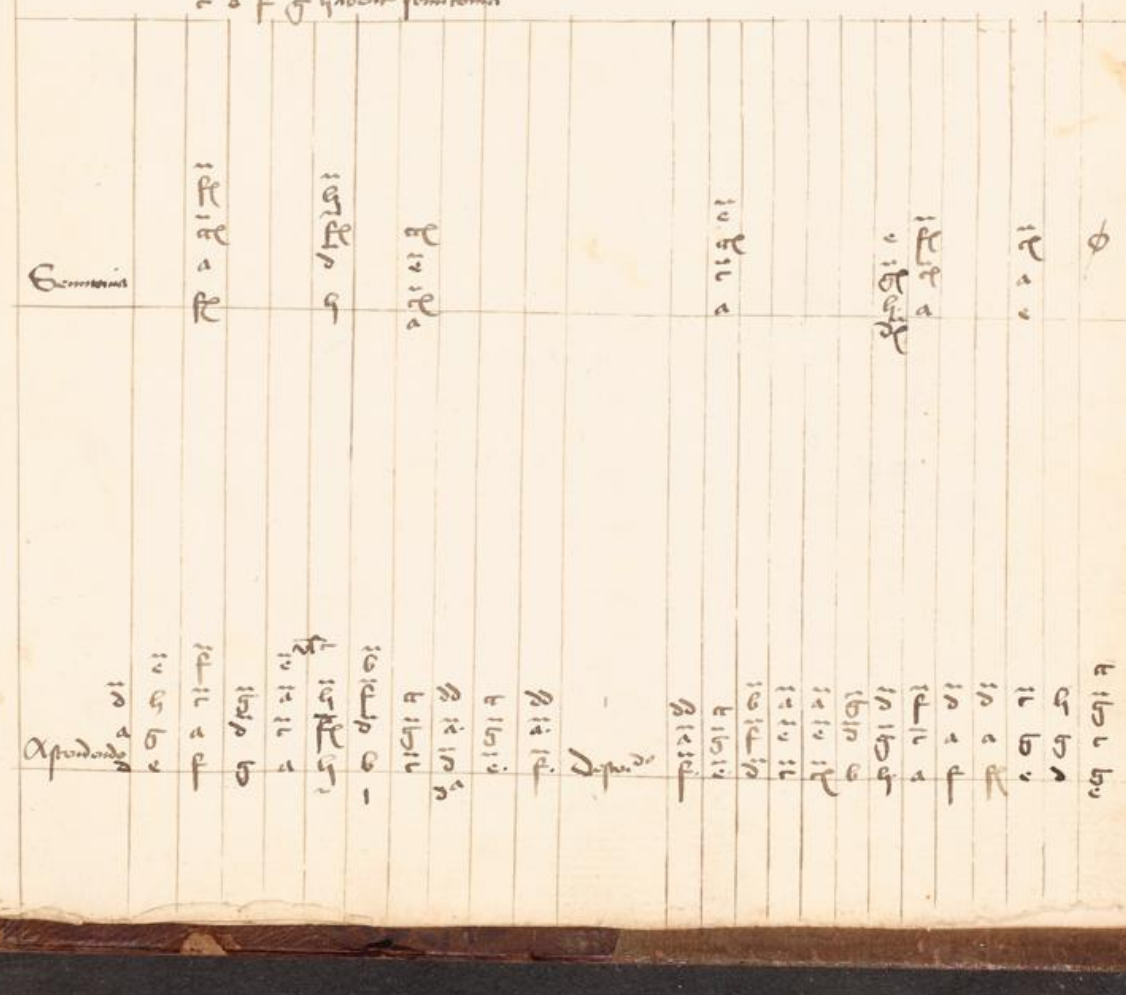
Quia propter procuratoz impeditos aut inhibitos ipos
in causis diffendendi et fundandi predictus Statutis q̄ vltra
decretū p̄ adpenuacōs offend̄ iudicta Curie publice p̄sa-
lario excrcend̄ p̄judicijs admittatur nisi prius p̄ rpōs matri-
tellarend̄ vel deputandos aber vltradicta in dicta et stilo cur̄
examinatus atq; hita debita p̄famatus demeritis fidelitate et
honesta conuersacōe dep̄tus fuerit idoneus et postmodū recreand̄
lazud adhuc pulsand̄ offend̄ p̄ceps p̄ potentes hoc admissus
nunq̄ p̄cōes admissi in alios malefic̄ distribuetur sic inspici be
vij p̄decessoris constituentibus de aduocatis hebet Et quia sepe
in aduocatoz abūdia cās p̄ judicijs p̄p̄tūcas agentur et de-
fendentur p̄cōes ex ab̄ iuris et cautelarū ignaris et malo
rū dicendi et loquendi nō cessant ad hec agent cadē studeant
obseruare que de aduocatis diuersis statuenda Et si cōtin
fecerint seuerissimis pēnis p judicem taliter puniant q̄ vl
p hec cateri a similibus arceantur Et insup dignitate in Cath
maiore post pontificalem vel in Collegiata ecclia principalem
obtinentes adassint̄ publ̄ p̄cōis iudicta Curie p̄dicā de cetō nō
assumi hactenus solemus eod̄ eisdem procuratoribus et notarijs ex
judicij palacij et alijs ciuis iudicte Curie actu sua officia exerce-
tibus ne robinias publice tenuant mandantes q̄ de cet̄ de p̄dicā pub̄
tenentes justicia vicesq; adie publicatoz predicte dimittē teneant
Alioq̄ secus ex̄cūs incurrat et sui officijs sint priuati honestis
pretexta gerat habitu congruentibus clericis sectari nec tale taberas
frequentent Et si cōtra fecerint absq; offensa p̄pe nec cancellarium
adipc̄ de quo sibi videbit suspendat

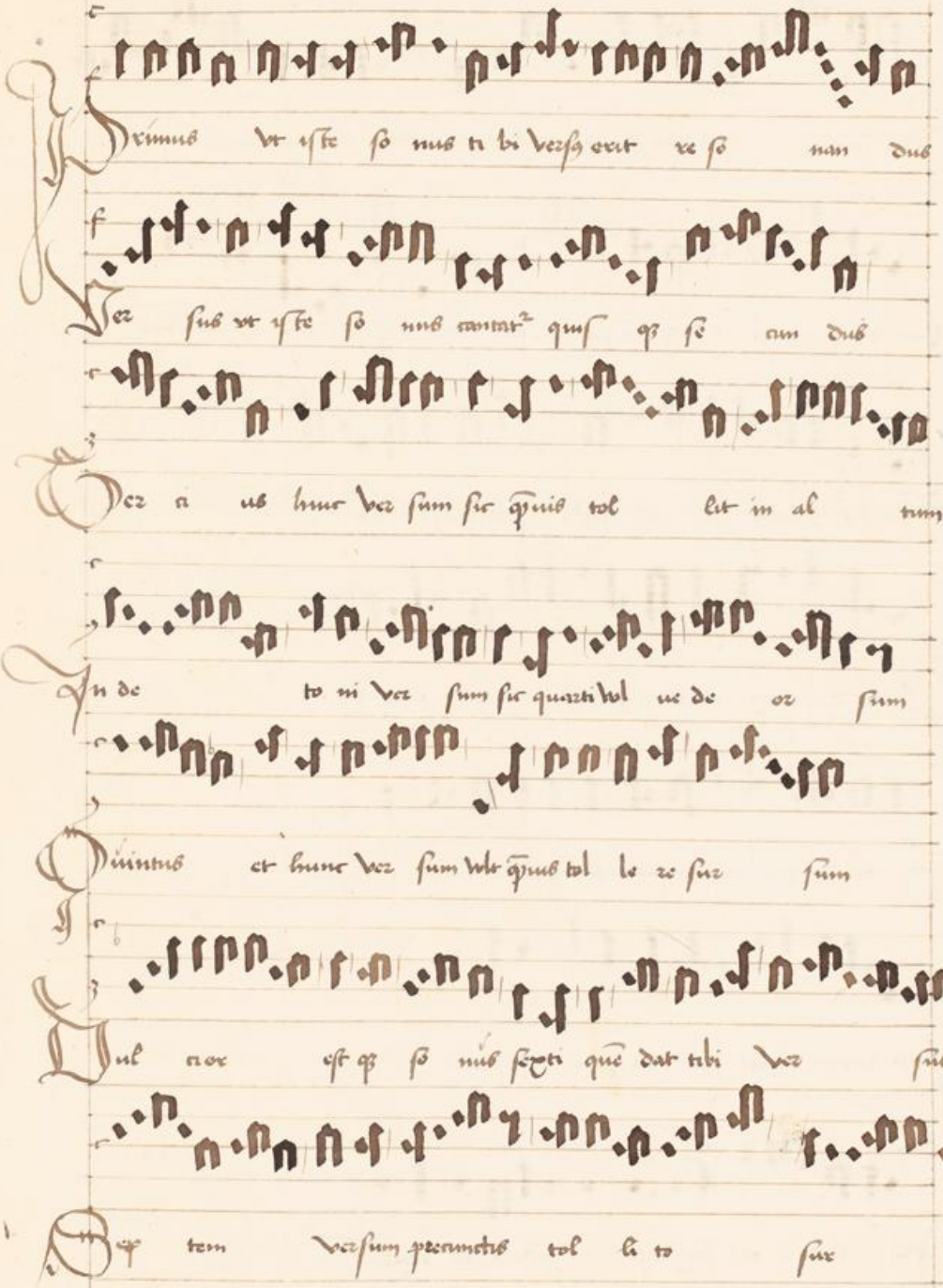
Que litez sup quibusdā cāis beneficialibz ppharis et alijs que
p tempora p quastionē p̄sonas ecclesiast̄ vel seculares
Ordinand̄ Curie capitula remissiū manent atq; tractā-
tur interdum scripture inuenta et ut libentius adhiant Curie
p defensione sua juxta vendet̄ et huius causis p̄sequend̄
reducent̄ a laboribus et expensis Statuim et ordinam q̄ in
causis ecclesiasticis inquilibz de jure et alio p̄scripto siue p̄missione
procedatur sumarie simpliciter de plano ac sine strepitu et figura
judicij tñ ordo seruetur vidz q̄ fundata jurisdictōe petens
et stans cās petitis omnibz admittendo fiet ad primū ad
juramēt̄ de calumpnia adpenuā adpenuādū et articland ad
vij addend cū articlis ad stans adpenuād amod adij addend
cū p̄ducta adij ad declarand adpenuā addend cū pred
dec̄ judicio vero justan termin adlibellandū ad primū adpenuād
adpenuā ad articland ad vij addend cū adpenuā
adpenuād amod ad declarandū adpenuādum Interrora
ans aut justan fuerint stet cum qui instāt fuerint justan
adpenuā p tanto ad articlandū qui fuerit adducto duo vicesi

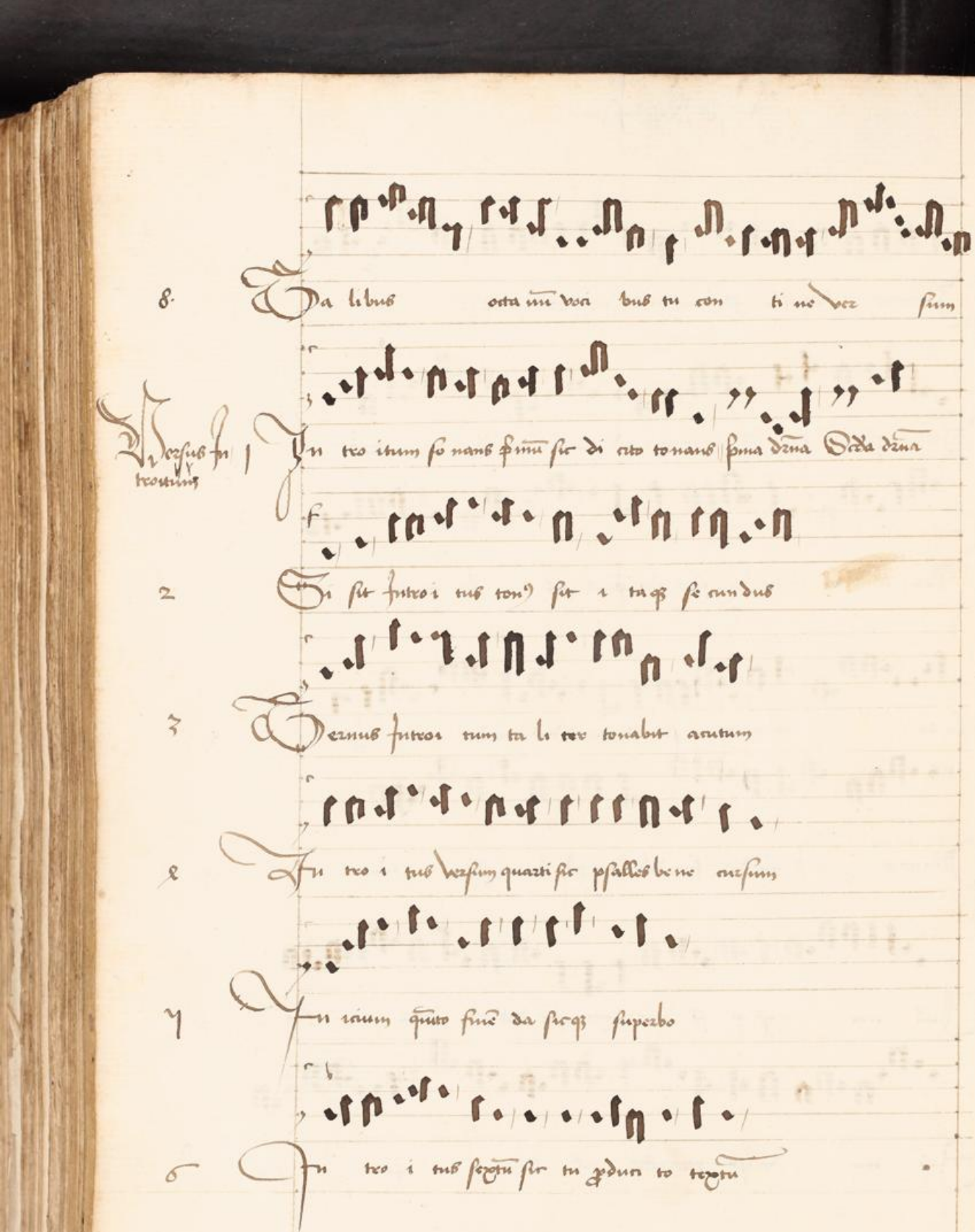
tenend tuu ad articulandu dicend cũ articulis adducendis
aud et dicendũ cũ pductis de ptibꝫ judicũ cauſarũ cõſtare
Statutũq; decimũ q̃ expoſt alicui cõmiſſio dd̃ nõ malitioſe nec
fraudulenter aliquo cõmune processu nõ nocet
Illi tamen aut inquibꝫ prodire ſuſpicia judicũ ſuerũ tm̃ z ſolũ
ſolũ tunc cauſarũ ptes q̃ intrauit adendum libello et ad
juramdũ de calumpnia qui ſuerũ adpũa et intrauit adarticulandũ
dum qui ſuſpecta ſuſtinuit tam oppte actor q̃ quod oppte reꝰ
ſeruatur ad ꝑdum ꝓcedi vero ſuſtinuit adendum dd̃ ſimul
libello adj ad juramdũ de calumpnia adj adarticulandũ adacto
Deo reliqui ꝓ tũ ſuerũ que ſuſtinuit ſolũ antiquũ ſalubre et obſer-
uari ꝓtezta aut ſuſtinuit ſuerũ tũc tũ adpũa ſtatũ q̃
antiquitus cõſueuit ſuaz ꝑtes tũc tũ ad articulandũ qui ſuerũ
ad vj dem Volumꝰ ſuſtinuit q̃ ꝓmiſſe vendicent ſibi locũ nõ
adſtitũ negocia ꝑ adpendencia eoꝝ ꝓpꝓ ſtatũ q̃ ꝓcedi
ꝑ primo ſcripta ꝓpter hoc nõ nocet ſed ꝓpriſtino ſuo robore
et firmitate ꝑſtant
Quarta ſtatũ eſtimꝰ quos ꝓdicta ſuſtinuerũ tũc dicunt
ſe dare libellũ et articulos uerbo facto et dicũ cõductu
uerbo et ita fuit aut tũc et eo tpe debebat principiari
ſtatũ tunc ſuſcipiendo ꝓcedi et dant articulos et cetã ſequunt cetera
litra que dicunt verbo ſtre dicendo moderandũ q̃ ꝓdicta
q̃ poſt tũc ad dicendũ cõductu et ante tũc adarticulandũ
ad articulos facto et aud que deſuper habet valet et poſſunt
ꝓduci teneant
Quo ſi aliquo contigit q̃ poſt obſeruand dicta tenoꝛe
Notarij regend ordinare et auditori cauſe ꝓtitare
Et poſtquid regendi hmõi auditori patuit fuerit auditores
plus debito cauſam differend expedire Statutũ et eoꝝ ordinat
q̃ ſuare audiby tunc ſequatiq; cauſa Notarij qui ſtrictiſſ in cauſa
regend ꝓfra ꝙ dicti cõſiꝝ et ordinãc de deinde de ſalario
ſibi debito ſi ſatiſfactio illud ſtatutũ ſuo auditori tradere et aſſignare
debeat Et deinde ibd auditor poſt quid regend tũc habeat duoz
menſiũ ſpacia quoꝝ tam oppedire teneatur niſi forſan aud
vel dicto vicecancellario ꝑpd arduitate cauſe ſiue ſepe cõ
tingit maiore dilacione hmõi de qua p mandũ ſpeciale cõmiſſionis
inuiolabiliter cauſe conſtet Quoq; notarius ſuaz oppte inuenat et ſi
de negligend oppedicõe dolo uel fraude coꝝ ſuo auditore
fuerit accuſatus ſalarium ſuũ ꝑdat ad oppedicõe ꝑmũ auditor
rem ad unũ compellendus Et auditor qui ꝓfra dicti meſtiũ nõ
habuerit audiend ut vicecancellario uel aliquo dilacõe tempꝰ cum q̃
ꝑdicte contempſerit Et tũc ſuiſdem amittat et cauſa alteri
remittat et ab ingreſſu retro retro ſuſpendat ꝓuideſ Et
ydem de pdictis aliis q̃ retro ꝓpoſitis obſeruari quibꝰ

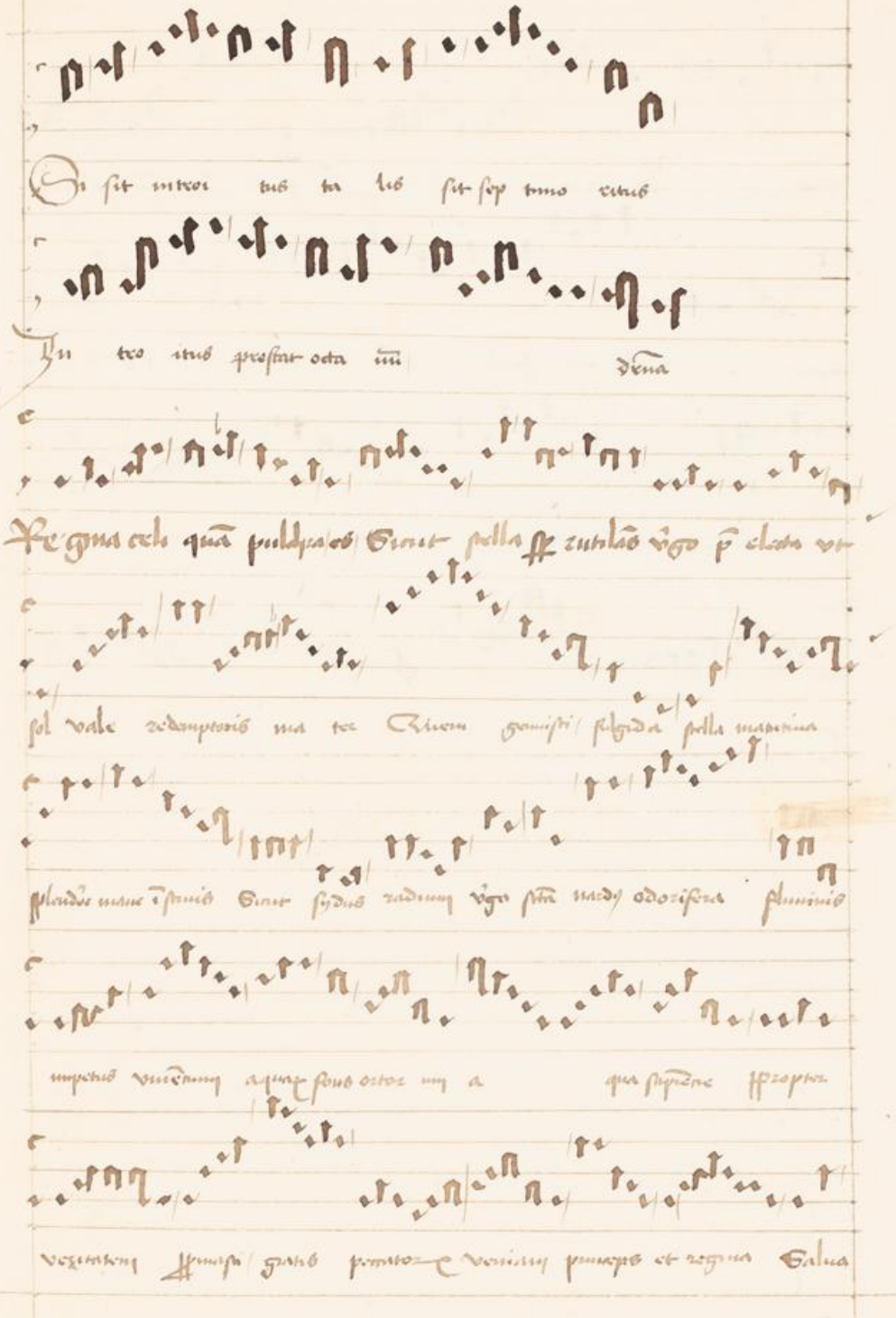

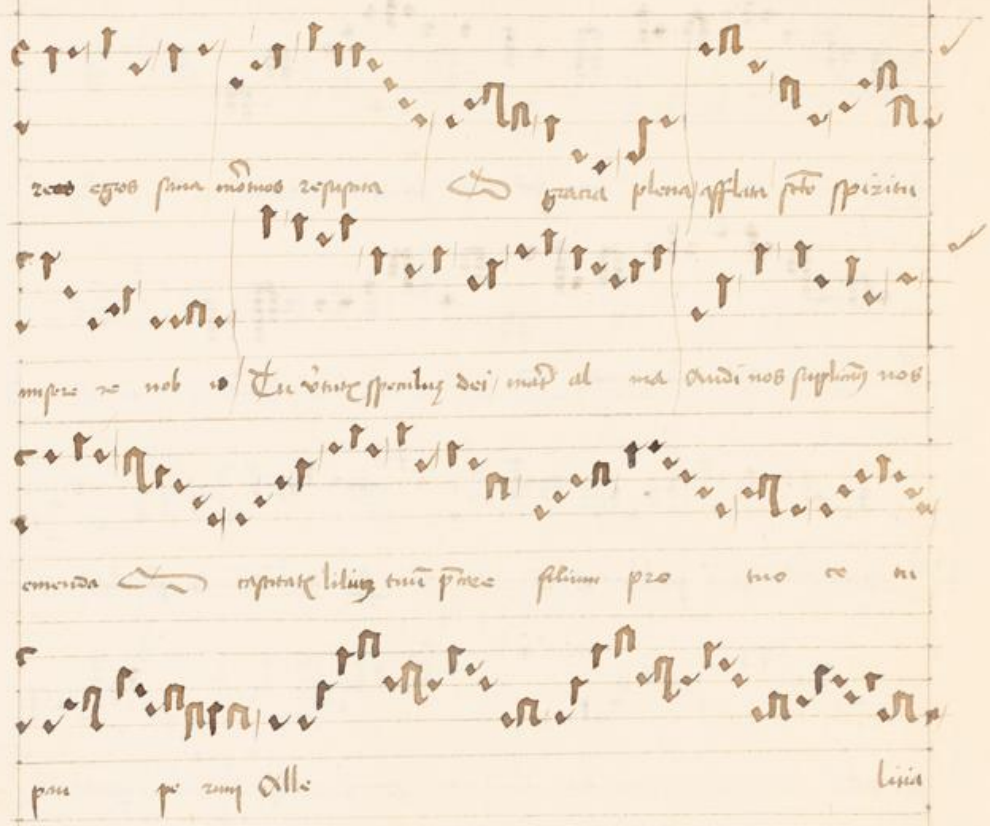

Compas Prime
prima figura
habent primam

Primus ut iste sonus in hi versu erit re so nam duo 1
Ver sus ut iste so nus cantat quus qz se cum duo 2
Ver a us hunc ver sum sic quis tol lit in al tum 3
In de to ni ver sum sic quis tol le de or sum 4
Quintus et hunc ver sum ubi quus tol le re sur sum 5
Ul cior est qz so nus sequi que dat tibi ver sus 6
Qz tem versum precinctus tol la to sur sum 7

Ultimus vite gressus tot quot meritis valent subdat ne obsequie
simulet obedie promptitudine

Ad omnes tempus ad rotundam
acutum et simplicem notulam

Dextra pars pedis sit brevior pte sinistra
Ad planum mollis fiat thor cuttelly acuty
Et sit hec ductus sit vestita tua pedna

Ad fractuas et semi fractuas

Dextra pes premat sit par a pte sinistra
Inferie fractu postulat iste modus

Ad separatum

Dexter pes pedis sit longior pte sinistra
Esse separato mdi ghinet iste modus

Anno dni 1465 Ond 12 Coronatio Xmi Jnd n pape pauli 2i xvj die nouembris

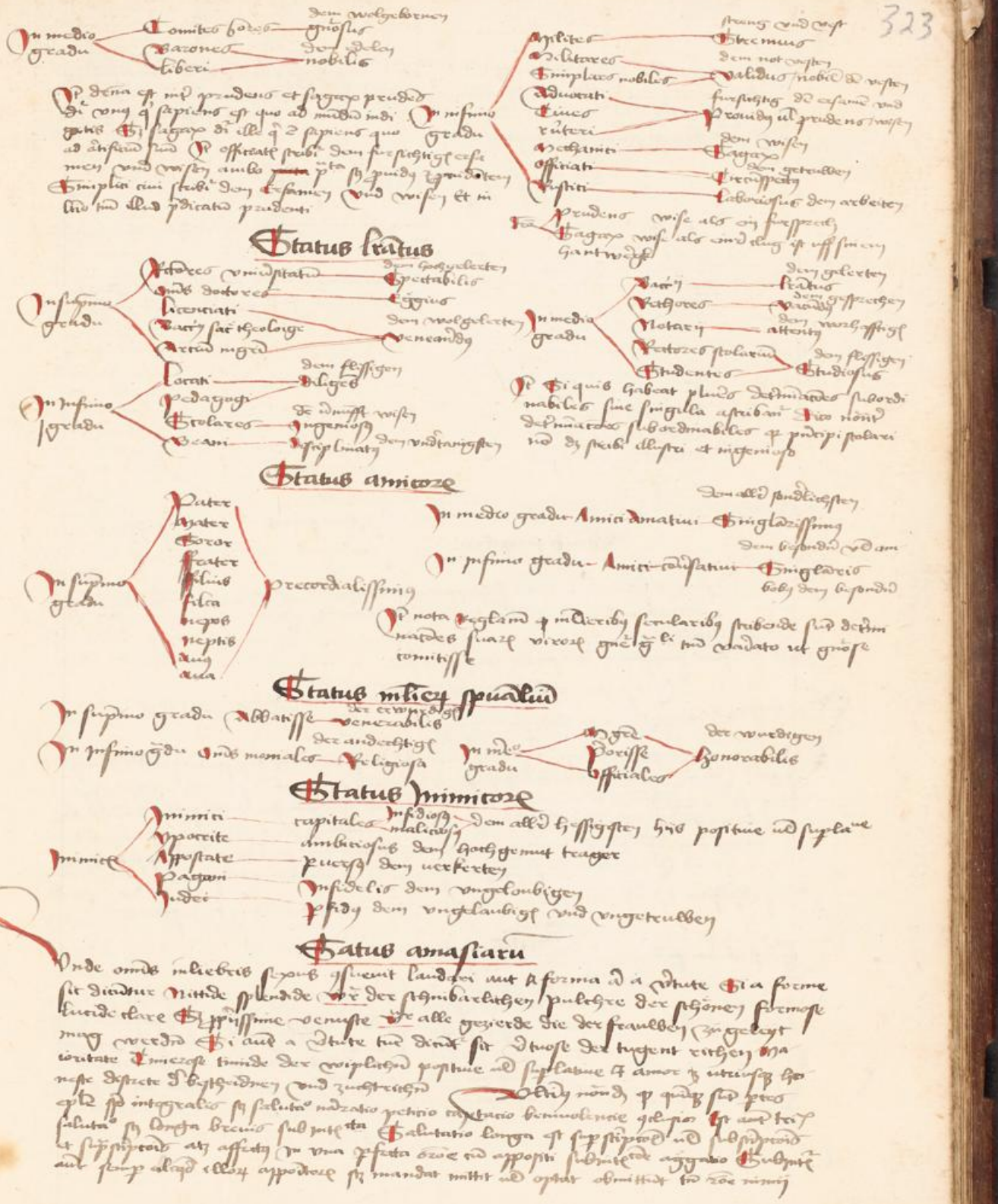
Anno dni 1465 Jnd 14a

Notandu q̄ ista ars que dr̄ ars eptandi duplic̄ in duas
ptes prima pb̄ ꝑ̄ ibi Cuius Cui Cuid Et finit̄ ar̄ Reppsse et dr̄ modus
gripiendi Scd̄a pb̄ nāt̄ in Registro et finit̄ in dato et dr̄ modus struendi
Sed quia ptes ista capitula ꝓpria habent Scdm̄ quid q̄ modus gripiendi est duplex
Et mōte ad modū gripiendi ꝓpria nāt̄ ibi in illa figura

Cuius — noīe mōte loco mittentis
Cui — quezit de — noīe mōte loco recipientis
Cuid — subiecto ptō — narrationis — nāzad exhibendi
petitionis
impetro

Unde ꝓclarius declarand̄ dr̄e q̄ dra est mō subiectiu adē 7 mō subiectiu ptō unde
subiectu actē est debita quid ptāle ꝓpter quē est subiectu ptō est intentio mittentis Scdm̄
hīc q̄ plūs subiectu ptō sū narratiu sū petitiu debet in se cōprehendē ista tria
Scz locū tempus cāz monetem idest ꝗre de ꝗpō quid Et tm̄ de mō gripiendi ꝓprio

Dicit hic de mō gripiendi mōte Sūt tria Int mōte dmcm̄ quid cōpte mittēte
Scz ḡdus et duo cōpte recipiente Scz ḡdus et dīmā Hō dr̄ stud hōle Scz status
ḡdus ꝑsone dīmādo dicūt mod̄ gripiendi mōte Scdm̄ hūc q̄ status 7 loca p̄ se
n ḡdibz Scz cuz dignitate Ipe tres ꝑ Scdm̄ Scz Scdm̄ Scz Scdm̄ Scz

In medio gradu
Comites barones liberi
dem wolgeborner gnoslus
dem edlen nobilis
Ut dicta est mel prudens et sagax prudet
di cons q sapiens est qui ad multa indi
gens hi sagax di ille q 3 sapiens qui
ad inquisitionem suam Ut offerat probi dem forsichtigst esse
mer und weiser anders ptn hy prudy sy wyder
simplicia cui probi dem erfarner und weiser et in
his sua aliis pdicata prudentia
In nimo gradu
Apliter
Bilateres
Simplices nobiles
Advenae
Cives
Ruteri
Mechanici
Officiati
Pistri
streng und scharf
Brennus
dem not scharpfen
Validus nobil & vester
fursichtig dz erfarne und
Prudy ul prudens weyser
dem weisen
Sagax
dem getreuwen
Treuspaty
Laboriosus dem arbeiter
Ita Prudens wise als ein fürsprech
Sagax weis als ein ding ist ussmessen
Gantwerck
Status fratus
In nsignimo gradu
Doctores (vnd statu
Vnd doctores
Licenciati
Mayr sac theologie
Artium magri
Dem gelerten
spectabilis
Egregius
dem wolgelerten
Venerandy
In medio gradu
Mayr
Doctores
Notary
Doctores scolarium
Studentes
Dem gelerten
Gradus
dem gesprochen
Prudy & sperchen
dem warhaftigen
attenty
dem flissigen
Studiosus
In nfimo gradu
Cerati
Pedagogi
Scolares
Scam
dem flissigen
Diligens
de dinsst wisty
Ingeniosi
Dem vndtwingsten
Simplicati
Ut si quis habeat plures dnos nabiles sine singula asseram hic nond
dnos mores liberales & prudy scolares
nec dz scribi dlustri et ingenioso
Status amicorz
In nsignimo gradu
Pater
Mater
Soror
Frater
Filius
Filia
Neptis
Nepos
Avus
Avia
Precordialissimy
In medio gradu Amia amatus
Dem alld fundlichsten
Dem liebsten vnd am
Dmigladissimy
Baby dem liebsten
In nfimo gradu Amici salutati
Dmigladeis
Ut nota reglam p indicibus secularibus scribende sind dem
nades sliaz virorz gne g li sind adiato ut gnose
tomisse
Status mlicz spualiu
Dr supmo gradu Abbatisse
Dr nfimo gdu Inds monales
Der erwirdigst
Venerabilis
Der andechtigst
Religiosa
In medio gradu
Nigri
Boriste
Officiales
Der wirdigen
Honorabilis
Status mimicorz
Mimici
Meretrite
Apostate
Pagani
Judei
rapitales
ambitiosus
pueris
Infidelis
Infidy
Infidelis dem allerbösisten hie ponitur ad singulare
malicius
dem gotzgemut trager
dem verkerten
dem vngelouigen
dem vngelaubigst vnd vngetrulichen
Status amasiaru
Unde omnis mliebris species assumat laudem aut a forma id a virtute tria forme
sit decorus nitide splendide wie der schönbarlichen pulchre der schönen formose
hermose clare Hyprissime aemuste wie alle gezierde die der frauwen zu gezeyt
mag werden Hi aut a virtute tue dicit sit decore der tugent zierden ma
ioritate timeroso timide der zoiplichen ponitur ad singulare & amor & utrumque ho
neste decente & bylichen vnd zuchtlichen
Unde nond p quas sua pace
ortis sp integralis sp salutis nedatio pectoris mentis benivolencie gestus et aut ter
salutis sp dicta breuis sub silencio Salutatio lingua et scripturad ad subditos
et scripturad ad affectu in una petita breue ad oppos submisse aggrado subjunc
aut simp aliqd eliqz appondere si mandat mittit ad optat obmittit tm vbe nimis

affectu mittentis aut eius spiritualis oratoris. Salutatio ad illum et salutis ad alios loco salutis ad optatio ut sui promptitudinem simulatis ad salutis plenitudinem. Salutatio ad subjuncta et expressio petitis determinatis ad aliquos pactos vel in ordine ut secundissime prosit et subjuncta ad eius postulatis et obmissis.

Recipitur principalis epistole

Recipitur
- Inscriptio ad subscriptio
- Subscriptio
- Captatio benevolentie
- Affectus et salutatio
- Salutatio subjuncta
- Nuncius principium
- Nuncius finis
- Petitio principii
- Captatio benevolentie
- Petitio finis
- Conclusionis principium
- Conclusionis finis
- Datum

Si omnis epistole persone et negotii de quo ordo hoc principium

Si obiurgatoria vel longa salutatione est pro ea salutatione subjuncta et non ejusdem

Inscriptio a manifestatione persone mittentis ad personam mittendam ordo scripturis

Inscriptio

Nomen mittentis
Dei gratia scribit illustri et nobilis principibus ordinum electoris comitis domino
ad certum divina misericordie scribit cardinalis loco dei gratia
Non specificatur
Nunc quod sanctus principe dei scribit papa regno mundi
Romanorum
- Imperator — Friderici dei gratia regis romanorum semper augustus
- Rex — Hungarie dalmatie

Si nota quod papa sanctus scribit se ordine et imperator est scribit se ordine papa
papam Si non illustri et nobilis principibus ordinum et scribunt se ordine mediocre personarum
et principibus ordinum Si non ordine duci sanctus scribit se ordine sui nobili illustri duci etc
et subiuncta duci subjungit indigne illustri filii de comite Cruczenburgensi scribentis comiti
de Hoenberg Si illustri et nobilis mediocribus ordinum et scribit se ordine personarum
mediocribus ordinum Si non quomodo superscripto ponenda a minori Si superscripto

Si subscripto est oratio persone mittentis ad personam mittendam ordo inferioris

Subscriptio

Non scribunt religiosi nominati illustri
Nomen mittentis
Affectu
Non specificatur

Non quod illustri et nobilis principibus ordinum scribunt se ordine
obmittunt sua clausula dei gratia quod non significat superiorem
regno et archiepiscopi subscribentes se ordine principum non subiectorum
de regno anglie scribentis duce burgundie

Item non quod de ordine illustri ordine equali scribitur se nota ordinis inferioris
scribat se non quod subscripto ponenda a minori

Quis scriptio est manifestatio cuius ad cor aut ad obus fiend dirigit

Superscriptio

Salmadeus gratiae

In xo pred scribit plato supra et medij gradus in xo fid scribit pp et cardinalibz archiepis et epis
gradpi scribit nobilibz supra gradus abbis exemptis comitib aureo unde qby no scribit gradpi
Comiti scribit comitib comiti
Baroni scribit comitib baroni
Militi scribit comitib militi
Viro omnibz alijs regnis gradus fiendi
Ite nond q pp scribit omnibz scpo fidelibz suis dilectus et hor pnio filij ut dilecto
filio et reputat cardinales archiepis et epis qby scribit hon discreto venerabilis et
hor pnio suo vr venerab in xo fid
Mandat q ist stylo dnus sc pro fid gradpi et comiti baroni militi quid dicat pta quia dicta
[illegible] ea in qua qr plurib querim et ea in mdta [illegible]
qr mdta ea et dominatio nichil mediat illustri gradpi valdy nond q lia sc' tres plus et
multi baroni militi sint pta quia dicta mdta nisi plumbi in cer nichil nisi mdta et nullis
illoz signi pg nomen

Dominus dns scribit plato et nobilibz supra et medij gradus scribit militi plito graduato
fid scribit fratrib ordinis mendicant
Ite nond q isti tres dns dns fid dicunt pta quia mediata qr mis quid et no mdat mdta
expd ut illustri gradpi ac dns dns

Nond
ajedeus — gratiae
bon spes

Huius comiti dns dns Jacobo d'orbino dns suus honorandus

Ite nond q mi nobe rationes scripsi militi medio nobilis infimis gradus ac valde viro
Galeazzo de Sancto
Patre sre Sixto papa iiij
Romane ecie diacono titulo ss xij

Imperator — Rex — semp augusto

Ite nond q ista assignata sit sedno pontifici et ss augusto dnd pta sanctissima qr
plato illius et mdo alijs quemad

Capta benivolentie

ajmodo aureo — dno meo — dno suo gratioso
egregio equali — amico meo — singulari
aureo nobili — meo — fideli — suo

Ite nond q de plato q plata dr alle q supra
sq plenis et tectos in aqua ecie nullo pacto
ud monasterio quos sq pumicis q expressibz
et qby sq inundat depinxi portibz et bordi
amo unde ordinem mendicandi sci ord
Nonius denu assignat quod plato qr fuerit
sit deputand et exponit hoc cor gratioso
et veniales q plato sui

Ite nond q mi dicto ponenda qr mi dns
debet
salutatio

Ite nond q de plato q plata dr alle q supra
sq plenis et tectos in aqua ecie nullo pacto
ud monasterio quos sq pumicis q expressibz
et qby sq inundat depinxi portibz et bordi
amo unde ordinem mendicandi sci ord
Nonius denu assignat quod plato qr fuerit
sit deputand et exponit hoc cor gratioso
et veniales q plato sui

Ite assertus est putrefactio multe psone mittendo i psone dicenti Unde omnis
Assertis pnia dr in uno Ideo qr qr hor d tue [illegible] submittentes regendi ordinis
aut mandat

Assertus spualium

Papa ad omnes salutem et apostolicam benedictionem
Concilium ad omnes salutem et omnipotentis dei benedictionem
Omnis potestas ad papam obsequij et devota pedum osculum devotionis debitum
Pastoralis superni gradus me sic et subsit salutem in dno sempiternam
Ad spiritualia aut suus obtinam et succedam in dno feliciter
Pastoralis medij gradus [illegible]

Affectus salutu

Affectus oratoz

Affectus amasiaz

Narzatois principiu

Narzatois finis

Sequi nur de petitione

Petitionis partes

Petitionis finis

Signa petitoe p modu prologi

Sequi nur de captatione benivolentie

Sequi de exclusione

Finis exclusionis

finis

equali amicicia vt p̄ame petitio amm̄aditionis mee ap̄d te ꝑpetuo maneat amor
dyala
Heremia ꝑpudiat Ihesum ꝺeus omnibus ad ostium ut quo nō ꝑmisso deuote ꝓcedat
pietate attenta ꝑstabitur

Petrator — Animo diligat / Hūs valeat / ad recipiendū ꝓpositi
Petrus — Nouerit / dicto / firmanū / expletum esse

Hom̄ modi ꝓpiendi ꝑcepto

Rex — Federicus dei gr̄a comes palentin̄ et reni dux bauarie
Et — Johannes abbas in zwifalten
Et — Nazarius ap̄ꝺe volens castrū ipm̄ Costanciā ꝑpetuo ꝓpositi ꝓpositus ꝓpositi dicti
Petrus quatenus dirigat viginti equos ad baptistā ꝑpetuo die mercurii
ꝑpetuo tm̄odo hospitales

Hom̄ modi ꝓpiendi

Gradus supm̄us comites palentin̄ mittentes
Gradus medius abbates dirigentes
Ultimatus dirigentes vt venerabilis

Suꝑscriptio

Federicus dei gr̄a comes palentin̄us reni dux bauarie

Suꝑscriptio

Venerabili in xp̄o patri ꝺn̄o ꝺn̄o Johanni abbati in zwifalten

Captatio **Salutacio submissa**

Nostro singulari — venerabili et pater

Affectus **Captatio**

Salutem et omne bonum — nostrique singularis

Narracio ꝓpria **Captatio**

Notificamus vre venerabilitati — Cum nos semper complacere studuit

Narracionis finis

Cum nos ꝓposuimus die iouis q̄ pacem contra ep̄m dictum m̄ illustrem ꝺn̄m albertum
austrie ducem et stirensem ꝺominum ystamnum velimus exercere dei nutu

Petitio petitionis

Cura ꝓpter hortamen / vram venerabilitatem attenta

Captatio

Decuit / decuerit — geremus singulariter

Petitionis finis

Quatenus dirigatis nob̄ die mercurii proxime ad baptistā viginti equos ꝓpter
tm̄odo hospitales

Conclusionis **Captatio**

Si vra venerabilitas nob̄ ꝓmiserit — cui non diffidimus

Conclusionis finis

Quam vobis placitum ꝺomino exhibere poterimus

Datum

In Ymsseldey / in Ochsenhusen ꝓpter die lune anno ꝺn̄i Mcccxcvi° nostrique ducatus anno xl

Narracionis ꝓpria

Tue notitie ꝺirigimus

Finis narrandi

Et sacrista in via corpis p' exposit prom eidem ita ingis altare quisq; plum

Sub articulus

Vbda dnm albin austrae duc intridno ut alsacia defaset ipsi brisaui nauigasse citole

Sub articulus

Et cetz q; seniores imperator tpe autumnali ipd malio dignus franckfordie ab imperio p' pontifices et electores deponi et sic fimo

Sequit' famigeraze

Rethorica est sna dicere nia; inuenire inuenta disponere dispposita elegi elocutio memorari meo zelo diute p' nudiau

- offina dicendi
  - inuentio materie
  - Dispositio ordo quid ple
  - Elocutio dignita colligatio
  - memoria firmo dicendi impssio p' nudiau
  - et sic ndm hylari fronte venusta voce
  - uerba mte expssio

Epistola e scriptis fidelis nudia

- epta p' nuncia
  - ppi nudi ignauia
  - et ppi alloq absente tanq; pnti

Sequit' ars latinizandi

Et nota q; omis dnia rethorice gnsidy ad latinizandi aliqua ad a ptes p' aliqua fit p' figuras in mte subscripte

- Ingressio
- Reiectio
- Questio
- Suppositi
- substan
- spiritus
- apposita
- adiu
- casuali
- Separatio
- Quod pdm imperator donatus fuisset multa alia adderet assiceret
- Quod ei amasset filio dilecto
- Quod ei in successionem principis aula grauis imperi audi ei nd assignatum fuit p' alia figuras subscriptas
- Inflatio
- Nominis adiui
- Nominis substantiui
- Nominis ppi
- Noiatio
- Denudatio
- Deriuata fonte ad imperiu
- Metaphorica
- expssio

Sequit' nue de vicijs

- Vicioz aliud
  - Intellectibile p' ri materie subscripta
  - Intellectu
    - quadruplex
      - ut domus mota p' ducta
      - longitudo
        - alia meliori
        - alia peior
- Ira dans cepta mdto cadi fit inepta
- Crimen grane et regimini pte valio
- Inconstantia animi nia fit p' inuidia
- Dolositas fraus in uno se ipse mfrat
- Pugna stridor nec corpo tranquillitas

Ausschreiben teutonicales

Ertzbischoff zu ~~Straßburg~~ Mentz

Dem Hochwirdigen in got vatter vnd hern hern Adolff Pfaltzgrave bey Rein Ertzbischoff zu mentz des heyligen Romischen stuls durch tutschen lant Erzkantzler meinem gnedigsten

Bischoff zu Straßburg

Dem Hochwirdigen fursten vnd hern hern Pfaltzgrave bey Rein Bischoff zu Straßburg vnd lantgrave zu Elsas meinem gnedigen hern

Bischoff zu Speyer

Dem Erwirdigen in got vatter vnd hern hern Johan Bischoff zu Speyer meinem gnedigen lieben hern

Dem Apt der do ist Exempt steht vnder Speyer

Dem Erwirdigen in got vatter vnd hern hern Johans Apt zu Seelb meinem gnedigen lieben hern

Den Epten die nit sint exempt

Dem wirdigen geistlichen hern hern N Apt zu ~~Spanheim~~ meinem g l h

Dem Probst odd Dechan

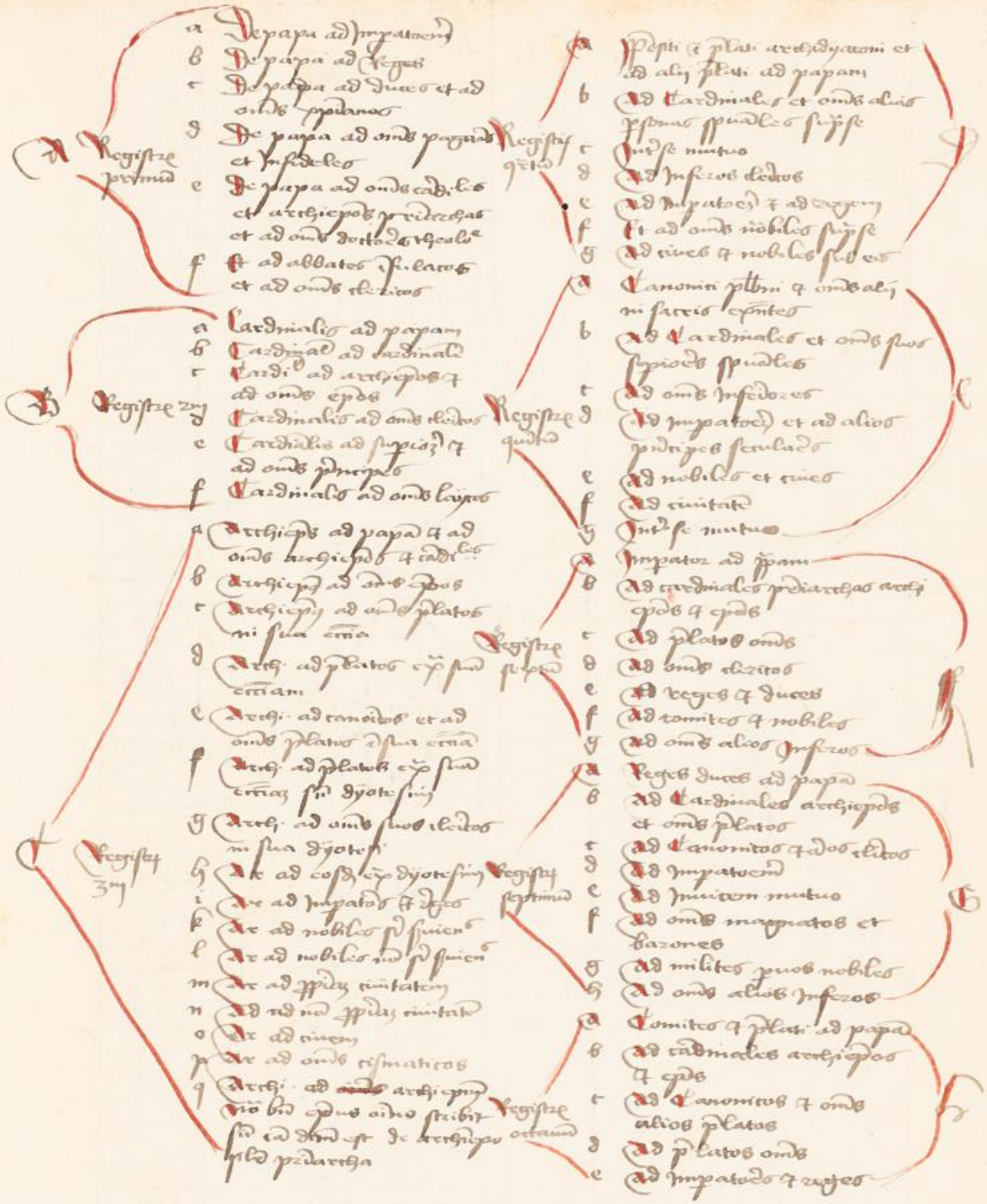
Dem wirdigen hern hern Rüprecht Tumprobst vnd Dechan zu

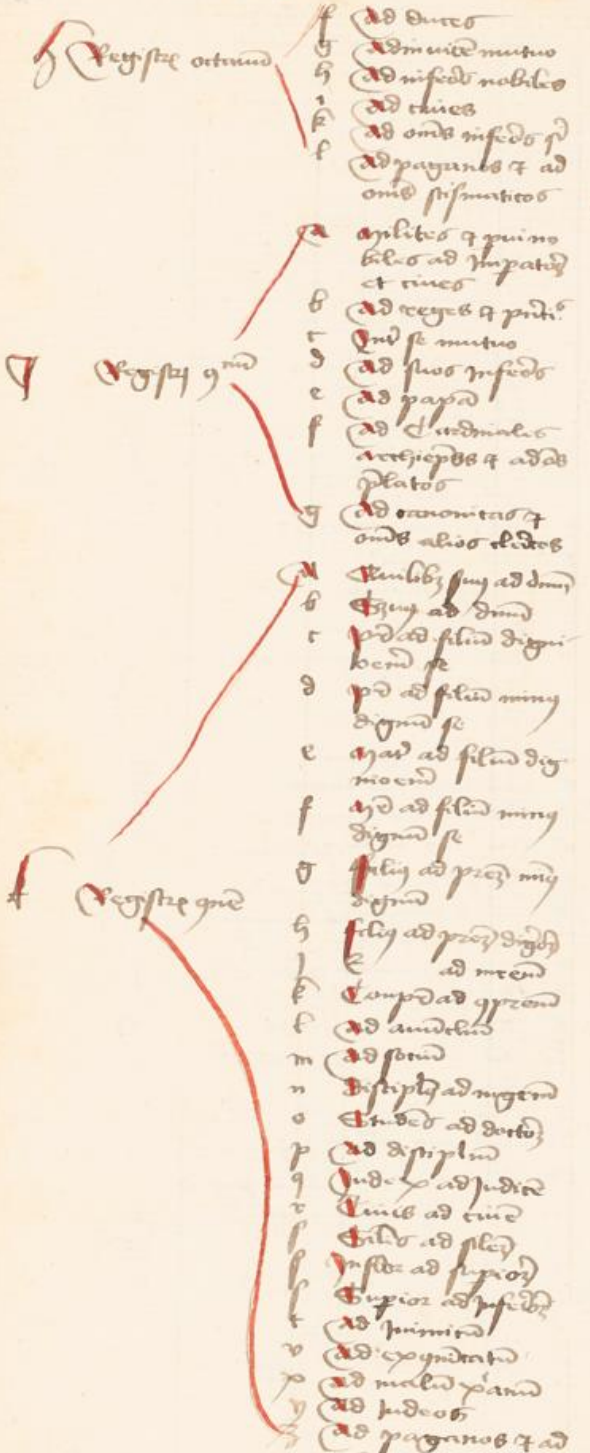
Dem Hochgebornen fursten vnd hern hern Carlen Marggrave zu Baden vnd Grave zu Sponheim meinen gnedigen lieben hern

Dem edlen wolgebornen hern hern Johan Wildgraven zu Thume Grof zu Kerbing Rhingraven zum Stein vnd vndelantfant zu Elsas meinem gl

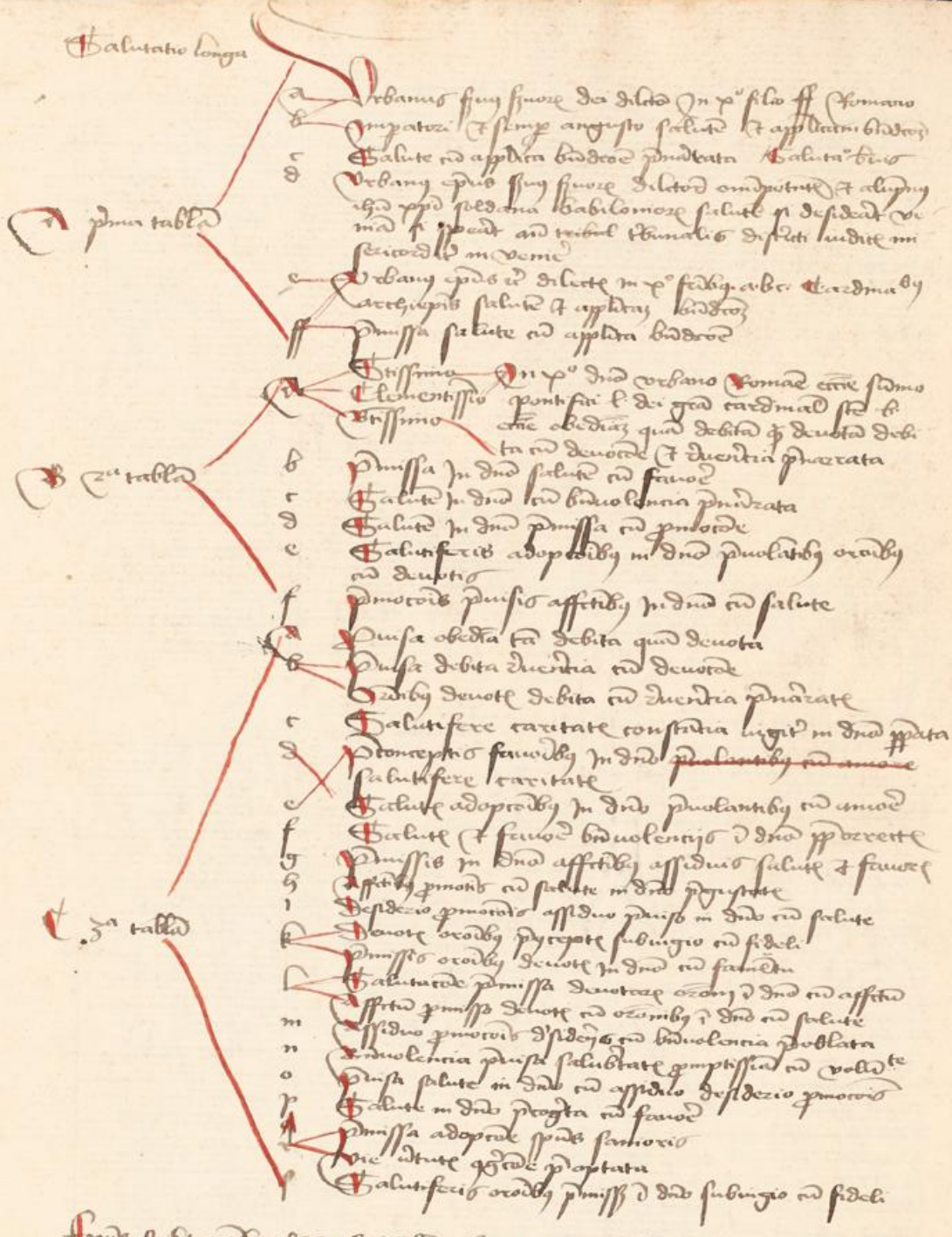
Dem strengen Ritter Boyd von Adelsheim Hoffmeistr meinem gl o hern

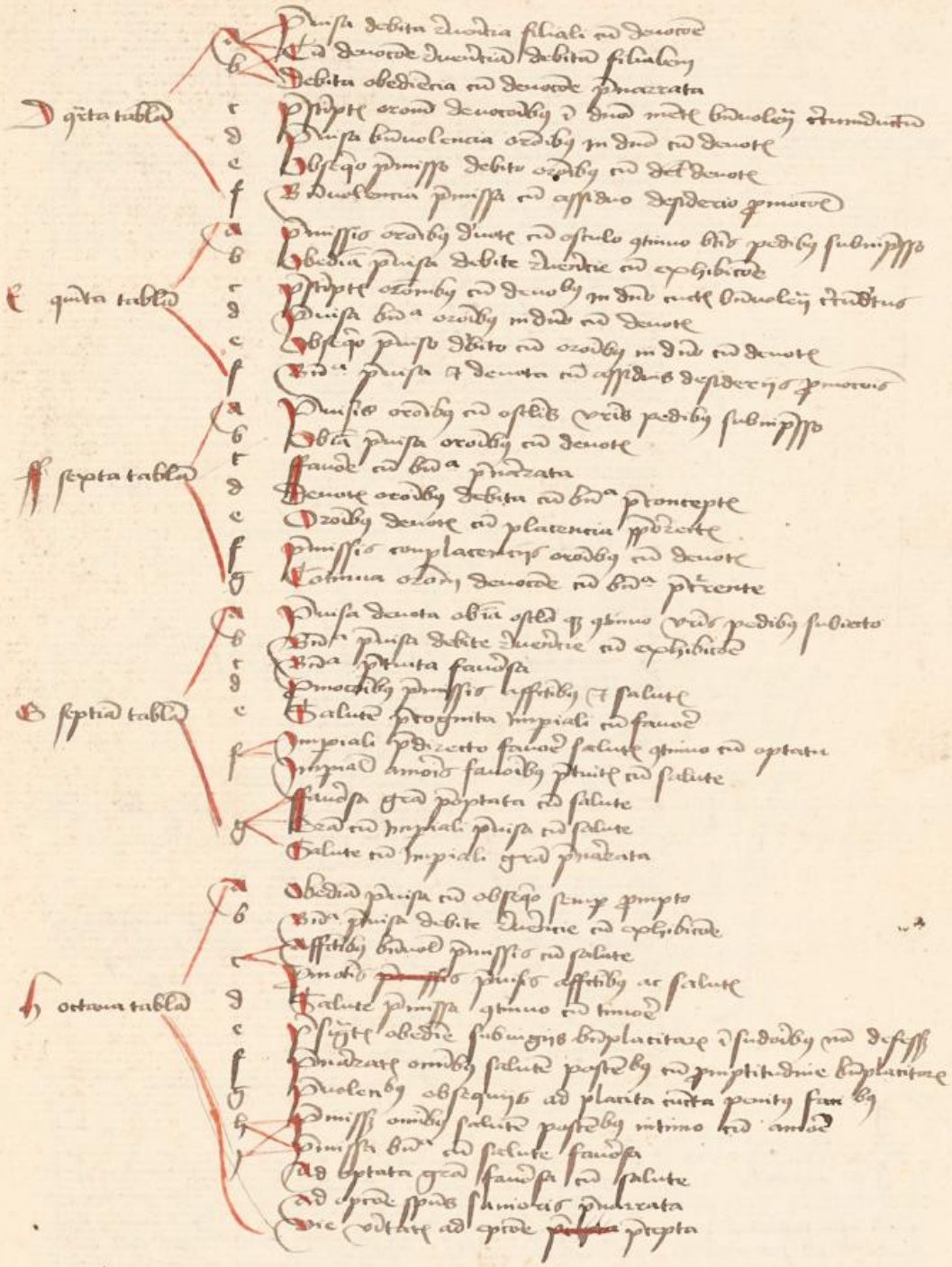
Dem Ersten vnd furnemen Deuchn von Sirkingk Hoffmeistr meinem gnedigsten hern

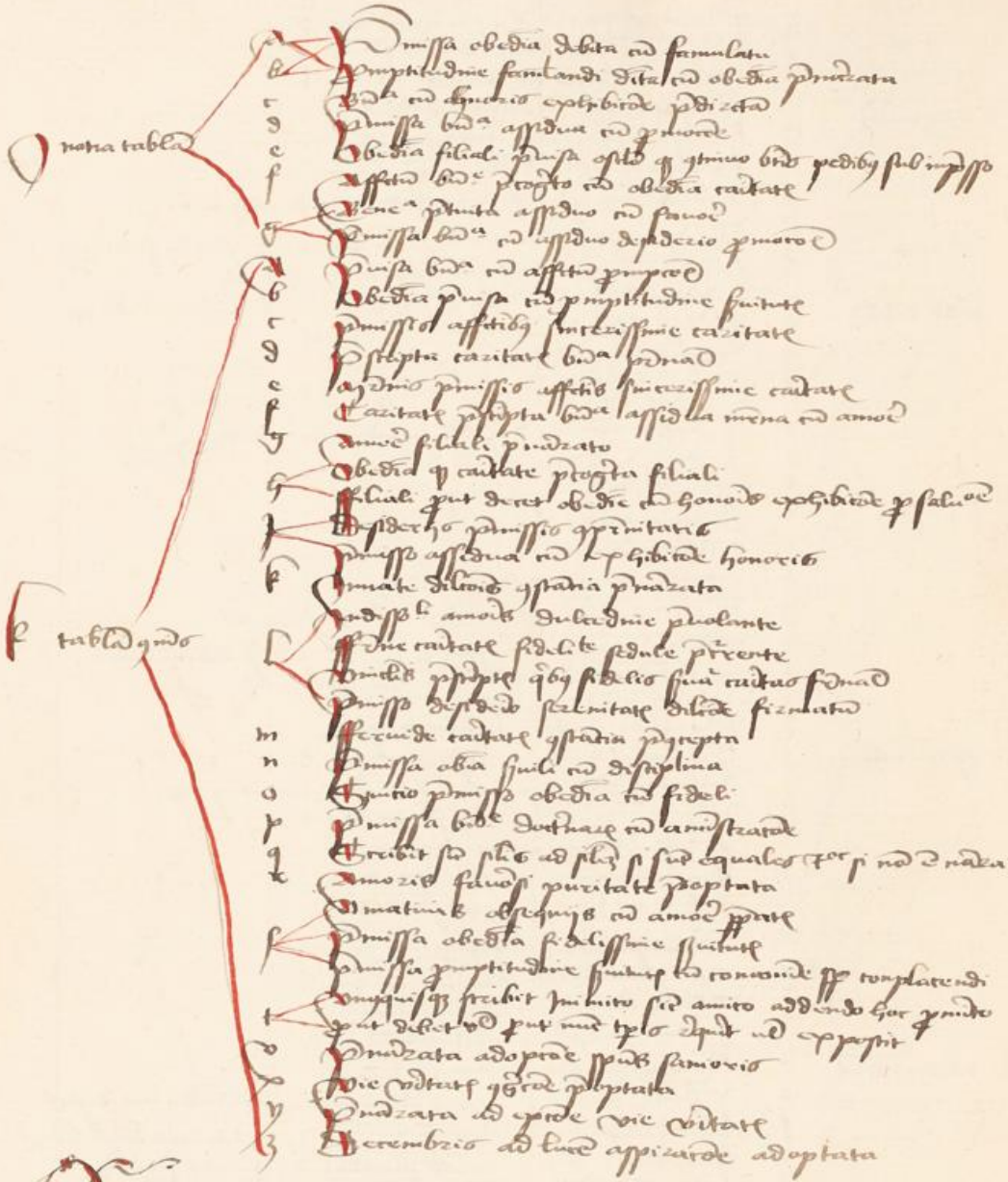

A
Registre primū
a De papa ad imperatorem
b De papa ad reges
c De papa ad duces et ad ordē ducales
d De papa ad ordē papales et infideles
e De papa ad ordē cardinales et archiepos p̃ vicarias et ad ordē dcōs archiepos
f Et ad abbates p̃latos
g Et ad ordē clericos
B
Registre 2m
a Cardinalis ad papam
b Cardinal ad cardinal
c Cardi ad archiepos et ad ordē epos
d Cardinalis ad ordē clericos
e Cardinalis ad ducē et ad ordē baronale
f Cardinalis ad ordē laycos
C
Registre 3m
a Archiepi ad papa et ad ordē archiepos et cardi
b Archiepi ad ordē epos
c Archiepi ad ordē platos ni sua ecclia
d Archi ad platos cpō suū ecclam
e Archi ad comites et ad ordē baronale et sua ecclia
f Archi ad platos cpō suū ecclas suū dyocesim
g Archi ad ordē suos clericos ni sua dyocesi
h Ar ad cōsules cpō dyocesim
i Ar ad imperato et reges
k Ar ad nobiles qui sunt
l Ar ad nobiles non qui sunt
m Ar ad alias ciuitates
n Ar ad non alias ciuitates
o Ar ad ciues
p Ar ad ordē rusticos
q Archi ad ordē archiepi nō hic q̃dus ordo scribi sed ad dom et de archiepo scribi pdicta
D
Registre 4m
a Pepli et plebs archidyaconi et ad alios pleb ad papam
b Ad cardinales et ordē alios p̃latos spūales
c Inter se mutuo
d Ad inferos clericos
e Ad imperatorem et ad reges
f Et ad ordē nobiles sec
g Ad ciues et nobiles sui ciuis
E
Registre quīti
a Canonici pbri et ordē alios in sacris cōstitos
b Ad cardinales et ordē suos inferiores spūales
c Ad ordē inferiores
d Ad imperatorē et ad alios p̃dictos seculares
e Ad nobiles et ciues
f Ad ciuitate
g Inter se mutuo
F
Registre sexti
a Imperator ad papam
b Ad cardinales p̃diarchas archi epos et epos
c Ad platos ordē
d Ad ordē clericos
e Ad reges et duces
f Ad comites et nobiles
g Ad ordē alios inferiores
G
Registre septimū
a Reges duces ad papa
b Ad cardinales archiepos et ordē platos
c Ad canonicos et ordē clericos
d Ad imperatorem
e Ad inuicem mutuo
f Ad ordē magnatos et barones
g Ad milites suos nobiles
h Ad ordē alios inferiores
H
Registre octauū
a Comites et plebs ad papa
b Ad cardinales archiepos et epos
c Ad canonicos et ordē alios platos
d Ad p̃latos ordē
e Ad imperatorē et reges

Extra ꝑdictum tractatu ē nōd
ꝙ ea mālia ꝙd ſubiecta ſ libꝝ ſ hoc
complexa ſuerūt ſ ſcripta ſ tam ꝙ ea
q̃ hic ꝙdeant ſ ſolū hꝫ deant ſ In ordine
ad dnōm ſ ſ ſ

Salutatio longa
a Urbanus ffiny ffuore dei dilecto in xpo filio ffrancorum
b Imperatori & semp augusto salutē & apostolicā benedictionē
c Salutē ad apostolica benedictionē petitata Salutē &c
d Urbanus epūs ffiny ffuore dilecto omnipotenti & aliquo
ihū xpo ihesu nra babilonore salutē p desiderat de
mā & pacē aīe & corpi humanis desiderii inditē in
scriptis in venie
e Urbanus epūs ad dilecte in xpo filiū carissimū
archiepūs salutē & apostolicā benedictionē
ff Omissa salutē ad apostolica benedictionē
g Illustrissimo in xpo dño Urbano Romane ecclie summo
h Clementissimo pontifici & dei gra cardinalis sue &
Illustrissimo eme obediaz quā debitā & devotā debi
tā ad devotē & ducitia petitata
b Omissa in dño salutē ad fauor
r Salutē in dño ad benevolentia petitata
d Salutē in dño omissa ad petitē
e Salutifere adoptatiby me dño pluralitby oratby
ad dupticē
f Amorosis pensis affectiby in dño ad salutē
g Pensa obedia tā debita quā devota
h Pulsa debita ducitia ad devotē
Humby devotis debita ad ducitia petitarate
r Salutifere caritate constitia ligiā in dño petita
s Amorosis fervoby in dño pluralitby ad amore
Salutifere caritate
e Salutē adoptatiby in dño pluralitby ad amore
f Salutē & fervor benevolentiā d dño ppetrente
g Omissis in dño affectiby assiduis salutē & favorē
h Affectiby petitis ad salutē in dño ppetrate
i Desiderio amorosis assiduo pensis in dño ad salutē
k Favore oratby petrate subiugio ad fidei
Omissis oratby devotis in dño ad fruendū
l Salutarede omissa devotare oratij d dño ad affectū
Affectū petitis devotis ad oratiby & dño ad salutē
m Assiduo amorosis desideriis ad benevolentia petitata
n Benevolentia pensis salubrate petitis ad voluntē
o Pensa salutē in dño ad appetitū desiderio petitis
p Salutē in dño petita ad favorē
q Omissa adoptate petitis fauoris
Hic deficit quedā de optatu
r Salutiferis oratby petitis d dño subiugio ad fidei
Deus scribit omnibus aliis petitis sic missis et de archiepo
q Omissa salutē in dño assiduo ad favorē

D gēta tabla
E quīta tabla
F sexta tabla
G septīa tabla
H octava tabla

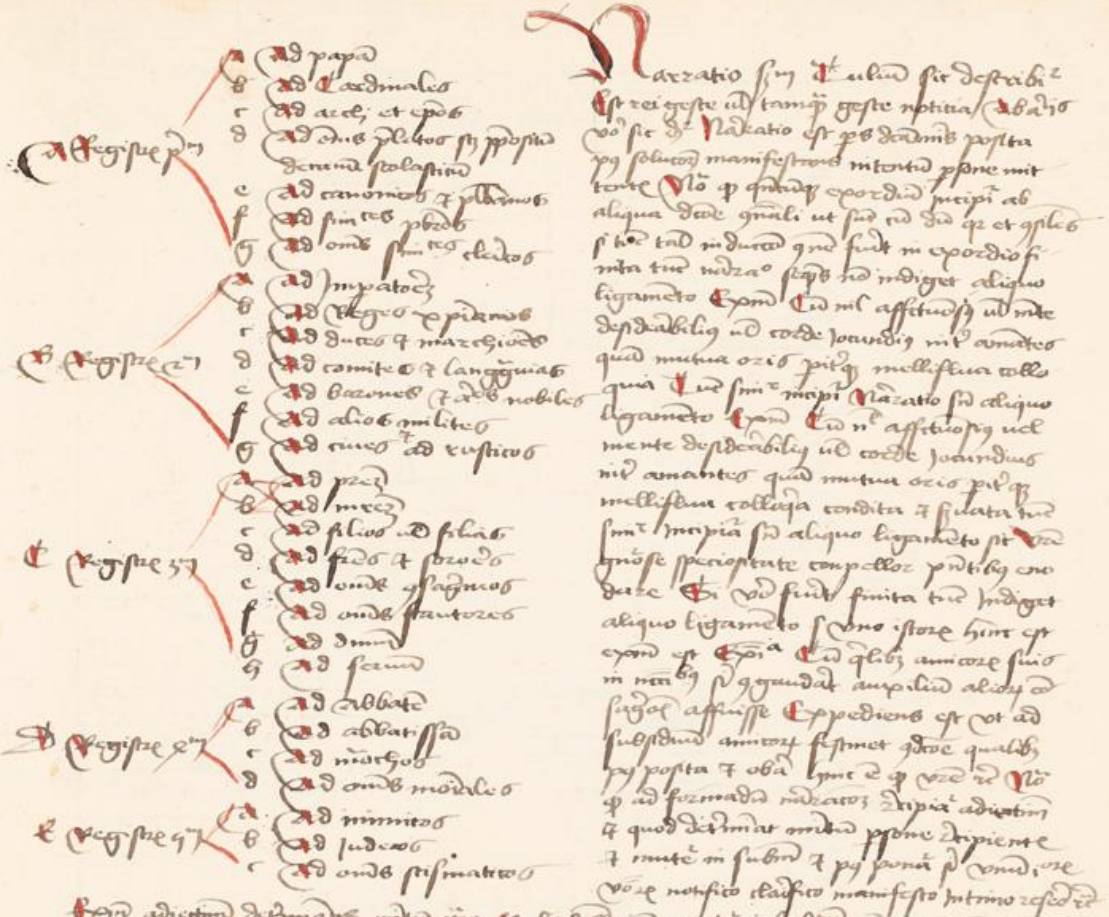

nota tabla
tabla grado

Exordium petitoria

Exordium conclusoria

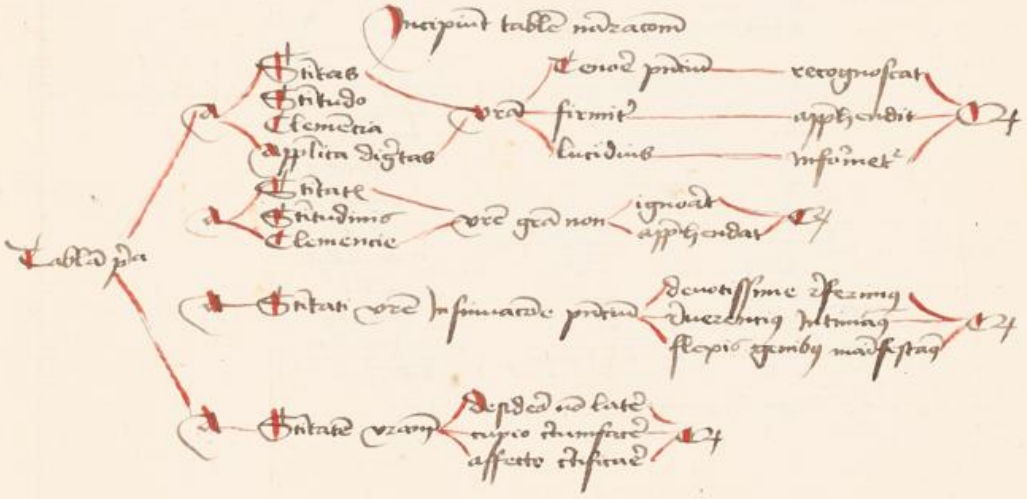
Exordium narratoria

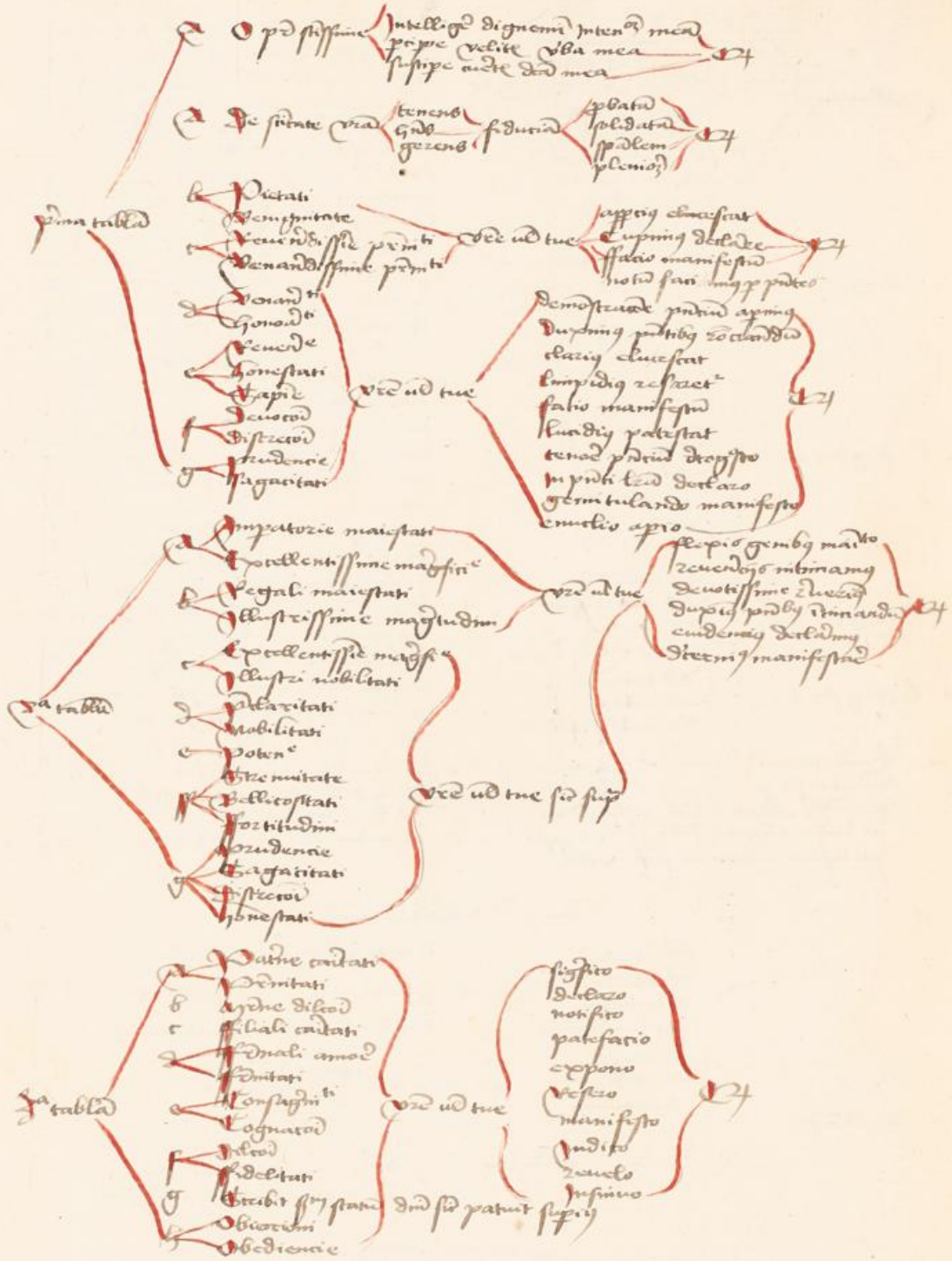
Exordium mixta

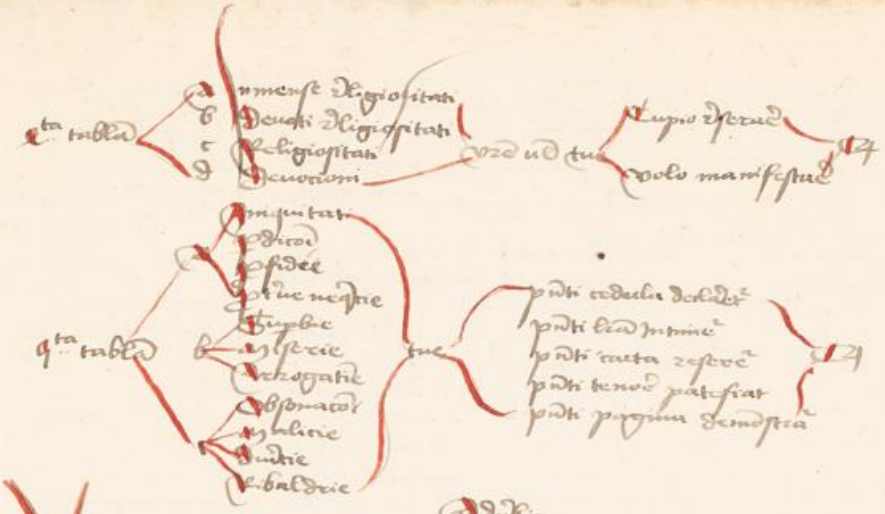

Narratio ſm̃ ꝺ̃ ulius ſit deſtructi
ſt rei geſte ul tamꝫ geſte notitia abbas
oꝺ ſit ꝺ̃ Narratio ſt ꝓs ꝺicendꝰ poſita
ꝓ ſolucoꝫ manifeſtatiꝫ mtoꝝ ꝓpne mit
tere Nlõ q̃ quidꝫ coꝓꝺiꝰ incipi ab
aliqua ꝺre gnali ut ſit ꝛnd ꝺ̃ q̃ et gſlis
ſ hoc tñ ꝛnducꝫ qnꝺ ſurꝺ m coꝓꝺiꝰ ſi
mtꝫ tñe narra ſtꝫ nd ꝛnꝺiget aliqꝰ
ligamꝫto Quod Cui mſ aſſtiueſꝫ ul mte
ꝺeꝑꝺabiliꝫ ul coꝛꝺe ioundiꝫ mꝰ amicꝰ
quꝺ mutua oꝛio ꝓꝰ ꝫ mellifluꝫ colle
quia Cui ſm̃ incipi Narratio ſit aliqꝰ
ligamꝫto Quod Cui nꝭ aſſtiueſꝫ ul
mente ꝺeſꝑꝺabiliꝫ ul coꝛꝺe ioundiꝰ
mꝰ amicꝰ quꝺ mutua oꝛio ꝓꝰ ꝫ
mellifluꝫ colligꝫ conditꝰ ſalutatꝰ nd
ſm̃ incipiã ſit aliqꝰ ligamꝫto ſit Vꝛa
tñ ſit ꝓceꝓtiue compellor ꝓbꝫ ore
ꝺre Si ꝛnd finꝺ finita tñe ꝛnꝺiget
aliqꝰ ligamꝫto ſ ono ſtore him ꝙ
Quod ꝙ Quia Cui qꝫ amicꝛe ſuꝰ
m nam ꝫ ꝙgrauꝺat ampliꝰ aliqꝫ ꝺ
ſingꝫ affluſſe Quꝑꝺiens ſt ꝛt ad
ſubſiꝺiuꝫ amicoꝝ ſ̃ſmet gꝺue qualꝫ
ꝓ poſita ꝫ obꝛa tñe ꝺ ꝙ ꝛre ꝛd Nlõ
q̃ ad fozmaꝺa ndzatoꝝ ꝺiuiꝺ adiectiõ
ꝫ quꝺ ꝺcimat omꝺꝰ ꝓpne ꝺpiente
ꝫ mutꝰ in ſubꝛd ꝫ ꝓ ꝑnã ꝓ ꝛnꝺi ore
ꝛre notiſco claꝺio manifeſto ſtrino ꝛſeꝛꝺ

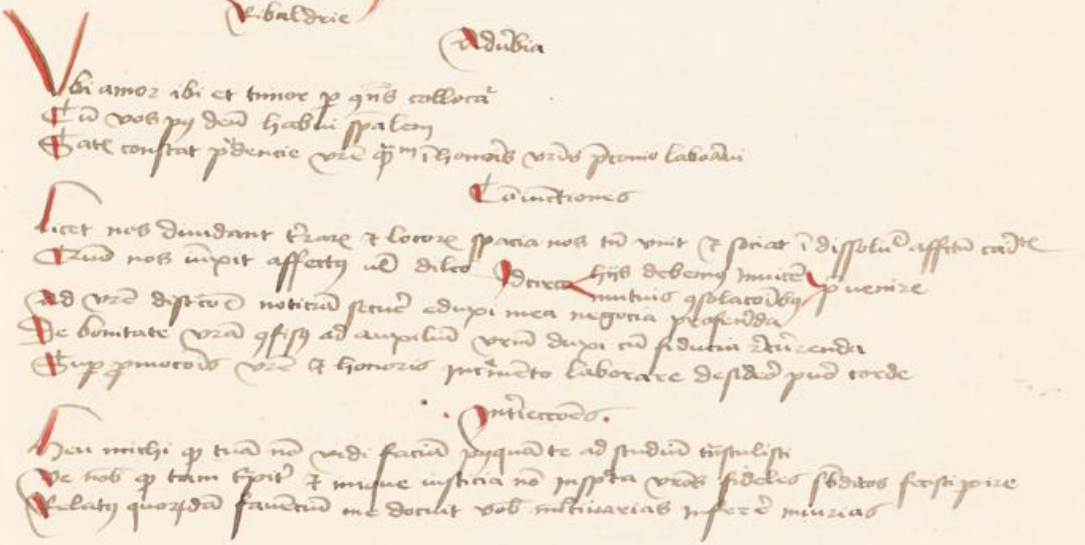
Quod adiectiuꝫ ꝺcimaꝺe mtꝫ ꝓpe ſt ꝫ ſſſmꝫ mutꝰ in ſubꝛꝫ ꝓtas ꝫ tue ſoꝛmã
ndzatio ſit ꝓ omꝺ ꝛſus ſic patet in table Et q̃ꝫ ꝺ ꝺ ꝛne adiectiꝫ Subſtiuꝫ mutꝰ
ꝺ omꝺ adiectiꝫ Nlõ cꝛ ſ ꝛnꝺuc coꝓꝺiꝰ ꝓꝰ in ꝺcimꝫ tue ſn mꝺe ꝓ ſalutaꝰ
ꝓt ſmpe ndzatoꝝ ſm̃ ſic ꝛꝺ geſta ꝛ omꝺꝫ aliqꝰ ꝺmiſſio ꝙꝛ cꝛ ſit mlt modꝰ ſic
ꝓ ſm̃e ndzatoꝝ ſtꝫ table

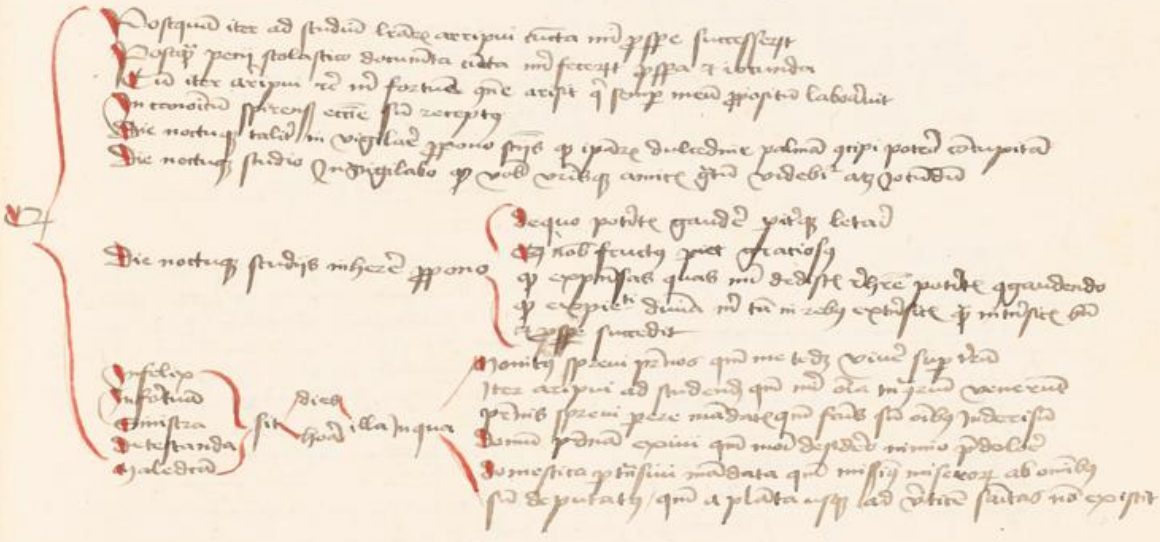

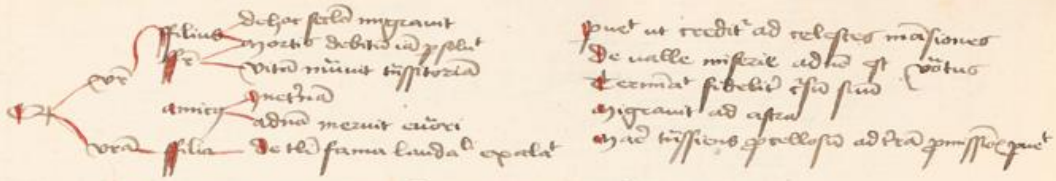
Adubia

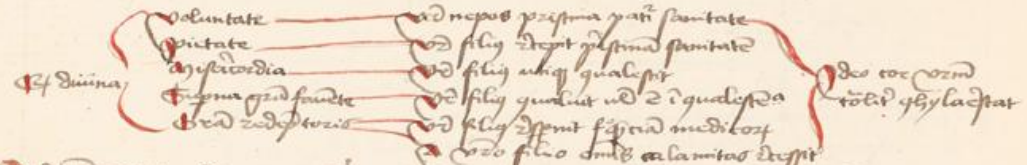

Quinctionos

Mitterendo.

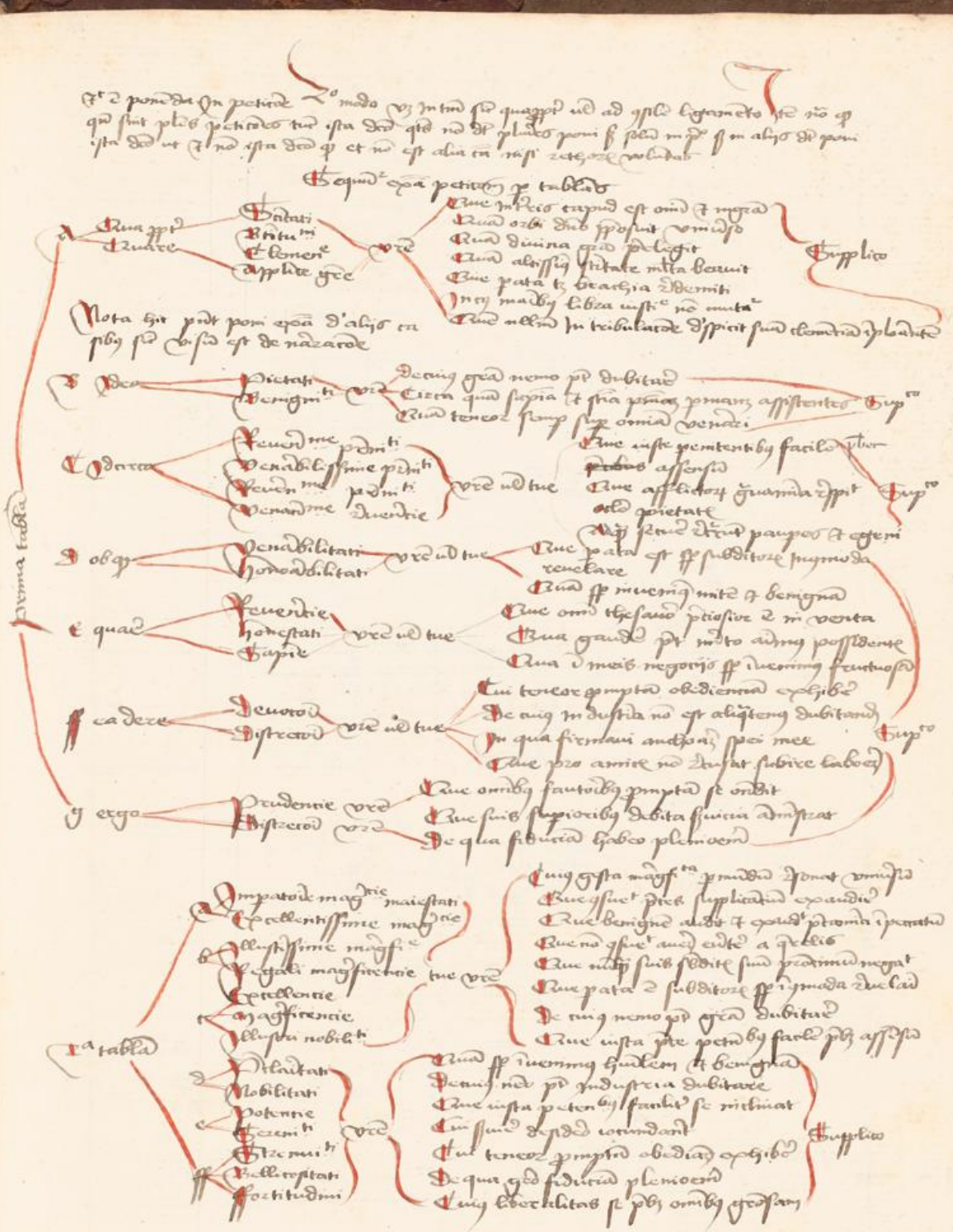
Johannes Pictorisuerey gerit ore mihi de ord bidualeo propagnita feudeos patrauit
de ord statu longe tempore by smr nelly homd and aliqd potuit endeare
od filiy pcamid quod sr misse rona rd tpe nrotlid Hilaridat sen oppendit qd
cum corpoz zdonet alcam plibro tapillos pcepimos sua lat desmuta ply de
prigut cantado indeoz quod sri cpis ysstrude dromedo
ymagem de tld loco vig nobiliem leddy sta ddmitad m spmdiby 7 tpaliby dupperted
m mend elegimy epm et pastoz
Confligata cū nob loty legm fredic fortitudo mag gentes ord manet rd brachio foztr
7 patroti hospliid m vaserim
Tali die rd ord militiby mille pedithy pord tuid hostid fariem
Debi rd a meratoz separatim feodnoy 7 dre olim pdri destmanny
Vespeo mee sud adeu pelio 7 pellerby respectuste summa de nudate qp nd valedt
ad freigozis oppulpoz ner cpos ad duat
libtis et desmedie 7 smgllose alioz ad pdid dumstoze smr rd tacd sta ut su
dod mend ordis ghmdae sen pfid negs ut debend

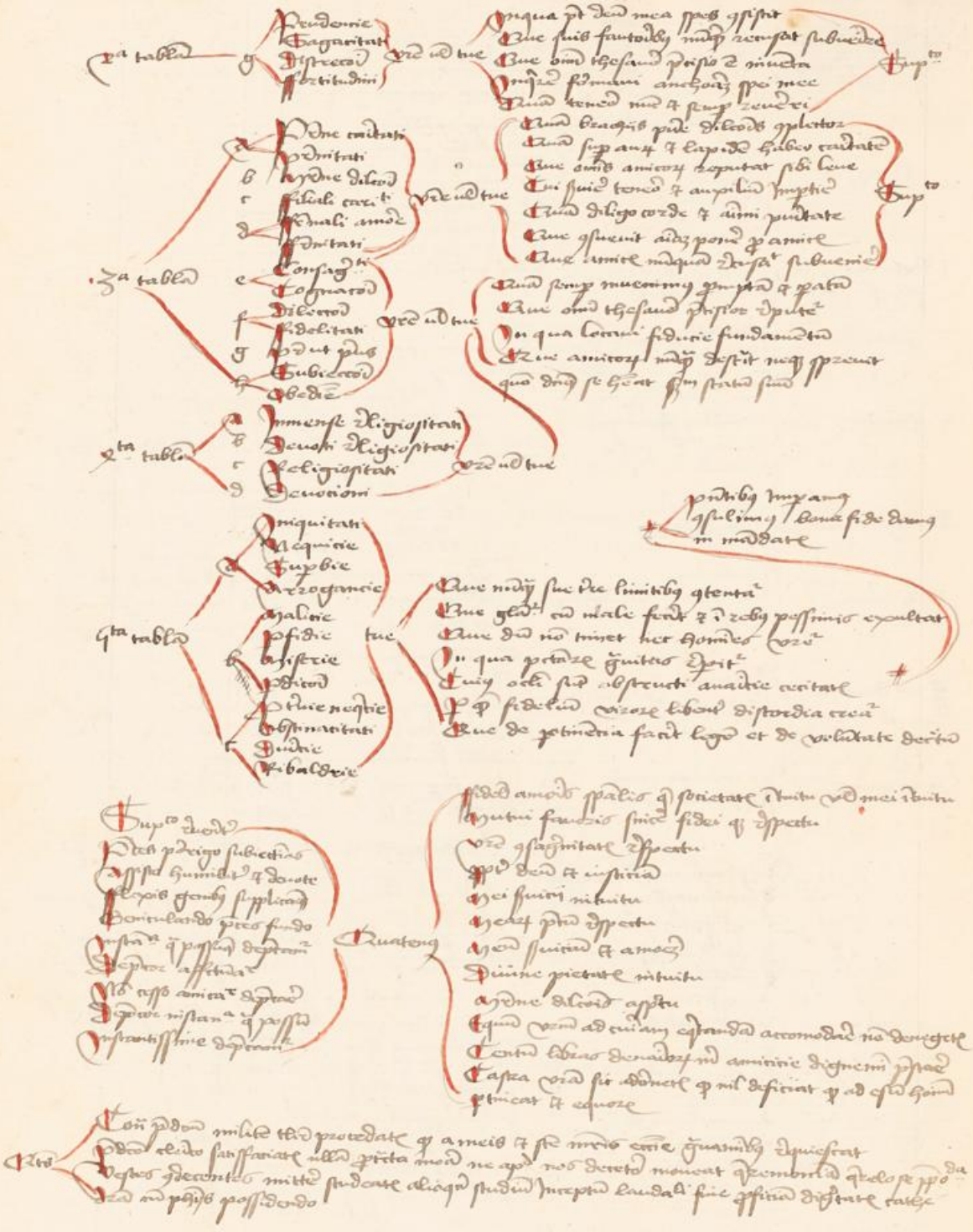
Ethio est otu impetrad paudiente epaudibilis Et nota sr dom est filus de nat
ratione sui cord pt formad pero sit qp dicia substatiud ad dicend qd determinat su
qp 2 determiad 7 pone mecū pssne dupiente 7 ponde rd vo petroe Et hoc pt sicd p
und cpis sui pti. ipse epis

De nho ord sitas obmpois pdby supplicand
De ipo ord sitate pfulgentia a me zogatby pcēp dmessio
De deo ord supplio sitate humlimis zogatby grem sequo
De actio ord sitate pdby plagito studio inpozm
De ord ord sitatem pdby plagito studiosio
De ablatiuo ord suor sitate mdiplin rd zogatu
Deo ord sitate mtimato copc ghmuis pdby humlid me dedmo

Sequd alia nobilia rd epis

No qd pero gnar sqd nazaroz tui no est nūq mendazare 7 pterde pond aliq
signa elegaria pencdi rd nazarde Spom Ed sme ord ~~ptio~~ auspilio 7 gsilio thid
hegumia tmiare no st eqr dicens sc pero sed Vra sitas pdby obmpis a pi qd eq
medica nazarde predem statim mdiad pedtro dimitti dnt tuid signa Spom omde rm a signo
ord ord sitad sueys mets gtisso gmeri Cogitans rd zogitande pdby rd affect gtem ad
si qd m nazarde pom ad ad qd dsce pero tuid pero pot mapi 7 dlatad Spom hoc rqr
singlid pscripta ad ord dcūi Deduct tradtate Ord rd zogito mdiose pteanimud rd eo
natu 7 istos 2 modos pt sui pero qbusdby signis ppone Quoby aut petend
7 signa sufficient pdt mi epis tabie segre No at sui dr de one ad sr pt dci
de quolib alio No qp ista istad gtem qm est dus Deus sic pdt melior usu tuatey
est simpla qm Deo dupla / trade 7 pmud si studio pt e ut sedeat quo ord tuid pt

Prima tabla
Rua ppt
Audre
Salutt
Protum
Et clemen
applide yre
yre
Rue mitis et pud est omd et mgra
Ruad ozbi deo pposuit omisso
Ruad diuina quo delligit
Ruad altissi virtute mita bemit
Rue pata et bracchia dñi mihi
Rue malby libza iust nc nuita
Ruad nellud in tribulacõe dñi
Supplico
Nota hic pdt pom epoa d'aliq in
pbis sue textus est de nazarde
D deo
Dictati
Benigm
yre
Decuig grad nemo pd dubitud
Cura quid facia et sna prua pmam assistentes
Rud tenear fiang
Sup to
O dorea
Fecundme pdnti
Venabilissime pdnti
Fecundme pdnti
Venandme duedrie
yre ad tue
Rue iuste petenti by facile
Rue assistat quamda dñi
ado pietate
Aly sciue Ruad pauper et egeni
Sup to
D ob q
Venabilitati
Honorabilitati
yre ad tue
Rue pata est ff subditor suor
reuelare
Ruad ff meceng mite et benigna
Rue om thesauo ptiosiue z mi venta
Rua gaude pt multo adhuc possidere
Rua d meis negocijs ff ducenng fructuosa
E quae
Feuendie
honestati
Capite
yre ad tue
Tue tenear gmpted obediena exhibe
De cuig in dubia no est aliqlter dubitand
In qua fiducia audiam pcc mee
Rue pro amice no debet subire labore
Sup to
ff cadere
Devorad
Distrend
yre ad tue
G ergo
Prudentie
Discretod
yre
yre
Rue omnib fautoribz gmpta se exhibt
Rue suis superioribz debita fidelia adhibeat
De qua fiducia habeo plenioem
1a tabla
Impatorie magtie maiestati
Excellentissime magtie
Illustrissime magtie
Regali magnificentie
Excellentie
Magnificentie
Illustri nobilit
tue yre
Tuig gesta magtas p mundu dnoat omnib
Rue sint pces supplicatiõi exaudie
Rue benigne audt et quod petenti cõcedat
Rue no sint auct edite a fidelib
Rue nulli suis subdit sint predemnd negat
Rue pata z subditor ff i pmda dilad
De cuig nemo pd qcq dubitud
Rue iusta pte petenti by facile pbz assist
Vitalitati
Nobilitati
Potentie
Clemti
Clemnti
Bellicositati
Fortitudini
yre
Ruad ff decenng benignitatem et benignad
Decuig nem pd indiscreta dubitare
Rue iusta petenti by frantr se nitimat
Tue sint deprad cõmendant
Tue tenear gmpted obediad exhibo
De qua qd fiducia plenioem
Cuig liberalitas ff pbz omnib qcq sat
Supplico

Conclusio q̄ ꝓ dñis dñiam rand finc ꝓpetert
Nota q̄ ſm̄ auctor medr̄ q̄ conclusio pma eſt ꝓloga & q̄ ca q̄d aliq̄d dicit in aliquib⁹ ꝓlis ꝓlis ꝓlis ꝓprie dſmidt & dicit ut eo efficacior ſequā effectu negocior ut ſup dñe hm̄ ſic mouent Oratores ſtitate cognitores q̄ſb⁹ ꝓlis vera aud dñ ꝓmiſſa & q̄ſta ꝓ quid audiens ad ꝓmiſſa ꝓpter dñ dſmidt q̄ꝑ ꝓ dſmidt q̄ꝑ ꝓ in tabell Nota q̄ rad⁹ cedit pond gebroſde q̄liby eſt ꝓmo q̄ ꝓpriat affectu mitorie q̄ ſm̄ tñ effectu & ſm̄ mitor ꝓpter dñiorem dictor ꝓ q̄libz & q̄ gſſueuerut dictor⁹ in q̄lib⁹ ſuo affectu q̄ tñ dñ ſpmare ſtor q̄ ſit ꝓ amic caſpo

De nūb Dico quo vera ſtitas mea obſeq̄d ꝓtubit nigri ſubnegatd
De q̄tid Dico quo vere ſtitate clemencia obſeq̄d mea obedienq̄ poſſidebit
De dñe Dico quo ſed vere ſtitate obſeq̄d mea ꝓſtanniq̄ ſubiacebit
De actiu Vnus ꝓ dicto vobis ſtitate mea obſeq̄d obedia dñet ſizmod
De ablat⁰ Dico quo vera ſtitate mea obſeq̄d ſubiugo caſed ꝓpzabit

Nō q̄libz dictor diligend debz q̄lis dñet ſ an ſit ñdicatoria an p̄cipia & ſm̄ hoc debite ꝓ concludē ſ m̄ q̄lid ñdicatoria ꝓ concludē ñdicatode & an q̄lid ſub ꝓcipiu ꝓludat ꝓcipue ꝓ his

Sequit⁹ gſſiones q̄loge

Oratores ſ mais ꝓtrumbiby q̄ſd exaudicois m̄ venid ad clemp̄d
Vere ſtitati obſequijs ꝓmptby affectby q̄ cultatis ſeruitq obſtrabo
Vestre ſ ꝓmit mee ꝓces affectu cupim dſpatid vob ꝑ ſtibz vre
mandby effect dubit⁹ none mete

Cognoſcentes quod ſ mais ꝓtrumbiby auct vere cududē ſacilē melimad adorādo ꝓ exigentes
Hec ꝓdogitatis vera vestra ſtitas ingredi diligit alq̄ pauc
Scripta ꝓmotis deceptes fauoby non nos vezis videbit affectby ſubiugatos
Hec ꝓdogitates vera vē exitus mad ac omn mētis ſſagnare vult dignē ac affectu
Ad hoc ſm̄ cogitate vē nob ſtō i multa dilōe diligit ꝓmanē
In his agentes omn valid mea multū agnoſcat
Hec ꝓfitias valid tue mētis zo multū id ſuadet
Scripta fauozabiby amicos valid vera dñcia tradē in ſtitū nē vera vrā

Sequit⁹ offensiones gmſſatue

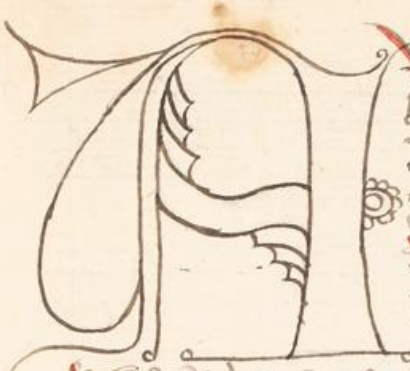
Si ꝓmat vera mary karyatē auxiliū dtrahit ſſtitū in nimīs ꝓmittat ſtuchby
ſractibz hmōi ſubiugendā
Si id maſtaty debitum vera moderamē id cudat no dñet hmōi me nō ꝓt zelus
ſi ſortunij cōpto pricipi ꝓtuit
Si id manus mea no dignē ſtuchby ꝓcellosis ſtruy mīb ꝓfunda mſede dmazge

Sequit⁹ gressiones indignatiue

A nico ꝓpōsito malinolo ſ dessū no ꝓſuetate vob & vera ſtitū dñcione dñiū ſuadē
Vbi ē zēs allatus mea pauperby abundas ſtitudē vob & vera ſtitas tñm⁹ exhibitā
offm nō cessamy
Quid te dē nēd vera ꝓdna ſacie dſpicerem ſ vob id de mētis ſedem adhibeas dñiam
& ua te doceat quietas q̄ ꝓ tēby artibz mansa gſſtit

Consolatiua

Vestre ꝓces ad ꝓmissa nō dest auxiliū adḡdiū ſ ni equalibz me gratissimē hec ꝓmoroze
Hoc quid dabo tñ dñorē gratiū ſz ꝓdos gloriē hec ꝓfectu & honoris & me alijs
mūbz vestis hec volumē gſſtetem

Istis rethorice sunt amenta ad exercitandos adhuc huic
scie inclinatos sufficiens ac copiosa prompcio exercite com-
pendio ad declinatoria grossa indagare no quasi pere-
me in ista arte dicti Petrus subtilissima aut cor sufi-
cientissimos edicendo superadditi clariora ipis sibi cautela
huius usus & exercicij mei ipsis ac aliis collectore mee
exercite in hoc dictata in cuius opis apposui aggrec
gij huius aut essit in nomine quarum dictorum liberalium dis-
ciplinarie ordine sui varia principia ab arte ipis
ab ysidoro & ab aliis diuersis in tm de illa dictorica
q sibi eloquii facundia fluentis exstat inuentum in hoc
primo opere videndum et hoc quidem no pt sic notificari

Est ista dorcas de quondam generibus decent exercitare mam quos exercitio exer-
citare ipsis sibi ipsis ac scribi ipsis Est tm dictorica a suis partibus seu partibus sic notificari
Est ars ad quilibet dictande materie inuenta accelerans & ornatulens ipsis sibi
disponens ipsis exornatos inserens ambitu materie in memoria doctrinam hic de
mundi simplicitate genitricem ac efficacis Ex quo colligit alia sic rethorice quas
illa Rethorica est ista dorcas de quondam generibus decent inuente materias
inuentas disponet de partes semistice semistate memorie gmendare
memorie gmendata decent ipsis ac gmendare Ex quibus diffinicionibus dictorice quis
officia eliant sic Inuentio. dispositio. elocutio. memorie. gmenda. & pnunciatio
Ex quibus officiis dicitur quod tractabo quo & qd quod rethorici sui media Diui-
nus aut rethorica a rebus greca q est ornatus inde & inde ista quasi ista de ornato
no loquor In rethore dicit oratore & est homo qui ex copia dicendi ac intelligendi dictor
ratus Perfecta est in oratore tonitrue tur est ei dicendi modus ut eloquens Orator
est vir bonus scientia artificialis dicendo atq; perfecte Philosophus aut rethor pfectus
sic simone rethorice oppositus rem rationem dictorice ac compilator dicitur diuisio

Sequit diuisio rationis.

Ratio aut rethorice compilata tripliciter pertinet aut ad metricam tribunicii aut ad rigmica aut ad prosaica componit et
licet de diuersis prior liber esse peculiaris ac de arte metrificandi primo de
beret tractari co q rectior est iste compilatoris credo qui dicit nemini licere pauca lo
cunda decernia metri Philosophi & artis rigmandi magno adhuc laudis est extollenda pla
cui magnus poeta tragicus audibus audiciam sua exhibuisse ipsi mpsilice dicit quis ratio
nis sui mi scripti usus sui qui cole gentilitate in quibus nida rationis pfectus colerata Philo
et ysidore magne difficiles sui adhuc inuenci in ab usu discessere Est tm alia ra-
quare esse magis stili in usu quod rigmi ad metrica quia q dicimus pfectus apud et
lundis metri gratia opponimus quod p alia rationis & sic pfectus ad metrice ec
ipsos fuerunt facte no genus aliqua dicit q no posset fieri ad metro co q metre
non rapit omnes modos tocte compilatoris dicentis Est arta semita dictorica nec volut
tis gressus ipsius pedes in gradi sorores Philo nec rigmis vel omnis modos dicendi
cum affectatis rigmis differunt omnibus aliis dictatis Deo Ex isto pot laborare
primo de rationibus pfectis pfectis hor tempus fuit aliqua de metreis & rigmis & de cete
rum fuit ac debet aliqua sui ordinis

Sequit diuisio tractandorum

Ex quo ea q ordinem habet et debito modo sui situata
secundis & tertiis merito inserenda Deo primo videndum est de ordine tractandorum In
isto opusculo pdicto liber triplex pothemi subtractabit In prima pticula dicit de formande
epistolis seu hystoriis dictandi & tam missiua quam pulegratoria & de pticulis earundem
Ex salutatione exordio narratione petitione & petitionis directione quod quidem
rethoricis ad usus pticulis habet salutare In 2o dicit quo videndum fuit ador
nari et primo de coloribus tropis et quot et qui sint et eorum quibus colores ornandi sunt
dicendi pfectis quod expressius exemplificat ipsis colorum Et quot de coloribus tropis & figuris quibus

colend pp sind dissimul cuo spāli dadmic cpliscando in dia ptend aliqua arte
zethorice singularia dom̄ tractabim̄ sc̄ ars emutandi plus aliis q ab aliis copia
latinitat appellāt Et de mō plongandi 7 abbreuiandi mām 7 de modis tñspondi
7 de modis claudendi et de modis punctuandi 7 ornandi 7 de signis tollendis
et mtollendis 7 alia ad actū rethorice spectātia omittēs

Inuentio epistolarum Gelasy vsus et cas ppositus ab oppido primo est epozta
in quadā ciuitate q nymphis est mbitulata In qua epla sūt p mo multe post tpa
ysidorus primo ethymologie libri 7 latinus assert hoc m cono multos ybi dr Lon
gort babula nymphis q̄ tam pepizo Viuit aut alij q romani eplas inuenerūt cū
fere toti mundo fruerent Multi tñ quasdā mutatas rastra 7 regiones p se reyge no
sustinent p officiales et collatrales ipi tñ gubernarent et tñ solitate cas
cupiebant alijs manifestari et cū dr quin cone pere ozando p muitud liz non
poterant 7 p eplas tñ mpleuerūt ayagio tñ hoc sic ampriend et q tamen
tñ mod formandi eplas addiderūt sc̄ quo ni eplis dēis pum deū mīs amore
dni et forte varijs alijs modis eplas subtiliauerūt

Cause inuentionis eplarum Huius aut epte multe quadruplex de causa prima q
secreta p cōd magis abstondūt quā p nudarī Et ergo dī epta ab epistolen fzere q
est absconde Hec 2a causa est efficax solitate cupplio cōd magis efficaci possum
solitate mēd epte mstigmō quā p simplicē mdaū mtmac eo quo obliuiscor obliuiscor
sui 3a causa est infidelitas nuncior Nā p eplas secretu relinq̄ 4 forte p nuncios
reuelrēt Et ille cause tangūt in his metris Et dat rolanda bū mdiat 7 mozanda
Et sme fraude refert quis epte defert Cuncta ea pt esse mfidelitas nuncior cet
pt fuge nimia familiaritate sclay 7 familiare

Quid sit Iudamen diffinitiue 7 mterpretatie seu epta Quidam dicunt
sapiēs videā esse in significando aliud q̄ epta 7 licet talia sīg dño quā epte gnitee
assignē Quarto ht ad pmo istis vnus Dicamus epta eadem carta Hoc q eod
volo vti Et aut dicamus sit notificatū est Hodie edicio venustore Rome dnatibz
manifesta solidatem p se mittere totalit 7 mtegre p se dirigenti deliberādo
Et posset alia ptend in pludi nūo pcm ut p se mittente ad p se mittendū
Et originā alio dicto as ad q in cone significatōe est cum fecplatim cū q dratoz
in primo vsu et exercitio de mouēri ut possit p hoc dō qua di dnatoz e p se
subtilis et secunda prudens singula negotia expediens Hec est se ex sumt
edicis colectis descripta no adoznata sūt p no dicamus vsurpat vnde dat
Otho Dulcamus imp̄t voces quas scribis compt cū quadam alia dō sit antique
no tñ ut dr Ghibim epta no semp scripta comprehendit vt p̄z in libris ducatuum 7
primis aliis ybi manifesta scribunt pt q̄ alit diffinizi ut sit Est libellus
absenti tamē absenti ut absentibz tranquilla absentibz Ego pnti tamē absenti ad
pntibz tamē absentibz dicimus solidatē p se mittere ad p se mittendū
recipienti ad recipientibz Iuxta manifestius Et alij q̄ p se sit 7 scalam
missio quasi sine missio ea q ultra mdiū ad hoc epta mittē Vocē di scribz
g̃te q̄ ē absendo ea q epta media claudit 7 abstondit

Sequit diuisio epte Hec tolitur alia simplex alia priuilegiata De priuilegio
spāli tractabit loco suo Et q̄ quasi missiuū alia admirabilis alia admirabilis aliud hospitis
Admirabilis ē inqua amicus amico intenus q̄ suū patefacit Et aliqua est Nec
zatoria et est in qua precia ad futurū gestu dirigunt Et si credā fide dō monitoria
et tales epte credūt mīs incarnatoz 7 ysidoz Alia est pestilozia et est in qua amicus
petit subsidiū ad aliqd bonū spāle vel amico Et hoc dualis sumpt titū q̄ est
Adzatoria 7 petitoria sīc et est dū quis amico pmo defectū suū declarat et
postea ei supplicat ut eod a defectu relevet Alia ē epta expulsoria et est

ārBor nue Cucat Bot Sp. 50 ab Mostandig zeste, inquit, non sidor, ut in Hasselhi Corbeci. Flore purpureo, qui quia proprium facundum erat illi animali: unde ārBosshor de quo tandor, sed purpu zeth, quasi Bestelig dicit flore ignis.

Handschr.
247

Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black